

**REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE**

VÝROČNÁ SPRÁVA

za rok 2020

1. Identifikácia úradu.

Názov:	Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre
Sídlo:	Nitra, Štefánikova 58, 949 63 Nitra
územná pôsobnosť:	územný obvod okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
IČO:	17 33 60 31
DIČ:	202 12 05 208
kontakt:	tel. č. 037/6560412 fax 037/6460457 e-mail nr.riaditel@uvzsr.sk
Rezort:	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Forma hospodárenia:	rozpočtová organizácia
Štatutárny zástupca:	MUDr., Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA regionálna hygienička, generálna tajomníčka služobného úradu

Členovia vedenia organizácie :

Vedúca osobného úradu a oddelenia HTČ:	Ing. Mária Dobišová
Vedúca úseku regionálneho hygienika:	MUDr., Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA
Vedúca odd. hygieny životného prostredia:	RNDr. Mária Kraváriková
Vedúca odd. hygieny výživy:	Ing. Darina Pintová
Vedúca odd. hygieny detí a mládeže:	PhDr. Alena Gregušová, PhD.
Vedúca odd. epidemiológie:	MUDr., Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA
Vedúca odd. preventívneho prac. lekárstva:	Ing. Eleonóra Halzlová, MPH
Vedúci odbor laboratórných činností:	PhDr. Eva Barátová, PhD.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je orgánom verejného zdravotníctva. Zabezpečuje svoje činnosti pre územný obvod okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (výkon štátneho zdravotného dozoru, plnenie špecializovaných úloh verejného zdravotníctva, vrátane zabezpečovania činnosti Národného referenčného centra pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov), zák.č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov (výkon úradnej kontroly potravín), zák.č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov, zák.č. 131/2010 o pohrebníctve a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre ako regionálny úrad v sídle kraja vykonáva objektivizáciu, referenčné a špecializované testovanie a kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia a biologického materiálu na účely posudzovania ich možného vplyvu na verejné zdravie pre Nitriansky kraj.

RÚVZ so sídlom v Nitre v územnom obvode Nitrianskeho kraja vykonáva štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany.

Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov na RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečuje akreditované odbery a stanovenia anorganických vláknitých prachov vo vnútornom a pracovnom ovzduší a v pevných materiáloch elektrónovým mikroskopom na celom území SR od roku 2000. Vyhodnocuje vzorky vnútorného a pracovného ovzdušia počas likvidácie azbestových materiálov a po skončení prác. Podľa požiadaviek terénneho oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a objednávok organizácií vyhodnocuje vo vzorkách z pracovného ovzdušia i umelo vyrobené minerálne vlákna (sklenené, čadičové, keramické).

Výmera územia a demografia dozorovaného územia:

okres	výmera územia	počet obyvateľov	hustota obyv. /km ²	počet obcí	počet miest
Nitra	871	161 679	185,68	62	2
Šaľa	356	51 568	144,89	13	1
Zlaté Moravce	521	40 512	77,73	33	1

2. Poslanie a strednodobý výhľad organizácie.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je právnická osoba zriadená zákonom. Výkon štátnej správy a iných špecializovaných činností uskutočňovaných regionálnym úradom verejného zdravotníctva riadi a kontroluje Úrad verejného zdravotníctva SR a Ministerstvo zdravotníctva SR.

Snahou Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je zlepšovať činnosť vo všetkých oblastiach pôsobenia, zvyšovaním profesionality a odbornosti zamestnancov vybudovať dôveryhodnú inštitúciu; zabezpečovať výkon činnosti s cieľom dosiahnuť zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva regiónu a predĺženie produktívneho života pozitívnym ovplyvňovaním determinantov zdravia.

Strednodobý výhľad organizácie:

V nadväznosti na aktuálne uznesenia vlády SR, Strategický rámec v zdravotníctve pre roky 2013 – 2030 a Programové vyhlásenie vlády SR Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre bude zabezpečovať :

- a) efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia,
- b) posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii,
- c) posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotnému uvedomeniu ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre by mal aj v budúcnosti :

- a) Monitorovať zdravotný stav, identifikovať zdravotné problémy obyvateľstva, vykonávať prevenciu, surveillance a kontrolu prenosných a neprenosných ochorení.
- b) Diagnostikovať a vyšetrovať riziká pre zdravie obyvateľstva a jeho skupiny vyplývajúce z expozície fyzikálnym, chemickým, biologickým, psychologickým a sociálnym faktorom a riešiť ich.
- c) Informovať, vzdelávať a posilňovať obyvateľstvo v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia.
- d) Vypracovať a plánovať politiku, ktorá podporí individuálne úsilie a úsilie komunity pre lepšie zdravie.
- e) Vymáhať plnenie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany verejného zdravia, podieľať sa na tvorbe legislatívy na úseku verejného zdravotníctva
- f) Prepájať obyvateľov k potrebným zdravotníckym službám.
- g) Zabezpečiť kompetentnú pracovnú silu a manažment verejného zdravotníctva.
- h) Vyhodnocovať efektívnosť, dostupnosť a kvalitu zdravotníckych služieb z pohľadu ochrany verejného zdravia
- i) Uskutočňovať výskum vo verejnom zdravotníctve, skúmať nové pohľady a inovačné riešenia zdravotných problémov a problémov súvisiacich so zdravím.

3. Kontrakt organizácie s ústredným orgánom a jeho plnenie.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva nie sú povinné vypracovávať kontrakty s ústredným orgánom v zmysle uznesenia vlády SR č. 1370.

4. Činnosti /produkty organizácie a ich náklady, v členení:

4.1. Výkon ŠZD v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a výkon štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 87/2018 Z.z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

RÚVZ so sídlom v Nitre vykonáva štátny zdravotný dozor v zmysle zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia na úseku zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, v ubytovacích zariadeniach, v zariadeniach spoločného stravovania, nad kozmetickými výrobkami, v zariadeniach pre deti a mládež, v zariadeniach pre zotavovacie pobyty detí, telovýchovno-športových zariadeniach, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, na umelých kúpaliskách, krytých plavárňach, v zariadeniach sociálnych služieb, u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, na úseku pohrebníctva a ochrany nefajčiarov .

4.2. Výkon úradnej kontroly potravín v zmysle platnej legislatívy v oblasti ochrany verejného zdravia a radiačnej ochrany.

Výkon úradnej kontroly prebiehal v súlade s Viacročným národným plánom pre úradnú

kontrolu v Slovenskej republike na obdobie 2018-2020 vykonávanú orgánmi verejného zdravotníctva - aktualizovaného na rok 2020 a rozpracovaného na podmienky RÚVZ so sídlom v Nitre. Kontroly sa týkali zabezpečenia hygienických podmienok a zdravotnej bezpečnosti potravín a pokrmov v súlade s požiadavkami ustanovenými v:

- zákone č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení,
- nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách
- nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín
- Potravinovom kódexe SR,
- ďalších súvisiacich predpisoch pre výrobu potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovanie na trh z hľadiska požiadaviek zachovania ich zdravotnej bezpečnosti.

V územnom obvode RÚVZ so sídlom v Nitre bolo v roku 2020 registrovaných 2307 potravinárskych prevádzok, v ktorých v zmysle zákona č. 152/1995 Z.z. vecne a miestne príslušným orgánom úradnej kontroly je Regionálny úrad verejného zdravotníctva . V týchto zariadeniach bolo v sledovanom období vykonaných celkom 1694 kontrol z čoho 459 kontrol bolo vykonaných podľa zákona 152/1995 Z.z. Počet kontrol bol oproti roku 2019 z dôvodu epidemiologickej situácie v súvislosti s ochorením COVID-19 výrazne nižší (o 1010 kontrol). Za rok 2020 bolo v nadväznosti na plán úradnej kontroly ako aj epidemiologickú situáciu odobratých 495 vzoriek potravín a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 37 vzoriek nevyhovujúcich, čo predstavuje 7,47 % . U všetkých nevyhovujúcich vzoriek bola zistená mikrobiologická kontaminácia. Iná kontaminácia ani nevyhovujúce označenie u odobratých vzoriek nebolo zistené. Oproti roku 2019 sa percento nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu odobratých vzoriek v roku 2020 zvýšilo o 3,18 .

Najviac nevyhovujúcich vzoriek bolo zistených v nasledovných komoditách: zmrzliny (15), pokrmy rýchleho občerstvenia (12), hotové pokrmy (9), cukrárske výrobky (1).

4.3. Výkon práce v ohniskách nákaz

Na evidenciu prenosných ochorení hlásených v zmysle § 12 ods. 2 písm. b) v spojení s § 52 ods. 5 písm. a) zák.č. 355/2007 Z.z. slúži program EPIS do ktorého bolo zaevidovaných spolu 18960 prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu. Z nich bolo vykonané epidemiologické vyšetrenie v 18060 ohniskách nákaz (okrem nozokomiálnych nákaz s počtom 1408) a 63 krát v epidemických ohniskách. V rámci práce v ohnisku nákazy bol nariadený:

- lekársky dohľad alebo zvýšený zdravotný dozor podozrivým z nákazy v 120 prípadoch,
- nariadená profylaxia (očkovanie) osobám v riziku vzniku ochorenia (vírusová hepatitída typu B),
- vykonaný odber vzoriek potravín na odhalenie faktorov prenosu 1 krát,
- vykonaný odber biologického materiálu v ohnisku nákazy na odhalenie pôvodcu nákazy 10 krát.

Počas chrípkovej sezóny boli vyšetrované SARI (prípady akútnej respiračnej nedostatočnosti) v zmysle pokynov UVZ SR a boli zabezpečované odbery vzoriek na izoláciu cirkulujúcich

respiračných vírusov u sentinelových lekárov (17 vzoriek, z toho 12 krát dokázaný vírus chrípky).

Najviac sa vykonávali epidemiologické vyšetrenia u hospitalizovaných pacientov infekčného a detského oddelenia vo Fakultnej nemocnici v Nitre, Špecializovanej nemocnici Zobor v Nitre, Nemocnici v Zlatých Moravciach a v Psychiatrickej nemocnici vo Veľkom Záluží.

4.4. Monitoring.

Monitoring kvality pitnej vody

U verejných vodovodov bol v priebehu roka 2020 vykonávaný preverovací a kontrolný monitoring kvality pitnej vody v súlade s vypracovaným harmonogramom kontroly kvality vody z verejných vodovodov v mestách a obciach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou, v znení vyhlášky MZ SR č. 97/2018 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 247/2017 Z.z. rozbormi v rozsahu vyšetrení, ktoré zabezpečuje odbor laboratórných činností RÚVZ so sídlom v Nitre.

V roku 2020 bolo v uvedených okresoch odobratých spolu 216 vzoriek.

Údaje z monitoringu pitnej vody verejných vodovodov boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o pitnej vode.

Monitoring kvality vody na kúpanie

Monitoring kvality vody na kúpanie je vykonávaný v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 308/2012 o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

V okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa evidujeme kúpaliská s celoročnou aj so sezónnou prevádzkou. : v okrese Nitra 7 kúpalísk (2 kúpaliská boli mimo prevádzky), v okrese Šaľa 2 kúpaliská (1 kúpalisko s celoročnou prevádzkou bolo v roku 2020 mimo prevádzky) a v Zlatých Moravciach sú to 3 kúpaliská (Letné kúpalisko v Zlatých Moravciach je dlhodobo mimo prevádzky).

V roku 2020 bolo v okrese Nitra odobratých spolu 209 vzoriek bazénových vôd, v okrese Šaľa 49 vzoriek a v okrese Zlaté Moravce 16 vzoriek.

Údaje z monitoringu kvality vody na kúpanie boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie a počas kúpaciej sezóny 1 x týždenne zadávané do IS.

V rámci laboratórných analýz sa aj v roku 2020 pokračovalo vo vyšetrení vzoriek vôd z vodných atrakcií na TK Diakovce, na Letnom kúpalisku v Nitre a v zariadení ThermalPark Nitrava v Poľnom Kesove na prítomnosť legionell – v odobratých vzorkách nebola zistená ich prítomnosť.

4.5. Skúšky odbornej spôsobilosti a vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti.

RÚVZ so sídlom v Nitre zriaďuje komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti a vydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti:

- podľa § 15 ods. 2 zák.č. 355/2007 Z.z.
- a) pri výrobe a úprave pitnej vody a pri obsluhu vodovodných zariadení pitnej vody
- b) v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo
- c) pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov
- d) pri výrobe kozmetických výrobkov
- e) v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení na umelých kúpaliskách

§ 15 ods. 2	Počet preskúšaných	Počet vydaných osvedčení	Počet vydaných duplikátov
písm. a)	3	3	0
písm. b)	21	21	3
písm. c)	159	151	11
písm. d)	0	0	0
písm. e)	1	1	0
SPOLU:	184	176	14

- podľa § 15 ods. 3 zák.č. 355/2007 Z.z.
- a) na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami
- b) na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- c) na nákup, predaj a spracúvanie húb
- d) na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória

§ 15 ods. 3	Počet preskúšaných	Počet vydaných osvedčení	Počet vydaných duplikátov
písm. a)	6	20	0
písm. b)	2	10	0
písm. c)	0	0	0
písm. d)	23	23	1
SPOLU	31	53	1

4.6. Posudková činnosť.

Posudková činnosť bola vykonávaná v zmysle § 13 zák.č. 355/2007 Z.z. pričom v rámci posudkovej činnosti bolo vydaných 1736 rozhodnutí a 441 záväzných stanovísk.

4.7. Národné referenčné centrá.

V RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadené Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov.

Problematika NRC je bližšie rozpracovaná v čiastkovej výročnej správe za odbor laboratórnych činností.

4.8. Plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR V. (NEHAP V.)

1.8. Overenie kvality materiálov, ktoré prichádzajú do styku s pitnou vodou

2 PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci:

2.2.1. Zdravé pracoviská

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

3. HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Bezpečnosť PC fliaš vo vzťahu k migrácii bisfenolu

3.6. Monitoring príjmu kuchynskej soli

4. HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2015 (NAPPO)

4.3. Hygienická úroveň detských pieskovísk v areáloch MŠ a v rámci občianskej vybavenosti

4.4. Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ

4.5. Úrazy u detí v SR

6.9. Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

5. Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením

5.1 sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

- 6.1 Národný imunizačný program
- 6.2 Surveillance infekčných chorôb
- 6.3 Epidemiologický informačný systém
- 6.4 Nozokomiálne nákazy (NN)
- 6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie
- 6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy
- 6.7. Prevencia HIV/AIDS - *testovanie, poradenstvo, sledovanie*
- 6.8. Poradne očkovania

6. Odbor laboratórných činností

- 7.1. Monitoring kvality vôd vybraných lokalít
- 7.2. Kvalita vody a prostredia zdravotníckych zariadení a umelých kúpalísk
- 7.10 Monitoring biologických alergénov v ovzduší
- 6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie
- 7.15. Analýza celkového arzénu v potravinách
- 3.2. Monitoring príjmu kuchynskej soli

9. PODPORA ZDRAVIA

- 9.1 Národný program podpory zdravia
- 9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia
- 9.2. Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025
- 9.6 CINDI program SR

4.9. Ostatné úlohy.

Činnosti jednotlivých oddelení sú podrobne rozpracované v prílohe č. 1 tejto výročnej správy.

4.10. Laboratórne činnosti

Odbor laboratórných činností (OLČ) RÚVZ so sídlom v Nitre je akreditované pracovisko vykonáva chemické, fyzikálne, fyzikálochemické, mikrobiologické a biologické skúšanie akosti, pitných, povrchových, odpadových a závlahových vôd, požívatín, predmetov bežného používania, vzoriek ovzdušia a skúšanie fyzikálnych parametrov pracovného a životného prostredia ako aj chemických parametrov pracovného prostredia, mikrobiologickú kontrolu sterilizačných prístrojov.

Analýzy zabezpečuje pre celý Nitriansky kraj (v špeciálnych analýzach aj pre iné kraje), v prípade NRC pre celú SR.

Výkony OLČ

Pracoviská (úseky)	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
Chemické analýzy	2155	15326	25936
Fyzikálne analýzy	288	902	902
Mikrobiologické analýzy	5175	18213,60	31933
Biologické analýzy	1753	8717	14108
NRC pre vláknité prachy			

5. Rozpočet organizácie

Záväzné ukazovatele bežných výdavkov a kapitálových výdavkov na rok 2020

Rozpis záväzných limitov a ukazovateľov platných pre rok 2020 bol RÚVZ so sídlom v Nitre rozpisovaný MZ SR. Počas roka 2020 bol štátny rozpočet upravovaný a rozpočtovaný v plnom programovom rozpočtovaní troch programov bežných výdavkov a v jednom programe kapitálových výdavkov.

Schválený a následne upravený rozpočet bežných výdavkov pre rok 2020 bol nasledovný:

- zdroj 111 – štátny rozpočet
- funkčná klasifikácia – 0740 – Štátne zdravotné ústavy
- program – 0790203 – Ochrana zdravia
- program - 0EK0G01 – Informatizácia - systém vnútornej správy
- program – 07B0103 – Ostatné v zdravotníctve
- ekonomická klasifikácia (EK) je v nasledovnom prehľade

<i>Položka EK</i>	<i>Názov položky</i>	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>
600	Bežné výdavky	1 783 053,00	2 425 804,94
610	Mzdy, platy..	1 140 461,00	1 410 823,00
620	Poistné a príspevok do poisťovní	398 592,00	493 166,03
630	Tovary a služby	220 000,00	497 701,91
640	Bežné transfery	24 000,00	24 114,00

Najvýraznejšia zmena nastala od 5.8.2020 účinnosťou novely zákona o štátnom rozpočte na rok 2020, kedy sa v súvislosti so sanáciou výdavkov priamo implikovaných vznikom pandémie s ochorením Covid-19 výrazne navýšili finančné prostriedky v celom rezorte zdravotníctva, čo sa premietlo do úpravy rozpočtu RÚVZ so sídlom v Nitre v roku 2020.

Položka 630 – tovary a služby bola rozpočtovaná v troch programoch, upravený rozpočet k 31.12.2020 bol nasledovný:

SPOLU – 630 Tovary a služby, zdroj 111 štátny rozpočet	497 701,91 EUR
a to program 0790203 – Ochrana zdravia	481 402,85 EUR
program 0EK0G01 – Informatizácia systém vnútornej správy	16 291,79 EUR
program 07B0103 – Ostatné v zdravotníctve	2 000,00 EUR

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre na rok 2020 nemal k 1.1.2020 schválený rozpočet kapitálových výdavkov na žiadnu investičnú akciu.

V októbri 2020 boli na žiadosť RÚVZ so sídlom v Nitre v súlade s usmernením ÚVZ SR pridelené zo strany MZ SR kapitálové výdavky na financovanie vybavenia laboratória v súvislosti s diagnostikou ochorenia COVID-19 v celkovej výške 105 000,- EUR na investičnú akciu:

v EUR

Názov investičnej akcie	Investičná akcia číslo/ zdroj ŠR	Upravený rozpočet k 31.12.2020
Zakúpenie prístrojového vybavenia pre diagnostikovanie SARS-CoV-2 RÚVZ Nitra Program: 07A0408	42903/111	105 000,-

Bežné výdavky - čerpanie

Limit rozpočtu na rok 2020 bol rozpísaný v rámci programov na podprogramy a prvky a podľa rozpisu na položky a podpoložky podľa platnej ekonomickej klasifikácie.

Skutočné čerpanie rozpočtových výdavkov z výdavkového účtu Štátnej pokladnice bolo k 31.12.2020 vo výške 100%.

Rekapitulácia prideleného rozpočtu a skutočného čerpania bežných výdavkov v roku 2020 zdroj 111 – štátny rozpočet podľa položiek ekonomickej klasifikácie:

v EUR

Položka	Názov položky	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť čerpania	Čerpanie v %
600	Bežné výdavky	1 783 053,00	2 425 804,94	2 425 797,67	100,00
610	Mzdy, platy..	1 140 461,00	1 410 823,00	1 410 823,00	100,00
620	Poistné a príspevok do poisťovní	398 592,00	493 166,03	493 166,03	100,00
630	Tovary a služby	220 000,00	497 701,91	497 694,64	99,99
640	Bežné transfery	24 000,00	24 114,00	24 114,00	100,00

Rekapitulácia prideleného rozpočtu a skutočného čerpania bežných výdavkov v roku 2020 zdroj 111 – štátny rozpočet na položke ekonomickej klasifikácie 630 – Tovary a služby podľa jednotlivých programov:

	Rozpočet	Čerpanie v Eur	Čerpanie v %
<i>Spolu 630, zdroj ŠR - 111</i>	497 701,91	497 694,64	100,00
0790203 – Ochrana zdravia	481 405,91	481 402,85	100,00
0EK0G01- Informatizácia/ vnútorná správa	16 296,00	16 291,79	99,99
07B0103 – Ostatné v zdravotníctve	2 000,00	2 000,00	100,00

Celkové čerpanie tovarov a služieb na tri rozpočtované programy v roku 2020 na položke 630 (111-ŠR) bolo vo výške 497 694,64 Eur, čo predstavuje navýšenie čerpania oproti roku 2019, kedy bolo čerpanie tovarov a služieb (630) vo výške 237 420,91 EUR o sumu + 260 273,73 Eur.

Navýšenie rozpočtu bežných výdavkov v roku 2020 bolo spôsobené pandémiou Covid-19, kedy na základe rozhodnutia MZ SR a ÚVZ SR sa zriadilo laboratórium v súvislosti s diagnostikou ochorenia COVID-19 a súčasne sa zabezpečovalo laboratórne vybavenie, vrátane diagnostických a izolačných kitov. V súvislosti s pandémiou sa zvýšili aj výdavky na ochranu zamestnancov.

Prehľad čerpania finančných prostriedkov na tovaroch a službách k 31.12.2020 spolu za tri rozpočtované programy je v nasledujúcej tabuľke:

v EUR					
<i>Položka</i>	<i>Text</i>	<i>Schválený rozpočet 2020</i>	<i>Upravený rozpočet 2020</i>	<i>Skutočnosť k 31.12. 2020</i>	<i>% plnenia k upravenému rozpočtu</i>
630	Tovary a služby – spolu (111 – ŠR)	220 000,00	497 701,91	497 694,64	100,00
631	Cestovné náhrady	4 500,00	1 479,65	1 479,65	100,00
632	Energie, voda, komunikácie	46 500,00	49 598,76	49 598,76	100,00
633	Tovary a služby	42 300,00	281 429,12	281 429,12	100,00
634	Dopravné	15 250,00	9 967,11	9 967,11	100,00
635	Rutinná a štand. údržba	9 350,00	11 170,42	11 170,42	100,00
636	Nájomné za nájom	650,00	581,32	581,32	100,00
637	Služby	101 950,00	143 475,53	143 468,26	99,99

Kapitálové výdavky - čerpanie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre k 31.12.2020 mal pridelený rozpočet kapitálových výdavkov na vybavenia laboratória v súvislosti s diagnostikou ochorenia COVID-19 v celkovej výške 105 000,- EUR na investičnú akciu „Zakúpenie prístrojového vybavenia pre diagnostikovanie SARS-CoV-2 RÚVZ Nitra“:

v EUR

Názov investičnej akcie	Investičná akcia číslo/ zdroj ŠR	Čerpanie kapitálových výdavkov k 31.12.2020
Zakúpenie prístrojového vybavenia pre diagnostikovanie SARS-CoV-2 RÚVZ Nitra Program: 07A0408	42903/111	72 052,00

Časť finančných prostriedkov z vyššie uvedenej investičnej akcie vo výške 30 948,04 EUR boli viazané v roku 2020, s uvoľnením viazania pre rok 2021.

Plnenie rozpočtu príjmov

Schválený limit príjmov štátneho rozpočtu na rok 2020 pre RÚVZ so sídlom v Nitre bol 230 000,- EUR. V zmysle schválenej novely zákona o štátnom rozpočte na rok 2020 účinnej od 5.8.2020, bol pridelený nový záväzný ukazovateľ príjmov štátneho rozpočtu vo výške 170 898,- EUR.

Záverečná úprava rozpočtu roka 2020 bola uskutočnená na základe rozpočtového opatrenia zo strany MZ SR, upravený rozpočet príjmov bol k 31.12.2020 vo výške 130 000,- EUR.

Skutočné plnenie príjmov k 31.12.2020 bolo vo výške 136 146,72 EUR, čo predstavuje plnenie na 104,72%. Všetky príjmy boli odvedené do štátneho rozpočtu.

Tabuľkový prehľad plnenia jednotlivých položiek príjmov k 31.12.2020:

v EUR

Názov (III)	rozpočet schválený	rozpočet upravený	Skutočnosť k 31.12.2020	rozdiel (skut.- uprav.rozp.)	%
SPOLU - PRÍJMY:	170 898,-	130 000,-	136 146,72	6 146,72	104,72
- za predaj výrobkov, tovarov a služieb	170 898,-	127 900,-	111 520,99	-16 379,01	87,19
- za porušenie ostatných predpisov		0,-	23 081,00	23 081,00	
- vratky, dobropisy z minulých rokov		2 100,-	1 544,73	-555,27	73,55

V roku 2020 bolo/i :

- vystavených 718 odberateľských faktúr v celkovej hodnote 117 182,15 EUR
- vydaných 41 rozhodnutí – pokút (zák.č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia...) v celkovej čiastke 22 800,- EUR
- vydané blokové pokuty v sume 6 780,- EUR
- náhrada nákladov vystavená raz v sume 30,20 Eur

Záväzky a pohľadávky

Záväzky k 31.12.2020 po lehote splatnosti neboli vykazované, nakoľko RÚVZ v Nitre si plní všetky povinnosti voči dodávateľom, zamestnancom, sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovniam. Záväzky z dodávateľských vzťahov v lehote splatnosti boli vo výške 1.072,76 Eur.

Pohľadávky k 31.12.2020 boli vo výške 26 749,48 EUR, z toho do lehoty splatnosti 7.388,43 EUR a po lehote splatnosti 19 361,05 EUR, čo je podrobne rozpísané v nasledujúcej tabuľke:

v EUR

<i>Pohľadávky k 31.12.2020</i>	Odberateľské faktúry	Náhrada nákladov	Pokuty	Trovy konania	Spolu k 31.12.2020	Spolu k 31.12.2019
Spolu za rok 2020	10 237,81	0	8 400,00		18 637,81	6 192,98
do lehoty splatnosti	3 388,43	0	4 000,00		7 388,43	3 943,17
po lehote splatnosti	6 849,38	0	4 400,00		11 249,38	2 249,81
Spolu za predchádzajúce roky tj. po lehote splatnosti	3 053,73	22,64	5 035,30		8 111,67	8 615,90
<i>CELKOM pohľadávky k 31.12.2020</i>	13 291,54	22,64	13 435,30		26 749,48	14 808,88
do lehoty splatnosti	3 388,43	0	4 000,00		7 388,43	3 943,17
po lehote splatnosti	9 903,11	22,64	9 435,30		19 361,05	10 865,71

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre sa zameriava na vymáhanie pohľadávok po lehote splatnosti a na ich vymoženie využíva všetky právne prostriedky.

Výsledok hospodárenia

Výsledok hospodárenia k 31.12.2020:

v EUR

	Suma
Náklady (5)	2 582 496,93
Výnosy (6)	2 756 260,73
Výsledok hospodárenia (6-5)	+173 763,8

Hospodársky výsledok + 173 763,80 Eur vznikol v súvislosti s vybavením laboratória PCR koncom roka 2020, kedy obstarané diagnostické a izolačné kity a ostatný spotrebný materiál boli preúčtované z nákladov 501 na účet 112 (materiál daný na sklad/B), z dôvodu začiatku prevádzky laboratória od 1/2021.

6. Personálne obsadenie

- stav zamestnancov RÚVZ so sídlom v Nitre k 31.12.2020

Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov (vo fyzických osobách)	
Kategória	Počet zamestnancov
Lekár	
Sestra	1
Verejný zdravotník	7
Zdravotnícky laborant	15
Fyzik	
Laboratórny diagnostik	5
THP - VŠ	4
THP - ÚSV	11
Robotníci	10
Spolu	53

Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 55/2017 Z. z.

o štátnej službe (vo fyzických osobách)

Kategória	Štátny radca	Hlavný radca	Odborný radca	Samostatný radca	Radca	Hlavný referent	Odborný referent	Samostatný referent	Spolu
Lekár	1								1
Sestra									
Verejný zdravotník		5	1	18	11				35
Zdravotnícky laborant									
Fyzik									
Laboratórny diagnostik									
THP – VŠ		1	1	4					6
THP – ÚSV							1		1
Robotníci									
Spolu	1	6	2	22	11		1		43

V sledovanom období sú v mimoevidenčnom stave (spolu verejná aj štátna služba):	5	
materská dovolenka	1	
rodičovská dovolenka	3	
neplatené voľno	1	

Prehľad počtu zamestnancov za r. 2020

Počty zamestnancov	Plán rok 2020	Skutočnosť rok 2020
Evidenčný počet zamestnancov vo fyz. osobách k poslednému dňu sledovaného obdobia	93	96
Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyz. osobách v sledovanom období	93	92,82
Evidenčný počet zamestnancov prepočítaný k poslednému dňu sledovaného obdobia	93	93,57
Priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný v sledovanom období	93	90,70

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2020 podľa kategórií a vekovej štruktúry

Veková štruktúra zamestnancov podľa kategórií k 31. 12. 2020 (všetci zamestnanci)

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Laboratórny diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
do 20 rokov										0,00
20 - 24							1,00	1,00		2,00
25 - 29			7,20				3,00	3,80		14,00
30 - 34			1,00							1,00
35 - 39			2,00				1,00		2,00	5,00
40 - 44			3,00	2,80				2,00		7,80
45 - 49	1,00		3,00	3,00				1,00	1,57	9,57
50 - 54			9,00	3,00		4,00	3,00	1,00		20,00
55 - 59		0,60	9,00	4,80			1,00	2,00	4,00	21,40
60 - 64			7,00	1,00		1,00	1,00	1,00	1,80	12,80
65 a viac										0,00
Spolu	1,00	0,60	41,20	14,60	0,00	5,00	10,00	11,80	9,37	93,57

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2020 podľa kategórií a odborov

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Laboratórny diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
HŽP			6,00					1,00		7,00
HDM			5,00				1,00			6,00
PPL			6,00							6,00
HV			9,00							9,00
EPI			10,00					1,00		11,00
Laboratóriá			3,20	14,60		4,00	1,00	3,00	2,00	27,80
Úsek RH	1,00					1,00	4,00	4,30		10,30
HTČ							2,00	2,50	7,37	11,87
PZ		0,60	1,00							1,60
OZpŽ			1,00				2,00			3,00
Spolu	1,00	0,60	41,20	14,60	0,00	5,00	10,00	11,80	9,37	93,57

7. Ciele a prehľad plnenia

Ciele RÚVZ vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z.z., iných všeobecne záväzných predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia, z koncepcií jednotlivých odborov a z Programov a projektov RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Nitre sa v r. 2020 podieľal na plnení Programov a projektov uvedených v časti 4. písm. h/ tejto výročnej správy. Všetky úlohy boli priebežne plnené a podľa aktuálnej potreby vyhodnocované, výsledky boli v stanovených termínoch zasielané na ÚVZ SR Bratislava.

Oddelenie	HŽP	HV	PPL	HDM	Epidem.	Spolu
Počet kontrolovaných prevádzok	4500	2794	6620	584	545	15043
Počet podaní	1682	1101	1468	1380	436	6067
Počet kontrol	951	1907	667	618	190	4333
Počet rozhodnutí	259	269	536	542	130	1736
Počet záväzných stanovísk	273	37	100	31	0	441
Počet iných stanovísk	461	191	164	155	2094	3065
Počet ohnísk	1830	0	0	900	18960	21690
Počet odberov vzoriek	627	600	0	75	579	1881
Počet konzultácií	4559	4520	14745	10935	52481	87240

8. Hodnotenie a analýza vývoja organizácie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je štátna rozpočtová organizácia, finančnými vzťahmi napojená výlučne na rozpočet kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR.

Úrad plní celospoločenské poslanie a úlohy vyplývajúce zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov v rámci danej územnej pôsobnosti. Plnenie úloh je priamo závislé od daných finančných prostriedkov, ktoré má úrad pre svoj chod k dispozícii. Hospodárenie s pridelenými finančnými prostriedkami je zamerané na maximálne šetrenie a hodnotenie každej požiadavky súvisiacej so zabezpečovaním odborných činností a prevádzky. Z hľadiska hodnotenia dosiahnutých výsledkov našej organizácie, úrad vykonal všetky stanovené úlohy a zároveň sa úradu podarilo naplniť plán plnenia príjmov a dodržať hospodárne a efektívne vynakladanie finančných prostriedkov štátneho rozpočtu.

V roku 2020 boli zdrojom financovania prostriedky štátneho rozpočtu v sume 2 425 804,94 Eur na bežné výdavky, ktoré boli vyčerpané na 100%. Tieto prostriedky boli použité na bežnú činnosť úradu, čo sú predovšetkým mzdy a odvody zamestnancov úradu, ktorí pracujú priamo v teréne podľa svojej pôsobnosti ako aj zamestnancov na odbore laboratórnych činností resp. pri zabezpečovaní chodu organizácie ÚRH a HTČ. Navýšenie rozpočtu bežných výdavkov v roku 2020 bolo spôsobené pandemiou Covid-19, kedy bolo potrebné na základe rozhodnutia MZ SR a ÚVZ SR zriadiť laboratórium

v súvislosti s diagnostikou ochorenia COVID-19 a zaobstarat' laboratórne vybavenie, vrátane diagnostických a izolačných kitov. V súvislosti s pandémiou sa zvýšili výdavky účelovo určené aj na ochranu zamestnancov. Príslušnými rozpočtovými opatreniami MF SR na rok 2020 sa realizovalo navýšenie rozpočtu miezd a odvodov.

Náklady na tovary a služby boli priebežne uhrádzané v lehote splatnosti. Išlo najmä o výdavky na vytvorenie a kompletne zabezpečenie laboratória na diagnostiku ochorenia COVID-19, výdavky na energie, výdavky na zabezpečovanie stravovania zamestnancov, prídely do Sociálneho fondu, platby za poštovné predovšetkým za písomnosti týkajúce sa výkonu štátnej správy (záväzné stanoviská a rozhodnutia), úhrada benzínu a opráv vozového parku používaného predovšetkým pre prácu zamestnancov v teréne. Odbor laboratórnych činností ako jediný v kraji na svoju činnosť spotrebuje značnú časť z rozpočtu výdavkov na špeciálny materiál a tovary. Vysoké boli aj výdavky na kalibrácie a rôzne posudzovania prístrojovej techniky využívanej pri vyhodnocovaní vzoriek zo štátneho zdravotného dozoru a tiež v rámci požiadaviek objednávok od obyvateľstva a podnikateľských subjektov. Tieto bežné výdavky však neriešia problém úradu t.j. neinvestovanie do obnovy prístrojovej techniky už viac ako 15 rokov. Väčšina používaných zariadení je stará, morálne a technicky opotrebovaná. Pre väčšinu prístrojov už nie sú na trhu náhradné diely a tým sa znemožňuje ich oprava. Premieta sa to do vysokých nákladov na údržbu a opravy. Kapitálové výdavky boli poskytnuté v celkovej hodnote 105 000,- Eur na vybavenia laboratória v súvislosti s diagnostikou ochorenia COVID-19.

9. Hlavné skupiny odberateľov

U oddelení vykonávajúcich ŠZD hlavnú skupinu užívateľov (odberateľov) výstupov tvoria fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktorým sú poskytované výstupy z posudkovej činnosti formou rozhodnutí a záväzných stanovísk. Taktiež im je poskytovaná konzultačná činnosť a poradenstvo v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia.

Ďalšími užívateľmi sú fyzické osoby, ktorým sú vydávané osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 15 ods. 2 a 3 zák.č. 355/2007 Z.z. .

RÚVZ spolupracuje tiež s orgánmi štátnej správy a samosprávy (obce, stavebné úrady, orgány veterinárnej starostlivosti, ÚVZ SR, MZ SR ...).

Na oddelení podpory ku zdraviu sú užívateľmi výstupov hlavne fyzické osoby, ktorým je poskytovaná konzultačná a poradenská činnosť. Dôležitou skupinou odberateľov sú aj školské a predškolské zariadenia, v ktorých je vykonávaná prednášková a vzdelávacia činnosť.

Odberateľmi výstupov laboratórnych činností sú fyzické osoby – podnikatelia, právnické osoby a fyzické osoby približne v rovnakom zastúpení.

10. Prílohy:

Príloha č. 1: Analýza činnosti jednotlivých odborov za rok 2020.

Príloha č. 2: a) prehľad publikačnej činnosti

b) prednáškovej činnosti

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok: 2020

Tab.č.1.1: Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Diakovce	2 279	2 268	99,52
Dlhá nad Váhom	892	892	100,00
Horná Kráľová	1 868	1 868	100,00
Hájske	1 336	1 312	98,20
Kráľová nad Váhom	1 804	1 801	99,83
Močenok	4 295	4 274	99,51
Neded	3 262	3 178	97,42
Selice	2 830	2 723	96,22
Tešedíkovo	3 677	3 656	99,43
Trnovec nad Váhom	2 715	2 670	98,34
Vlčany	3 222	3 177	98,60
Šaľa	21 795	21 462	98,47
Žihárec	1 674	1 651	98,63
Spolu:	51 649	50 932	98,61

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok: 2020

Tab. č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Horná Kráľová	0	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Diakovce	1	2	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Vlčany	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žihárec	1	2	2	66,67	0	0	2	66,67	0	0
Šaľa	1	2	2	66,67	1	33,33	1	33,33	0	0
Kráľová nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Trnovec nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Hájske	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Močenok	0	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Selice	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Dlhá nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Neded	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tešedíkovo	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	5	25	7	23,33	1	3,33	6	20	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre
 Okres: Šaľa
 Rok: 2020

Tab. č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov v ŠZD

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Horná Kráľová	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Žihárec	3	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Močenok	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Šaľa	3	1	33,33	1	33,33	0	0	0	0
Diakovce	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	10	3	30	1	10	2	20	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre
 Okres: Šaľa
 Rok 2020

Tab. č. 2.5: Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P. č.	Názov kúpaliska	Dátum		Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	Bazény		
		začatia sezóny	ukončenia sezóny				termáln.	netermáln.	spolu
1.	Termálne kúpalisko Retro Thermal Diakovce	25.6.2020	1.9.2020	nie	nie	1600	4	0	4

RÚVZ so sídlom v Nitre
 Okres: Šaľa
 Rok 2020

Tab. č. 2.6: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Termálne kúpalisko Retro Thermal Diakovce	49	20	40,82	459	26	25	-	1

VÝROČNÁ SPRÁVA

Oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia

okres Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

za rok 2020

Výročnú správu spracovala z podkladov pracovníkov oddelenia
RNDr. Mária Kraváriková – vedúca oddelenia

Apríl 2021

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

1.1 Zásobovanie pitnou vodou

Prehľad počtu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov v jednotlivých okresoch podáva tab.č.1.1.

K 31.12.2020 evidujeme tieto vodovody :

- skupinový vodovod Nitra ktorý zásobuje spotrebiská : Nitra a Čechynce
- skupinový vodovod Nitra – Šaľa zásobuje spotrebiská Cabaj -Čápor, Mojmírovce, Ivanka pri Nitre, Lužianky, Svätoplukovo, Lehota, Branč, Veľké Zálužie, Jarok, Zbehy, Šaľa, Diakovce, Kráľová n/Váhom, Dlhá n/Váhom, Trnovec n/Váhom, Močenok a Horná Kráľová
- diaľkovod Gabčíkovo – zásobuje spotrebiská Vráble, Melek, Veľké a Malé Chyndice, Telince, Nová Ves nad Žitavou, Tajná, Čifáre, Žitavce, Lúčnica nad Žitavou, Paňa, Vinodol, Klasov, Vieska n/Žitavou, Slepčany, Tesárske Mlyňany, Čierne Kláčany, Volkovce, Choča, Beladice, Čaradice, Sľažany, Zlaté Moravce, Veľčice, Zlatno, Nemčiňany, Topoľčianky, Žitavany, Tekovské Nemce, Červený Hrádok, Malé a Veľké Vozokany, Nevidzany, Selice, Vlčany, Neded, Žihárec a Tešedíkovo, Veľký a Malý Cetín
- skupinový vodovod Kolíňany – zásobuje spotrebiská Kolíňany, Host'ová, Dolné Obdokovce, Čel'adice, Golianovo, Malý a Veľký Lapáš, Babindol
- skupinový vodovod Radošina – Veľké Ripňany zásobuje spotrebiská Kapince, Malé Zálužie
- Ponitriansky skupinový vodovod – zásobuje spotrebiská Výčapy-Opatovce, Ľudovítová, Čakajovce, Nitrianske Hrnčiarovce, Horné a Dolné Lefantovce a Jelšovce
- vodovody zásobované z vlastných vodných zdrojov v obciach Alekšince, Štefanovičová, Nové Sady, Nitra – mestská časť Drážovce, Lukáčovce, Podhorany, ktorý v súčasnosti zásobuje aj obec Bádice, Veľká Dolina, Poľný Kesov, Jelenec, Rumanová,

Báb, Žirany, Rišňovce, Pohranice, Štitáre, Hruboňovo, ktorý zásobuje aj obec Šurianky, Nové Sady - Sila, ktorý zásobuje aj obec Čab, Hostie, Mankovce, Jedľové Kostol'any, Lovce, Machulince, Martin nad Žitavou, Skýcov, Obyce, z časti obec Topoľčianky a Hájske.

Pre vodárenské účely sú vo všetkých troch okresoch využívané len zdroje podzemných vôd väčšinou v správe ZsVS a.s, Nitra, ZsVS OZ Galanta, ZsVS OZ Topoľčany. Prevádzku vodovodov zabezpečujú pre obce tiež Ekostaving Nitra, Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmírovce, s.r.o., Mojmírovce, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v 1 prípade – obec Mankovce, pre obec Dolné Obdokovce – Michel Service s.r.o., Dolné Obdokovce, pre obec Žirany Daniel Andel DAN, Žirany 263. V úprave a dezinfekcii vody neboli oproti minulému roku zaznamenané zmeny.

V okrese Nitra bolo v roku 2020 z celkového počtu obyvateľov okresu 162 156 z verejných vodovodov zásobovaných 153 288 obyvateľov, čo je 94,53 %. Konštatuje sa že v zásobovaní obyvateľov došlo k miernemu nárastu počtu zásobovaných obyvateľov. Prevádzkovateľom verejných vodovodov v okrese Nitra sú ZsVS a.s. Nitra OZ Nitra, ZsVS OZ Topoľčany, ZsVS OZ Galanta, Ekostaving Nitra, Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmírovce, s.r.o., Mojmírovce a Michel Service s.r.o., Dolné Obdokovce a v obci Žirany je to Daniel Andel DAN, Žirany 263.

V uplynulom roku v okrese Nitra boli dané záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí.

V okrese Šaľa v uplynulom roku nenastali v rámci zásobovania obyvateľov pitnou vodou zmeny oproti predchádzajúcemu obdobiu, nakoľko všetkých 13 obcí okresu Šaľa má vybudovaný verejný vodovod. Z celkového počtu obyvateľov okresu 51 649 je z verejného vodovodu a vlastného vodného zdroja v obci Hájske zásobovaných 50 932 obyvateľov, čo je 98,61 %. Prevádzkovateľom je ZsVS a.s. Nitra odštepny závod Galanta a odštepny závod Nitra.

Okres Zlaté Moravce má zabezpečené zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov napojením obcí na diaľkovod Gabčíkovo a využívaním vlastných vodných zdrojov určených pre hromadné zásobovanie pitnou vodou. V roku 2020 bolo z celkového počtu obyvateľov okresu 40 531 zásobovaných z verejných vodovodov 35 703 obyvateľov, čo predstavuje 88,09 %. Je možné konštatovať, že došlo k nepatrnému nárastu v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou. Prevádzkovateľom vodovodov je ZsVS a.s., Nitra, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v obci Mankovce, OcÚ v obci Hostie,

v obci Dolné Obdokovce je to Michel Service, s.r.o. Dolné Obdokovce. V uvedenom okrese boli dané záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí.

1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

V okrese Nitra z počtu obcí 62 majú verejný vodovod vybudovaný dve mestá, 60 obcí okresu, prímestská časť mesta Nitry –Dražovce a časť obce Nové Sady – Sila.

- **Zdravotná bezchybnosť:**

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 je možné konštatovať, že v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a mestách okresu Nitra v roku 2020 bolo v rámci monitoringu odobratých a vyšetrených 135 vzoriek, z toho 22 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo predstavuje 16,30 % (v 11 prípadoch boli prekročené limity fyzikálno - chemických ukazovateľov a v 12-tich prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch), v rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 54 vzoriek, z toho 17 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 31,48 % závadnosť, vo všetkých prípadoch išlo o mikrobiologickú závadnosť.

V okrese Šaľa má vybudovaný verejný vodovod jedno mesto a 12 obcí okresu, čo predstavuje 100 %.

- **Zdravotná bezchybnosť:**

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Šaľa je možné konštatovať, že v roku 2020 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 30 vzoriek vôd, z toho 7 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 23,33 % (v 1 vzorke boli prekročené limity v chemických ukazovateľoch a v 6 vzorkách boli prekročené limity v mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 10 vzoriek vôd, ktoré v troch prípadoch vykazovali nevyhovujúcu kvalitu, a to 1 vzorka vo fyzikálno - chemických ukazovateľoch a 2 vzorky vody v mikrobiologických ukazovateľoch.

V okrese Zlaté Moravce z počtu obcí okresu 33 má verejný vodovod vybudovaných jedno mesto a 28 obcí, čo činí 87,9 %. Vodovod nemajú vybudovaný v obciach Host'ovce, Ladice, Kostol'any pod Tribečom a Neverice, v ktorých žije spolu 2 542 obyvateľov.

- **Zdravotná bezchybnosť:**

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Zlaté Moravce je možné konštatovať, že v roku 2020 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 51 vzoriek vôd, z toho 3 vzorky vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody, čo činí 5,88 % závadnosť (1 vzorka vykazovala prekročenie limitu vo fyzikálnych a chemických ukazovateľoch a 2 vzorky v mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 14 vzoriek vôd, z toho ani jedna vzorka nevykazovala nevyhovujúcu kvalitu vody.

1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2020 nebola ani v jednom prípade udelená výnimka na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality vody.

1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

Kvalita vody z verejných vodných zdrojov bola sledovaná jednak v obciach, v ktorých zatiaľ nie je vybudovaný verejný vodovod, jednak zo zdrojov, ktoré sú obyvateľmi v značnej miere využívané na pitné účely. V roku 2020 bola v okrese Nitra vykonaná kontrola a odber vzoriek z prameňov nachádzajúcich sa v mestskej časti Nitra-Zobor, v obci Báb, Bádice, Podhorany, Nová Ves nad Žitavou, z art. studní v obciach Svätoplukovo, Mojmírovce, Vinodol a z vrtanej studne autokempingu Remitáž v obci Jelenec. Celkovo bolo odobratých 14 vzoriek, z ktorých 8 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody najmä po stránke mikrobiologickej. V prípade nevyhovujúcej kvality vody po stránke chemickej išlo o prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli: mangán a dusičnany a arzén. V hodnotenom období neboli zistené u týchto zdrojov iné závažné nedostatky. V rámci preventívneho dozoru sme vydali záväzné stanoviska k možnosti využitia vrtu S-3 Beladice pre ČSPM Redbone, rozhodnutie k návrhu na úpravu vody z vrtu S-3 Beladice pre ČSPH Redbone, záväzné stanovisko ku kolaudácii vodnej stavby – vrtaná studňa ako zdroj pitnej vody pre chatovú osadu pod Gýmešom Jelenec. S prevádzkovateľom ČS Beladice Terminál R1 bolo začaté správne konanie z dôvodu odpojenia schválenej úpravne vody a svojvoľné napojenie novej úpravne vody bez predchádzajúceho schválenia. Bola uložená pokuta vo výške 5 000.- eur. Následne RÚVZ vydal rozhodnutie na schválenie

úpravne vody a záväzné stanovisko ku kolaudácii vodných stavieb – areálový rozvod vody pre objekt Rerminál R1 Beladice. u, ku kolaudácii vodných stavieb vrtu a vodovodu Terminál R1 Beladice

V okrese Šaľa evidujeme 21 verejných vodných zdrojov. Jedná sa o artézské studne v meste Šaľa, v obci Tešedíkovo, Žihárec, Dlhá nad Váhom, Vlčany, Selice, Trnovec nad Váhom, Močenok, Diakovce, Neded a Kráľová nad Váhom. V roku 2020 bolo odobratých 7 vzoriek vôd z verejných artézskych studní na laboratórne vyšetrenie, z ktorých 1 vzorka vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie). Vzhľadom k tomu, že vo všetkých obciach okresu Šaľa je verejný vodovod, nie je sledovaný počet obyvateľov využívajúcich verejnú studne.

V okrese Zlaté Moravce v roku 2020 bola vykonaná kontrola verejných vodných zdrojov a to prameňov v obci Kostolany pod Tribečom – Vaškopecký I. a II., Barinská a v obci Ladice. Celkovo boli odobraté 4 vzorky, ktoré vykazovali prekročenie limitu v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, Escherichia coli). Nakoľko v okrese sú obce, kde obyvatelia využívajú aj individuálne zdroje pre zásobovanie vodou, bez sledovania ich počtu nie je možné určiť % takto zásobovaných obyvateľov.

1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

Monitoring

U verejných vodovodov bol v priebehu roka 2020 vykonávaný preverovací a kontrolný monitoring kvality pitnej vody v súlade s vypracovaným harmonogramom kontroly kvality vody z verejných vodovodov v mestách a obciach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle

Vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou v znení vyhlášky MZ SR č. 97/2018 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 247/2017 Z.z. rozbormi v rozsahu vyšetrení, ktoré zabezpečuje odbor laboratórných činností RÚVZ so sídlom v Nitre.

V roku 2020 bolo v uvedených okresoch odobratých spolu 216 vzoriek, *výsledky kvality vody sú zrejmé podľa jednotlivých okresov z tab. č. 1.2.*

Údaje z monitoringu pitnej vody verejných vodovodov boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o pitnej vode.

Štátny zdravotný dozor

V opodstatnených prípadoch sa v roku 2020 vykonával cielene štátny zdravotný dozor v rámci šetrenia oznámení obyvateľov, mimoriadnych situácií a pod.. Laboratórne analýzy boli vykonávané v rozsahu minimálneho rozboru. V rámci výkonu ŠZD boli zamestnankyňami RÚVZ na základe podnetov odobraté vzorky vôd z verejného vodovodu v meste Nitra. Laboratórnymi analýzami nebola zistená nevyhovujúca kvalita vody.

V rámci ŠZD bolo vo všetkých troch okresoch odobratých 78 vzoriek.

Výsledky kvality vody za jednotlivé okresy sú zrejmé z tab. č. 1.3.

1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Prevádzkovú kontrolu kvality vody zabezpečovanú prevádzkovateľom vodovodov Západoslovenská vodárenská spoločnosť a. s Nitra možno hodnotiť dobre. Dodávatelia pitnej vody predložili RÚVZ plán monitorovania kvality vody, predložený harmonogram odberov vzoriek vôd bol dodržiavaný a výsledky sledovania kvality vody boli pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované, taktiež spolupráca s ostatnými prevádzkovateľmi je na dobrej úrovni.

V okrese Šaľa prevádzkovú kontrolu kvality vody z verejných vodovodov zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť OZ Galanta so sídlom v Šali podľa predloženého plánu monitorovania kvality vody. U vodovodov Hájske, Močenok a Horná Kráľová túto činnosť vykonáva Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra. Výsledky sledovania kvality vody sú pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované.

Prevádzku vodovodov v okrese Zlaté Moravce taktiež zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra, v obci Hostie prevádzku zabezpečujú odborní pracovníci, v obci Mankovce je prevádzkovateľom verejného vodovodu AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica, v obci Dolné Obdokovce je prevádzkovateľom verejného vodovodu Michel Servis s.r.o., Dolné Obdokovce 332. Zo strany dodávateľov pitnej vody boli predložené plány monitorovania kvality vody. Rozsah a početnosť vyšetrení je v súlade s platnou legislatívou.

1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2020 neboli zaznamenané dôsledky nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľov a ani nebolo z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce hlásené ochorenie na alimentárnu dusičnanovú methemoglobinémiu.

2. Voda na kúpanie

2.1 Prírodné kúpacie oblasti

Na základe dlhodobého sledovania v dozorovaných okresoch neevidujeme prírodné rekreačné lokality s vyhlásenou a nami povolenou rekreáciou a kúpaním a to z dôvodu, že vodné plochy, ktoré boli zaradené v projekte „Sledovanie prírodných rekreačných lokalít“ a to VN Vráble, Jelenec a štrkovisko Veľký Cetín nespĺňali požiadavky vo vybavenosti ako i v kvalite vody. Z terénneho prieskumu ako i laboratórnych analýz vzoriek vôd z uvedených vodných plôch bolo zistené, že tieto opakovane za sledované obdobie nevyhovovali požiadavkám pre vodu na kúpanie. Vzhľadom k uvedenému RÚVZ Nitra ani v roku 2020 nesledoval kvalitu vody nádrží a štrkoviska. *Tab č. 2.1 a 2.2.*

2.2 Umelé kúpaliská

2.2.1 Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

S celoročnou prevádzkou je v okrese Nitra prevádzkovaných 5 zariadení a to:

- Krytá plaváreň v Mestskom kúpeľi Nitra, ktorú prevádzkuje Mesto Nitra v zastúpení správcu Službyt Nitra, s.r.o. s dvomi bazénmi (plavecký a neplavecký) s kapacitou 137 návštevníkov. Zdrojom bazénovej vody je verejný vodovod mesta Nitry. Prevádzkovateľ plavárne zabezpečuje pravidelne údržbu a aj počas odstávky potrebnú údržbu všetkých priestorov a zariadení plavárne.
- ThermalPark NITRAVA v obci Poľný Kesov v areáli, ktorého súčasťou je krytý bazén (termálny oddychový) v Hoteli Thermal Kesov, vonkajší neplavecký termálny bazén, vonkajší termálny oddychový bazén, bazénová hala s dvomi vnútornými bazénmi s recirkuláciou (detský a oddychovo-relaxačný) tretí bazén je termálny vonkajší (neplavecký, výplavový) s recirkuláciou. Zariadenie má kapacitu 182 návštevníkov (40

návštevníkov v časti hotela a 142 v novej bazénovej hale), zdrojom vody je termálny vrt a vrtaná studňa. Prevádzkovateľom uvedeného zariadenia je Slovak Tourism, s.r.o., Samova 11, Nitra.

- Krytý bazén (plavecký) – časť wellnesu v zariadení Kaštieľ v obci Mojmírovce s kapacitou 80 návštevníkov. Prevádzkovateľom zariadenia je Kaštieľ s.r.o., Mojmírovce.
- Krytý bazén (neplavecký) v prevádzke Relax Fantasy Nitra s kapacitou 10 návštevníkov. Prevádzkovateľom je Joty Slovakia, s.r.o. Beniaková 2, Nitra.
- Krytý bazén (plavecký) v prevádzke hotela Capital, Farská ul. 16 v Nitre s kapacitou 5 návštevníkov. Prevádzkovateľom je Hotel Capital, s.r.o., Farská 16, Nitra.

Plavecký bazén v hoteli Capital a neplavecký bazén v prevádzke Relax Fantasy sú dlhodobo mimo prevádzky.

Hodnotenie kvality vody na kúpanie bolo vykonávané v zmysle vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku. V uvedených zariadeniach bolo v roku 2020 odobratých 171 vzoriek, z toho v 61 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 35,67 % závadnosť. Spolu bolo vyšetrených 1812 ukazovateľov, z toho 97 bolo s prekročenou medznou hodnotou a to 52 mikrobiologických a 45 fyzikálno-chemických ukazovateľov. Najvyššiu závadnosť po stránke mikrobiologickej je možné konštatovať v bazénoch zariadenia ThermalPark NITRAVA (47,83%). Dlhodobo nevyhovujúca kvalita vody z vonkajšieho oddychového nerezového bazéna v chemickom ukazovateli: CHSK_{Mn} je z dôvodu prirodzeného obohatenia vody. V roku 2020 v areáli Thermalparku NITRAVA bola ukončená výstavba novej tobogánovej haly (prebehlo kolaudačné konanie), naďalej prebieha výstavba hotela.

V okrese Šaľa s celoročnou prevádzkou evidujeme:

- Krytú plaváreň Dusla Šaľa s kapacitou 300 návštevníkov a dvomi bazénmi (plavecký a neplavecký). Prevádzkovateľom tohto zariadenia je Aquasport, záujmové združenie právnických osôb, Šaľa. Krytá plaváreň je od 8.4.2019 mimo prevádzky.

V okrese Zlaté Moravce evidujeme kryté plavárne:

- v hoteli ViOn Zlaté Moravce s kapacitou 16 návštevníkov a jedným plaveckým bazénom, prevádzkovateľom je ViOn a.s., Zlaté Moravce a v Park hoteli Tartuf v obci Beladice s kapacitou 40 návštevníkov a jedným plaveckým bazénom, prevádzkovateľom sú Ekostavby Nitra. V uvedených zariadeniach bolo odobratých 16 vzoriek vôd, z toho v 2 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 20 % závadnosť. Spolu bolo vyšetrených 143 ukazovateľov, z toho v 2 mikrobiologických ukazovateľoch došlo k prekročeniu MH).

Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.3

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.4.

2.2.2 Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

So sezónnou prevádzkou evidujeme v okrese Nitra tieto zariadenia:

- Letné kúpalisko v Nitre s kapacitou návštevnosti 3000 so 6 bazénmi. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané dňa 03.07.2020. Prevádzkovateľom LK je Mesto Nitra v zastúpení správcu Službyt Nitra, s.r.o.
- Penzión Fortuna v obci Jelenec s jedným bazénom s kapacitou 20 návštevníkov – zariadenie nebolo ani v sezóne 2020 v prevádzke.
- Súčasťou Termálneho kúpaliska ThermalPark NITRAVA v Poľnom Kesove s celoročnou prevádzkou je aj sezónna časť kúpaliska. V roku 2020 prebehlo kolaudačné konanie štyroch bazénov vo vonkajšej časti zariadenia – termálne kúpalisko a následne bolo vydané rozhodnutie na uvedenie troch bazénov v kúpacjej sezóne 2020 do prevádzky – detský bazén – vodný hrad, relaxačný bazén s barom a neplavecký zážitkový s vodnými atrakciami.

V priebehu KS 2020 bolo z bazénov Letného kúpaliska v Nitre odobratých 38 vzoriek, z toho v 8 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty (21,05%), spolu bolo vyšetrených 351 ukazovateľov, z toho v 9 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, v 3 prípadoch po stránke mikrobiologickej, v 2 prípadoch po stránke biologickej a v 4 prípadoch po stránke fyzikálno-chemickej.

v okrese Šaľa evidujeme :

- Retro Thermal (termálne kúpalisko) v obci Diakovce s štyrmi termálnymi bazénmi a kapacitou 1600 návštevníkov, prevádzkovateľom je Vektor EU, s.r.o., Železničiarska 1422/24, Galanta. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov v KS 2020 do prevádzky bolo vydané dňa 25.06.2020. Ide o účelové rekreačné zariadenie pozostávajúce z bazénovej časti, chatovej osady a autocampingu. V areáli sa nachádzajú štyri termálne bazény – detský, detský bazén do štyroch rokov, oddychovo-relaxačný a plavecký bazén napájané vodou z termálneho vrtu a verejného vodovodu. V KS 2020 bolo odobratých 49 vzoriek a vyšetrených 459 ukazovateľov. Prekročenie medznej hodnoty bolo zistené v 20 vzorkách, k prekročeniu došlo v 25 prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch a v jednom prípade boli prekročené aj fyzikálno – chemické ukazovatele. Z mikrobiologických ukazovateľoch to boli : kultivovateľné mikroorganizmy pri 36° C ± 1° C a črevné enterokoky. Aj na tomto kúpalisku evidujeme vodné atrakcie, analýzou nebola zistená prítomnosť Legionelly sp.

v okrese Zlaté Moravce to bolo zariadenie :

- Letné kúpalisko Zlaté Moravce s tromi bazénmi a kapacitou 720 návštevníkov, prevádzkovateľom zariadenia je Mestské stredisko kultúry a športu v Zlatých Moravciach. Letné kúpalisko v Zlatých Moravciach je dlhodobo mimo prevádzky.

Počas KS 2020 boli týždenne zasielané hlásenia o situácii na všetkých kúpaliskách cestou informačného systému vody na kúpanie.

V rámci laboratórnych analýz sa aj v roku 2020 pokračovalo vo vyšetrení vzoriek vôd z vodných atrakcií na LK v Nitre, v zariadení ThermalPark NITRAVA v Poľnom Kesove a TK Diakovce na prítomnosť legionell – v odobratých vzorkách nebola zistená ich prítomnosť.

Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.5

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.6

3. Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov

3.1 Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru z pohľadu viditeľnej prítomnosti plesní, vlhkosti a mikrobiologických faktorov v roku 2020 v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa bola vyhovujúca.

Zhodnotenie problematiky je v tabuľke č. 3.1.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

4.1 Zdroje hluku v životnom prostredí

Medzi najdôležitejšie stacionárne zdroje hluku v okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa, ktoré sú v prevádzke alebo sa uvažuje s ich umiestnením a prevádzkou sa zaraďujú: bioplynové stanice (Malý Cetín, Čab, Trnovec n/V), kotolne tepelného hospodárstva (Nitra, Vráble, Šaľa) a povrchové ťažobné práce kameňa a štrkopieskov (Jelenec, Žirany, Pohranice, Nemčiňany, Žitavany, Branč). Mobilné zdroje hluku tvorí hlavne cestná doprava a s tým spojená realizácia nových rýchlostných komunikácií, rekonštrukcia regionálnych a miestnych komunikácií, napr. v roku 2020 sa riešil v okrese Nitra podnet na nadmernú hlučnosť od susedov na ul. Golianova v Nitre, na obt'azovanie hlukom z klimatizačného zariadenia v Nitre na Bolečekovej ul. a pod. V okrese Zlaté Moravce sme riešili podnet týkajúci sa hluku z komunikácie v obci Topoľčianky. Celkovo bolo vykonaných 10 meraní hluku (40 ukazovateľov a 40 analýz) v životnom prostredí a vnútornom prostredí budov. Na základe meraní boli s prevádzkovateľmi jednotlivých zariadení a organizácií riešené opatrenia na odstránenie nedostatkov. V rámci prípravy stavieb a povoľovania prevádzok boli vyžadované hlukové štúdie, napr. u obchodných centier, obytných súborov, bytových domoch a pod.

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

4.2 Opatrenia na zníženie hlučnosti

Opatrenia smerujúce k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva z dôvodu zvýšenej hlučnosti v dotknutých okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa hlavne v oblasti dopravy (na nadmernú hlučnosť z komunikácie), z náhodných zdrojov hluku (nadmerná hlučnosť z klimatizácie, hluk zo spoločných priestorov domu) možno zhrnúť do niekoľkých bodov: preukázanie zníženia dopadu hluku objektívnym meraním, rokovania s jednotlivými

prevádzkovateľmi, prevádzkovateľmi rôznych zariadení produkujúcich hluk, uloženie sankčného postihu – pokuta za prekročenie prípustných hladín hluku.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

Ubytovacie zariadenia – v rámci regiónu evidujeme spolu 175 zariadení, z toho je 12 ubytovacích zariadení súvisiacich s výkonom práce v spádovom území. V priebehu roku 2020 bola v prevádzke bez zmeny Chatová osada a autocampingový tábor v TK Diakovce a chatová osada v Jelenci. Do prevádzky bolo daných šesť ubytovacích zariadení (2 penzióny a 4 robotnícke ubytovne). Vzhľadom k prebiehajúcej pandémie koronavírusu v roku 2020 bol štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie uložených opatrení Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ÚVZSR) na zabránenie jeho šírenia. V rámci výkonu ŠZD neboli v ubytovacích zariadeniach zistené nedostatky, t.j. nebolo zistené porušenie opatrení vydaných ÚVZSR v súvislosti s pandemiou koronavírusu. Boli šetrené podnety v meste Nitra, taktiež v obci Diakovce – týkajúce sa nedodržiavania opatrení v súvislosti s pandemiou a nedodržiavania opatrení.

Rozdelenie ubytovacích zariadení na jednotlivé druhy je uvedené v tab. č. 5.1

- **Zariadenia starostlivosti o ľudské telo**

V okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidujeme 1214 prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo, v sledovanom roku sme zaznamenali nárast počtu zariadení (kaderníctva, kozmetiky, manikúry – nechťový dizajn, pedikúry, masáže, sauny a iné). Evidujeme : 396 kaderníctiev, 266 zariadení starostlivosti o pleť, 89 prevádzok pedikúr, 126 prevádzok manikúry a nechťového dizajnu, 40 prevádzok solárií, 17 tetovacích salónov, 182 masáží, dva erotické masážne salóny, 23 sáun a 61 iných (zariadenia na regeneráciu a rekondíciu – fitness centrá a pod.).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy bola v súvislosti s oznámením hlavného hygienika SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v EÚ nahlásených v systéme RAPEX vykonaná aj v roku 2020 previerka zariadení starostlivosti o ľudské telo

– kozmetikách a tetovacích salónoch v jednotlivých okresoch v počte 11 - nebol zistený výskyt hlásených nebezpečných kozmetických výrobkov.

V rámci schvaľovacieho procesu prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo sú predkladané aj prevádzkové poriadky. Pri vydávaní rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky v zariadení, kde sa používa aj laserový prístroj sa spolupracovalo s oddelením žiarenia RÚVZ. V rámci výkonu ŠZD neboli zistené vážnejšie nedostatky ani sme nezaevidovali ohrozenie resp. poškodenie zdravia návštevníkov uvedených zariadení.

Vzhľadom k prebiehajúcej pandémie koronavírusu v roku 2020 bol štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie uložených opatrení Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ÚVZSR) na zabránenie jeho šírenia. V rámci výkonu ŠZD neboli v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo zistené nedostatky, t.j. nebolo zistené porušenie opatrení vydaných ÚVZSR v súvislosti s pandemiou koronavírusu.

V roku 2020 bolo šetrených viac podnetov a to v súvislosti s nedodržiavaním opatrení súvisiacich s pandemiou, napr. prevádzkovanie zariadení v čase zákazu, ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie opatrení vydaných Úradom verejného zdravotníctva.

V roku 2020 bolo zabezpečené v rámci komisie pre epidemiologicky závažné činnosti preskúšanie pracovníkov pre získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti pracovníkov pre prácu v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, túto získalo 21 pracovníkov.

Tabuľka č. 5.2 : Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v spádovom území RÚVZ

- **Zariadenia sociálnych služieb**

V rámci sledovaných okresov sme evidovali v roku 2020 v dozore HŽP a HDM 62 zariadení sociálnych služieb. Z celkového počtu zariadení 62 je v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce 38 zariadení pre seniorov, domovov sociálnych služieb, špecializovaných zariadení a zariadení opatrovateľskej služby s kapacitou 1910. V okrese Nitra evidujeme 2 zariadenia núdzového bývania, v jednotlivých okresoch je 11 denných stacionárov, 4 krízové strediska, 3 nocľahárne a 2 útulky

Prehľad jednotlivých zariadení je uvedený v prílohe v tab. č. 5.3

V tabuľkovom prehľade sú uvedené aj zariadenia v dozore oddelenia HDM.

- **Zdravotnícke zariadenia**

Aj v roku 2020 boli zdravotnícke zariadenia v dozore oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ, zamestnanci oddelenia HŽP sa podieľali na posudzovaní v rámci prípravy nových zariadení na úseku zásobovania vodou, odkanalizovania, režimu prania a pod..

V priebehu roka 2020 oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia bolo na určitú dobu reprofelizované a vypomáhalo oddeleniu epidemiológie, vzhľadom na vysoký nápor úloh na toto oddelenie počas pandémie. V rámci výpomoci boli dohľadávané kontakty, vykonávalo sa trasovanie, oddelením HŽP a Z bolo vykonané epidemiologické šetrenie v 1830 ohniskách, boli posudzované mobilné odberové miesta pre testovanie RT-PCR testami, ako aj na testovanie antigénovými testami a pod..

- **Telovýchovno-športové zariadenia**

V regióne Nitra sa nachádzajú futbalové štadióny v každej obci – približne sa jedná o 115 zariadení. V meste Nitra sa nachádza aj zimný štadión. Okrem týchto aj v priebehu roku 2020 boli využívané jestvujúce zariadenia napr. fitness centrá a relaxačno – regeneračné zariadenia vo všetkých troch okresoch.

- **Pohrebništvo**

V rámci okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidujeme 22 RÚVZ schválených pohrebných služieb a 160 pohrebísk v mestách a obciach uvedených okresov. Možno konštatovať, že všetky pohrebné služby majú schválené prevádzkové poriadky. Čo sa týka odbornej spôsobilosti, túto majú zabezpečenú všetci prevádzkovatelia pohrebných služieb a krematórií. V priebehu roka si odbornú spôsobilosť cestou vzdelávacích centier zabezpečovali aj prevádzkovatelia pohrebísk. Zo strany zamestnancov oddelenia bola prevádzkovateľom pohrebných služieb a pohrebísk naďalej poskytovaná metodická pomoc pri riešení problémov z problematiky pohrebništva.

V roku 2020 osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prevádzkovanie pohrebných služieb a pohrebísk získalo 23 žiadateľov.

V tab. č. 5.4. je uvedený prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2020.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Informácie verejnosti boli poskytované zamestnancami oddelenia HŽP prostredníctvom :

1. internetovej stránky RÚVZ príspevkami z činnosti oddelenia a aktuálnymi informáciami z problematiky HŽP
2. informačných panelov z činnosti oddelenia pri príležitosti významných dní ako bol Svetový deň vody, životného prostredia, dňa bez tabaku, problematika pandémie a samotného koronavírusu a pod.
3. v rámci konzultačnej činnosti k problematike pitných vôd a vôd na kúpanie, ovzdušia, hluku v ŽP, ktorú možnosť využívali najmä projektanti, dodávatelia technologických zariadení, investori stavieb a pod.
4. v rámci environmentálnej poradne zdravia – poskytovanie údajov o kvalite pitných vôd, ovzdušia pre obyvateľov, študentov v rámci SOČ a ŠVOČ, diplomových prác a pod.
5. v rámci spolupráce s médiami príspevkami do rozhlasu, regionálnej TV a tlači k aktuálnym témam z problematiky hygieny životného prostredia - zásobovanie pitnou vodou, letná turistická sezóna a iné.

V roku 2020 boli poskytované aj informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

IV. Ďalšie činnosti odboru

Medzi ďalšie činnosti oddelenia v roku 2020 patrili:

- činnosť environmentálnej poradne zdravia – boli poskytované odborné konzultácie a poradenstvo obyvateľom regiónu v oblasti kvality pitnej vody, vody na kúpanie, investorom a projektantom v rámci prípravy výstavby zariadení občianskej vybavenosti – obchodné centrá, služby, oblasť pohrebníctva a pod. Celkovo bolo v rámci poradne zaevidovaných 400 výkonov.
- spracovávanie údajov do informačného systému o pitnej vode a do informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie
- spracovávanie správ o pripravenosti a priebehu letnej sezóny v zariadeniach cestovného ruchu vo všetkých troch okresoch

- vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo – 2 zamestnankyne oddelenia
- vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti pracovníkov zabezpečujúcich prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória - ved. oddelenia a 2 zamestnanci
- účasť vedúcej oddelenia a zamestnancov oddelenia na činnosti krajskej povodňovej komisie a povodňovej komisie pri Okresnom úrade v Nitre, Šali a Zlatých Moravciach, spolupráca s krízovým štábom Okresného úradu v Šali, zamestnanci sú členmi technického štábu povodňových komisií v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
- kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach v dozore HŽP – zariadenia starostlivosti o ľudské telo, predajne, športové zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, kultúrne zariadenia, kiná, divadlá, galérie, verejné budovy a ďalšie
- vydávanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, záväzných stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám, k umiestneniu stavieb, ku kolaudácii stavieb, k zmene v užívaní priestorov vo všetkých troch okresoch. V roku 2020 bolo vydaných 259 rozhodnutí, 273 záväzných stanovísk a 461 iných stanovísk. V súvislosti s prepuknutím pandémie bol vykonávaný mimoriadny cielený ŠZD zameraný na dodržiavanie opatrení vydaných ÚVZSR – bolo vykonaných 388 kontrol
- posudzovanie zámerov investorov z hľadiska vplyvu na životné prostredie pre Okresné úrady odbor starostlivosti o životného prostredie a Ministerstvo ŽP
- šetrenie podnetov občanov ako boli napr. na nadmernú hlučnosť, ktorá vzniká z klimatizácie, hluk z bytových priestorov a pod. Šetrené boli aj podnety postúpené oznámením od OÚ oddelenia živnostenského podnikania na prevádzkovanie obchodných prevádzok bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, taktiež boli šetrené podnety postúpené PZ SR
- Uplatňovanie procesu HIA v praxi
Implementácia HIA v posudkovej činnosti - v roku 2020 bola HIA zo strany RÚVZ vyžiadaná v jednom prípade, v procese EIA pri posudzovaní zámeru – Obytný súbor BENÁT v Zlatých Moravciach

V Tabuľkách č. 6.1, 6.2 a 6.3 je uvedený prehľad uplatňovania procesu HIA v praxi za rok 2020.

- Ohrozenie verejného zdravia v dôsledku mimoriadnych udalostí - v roku 2020 v rámci celého Slovenska je možné považovať za mimoriadnu udalosť prepuknutie pandémie koronavírusu, iné mimoriadne udalosti (povodne, privalové dažde) neevidujeme. V súvislosti s prepuknutím pandémie bolo vybavených množstvo telefonátov a emailových dotazov.

V rámci spolupráce s médiami oddelením hygieny životného prostredia boli poskytnuté:

- reportáž pre TV Nitrička na tému „Kvalita vody v súkromných studniach v okrese Nitra a okolí“
- reportáž pre TV Markíza na tému: „Kvalita vody v súkromných studniach v okrese Nitra a okolí“
- reportáž pre TV Centráľ na tému: „Výskyt komárov a prevencia pred poštípaním“

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Nitra
Rok: 2020

Tab.č.1.1: Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Alekšince	1 700	1 700	100,00
Babindol	807	579	71,75
Branč	2 223	1 681	75,62
Báb	1 110	1100	100,00
Bádice	360	352	97,78
Cabaj-Čápor	4 306	3 867	89,80
Dolné Lefantovce	695	528	75,97
Dolné Obdokovce	1 193	1 002	83,99
Golianovo	1 837	1 728	94,07
Horné Lefantovce	902	396	43,90
Host'ová	383	381	99,48
Hruboňovo	600	600	100,00
Ivanka pri Nitre	2 773	2 221	80,09
Jarok	2 034	2 020	99,31
Jelenec	2 136	1 661	77,76
Jeľšovce	1 003	93	9,27
Kapince	187	142	75,94
Klasov	1 376	1 061	77,11
Kolíňany	1 571	1 480	94,21
Lehota	2 350	2 350	100
Lukáčovce	1 139	1 139	100,00
Lužianky	3 008	2 959	98,37

Lúčnica nad Žitavou	917	782	85,28
Malé Chyndice	389	386	99,23
Malé Zálužie	264	201	76,14
Malý Cetín	432	357	82,64
Malý Lapáš	1 126	1 126	100
Melek	483	483	100
Mojmírovce	2 910	2 805	96,39
Nitra	76 499	76 325	99,77
Nitrianske Hrnčiarovce	2 105	1 987	94,39
Nová Ves nad Žitavou	1 352	1 264	93,49
Nové Sady	1 281	1 281	100,00
Paňa	391	374	95,65
Podhorany	1 066	1 064	99,81
Pohranice	1 094	1 094	100,00
Poľný Kesov	657	657	100,00
Rišňovce	2 100	2 100	100,00
Rumanová	890	890	100,00
Svätoplukovo	1 354	1 354	100,00
Tajná	283	275	97,17
Telince	423	313	74,00
Veľká Dolina	688	672	97,67
Veľké Chyndice	322	320	99,38
Veľké Zálužie	4 320	4 320	100,00
Veľký Cetín	1 550	768	49,55
Veľký Lapáš	1 707	1 456	85,30
Vinodol	1 995	1 837	92,08
Vráble	8 560	8 515	99,47
Výčapy-Opatovce	2 231	1 557	69,79
Zbehy	2 253	1 619	71,86

Čab	795	660	83,02
Čakajovce	1 164	1 022	87,80
Čechynce	1 247	1 106	88,69
Čeladice	1 017	895	88,00
Čifáre	581	581	100,00
Ludovítová	241	231	95,85
Štefanovičová	362	307	84,81
Štitáre	1 100	1 100	100,00
Šurianky	590	590	100,00
Žirany	1 343	1 330	99,03
Žitavce	391	244	62,40
Spolu:	162 156	153 288	94,53

Kapince	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Rumanová	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Lukáčovce	1	3	1	25	0	0	1	25	0	0
Rišňovce	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jarok	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jelenec	1	4	1	20	0	0	1	20	0	0
Ľudovítová	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Báb	1	4	3	60	3	60	0	0	0	0
Šurianky	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Čab	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Zbehy	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Veľké Zálužie	0	2	1	50	1	50	0	0	0	0
Nové Sady	1	3	1	25	0	0	1	25	0	0
Malé Zálužie	0	3	2	66,67	0	0	2	66,67	0	0
Host'ová	1	0	1	100	1	100	0	0	0	0
Dolné Obdokovce	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Horné Lefantovce	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Klasov	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Dolné Lefantovce	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Mojmírovce	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Veľké Chyndice	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Cabaj-Čápor	1	2	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Lúčnica nad Žitavou	0	1	1	100	0	0	1	100	0	0
Vieska nad Žitavou	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žirany	1	4	1	20	1	20	0	0	0	0
Lehota	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Štefanovičová	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	27	108	22	16,30	11	8,15	12	8,89	0	0

**Tab. č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov v ŠZD
Rok: 2020**

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Cabaj - Čápor	9	7	77,78	0	0	7	77,78	0	0
Veľký Lapáš	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Branč	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ivanka pri Nitre	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Babindol	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Golianovo	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Nitra	11	2	18,18	0	0	2	18,18	0	0
Tajná	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Telince	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Malé Chyndice	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Čechynce	1	1	100	0	0	1	100	0	0
Veľký Cetín	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Svätoplukovo	1	1	100	0	0	1	100	0	0
Podhorany	5	3	60	0	0	3	60	0	0

Bádice	5	1	20	0	0	1	20	0	0
Melek	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jarok	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Lehota	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Pohranice	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žitavce	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Paňa	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Mojmírovce	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Lúčnica nad Žitavou	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Nová Ves nad Žitavou	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Malý Cetín	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Výčapy - Opatovce	1	1	100	0	0	1	100	0	0
Malý Lapáš	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	54	17	31,48	0	0	17	31,48	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres: Nitra

Rok 2020

Tab. č. 2.1: Prehľad prírodných kúpalísk

	Názov kúpaliska	Typ vody	Plocha		Štatút	Rekreácia	Stav kúpaliska
			Kúpaliska a pláže (m ²)	Vody (km ²)			
1.	VN Jelenec	VN	-	-	Nevyhlásený	Neorganizovaná	Neuvedené
2.	VN Vráble	VN	-	-	Nevyhlásený	Neorganizovaná	Neuvedené
3.	Štrkovisko Veľký Cetín	VN	-	-	Nevyhlásený	Neorganizovaná	Neuvedené

Tab. č. 2.3: Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Prerušenia	Kapacita	Bazény		spolu
					termálne	netermálne	
1.	Kaštieľ Mojmírovce	31.5.2006		80	0	1	1
2.	Krytá plaváreň Nitra	22.6.1994		137	0	2	2
3.	Plavecký bazén Hotel Capital	16.7.2013		5	0	1	1
4.	Relax Fantasy Nitra	16.8.2005		10	0	1	1
5.	Hotel Thermal Kesov	22.4.1996		40	1	0	1
6.	ThermalPark NITRAVA	13.10.2015	nie	400	3	6	9

Okres: Nitra

Rok 2020

Tab. č. 2.4: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Kaštieľ Mojmírovce	16	2	2,5	182	6	6	0	0
2.	Krytá plaváreň Nitra	12	2	16,67	151	2	0	0	2
3.	Plavecký bazén Hotel Capital	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Relax Fantasy Nitra	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Hotel Thermal Kesov	28	2	7,14	314	2	0	0	2
6.	ThermalPark NITRAVA	115	55	47,83	1 168	87	46	0	41
	spolu	171	61	35,67	1 815	97	52	0	45

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Nitra
Rok 2020

Tab. č. 2.5: Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P. č.	Názov kúpaliska	Dátum		Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	Bazény		
		začatia sezóny	ukončenia sezóny				termáln.	netermáln.	spolu
1.	Letné kúpalisko Nitra	03.07.2020	13.09.2020	nie	nie	3000	0	6	6

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Nitra
Rok 2020

Tab. č. 2.6: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Letné kúpalisko Nitra	38	8	21,05	351	9	3	2	4

Tab. č. 5.1 Prehľad ubytovacích zariadení pre cestovný ruch v spádovom území RÚVZ v roku 2020

Okresy	Ubytovacie zariadenia pre cestovný ruch (§ 1 ods. 2 písm. h) vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z. z.)								
	Hotel	Motel/Hotel	Penzión	Turistická ubytovňa	Kemping	Chatová osada	Krátkodobé ubytovanie v súkromí	Iné	Spolu
	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
Nitra	19	1	38	1	2	2	4	25	92
Zlaté Moravce	4	2	6	5	-	2	0	15	34
Šaľa	2	-	6	-	1	1	2	25	37
Spolu	25	3	50	6	3	5	6	65	163

Tab. č. 5.1.2 Prehľad ubytovacích zariadení súvisiacich s výkonom práce v spádovom území RÚVZ, rok 2020

Okresy	Ubytovacie zariadenia súvisiace s výkonom práce (§ 1 ods. 2 písm. n) vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z. z.)			
	Robotnícka ubytovňa	Ubytovňa pre brigádnikov	Iné	Spolu
	Počet	Počet	Počet	Počet
Nitra	7	-	-	7
Zlaté Moravce	1	-	-	1
Šaľa	3	1	-	4
Spolu:	11	1	-	12

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v spádovom území RÚVZ v roku 2020

Okresy	Druh zariadenia											
	Kader- níctva	Holičstvá	Kozme- Tiky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Soláriá	Sauny	Masážne salóny	Tetovacie salóny	Zariadenie pre poskytovanie regeneračných a rekondičných služieb	Iné	Spolu
Nitra	240	4	163	51	66	25	12	128	11	9	48	757
Zlaté Moravce	75	1	33	14	27	3	5	24	4	-	5	191
Šaľa	81	-	70	24	33	12	6	30	2	-	8	266
Spolu	396	5	266	89	126	40	23	182	17	9	61	1214

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnych služieb v spádovom území RÚVZ, rok 2020

Okresy	Druh zariadenia									
	Zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačné strediská	Zariadenie núdzového bývania	Domov na polceste	Zariadenia sociálnych služieb pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek uvedené v § 1 ods. 2 písm. m) vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.	Resocializačné stredisko	Krízové stredisko	Nocľaháreň	Útulok	Iné	Spolu
	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
Nitra	23	2	-	5	-	3	2	2	1	38
Zlaté Moravce	5	-	-	1	-	0	-	-	1	7
Šaľa	10	-	-	5	-	1	1	-	-	17
Spolu:	38	2	-	11	-	4	3	2	2	62

Resocializačné strediská, krízové strediská

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2020

Okres	počet prevádzkovaných		počet		počet pohrebných vozidiel		
	pohrebných služieb	krematórií	chladiace zariadenia*/kapacita	mraziace zariadenia*/kapacita	vyrobené pohrebné vozidlo	upravené pohrebné vozidlo	vozidlo len pre miestnu prepravu
Nitra	9	1	11/34	1/8	-	9	-
Zlaté Moravce	4	-	10/10	-	-	4	-
Šaľa	9	-	26/30	-	-	9	-
Spolu	22	1	47/74	1/8	-	22	-

6.1 Vyžiadanie HIA v rámci procesu SEA, rok 2020

Okresy	Názov strategického dokumentu pre ktorý sa HIA vyžiadala	Mini HIA/ Maxi HIA	Meno hodnotiteľa
Nitra	-	-	-
Zlaté Moravce	-	-	-
Šaľa	-	-	-
Spolu	-	-	-

6.2 Vyžiadanie HIA v rámci procesu EIA, rok 2020

Okresy	Názov zámeru navrhovanej činnosti pre ktorý sa HIA vyžiadala	Mini HIA/ Maxi HIA	Meno hodnotiteľa
Nitra	-	-	-
Zlaté Moravce	-	-	-
Šaľa	-	-	-
Spolu	-	-	-

6.3 Vyžiadanie HIA v rámci posudkovej činnosti mimo procesu EIA/SEA

Rok: 2020

Okresy	Názov HIA	Na aký účel sa HIA vyžiadala (vid'.§ 13 odsek 3 zákona 355/2007)	Mini HIA/ Maxi HIA	Meno hodnotiteľa
Nitra	-	-	-	-
Zlaté Moravce	Obytný súbor BENÁT v Zlatých Moravciach	písm. b územné konanie	MINI	RNDr. Iveta Drastichová
Šaľa	-	-	-	-
Spolu	1	1	1	1

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok: 2020

Tab.č.1.1: Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Diakovce	2 279	2 268	99,52
Dlhá nad Váhom	892	892	100,00
Horná Kráľová	1 868	1 868	100,00
Hájske	1 336	1 312	98,20
Kráľová nad Váhom	1 804	1 801	99,83
Močenok	4 295	4 274	99,51
Neded	3 262	3 178	97,42
Selice	2 830	2 723	96,22
Tešedíkovo	3 677	3 656	99,43
Trnovec nad Váhom	2 715	2 670	98,34
Vlčany	3 222	3 177	98,60
Šaľa	21 795	21 462	98,47
Žihárec	1 674	1 651	98,63
Spolu:	51 649	50 932	98,61

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok: 2020

Tab. č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Horná Kráľová	0	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Diakovce	1	2	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Vlčany	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žihárec	1	2	2	66,67	0	0	2	66,67	0	0
Šaľa	1	2	2	66,67	1	33,33	1	33,33	0	0
Kráľová nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Trnovec nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Hájske	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Močenok	0	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Selice	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Dlhá nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Neded	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tešedíkovo	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	5	25	7	23,33	1	3,33	6	20	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre
 Okres: Šaľa
 Rok: 2020

Tab. č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov v ŠZD

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Horná Kráľová	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Žihárec	3	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Močenok	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Šaľa	3	1	33,33	1	33,33	0	0	0	0
Diakovce	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	10	3	30	1	10	2	20	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre
 Okres: Šaľa
 Rok 2020

Tab. č. 2.5: Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P. č.	Názov kúpaliska	Dátum		Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	Bazény		
		začatia sezóny	ukončenia sezóny				termáln.	netermáln.	spolu
1.	Termálne kúpalisko Retro Thermal Diakovce	25.6.2020	1.9.2020	nie	nie	1600	4	0	4

RÚVZ so sídlom v Nitre
 Okres: Šaľa
 Rok 2020

Tab. č. 2.6: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Termálne kúpalisko Retro Thermal Diakovce	49	20	40,82	459	26	25	-	1

RÚVZ : so sídlom v Nitre
Okres: Zlaté Moravce
Rok: 2020

Tab.č.1.1: Prehľad zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Beladice	1 662	1 527	91,88
Choča	493	399	80,93
Hostie	1 222	1 012	82,82
Host'ovce	762	0	0
Jedľové Kostol'any	887	887	100,00
Kostol'any pod Tríbečom	335	0	0
Ladice	739	0	0
Lovce	697	654	93,83
Machulince	1 106	1 002	90,6
Malé Vozokany	305	305	100,00
Mankovce	537	472	87,90
Martin nad Žitavou	532	523	98,31
Nemčiňany	672	667	99,26
Neverice	706	0	0
Nevidzany	566	558	98,59
Obyce	1 506	1 480	98,27
Skýcov	959	959	100,00
Slepčany	805	795	98,76
Sľažany	1 697	1 149	67,71
Tekovské Nemce	1 102	688	62,43
Tesárske Mlyňany	1 752	1 698	96,92
Topoľčianky	2 634	2 634	100,00
Velčice	832	660	79,33
Veľké Vozokany	458	450	98,25
Vieska nad Žitavou	449	445	99,11
Volkovce	1 013	1 001	98,82
Zlatno	216	207	95,83
Zlaté Moravce	11 419	11 287	98,84
Čaradice	494	492	99,60
Červený Hrádok	403	401	99,50
Čierne Kľačany	1 166	1 086	93,14
Žikava	518	381	73,55
Žitavany	1 887	1 884	99,84
Spolu:	40 531	35 703	88,09

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Zlaté Moravce
Rok: 2020

Tab. č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Mankovce	1	3	1	25	0	0	1	25	0	0
Skýcov	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Hostie	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Topoľčianky	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Machulince	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Tekovské Nemce	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jedľové Kostoľany	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Obyce	1	6	1	14,29	1	14,29	0	0	0	0
Červený Hrádok	0	1	1	100,00	0	0	1	100,00	0	0
Martin nad Žitavou	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Zlatno	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Choča	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zlaté Moravce	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Lovce	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevidzany	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Nemčiňany	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žikava	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	12	39	3	5,88	1	1,96	2	3,92	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres : Zlaté Moravce Rok 2020

Tab. č. 2.3: Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov Kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Prerušenia	Kapacita	Bazény		spolu
					termálne	netermálne	
1.	Hotel Tartuf Beladice	28.12.2006	nie	40	0	2	2
2.	Hotel ViOn Zlaté Moravce	28.12.2006	nie	16	0	1	1

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres: Zlaté Moravce

Rok 2020

Tab. č. 2.4: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročený h MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.- chem.
1.	Hotel Tartuf Beladice	6	0	0	61	0	0	0	0
2.	Hotel ViOn Zlaté Moravce	10	2	20	82	2	2	0	0
	spolu	16	2	20	143	2	2	0	0

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre
oddelenie hygieny výživy

Výročná správa za rok 2020

V Nitre, 20.03.2021

Spracovala: Ing. Darina Pintová
ved. odd. hygieny výživy

HYGIENA VÝŽIVY

Obsah:

I. HYGIENA VYŽIVY

1. Personálne obsadenie odborov/ oddelení hygieny výživy RUVZ

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

3. Rozbor činnosti:

3.1 Štátny zdravotný dozor

3.1.1 Posudková činnosť

3.1.2 Kontrolná činnosť

3.2 Úradná kontrola

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna

3.4.2 Zimná turistická sezóna

3.5. Hromadné akcie

4. Sankčné opatrenia

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

6. Poradne správnej výživy

7. Projekty, mimoriadne úlohy

I HYGIENA VÝŽIVY

1. Personálne obsadenie oddelenia hygieny výživy

V roku 2020 pracovalo na oddelení hygieny výživy celkom 9 pracovníkov, z toho 7 pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa, 1 zamestnankyňa s vyšším odborným vzdelaním a 1 zamestnankyňa s úplným stredoškolským vzdelaním. V II. polroku bola jedna zamestnankyňa z dôvodu epidemiologickej situácie v súvislosti s COVID-19 dočasne preradovaná na oddelenie epidemiológie.

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov – rok 2020

Názov vzdelávacej akcie	Druh vzdelávacej akcie	Dátum konania	Miesto konania	Organizátor	Počet zúčastnených
Výkon úradných kontrol nad materiálmi a predmetmi na styk s potravinami	Odborný seminár	16.1.2020	RÚVZ Trenčín	RÚVZ Trenčín, RÚVZ Poprad	2
Potraviny 2020 Legislatíva vs prax	konferencia	11.2.2020	Hotel Mikado, Nitra	Verlag Dashöfer	1
Ochrana osobných údajov	e learning	20.5. 2020	RÚVZ Nitra	Proenergy, s.r.o.	1
IT bezpečnosť firmy	e learning	19.6.2020	RÚVZ Nitra	ESET Slovensko	1
Systém HACCP v praxi	seminár	17.9.2020	ÚVZ SR Bratislava	ÚVZ SR Bratislava	3

Okrem uvedených vzdelávacích akcií sa zamestnanci oddelenia hygieny výživy v priebehu roka 2020 vzdelávali hlavne samoštúdiom ako i účasťou na pravidelných pracovných poradách oddelenia, v rámci ktorých sa zabezpečuje informovanosť všetkých zamestnancov o metodických usmerneniach v súvislosti s výkonom ŠZD ako i úradnej kontroly zaslaných z ÚVZ SR, o aktuálnych zmenách súvisiacej legislatívy ako i informovanosť o postupoch pri riešení aktuálnej odbornej problematiky pri výkone ŠZD a ÚK .

Aktivity v médiách:

V mesiaci december sme pre **Hospodárske noviny** poskytli podklady na tému “Vianočné kontroly a zákaz nepotravinárskeho tovaru ,,

Pre **Nitrianske noviny** sme v máji poskytli informácie ohľadom možnosti konzumácie zmrzlín na terasách v nadväznosti na platné opatrenie ÚVZ SR pri ohrození verejného zdravia

V mesiaci november sme sa vyjadrovali k zákazu organizovania vianočných trhov v meste Nitra

Pre **televíziu Nitrička**, bola v mesiaci august poskytnutá

- ústna informácia ohľadom priebehu a výsledkov kontrol v súvislosti s kontrolou výroby a predaja nebalenej zmrzliny

Iné odborné činnosti :

- **konzultačná a poradenská činnosť** – v súvislosti s posudkovou činnosťou poskytujeme pravidelné konzultácie. V roku 2020 bolo poskytnutých 4520 konzultácií, prevažne telefonicky, osobne, ako aj písomne, hlavne elektronickou formou
- **členstvo v skúšobnej komisii** pre získanie osvedčenia na výkon epidemiologickej závažnej činnosti **pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov a pri výrobe kozmetických výrobkov** - jedna zamestnankyňa oddelenia je predsedníčkou komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti a pre vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti, 1 zamestnankyňa je členkou tejto komisie. Bolo preskúšaných 159 a následne vydaných 151 osvedčení na výkon epidemiologickej závažnej činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov
- **metodické vedenie študentov**: 2 študentkám Strednej priemyselnej školy stavebnej, ktoré sa zapojili do SOČ bolo poskytnutá odborná pomoc pri návrhu dispozičného riešenia zariadenia spoločného stravovania, 2 študentky 5.ročníka Trnavskej univerzity- Fakulta verejného zdravotníctva, 1 študentka 2.ročníka zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitra a 1 študentka 3.ročníka Strednej spojenej školy, Slančíkova, Nitra absolvovali na oddelení hygieny výživy prax
- spolupráca s **Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou** na základe "Dohody o spolupráci". V priebehu roka 2020 boli vymieňané informácie hlavne v prípade podnetov na prešetrenie potravinárskych prevádzok.
- **informácie pre verejnosť**- na web stránke RÚVZ zverejňujeme aktuálne informácie v súvislosti s nebezpečnými kozmetickými výrobkami (hlásenia RAPEX), v súvislosti s nebezpečnými potravinami spadajúcimi pod úradnú kontrolu orgánu verejného zdravotníctva hlásenými rýchlym výstražným systémom RASFF, opatrenia ÚVZ SR ako i platnú legislatívu a usmernenia a upozornenia pre verejnosť ako i podnikateľov v súvislosti s potravinami v záujme ochrany zdravia obyvateľstva. Vysoký počet telefonických informácií bol poskytnutý verejnosti v súvislosti s platnými opatreniami ÚVZ pri ohrození verejného zdravia v nadväznosti na pandémiu COVID-19

3. Rozbor činnosti

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre, zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v okresoch Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce. Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Nitre na úseku hygieny výživy zabezpečovali:

- výkon štátneho zdravotného dozoru v súlade so zákonom č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č.355/2007 Z.z a vyhlášky MZ SR č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhl. 533/2007 Z.z.)
- výkon úradnej kontroly potravín v súlade so

zákonom NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov,
Potravinovým kódexom SR,
nariadením EP a Rady (ES) č. 852/2004 o hygiene potravín
nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o
úradných kontrolách,

- plnenie úloh v súvislosti s plnením Viacročného plánu úradnej kontroly potravín SR aktualizovaného na rok 2020
- plnenie úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády, Programov a projektov na úseku hygieny výživy
- plnenie mimoriadnych cielených úloh
- kontrolu plnenia uložených opatrení a pokynov vydaných orgánom verejného zdravotníctva,
- ukladanie sankcií,
- kontroly zamerané na ochranu nefajčiarov v súlade so zákonom so zákonom 377/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov
- kontroly zamerané na zabezpečenie zdravotného dohľadu nad zamestnancami v potravinárskych prevádzkach v nadväznosti na § 30 písm.a) zákona 355/2007 Z.z.,
- činnosť v súvislosti s informačným systémom oddelenia HV (ISUVZ),
- zadávanie údajov o kontaminantoch a prídavných látkach do portálu EFSA,
- činnosť v súvislosti s hlásením nebezpečných potravín v systéme RASFF,
- odbery vzoriek vôd a potravín na základe objednávok prevádzkovateľov potravinárskych zariadení (mimo ŠZD a ÚK bolo odobratých 66 vzoriek potravín a 30 vzoriek vôd),
- štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami vrátane šetrenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov hlásených v systéme RAPEX a zadávania údajov o kozmetických výrobkov do ICSMS portálu) - výsledky sú spracované v osobitnej správe
- plnenie ostatných úloh na úseku hygieny výživy

3.1. Štátny zdravotný dozor

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) pracovníci oddelení HV RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečovali :

- v oblasti posudkovej podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia
- v oblasti kontrolnej v súvislosti s plnením povinnosti právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie vyplývajúcich z ustanovení zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a ďalších súvisiacich predpisov, predovšetkým vyhl.533/2007 Z.z.

3.1.1 Posudková činnosť

V oblasti posudkovej činnosti v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v zmysle zákona č.355/2007 o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravia boli vydávané rozhodnutia na uvedenie potravinárskych zariadení do prevádzky, záväzné stanoviská k umiestneniu stavieb v rámci územného konania, k zmene účelu užívania stavieb a ku kolaudácii stavieb.

V roku 2020 bolo na základe kladného posúdenia vydaných:

- 232 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky bolo posúdených a schválených

234 návrhov na schválenie prevádzkového poriadku z ktorých 1 bolo posúdené osobitným rozhodnutím.

Z celkového počtu vydaných rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky bolo kladne posúdených:

- 147 zariadení spoločného stravovania,
- 58 predajní potravín,
- 17 prevádzok výroby potravín (predovšetkým výroba zmrzliny, pekárskych výrobkov),
- 7 skladov potravín,
- 2 predajne kozmetických výrobkov, tabakových výrobkov a iných
- 1 výrobná kozmetických výrobkov

Najviac rozhodnutí bolo vydaných pre zariadenia spoločného stravovania, nakoľko u týchto prevádzok dochádza najčastejšie k zmene prevádzkovateľa.

Z významnejších zariadení v roku 2020 bola skolaudovaná a daná do prevádzky stavba „Čerpacia stanica PHM-PSV, Beladice“, kde bola zriadená prevádzka McDonalds. V roku 2020 bolo vydaných 26 záväzných stanovísk z čoho 7 bolo vydaných k umiestneniu stavby v rámci územného konania, 19 záväzných stanovísk ku kolaudácii resp. k zmene účelu užívania stavby. Z celkového počtu záväzných stanovísk k umiestneniu stavby sa 4 týkali stavieb s využitím ako zariadenia spoločného stravovania a 3 k výrobe potravín. Ku kolaudácii, resp. k zmene účelu užívania boli vydané záväzné stanoviská taktiež predovšetkým k zariadeniam spoločného stravovania (8 záväzných stanovísk), k predaju potravín 6 stanovísk, k výrobe potravín a 4 stanoviská a ku skladu potravín 1 stanovisko.

V spolupráci s oddelením hygieny životného prostredia sme posudzovali priestory a projektovú dokumentáciu k stravovacej časti domovov sociálnych služieb a denných stacionárov, v spolupráci s oddelením preventívneho pracovného lekárstva stravovacie časť priemyselných objektov. Podklady k rozhodnutiam v zariadeniach ktorých súčasťou sú i zariadenia spoločného stravovania sme spracovali v 4 prípadoch, k projektovým dokumentáciám spoločne riešených stavieb sme sa vyjadrovali v 14 prípadoch a záväzným stanoviskom ku kolaudácii a k územnému konaniu sme sa vyjadrili 11 krát.

V roku 2020 bolo predložených 22 podaní, ktoré neobsahovali doklady potrebné na vydanie rozhodnutia a preto bolo konanie prerušené. V 4 prípadoch bolo konanie v súvislosti s uvedením priestorov do prevádzky zastavené. V prípade ak z dôvodu potreby došetrenia prevádzkových a organizačných podmienok prevádzky nebolo možné rozhodnúť v lehote do 30 dní, lehota na vydanie rozhodnutia bola predĺžená na 60 dní, čo bolo uplatnené v 15 prípadoch.

V rámci posudkovej činnosti sme v hodnotenom období nezaznamenali žiadne odvolanie. V súvislosti s vydávaním záväzných stanovísk a rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky bolo v roku 2020 vykonaných celkom 276 kontrol.

Boli poskytnuté odborné konzultácie osobne či telefonicky pre 4150 záujemcov. Konzultácie sa týkali dispozičného riešenia ako aj ostatných požiadaviek predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia v súvislosti so stavbou potravinárskych zariadení, ale aj drobných dispozičných úprav či už jestvujúcich zariadení, alebo novozriadených prevádzok, ktoré boli zriadené rekonštrukciou starších prevádzok. Každoročne pretrvávajúcim nedostatkom pri posudzovaní prevádzok je neúplnosť jednotlivých podaní, neodborne vypracovaný prevádzkový poriadok, neukončenie stavebných prác v prevádzke, nevybavenie prevádzok potrebným a hygienicky vyhovujúcim technickým a technologickým zariadením, nesúlad medzi sortimentnými požiadavkami a prevádzkovými možnosťami prevádzky, v neposlednom rade dispozičné členenie priestorov nezodpovedajúce požiadavkám legislatívy. S týmito nedostatkami súvisia administratívne prieťahy (prerušené konania, predĺženie termínov, opakované obhliadky).

Okrem výkonov v rámci správneho konania boli zrealizované oddelením hygieny výživy iné výkony v počte 191 (stanoviská, odborné vyjadrenia, rôzne pripisy, správy). Vyjadrovali sme sa k projektovým dokumentáciám potravinárskych prevádzok v rámci stavebného konania, návrhom na rozšírenie predmetu činnosti či sortimentu, k zisteniam v rámci predbežných obhliadok priestorov v ktorých sa uvažovalo so zriadením potravinárskej prevádzky. V rámci konaní príslušných stavebných úradov sme sa zúčastnili 18 komisií.

Z celkového počtu **1605 zariadení spoločného stravovania** v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je

925 zariadení spoločného stravovania vyvarujúceho typu:

- ZSS zdravotníckych zariadení..... 4
- ZSS závodného stravovania 33
- ZSS v DSS a DD..... 16
- reštaurácie..... 272
- prevádzky rýchleho občerstvenia..... 240
- ambulantské zariadenia..... 360

680 zariadení spoločného stravovania nevyvarujúceho typu:

- výdajne stravy..... 162
- bufety.....23
- pohostinstvá, kaviarne, cukrárne.....495

3.1.2 Kontrolná činnosť

Kontrolná činnosť bola vykonávaná podľa zákona 355/2007 Z.z. ako i zákona 152/1995 Z.z.. Z celkového počtu 2796 registrovaných potravinárskych zariadení bola v roku 2020 vykonaná kontrola v 791 zariadeniach. Bolo vykonaných celkom 1907 kontrol z ktorých 1474 vykonaných podľa zákona 355/2007 Z.z a 433 podľa zákona 152/1995 Z.z. o potravinách. V roku 2020 sa vykonalo o 758 kontrol menej ako v roku 2019. Z 2796 registrovaných potravinárskych prevádzok v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre je v 1897 prevádzkach miestne príslušným orgánom úradnej kontroly RÚVZ Nitra. V roku 2020 bolo z tohto počtu skontrolovaných 653 prevádzok (o 354 prevádzok menej ako v roku 2019) a bola vykonaná kontrola v počte 1616 kontrol (o 716 kontrol menej ako v roku 2019). Výrazné zníženie počtu kontrol ako aj počtu skontrolovaných prevádzok bolo spôsobené epidemiologickou situáciou v súvislosti s ochorením COVID-19. Zamestnankyne oddelenia v čase najviac pozitívne testovaných osôb v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra vypomáhali oddeleniu epidemiológie a telefonicky kontaktovali pozitívne testované osoby a dohľadávali ich kontakty.

V rámci kontrolnej činnosti bola vykonávaná **aj kontrola dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov** v znení neskorších predpisov. Za rok 2019 bolo v tejto súvislosti vykonaných 237 kontrol. Porušovanie ustanovení uvedeného zákona nebolo v priebehu roka 2020 zistené.

Mimo plánovaných kontrol boli v rámci kontrolnej činnosti vykonávané aj šetrenia na základe podaní spotrebiteľov či iných subjektov.

	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
Zariadenia spoločného stravovania	69	23	40	6
Výrobcovia	5	2	1	2
Dopravcovia a distribútori	-	-	-	-
Hypermarkety, supermarkety	19	6	11	2
Malé a stredné predajne	21	3	13	5
Baliarne	-	-	-	-
Iné - sklady	3	1	1	1

V priebehu roka 2020 oddelenie hygieny výživy obdržalo 117 podnetov na prešetrenie, z toho 35 bolo opodstatnených, 66 neopodstatnených, 14 bolo postúpených na riešenie miestne a vecne príslušným orgánom dozoru a vo 2 prípadoch nebolo možné zistiť opodstatnenosť, či neopodstatnenosť podania. V prípade opodstatnenosti podnetu na prešetrenie boli prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a uložené sankcie. Blokové pokuty v súvislosti s podnetmi boli uložené vo výške 1320 eur, správnym konaním v súvislosti s podnetmi boli uložené sankcie vo výške 21.620 eur. Podania sa týkali prevažne nedodržovania platných opatrení ÚVZ na ochranu verejného zdravia v súvislosti s COVID-19 (76 podaní.) a nevyhovujúcej prevádzkovej hygieny a nevyhovujúcej kvality podávanej stravy a surovín (25 podaní). Z celkového počtu 35 opodstatnených podaní sa 19 podaní týkalo nedodržovania platných opatrení ÚVZ na ochranu verejného zdravia v súvislosti s COVID-19 a 6 podaní nevyhovujúcej prevádzkovej hygieny a nevyhovujúcej kvality podávanej stravy a surovín

V roku 2020 boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy vykonávané aj kontroly v súvislosti so zabezpečením zdravotného dohľadu nad zamestnancami potravinárskych prevádzok v súlade s § 30 písm.a) zákona 355/2007. V tejto súvislosti bolo vykonaných 336 kontrol.

3.2 Úradná kontrola

Úradné kontroly potravín zamerané na dodržiavanie potravinového práva prevádzkovateľmi potravinárskych prevádzok boli vykonávané v prevádzkach, kde podľa § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov je vecne a miestne príslušným orgánom úradnej kontroly orgán verejného zdravotníctva. Výkon úradnej kontroly prebiehal v súlade s Viacročným národným plánom pre úradnú kontrolu v Slovenskej republike na obdobie 2018-2020 vykonávanú orgánmi verejného zdravotníctva - aktualizovaného na rok 2020 a rozpracovaného na podmienky RÚVZ so sídlom v Nitre. Kontroly sa týkali

zabezpečenia hygienických podmienok a zdravotnej bezpečnosti potravín a pokrmov v súlade s požiadavkami ustanovenými v:

- nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách
- zákone č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení,
- nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín
- Potravinovom kódexe SR,
- zákone č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení a niektorých zákonov
- vyhláske MZ SR č.533/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania v znení neskorších predpisov
- v ďalších súvisiacich predpisoch pre výrobu potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovanie na trh z hľadiska požiadaviek zachovania ich zdravotnej bezpečnosti.

Z celkového počtu 1897 zariadení v ktorých miestne príslušným orgánom štátnej správy vo veciach úradnej kontroly potravín je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre a ktoré dozoruje oddelenie hygieny výživy bolo vykonaných celkom 425 kontrol podľa zákona 152/1995 Z.z

V roku 2020 sme šetrili výskyt nasledovných zdravotne škodlivých potravín a materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, ktoré boli hlásené prostredníctvom systému RAPID ALERT:

Potraviny:

1. RASFF č.2020.1766 - varovné oznámenie – Stopy horčice v mrazených kuracích kúskoch z Thajska, zaslané z Írska. Jednalo sa o výrobok mrazené obalované kuracie kúsky, 1 kg, baliareň: Agro Merchants Lough Egisch Ltd, IE 74 EC, Monaghan Road, Castleblaney, Co Manghan, A75PY88, Ireland, vyrobené pre: KEPAP Food Services, číslo schválenia IE 2038 EC, 3 blok 10, Corporate Park Blanchardstown, Dublin 15, Írsko, doba minimálnej trvanlivosti 31.03.2021, šarža 968603. V predmetnom výrobku bola laboratórnou analýzou zistená prítomnosť stôp horčice v množstve 4,8 mg/kg-ppm, pričom maximálna povolená hladina je 0 mg/kg –ppm. (protokol z laboratória NEOGEN, Škótsko č. 1986 z 2. Apríla 2020). Výrobok bol zaslaný do Fast Foodservice SK spoločnosti H&T company s.r.o., Dr.J.Budayho 106/18, Nitra, IČO:50 101 021. Na základe uvedeného bolo zamestnankyňou RÚVZ so sídlom v Nitre vykonané prejednanie oznámenia s konateľom spoločnosti H&T company s.r.o. a bolo zistené, že do spoločnosti bolo dodaných 12 ks kartónov (4 x1kg) teda celkovo 48 kg, ktoré boli následne vrátené dodávateľovi. Doklad o dodávke (Involce)), dobropis (Credit Note) a Príloha 2B boli súčasťou príloh. prevádzkovateľ následne po jednaní s firmou KEPAK Írsko dohodol likvidáciu uvedeného výrobku v rámci Slovenska so spoločnosťou EcolTrade s.r.o., J.Haška 1, Nitra, ktorá bola vykonaná dňa 08.05.2020, doklad bol pri prejednaní doložený.

2. RASFF č. 2020.4474 – varovné oznámenie – Dovoz kozieho syra pôvodom z Holandska cez ČR na Slovensko- prítomnosť *Listeria monocytogenes*. Distribútorom na Slovensku bola spoločnosť Bidfood s.r.o., Piešťanská 2321/71, Nové Mesto nad Váhom. Výrobok Kozí syr s ples. BETTIN 700953 bol dodaný dňa 17.9.2020 v počte 1 ks a dňa

28.9.2020 v počte 2 ks aj do prevádzky Penzión U KRBA, Gorazdova 56, Nitra, ktorej prevádzkovateľom je Ing. Miloš Krbušík MIKROS, Gorazdova 56, Nitra.

Na základe uvedeného bolo dňa 19.11.2020 po vzájomnej komunikácii emailom s prevádzkovateľom zistené, že všetky dodané výrobky v počte 3 ks už boli spotrebované, na prevádzke sa už nenachádzajú.

3. RASFF č. 2020.5255 - varovné oznámenie –Kadmium v ryžovom výrobku pre dojčatá a malé deti pôvodom z Poľska. Jednalo sa o výrobok Nestlé Sinlac bezgluténový výrobok od 4. mesiaca, značka výrobku: Nestlé Sinlac, 500g, výrobné číslo:0190291R, DMT:30/09/2021, krajina pôvodu: Poľsko, výrobca: Nestlé Polska S.A., Domaniewska 32, Warszawa, v ktorom bol laboratórnou analýzou zistený obsah kadmia 0,067 mg/kg (limit 0,04mg/kg). Jednalo sa o dva druhy výrobku a tri šarže v zmysle zaslanej prílohy. Predmetné nevyhovujúce výrobky boli distribuované do siete TESCO, BILLA, COOP Jednota, dm drogérie a lekární.

Na základe vykonaných kontrol zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre vo vyššie uvedených sieťach bolo zistené, že výrobky s uvedenými šaržami sa na predajniach nenachádzali. Do každej siete bolo zaslané aj oznámenie z centrály dodávateľa už pred realizovanými kontrolami. Pri vchode do predajne bol k dispozícii pre zákazníkov oznam o nevyhovujúcom výrobku a o možnosti jeho vrátenia do predajne.

Kontrolou vo veľkosklade MED-ART na Hornočermánskej 4, Nitra bolo zistené, že 5 ks týchto výrobkov bolo distribuovaných do lekární a 1 ks sa nachádzal na sklade v Prešove a bol ihneď stiahnutý z predaja. Po kontaktovaní lekární bolo zistené, že výrobky boli už predané, okrem Lekárne po Terasou, Hlohovec, ktorá 1 ks vrátila do veľkoskladu MED-ART, Nitra. Obidva kusy boli vrátené dodávateľovi Nestlé Slovensko.

4. RASFF č. 2020.3988 - výstražné oznámenie – Vysoký obsah kofeínu, synephrinu a nepovolenej látky (DMAE) vo výživovom doplnku z Veľkej Británie, cez Holandsko, hlásené z Nemecka. Jednalo sa o výživový doplnok s názvom BPS Catzkill, 295 g, prášok, výrobné číslo: 16276, 31/01/2021, pôvod UK, výrobca: Best Pharma Supplements Ltd., Yorkshire J2. Analýzou bol v predmetnej výrobnej šarži zistený vysoký obsah kofeínu, synephrinu a nepovolenej látky (DMAE). Odberateľom výrobku bola spoločnosť Ironfactor s.r.o., Pod Žibricou 493/7, Štítáre, dodaný 1 kus dňa 06.06.2019.

Vykonanou kontrolou v uvedenej spoločnosti bolo zistené, že výrobok bol dodaný z Holandska. O nákupe výrobku bola doložená faktúra zo dňa 06.06.2019 od spoločnosti Prometheus Sport B.V., Maxwellstraat 29, 7825GA Emmen, Holandsko. Výrobok bol kúpený na skúšku pre vlastnú spotrebu, bol spotrebovaný prevádzkovateľom spoločnosti p. Adamom Hórikom, nebol ďalej distribuovaný, čiže nebol umiestňovaný na trh v SR..

Predmety prichádzajúce do styku s potravinami:

1. RASFF č .2020.4295 – varovné oznámenie - migrácia primárnych aromatických amínov z kuchynskej lopatky neznámeho pôvodu, zaslané z Poľska. Jednalo sa o výrobok Kitchen spatula (kuchynská lopatka), čiarový kód: 8718158001450, dodávateľ: AM/63, PO.BOX 37211, Amsterdam 1030 AE, Netherlands, Distribútor: firma Igmarr Sp. Jawna, Dubrowka 103a, Poland. V predmetnom výrobku bola laboratórnou analýzou zistená migrácia primárnych aromatických amínov s výsledkom 0,03 mg/kg-ppm, pričom podľa nariadenia Komisie (EÚ) č.10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami je maximálna povolená hladina 0,010 mg/kg – ppm. Kuchynská lopatka bola zaslaná do prevádzky Merkury market, Štúrova 95, Nitra. Na základe uvedeného bolo zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonaná kontrola vo vyššie uvedenej prevádzke

a bolo zistené, že výrobky dodané do predajne dňa 20.03.2020 v počte 60 ks boli už v čase kontroly predané a výrobky podľa distribučného zoznamu dodané dňa 22.9.2020 v počte 5 ks neboli dodané do prevádzky. Pri vchode do predajne bol k dispozícii pre zákazníkov oznam o nevyhovujúcom výrobku a o možnosti jeho vrátenia do predajne.

3.2.1. ÚK v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s nebalenou zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami pre dojčatá, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre , evidujeme mimo zariadení spoločného stravovania 292 zariadení, kde miestne a vecne príslušným orgánom úradnej kontroly podľa zákona 152/1995 Z.z. je orgán verejného zdravotníctva. Jedná sa o nasledovné prevádzky:

- 6 výrobní výživových doplnkov,
- 1 výrobnia bylenných čajov,
- 1 baliareň bylenných čajov
- 1 výrobnia chladených a mrazených pokrmov
- 9 výrobní obalov prichádzajúcich do styku s potravinami u toho: 4 výrobnie plastových obalov, 1 výrobca PET fliaš z granulátu , 2 výrobcovia iných obalov- (výroba plastových uzáverov na plastové obaly) a 2 výrobcovia papierových obalov
- 13 skladov materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami,
- 12 predajní obalov a predmetov
- 21 špecializovaných skladov (potravín na osobitné výživové účely , sklad aditívnych látok),
- 74 špecializovaných predajní potravín (predajní potravín na osobitné výživové účely, predaj čajov a internetov predaj)
- 77 výrobcov predávajúcich hlavne na maloobchodnej báze, kde sú zaradení výrobcovia zmrzliny, resp. predajcovia
- 77 lekárni a drogérie

V prevádzkach výroby a manipulácie s potravinami spadajúcich pod úradnú kontrolu vykonávanú orgánmi verejného zdravotníctva (mimo ZSS) bolo vykonaných 207 kontrol u 96 kontrolovaných subjektov .Z celkového počtu kontrolovaných subjektov boli u 18 subjektov zistené nezhody v celkovom počte 27 . Nezhody boli zistené v nasledovných počtoch:

- 16 SVP/HACCP nevykonávanie monitoringu CCP, nevedenie evidencie, neodložené vzorky pri výrobe zmrzlín, nevyhovujúce vzorky
- 3 hygiena prevádzky
- 1 manipulácia s potravinami porcovacie náradie v stojatej vode
- 1 potraviny po dobe spotreby (zmrzliny)
- 1 výsledovateľnosť
- 1 osobná hygiena
- 4 iné

3.2.2. Kontrola v ZSS vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov na predajných miestach (kontrola podľa zákona č.152/1995 Z. z.)

V zariadeniach spoločného stravovania boli kontroly vykonané podľa zákona 355/2007 Z.z. ako aj podľa zákona 152/1995 Z.z. Celkovo evidujeme na oddelení hygieny výživy 1605 zariadení spoločného stravovania, v ktorých bolo vykonaných celkom 1409 kontrol (ŠZD a ÚK). Celkom bolo v zariadeniach spoločného stravovania zistených 394 nezhôd čo je 592 menej ako v roku 2019 .

Z celkového počtu kontrolovaných subjektov (557) sa u 40,75 % subjektov zistili nedostatky. Percentuálne zastúpenie nevyhovujúcich subjektov z počtu kontrolovaných je oproti roku 2019 nižšie o 18,85. Nezhody boli zistené v týchto počtoch:

- 172 v hygiene prevádzky - porušenie a znečistenie povrchov podláh, znečistenie stien, stropov, nedostatky vo vykonávanej sanitácii, opotrebovanie povrchov pracovných stolov, technologického zariadenia, prepravných nádob, kuchynského riadu, ,
- 62 v skladovaní potravín – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, zmrazovanie surovín (najmä mäsa) dodávaných v chladenom stave, zmrazovanie hotových pokrmov bez vhodných technologických zariadení, chladiace zariadenia nevybavené teplomermi, chýbajúce zariadenia na udržanie požadovanej teploty hotových pokrmov,
- 50 v dodržiavaní zásad SPV, HACCP - neúplne vypracovaná dokumentácia HACCP, nedodržiavanie technologických postupov pri príprave pokrmov, nezabezpečenie doby uchovávanania polotovarov, rozpracovaných pokrmov a hotových pokrmov , nevedenie predpísanej evidencie v súlade s dokumentom HACCP resp.vedenie evidencie formálne, bez vykonávania nápravných opatrení, nevedenie evidencie o nápravných opatreniach v prípade odchýlok od kritických limitov, zanedbanie aktualizácie dokumentov SVP,
- 29 v overovaní pôvodu tovaru (výsledovateľnosť) – nepredloženie nadobúdacích dokladov, nedostatočne vedená evidencie o príjme ako i chýbajúce označenie nebalených surovín pre skladovaní z dôvodu identifikácie pôvodu nedostatočne vedená evidencie pri príjme,
- 24 v priebežnom vzdelávaní zamestnancov - nezabezpečenie priebežného školenia osôb prichádzajúcich do styku s potravinami, nevedenie evidencie o vykonanom školení,
- 18 iné - prevádzkovanie bez vydaného rozhodnutia, bez vypracovaného prevádzkového poriadku, nedodržanie prevádzkového poriadku a pod.,
- 13 v manipulácii s potravinami – zámena pracovných plôch, neoznačenie pracovných plôch, neoznačenie otvorených obalov surovín s dátumom a hodinou otvorenia, nevedenie evidencie rozpracovaných pokrmov, kríženie čistých a nečistých činností, zmrazovanie hotových pokrmov, rozmrazovanie pri izbovej teplote,
- 7 v označovaní – neoznačenie cukrárskych výrobkov dátumom spotreby, označenie surovín v inom ako slovenskom jazyku,

- 5 v osobnej hygiene - chýbajúce pokrývky vlasatej časti hlavy, nevhodný pracovný odev, nezabezpečenie základných hygienických potrieb (tekuté mydlo, jednorazové utierky) pri umývaní rúk, nepoužívanie jednorazových rukavíc pri výdaji pokrmov,
- 5 nedodržanie DS/DMT- predovšetkým surovín použitých na prípravu pokrmov,
- 4 v odbornej spôsobilosti - chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností u zamestnancov, resp. uplynutie platnosti osvedčení odbornej spôsobilosti,
- 3 v manipulácii s odpadom – zhromažďovanie odpadov v nevyhovujúcich, neuzatvárateľných nádobách, neuzavretie zmluvy s oprávneným odberateľom odpadov, chýbajúce doklady o odvoze odpadu, resp. nedostatočne vyplnené doklady,
- 2 v zdravotnej spôsobilosti – nezdokladovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov,

3.2.3. Audity podľa čl. 9 ods.4 písm.1) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách

Z plánovaného počtu 4 audity / z toho 3 v zariadení spoločného stravovania a 1 vo výrobe plastových obalov) sa v roku 2020 neuskutočnil audit ani v jednej prevádzke. Dôvodom bola epidemiologická situácia v súvislosti s COVID-19.

3.3.Zdravotná neškodnosť potravín

Za rok 2020 bolo odobratých celkom 483 vzoriek potravín, pokrmov a materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, čo je o 61 vzoriek menej ako v roku 2019. Z uvedeného počtu bolo

- 144 vzoriek hotových pokrmov,
- 107 vzoriek pokrmov rýchleho občerstvenia,
- 109 vzoriek zmrzlín
- 41 vzoriek potravín na osobitné výživové účely ,
- 21 vzoriek cukrárskych výrobkov ,
- 23 vzoriek lahôdkárskych výrobkov,
- 12 vzoriek kuchynskej soli
- 8 vzoriek rýb
- 7 vzoriek obalov a predmetov určených pre styk s potravinami
- 11 iných potravín

V odobratých vzorkách sa vyšetrovala predovšetkým mikrobiologická kontaminácia, iná kontaminácia a bola vykonaná kontrola označenia výrobkov v súlade s legislatívou.

Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 37 vzoriek nevyhovujúcich mikrobiologicky. Z dôvodu inej kontaminácii a z dôvodu nevyhovujúceho označovanie neboli zistené nevyhovujúce vzorky.

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

Z 37 nevyhovujúcich vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch boli izolované :

- koliformné baktérie v 29 vzorkách (v 11 vzorkách pokrmov rýchleho občerstvenia ,v 9 vzorkách hotových pokrmov ,8 vzorkách zmrzlín, v 1 vzorke cukrárskych výrobkov
- Enterobacteriaceae v 12 vzorkách zmrzlín
- kvasinky v 5 vzorkách zmrzliny
- plesne v 1 vzorke zmrzliny
- E coli v 1 vzorke zmrzliny

Z celkového počtu odobratých a laboratórne vyšetrených vzoriek potravín (vrátane pokrmov), bolo mikrobiologicky vyšetrených 421 vzoriek, z ktorých nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám 37 vzoriek t.j. 8,7 % čo je zhoršenie oproti roku 2019 o 4,8 % .

Z celkového počtu odobratých a vyšetrených vzoriek nevyhovovali vzorky v nasledovných komoditách:

Nevyhovujúce vzorky boli zistené v nasledovných komoditách:

Názov komodity	Dôvod nezhody	Počet odobratých vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek	% nevyh. vzoriek
Zmrzlina a dezerty	mikrobiolog. kontaminácia <i>kvas (5),kolif.(8 Entbac(12),plesne(1)</i>	104	15	13,76
Cukrárske výrobky	mikrobiolog. kontaminácia <i>Kolif. (1)</i>	21	1	4,76
Hotové pokrmy	mikrobiolog. Kontaminácia <i>Kolif.(9)</i>	135	9	5,77
Pokrmy rýchleho občerstvenia	mikrobiolog. kontaminácia <i>kolif. (11), E.coli(1)</i>	107	12	11,21
SPOLU	Mikrobiologická kontaminácia	483	37	7,47
	Iná kontaminácia		0	0
	Označenie výrobku		0	0

V rámci odberov vzoriek úradnej kontroly potravín bola zároveň u všetkých vykonaná kontrola označenia údajov v súlade s platnou legislatívou.

V rámci Projektu monitoring výskytu **vibrií** bolo sledovaných celkovo 12 vzoriek, z toho 6 vzoriek rýb a 6 vzoriek hotových pokrmov z rýb.

Kontrola **zoonóz** bola vykonaná v 2 vzorkách slepačích vajec v rámci sledovania špecifických kritérií pre slepačie vajcia požívané na prípravu pokrmov a jedál boli odobraté 2 vzorky slepačích vajec (**Salmonella**) a tiež v 2 vzorkách lahôdkarskych výrobkov bola stanovená **Listeria monocytogenes**

Chemická kontaminácia :

Celkovo bolo na kontaminanty vyšetrených **46 vzoriek**, pričom všetky boli v sledovných ukazovateľoch vyhovujúce.

Obsah **ťažkých kovov (Pb,Cd,Hg)** sa sledoval v 2 vzorkách hotových pokrmov z rýb, v 5 vzorkách potravín pre dojčatá a malé deti, v 5 vzorkách výživových doplnkov a v 1 vzorke bio potraviny. 2 vzorky potravín na osobitné výživové účely boli vyšetrené na obsah **olova**. Štyri vzorky výživových doplnkov boli vyšetrené na obsah **arzénu**.

Obsah (Pb, Cd, Hg, As, Ni, NO₃, Sb, B, NO₂, F, CN, Mn) sa sledoval v 3 vzorkách watercoolerov, v 2 vzorkách pramenitých vôd dojčenských

Reziduá pesticídov sa zisťovali v 1 vzorke počiatočnej mliečnej dojčenskej výživy v prášku

Reziduá antibiotík boli stanovené v 2 vzorkách rýb

Radiačné ošetrenie bolo stanovené v 1 vzorke potraviny rastlinného pôvodu obsahujúcu zmes orechov a mandlí).

PCB (polychlórované bifenyly) boli stanovené v 2 vzorkách počiatočnej a následnej mliečnej výživy

Dioxíny boli stanovené v 2 vzorkách počiatočnej mliečnej výživy

Transmastné kyseliny (TKM) sa zisťovali v 1 vzorke rastlinného oleja (slnečnicový)

PAU boli stanovené v 1 vzorke výživového doplnku (materská kašička)

Mykotoxíny sa sledovali u potravín na osobitné výživové účely- potravín na výživu dojčiat a malých detí, boli odobraté 3 vzorky potraviny na báze obilia – následný výživový prípravok na báze obilia pre dojčatá a malé deti na stanovenie **ochratoxínu**

Na dusičnany a dusitany v detskej dojčenskej výžive bolo odobratých a analyzovaných 5 vzoriek

Na obsah prídavných látok bolo sledovaných **36 vzoriek**, všetky boli vyhovujúce.

V rámci sledovania maximálne povoleného množstva **prídavných látok** bol sledovaný:

Obsah jodidu draselného a ferokyanidu draselného v 12 vzorkách jedlej soli

Obsah pridanej soli v 7 vzorkách hotových pokrmov (1 vzorka kompletného obeda odobratá v uzatvorenom systéme – zariadenie sociálnych služieb a 1 vzorka kompletného obeda v otvorenom systéme) a v 1 pekárskom výrobku **v rámci projektu monitoring príjmu kuchynskej soli**

Obsah farbív bol sledovaný v 6 vzorkách zmrzlín, v 2 vzorkách ostatných potravín na osobitné výživové účely, v 2 vzorkách výživových doplnkov a v 1 vzorke suroviny na výrobu zmrzliny, spolu 11 vzoriek.

Obsah sladidiel a konzervačných látok bol sledovaný v 2 vzorkách ostatných potravín na osobitné výživové účely a v 2 vzorkách výživových doplnkov. Konzervačné látky boli sledované aj v jednej vzorke BIO potraviny.

V rámci **kontroly označovania** boli odobraté :

- 5 vzoriek potravín **pre celiakov** kde bol porovnaný laboratórne zistený obsah **gluténu** s deklarovaným názvom bezgluténový,
- **2 vzorky potravín nového typu**

V rámci **úradných kontroly nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami** , v súlade s plánom ÚK boli odobraté 4 vzorky materiálov a predmetov určených na styk s potravinami s cieľom sledovania nasledovných rizikových ukazovateľov:

1. **Sklenený pohár s dekoráciou Emoticons 0,25 l – 1 vzorka** výrobca: CERVE S.p.A., Divisione Articoli Casalinghi, Via XXV Aprile 6, 43056 Parma-Polo Di Torrile, Taliansko, odobratá v predajni ORION, OC Centro, Akademická 1, Nitra, **stanovenie obsahu Cd, Pb**
2. **Termohrnček-antikórová termoska s poistkou 400 ml – 1 vzorka** výrobca: neudaný, krajina pôvodu: Čína, Distribútor: FAST PLUS s.r.o., Na Pántoch 18, Bratislava, odobraté v predajni Planeo Elektro, Štefánikova 61, Bratislava, **stanovenie obsahu Cd,Pb,Cr, Ni**
3. **Miska smalt pr.12 cm – 1 vzorka** výrobca: SC EMAILUL SA, Carpati 19, 551022 Medias, Rumunsko, odobratá v predajni ORION, OC Centro, Akademická 1, Nitra, **stanovenie obsahu Cd, Pb**
4. **Mliekarensky téglík PP CAS 9000307-0 – 1 vzorka** výrobca: JÁSZ-PLASZTIK Kft., Necso Telep 1, Jászberény, Maďarsko, odobraté v potravinárskej prevádzke mliekarne AGRO TAMI a.s., Cabajská 10, Nitra, **stanovenie mikrobiologických ukazovateľov**

Všetky vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovovali požiadavkám legislatívy.

3 vzorky boli odobraté v maloobchodných predajniach a 1 vzorka v potravinárskej výrobni.

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna

V územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre nevidujeme rekreačné strediská cestovného ruchu, ale so zahájením letnej turistickej sezóny úzko súvisí zahájenie činnosti stánkov s výrobou a predajom zmrzliny, stánkov s rýchlym občerstvením na letných kúpaliskách (Nitra, Diakovce, Poľný Kesov) a zvýšený počet návštevníkov reštaurácií v centre mesta Nitra a v obciach s turistickými zaujímavosťami (Mojmírovce a Topoľčianky).V roku 2020 z dôvodu pandemickej situácie bol turizmus obmedzený. Pred zahájením prevádzkovania stánkov s rýchlym občerstvením ako aj stánkov vyrábajúcich alebo predávajúcich zmrzlinu boli vykonané kontroly zamerané na zabezpečenie sanitácie priestorov vrátane jej evidencie, vybavenie prevádzky vyhovujúcim technologickým zariadením, zabezpečenie teplej a studenej pitnej vody, ako i ostatných požiadaviek nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre nevidujeme žiadne strediská zimnej turistickej sezóny. Prevádzky situované na trasách cestovného ruchu boli skontrolované v rámci plánu kontrol.

3.5.Hromadné akcie

V roku 2020 boli v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru ako aj v rámci úradnej kontroly vykonané kontroly na 2 hromadných podujatiach uskutočnených v rámci nitrianskeho regiónu – (Nitrianske fašiangy 2020 a Slovak Food Truck fest) V rámci ŠZD a ÚK sa kontrolovalo dodržiavanie zabezpečenie podmienok prípravy a podávania pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením, resp. s ambulatným predajom, zároveň kontrolovalo zabezpečenie požiadaviek legislatívy zo strany organizátorov podujatí. Celkovo bolo počas konania hromadných akcií vykonaných 14 kontrol a zistené 4 nezhody (2x prevádzková

hygiena, 1 x osobná hygiena a 1 x výsledovateľnosť surovín . Za zistené nedostatky počas konania hromadných podujatí boli uložené blokové pokuty.

4.Sankčné opatrenia podľa zák. č. 355/2007 Z .z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej zák. č. 355/2007 Z. z.):

podľa § 12 ods. 2 písm. i), m), n) bol vydaný zákaz činnosti 1x – nezabezpečenie kvality pitnej vody

podľa § 55 ods. 2 boli vydané 2 opatrenia na mieste

podľa § 58 bola uplatnená 1 náhrada nákladov – 50,20 eur

podľa § 57 bolo uložených 9 pokút v sume 1950,- €; z toho

2 x za výkon podnikateľských činností v priestoroch bez kladného posúdenia orgánu verejného zdravotníctva,

1 x za neposkytovania súčinnosti

5 x za nedodržiavanie opatrení na ochranu verejného zdravia v súvislosti s COVID-19

1 x za neohlásenie organizovania hromadného podávania s poskytovaním rýchleho občerstvenia

podľa § 56 v priestupkovom konaní bola uložená pokuta rozkazom 1 x 250 eur

podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo uložených 44 BP pokút v celkovej sume 5170,- €

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení:

uložené opatrenia podľa § 19 ods.1, ods. 2 ako i podľa čl. 138 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách bolo vydaných 9 opatrení na mieste zákazov, (pozastavení) umiestnenia na trh

podľa § 28 boli uložené 2 pokuty v sume 1100,- €;

z toho v 1 x za použitie zakázaného farbiva do zmrzliny

1 x za nedodržiavanie HACCP a neohlásenia dodávky potravín živočíšneho pôvodu

podľa § 29 neboli v priestupkovom konaní uložené sankcie

v blokovom konaní podľa § 29 zákona o potravinách v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb. bolo uložených 17 BP v celk. sume 1350,- €;

náhrada nákladov podľa § 20 ods. 4 zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách nebola uložená

Ďalšie sankčné opatrenia:

podľa § 10 zák. č. 377/2004 Z.z., o ochrane nefajčiarov nebola bola uložená pokuta

§ 11 zák. č. 377/2004 Z.z v blokovom konaní nebola uložená pokuta

podľa § 45 zák. č. 71/67 Zb. nebola uložená poriadková pokuta

V zákonom stanovenej lehote boli podané **2 odvolania voči rozhodnutiu o pokute**. Týkali pokút v súvislosti s nedodržaním opatrení pri ohrození verejného zdravia vo vyhláškach ÚVZ SR v súvislosti s pandémiou Covid-19.Jedno rozhodnutie bolo zrušené a o jednej pokute ÚVZ SR ešte nerozhodlo

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

V priebehu roka 2020 v zariadeniach spoločného stravovania v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra nebol zistený výskyt ochorení v súvislosti s konzumáciou potravín.

6. Poradňa správnej výživy

V kalendárnom roku 2020 bola činnosť poradne správnej výživy obmedzená vzhľadom k vzniknutej epidemiologickej situácii v súvislosti v pandémiou COVID-19. Zameriavala sa na individuálnu propagáciu vyváženého životného štýlu, pohybu a správnych stravovacích návykov tak, aby bola v nemalej miere podporená aj funkciu imunitného systému. Poradňu správnej výživy v roku 2020 navštívilo 12 klientov

7. Projekty, mimoriadne úlohy

Oddelenie hygieny výživy sa v priebehu roka 2020 v rámci Programov a Projektov úradov verejného zdravotníctva SR na rok 2020 podieľalo na plnení nasledovnej úlohy: .

- Monitoring príjmu kuchynskej soli

V rámci monitoringu príjmu kuchynskej soli s cieľom dosiahnutia postupného znižovania príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive boli z dvoch zariadení spoločného stravovania (1 x uzavretý typ zariadenia spoločného stravovania a 1 x otvorený typ ZSS) odobraté 2 vzorky hotových pokrmov a 1 vzorka pekárskeho výrobku. Výsledky boli porovnávané s hodnotami výnosu MZ SR č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách , ktorý vstúpil do platnosti od 1.decembra 2015 a ktorý znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli do potravín. Povolený limit pridanej soli v pekárskejších výrobkoch je 18 000 mg/kg. Laboratórnym vyšetrením bol zistený obsah NaCl po odpočítaní neistoty merania v odobratom pekárskom výrobku v súlade s legislatívou. Zisťované hodnoty pridanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch (kompletné obedové menu) taktiež neboli prekročené, dosahovali hodnoty od 7518,0 mg/kg do 8 963,0 mg/kg. Povolený limit pridanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch je 13 000 mg/kg. Percento odporúčaného podielu príjmu jedlej soli na obed (čo je 35 % podiel z celodennej stravy) bolo vysoko prekročené u každej vzorky. Pri percentuálnom hodnotení výsledkov na odporúčanú dennú dávku sa hodnoty pohybovali od 111,56 % do 115,64 %.

Okrem plánovaných kontrol boli v roku 2020 vykonané 2 mimoriadne kontroly v prevádzkach dozorovaných oddelením hygieny výživy.

1. Mimoriadna cielená kontrola nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2019

V rámci tejto cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2020 boli zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonané kontroly v 51 prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny, pričom u 13 subjektov sa zistili nedostatky. RÚVZ so sídlom v Nitre vo svojom územnom obvode má registrovaných 77 prevádzok v ktorých sa vykonáva výroba a predaj zmrzliny. Pri kontrolách bolo postupované podľa usmernenia zaslaného ÚVZ SR. Bolo vykonaných 135 kontrol . Najčastejšie zisťované nedostatky pri kontrolách: nevyhovujúca mikrobiologická kvalita odobratých vzoriek , nedodržanie prevádzkovej hygieny, nezabezpečenie kontroly teplôt v chladiacich a mraziacich zariadeniach, nevedenie evidencie o výrobe zmrzlín a nezabezpečenie kontroly doby predaja zmrzliny (24 hod), neodobratie a neodloženie vzoriek z výroby zmrzlín na dobu 48 hodín, nezabezpečenie hygienickej úrovne podávania zmrzliny - pri manipulácii s kornútkom neboli používané jednorázové rukavice prípadne obalový materiál. Bolo uložených 17 blokových pokút

v celkovej sume 1350,- euro. V rámci kontrol boli odoberané aj stery v počte 16 z toho 12 z pracovných plôch a náradia – vyhovujúce, 4 stery z rúk – vyhovujúce.

Na mikrobiologický rozbor sa odobralo 101 vzoriek z ktorých 15 nevyhovovalo (12 x Enterobacteriaceae, 8 x koliformných baktérií, 5 x prekročený počet kvasiniek, 1 x plesne).

Na vyšetrenie chemických ukazovateľov bolo odobratých 6 vzoriek, pričom všetky vyhovovali požiadavkám legislatívy. V prevádzkach kde boli zistené vzorky, ktoré v mikrobiologických ukazovateľoch nevyhovovali požiadavkám legislatívy boli uložené blokové pokuty za porušenie povinností a požiadaviek na hygienu výroby potravín, manipulovania s nimi a ich umiestňovania na trh. Prevádzkovatelia zariadení sa zaviazali zistené nedostatky ihneď odstrániť. V prípade nevyhovujúcich vzoriek bola v prevádzkach vykonaná dôsledná sanitácia.

2. Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržanie platných opatrení ÚVZ SR na ochranu verejného zdravia počas pandémie COVID-19.

V rámci tejto úlohy bolo vykonaných 440 kontrol, z toho 277 v ZSS, 68 v predajniach a 12 v prevádzkach s výrobou a predajom zmrzliny. Najčastejšie zistenými porušeniami platných opatrení ÚVZ SR na ochranu verejného zdravia počas pandémie COVID-19 bolo nedodržanie počtu nakupujúcich v nadväznosti na predajnú plochu (7 x), povolenie vstupu osôb pod 65 rokov v čase vyhradenom pre osoby nad 65 rokov (4 x), podávanie pokrmov v interieri v čase možnosti podávania pokrmov na terasách, nezabezpečenie dodržania odstupov 2 m. Za porušenie platných opatrení boli uložené pokuty.

Všetky mimoriadne úlohy boli priebežne hodnotené a výsledky boli priebežne zasielané na ÚVZ SR.

Vyhodnotenie analýz odobratých vzoriek - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 1

P. č.	Komodita	Mikrobio- logická kontami- nácia	Iná kontami- nácia	Zloženie výrobku	Označenie výrobku	Iné	Počet nevyho- vujúcich vzoriek	Celkový počet vzoriek	% nevyho- vujúcich vzoriek
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	2	0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	8	0
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	1	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárs. výrobky	0	0	0	0	0	0	1	0
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	15	0	0	0	0	15	109	13,76
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	1	0
19	Lahôdkarské výrobky	0	0	0	0	0	0	23	0
20	Cukrárske výrobky	1	0	0	0	0	1	21	4,76
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	1	0
23	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Praménité vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	1	0
25	Voda - watercoolery	0	0	0	0	0	0	3	0
26	Hotové pokrm	9	0	0	0	0	9	144	6,25
27	Pokrm rýchleho občerstvenia	12	0	0	0	0	12	107	11,21
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	28	0
29	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	6	0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	0	0	0	7	0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	12	0
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	1	0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	3	0
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	4	0
	Spolu	37	0	0	0	0	37	483	7,66

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste – RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 2

	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Sektor služieb	Výrobcovia zmrzliny (stánky)	Spolu prevádzkarne registrované RÚVZ	Ostatné prevádzkarne – registrované RVPS	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	18	34	163	1605	77	1897	899	2796
Počet kontrolovaných subjektov	5	5	34	557	52	653	138	791
Počet kontrol	6	9	55	1409	137	1616	291	1907
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	0	2	2	227	14	245	11	256
SVP/ HACCP	0	0	0	50	16	66	0	66
Vzdelávanie zamestnancov	0	0	0	24	0	24	0	24
Hygiena prevádzky	0	0	0	172	3	175	2	177
Osobná hygiena	0	0	0	5	1	6	0	6
Odborná spôsobilosť	0	0	0	4	0	4	0	4
Zdravotná spôsobilosť	0	0	0	2	0	2	0	2
Označovanie	0	0	0	7	0	7	0	7
Výživové a zdravotné tvrdenia	0	0	0	0	0	0	0	0
Potraviny po DS/DMT	0	0	0	5	1	6	0	6
Pôvod, vysledovateľnosť	0	0	0	29	1	30	0	30
Skladovanie	0	0	0	62	0	62	0	62
Manipulácia s potravinami	0	0	0	13	1	14	0	14
Manipulácia s odpadom a jeho kat. zaradenie	0	0	0	3	0	3	0	3
Iné	0	2	2	18	0	22	13	35

Prehľad výkonov posudkovej činnosti - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 3

P.č.	DRUH PODKLADOV PRE ROZHODOVACIU ČINNOSŤ	počet	ZSS	Výroba potravín	Výroba kozmet., tab., PBU a iné	Predaj potravín	Predaj kozmet., tab., PBU a iné	Sklady	Iné prevádzky	SPOLU
1.	Územné konanie	návrhy	4	3	0	0	0	0	0	7
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Kolaudačné konanie, zmena v užívaní stavieb	návrhy	8	4	0	6	0	1	0	19
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Schvaľovanie prev. poriadkov	návrhy	1	0	0	0	0	0	0	1
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Uvedenie do prevádzky, resp.do užívania	návrhy	147	17	0	58	2	7	1	232
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Umiestnenie nových potr. a výž. doplnkov na trh	návrhy	0	0	0	0	0	0	0	0
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Prerušenia konania		14	0	0	7	0	1	0	22
7.	Zastavenia konania		8	2	0	5	3	0	0	18
8.	Odborné konzultácie		3067	128	21	328	561	20	25	4150

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxínogénne mikroorganizmy - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 4

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek	
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Ent bac	Bac Cer	Cro-no B		Iné
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	104	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	8	0	0	12	0	0	0	15
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Lahôdkarské výrobky	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Cukrárske výrobky	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxínogénne mikroorganizmy – RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 4 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek		
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Ent bac	Bac Cer	Crono B		Iné	
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Pramenité vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Voda - watercoolery	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Hotové pokrmy	135	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	9
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	107	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	1	0	0	0	0	0	0	12
28	Det'ská a dojčenská výživa	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Výživové doplnky	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchyn'ská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Obalové materiály	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	421	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	29	1	0	12	0	0	0	0	37

Vysvetlivky: Sal - Salmonella spp., Shi - Shigella spp., Cam - Campylobacter jejuni, Yer - Yersinia enterocolitica, Pse - Pseudomonas aeruginosa, Clo Per - Clostridium perfringens, Lis - Listeria monocytogenes, Sta - Stafylokoky, Ple - plesne, Kva - kvasinky, CloBot - Clostridium botulinum, B hem – B-hemolytické streptokoky, Vib - Vibrio parahaemolyticus, Kol - koliformné baktérie, Ecol – E. coli, Ent - enterokoky, Entbac – Enterobacteriaceae, BacCer - Bacillus cereus, Crono B - Cronobacter spp.

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
23	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
24	Praménité vody dojčenské	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
25	Voda - watercoolery	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	
26	Hotové pokrmy	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
28	Detická a dojčenská výživa	18	0	0	5	0	0	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
29	Výživové doplnky	6	0	0	5	0	0	5	0	0	5	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	7	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
31	Pridavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
32	Pridavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
33	Pridavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
34	Iné pridavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
37	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	3	0	0	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
40	Ostatné	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Spolu	46	0	0	23	0	0	21	0	0	18	0	0	9	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0		

Vysvetlivky: Pb – olovo, Cd - kadmium, Hg - ortuť, As - arzén, Cr - chróm, Al - hliník, Cu - meď, Ni - nikel, Sn - cín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách – RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Praménité vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Voda - watercoolery	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Hotové pokrmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Detická a dojčenská výživa	5	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
29	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	
31	Pridavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Pridavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Pridavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	10	0	0	1	0	0	3	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0

Vysvetlivky: NO3 - dusičnany, _RP – rezidua pesticidov, _MT – mykotoxíny, NEL – polyaromatické uhľovodíky, PCB – polychlórované bifenylly, _NZ – nitrozamíny, EKF – estery kyseliny ftalovej, _HIS – histamín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách – RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Pramenité vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
25	Voda - watercoolery	3	0	0	0	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	0	0	0
26	Hotové pokrmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	5	0	0	0	0	0	5	0	0	10	0	0	5	0	0	5	0	0	5	0	0	0	0	0

Vysvetlivky: Sb - antimón, Ba - bárium, B - bór, NO2 - dusitany, Fx - fluoridy, CN - kyanidy, Mn - mangán, Se - selén

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách – RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

Uvádzajú sa len komodity, v ktorých boli parametre uvedené v tabuľke vyšetrené

P. č.	Komodita	Ag			Cr6+			CML			form			mel			PAA			diizok			1-okt			
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	

P. č.	Komodita	rozp			styr			mono_EG			di_EG			ac_ald			akr_nit			vin_ac			kapr				
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.		

P. č.	Komodita	adip			BADGE			BFDGE			NOGE			Bisf_A			Bisf_F			Bisf_S			odol_farb				
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.		

P. č.	Komodita	UV_stab			fen			red_I			iony			odpar			prch_I			senz							
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.					

Vysvetlivky: **Ag** – striebro, **Cr6+** - šesťmocný chróm, **CML** - celková migrácia látok, **form** – formaldehyd, **mel** - melamin, **PAA** - primárne aromatické amíny, **diizok** – diizokyanáty, **1-okt** - 1-oktén, **rozp** - zvyškové rozpúšťadlá, **styr** – styren, **mono_EG** – monoetylenglykol, **di_EG** – dietylenglykol, **ac_ald** – acetaldehyd, **akr_nit** – akrylonitril, **vin_ac** – vinylacetát, **kapr** – kaprolaktám, **adip** - bis-(2-etylhexyl)adipát, **Bisf_A** -Bisfenol A, **Bisf_F** - Bisfenol F, **Bisf_S** - Bisfenol S, **odol_farb** - odolnosť pigmentov a farbív, **UV_stab** - prítomnosť UV stabilizátora, **fen** – fenoly, **red_I** - redukujúce látky, **iony** - dôkaz iónov, **odpar** – odparok, **prch_I** - prchavé látky, **senz** - senzorické hodnotenie

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách- RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Pramenité vody dojčenské	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Voda - watercoolery	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Hotové pokrmy	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Výživové doplnky	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchynská soľ	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Ostatné	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	36	0	0	11	0	0	4	0	0	5	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách- RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Feroxyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselina manganistanom			Celkový organický uhlík		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Pramenité vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Voda - watercoolery	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Hotové pokrmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchynská soľ	12	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	12	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 7

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	21	4	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	74	6	17	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3 lekárne, drogérie	77	6	23	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	12	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	35	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	33	25	42	24	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	90	24	42	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	19	4	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	16	9	13	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	37	12	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	272	143	381	157	9	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	495	22	215	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	240	96	294	111	12	11	0	0	0	0	0	0	1	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj - občerstvenie (hromadné akcie)	360	8	58	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Výroba a predaj zmrzliny (stánky)	77	61	76	103	15	15	12	0	0	4	0	0	0	0	0
Medzisúčet	1897	425	1191	465	37	7,9	15	0	0	4	0	0	1	0	0
1 Primárna výroba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.13 výroba ostatných výrobkov	141	1	42	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.26 baliareň ostatných výrobkov	7	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	57	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 ostatné potravinárske predajne	563	7	202	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4 novinové stánky	62	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.6 krátkodobý stánkový predaj – potraviny (hromadné akcie)	69	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Medzisúčet	899	8	283	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Súčet	2796	433	1474	483	37	7,6	15	0	0	4	0	0	1	0	0

Prehľad vykonaných auditov v potravinárskych prevádzkach – RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2020

Tabuľka č. 8

Druh zariadenia	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
Spolu	0	0	0

Uvedie sa len ten druh zariadenia, kde boli audity vykonané, napr.: 5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)

HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

VŠEOBECNÁ ČASŤ:

1. Celkové zhodnotenie činnosti oddelenia HDM

Činnosť oddelenia HDM bola zameriavaná na plnenie činností v súlade s platnou koncepciou odboru, na riešenie národných programov a projektov ochrany verejného zdravia detí a mladistvých, na plnenie Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva v oblasti hygieny detí a mládeže, ale aj hygieny výživy, podpory zdravia a politiky kontroly tabaku. Odbor HDM sa zameriava na rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie a zahŕňa systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, príp. zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia prostredníctvom starostlivosti o zdravé životné a pracovné podmienky, podpory správneho životného štýlu detí a mládeže, výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.

V roku 2020 bola činnosť oddelenia hygieny detí a mládeže výrazne ovplyvnená celosvetovou pandémiou spôsobenou novým koronavírusom SARS-CoV-2 spôsobujúcim ochorenie COVID-19, ktorá prepukla začiatkom roka. Od začiatku prepuknutia pandémie sa museli odborní pracovníci oddelenia vysporiadať s novými úlohami, ktoré denne prinášala aktuálna epidemiologická situácia. Všetky plánované úlohy, činnosti, projekty a programy boli zredukované a celá práca na oddelení hygieny detí a mládeže sa zamerala na zabezpečovanie opatrení v súvislosti s koronavírusom. Pandémia výrazne zasiahla do života a prevádzky všetkých typov škôl a školských zariadení, pričom najviac zasiahnutí boli najmä vysokoškolskí študenti, ktorí sa od marca 2020 vzdelávajú dištančne. Druhou najviac postihnutou skupinou sú stredoškóľáci a žiaci 2. stupňa základných škôl, ktorí sa vrátili do škôl iba na krátke obdobie v septembri a októbri 2020. Prevádzka zariadení pre deti najútlejšieho veku zostala zachovaná od septembra až do decembra 2020, pričom proti epidemické opatrenia v jednotlivých zariadeniach pre deti a mládež zabezpečoval RÚVZ v Nitre individuálne, vždy na základe konkrétne vzniknutej situácie v zariadení, po laboratórne potvrdenej pozitívite či už u žiaka alebo zamestnanca školy. Opatrenia spočívali v nariadovaní zákazu prevádzky a nariadovaní karanténnych opatrení pre osoby, ktoré boli v úzkom kontakte s pozitívne testovanou osobou. Opatrenia boli v období od septembra do decembra 2020 zabezpečované odbornými zamestnancami RÚVZ v Nitre nepretržite 7 dní v týždni, vrátane víkendov, aby mohli prevádzkovatelia jednotlivých zariadení včas informovať všetky dotknuté osoby o prijatých opatreniach, t. j. zákonných zástupcov detí, ako aj zamestnancov zariadenia.

Personálna situácia na oddelení k 31.12.2020: PhDr. Alena Gregušová, PhD., MPH - vedúca oddelenia (hlavný radca), Ing. Petra Fikselová (samostatný radca), Mgr. Michaela Petrikovičová (samostatný radca), PhDr. Brigita Kováčová (samostatný radca), Alena Hupková, DAHE (radca), Ľudmila Maceková, DAHE (radca).

2. Činnosť presahujúca rámec ŠZD, osobitná činnosť a agenda

(tab. č. 1)

Úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR

- 1 - odpočet plnenia Programov a projektov ÚVZ SR k 31.12.2020,
- 3 - mimoriadne cielené kontroly,
- 1 - správa z úradnej kontroly potravín,
- 1 - informačný systém v hygiene výživy,
- 2 - výkazníctvo,

- 1 - správa krajskej odborníčky pre odbor HDM - podklady k porade na ÚVZ SR,
- 1 – správa o monitoringu údajov o zaočkovanosti detí v materských školách,
- 1 – správa NZCI o úrazoch u detí,
- 1 – správa ÚNSK o mimoriadnej situácii na SOŠ polytechnickej v Zlatých Moravciach,
- 1 – žiadosť ÚVZ SR o odborné usmernenie ohľadne ubytovania zahraničných študentov na ubytovacích zariadeniach univerzít,
- 1 - žiadosť ÚVZ SR o odborné usmernenie ohľadne nariadených opatrení pre fyzické osoby k organizovaniu hromadných podujatí spoločenskej či inej povahy,
- 1 – správa MŠVVaŠ SR o sprístupnení údajov o poskytovateľoch starostlivosti a vzdelávania pre deti do 6 rokov veku, ktorí splnili predpoklady pre vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky,
- 1 – žiadosť ÚVZ SR o odborné usmernenie ohľadne antigénového testovania v zariadeniach sociálnych služieb a v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately,
- 10 – správy z mimoriadnych cielených kontrol zamerané na overenie dodržiavania opatrení vydaných Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pri ohrození verejného zdravia

Odborné stanoviská, expertízy

Zamestnankyne oddelenia spracovali 155 iných odborných stanovísk.

Riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí

Realizovali sa projekty, ktoré sú súčasťou Programov a projektov ÚVZ SR pre odbor HDM a odbor epidemiológie. Celkový počet riešených projektov boli 2.

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Zamestnankyne RÚVZ Nitra sa venujú pravidelne aktivitám v oblasti plnenia NAP prevencie obezity, najmä pri realizácii priorít:

v bode b) – Podpora zdravšieho prostredia na školách:

- zabezpečujú kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov s cieľom zistiť, aké je zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity,
- zabezpečujú edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, Školského programu, ktorý zahŕňa mliečny program pre deti, program školské ovocie; sledujeme a podporujeme konzumáciu ovocia a zeleniny v surovom stave, konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov, priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.
- zabezpečujú účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania určených pre deti a mladistvých,
- kontrolujú hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania,
- kontrolujú dodržiavanie pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzujú používanie pitnej vody a nesladených nápojov pre deti v rámci pitného režimu, vrátane jeho podávania hygienicky vyhovujúcim spôsobom,
- zisťujú počet stravníkov v zariadeniach školského stravovania,
- posudzujú energetickú a biologickú hodnotu stravy, kontrolujú jej pestrosť, dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov so zameraním na

správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a s ohľadom na odporúčané výživové dávky, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže.

v bode c) - **Poskytovanie nutričného vzdelávania odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení:**

- zúčastňujú sa a pripravujú pracovné porady pre riaditeľov materských škôl, špeciálnych škôl, špeciálnych výchovných zariadení, pre vedúcich pracovníkov zariadení školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odbormi školstva a spoločnými školskými úradmi. Cieľom porád je poskytnutie poznatkov a skúseností z výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín, informovanie o aktuálnej legislatíve, o nových metodických usmerneniach ÚVZ SR, o výsledkoch mimoriadnych cielených kontrol v zariadeniach školského stravovania, ale aj o najnovších poznatkoch v oblasti zdravej výživy a prevencii neprenosných ochorení,
- v spolupráci s uvedenými inštitúciami zabezpečujú odborné vzdelávanie pracovníkov zariadení školského stravovania,
- dňa 17.02.2020, Mestský úrad Nitra, Štefánikova tr. 60, Nitra – veľká zasadačka, Okresný úrad Nitra, odbor školstva v spolupráci s Mestským úradom v Nitre a RÚVZ v Nitre,
- vzdelávanie odborných zamestnancov – kuchárov, kuchárov zariadení školského stravovania:
- základné požiadavky na priestory zariadenia školského stravovania (ďalej len ZŠS),
- ako postupovať pri výrobe pokrmov a nápojov podľa zásad správnej výrobnjej praxe (zabezpečenie zdravotnej neškodnosti vyrábaných pokrmov a nápojov, zásady počas tepelného spracovania pokrmov, riziká počas technologického procesu prípravy a podávania pokrmov a nápojov),
- dodržiavanie požiadaviek na skladovanie potravín, surovín a hotových pokrmov a nápojov v jednotlivých typoch skladov ZŠS,
- ako postupovať pri odoberaní vzoriek hotových pokrmov,
- dodržiavanie zásad osobnej hygieny, osobnej čistoty, čistoty pracovného prostredia a pracovných pomôcok pracovníkmi ZŠS,
- najčastejšie zisťované nedostatky pri výkone štátneho zdravotného dozoru v ZŠS.
Aktívne sa zúčastnila: Gregušová, A., pasívne sa zúčastnili: Hupková, A., Maceková, L., Fikselová, P., Petrikovičová, M.

v bode d) - **Podpora pohybových aktivít:**

- realizujú monitoring telovýchovných priestorov a podmienok žiakov základných a stredných škôl, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno-vlhkostná mikroklíma a pod.),
- v rámci výkonu ŠZD sledujú využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení,
- sledujú využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko),
- sledujú využívanie malých foriem telesnej výchovy v školách (telovýchovných chvíľok, ranných rozvíčiek, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.),
- podporujeme realizáciu všetkých foriem pohybu na čerstvom vzduchu, škôl v prírode, športových krúžkov, aktívnejšieho využívania hodín telesnej výchovy,
- monitorujú hodiny telesnej výchovy v rámci dodržiavania zásad hygieny pedagogického procesu (počet hodín TV do týždňa, jej zaraďovanie do rozvrhu,

percento cvičiacich na hodinách TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov),

- zisťujú možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV,
- ďalšie aktivity boli cieleňé na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí:., protidrogová, prosociálna a environmentálna výchova, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravší spôsob života.

4.3 Hygienická úroveň detských pieskovísk a pieskovísk v areáloch MŠ a v rámci občianskej vybavenosti

Zamestnankyne oddelenia HDM vykonali štátny zdravotný dozor nad dodržiavaním povinností pri čistení a udržiavaní pieskovísk určených na hranie detí vo vonkajších plochách materských škôl podľa požiadaviek § 24 ods. 5 písm. c) zák. 355/2007 Z. z. a vyhl. MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. ŠZD bol spojený s odbermi vzoriek piesku na laboratórnu analýzu vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v pieskovisku.

V mesiacoch jún až august 2020 boli vykonané zamestnankyňami RÚVZ v Nitre odbery spolu 9 vzoriek piesku z pieskovísk pri materských školách na laboratórnu analýzu. V mesiacoch jún až august 2020 boli vykonané zamestnankyňami RÚVZ v Nitre odbery spolu 9 vzoriek piesku na laboratórnu analýzu. Z vyšetrených vzoriek nevyhovovali 2 vzorky (22,22 %) v ukazovateli termotolerantné koliformné baktérie a 2 vzorky v ukazovateli fekálne streptokoky (22,22 %) požiadavkám platnej legislatívy a prekročovala najvyššie prípustné množstvo. Prevádzkovatelia vykonali nápravné opatrenia na zabezpečenie vyhovujúcej kvality piesku. V jesenných mesiacoch 2020 vzhľadom na nepriaznivé poveternostné podmienky a nevyužívanie pieskovísk deťmi v areáloch predškolských zariadení vzorky odoberané neboli.

V mesiacoch marec, apríl i november 2019 vzhľadom na nevhodné počasie, najmä dlhšie trvajúce a veľmi intenzívne dažde v našom spádovom území, pre ktoré boli piesky mokré a nedostatočne presušené, ako aj pre nevyužívanie pieskovísk deťmi v areáloch predškolských zariadení vzorky odoberané neboli.

Ostatní prevádzkovatelia pieskovísk pri predškolských zariadeniach zabezpečujú pravidelné čistenie, prekopávanie, prehrabávanie a polievanie pieskovísk pitnou vodou v súlade s platnou legislatívou. O čistení a udržiavaní pieskovísk sa viedli požadované záznamy. Vonkajšie plochy určené na telovýchovu a šport, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou vybavenia predškolských zariadení boli vybudované komplexne, oplotené, vybavené viacerými zariadeniami a pohybovými prvkami určenými na kolektívne využitie na detských ihriskách.

4.4 Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ

V roku 2020 nebola zabezpečená realizácia úlohy č. 4.4 Hodnotenie jedálnych lístkov materských škôl. Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí MŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín (pokrmov). Plnohodnotný a nutrične

vyvážený jedálny lístok je dôležitým nástrojom pre napĺňanie výživových požiadaviek pre jednotlivé vekové skupiny stravníkov. Pri hodnotení jedálnych lístkov sa používa bodový systém koeficientu pestrosti a pre frekvenciu podávania vybraných druhov potravín z mesačných výdajok, na základe ktorých sa hodnotia školské jedálne motivačným spôsobom tak, aby sa dosiahol v zariadení nutrične vyvážený jedálny lístok.

Úloha by sa mala realizovať na jar v roku 2021.

4.5 Úrazy detí v SR

Cieľom projektu je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku. NCZI má v zmysle príslušnej legislatívy v správe Národnej registre, medzi ktoré patrí aj Národný register úrazov, vyžadujúcich poskytnutie ústavnej zdravotnej starostlivosti s hlásením úrazov detí. Dotazníkový zber údajov sa uskutočnil na základe dohody o spolupráci medzi NCZI, Sekciou zdravia MZ SR a ÚVZ SR v oblasti zberu vybraných informácií o úrazoch detí v SR.

RÚVZ v Nitre nadviazal spoluprácu s Klinikou úrazovej chirurgie a ortopédie Fakultnej nemocnice v Nitre. V spolupráci s touto klinikou bol od marca až do konca roka 2019 zabezpečovaný kontinuálny zber dotazníkových údajov. Zozbierané dotazníky boli priebežné odoberané pracovníkmi RÚVZ. Celkovo bolo v uvedenom období zozbieraných 51 dotazníkov, ktoré vyplňali zákonní zástupcovia detí hospitalizovaných na uvedenej klinike pre závažnejšie úrazy. Dotazníky boli elektronicky spracované a zaslané na NCZI.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Hlavným cieľom tohto projektu je zvýšenie povedomia budúcich rodičov o závažnosti ochorení, ktorým je možné predchádzať očkovaním a o význame povinného očkovania detí v SR. Realizácia tejto úlohy je dôležitá z hľadiska ochrany a podpory verejného zdravia a má aj celospoločenský význam, najmä v období stále pretrvávajúcich antivakcinačných kampaní. Cieľovou skupinou na vzdelávanie sú vybraní študenti 3.- 4. ročníkov stredných škôl. Ide o vzdelávanie študentov interaktívnou formou. Efekt intervencie je overovaný dotazníkovou metódou, realizovanou pred a po intervencii. V roku 2020 sa úloha nerealizovala.

Odborná a metodická činnosť

V regióne RÚVZ Nitra bolo poskytnutých viac ako 10 935 odborných konzultácií v zariadeniach pre deti a 155 odborných stanovísk pre zariadenia pre deti a mládež.

Konzultácie boli poskytované hlavne v sledovaných zariadeniach pre deti a mládež v súvislosti s pandemiou. Najčastejšie sa týkali zabezpečovania proti epidemickým opatreniam na predchádzanie vzniku a šírenia nákazy novým koronavírusom SARS-CoV-2 v školách a školských zariadeniach v prípade potvrdených ochorení COVID-19, ako v prípade podozrenia z nákazy u žiakov alebo u pedagogických, nepedagogických zamestnancov týchto zariadení. Po skončení prvej vlny sa konzultácie týkali najmä podmienok na znovuoobnovenie prevádzky škôl a rôznych typov školských zariadení a vypracovávania krízových plánov. Ďalšie konzultácie sa týkali uplatňovania opatrení a vyhlášok hlavného hygienika SR ÚVZ SR pri ohrození verejného zdravia, napr. pre osoby pozitívne testované na koronavírus, pre osoby v kontakte s pozitívne testovanými osobami, opatrení a vyhlášok pre prevádzky, zamestnávateľov, pre hromadné podujatia, pre osoby vstupujúce na územie SR po návrate zo zahraničia. Týkali sa zabezpečovania opatrení v ohnisku nákazy, porušovania karanténnych opatrení fyzickými osobami, porušovania opatrení fyzickými osobami - podnikateľmi a právnickými osobami. Mnohé konzultácie v závere roka sa dotýkali podmienok na

testovanie v školách a školských zariadeniach, k vytváraniu a zriaďovaniu mobilných odberových miest v jednotlivých obciach, príp. iných fyzických osôb – podnikateľov.

V roku 2020 boli stále predmetom konzultácií a činnosti na oddelení rekonštrukcia objektov škôl – konzultácie a stanoviská k projektovej dokumentácii na rôzne rekonštrukcie, prístavby, prestavby, opravy škôl a školských zariadení; zásady správneho zostavovania vzorových jedálnych lístkov v ZSS, správne uplatňovanie HACCP v praxi; príprava prevádzkových poriadkov pre ZSS; zásobovanie pitnou vodou v školských zariadeniach napojených na vlastný vodný zdroj; konzultácie o možnostiach zákazu prevádzky škôl a školských zariadení z dôvodu nariadenia opatrení na predchádzanie prenosným ochoreniam v záujme prerušenia epidemického procesu šírenia chrípky a chrípke podobných ochorení.

Zamestnankyne odd. HDM sa zúčastnili nasledovných pracovných porád:

- Dňa 25.02.2019 sa konala pracovná porada krajských odborníkov s hlavnou odborníčkou pre odbor hygieny detí a mládeže na ÚVZ SR v Bratislave, v rámci ktorej sa riešila problematika IS pre zariadenia pre deti a mládež, programy a projekty odboru HDM, flexi jedálne lístky pripravené MŠ SR, VIII. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže SR, projekt Úrazy u detí, projekt Pitná voda v spolupráci s HŽP, ŠZD nad praktickým vyučovaním žiakov.

Odborné zamestnankyne RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečili realizáciu metodického pokynu Monitoring údajov zaočkovanosti detí navštevujúcich predškolské zariadenia. Na základe tejto úlohy boli zozbierané údaje o zaočkovanosti detí v 168. zariadeniach pre deti najútlejšieho veku v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre – v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce. Údaje boli monitorované vo všetkých zariadeniach poskytujúcich pravidelnú, celodennú a systematickú starostlivosť; štátne, cirkevné i súkromné; zaradené i nezaradené v sieti škôl a školských zariadení MŠVVaŠ SR; registrované Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja, medzi ktoré patria: detské jasle, detské a opatrovateľské centrá, materské školy, iné predškolské zariadenia, prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku a zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku. Údaje boli spracované za školské roky 2017/2018, 2018/2019 a 2019/2020.

Účasť na odborných podujatiach

V roku 2020 sa zamestnankyne odd. HDM zúčastnili týchto odborných podujatí:

1. Dňa 17. február 2020, Mestský úrad Nitra, Štefánikova tr. 60, Nitra – veľká zasadačka, Okresný úrad Nitra, odbor školstva v spolupráci s Mestským úradom v Nitre a RÚVZ v Nitre sa uskutočnilo vzdelávanie odborných zamestnancov – kuchárov, kuchárook zariadení školského stravovania na tému:

- základné požiadavky na priestory zariadenia školského stravovania (ďalej len ZŠS),
- ako postupovať pri výrobe pokrmov a nápojov podľa zásad správnej výrobnéj praxe (zabezpečenie zdravotnej neškodnosti vyrábaných pokrmov a nápojov, zásady počas tepelného spracovania pokrmov, riziká počas technologického procesu prípravy a podávania pokrmov a nápojov),
- dodržiavanie požiadaviek na skladovanie potravín, surovín a hotových pokrmov a nápojov v jednotlivých typoch skladov ZŠS,
- ako postupovať pri odoberaní vzoriek hotových pokrmov,
- dodržiavanie zásad osobnej hygieny, osobnej čistoty, čistoty pracovného prostredia a pracovných pomôcok pracovníkmi ZŠS,
- najčastejšie zisťované nedostatky pri výkone štátneho zdravotného dozoru v ZŠS.

Aktívne sa zúčastnila Alena Gregušová, pasívne sa zúčastnili Alena Hupková, Ludmila Maceková, Petra Fikselová, Michaela Petrikovičová.

2. Dňa 23.02.2020 sa uskutočnila telekonferencia s MZ SR, odbor ŠPDTP ohľadne projektu Tvorba nových a inovovaných postupov pre výkon prevencie a ich zavedenie do medicínskej praxe. Aktívne sa zúčastnila Alena Gregušová.

3. Dňa 12. 10. 2020 sa uskutočnila telekonferencia MŠVVaŠ SR, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v kraji na témy:

- iniciovať začiatok medzirezortnej diskusie k návrhu vyhlášky MZ SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež na základe podnetov z terénu s cieľom umožniť väčšiu flexibilitu a variabilitu zariadení pre deti a mládež;
- iniciovať vytvorenie základného súboru kritérií na hygienické podmienky starostlivosti o deti nad 3 roky tak, aby sa umožnila prevádzka lesných škôlok a zariadení vytvorených v prírodnom prostredí s ohľadom na zachovanie zdravia a bezpečnosti detí;
- vytvoriť možnosť zdieľania údajov o zariadeniach starostlivosti o deti nad 3 roky, ktorí splnili predpoklady pre vydanie rozhodnutia o uvedení do prevádzky, ale zatiaľ nie sú zaradení v sieti škôl a školských zariadení SR.

Výchova k zdraviu

Ďalej priebežne zabezpečujeme vzdelávacie a zdravotno-výchovné aktivity. Aktivity sú cieleň predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku.

- Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, a to podporou zvyšovania konzumácie ovocia a zeleniny, nahrádzaním sladkých jedál ovocím a zeleninou, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, sprístupňovaním poznatkov o zdravej výžive deťom i rodičom.
- V rámci výkonu ŠZD v školských jedálňach pri školách všetkých typov sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov, presadzujeme pravidelné zaradovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže.
- Na školách sledujeme zabezpečenie pitného režimu deťom a najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom.
- Výkonom ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.
- Ďalej informuje pedagógov o výsledkoch projektov hygieny detí a mládeže a podpory zdravia – TAD, ESPAD, Správne držanie tela detí, Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR.
- Pravidelne niekoľkokrát ročne sa zúčastňujeme pracovných porád pre vedúcich zamestnancov škôl organizovaných v spolupráci s odbormi školstva Okresného úradu v Nitre a Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravý spôsob života.

Odborné zamestnankyne odd. HDM uskutočnili 931 výkonov v rámci vzdelávacích a zdravotno-výchovných aktivít, najmä poradenstvo v súvislosti s pandemiou COVID-19 pri vykonávaní epidemiologického vyšetrovania v ohnisku nákazy u pozitívne testovaných osôb, celkovo pre 933 osôb. V rámci porady pre pracovníkov zariadení spoločného stravovania dňa 17.02.2020 sa uskutočnilo poskytovanie individuálneho poradenstva a meranie vybraných ukazovateľov (krvný tlak, telesná výška, váha, BMI, viscerálny tuk) pre 33 klientov.

2.1 Zhodnotenie školského mliečného programu

Školský mliečny program sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v MŠ, pre žiakov na ZŠ a pre žiakov na SŠ v znení neskorších predpisov.

V rámci výkonu ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.

Školský mliečny program sa v roku 2020 vzhľadom na epidemiologickú situáciu a výrazne obmedzenú prevádzku škôl a školských zariadení nerealizoval.

2.2 Zhodnotenie stavu pieskovísk

Zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže vykonali štátny zdravotný dozor nad dodržiavaním povinností pri čistení a udržiavaní pieskovísk určených na hranie detí vo vonkajších plochách materských škôl podľa požiadaviek § 24 ods. 5 písm. c) zák. 355/2007 Z. z. a vyhl. MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. ŠZD bol spojený s odbermi vzoriek piesku na laboratórnu analýzu vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v pieskovisku.

Tab.: Prehľad vyšetrených pieskovísk v roku 2020

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:		
		Termotolerantné koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Salmonella sp. Geohelmintry (vajíčka, larvy)
Okres Nitra.				
Materská škola, Štiavnická 682, 949 01 Nitra	1	1	0	0
Materská škola, Za Humnami 28, 949 01 Nitra	1	1	1	0
Materská škola, Za Humnami 28, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Okres Šaľa:				
Detské jasle Anjelič, Hlboká 16, 927 01 Šaľa	1	0	0	0
Materská škola, 925 81 Diakovce č. 485	1	0	1	0
Materská škola, 925 81 Diakovce č. 485	1	0	0	0
Okres Zlaté Moravce:				
Materská škola, Kalinčiakova 12, 953 01 Zlaté Moravce	1	0	0	0
Materská škola, Žitavské nábřežie, 953 01 Zlaté Moravce	1	0	0	0
Detské jasle a materská školy Viktorka, Hviezdoslavova 291, 953 01 Zlaté Moravce	1	0	0	0
SPOLU:	9	2	2	0

Tab.: Zhodnotenie stavu vyšetrených pieskovísk v roku 2020

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:					
			Termotolerantné koliformné baktérie		Fekálne streptokoky		Salmonella sp. Geohelmintry (vajíčka, larvy)	
			MŠ	OV	MŠ	OV	MŠ	OV
Nitra	3	0	2	0	1	0	0	0
Šaľa	3	0	0	0	1	0	0	0
Zlaté Moravce	3	0	0	0	0	0	0	0
SPOLU	9	0	2	0	2	0	0	0

MŠ – materská škola, OV – občianska vybavenosť

V mesiacoch jún až august 2020 boli vykonané zamestnankyňami RÚVZ v Nitre odbery spolu 9 vzoriek piesku na laboratórnu analýzu. Z vyšetrených vzoriek nevyhovovali 2 vzorky (22,22 %) v ukazovateli termotolerantné koliformné baktérie a 2 vzorky v ukazovateli fekálne streptokoky (22,22 %) požiadavkám platnej legislatívy a prekračovala najvyššie prípustné množstvo. Prevádzkovatelia vykonali nápravné opatrenia na zabezpečenie vyhovujúcej kvality piesku. V jesenných mesiacoch 2020 vzhľadom nepriaznivé poveternostné podmienky a nevyužívanie pieskovísk deťmi v areáloch predškolských zariadení vzorky odoberané neboli.

Ostatní prevádzkovatelia pieskovísk pri predškolských zariadeniach zabezpečujú pravidelné čistenie, prekopávanie, prehrabávanie a polievanie pieskovísk pitnou vodou v súlade s platnou legislatívou. O čistení a udržiavaní pieskovísk sa viedli požadované záznamy. Vonkajšie plochy určené na telovýchovu a šport, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou vybavenia predškolských zariadení boli vybudované komplexne, opložené, vybavené viacerými zariadeniami a pohybovými prvkami určenými na kolektívne využitie na detských ihriskách.

2.3 Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch

V školách a v školských zariadeniach v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre evidujeme 94 zariadení rýchleho občerstvenia, ktorými sú školské bufety, nápojové a potravinové automaty a ďalšie formy doplnkového stravovania žiakov v školách.

V rámci výkonu ŠZD a ÚKP sme vykonali 7 kontrol školských bufetov, automatov, iných foriem ambulatného predaja zameraných na hygienu a na overovanie zloženia sortimentu z hľadiska výživovej hodnoty a prítomnosti alkoholických, kofeínových, chinínových nápojov a tabakových výrobkov. Prevádzkovateľom odporúčame zaraďovanie minerálnych vôd, ovocných, zeleninových štiav, mliečnych produktov, ako aj ovocia a zeleniny do sortimentu, ako aj obmedzovanie predaja výrobkov s vysokým obsahom sacharidov. Medzi najčastejšie zisťovanými boli nedostatky v dodržiavaní osobnej hygieny zamestnancov (neúplné, znečistené alebo nevhodné pracovné oblečenie bez pokrývky hlavy, šperky na rukách, nalakované nechty).

Opakovane boli zisťované nedostatky v uskladnení surovín, polotovarov, potravín a pokrmov najmä v chladničkách, chladiacich vitrínach a mrazničkách (nedodržanie podmienok skladovania – chladiaceho, mraziaceho reťazca; spoločné skladovanie potravín a surovín navzájom nezlučiteľných; znečistenie chladničiek a mrazničiek, hermeticky neuzavreté potraviny, otvorené potraviny bez evidencie. Vo viacerých bufetoch neboli

zabezpečené požiadavky na ochranu pokrmov pred ich znehodnotením (znečistenie pracovných plôch, prevádzkových a skladových priestorov, nezabezpečená sieťka na oknách, nečistota nádob na uloženie surovín). Zistené bolo aj nedodržiavanie systému HACCP (neoznačené a nevyčlenené pracovné úseky, nedostatky v evidencii teplôt chladiacich zariadení, nedostatky v evidencii o vykonaní sanitácie, chýbala dokumentácia o výrobe dresingu). V niektorých školských bufetoch bolo zistené nezabezpečenie označenia výrobkov (na bagetách, rožkoch, hot-dogoch), vrátane alergénov, AZO farbív, použitia GMO.

3. Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Na základe poznatkov z výkonu ŠZD v roku 2020 konštatujeme, že v mnohých školských zariadeniach v našom regióne dochádza k postupnému vylepšovaniu stavebno-technického stavu budov na základe realizácie projektov, napr. na rozširovanie kapacít MŠ formou dostavby, prístavby, rekonštrukcie, projektmi na znižovanie energetickej náročnosti budov - rekonštrukcie striech, zateplovania fasád, výmeny okien, rekonštrukcie vykurovania, ale aj projektov na úpravu vnútorných priestorov a rekonštrukcií zariadení osobnej hygieny.

Dlhodobo zaznamenávame nedostatky vyplývajúce zo zlého vnútorného vybavenia škôl. Školský nábytok napriek tomu, že je nový, často nevyhovuje telesným rozmerom žiakov, čím nie sú vytvorené podmienky na tvorbu optimálneho pracovného miesta žiakov so zohľadnením telesnej výšky, ale aj fyziologických a somatických odchýlok, prípadne porúch zdravotného stavu. Pri výkone dozoru v sledovaných zariadeniach sme zaznamenali ďalší negatívny trend. Nové typy školského nábytku často nezodpovedajú antropometrickým požiadavkám danej kategórie detí. V školách dochádza ku kumulácii ďalších faktorov potencujúcich statickú a neuropsychickú záťaž detí z vyučovania. Dlhodobo sa zo strany pedagógov podceňuje význam psychohygienických zásad pri organizácii vyučovacieho procesu, najmä pri zostavovaní rozvrhov vyučovania, pri organizácii a realizácii prestávkového režimu, ako aj pri zaraďovaní a využívaní hodín telesnej výchovy. Školy prevažne argumentujú nutnosťou zohľadnenia ďalších požiadaviek, ktoré musia prioritnejšie zohľadniť pri organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu a tvorbe rozvrhov vyučovania.

Školské jedálne postupne obnovujú strojno-technologického vybavenie, ale používajú sa aj zariadenia s opotrebovaným povrchom, vyžadujúce výmenu. Zisťujeme nedostatočné vybavenie stolovým a kuchynským riadom. Naším cieľom je dosahovať postupné vylepšenie vo vybavení v rámci finančných možností jednotlivých zariadení.

V roku 2020 sme pokračovali vo výkone ŠZD nad dodržiavaním požiadaviek na prevádzku pieskovísk, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou detských kolektívnych zariadení len v minimálnom rozsahu.

V predchádzajúcom roku sme neuskutočnili výkon auditov v zariadeniach spoločného stravovania pri školách.

V rámci kontrolnej činnosti oddelenia – výkonu ŠZD bolo v roku 2020 vykonaných zamestnankyňami oddelenia HDM celkovo 436 kontrol. Najvyšší počet kontrol bol urobený v zariadeniach školského stravovania pri jednotlivých typoch škôl, celkovo 82 kontrol. V zariadeniach spoločného stravovania boli v súvislosti s výkonom ŠZD odobraté vzorky hotových pokrmov na laboratórnu analýzu mikrobiologických ukazovateľov len v súvislosti s mimoriadnou udalosťou počas konania zotavovacieho podujatia. V predškolských zariadeniach bolo vykonaných celkovo 93 kontrol a v ZŠ 42 kontrol.

Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach okresu Nitra bolo odobratých celkom 84 vzoriek a vykonaných bolo 75 odberov, z toho 20 vzoriek pitnej vody (20 odberov), 30 vzoriek bazénovej vody (21 odberov), 12 odberov a 12 vzoriek potravín a pokrmov - vzorky stravy, 13 sterov z prostredia (13 odberov, 10 sterov z prostredia, 3 stery z rúk) a 9 vzoriek piesku (9 odberov).

V roku 2020 bolo prešetrených 41 podnetov, z toho 15 podnetov na priestory a prevádzky zariadení pre deti a mládež, najmä v súvislosti s nedodržiavaním opatrení ÚVZ SR v súvislosti s pandémiou COVID-19. Ostatné boli podnety na fyzické osoby alebo na právnické osoby, spolu 26 podnetov o podozrení na priestupky o porušovaní opatrení ÚVZ SR.

Na úseku štátneho zdravotného dozoru spracovalo oddelenie HDM podľa § 13 ods. 4 písm. a), b) a d) zákona č. 355/2007 Z. z. 147 rozhodnutí a podľa § 13 ods. 3 písm. b) a c) spolu 31 záväzných stanovísk. Rozhodnutia boli najčastejšie vydávané k súhlasu na schválenie prevádzkových poriadkov škôl a školských zariadení. Záväzné stanoviská boli najčastejšie vydávané k územným rozhodnutiam k umiestneniu stavieb, ku kolaudačným rozhodnutiam a k zmenám účelu užívania stavieb, najčastejšie na účely budovy pre školstvo, výchovu a vzdelávanie.

Ďalej bolo vydaných podľa § 12 ods. 2 písm. m) zák. č. 355/2007 Z. z. 395 rozhodnutí o opatreniach na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení, a to nariadením prerušenia výchovno-vzdelávacieho procesu v MŠ, ZŠ, SOŠ a špeciálnych školách na základe hlásení o výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení, výskytu nákazy novým koronavírusom SARS-CoV-2 v záujme prerušenia epidemického procesu šírenia nákazy a na predchádzanie možným komplikáciám u chorých.

Zamestnankyňami oddelenia HDM boli v roku 2020 v dozorovaných zariadeniach uplatnené nasledovné sankcie: Celkovo bolo uložených 10 blokových pokút v sume 260,- eur uložených priamo na mieste za priestupky podľa § 56 zák. č. 355/2007 Z. z. Najčastejšie boli blokované pokuty v skrátenom priestupkovom konaní ukladané personálu v zariadeniach spoločného stravovania za ohrozenie alebo porušenie zdravotnej nezávadnosti požívateľov. Ďalej bolo uložených 14 pokút za priestupky fyzickým osobám podľa § 56 zák. č. 355/2007 Z.z. formou rozkazu, každý v sume 250 eur. Priestupky sa týkali za nedodržanie povinností porušenia karantény alebo domácej izolácie u osôb, ktoré boli povinné sa jej podrobiť. Za iný správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z.z. boli uložené fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám dve pokuty, každá v sume 150 ,- eur.

ŠPECIÁLNA ČASŤ

1. Región RÚVZ so sídlom v Nitre – okresy Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce

1. Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež (tab. č. 3)

Vyhodnotením základných stavebných podmienok a úrovne prevádzky v jednotlivých druhoch zariadení pre deti a mládež v regióne RÚVZ Nitra bolo z celkového počtu 1492 zariadení zaradených 876 zariadení do kategórie A (58,71 %) a do kategórie B 560 prevádzok (37,53 %). Do kategórie C, teda medzi zariadenia, v ktorých sa vyskytujú nedostatky, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí, bolo zaradených 56 zariadení (3,75 %). V kategórii C je 8 materských škôl: Dolné Obdokovce; Jelšovce; Lúčnica nad Žitavou; Lukáčovce; Štitáre; Neverice; Žikava; Mankovce. Všetky tieto materské školy sú umiestnené v neúčelových adaptovaných budovách. V kategórii C je ďalej zaradených 10 ZŠ, väčšinou sú umiestnené v neúčelových priestoroch – ZŠ Čaradice; ZŠ Jelšovce; ZŠ Poľný Kesov; ZŠ pri LVS Poľný Kesov; ZŠ Čifáre; ZŠ Pázmaňa, Šaľa; ZŠ s MŠ Novozámocká 129, Nitra; ZŠ Sčasného, Nitra - Drážovce; ZŠ Podhorany; ZŠ s MŠ Vlčany. Na základe viacerých, resp. opakovaných stavebno-technických nedostatkov boli do kategórie C zaradené školské jedálne a výdajné ŠJ v počte 15. V kategórii C sú zaradené aj dve ubytovacie zariadenia pri špeciálnych výchovných zariadeniach – Liečebno-výchovné sanatórium v Poľnom Kesove a Reedukačné centrum pre chlapcov vo Vrábľoch.

1.1 Prevádzkarne do 6 rokov veku

Zaradili sme sem súkromné a štátne detské jasle, prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku a zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku, ktoré sú zariadeniami pre deti podľa § 24 ods. 1 zák. č. 355/2007 Z. z. V roku 2020 bol celkový počet prevádzkarní starostlivosti pre deti do 6 rokov veku 16, z toho 13 bolo neštátnych zariadení, 3 zariadenia sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí. V Nitre sú zriadené 2 Mestské detské jasle v rámci bývalých priestorov jaslí na ulici Bazovského a Okánika. Mestské jasle sú prevádzkované aj v meste Šaľa na Okružnej ul. Súkromné jasle sú: Jasle Jarka, Kvetná ul. (zariadenie ku koncu roka 2020 ukončilo prevádzku), Nitra; Jasle Brnka, Nitrianska 34, Nitra; Detské Montessorri centrum v Nitre na Kalvárii; detské jasle Smejko, Široká ul. 105/4, Horné Krškany; detské zariadenie Little Bunnies, Pánska dolina, Nitra; jasle a materská škola Detský svet M.M. na Feketeházyho ul. v Šali; jasle Anjelik na Hlbokej ul. v Šali. Ďalšími zariadeniami poskytujúcimi starostlivosť pre deti najútlejšieho veku sú zariadenia prevádzkované neziskovými organizáciami: Detské zariadenie Viktorka; jasle prevádzkované n.o. Societa vo Vrábľoch; jasle Srdiečko na Palárikovej ul. v Šali a jasle Sovička na Farskej ul. v Nitre, detské jasle Drobček ako zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku na Piešťanskej ul. v Nitre, zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku - BAMBLSK na adrese Ul. Janka Kráľa 25, 949 01 Nitra, zariadenia pre deti od jedného do päť rokov veku dieťaťa na adrese Vodná ul. č. 1128, 949 01 Nitra.

S účinnosťou 01. marca 2017 vstúpila do platnosti novela zákona o sociálnych službách, ktorým sa nepriamo zmenil zákon č. 355/2007 Z. z. Zmena nastala v § 24 v základnej definícii zariadení pre deti a mládež, na základe ktorej sú za zariadenia pre deti považované všetky zariadenia, ktoré poskytujú akúkoľvek formu pravidelnej a systematickej starostlivosti o deti bez ohľadu na to, či je prevádzkovateľom zariadenia fyzická osoba – podnikateľ, právnická osoba (vrátane neziskových organizácií a občianskych združení) alebo či je zariadenie štátne zaradené v sieti škôl a školských zariadení, súkromné alebo registrované ako sociálna služba.

1.2 Materské školy

Celkový počet predškolských zariadení v roku 2020 bol 163. V okrese Nitra pribudlo 5 nových predškolských zariadení: Súkromná materská škola a jasle vo Veľkom Cetíne (parc. č. 463/3, 463/4, 462/19), Materská škola Lapášik (parc. č. 996/17), Materská škola, Dobsinského 2885/8, Nitra na Martinskom vrchu v areáli bývalých kasární pod Zoborom, Materská škola Na Hôrke 30, Nitra (parc. č. 462/62, 462/61), Moja škôlka, Ul. Sládkovičova 630/8, 953 01 Zlaté Moravce (parc. č. 1718/1, 1718/2, 1719), Súkromná materská škola Baby club, Šaľa, Družstevná.

Z celkového počtu 163 MŠ je 8 materských škôl neštátnych (cirkevná MŠ pri ZŠ s MŠ, Dlhá, Nitra; cirkevná MŠ sv. Anjelov strážcov pri Spojenej katolíckej škole na Farskej ul. v Nitre; cirkevná MŠ sv. Alžbety v Zlatých Moravciach; súkromná MŠ ESAM, Štúrova ul., Zlaté Moravce; Súkromná MŠ UNES Javorova ul., Nitra; MŠ pri Detskom zariadení Viktorka, Hviezdoslavova ul., Zlaté Moravce; MŠ pri zariadení Detský svet M.M. Feketeházyho ul., Šaľa; Súkromná jazyková MŠ YES, Žitavská ul., Vrábľa).

V roku 2020 zabezpečovalo 8 materských škôl len poldennú starostlivosť (Lúčnica nad Žitavou, Malý Cetín, Malé Vozokany, Melek, Paňa, Tajná, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou). V MŠ s poldennou prevádzkou fungujú popoludní tzv. zariadenia na opatrovanie detí, ktoré nepatria do siete škôl a školských zariadení a ich prevádzkovateľom sú obce. Z celkového počtu 157 MŠ je 27 MŠ zriadených v rámci spoločných zariadení – pri ZŠ s MŠ.

Štandard materských škôl z hľadiska stavebno-technického stavu sa v období posledných rokov najvýraznejšie vylepšoval v MŠ v meste Nitra. Na všetkých MŠ boli postupne vymenené okná za plastové, rekonštruje sa kúrenie, objekty sa zateplujú.

V roku 2020 sa uskutočnili a boli schválené mnohé zmeny v prevádzkovaní viacerých MŠ z dôvodu ich rekonštrukcií, ktoré zahŕňali zmeny v dispozičnom členení a priestorovom usporiadaní, rekonštrukcie zariadení na osobnú hygienu (ďalej len ZOH), jedální a ďalšie zmeny, ktoré boli realizované formou prestavby, resp. prístavby na vytvorenie nových priestorov na zvyšovanie kapacít MŠ.

Bola schválená zmena v prevádzkovaní Materskej školy Nitrianske Hrnčiarovce, Jelenecká č. 72A, 951 01 Nitrianske Hrnčiarovce z dôvodu uvedenia priestorov druhej triedy do prevádzky. Skolaudovaná bola „Prístavba budovy materskej školy v obci Jarok“, k. ú. Jarok, parc. č. 907/3, 907/7 s účelom stavby budova pre školstvo a vzdelávanie. Uvedené do prevádzky boli priestory zariadenia pre deti a mládež – Materská škola, Dobšinského 2885/8, Nitra, ktorá sa nachádza na Martinskom vrchu v areáli bývalých kasární pod Zoborom. MŠ Dobšinského je zrealizovaná ako kompaktný blok s vnútorným dvorným priestorom vo forme jednopodlažných objektov s podkrovným priestorom pod sedlovou strechou. Vytvorené boli priestory pre šesť triednu materskú školu, vrátane priestorov pre vonkajšie hracie, športové plochy vo vnútro bloku zástavby. Súčasťou objektu je kuchyňa s jedálňou.

Skolaudované stavby, prestavby a prístavby boli následne posúdené rozhodnutia RÚVZ v Nitre na uvedenie priestorov predškolských zariadení do prevádzky alebo na zmeny v ich prevádzkovaní.

Súčasťou areálov detských kolektívnych zariadení sú aj vonkajšie telovýchovné plochy: trávnaté plochy, pieskoviská a detské ihriská. Na overenie povinností prevádzkovateľov nad starostlivosťou o čistenie a udržiavanie pieskovísk bol vykonávaný cielený ŠZD spojený s odbermi vzoriek piesku. Celkovo boli odobraté 4 vzorky piesku s vyhovujúcou kvalitou.

Materské školy v regióne RÚVZ v školskom roku 2019/2020 navštevovalo 7806 7712 (nárast o 94 detí). V období predchádzajúcich troch rokov začal počet detí pozvoľne stúpať, pričom medziročný nárast predstavoval max. 100 detí, predtým dochádzalo neustále k poklesu počtu detí.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v MŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v MŠ
2019/2020	7806
2018/2019	7712
2017/2018	9153
2016/2017	7431
2015/2016	7376
2014/2015	7433

Úroveň prevádzkovej hygieny priestorov predškolských zariadení je vyhovujúca a celkový hygienický štandard zariadení je i napriek nedostatku finančných prostriedkov primeraný, udržiavaný aj svojpomocne v spolupráci s rodičmi a sponzormi. V posledných rokoch dochádza k postupnému zlepšovaniu stavebno-technických podmienok predškolských zariadení - rekonštrukcie budov, výmena okien, obnova vnútorných priestorov, takisto dochádza aj k zlepšovaniu úrovne vybavenia MŠ hračkami, telovýchovnými pomôckami a k vylepšeniu vonkajších telovýchovných plôch.

1.3 Základné školy

Z celkového počtu 110 základných škôl je 9 neštátnych ZŠ, ktorých zriaďovateľom je cirkev alebo súkromník. V Nitre sú to ZŠ sv. Marka na Petzwalovej ul., ZŠ sv. Svorada a Benedikta pri Spojenej katolíckej škole na Farskej ul., ZŠ s MŠ sv. Gorazda na Dlhej ulici. V roku 2013 vznikla Piaristická ZŠ pri Spojenej piaristickej škole sv. Jozefa Kalazanského na Piaristickej ul. v Nitre. Ďalšie cirkevné ZŠ sú vo Vrábľoch ZŠ sv. Vojtecha na Levickej ul., v Zlatých Moravciach ZŠ sv. Don Bosca na ul.1.mája a ZŠ sv. Dominika Savia v Machulinciach. Novozriadené boli Súkromná ZŠ UNES na Javorovej ul. v Nitre a ZŠ Makovičky. Súkromná základná škola Makovičky sa presťahovala z priestorov školy v Ladiciach do nových priestorov na Baničovej ul. v Nitre. Do siete škôl bola zaradená Základná škola ako súčasť Liečebno-výchovného sanatória Poľný Kesov.

Počet spoločných zariadení ZŠ s MŠ je 27. Spoločné zariadenia vznikajú najmä v menších obciach s negatívnym demografickým trendom s cieľom šetriť peniaze zriaďovateľov. Zlúčili sa základná škola a materská škola v obci Slepčany do jedného subjektu. V obci Žirany sa ZŠ s MŠ rozdelila na dva samostatné subjekty. Sú to ZŠ s MŠ sv. Gorazda na Dlhej ul. v Nitre, ZŠ s MŠ na Novozámockej v Nitre, ďalej Spojená katolícka škola na Farskej ulici, v rámci ktorej je spojená ZŠ sv. Svorada a Benedikta a Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Piaristická ZŠ pri Piaristickej spojenej škole. V kategórii spoločných zariadení ZŠ s MŠ sú: ZŠ s MŠ Aleksince, Čakajovce, Čeladice, Golianovo, Jarok, Kolíňany, Lukáčovce, Lužianky, Nové Sady, Rišňovce, Rumanová, Svätoplukovo, Sídliisko Lúky Vrable, Žirany, Horná Kráľová, ZŠ s MŠ s VJS a s VJM v Seliciach, Horná ul. v Šali, Bernoláková ul. v Šali, Ul. Pazmáňa v Šali, Horná Kráľová, Trnovec nad Váhom, ZŠ s MŠ s VJS a VJM vo Vlčanoch, Červený Hrádok, Tekovské Nemce.

V regióne RÚVZ so sídlom v Nitre je počet žiakov štátnych, súkromných i cirkevných základných škôl 19609 (nárast o 568 žiakov). Predchádzajúce roky dochádzalo opakovane k poklesu žiakov.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v ZŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v ZŠ
2019/2020	20177
2018/2019	19609
2017/2018	19612
2016/2017	19357
2015/2016	17910
2014/2015	18795

V poslednom období pribúdajú rekonštrukcie školských zariadení – maľovky, opravy striech, výmeny okien, obnova fasád, ktorými sa vylepšujú životné a pracovné podmienky žiakov vo viacerých ZŠ v regióne.

V roku 2020 sa uskutočnili a boli schválené zmeny v prevádzkovaní viacerých ZŠ z dôvodu ich rekonštrukcií, ktoré zahŕňali zmeny v dispozičnom členení a priestorovom usporiadaní, rekonštrukcie zariadení na osobnú hygienu (ďalej len ZOH), jedálna a ďalšie zmeny, ktoré boli realizované formou prestavby.

Vybudovaná bola stavba „Vybudovanie a zlepšenie vybavenia prírodovednej učebne v ZŠ s MŠ Viliama Záborského, Vrable“, parc. č. 1574/3, k. ú. Vrable s účelom stavby budova pre školstvo. V Topoľčiankach v budove Lesy, š.p. bola skolaudovaná stavba „Spoločná obnova včelárskej tradície v Topoľčiankach“, parc. č. 347/2, 347/3, 347/4, 347/5, 847/1, k.ú.

Topoľčianky. Zrealizovaný bol stavebný objekt SO 02 – Skanzen včelárstva a SO 03 – Zriadenie výučbovej miestnosti.

Skolaudovaná bola stavba „Rozšírenie kapacít MŠ Javorová“, parc. č. 889/1, k. ú. Chrenová s účelom stavby budova pre školstvo. Prístavbami došlo k rozšíreniu jedálne, k vytvoreniu kmeňovej učebne a kancelárie pre základnú školu, k zväčšeniu triedy materskej školy a k vytvoreniu zázemia pre učiteľov. Pôvodná podlahová plocha jedálne bola 78,29 m². Prístavbou sa rozšírili jej priestory o plochu 41,54 m². Celková podlahová plocha jedálne bola rozšírená na 122,05 m². Stoličková kapacita rozšírenej jedálne zodpovedá počtu 87 detí. Na jedáleň nadväzujú zariadenia na osobnú hygienu, v ktorých je vybavenie umývadlami s prívodom tečúcej pitnej studenej a teplej vody na umytie rúk stravníkov. Umiestnenie kabinetu pre učiteľov je pred miestnosťou 8 materskej školy (umelecký ateliér), má plošnú výmeru 20,82 m². V triede 8 bolo zrealizované nové okno na zabezpečenie prirodzeného osvetlenia a vetrania miestnosti. Trieda 9 bola prístavbou zväčšená a rozšírená na plochu 54,92 m². Pred priestorom chodby a divadla bola pristavená ďalšia kmeňová učebňa základnej školy s výmerou 45,01 m² a kancelária s výmerou 16,46 m². Miestnosť divadla s pódium má plošnú výmeru 71,45 m². V tomto priestore zostali zachované dve okná na zabezpečenie prirodzeného osvetlenia a vetrania.

Pri výkone ŠZD v školách neboli zistené závažnejšie nedostatky v úrovni prevádzkovej hygieny, sanitácii priestorov, v režime prevádzky a stravovania, ktoré sa zabezpečujú v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami.

1.4 - 1.5 Gymnázia, stredné odborné školy, konzervatóriá

Počet gymnázií v roku 2020 bol sedem. V okrese Nitra je naďalej v prevádzke 5 gymnázií, v mestách Zlaté Moravce a Šaľa sú 2 gymnázia. V školskom roku 2019/2020 navštevovalo gymnázia 3004 študentov (pokles o 21 študentov).

SOŠ je v regióne 22 a konzervatórium je 1, pričom 6 z nich je neštátnych, súkromných. Stredné odborné školy v školskom roku 2019/2020 navštevovalo 7925 žiakov (výrazný nárast o 921 žiakov).

Tab.: Vývoj počtu zapísaných žiakov na stredných školách v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet žiakov v gymnáziách	Počet žiakov v SOŠ
2019/2020	3004	7925
2018/2019	3025	7004
2017/2018	3079	8414
2016/2017	3271	7361
2015/2016	3043	7661
2014/2015	3089	7555

Medzi spojené školy patrí SŠ na Slančíkovej ulici v Nitre, v rámci ktorej sú zlúčené 3 školy: Hotelová akadémia, SPŠ potravinárska a Športové gymnázium. Spojená katolícka škola zlučuje ZŠ sv. Svorada a Benedikta a Gymnázium sv. Cyrila a Metoda. V Šali - Veči je Spojená škola, rámci ktorej sú zlúčené: Stredná priemyselná škola, SPŠ chemická a Stredné odborné učilište chemické.

Do prevádzky boli v roku 2014 uvedené Elokované pracovisko ako súčasť Súkromnej spojenej školy, Sv. Štefana 36, 943 01 Štúrovo, ktorej zriaďovateľom je VSOM, s.r.o. a tiež

Elokované pracovisko, Cabajská 6, 949 01 Nitra ako súčasť Súkromného konzervatória, Krčméryho ul., Nitra, ktorého zriaďovateľom je Helena Madariová. Do priestorov Kňazského seminára v Nitre sa presťahovala Súkromná stredná umelecká škola dizajnu, Škultétyho ul. 1, Nitra.

Na viacerých stredných školách sa vydávali záväzné stanoviská k územnému konaniu stavieb multifunkčných ihrísk, niektoré ihriská boli v roku 2020 skolaudované a uvedené do prevádzky. Ihriská boli realizované vo vonkajšom športovom areáli škôl. Multifunkčného ihriska boli navrhované a realizované s EPDM športovým povrchom, s oplotením a s malou tribúnkou. Na ihriskách bude možné hrať minifutbal, volejbal, nohejbal, hádzanú, tenis, basketbal. Súčasťou projektov sú aj atletické dráhy s koncovým povrchom zo striekaného tartanu a doskočisko.

1.6 Jazykové školy

V 30 jazykových školách v regióne RÚVZ Nitra je zriaďovateľom u 29 súkromník, občianske združenie a 1 JŠ je štátna. Sú to jazykové školy: Maxima (súkromná JŠ, Mgr. Zuzana Zaujecová, Ul. F. Mojtu, Nitra); JŠ César De Miguel Santos (Schurmanova 8, Nitra); JŠ Sophia (Sophia, o.z., Štefánikova 30, Nitra); JŠ (Mgr. Lenka Matyová, Ul. 1. mája 22, Zlaté Moravce); JŠ a cvičenie jogy (PhDr. Lucia Jechová, PhD., Chmeľová dolina 27, Nitra); Jazyková škola (Jazykové centrum, s.r.o., Šaľa, Vlčanská ulica 6789/6A); JŠ Sun (Renáta Valašíková, Duklianska 2/B, Zlaté Moravce); JŠ Profit (a.s., Cintorínska 5, Nitra); In lingua (Ing. Kristína Čierna, Ul. 1. Mája Zlaté Moravce); Le-Rosi (s.r.o., Erika Rosinová, Hviezdoslavova ul., Zlaté Moravce); JŠ E-ku; Štátna jazyková škola, Golianova ul., Nitra; College; JŠ Šaľa; JŠ spoločnosti Everyday English, s.r.o., Bystrá 26, 949 11 Nitra; JŠ Laury Pokoraczkej Križovičovej, Ul. SNP 202/148, 937 01 Želiezovce, JŠ ZARAZ, Coboriho ul. v Nitre, JŠ – Tremlová, Štefánikova tr., Nitra, JŠ Močenok, Školská 1158, Nitra, JŠ n.o. Vages na Štefánikova tr. 71, Nitra, Hodžova ul., Nitra, JŠ Pro Europa v priestoroch Súkromnej strednej odbornej školy v Dolných Obdokovciach; JŠ ZARAZ, Hviezdoslavova ul. v Zlatých Moravciach, Vyučovanie cudzích jazykov na Štefánikovej tr. 25 v Nitre; Vyučovanie cudzích jazykov Learn and Smile na Ul. Fraňa Mojtu v Nitre; Vyučovanie cudzích jazykov na Sládkovičovej 3 v Nitre; JŠ Chelsea Learning Horná v Šali. V roku 2020 boli uvedené do prevádzky: JŠ Chelsea Learning v Nitre, EDUCA vzdelávacie centrum v budove Krajského osvetového strediska Nitra.

Stavebno-technické podmienky priestorov jazykových škôl, ako aj úroveň prevádzky týchto zariadení sú vyhovujúce.

1.7 Miesta výkonu praktického vyučovania

Starostlivosť o prácu mladistvých zahŕňa starostlivosť o pracovné podmienky žiakov SŠ v rámci praktického vyučovania. V okrese Nitra sme evidovali v roku 2020 už len jedno stredisko odbornej praxe pri Strednej odbornej škole veterinárnej, Nitra, Drážovská 8/14, ďalej 63 pracovísk praktického vyučovania – dielni, ktoré sú vytvorené v rámci priestorov stredných odborných škôl. V dvoch strediskách odborného vyučovania – cukrárska a pekárska výrobnia pri SOŠ potravinárskej na Cabajskej v Nitre je vykonávaný štátny zdravotný dozor pravidelne, spojený aj s odberom vzoriek vyrábaných cukrárskych a pekárskych výrobkov, ako aj sterov z prostredia na overenie čistoty. V strediskách pre praktické vyučovanie sa spravidla koná skupinový výcvik učňov pod vedením majstrov odborného výcviku, inštruktorov odbornej výchovy alebo individuálna odborná výučba.

Deutsch - Slowakische Akademien, a.s., Školská 136/5, 977 01 Brezno, IČO: 47 342 242, bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby „Centrum odborného vzdelávania

a prípravy v oblasti CNC technológií v Nitre“, miesto stavby Nitra, Novozámocká č. 220, parc. č. 1446/5, 1445/3, 1446/1, 1446/2, 1446/3, 1446/4, 1449, 1450/2, k.ú. Dolné Krškany s účelom stavby budova pre školstvo (SO 01 – dielne praktického vyučovania). SO 01 – prístavba dielni praktického vyučovania, parc. č. 1446/5, k. ú. Dolné Krškany, prístavba dielni má obdĺžnikový pôdorysný tvar, prízemnou spojovacou chodbou je spojená so stavebným objektom SO 03 – budova školy, telocvične a šatní, prístavba je dvojpodlažná, strecha je plochá. Na 1 NP. sa nachádzajú prevažne učebne, dve menšie učebne, zariadenia na osobnú hygienu (ďalej len ZOH) pre žiakov, ZOH pre zamestnancov, v blízkosti únikového schodiska sú umiestnené priestory pre technológiu (vykurovanie, VZT, príprava TUV), hlavný vchod do dielni je vedľa únikového schodiska. Na 2. NP sa nachádzajú odborné učebne a dielne, ZOH pre žiakov. V strednom trakte je osvetlenie zabezpečené svetlákmi. Čiastočne hlavná hala a dielňa silnoprúdu sú vysunuté mimo pôdorys prízemnia, čím vznikne krytý podchod. Súčasťou sú zdravotnícké inštalácie, vykurovanie (stavba je napojená na existujúcu kotolňu energovodom – SO 11), elektroinštalácia, bleskozvod, elektroinštalácia slaboprúd – hlasová signalizácia požiaru HSP. Na plochej streche je umiestnené vzduchotechnické zariadenie (technológia je predmetom samostatných prevádzkových súborov).

Podmienky pre odbornú prax boli vyhovujúce v štátnych zariadeniach i u súkromných podnikateľov.

1.8 Špeciálne školy

Do tejto kategórie zariadení patria školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami: MŠ, ZŠ a SŠ pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením, praktické školy, odborné učilištia, školy a triedy pre deti a žiakov s nadaním.

V školskom roku 2019/2020 navštevovalo špeciálne školy a špeciálne triedy spolu 1168 (menej o 215 žiakov ako v predchádzajúcom roku).

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v špeciálnych školách v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v ZŠ
2019/2020	1168
2018/2019	1383
2017/2018	1372
2016/2017	1428
2015/2016	1465
2014/2015	1459

V pôsobnosti RÚVZ Nitra bolo 38 škôl pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Z toho je 4 MŠ pre deti so zdravotným znevýhodnením, 3 špeciálne integrované triedy pri bežných MŠ pre deti so zrakovým postihnutím a so syndrómom autizmu a 1 MŠ pri zdravotníckom zariadení. V roku 2014 bola uvedená do prevádzky 1 špeciálna MŠ pri Spojenej škole, Ul. Janka Kráľa v Zlatých Moravciach pre deti s mentálnym postihnutím a syndrómom autizmu alebo s inou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím (variant C). V Zlatých Moravciach na Slnecnej ul. boli uvedené do prevádzky 2 triedy elokovaného pracoviska Spojenej školy, Ul. Janka Kráľa. Elokované pracovisko je umiestnené v účelových priestoroch budovy pre školstvo. V roku 2017 bola uvedená do prevádzky špeciálna materská škola pri Spojenej škole na Červeňovej ul. v Nitre

ako jej ďalšia organizačná zložka. V roku 2019 bola schválená zmena v prevádzkovaní uvedenej materskej školy z dôvodu vytvorenia ďalšej triedy. Zariadenie je určené pre deti s poruchami autistického spektra. V roku 2019 bola tiež schválená a uvedená do prevádzky Špeciálna MŠ, Kollárova 4 v Nitre pre deti so zdravotným znevýhodnením ako Elokované pracovisko Spojenej školy na Mudroňovej ul. v Nitre. Uvedené zariadenia navštevuje 115 detí predškolského veku.

ZŠ pre žiakov so zdravotným znevýhodnením je v regióne 9 a 15 tried pre žiakov so zdravotným znevýhodnením integrovaných v rámci ZŠ. Špeciálne ZŠ navštevujú žiaci s mentálnym, telesným postihnutím, syndrómom autizmu, s narušenou komunikáciou, s vývinovými poruchami správania a 1 ŠZŠ je pri zdravotníckom zariadení. 3 ZŠ pre žiakov so ZN sú internátne. Uvedené zariadenia navštevujú deti mladšieho a staršieho školského veku.

Pre stredoškolských študentov so zdravotným znevýhodnením funguje SOŠ pri RC v Zlatých Moravciach. Vykonávame ŠZD aj v 2 praktických školách (Červeňova, Nitra; Janka Kráľa, Zlaté Moravce) a v 2 OU internátnych (Mojmírovce a Nová Ves nad Žitavou). Praktická škola pri ZŠ Krátka, Šaľa bola zrušená.

V roku 2018 boli uvedené do prevádzky priestory elokovaného pracoviska Spojenej školy internátnej, Červeňova, Nitra v obci Vinodol a schválená bola zmena v prevádzkovaní Špeciálnej základnej školy na Mudroňovej ul. v Nitre z dôvodu uvedenia Výdajnej školskej jedálne pri škole do prevádzky.

1.9 Fakulty VŠ

V roku 2020 poskytovali vysokoškolské vzdelávanie v našom regióne 3 verejné vysoké školy (SPU, UKF a Bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského) a pobočka 1 súkromnej vysokej školy. V roku 2015 bola uvedená po prevádzky Vysoká škola ekonomie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, ktorá má Informačno-Konzultačné stredisko v priestoroch Základnej školy na Robotníckej ul. v Zlatých Moravciach.

Na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre bol v akademickom roku 2019/2020 počet študentov denného štúdia 5317 (pokles o 50 študentov). Na UKF môžu študenti absolvovať štúdium na 5 fakultách: na Fakulte prírodných vied, na Fakulte stredoeurópskych štúdií, na Filozofickej fakulte, na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva a na Pedagogickej fakulte. V roku 2017 bola ukončená rekonštrukcia priestorov Poradenského centra UKF v Nitre na Dražovskej ceste v Nitre. Priestory sa nachádzajú na 1. NP budovy internátu Zobor, tvorí ich veľká konferenčná sála, administratívne priestory, zasadačky. V minulom roku bola tiež ukončená stavby novej budovy laboratórií UKF na Tr. A. Hlinku v Nitre. Budova je trojpodlažná, zahŕňa priestory skladov chemických látok a prípravkov, vrátane priestorov na ich bezpečnú likvidáciu, priestory laboratórií, kryokomoru, mikroCT, ďalšie najmodernejšie technológie. V budove sú aj učebne pre študentov.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných študentov UKF

Akademický rok	Počet študentov UKF
2019/2020	5317
2018/2019	5367
2017/2018	5459
2016/2017	5595
2015/2016	6363
2014/2015	6767

V rámci denného štúdia na SPU v Nitre študuje 4458 študentov (pokles o 314 študentov, roky predtým bol pokles o 781 a o 196 študentov). Na SPU môžu študenti absolvovať VŠ štúdium na týchto 6 fakultách: Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, Technická fakulta, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva a Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja. V roku 2015 boli uvedené do prevádzky priestory Výskumného centra Agrobiotech – komplexného inovačného a kompetenčného centra SPU v Nitre. Agrobiotech je umiestnený v priestoroch komplexne zrekonštruovaných pavilónov M a Q. Centrum pozostáva z viac ako 30 laboratórií, vybavených najmodernejšími technológiami.

SPU rieši stavbu „Potravinový inkubátor – Katedra hygieny a bezpečnosti potravín SPU v Nitre“, ktorá bude slúžiť na výskumné účely SPU. Objekt, ktorý je predmetom riešenia sa nachádza v areáli SPU v Nitre. Je situovaný na parcele č.1188 a je vo vlastníctve SPU. Objekt je zakomponovaný v jestvujúcom komplexe a je dopravne napojený jestvujúcou prístupovou komunikáciou. Projekt rieši stavebné úpravy vo vnútri jestvujúceho objektu.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných študentov SPU

Akademický rok	Počet študentov SPU
2019/2020	4458
2018/2019	4772
2017/2018	5114
2016/2017	5395
2015/2016	6176
2014/2015	6372

Bohosloveckú fakultu UK v Nitre na Samovej ulici v roku 2019/2020 navštevovalo v dennej forme 110 študentov. Nárast študentov je spôsobený presťahovaním študentov zo seminára v Badíne.

Všetky vysoké školy navštevovalo spolu v dennom štúdiu 9 885 študentov (pokles o 504 študentov, rok predtým menej o 217, rok predtým bol pokles o 528 a predtým o 1505 študentov). V období posledných rokov dochádza k výraznejšiemu poklesu vysokoškolských študentov.

Prevádzkovanie vysunutých fakúlt súkromných vysokých škôl na území okresu Šaľa nebolo oznámené orgánu na ochranu verejného zdravia ľudí.

1.10 Zariadenia a prevádzky mimoškolskej výchovy a vzdelávania, základné umelecké školy

V regióne dozorujeme 17 ZUŠ, z ktorých 6 je štátnych, 11 je neštátnych. Sú to Súkromná ZUŠ, Sasinkova 1, Lužianky; ZUŠ, Mojmirovce 897; Súkromná ZUŠ H. Madariovej, Krčméryho ul. 2, Nitra; Súkromná ZUŠ, Piaristická 2, Nitra; ZUŠ, Vajanského 1, Nitra; Súkromná ZUŠ, Dubíkova, Nitra; Súkromná ZUŠ ART PEGAS, Štefánikova 140, Nitra; Súkromná ZUŠ Tralaškola, Ďurkova 18, Nitra; Súkromná ZUŠ Evy Pacovskej, Nové Sady 176; ZUŠ, Hlavná 1, Vráble; ZUŠ, Školská 1697, Močenok; ZUŠ, Kukučínova 27, Šaľa; ZUŠ, J. Kráľa, Zlaté Moravce; Súkromná ZUŠ, Školská 16, Jarok; Súkromná ZUŠ Silvie Czafrangóovej, Vlčany; Súkromná ZUŠ n.o. Pro Europa v priestoroch Súkromnej strednej odbornej školy Dolné Obdokovce; Elokované pracovisko Súkromnej ZUŠ Heleny Madariovej, Rýnska ul., Nitra. Takmer všetky tieto ZUŠ sú umiestnené v účelových

adaptovaných priestoroch v rámci samostatných budov alebo v jestvujúcich priestoroch základných škôl. ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre je presťahovaná do kompletne zrekonštruovaných priestorov bývalej ZŠ na Vajanského ulici v Nitre. Základné umelecké školy zaradené v sieti školských zariadení v školskom roku 2019/2020 navštevovalo 5755 žiakov (pokles o 399 žiakov, predtým nárast o 153 žiakov, predtým pokles o 42 žiakov).

Školské kluby patria medzi školské výchovno - vzdelávacie zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z. V školskom roku 2017/18 bolo v regióne RÚVZ Nitra 110 školských klubov pri ZŠ. Nenastala zmena vo vybavení školských klubov. Vo väčšine škôl svoju činnosť vykonávajú školské kluby v klasických učebniach, ktoré sú v rámci priestorových možností prispôsobené potrebám a náplni činností, ktoré sa v nich vykonávajú. Vylepšenia týchto priestorov (maľovky, údržba) sa vykonáva súčasne s vylepšovaním vnútorných priestorov škôl.

Zariadenia pre voľný čas a záujmovú činnosť detí a mládeže sú školskými výchovno-vzdelávacími zariadeniami podľa § 113 zák. č.245/2008 Z. z., sú to centrá voľného času a školské strediská záujmovej činnosti. Dozor vykonávame v 10 CVČ. CVČ zriadené súkromníkom je Súkromné CVČ Board Club v ZŠ Veľký Lápáš (o.z. Board Club Žilina). Novozriadené bolo Súkromné CVČ v obci Rišňovce. CVČ Domino je v kompletne zrekonštruovanej historickej budove v centre mesta Nitra. V roku 2020 bolo uvedené do prevádzky CVČ Slniečko vo Veľkom Záluží. Centrá voľného času zaradené v sieti školských zariadení navštevovalo 3622 (pokles o 447, predtým o 123 žiakov).

1.11 Ubytovacie zariadenia

Celkový počet školských internátov pri SŠ využívaných na ubytovanie stredoškolských študentov je 8, pri gymnáziách 2 (Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre a EP v Kňazskom seminári na Samovej v Nitre), pri SOŠ 7 (Súkromná SOŠ Dolné Obdokovce, SOŠ potravinárska, Cabajská 6 a Cabajská 10, Nitra, SOŠ veterinárna, Drážovská, Nitra, SOŠ, Kráľovská, Šaľa; Spojená škola, Slančíkovej, Nitra, Súkromná stredná odborná škola polytechnická DSA, Novozámocká 220). Študentských domovov pre VŠ študentov v roku 2019 bolo 9. Ubytovacích zariadení pri školách pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami bolo 8, z toho 5 pri špeciálnych ZŠ internátnych (Spojená škola Červeňova v Nitre, LVS Poľný Kesov, LVS Nitra – Kynek, RC Vráble, RC Zlaté Moravce), 3 pri špeciálnych stredných školách (OUI Nová Ves nad Žitavou, OUI Mojmírovce, RC Zlaté Moravce) a 1 ubytovacie zariadenie pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež (RC v Zlatých Moravciach – zariadenie pre matky s deťmi).

V študentských domovoch pri SŠ bolo ubytovaných 869, percento vyťaženia je 101,61 %. Aj na základe mimoriadnych cielených previerok v ubytovacích zariadeniach vykonaných v predchádzajúcich rokoch bola znížená kapacita v niektorých stredoškolských internátoch, čím došlo k výraznému zlepšeniu podmienok ubytovaných študentov a k zníženiu percenta vyťaženia ŠD.

V študentských domovoch pri VŠ bolo ubytovaných 4069, percento vyťaženia je 96,88 %. Zo strany vedenia oboch univerzít je snaha zabezpečiť ubytovanie pre čo najvyšší počet študentov. Študentské domovy Akademická, Nitra, Antona Bernoláka, Poľnohospodár a kňazský seminár sú vo vyhovujúcom technickom stave a spĺňajú hygienické požiadavky. ŠD Pribina, ktorý patrí SPU v Nitre nebol zatiaľ vyradený zo siete školských zariadení, ale dlhodobo sa pre nevyhovujúci stavebno-technický stav nevyužíva na ubytovanie študentov. ŠD Mladosť zabezpečil zateplenie budovy, novú vonkajšiu omietku na budove, ďalej rekonštrukciu kúrenia v časti „ležiak“ a v roku 2014 bola ukončená rekonštrukcia v časti „vežiak“. V roku 2018 a 2019 pokračovala rekonštrukcia izieb na 3. NP a 2. NP v časti ležiak, ktorá zahŕňala rekonštrukciu elektroinštalácií, kompletnú výmenu nábytkov v izbách, výmenu

podláh v spoločných priestoroch chodieb, obnovu spoločných priestorov. V roku 2020 bola rekonštrukcia poslednej časti internátu – 1. NP. Ostatné domovy mládeže pri vysokých školách majú väčšinou z hľadiska stavebno-technického stavu viaceré nedostatky. Väčšina VŠ internátov má stále pôvodné dispozičné riešenie a priestorové usporiadanie, nedostatočnú plochu na 1 ubytovaného v m², prekročený počet ubytovaných vo viac posteľových izbách, nedostatočné základné vybavenie izieb, spoločné zariadenia osobnej hygieny, príp. ich vybavenie nezodpovedajúce počtu ubytovaných (1 sprcha, 1 WC na viac ako 10 ubytovaných).

V súvislosti s pandemiou koronavírusu SARS-CoV-2 boli uvedené do prevádzky priestory Štátneho karanténneho zariadenia pre osoby vracajúce sa zo zahraničia v priestoroch ŠD Zobor, Dražovská cesta, Nitra.

Problém s prekračovaním kapacity nie je v ubytovacích zariadeniach pri špeciálnych školách.

Súkromnej strednej odbornej školy polytechnickej DSA, Novozámocká 220, 949 05 Nitra, IČO: 42114985 bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov Súkromného školského internátu DSA, Novozámocká 220, 949 05 Nitra, ako súčasť Strednej odbornej školy polytechnickej DSA, Novozámocká 220, Nitra, ktorý sa nachádza na 4. nadzemnom podlaží budovy školy.

1.12 Zariadenia sociálnych služieb a zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zariadenia sociálnych služieb sú zariadenia podľa zák. č. 448/1991 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 355/2007 Z.z. ŠZD vykonávame v týchto zariadeniach: DSS Komunita Kráľovnej pokoja v Močenku, DSS Kreativ Klasov, DSS Šaľa, Denný stacionár Šťastný život, Mojmírovce.

V DSS Močenok je poskytovaná celoročná starostlivosť pre mladých mužov bez rodinného zázemia, ktorí ukončili ústavnú výchovu v detských domovoch v 18. roku veku, ako aj deťom do 18. rokov. V DSS Klasov je poskytovaná celoročná starostlivosť pre deti a dospelých s rôzne ťažkými formami telesného a mentálneho postihnutia. Súčasťou DSS je aj chránené bývanie pre klientov. V týchto zariadeniach sa priebežne vylepšujú prevádzkové podmienky postupnou rekonštrukciou priestorov, výmenou okien, dverí, vybudovaním vonkajšieho areálu. Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých s denným pobytom je v prevádzke na Okružnej v Šali.

Medzi zariadenia s dlhodobou starostlivosťou patria aj zariadenia na vykonávanie opatrení sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately v zmysle § 45 zák. č. 305/2005 Z.z.-detské domovy a krízové strediská. V pôsobnosti RÚVZ Nitra sú to centrá pre deti a rodiny - detské domovy rodinného typu v Žitavciach, Koliňanoch, DD Dlhá ul., Nitra a DD sv. Lujzy, Samova ul., Nitra, DD Komunita Kráľovnej pokoja Močenok. Pri CDR Komunita Kráľovnej pokoja v Močenku boli vytvorené samostatné priestory pre DD rodinného typu v byte v Šali. Pre CDR Močenok sa vydávalo rozhodnutie na uvedenie priestorov samostatnej skupiny CDR Močenok rodinného typu na adrese Dekana Dúbravického 1821/28, Močenok do prevádzky. Medzi krízové strediská patria Detské krízové centrá n.o. Slniečko v Nitrianskych Hrnčiarovciach a Štitároch, KS Effeta pre ľudí s postihnutím sluchu v Nitre na Samovej, KS v Šali, Komunitné centrum o.z. Maják v Zlatých Moravciach. Zariadenie núdzového bývania na Krčméryho ul. v Nitre (prevádzkovateľom je mesto Nitra), Útulok pre matky s deťmi v Nitre – Krškanoch; Bezpečný ženský domov ako zariadenie sociálnych služieb prevádzkované Centrom Slniečko, n.o.; Úsmev ako dar ako prevádzkovateľ priestorov na poskytovanie sociálnych služieb v budove na Dvorčianskej v Nitre; Centrum Slniečko, n.o.

chránená dielňa v priestoroch Kalvárie v Nitre a Poradenské centrum Slniečko v Nitre na Coboriho ul. v Nitre; Nízko prahové denné centrum o.z. YMCA v Nitre v priestoroch budovy bývalej MŠ Na Hôrke v Nitre; Zariadenie sociálnych služieb Lienka pri Klube rodičov autistických detí v Nitre, Vodná 1119/7, Nitra so sídlom na adrese Dvorčianská 63, Nitra – Dolné Krškany a zariadenia spoločného stravovania - výdajne jedál pri uvedenom zariadení do prevádzky; Služba včasnej intervencie ambulantom formou v zariadení „Viničky“, Zariadenie sociálnych služieb Nitra. V roku 2019 bol uvedený do prevádzky bol Domov pre mladých dospelých v Horných Krškanoch, ktorý patrí pod Komunitu kráľovnej pokoja v Nitre – priestory pre jednu samostatne usporiadanú skupinu. V roku 2019 boli ďalej uvedené do prevádzky Komunitné centrum na Partizánskej ul. v Šali a Komunitné centrum v budove centra občianskej vybavenosti v Šali, ktorých prevádzkovateľom je o.z. Optima Status. Vo Vlčanoch boli uvedené do prevádzky priestory zariadenia sociálnych služieb – Domov na pol ceste na ubytovanie pre mladých dospelých. Pre Centrum pre deti a rodiny Koliňany boli uvedené do prevádzky priestory na Sládkovičovej 3, Zlaté Moravce a na Coboriho ul. v Nitre na realizáciu aktivít sociálnych pracovníkov a psychologov (vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ambulantom a/alebo terénnou formou) do prevádzky. Rovnaká služba bola uvedená do prevádzky aj pre CDR Žitavce vo Vrábľoch. Zámerom je uvedenie priestorov na realizáciu aktivít sociálnych pracovníkov (vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ambulantom a/alebo terénnou formou) a psychologov (vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ambulantom a/alebo terénnou formou) na zabezpečenie prevádzkových činností Centra pre deti a rodiny. V roku 2020 bolo uvedené do prevádzky Komunitné centrum Žikava.

V roku 2017 bolo vydané rozhodnutie na zmenu v prevádzkovaní Detského domova na Dlhej ul. v Nitre, ktorý sa transformoval na detský domov rodinného typu, bola zrušená centrálna kuchyňa i práčovňa, vytvorené boli priestory pre 4 samostatné skupiny. V roku 2019 boli kompletne zrekonštruované priestory dvoch nadzemných podlaží jedného pavilónu a prispôbené na ubytovanie detí v samostatných skupinách.

Celkový počet týchto zariadení je 38. Pri výkone ŠZD neboli v týchto zariadeniach zisťované nedostatky v hygienickej úrovni. Všetky zariadenia vykazujú primeraný hygienický štandard z hľadiska stavebno-technických podmienok i úrovne prevádzky v sledovaných ukazovateľoch. Podľa potreby sa vykonávajú maľovky, údržby, opravy, výmeny poškodených zariadení a obnova vnútorného vybavenia.

1.13 Špeciálne výchovné zariadenia

Špeciálne výchovné zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z. ako zariadenia s dlhodobou starostlivosťou sú v našom regióne: Reedukačné centrum v Zlatých Moravciach, RC Vrábľa, LVS Poľný Kesov a LVS Nitra – Kynek. RC v ZM má nasledovné organizačné zložky: Reedukačný detský domov, Reedukačný domov mládeže a Zariadenie pre matky s deťmi. Pri zariadení pre matky s deťmi funguje aj 1 oddelenie jasli. Zriaďovateľom týchto zariadení je Odbor školstva Okresného úradu v Nitre.

V súvislosti s vzniknutou epidémiou svrabu a na základe skutočností zistených výkonom ŠZD v priestoroch pracovne pri Liečebno-výchovnom sanatóriu v Poľnom Kesove nariadil RÚVZ v Nitre rozhodnutím č. HDM/A/2018/03079-2-Gre zo dňa 05.11.2018 opatrenie na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení - zákaz prevádzky pracovne, ktorá je súčasťou LVS v Poľnom Kesove do doby zabezpečenia nápravných opatrení a splnenia požiadaviek podľa § 21 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z.z. v spojení s § 10 ods. 6 písm. a) – e) a s § 3 ods. 1 – 3 vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie

zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhl. č. 259/2008 Z.z.), ako aj podľa § 24 ods. 5 písm. c) zák. č. 355/2007 Z.z. Pokyn bol splnený a pracovňa bola kompletne zrekonštruovaná.

V súvislosti s pandémiou koronavírusu SARS-CoV-2 boli uvedené do prevádzky priestory karanténneho zariadenia pre deti na úteku v priestoroch Liečebno-výchovného sanatória v Poľnom Kesove a v Nitre-Kyneku.

1.14 Školy v prírode a zotavovacie podujatia

Zotavovacie podujatia a školy v prírode sú popísané podrobnejšie v kapitole 6.

1.15 Zariadenia školského stravovania

Školské účelové zariadenia sú aj zariadenia školského stravovania. Je to 206 školských jedální, 71 výdajných školských jedální, spolu 277 zariadení. V roku 2020 boli schvaľované najmä zmeny v prevádzkovaní jestvujúcich zariadení spoločného stravovania z dôvodu zmien v ich dispozičnom členení, priestorovom usporiadaní a vo vybavení a schvaľovanie zmien prevádzkových poriadkov. Uvedená do prevádzky bola jedáleň pri MŠ Dobšinského Nitra, 3 výdajné školské jedálne pri MŠ Veľký Lapáš, Súkromnej materskej škole Moja škôlka, Sládkovičova, Zlaté Moravce a pri Súkromnej materskej škole Veľký Cetín.

1.16 Zariadenia rýchleho občerstvenia

V školách a v školských zariadeniach v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre evidujeme 94 zariadení rýchleho občerstvenia. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky zariadenia rýchleho občerstvenia: Bufet pri zariadení spoločného stravovania - zariadenia s pokytovaním stravovania a ubytovania BYSTRÍK, s.r.o., Samova 14, 949 01 Nitra, školský bufet v priestoroch ZŠ Tešedíkovo, bufet v priestoroch Filozofickej fakulty, Štefánikova tr. v Nitre a bufet na FZSV na Kraskovej ul. v Nitre, bufet v Aule SPU v Nitre, bufet na SOŠ veterinárnej na Drážovskej ceste v Nitre, nápojový automat na ZŠ Branč, kaviareň s občerstvením v zariadení MagicLand. V roku 2020 boli uvedené do prevádzky Kaviareň pri Akadémii tanca, Nitra, Chrenová 2. V niektorých zariadeniach bola posudzovaná zmena v sortimente. V Šali sa začal realizovať projekt s názvom Zdravá desiata určený na prípravu desiat pre žiakov základných škôl, v rámci ktorého sa deťom pripravujú rôzne druhy zdravej desiaty: obložené celozrnné pečivo, nátierky, zdravé pečené i nepečené koláče a dezerty, rôzne druhy kaší, ovocie a zelenina.

1.17 Telocvične pri školách

Pri ZŠ dozorujeme 375 vnútorných a vonkajších priestorov určených na výučbu telesnej výchovy. Pri stredných školách je 56 vnútorných a 24 vonkajších telovýchovných priestorov. Pri špeciálnych školách je 30 vnútorných a 30 vonkajších TV priestorov. Univerzity majú 15 vnútorných a vonkajších priestorov na telovýchovu.

Malotriedne ZŠ využívajú na výučbu telesnej výchovy provizórne priestory, najčastejšie kmeňové učebne alebo chodbové priestory škôl, príp. iné budovy, napr. kultúrneho domu.

Typizovanú telocvičňu nemajú ZŠ Čakajovce, Čechynce, Čífare, Dolné Obdokovce, Klasov, Kolíňany, Lukáčovce, Pohranice, Rumanová, Šurianky, v Nitre ZŠ Dlhá a Petzwalova, v Šali Ul. Pázmaňa, Beladice, Čaradice, Čierne Kľačany, Hostie, Jedľové

Kostoľany, Kostoľany pod Tríbečom, Ladice, Lovce, Machulince, Mankovce, Martin nad Žitavou, Slepčany, Velčice, Ul. 1. mája v Zlatých Moravciach.

V roku 2017 boli uvedené do prevádzky priestory dvoch nových telocviční pri ZŠ s MŠ v obci Rumanová, pri Základnej škole na Tulipánovej ul. v Nitre. Zrekonštruované boli priestory telocvične pri ZŠ Krčméryho ul. v Nitre (výmena okien, oprava vnútorných omietok a obnova maľoviek v telocvični, v zázemí – v šatniach a v ZOH, výmeny telovýchovného náradia. V predchádzajúcom roku boli komplexne zrekonštruované aj priestory telocvične pri Základnej škole s materskou školou v Rišňovciach.

V roku 2019 boli uvedené do prevádzky: Multifunkčné ihrisko pri Gymnáziu Juraja Fándlyho v Šali a Multifunkčné ihrisko v obci Mojmírovce, telocvična na Hlbokej ul. v Nitre (určená pre Základnú školu Cabajská v Nitre).

V roku 2020 boli uvedené do prevádzky telocvična pri Základnej škole Veľký Lapáš, Detské ihrisko pri Materskej škole, Nitra, Na Hôrke, Detské ihrisko pri Materskej škole Čechynce.

Zamestnankyne oddelenia HDM zabezpečili vykonanie pravidelných kontrol zameraných na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek na vonkajšie a vnútorné priestory určené na výučbu telesnej výchovy. Nedostatky boli zisťované pri zaraďovaní TV do rozvrhu vyučovacích hodín. Nedostatky sa vyskytovali najmä v súvislosti s opotrebovanými podlahami športovísk a v stavebno-technickom stave šatní a zariadení osobnej hygieny – poškodené keramické obklady stien a podláh, nedostatky v poškodenej sanite.

V jednotlivých školách boli ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v zápisnici z výkonu štátneho zdravotného dozoru. V prípade finančne náročných nedostatkov, školy oznámili termíny ich odstránenia postupne, po prerokovaní so zriaďovateľom zariadeniam. Sankcie neboli uložené.

1.18 Ostatné

Do tejto kategórie sme zaradili celkovo 73 zariadení: 6 centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, 6 centier špeciálno-pedagogického poradenstva a 3 DIC (Detské integračné centrum na Cabajskej, NR, Súkromné DIC Effeta na Samovej, NR a Súkromné DIC Socia na Topoľovej ul., NR). V roku 2016 bolo uvedené do prevádzky súkromné DYS centrum pedagogicko-psychologického poradenstva, Diet'atkovo poradenské centrum Cintorínska, Nitra. Ďalej sme sem zaradili rodinné centrum Alba – centrum na Štefánikovej triede v Nitre, ktoré zabezpečuje mimoškolské aktivity pre deti do 6 rokov veku. Ďalej Výtvarnú umeleckú školu v Nitre na Samovej ulici, 7 detských kútikov v obchodných centrách (TimeOut Plus, s.r.o. v OZC Max Nitra, Mlyny Nitra; detský kútik v NC Tesco Nitra), 5 umelých krytých bazénov pri SŠ a VŠ, 2 nekryté bazény pri zotavovacích zariadeniach, 2 umelé bazény pre dojčatá, chránené dielne (Inka, Slniečko), 1 Jazdecký klub Ranč Dlhá ul., Nitra, 2 mliečne kuchynky na neonatologickom a detskom oddelení Pediatrickej kliniky FN Nitra, 1 Baby centrum v Mestskej športovej hale v Nitre, 2 materské centrá (Mami Oáza, Zlaté Moravce, MC Šaľa), 1 CHICHI WORLD (vzdelávanie a zábava pre deti), 3 dopravné ihriská (MIDAS, Škorík, Ul. 1. mája, Zlaté Moravce), 3 autoškoly, 1 tvorivá dielňa vo Vlčanoch, 2 súkromné mimoškolské zariadenia, Klubovňa pre mládež a šport v obci Nevidzany. V roku 2014 boli zriadené opatrovateľská služba v Malom Cetíne s poldennou starostlivosťou o deti, 1 detské zábavné centrum s čokoládovňou HoplaLand, s.r.o. v OC Mlyny Nitra. V roku 2015 bola zriadená v obci Tajná MŠ s poldennou starostlivosťou a zariadenie opatrovateľskej starostlivosti pre deti. V roku 2016 bol uvedený do prevádzky detský zábavný svet Hoplaland v Galérii Tesco. Detský zábavný svet Hoplaland má prevádzky v OSC Mlyny a OSC Max v Nitre. Uvedené boli do prevádzky aj predajne s detským sortimentom, celkovo 15, ktoré ale medzi ostatnými zariadeniami pre deti

nevykazujeme. V roku 2017 bolo uvedených do prevádzky 12 predajní, 1 ambulatóne zdravotnícke zariadenie (imunologická ambulancia), Materské centrum v obci Mojmírovce, Služba na opatrovanie detí v obci Kostolany pod Tribečom, Detské zábavné centrum Magic Land na Sládkovičovej ul. v Nitre (budova Jednoty), chránená dielňa v nebytových priestoroch v obci Klasov pre klientov zariadenia Kreativ Klasov. V roku 2018 boli uvedené do prevádzky: Poradenské centrum pri UKF v Nitre, Drážovská, Nitra; Detské múzeum Severka, Farská ul., Nitra; 4 predajne detských potrieb a detského oblečenia; 1 umelý vnútorný krytý bazén pre najmenšie deti Aquabella Stars na Gorazdovej ul. v Nitre; 1 priestor na doučovanie matematiky a fyziky; 1 detské centrum Detský svet Happy Bubi na adrese Lehotská 209/2, 949 01 Nitra; 1 zariadenie na poskytovanie mimoškolskej činnosti, Bernoláková ul. Zlaté Moravce; Služba na opatrovanie detí v obci Vieska nad Žitavou. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky: Služba na opatrovanie detí v obci Červený Hrádok. Materské centrum v obci Mojmírovce bolo zrušené. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky: Multifunkčné ihrisko pri Gymnáziu Juraja Fándlyho v Šali a Multifunkčné ihrisko v obci Mojmírovce, Tématické ihrisko Majk v Šali, trampolínový park v MagicLande na Sládkovičovej ul. v Nitre, Lezecká stena v priestoroch Strednej odbornej školy technickej v Zlatých Moravciach. V roku 2020 bola v Topoľčiankach v budove Lesy, š.p. bola skolaudovaná stavba „Spoločná obnova včelárskej tradície v Topoľčiankach“, parc. č. 347/2, 347/3, 347/4, 347/5, 847/1, k.ú. Topoľčianky. Zrealizovaný bol stavebný objekt SO 02 – Skanzen včelárstva a SO 03 – Zriadenie výučbovej miestnosti. Ďalej boli uvedené do prevádzky predajňa – sklad hračiek Močenok, Špeciálno-pedagogické centrum Nitra, Kmeťova ul., Akadémia tance.

2. Zhodnotenie zmennosti na školách

(tab. č. 5)

V regióne RÚVZ Nitra nebola v školskom roku 2019/2020 zmennosť na ZŠ. V školskom roku 2019/2020 bol celkový počet žiakov na základných školách 20177 (viac o 568 žiakov oproti predchádzajúcemu roku). Celkový počet žiakov v prvých ročníkoch ZŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bol 2438.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v ZŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v ZŠ	Počet prvákov
2019/2020	20177	2438
2018/2019	19609	2471
2017/2018	19612	2245
2016/2017	19357	2462
2015/2016	17910	-
2014/2015	18795	-

3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež

(tab. č. 6)

V zariadeniach v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre je z celkového počtu 1493 zariadení 1460 napojených na verejný vodovod (97,79 %) a 33 zariadení je napojených na individuálny vodný zdroj (2,21 %). Vlastný vodný zdroj má 7 MŠ (Červený Hrádok, Host'ovce, Kostolany pod Tribečom, Ladice, Neverice, Žitavany, Jelšovce), 3 ZŠ (Červený

Hrádok, Jelšovce, Žitavany), 3 zariadenia mimoškolskej výchovy a vzdelávania (školské kluby pri týchto ZŠ), 13 zariadení spoločného stravovania, 1 zariadenie sociálnych služieb, ktoré je aj zariadením sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately (DSS a DD Komunita Kráľovnej pokoja Močenok), 2 zariadenia na zotavovacie podujatia (Chatová osada pod Gýmešom, Jelenec; Rekreačné stredisko Jedliny, Kostolany pod Tribečom) a 2 telocvične pri školách. Zásobovanie zariadení pre deti a mládež pitnou vodou v okrese Šaľa je na veľmi dobrej hygienickej úrovni. Všetky zariadenia sú napojené na verejný vodovod, okrem detského domova, domova pre mladých dospelých a domova sociálnych služieb Komunita Kráľovnej pokoja v Močenku. Medzi ostatnými zariadeniami zásobovanými z vlastného vodného zdroja sú vysokoškolské poľnohospodárske podniky SPU v Nitre, farmy Koliňany a Žirany.

Kvalita vody vo všetkých zariadeniach napojených na verejný vodovod vyhovovala požiadavkám platnej legislatívy.

Dňa 15.10.2017 nadobudol účinnosť zák. č. 150/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zákone sú ustanovené niektoré nové povinnosti dodávateľov pitnej vody. V § 17a citovaného zákona je dodávateľ pitnej vody definovaný ako prevádzkovateľ verejného vodovodu, alebo fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá dodáva pitnú vodu v rámci podnikateľskej činnosti alebo ktorá dodáva alebo používa pitnú vodu vo verejnom záujme a nie je odberateľom pitnej vody z verejného vodovodu. Podľa § 17a ods. 2 písm. c) a d) zák. č. 355/2007 Z.z. je dodávateľ pitnej vody povinný vypracovať, priebežne prehodnocovať, najmenej raz za päť rokov aktualizovať a predkladať program monitorovania kvality pitnej vody príslušnému RÚVZ. Tento program monitorovania boli dodávateľ pitnej vody povinný predložiť najneskôr do 31.12.2018. Ďalej podľa § 17a ods. 2 písm. e) a l) je dodávateľ pitnej vody povinný elektronicky predkladať výsledky monitorovania kvality pitnej vody RÚVZ do 3 mesiacov po ukončení laboratórnych analýz a tiež zabezpečiť evidenciu monitorovania kvality pitnej vody a jej uchovanie po dobu desať rokov. Všetci prevádzkovatelia boli na novú povinnosť písomne upozornení.

Ku dňu 15.10.2017 nadobudla účinnosť aj vyhl. MZ SR č. 247/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou.

Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach okresu Nitra bolo odobratých 32 vzoriek pitnej vody (28 odberov),

Celkový počet zariadení pre deti a mládež s nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody z vlastného vodného zdroja v roku 2020 bol v 1 zariadení (0,067 %). V roku 2020 bola zistená nevyhovujúca kvalita v odobratých vzorkách pitnej vody z vlastnej studne v Rekreačnom zariadení Chatová osada pod Gýmešom Jelenec.

Nevyhovujúca kvalita pitnej vody bola v predchádzajúcich rokoch zistená v MŠ Jelšovce, Kostolany pod Tribečom a v zariadeniach školského stravovania pri týchto zariadeniach. Nevyhovujúca kvalita vody po mikrobiálnej stránke v týchto zariadeniach bola riešená zabezpečením pravidelnej dezinfekcie vodného zdroja zo strany prevádzkovateľa alebo náhradným zásobovaním pitnou vodou. Všetci prevádzkovatelia, ktorí využívajú nasledovné vodárenské zdroje boli upozornení na povinnosť zabezpečiť, aby dodávaná pitná voda spĺňala limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

4. Výskyt dusičnanovej methemoglobinémie

(tab. č. 7)

V roku 2020 nebol hlásený žiadny prípad výskytu dusičnanovej methemoglobinémie v regióne RÚVZ Nitra. Žiadny prípad sa nevyskytol ani v predchádzajúcom kalendárnom roku 2019.

5. Stravovanie detí a mládeže

(tab. č. 8/a, 8/b, 8/c, 8/d)

V roku 2020 bolo v regióne RÚVZ so sídlom v Nitre pri MŠ 92 školských jedální (56,44 %) a 25 výdajných školských jedální (15,34 %). 45 MŠ má zabezpečené stravovanie v inom účelovom stravovacom zariadení a MŠ v Meleku nemá zabezpečené stravovanie. Pri ZŠ bolo 71 vlastných stravovacích zariadení (64,55 %) a 15 zariadení s dovozom stravy (13,64 %). Žiaci z 24 základných škôl (21,82 %) sa stravujú v inom účelovom zariadení, prevažne v jedálňach pri MŠ. Z celkového počtu 30 stredných škôl (gymnázia, SOŠ, konzervatórium) je vlastné zariadenie školského stravovania zriadené pri 19 školách, jedna stredná škola má výdajňu stravy, 8 škôl má zabezpečené stravovanie v inom účelovom zariadení a 2 školy nemajú zabezpečené stravovanie. Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú 7 vlastných stravovacích zariadení, 4 výdajne stravy a žiaci z 25 špeciálnych škôl sa stravujú v inom účelovom zariadení.

V materských školách v regióne RÚVZ Nitra sa stravuje 99,23 % detí, v základných školách 92,80 % žiakov, v gymnáziách 83,29 % a na SOŠ 39,73 % študentov. Oproti predchádzajúcemu kalendárnemu roku došlo k miernemu nárastu stravníkov v základných a v stredných odborných školách. Počet detí a mladistvých v zariadeniach pre deti a mládež v pôsobnosti RÚVZ v Nitre je 56 830 (rok predtým 57 359), počet stravujúcich sa predstavuje 42 525 (74,83 %, rok predtým 42 963 stravníkov - 74,90 %).

V zmysle Národného plánu úradnej kontroly potravín boli zariadenia spoločného stravovania rozdelené do kategórií podľa stupňa ich epidemiologickej rizikovosti. V kategórii I. je zaradených 50 ŠJ (24,76 %), 31 výdajných ŠJ (43,66 %). V II. kategórii je zaradených 148 ŠJ (71,84 %), 36 výdajných ŠJ (50,70 %). V kategórii III. je zaradených 7 ŠJ (3,40 %). Do kategórie III. sú zaradené 4 výdajne stravy (5,63 %, zariadenia školského stravovania pri MŠ Jelšovce, MŠ Dolné Obdokovce, MŠ Malé Vozokany, ZŠ Pázmánya v Šali). V kategórii IV. a V. nie sú zaradené žiadne zariadenia spoločného stravovania. Najčastejšie boli zisťované nezhody v dodržiavaní zásad správnej výrobných praxe HACCP (vedenie neúplnej dokumentácie, vykonávanie sporadického, nepravidelného a neefektívneho monitoringu, nezabezpečenie nápravných opatrení pri prekročení limitov na kritických kontrolných bodoch, vypracované dokumenty správnej výrobných alebo hygienickej praxe neboli dostatočne zavedené do praxe), v skladovaní potravín (chýbajúce meracie zariadenia v jednotlivých typoch skladov, neúplná evidencia meraných parametrov, nezabezpečenie nápravných opatrení pri nevyhovujúcich parametroch teploty a relatívnej vlhkosti), v osobnej hygiene personálu (nepoužívanie kompletného pracovného oblečenia, najmä pokrývky hlavy a nedodržiavanie niektorých ďalších zásad osobnej hygieny na ochranu potravín a pokrmov pred sekundárnou kontamináciou) a v úrovni prevádzkovej hygieny (opotrebované povrchy pracovných stolov, nedodržanie požadovanej frekvencie maľovania prevádzok, nedostatočné umelé vetranie prevádzok, nedostatky vo vykonávanej sanitácii z hľadiska frekvencie, koncentrácie používaných dezinfekčných prípravkov, príp. expozície, nedôsledné dodržiavanie prevádzkovo a stavebne oddelených pracovných úsekov a prípravovní). V nižšej frekvencii boli zisťované nezhody v overovaní pôvodu potravín, v manipulácii s potravinami, neoznačené pracovné úseky, ich zámena a nepoužívanie podľa vyčleneného účelu používania, používanie opotrebovaného strojno-technologického vybavenia, ako aj v manipulácii s odpadom, zmluvne zabezpečení oprávnení odberatelia, ale chýbajúce doklady o likvidácii BRKO.

V regióne Nitra oddelenie HDM v rámci školských zariadení eviduje 94 zariadení rýchleho občerstvenia, najmä školských bufetov, potravinových a nápojových automatov.

Modernizácia školských jedální bola zrealizovaná vo viacerých ŠJ, najmä z hľadiska nového strojno-technologického vybavenia, príp. nového vzduchotechnického zariadenia.

Priestory boli čiastočne aj stavebno-technicky zrekonštruované (omietky, maľovky, úprava podláh). Vo viacerých školských jedálňach bol zmenený spôsob podávania šalátov. Školské jedálne zakúpili chladiace šalátové pulty, ktoré sú umiestnené v priestoroch jedální. Žiaci si sami porciujú šaláty pod dozorom pedagógov. Ďalšia zmena spočívala v tom, že školské jedálne kvôli zatraktívneniu školského stravovania a na podporu zvýšenia konzumácie ovocia a zeleniny zaviedli aj prípravu a podávanie dvoch druhov šalátov. Skúsenosti z výkonu štátneho zdravotného dozoru poukazujú na to, že tento spôsob podávania ovocných a zeleninových šalátov v školských jedálňach je pre žiakov veľmi zaujímavý a prispieva k ich zvýšenej konzumácii.

V roku 2017 bol zavedený systém prípravy a podávania bezpečných pokrmov v kompletne zrekonštruovaných priestoroch Školskej jedálne pri Základnej škole Krčméryho ul. v Nitre. Priestory kuchyne i zázemia sú stavebne, prevádzkovo a personálne oddelené takým spôsobom, aby bolo vylúčené riziko sekundárnej a krížovej kontaminácie gluténom pri príprave bezpečných pokrmov. Z tejto centrálnej prípravovne bezgluténovej diéty je zabezpečená distribúcia pokrmov do jednotlivých školských jedální pri materských a základných školách v meste Nitra.

Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach okresu Nitra bolo odobratých celkom 84 vzoriek a vykonaných bolo 75 odberov, z toho 20 vzoriek pitnej vody (20 odberov), 12 odberov a 12 vzoriek potravín a pokrmov - vzorky stravy, 13 sterov z prostredia (13 odberov, 10 sterov z prostredia, 3 stery z rúk). Odobraté vzorky neprekračovali povolené limity Potravinového kódexu, s výnimkou 1 steru z rúk pracovníka ZSS.

Odborné zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže vykonávajú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v školských jedálňach (ďalej len ŠJ) a výdajných ŠJ pri zariadeniach pre deti a mládež, ktorými sú všetky typy škôl a školských zariadení, štátne i súkromné. Výkon ŠZD sa zameriava na kontrolu celého procesu výroby, prípravy a podávania pokrmov a nápojov v zariadeniach školského stravovania z hľadiska hygienickej bezchybnosti, zdravotnej neškodnosti, zachovania výživovej a zmyslovej hodnoty, vylúčenia všetkých nežiaducich vplyvov. V školských jedálňach sa pravidelne sleduje aj zabezpečovanie výživovej hodnoty hotových pokrmov a nápojov podľa odporúčaných výživových dávok. V zariadeniach školského stravovania sa musí pri voľbe stravy vychádzať z vekových potrieb stravovanej skupiny, prihliadať na vhodný výber surovín, ročné obdobie, čas, kedy sa poskytuje stravovanie a ďalšie skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť zdravotný stav stravovaných detí a mládeže. RÚVZ v Nitre zabezpečuje oddelenie HDM štátny zdravotný dozor (ďalej len ŠZD) v zariadeniach pre deti a mládež, ktorými sú detské jasle a iné prevádzkarne pre deti do 6 rokov veku, materské školy, základné školy, všetky typy stredných škôl (gymnázia, konzervatóriá, stredné odborné školy), špeciálne školy, špeciálne výchovné zariadenia (liečebno-výchovné sanatórium, reedukačné centrum), zariadenia sociálnych služieb pre deti, fakulty vysokých škôl, rekreačné zariadenia.

Školské stravovanie predstavuje optimálny systém zabezpečenia zdravej výživy detí, v ktorom sú deťom dlhodobo poskytované zdravotne bezpečné, hygienicky bezchybné, energeticky a výživovo hodnotné pokrmy a nápoje. Systém štátneho zdravotného dozoru v školských jedálňach je dobre zabezpečený a funkčný. Tieto zariadenia majú nízku mieru epidemiologickú rizika, čo potvrdzuje dlhodobo priaznivá situácia vo výskyte alimentárnych ochorení.

Čistota a hygienická úroveň zariadení školského stravovania je adekvátna, avšak pretrvávajú nedostatky spojené s nedostatočnou údržbou budov a s tým súvisiacimi stavebno-technickými problémami, s opotrebovaním kuchynského a jedálenského riadu, so zastaraným technickým vybavením a pod.

6. Zotavovacie akcie pre deti a mládež

(tab. č. 9/a, 9/b)

Odd. HDM zabezpečilo výkon ŠZD počas letnej turistickej sezóny 2020 nad priebehom zotavovacích podujatí, ktorými sú letné tábory organizované na realizáciu odpočinku a rekreácie detí.

Všetky ZP boli schválené rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva podľa § 13 ods. 4 písm. d) zák. č. 355/2007 Z. z. Organizátormi ZP boli CK pre deti, právnické osoby – s.r.o., občianske združenia alebo neziskové organizácie. V roku 2020 zamestnankyne odd. HDM spracovali 5 rozhodnutí o posúdení škôl v prírode, ktorých sa zúčastnilo 168 detí. Ďalej bolo vydaných 8 rozhodnutí na detské letné tábory, ktoré sa uskutočnili v turnusoch pre 928 detí.

Pri posudzovaní, či sa jedná o ZP alebo nie je sa zameriavame na charakter podujatia, t.j. či aktivity na ňom uskutočňované spĺňajú atribúty ZP v zmysle § 25 nášho zákona, bez ohľadu na to, či je organizované CK alebo iným subjektom. Ak sú aktivity jednostranné, ide viac menej o istý typ „sústredenia“ (jazykové alebo vzdelávacie pobyty, športové, matematicko-fyzikálne, sústredenia športových klubov), vyvrcholenie celoročnej systematickej práce s určitým konkrétnym zameraním, nemusí ísť o ZP. Ak má byť podujatie kvalifikované ako zotavovacie podujatie v intenciách našich predpisov, musí byť prioritne zamerané na celkovú rekreáciu, posilnenie zdravia a zvýšenie telesnej zdatnosti detí, ale je to vždy na odbornom posúdení toho ktorého odborného pracovníka. Je potrebné pri každom návrhu na posúdenie ZP individuálne zvážiť jeho charakter a či je jeho účelom rekreácia detí. RÚVZ so sídlom v Nitre boli doručené oznámenia o konaní denných letných táborov, celkovo 32 oznámení o konaní turnusov pre 2947 detí. Konali sa v rámci centier voľného času, škôl, denných a komunitných centier, a pod. Odborné zamestnankyne sa pri výkone ŠZD zameriavajú najmä na skontrolovanie podmienok pri zabezpečovaní stravovania a pitného režimu deťom počas týchto hromadných podujatí, ako aj z hľadiska organizácie denného režimu.

V rámci LTS 2020 boli preverené stále RZ, v ktorých sa organizujú ZP: RZ Areál zdravia Jedľové Kostol'any, RS Jedliny Kostol'any pod Tríbečom. Novým zariadením, v ktorom sa konali letné tábory a školy v prírode je Partizán Rezort v Obyciach. Celkovo bolo vykonaných 34 kontrol v rámci ŠZD, boli odobraté vzorky pitných a bazénových vôd.

Výkon ŠZD v týchto RZ sme uskutočnili postupne v mesiacoch máj až august a komplexne sme preverili úroveň zabezpečenia stravovania, ubytovania, zásobovania rekreačných zariadení pitnou vodou spojené s odbermi vzoriek pitných vôd a kontrolu vonkajších umelých bazénov spojenú s odberom vzoriek bazénových vôd. ZP sa môže uskutočniť len v zariadení, ktoré spĺňa požiadavky na umiestnenie, funkčné členenie, priestorové usporiadanie, ubytovanie, stravovanie a na prevádzku. Stravovanie počas podujatí musí zohľadňovať vek, zdravotný stav a fyzickú záťaž zúčastnených detí, zostava jedálnych lístkov sa kontroluje pred, aj počas konania ZP, strava je pripravovaná v účelových zariadeniach spoločného stravovania, ktoré sú súčasťou RS. Likvidáciu tuhého komunálneho odpadu, BRKO majú prevádzkovatelia zmluvne zabezpečenú v týždenných intervaloch. Na zotavovacích podujatiach pracovali iba osoby zdravotne spôsobilé a odborne spôsobilé na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní potravín a pokrmov do obehu.

Na ZP bola zabezpečená zdravotná starostlivosť odborne spôsobilými osobami. Organizátori ZP mali k dispozícii dokumentáciu o zdravotnej spôsobilosti detí na účasť na ZP od ošetrovujúcich lekárov, ako aj od zákonných zástupcov detí. Preskúmaním zdravotníckych denníkov bolo zistené, že na začiatku ZP bol vykonávaný vstupný zdravotný filter u všetkých zúčastnených. K dispozícii boli primerane vybavené lekárnicky I. pomoci a v každom RZ samostatne vyčlenené priestory izolačných miestností s príslušenstvom. Počas ZP deti

nastavené na pravidelnú farmakologickú liečbu túto pravidelne užívali. Počas leta sa u detí vyskytovali prevažne drobné úrazy a poranenia, krátkodobé bolesti hlavy, únavové syndrómy, prechodné dyspeptické ťažkosti, uštipnutia hmyzom.

Z hľadiska epidemického výskytu akútnych prenosných ochorení možno hodnotiť LTS 2020 ako nepriaznivú. Zaznamenaná bola veľká epidémia prenosných ochorení gastrointestinálneho traktu u detí na zotavovacom podujatí v Chatovej osade pod Gýmešom v Jelenci.

RS Čaradice, Chata Breziny Skýcov boli v LTS 2020 mimo prevádzky.

V Chatovej osade Pod Gýmešom v Jelenci sa konali v roku 2020 viaceré hromadné zotavovacie podujatia pre deti.

RZ Jedliny Kostolany pod Tríbečom: ubytovanie s celkovou kapacitou 101 lôžok v 5 chatkách a v turistickej ubytovni s kapacitou 41 lôžok. Súčasťou vonkajšieho areálu je bazén. Areál je napojený na vlastnú vrtnú studňu s vyhovujúcou kvalitou vody. Tekutý odpad je odvádzaný do vlastnej ČOV. RZ z hľadiska materiálo-technického vybavenia môžeme označiť za vylepšujúce sa (postupne obmieňaný nábytok, nová posteľná bielizeň i lôžkoviny). V mesiaci jún bolo preverené zabezpečenie požiadaviek na nekrytý umelý bazén z hľadiska vybavenia, priestorov, prevádzky spojené s odbermi vzoriek bazénových vôd.

RS Areál zdravia Jedľové Kostolany: RS s najvyšším štandardom pri zabezpečovaní ubytovania, rozsiahle stavebné rekonštrukcie a nové vybavenie v celej budove. Ubytovanie v pevnej murovanej budove počas celého roka s kapacitou 40 lôžok a v 11 chatkách po 6 lôžok sezónne počas leta, stála kapacita 101 lôžok. Súčasťou vonkajšieho areálu je bazén. Areál je napojený na verejný vodovod, voda sa zachytáva v krytej betónovej nádrži, odkiaľ je tlačaná do vodovodnej siete areálu, dochlórovanie PV v nádrži zabezpečuje ZsVS. Tekutý odpad je odvádzaný do septiku, ktorý je v pravidelných intervaloch vyprázdňovaný. Prevádzkovateľ bazéna pri RZ Areál zdravia v Jedľových Kostolanoch predložil doklady o vyhovujúcej kvalite bazénovej vody z iného akreditovaného laboratória.

7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže

Hygienická situácia v zariadeniach pre deti a mládež zostáva na podobnej úrovni v porovnaní s minulým rokom. Situácia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce je porovnateľná. Hygienický status v predškolských kolektívnych zariadeniach charakterizuje vyhovujúca úroveň prevádzkovej hygieny, optimálny režim prevádzky a stravovania, ale aj postupné vylepšovanie technického stavu budov jednak vďaka pomoci obcí, ktoré sú zriaďovateľom týchto zariadení a jednak svojpomocne v spolupráci s rodičmi.

V roku 2019 sa čiastočne vylepšila aj situácia z hľadiska stavebno-technického stavu škôl na základe viacerých rozsiahlejších rekonštrukcií základných škôl, v rámci ktorých boli realizované zateplenia budov, nové fasádne omietky, maľovky priestorov, výmeny okien, opravy striech, rekonštrukcie hygienických zariadení atď. Napriek tomu mnohé nedostatky v údržbe budov pretrvávajú. Najzávažnejšie z nich sa týkajú najmä nedostatočnej pravidelnej údržby budov, ktorá je podmienená nedostatkom finančných prostriedkov. Vďaka podpore z fondov boli vybudované dve úplne nové moderné telocvične pri základných školách.

Celkovo však možno konštatovať zlepšujúci trend i napriek všeobecne nepriaznivej finančnej situácii. Úroveň prevádzkovej hygieny a čistota zariadení je adekvátna. Postupne sa zlepšuje situácia v zásobovaní pitnou vodou. Viaceré školy a školské zariadenia využili na vylepšenie štandardu svojich zariadení finančné prostriedky z EÚ.

Podmienky na vzdelávanie a prípravu vysokoškolských študentov na oboch nitrianskych univerzitách sa v posledných rokoch zlepšujú. Pribúdajú najmä nové priestory na výučbu študentov a postupne sa zvyšuje kapacita ubytovacích priestorov.

8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež

Celkovo možno v roku 2020 vývoj epidemiologickej situácie vo výskyte prenosných ochorení predovšetkým na celosvetovú pandémiu spôsobenú novým koronavírusom SARS-CoV-2 v zariadeniach pre deti a mládež v celom regióne RÚVZ Nitra hodnotiť nepriaznivo. Pandémia výrazne zasiahla do života a prevádzky všetkých typov škôl a školských zariadení, pričom najviac zasiahnutí boli najmä vysokoškolskí študenti, ktorí sa od marca 2020 vzdelávajú dištančne. Druhou najviac postihnutou skupinou sú stredoškóľáci a žiaci 2. stupňa základných škôl, ktorí sa vrátili do škôl iba na krátke obdobie v septembri a októbri 2020. Prevádzka zariadení pre deti najútlejšieho veku zostala zachovaná od septembra až do decembra 2020, pričom proti epidemické opatrenia v jednotlivých zariadeniach pre deti a mládež zabezpečoval RÚVZ v Nitre individuálne, vždy na základe konkrétne vzniknutej situácie v zariadení, po laboratórne potvrdenej pozitívite či už u žiaka alebo zamestnanca školy. Opatrenia spočívali v nariadovaní zákazu prevádzky a nariadovaní karanténnych opatrení pre osoby, ktoré boli v úzkom kontakte s pozitívne testovanou osobou. Opatrenia boli v období od septembra do decembra 2020 zabezpečované odbornými zamestnancami RÚVZ v Nitre nepretržite 7 dní v týždni, vrátane víkendov, aby mohli prevádzkovatelia jednotlivých zariadení včas informovať všetky dotknuté osoby, t.j. zákonných zástupcov detí, ako aj zamestnancov zariadenia.

V súvislosti s výskytom chrípky a chrípke podobných ochorení bolo vydaných 52 rozhodnutí podľa § 12 ods. 2 písm. m) zák. č. 355/2007 Z. z. o opatreniach na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení, a to nariadením zákazu činnosti - prerušenia výchovno-vzdelávacieho procesu prevádzky predškolských zariadení a škôl na základe hlásení o výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení v záujme prerušenia epidemického procesu šírenia nákazy, ako i predchádzania možných komplikácií u chorých.

V súvislosti s výskytom laboratórne potvrdených prípadov nákazy novým koronavírusom SARS-CoV-2 spôsobujúcim ochorenie COVID-19 bolo vydaných 343 rozhodnutí podľa § 48 ods. 4 písm. e) a § 12 ods. 2 písm. n) zák. č. 355/2007 Z. z. o opatreniach na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení, a to nariadením zákazu prevádzky predškolských zariadení a škôl na základe hlásení v záujme prerušenia epidemického procesu vzniku, šírenia nákazy a na predchádzanie možným komplikáciám u chorých, ako aj z dôvodu potreby zabezpečenia všetkých osôb podozrivých z ochorenia vyžadujúcich si laboratórnu diagnostiku, nakoľko boli v kontakte s potvrdeným prípadom nákazy novým koronavírusom SARS-CoV-2. Osobám v kontakte boli nariadované karanténne opatrenia v určených termínoch:

- a) sledovať svoj zdravotný stav (náhly nástup aspoň jedného z týchto príznakov: horúčka, kašeľ, bolesti hrdla, dýchavičnosť, náhly nástup straty chuti, čuchu, porucha chuti) a v prípade objavenia sa príznakov bez meškania telefonicky kontaktovať ošetrojúceho lekára a podrobiť sa odberu biologického materiálu,
- b) zostať v domácej izolácii alebo v izolácii v zdravotníckom zariadení,
- c) zdržať sa sociálnych kontaktov (napr. návštev kultúrnych, spoločenských, športových alebo iných hromadných podujatí alebo prijímania osôb alebo vykonávania spoločenských aktivít v mieste izolácie),
- d) zdržať sa cestovania,
- e) zdržať sa účasti na výučbových aktivitách s výnimkou e-learningových foriem,
- f) zdržať sa pracovnej činnosti s výnimkou práce v mieste domácej izolácie,
- g) zdržať sa akýchkoľvek činností, ktoré si vyžadujú opustiť miesto izolácie alebo prijímať v mieste izolácie vnímavé osoby.

V dňoch 13.4. až 23.4.2020 prebehla v obci Svätoplukovo epidémia rotavírusových enteritíd, v ktorej ochorelo 8 detí navštevujúcich MŠ v obci a následne boli 4 ochorenia

zavlečené do rodín chorých detí. Epidémiu hlásilo vedenie MŠ. Nákaze bolo celkom exponovaných 85 osôb, z toho bolo 8 detí navštevujúcich MŠ, 2 malé deti mimo kolektívu, 1 školák a 1 dospelá osoba. Hospitalizovaných bolo 5 detí, imunochromatografickým vyšetrením boli u všetkých v stolici dokázané rotavírusy. Ostatní chorí neboli laboratórne vyšetrení. V zariadení bol vykonaný ŠZD a boli zabezpečené príslušné opatrenia. Nedostatky v prevádzke zariadenia neboli zistené. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V Centre pre deti a rodiny v Nitre sme v čase od 1.7.2020 do 11.9.2020 zaznamenali epidémiu ochorení na svrab, v ktorej ochorelo 7 z celkového počtu 18 nákaze exponovaných osôb. Išlo o 4 deti a 3 osoby personálu zariadenia. Prvé ochorenie bolo potvrdené dermatoskopickým vyšetrením a zostalo epidemiologicky neobjasnené, ďalšie sa v kolektíve šírili kontaktom. V zariadení boli zápisnične nariadené všetky príslušné opatrenia.

Dňa 28.08.2020 v čase od 13.30 hod. vykonali odborné zamestnankyne RÚVZ v Nitre epidemiologické šetrenie (ďalej len EŠ) a štátny zdravotný dozor (ďalej len ŠZD) ako dozor nad dodržiavaním zák. č. 355/2007 Z.z., všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia. ŠZD bol vykonaný na základe telefonického hlásenia MUDr. Mareka Fúska, všeobecného lekára pre deti a dorast v Jelenci, ktorý dňa 28.08.2020 o 12.30 hod. nahlásil RÚVZ v Nitre ošetrovanie troch detí z uvedeného ZP v Chatovej osade pod Gýmešom. Deti mali bolesti brucha, zvracanie, hnačky, zvýšenú telesnú teplotu (38,0 °C), pričom ochorenia na danom podujatí trvajú niekoľko dní (min. 2 – 3 dni, t.j. od 25.-27.08.2020). MUDr. Fúška odobral ošetrovaným deťom v ambulancii tampón rekta na kultivačné mikrobiologické vyšetrenie. Biologický materiál bol vyšetrený v akreditovanom skúšobnom laboratóriu - na Odbore laboratórných činností, RÚVZ so sídlom v Nitre s negatívnym výsledkom. Po prevzatí informácie od MUDr. Fúska o podozrení na epidemický výskyt prenosných ochorení na ZP v Chatovej osade pod Gýmešom, vykonali odborné zamestnankyne RÚVZ v Nitre neodkladne ŠZD a EŠ. Súčasťou ŠZD bol odber vzoriek - 13 sterov z prostredia a rúk pracovníkov, 10 vzoriek hotových pokrmov, na kvalitatívne/kvantitatívne kultivačné vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov v akreditovanom skúšobnom laboratóriu. Vzorky sterov boli doručené na Odbor laboratórných činností RÚVZ so sídlom v Nitre. Výsledky kultivačných vyšetrení poukázali na prítomnosť fakultatívnych patogénov ako aj na indikátory fekálneho znečistenia. Tieto faktory poukazujú na nedostatočnú úroveň sanitácie a dezinfekcie ako aj na nedostatočnú hygienu zamestnancov. V zariadení boli nariadené nápravné opatrenia a prevádzkovateľovi bola uložená sankcia. V epidémii ochorelo celkovo 37 detí z celkového počtu 163 exponovaných. Jednalo sa gastrointestinálne ochorenia, ktoré zostali z hľadiska etiológie neobjasnené, pravdepodobne vírusového pôvodu.

Tab. č. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§10, §11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov)

úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	koncepčná činnosť	riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí	odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odbor- níkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo- komunikač- nými prostriedkami	výchova ku zdraviu	iné
				5	6	7						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
26	155	0	2/931	10935	10	3	3	2	1	20	931	0

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet koncepčných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účasť na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. č. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	13	1	0	0	2	52
2.	Materské školy	163	11	93	0	0	10	750
3.	Základné školy	110	9	32	0	0	2	1184
4.	Gymnázia	7	2	2	0	0	0	42
5.	SOŠ ^{b)}	23	6	11	0	0	0	910
6.	Jazykové školy	30	28	4	0	0	0	30
7.	Miesta výkonu prakt. vyučovania	64	44	12	0	0	0	30
8.	Špeciálne školy ^{c)}	36	1	2	0	0	0	115
9.	Fakulty vysokých škôl	13	1	3	0	0	0	204
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	138	18	23	0	0	0	84
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	27	4	14	0	0	0	112
12.	ZSS + zar. soc. kurately	36	25	5	0	0	1	180
13.	Špeciálne vých. zariadenia	7	0	2	0	0	0	125
14.	Zot. poduj. + ŠvP	4	4	34	0	0	4	215
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	277	58	82	0	0	34	1890
16.	Zar. rýchleho občerstv.	94	86	7	0	0	0	90
17.	Telocvične pri školách	375	15	14	0	0	0	115
18.	Ostatné	73	48	277	0	0	31	4806
SPOLU:		1493	373	618	0	0	84	10935

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet neštátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov

- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaraďujeme sem vývarovne a vŕďajne stravy

Tab. č. 3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	13	14	87,50	2	12,50	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	163	11	74	45,40	81	49,69	8	4,91	0	0,00
3.	Základné školy	110	9	52	47,27	48	43,64	10	9,09	0	0,00
4.	Gymnázia	7	2	5	71,43	2	28,57	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	23	6	7	30,43	16	69,57	0	0,00	0	0,00
6.	Jazykové školy	30	28	27	90,00	3	10,00	0	0,00	0	0,00
7.	Miesta výkonu prakt. vyučovania	64	44	21	32,81	43	67,19	0	0,00	0	0,00
8.	Špeciálne školy ^{c)}	36	1	22	61,11	13	36,11	1	2,78	0	0,00
9.	Fakulty vysokých škôl	13	1	13	100	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	138	18	78	56,52	50	36,23	10	7,25	0	0,00
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	27	4	10	37,04	15	55,56	2	7,41	0	0,00
12.	ZSS + zar. soc. kurately	36	25	24	66,67	12	33,33	0	0,00	0	0,00
13.	Špeciálne vých. zariadenia	7	0	3	42,86	2	28,57	2	28,57	0	0,00
14.	Zot. poduj. + ŠvP	4	4	2	50,00	0	0,00	2	50,00	0	0,00
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	277	58	117	42,24	145	52,35	15	5,42	0	0,00
16.	Zar. rýchleho občerstv.	94	86	79	84,04	15	15,96	0	0,00	0	0,00
17.	Telocvične pri školách	375	15	262	69,87	109	29,07	4	1,07	0	0,00
18.	Ostatné	73	48	70	95,89	1	1,37	2	2,74	0	0,00
S P O L U:		1493	373	880	58,94	557	37,31	56	3,75	0	0,00

Legenda k tab. č.3:

1. celkový počet zariadení
  2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
  3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
  4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
  5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
  6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
  7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
  8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
  9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
  10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
-
- a) zaradíme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
  - b) zaradíme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
  - c) zaradíme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
  - d) zaradíme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
  - e) zaradíme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab. č. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia		Celkový počet ubytovacích zariadení	Celková kapacita ubytovacích zariadení	Počet ubytovaných	Percento vyťaženia	Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
				2	3	4	5	6
1.	Ubytovacie zariadenia	gymnázia	2	101	105	103,96	1	0
2.		SOŠ	6	869	883	101,61	1	0
3.		konzervatóriá	0	0	0	0,00	0	0
4.		VŠ	9	4069	3942	96,88	0	0
5.	Ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách	MŠ	0	0	0	0,00	0	0
6.		ZŠ	5	146	126	86,30	0	0
7.		SŠ	3	113	65	57,52	0	0
8.		praktické OU	0	0	0	0,00	0	0
9.	Ubytovacie zariadenia pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež		2	39	28	71,79	0	0
Spolu			27	5337	5149	96,48	2	0

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných) vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
6. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

Okres	Počet základných škôl		Počet žiakov v základných školách		Počet žiakov v ZŠ s dvojzmenným vyučovaním			Percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	8
Nitra	63	0	13223	1645	0	0	0	0
Šaľa	24	0	4073	463	0	0	0	0
Zlaté Moravce	23	0	2881	330	0	0	0	0
spolu v šk. roku 2018/19	110	0	19609	2471	0	0	0	0
spolu v šk. roku 2019/20	110	0	20177	2438	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojzmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojzmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení				Kvalita vody				Množstvo vody	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	16	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	163	156	95,71	7	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	Základné školy	110	107	97,27	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	Gymnázia	7	7	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	23	23	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	Jazykové školy	30	30	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	Miesta výkonu prakt. vyučovania	64	64	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8.	Špeciálne školy ^{c)}	36	36	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	Fakulty vysokých škôl	13	13	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	138	135	97,83	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	27	27	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	ZSS + zar. soc. kurately	36	35	97,22	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	Špeciálne vých. zariadenia	7	7	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
14.	Zot. poduj. + ŠvP	4	2	50,00	2	0	0,00	1	50,00	0	0,00
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	277	264	95,31	13	0	0,00	0	0,00	0	0,00
16.	Zar. rýchleho občerstv.	94	94	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
17.	Telocvične pri školách	375	373	99,47	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00
18.	Ostatné	73	71	97,26	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00
S P O L U:		1493	1460	97,79	33	0	0,00	1	3,03	0	0

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
5. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
7. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
9. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody
10. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody

- a) zaradíme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) zaradíme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaradíme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaradíme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaradíme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	Okres	Obec – miesto ochorenia:	Počet ochorení				Úmrtia
			1	2	3	4	5
Bratislava							
B.Bystrica							
Nitra			0	0	0	0	0
Trnava							
Trenčín							
Žilina							
Košice							
Prešov							
S p o l u kraj:							

Legenda k tab. č. 7:

1. celkový počet ochorení
2. počet ochorení (z celkového počtu) z pitnej vody
3. počet ochorení (z celkového počtu) zo stravy
4. počet ochorení (z celkového počtu) nezisteného pôvodu
5. počet úmrtí

Pozn.: v prípade, že bol zvýšený obsah dusičnanov zistený aj vo vode, aj v strave, označte údaj hviezdíčkou

Tab. 8/a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zar.	Spôsob zabezpečenia stravovania									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	4	25,00	10	62,50	2	12,50	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	163	92	56,44	25	15,34	45	27,61	0	0,00	1	0,61
3.	Základné školy	110	71	64,55	15	13,64	24	21,82	0	0,00	0	0,00
4.	Gymnáziá	7	6	85,71	0	0,00	1	14,29	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	23	13	56,52	1	4,35	7	30,43	0	0,00	2	8,70
6.	Špeciálne školy ^{c)}	36	7	19,44	4	11,11	25	69,44	0	0,00	0	0,00
7.	Fakulty vysokých škôl	13	4	30,77	6	46,15	2	15,38	0	0,00	1	7,69
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	27	0	0,00	0	0,00	27	100,00	0	0,00	0	0,00
9.	Špeciálne vých. zariadenia	7	4	57,14	1	14,29	2	28,57	0	0,00	0	0,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	4	3	75,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00
11.	Ostatné	73	2	2,74	9	12,33	0	0,00	0	0,00	62	84,93
S P O L U:		479	206	43,01	71	14,82	136	28,39	0	0,00	66	13,78

Legenda k tabuľke č. 8/a:

1. celkový počet zariadení

2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení

3. celkový počet vlastných stravovacích zariadení v %

4. počet zariadení s dovozom stravy

5. počet zariadení s dovozom stravy v %

6. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar.

7. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar. v %

8. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar.

9. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar. v %

10. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie

11. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v %

a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí

b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy

c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU

d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách

a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab.8/b Kategorizácia školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - vývarovne, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho vývarovní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	4	4	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0
2.	Materské školy	163	92	27	29,35	65	70,65	0	0,00	0	0	0	0
3.	Základné školy	110	71	14	19,72	54	76,06	3	4,23	0	0	0	0
4.	Gymnázia	7	6	2	33,33	4	66,67	0	0,00	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	23	13	3	23,08	10	76,92	0	0,00	0	0	0	0
6.	Špeciálne školy ^{c)}	36	7	0	0,00	7	100,00	0	0,00	0	0	0	0
7.	Fakulty vysokých škôl	13	4	0	0,00	2	50,00	2	50,00	0	0	0	0
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	27	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0
9.	Špeciálne vých. zariadenia	7	4	0	0,00	3	75,00	1	25,00	0	0	0	0
10.	Zot. poduj. + ŠvP	4	3	1	33,33	1	33,33	1	33,33	0	0	0	0
11.	Ostatné	73	2	0	0,00	2	100,00	0	0,00	0	0	0	0
S P O L U:		479	206	51	24,76	148	71,84	7	3,40	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 8/b:

- všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/c. Kategorizácia výdajných školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - výdajne stravy, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výdajní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	10	7	70,00	3	30,00	0	0,00	0	0	0	0
2.	Materské školy	163	25	13	52,00	10	40,00	2	8,00	0	0	0	0
3.	Základné školy	110	15	4	26,67	9	60,00	2	13,33	0	0	0	0
4.	Gymnaziá	7	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	23	1	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0	0	0
6.	Špeciálne školy ^{c)}	36	4	1	25,00	3	75,00	0	0,00	0	0	0	0
7.	Fakulty vysokých škôl	13	6	0	0,00	6	100,00	0	0,00	0	0	0	0
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	27	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0
9.	Špeciálne vých. zariadenia	7	1	0	0,00	1	100	0	0,00	0	0	0	0
10.	Zot. poduj. + ŠvP	4	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0
11.	Ostatné	73	9	6	66,67	3	33,33	0	0,00	0	0	0	0
S P O L U:		479	71	31	43,66	36	50,70	4	5,63	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 8/c:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

**Tab. 8/d. Vyťaženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež
a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže**

Por. č.	Druh zariadenia	Počet detí a mládeže v zariadeniach	Počet stravujúcich sa detí a mládeže	Percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	175	175	100,00
2.	Materské školy	7806	7746	99,23
3.	Základné školy	20177	18725	92,80
4.	Gymnázia	3004	2502	83,29
5.	SOŠ ^{b)}	7925	3149	39,73
6.	Špeciálne školy ^{c)}	1168	371	31,76
7.	Fakulty vysokých škôl	9885	4935	50,48
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	4906	3028	61,72
9.	Špeciálne vých. zariadenia	113	113	100,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	1096	1096	100,00
11.	Ostatné	685	685	100,00
S P O L U:		56830	42525	74,83

Legenda k tab. č. 8/d:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. č. 9/a. Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	8	8	0	928
2	školy v prírode	5	5	0	168
3	Iné	32	0	0	2947
SPOLU:		45	13	0	4043

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. č. 9/b. Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	0	0	0	0
2	školy v prírode	0	0	0	0
3	Iné	0	0	0	0
SPOLU:		0	0	0	0

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
1. počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
2. počet rekreovaných detí

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE

Oddelenie epidemiológie

**VÝROČNÁ SPRÁVA
CHARAKTERISTIKA A ROZBOR
EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE
V OKRESE NITRA
ZA ROK 2020**

I. Demografické trendy

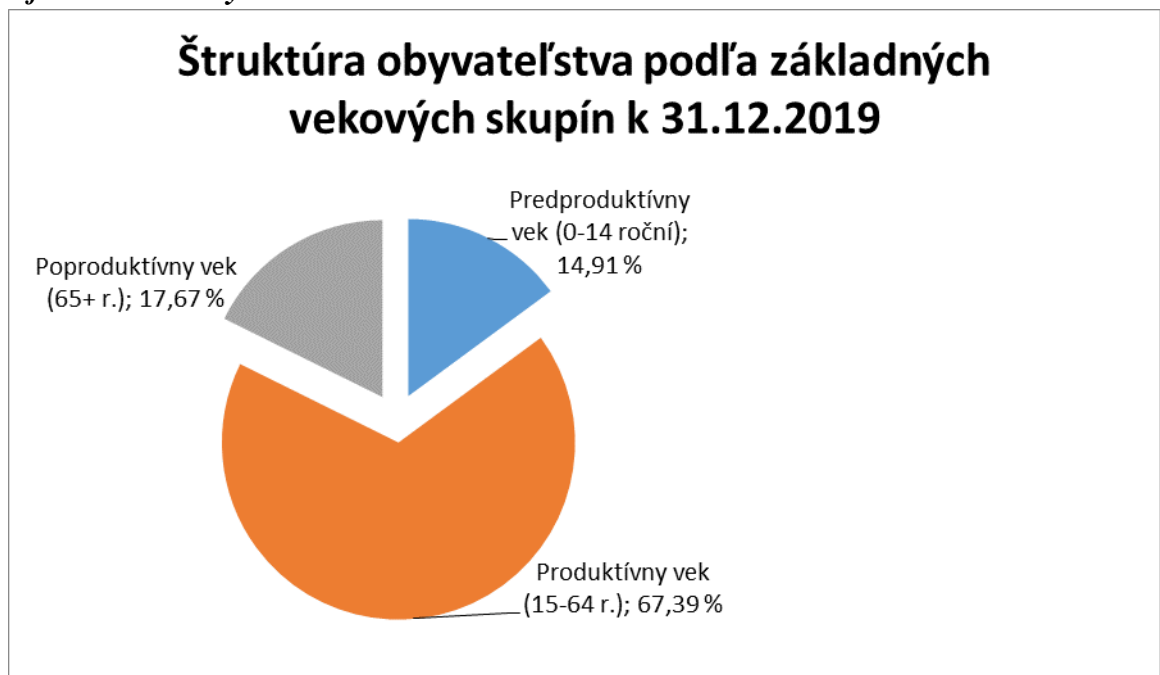
K 31.12.2019 – teda na začiatku roku 2020 mal okres Nitra 161 679 obyvateľov. Oproti roku 2018 je to vzostup o 238 osôb, t.j. o 0,14 %. Z uvedeného počtu žijúcich osôb bolo 83 304 žien (51,5 %) čo predstavuje mierny vzostup o 0,11 % a 78 375 mužov (48,5 %), čo predstavuje tiež mierny vzostup o 0,03 % oproti roku 2018.

V roku 2019 bol zaznamenaný prirodzený prírastok obyvateľstva o 2 osoby (0,012/1000 obyvateľov) a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o 236 osôb. Znamená to, že celkový prírastok obyvateľstva predstavoval 238 osôb (tzn. 1,474/1000 obyvateľov). Prirodzený aj celkový prírastok klesol oproti roku 2018.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 1.1.2020 nasledovná:

- Predproduktívny vek (0-14 roční) - 24 114 obyvateľov, t.j. 14,91 %
- Produktívny vek (15-64 roční) - 10 8964 obyvateľov, t.j. 67,39 %
- Poproduktívny vek (65 + roční) - 28 601 obyvateľov, t.j. 17,69 %

Graf: Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2019 okresu Nitra

Podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti predchádzajúcemu roku stúpol o 0,2 %, počet obyvateľov v produktívnom veku klesol o 0,8 %. Naopak stúpol podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a to o 0,6 %. Index starnutia dosiahol v roku 2019 hodnotu 118,61, stúpol oproti predchádzajúcemu roku o 2,19. V predchádzajúcom roku mal hodnotu 116,42. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 147,31 a u mužov 91,31. Index starnutia v okrese Nitra systematicky stúpa v priemere o hodnotu 2. Priemerný vek obyvateľov okresu Nitra dosiahol hodnotu 41,92 roka, u mužov 40,19 a u žien 43,55.

Počet živonarodených detí v roku 2019 bol 1649, tzn., že v porovnaní s rokom 2018 klesol o 157. Hrubá miera pôrodnosti predstavovala 10,225/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 10,601/1000 obyvateľov.

Mŕtvonarodenosť v roku 2019 mala hodnotu 1,211/1000 narodených detí (živo aj mŕtvo). Pre porovnanie v roku 2018 bolo 1,171 mŕtvonarodených/1000 narodených detí (živo aj mŕtvo) to znamená, že mala mierne vzostupnú tendenciu o 0,04.

V roku 2019 dojčenecká úmrtnosť dosiahla hodnotu 3,03, čo predstavuje mierny vzostup oproti roku 2018 o 1,86. Novorodenecká úmrtnosť mala v roku 2019 hodnotu 2,42 na 1000 narodených detí.

V roku 2019 zomrelo v okrese Nitra 1 647 osôb, o 38 menej ako v roku 2018, z toho bolo 808 žien (49,05 %) a 839 mužov (50,94 %). Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 10,20/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 10,45/1000 obyvateľov.

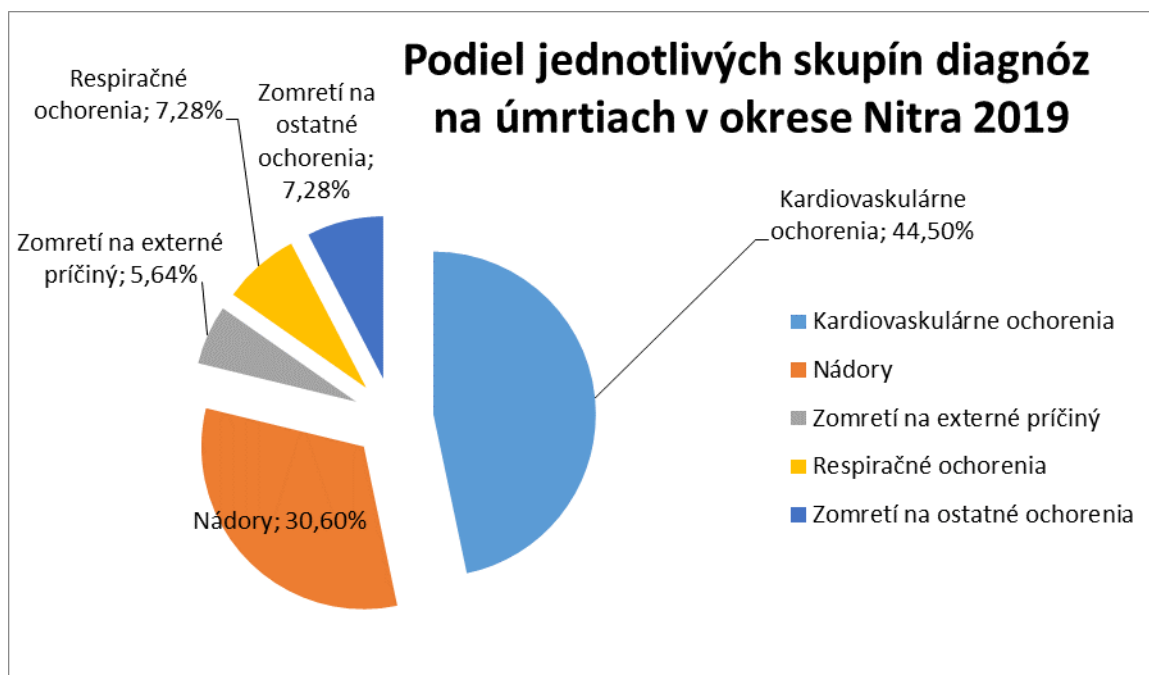
Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2019 takáto:

- Predproduktívny vek (0-14 roční) - 9 obyvateľov (5 mužov, 4 ženy), t.j. 0,54 %
- Produktívny vek (15 – 65 roční) - 393 obyvateľov (263 mužov, 130 žien), t.j. 23,86 %
- Poproduktívny vek (65 + roční)- 1245 obyvateľov (571 mužov, 674 žien), t.j. 75,59 %

Úmrtnosť mierne klesá a presúva sa z produktívneho veku do poproduktívneho.

Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, ostatné ochorenia, respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 44,50 %, nádory 30,60 %. Zomretí na externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 5,64 % úmrtí. Respiračné ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 7,28%. Zomretí na ostatné ochorenia predstavovali 7,28 %.

Graf: Podiel jednotlivých skupín diagnóz na úmrtiach v okrese Nitra 2019

II. Stručná epidemiologická charakteristika okresu Nitra za rok 2020

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali vo výskyte bežne sa vyskytujúcich prenosných ochorení priaznivú epidemiologickú situáciu. Epidemický výskyt sme však zaznamenali v skupine respiračných ochorení a to u infekcií vyvolaných vírusom Sars CoV-2, čo bolo súčasťou celosvetovej pandémie vyvolanej týmto vírusom s vysokou chorobnosťou a smrtnosťou.

V skupine alimentárnych ochorení poklesla chorobnosť u vetkých diagnóz a rovnako ako v posledných rokoch sme nezaznamenali ochorenie na bakteriálne otravy z potravín.

V skupine vírusových hepatítid sme zaznamenali iba 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatítidu E a hlásené boli 3 ochorenia na chronické vírusové hepatítidy. U ostatných typov vírusových hepatítid bola chorobnosť v roku 2020 v okrese Nitra nulová.

V skupine ochorení preventabilných očkovaním poklesla chorobnosť na pertussis a neboli hlásené ochorenia na osýpky, rubeolu ani parotitídu.

V skupine respiračných ochorení zostala, tak ako po minulé roky na nízkej úrovni chorobnosť na šarlach a významný pokles sme zaznamenali u ochorení na varicellu. V porovnaní s minulým rokom bolo hlásených o polovicu menej ochorení na chrípku a akútne respiračné ochorenia. Od marca 2020, kedy sme v okrese zaznamenali prvé laboratórne potvrdené ochorenia na Covid-19, sme po celý rok evidovali epidémiu týchto respiračných infekcií s vysokým počtom prípadov a vysokou smrtnosťou. Epidémia prebiehala v rámci celosvetovej pandémie.

V skupine neuroinfekcií nebolo hlásené ochorenie na meningokokovú meningitídu, významne poklesol počet ochorení na vírusové infekcie CNS a podstatne sa nezmenil počet hlásených ochorení na bakteriálne meningitidy.

V skupine zoonóz sme zaznamenali mierny nárast chorobnosti na tularémiu a dvojnásobne stúpol počet vykázaných prípadov lymfkej boreliózy. Naopak pokles chorobnosti sme evidovali u kliešťovej encefalitídy. Neboli hlásené ochorenia na leptospirózu, listeriózu ani toxoplazmózu, ale vykážali sme 2 prípady ochorenia na hemoragickú horúčku hantavírusovej etiológie. Hlásených bolo 9 poranení zvieratami podozrivými z besnoty.

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali pokles počtu hlásených ochorení na svrab o polovicu.

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali u vykázaných ochorení **256 úmrtí**, z toho 217 prípadov bolo vykázaných ako úmrtie na infekčnú diagnózu (198 krát na ochorenia Covid-19) a 39 prípadov ako úmrtie pravdepodobne na infekčnú diagnózu (vo všetkých prípadoch na ochorenie Covid-19). Úmrtí na iné infekčné diagnózy ako Covid-19 sme evidovali 18, z toho 14 prípadov bolo u ochorení na septické stavy nozokomiálneho pôvodu.

Skupina alimentárnych ochorení

V skupine alimentárnych ochorení sme v okrese Nitra od roku 1996 nezaznamenali ochorenie na brušný týfus ani paratýfus a už 8 rokov po sebe bola nulová chorobnosť aj v skupine bakteriálnych otráv z potravín.

V roku 2020 sme v okrese Nitra vykážali spolu 87 prípadov salmonelóz, čo predstavuje chorobnosť 53,9/100 000 obyvateľov. Je to o 30,5% menej než vlani, kedy bolo hlásených 125 prípadov s chorobnosťou 77,4/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (134,6 prípadov, chorobnosť 83,7/100 000 obyvateľov) je to menej o 30,4% (index 0,6). Iba v 2 prípadoch išlo o inaparentnú infekciu a v ostatných 85 prípadoch (97,7%) o salmonelovú enteritídu. Vekovošpecifická chorobnosť bola typicky najvyššia vo vekových skupinách od 0 do 9 rokov veku a to 346,0/100 000 obyvateľov (6 prípadov) v skupine 0-ročných detí, 342,3/100 000 obyvateľov (23 ochorení) u 1-4-ročných detí a 184,7/100 000

obyvateľov (15 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí. Typická bola aj sezonalita, najviac prípadov sa vyskytlo v teplých mesiacoch roka. Ochorenia sa vyskytli v 79-tich ohniskách, pričom najčastejšie 73 krát (83,9%) išlo o sporadické ochorenia a zvyšných 14 prípadov sa vyskytlo v rámci rodinného výskytu. Ako etiologické agens sa tak ako po minulé roky najčastejšie uplatnila *Salm.enteritidis*, vyvolala 80 manifestných ochorení a 1 inaparentnú infekciu, po 2 krát bola ako etiologické agens izolovaná *Salm.bovis morbificans* a *Salm.typhimurium* a po 1 krát sa uplatnili *Salm.bližšie neurčená* a *Salm.infantis*. Ako faktor prenosu nákazy udávali chorí najčastejšie kuracie mäso, vajíčka a mäsové výrobky. V priebehu roku 2020 sme zaznamenali v okrese Nitra 2 importované ochorenia na salmonelózu a to po 1 krát z Maďarska a Česka. Nozokomiálne ochorenia na salmonelózu sme v roku 2020 v okrese Nitra nezaznamenali.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na bacilovú dyzentériu, sme v roku 2020 vykázali 2 manifestné ochorenia s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,4/100 000 obyvateľov (2,2 prípadu). Ochorenia boli sporadické, kultivačne potvrdené a ako etiologické agens sa uplatnila *Sh.flexneri*. Obidva prípady sme zaznamenali u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom.

V skupine iných bakteriálnych črevných ochorení sme v roku 2020 zaznamenali v okrese Nitra v porovnaní s minulým rokom mierny pokles chorobnosti. Vykázali sme 333 prípadov, čo je chorobnosť 206,3/100 000 obyvateľov. Je to o 4,9% menej než vlani (350 ochorení, chorobnosť 216,8/100 000 obyvateľov). V porovnaní s 5-ročným priemerom (282,0 prípadov, chorobnosť 175,3/100 000 obyvateľov) je to však viac o 18,1% (index 1,2). Ochorenia sme evidovali vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou u malých detí a to 980,4/100 000 obyvateľov (17 ochorení) vo vekovej skupine 0-ročných detí a 758,9/100 000 obyvateľov (51 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí. Výskyt sme zaznamenali vo všetkých mesiacoch roka s vyšším výskytom v letných mesiacoch. Najviac prípadov 42 (12,7%) sme evidovali v júli a 37 (11,1%) v auguste. Podľa etiológie boli jednotlivé ochorenia vykázané 1 krát (0,3%) ako infekcie enteropatogénnymi *E.coli*, 180 krát (54,1%) ako kampylobakterióza, 3 krát (0,9%) ako yersinióza a 149 krát (44,7%) ako enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile*. Ochorenia prebiehali najčastejšie sporadicky, alebo v rámci rodinného výskytu, zaznamenali sme iba 2 menšie epidémie klostrídiových enterokolitíd nozokomiálneho pôvodu (3 prípady v ŠN Sv. Svorada Nitra Zobor a 6 prípadov u pacientov Internej kliniky FN Nitra). V tejto skupine diagnóz sme v roku 2020 nezaznamenali žiadne importované ochorenie.

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese hlásených 545 ochorení na vírusové črevné infekcie (chorobnosť 337,6/100 000 obyvateľov) došlo v roku 2020 v tejto skupine alimentárnych ochorení k viac ako päťnásobnému poklesu chorobnosti. Vykázaných bolo iba 98 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 60,7/100 000 obyvateľov. Oproti 5-ročnému priemeru (365 prípadov, chorobnosť 226,7/100 000 obyvateľov) chorobnosť poklesla o takmer štvornásobne (index 0,3). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 980,4/100 000 obyvateľov (17 prípadov) v skupine 0-ročných detí a 520,8/100 000 obyvateľov (35 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí. Ochorenia boli hlásené po celý rok s maximom 28 prípadov (28,6%) v mesiaci januári. Podľa etiológie ochorení bolo vykázaných 48 rotavírusových enteritíd (49,0%), 25 ochorení na gastroenteropatiu vyvolanú vírusom Norwalk (25,5%), 15 adenovírusových enteritíd (15,3%) a 10 enteritíd vyvolaných astrovírusmi (10,2%). U všetkých diagnóz vírusových črevných infekcií bol charakter výskytu prevažne sporadický, alebo sa prípady vyskytli v rámci rodinného výskytu. Importované ochorenia sme ani v tejto skupine diagnóz v roku 2020 nezaznamenali.

U diagnózy nešpecifikovaných gastroenteritíd sme sme v roku 2020 v okrese Nitra po prvý krát za celé sledované 20-ročné obdobie zaznamenali nulovú chorobnosť. V minulom roku bolo hlásených 136 prípadov (chorobnosť 84,2/100 000 obyvateľov) a priemer za posledných 5 rokov bol 122 prípadov (chorobnosť 75,9/100 000 obyvateľov).

Skupina vírusových hepatitíd

V roku 2020 pokračovala v okrese Nitra priaznivá epidemiologická situácia vo výskyte ochorení na vírusové hepatitídy.

Nezaznamenali sme ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A (minulý rok bolo hlásené 1 ochorenie s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov), nebolo hlásené ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu B (v predchádzajúcom roku sme vykázali 3 ochorenia s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov) a nulový výskyt evidujeme už 6 rokov po sebe u akútnej vírusovej hepatitídy C (naposledy 1 ochorenie v roku 2014).

Ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu typu E vykazujeme v okrese Nitra od roku 2013 (3 ochorenia, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 5 prípadov (chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov). V predchádzajúcom roku sme vykázali v okrese 8 prípadov (chorobnosť 5,0/100 000 obyvateľov), ale v roku 2020 sme zaznamenali iba 1 ochorenie s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. Išlo o sérologicky potvrdené, neobjasnené ochorenie u muža z vekovej skupiny 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov).

V roku 2020 sme v okrese Nitra vykázali 3 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcom roku boli hlásené 4 prípady s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov a priemer za posledných 5 rokov bol 6,6 prípadu (chorobnosť 4,1/100 000 obyvateľov). V 2 prípadoch išlo o chronické vírusové hepatitídy typu B a 1 krát o chronickú vírusovú hepatitídu typu C.

V priebehu roku 2020 sme vykázali v okrese Nitra 4 nových nosičov HBsAg, čo je chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov. V 2 prípadoch išlo o cudzincov z Ukrajiny, ktorí sú v SR na pracovnom pobyte, vyšetrenia boli vykonané pre potreby cudzineckej polície a 2 krát bolo vyšetrenie vykonané v rámci predoperačných vyšetrení, z toho 1 krát u kompletne očkovanej ženy. Opatrenia boli zabezpečené u 4 kontaktov, pričom vakcinácia proti VHB bola indikovaná u 2 osôb. V 2 prípadoch boli už kontakty riadne očkované proti VHB v rámci pravidelného povinného očkovania.

Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Úroveň zaočkovanosti detskej populácie sa pohybovala v rozmedzí 95,5% – 98,0%. Pokles zaočkovanosti pod 90,0% bol zaznamenaný v 3 pediatrických obvodoch v okrese Nitra. V roku 2020 bola v okrese Nitra nulová chorobnosť u nasledovných ochorení: diftéria (A36), tetanus (A35), rubeola (B06), parotitída (B26), osýpky (B05).

Oproti minulému roku, kedy sme vykázali v okrese 7 ochorení na pertussis s chorobnosťou 4,3/100 000 obyvateľov, došlo k poklesu chorobnosti o 71,4% a hlásené boli 2 prípady, čo predstavuje chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov. Oproti priemeru za posledných 5 rokov (8,2 prípadov, chorobnosť 5,1/100 000 obyvateľov) tak chorobnosť poklesla o 75,6%. Podľa pohlavia ochoreli 1 muž (50,0%) a 1 žena (50,0%) vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb s vekovošpecifickou chorobnosťou 12,2/100 000 obyvateľov v skupine 35-44-ročných osôb s vekovošpecifickou chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov. Výskyt oboch ochorení bol hlásený v mesiaci január. Na základe laboratórnych vyšetrení boli ochorenia diagnostikované ako pertussis. sérologickým vyšetrením. Ochorenia boli sporadického charakteru. V zdravotnej dokumentácii záznam o riadnom očkovaní proti pertussis bol v 1 prípade, 1 krát záznam o očkovaní v zdravotnej dokumentácii chýbal. Hospitalizáciu si nevyžiadalo žiadne ochorenie.

Rovnako ako v posledných 3 rokoch bolo v okrese Nitra hlásené 1 ochorenie na septikémiu vyvolanú streptokokom pneumónie (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V januári na septikémiu ochorel 28-ročný muž, onkologický pacient. Pacient bol dňa 2.1.2020 prijatý do Národného onkologického ústavu v Bratislave na liečbu. Z hemokultúry pri prijíme izolovaný *Streptococcus pneumoniae*, sérotyp 23A. Ochorenie skončilo uzdravením.

V roku 2020 sme v okrese Nitra vykázali 1 ochorenie na hemofilovú bakteriálnu meningitídu, čo je chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov. Vo februári sme vykázali sérologicky (PCR) potvrdené ochorenie na hemofilovú meningitídu u 71-ročného neočkovaného muža. Kultivačne a mikroskopicky nebol likvor vyšetrený. Ochorenie skončilo uzdravením.

Rovnako ako vlani bolo v roku 2020 hlásené 1 ochorenie na pneumokokovú meningitídu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Ochorenie bolo hlásené u 55-ročného muža, hospitalizovaný bol 11.11.2020 na neurologickom oddelení FN v Trnave, následne od 18.11.2020 do 8.12.2020 na neurologickej klinike FN Nitra. Ochorenie bolo laboratórne potvrdené pozitívnym kultivačným vyšetrením likvoru - 11.11.2020: *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 19A. Ochorenie skončilo uzdravením.

V roku 2020 bolo hlásené 1 ochorenie na zápal pľúc vyvolaný *Streptococcus pneumoniae* (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) a to u 63-ročnej neočkovanej ženy. Ochorenie malo nozokomiálny pôvod a je popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Skupina respiračných ochorení

V priebehu roku 2020 nebolo v okrese hlásené ochorenie na tuberkulózu. V minulom roku bolo hlásených 5 ochorení (chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov).

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese hlásených 5 ochorení na šarlach (chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 zaznamenali 6 prípadov s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov, čo je menej o 61,5%. Podľa pohlavia ochorelo 5 mužov (83,3%) a 1 žena (17,7%) vo vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 59,5/100 000 obyvateľov (4 prípady) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Najviac 5 ochorení (83,3%) sa vyskytlo v januári. Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia.

V okrese bolo v priebehu roku hlásených 14 ochorení na erysipelas, čo je chorobnosť 8,7/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme vykázali 22 ochorení (chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 36,4%. Ochorelo 11 mužov (78,6%) a 3 ženy (21,4%) vo vekových skupinách nad 35 rokov veku, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 32,6/100 000 obyvateľov (9 ochorení) bola ako zvyčajne u 65-ročných a starších osôb a 13,8/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 55-64-ročných osôb. Najvyšší výskyt po 4 ochorenia (po 28,6%) v mesiacoch jún a august.

V roku 2020 boli tak isto ako v minulom roku v okrese hlásené 4 ochorenia na legionársku chorobu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Na IK FN Nitra bol prijatý 58-ročný muž 24.3.2020 s 3-týždňovou anamnézou suchého dráždivého kašľa (v anamnéze ATB th. Klacid) so sťaženým dýchaním pri pracovnej diagnóze podozrenie na COVID-19 (U072), PCR negat. Vyšetrenie moča zo dňa 24.3.2020 pozitívne na legionelový antigén-*L.pneumophila*, sérologické vyšetrenie negatívne. Epidemiologická anamnéza vzhľadom k legionelóze bola negatívna.

Hlásené bolo sérologicky potvrdené ochorenie na nepneumonickú legionelózu- Pontiacku horúčku u dospelého 42-ročného muža, Ide o importované ochorenie z Talianska (Naranca). Sérologické vyšetrenie: *L.pneumophila* 3 = 1:128, moč na dôkaz legionelového antigénu neodobratý. V klinickom obraze mierne bolesti hrdla, kašeľ. Vyšetrenie RTG - negat., Covid-19 negat.

Ochorenie na komunitnú pneumóniu I.dx s fluidothoraxom bilat. zmiešanej etiológie, vyvolanej legionelami a Chlamydia pneumonii bolo hlásené u 91-ročnej pacientky s tumorom pľúc a pleury vpravo. Ochorenie sporadické, neobjasnené. Pacientka prijatá na hospitalizáciu pre dvojtýždňovú anamnézu ťažkostí - bolesti na hrudníku, ponámahová dýchavičnosť, nechutenstvo, chudnutie. Anamnéza vzhľadom k legionárskej chorobe negatívna. Žila striedavo doma a u dcéry v Bratislave. Sérologické vyšetrenie nebolo vykonané, ochorenie bolo potvrdené na základe pozitívneho vyšetrenia antigénu z moča. Pacientka exitovala na základné ochorenie.

Ochorenie na legionelózu sme zaznamenali u 54-ročného muža. Prijatý bol na Infekčnú kliniku ako febrilný stav s celkovou slabosťou, insomniou a dehydratáciou. Pri prijíme mal vysoké hodnoty zápalových parametrov, známky hepatopatie, retencia N-katabolitov, na RTG pľúc bez známky infiltratívnych zmien v pľúcnom parenchýme, susp. staršie fibrotické zmeny v ľavom dolnom pľúcnom poli. HRCT vyšetrenie pľúc - nález len pozápalových zmien, bez akútneho zápalového procesu. Pre septický stav neznámeho origa doplnené vyšetrenia bez vysvetľujúceho nálezu. PCR SARS CoV-2 negatívne. Nasadená bola kombinovaná ATB terapia, po ktorej došlo k postupnému zlepšovaniu stavu. Pacient bol prepustený dňa 8.9.2020 do ambulantnej starostlivosti. Epidemiologická anamnéza vzhľadom k legionelóze bola u pacienta negatívna. Stav po komunitnej legionárskej chorobe - Stp. Pneumonia bilat. potvrdená sérologicky, vyvolanej legionelami druhu L. pneumophilla séro skupina 6 a L. bozemanii.

Lekári v okrese Nitra v priebehu roku hlásili 3 ochorenia na herpes simplex (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). V minulom roku bolo v okrese vykázaných 13 ochorenia (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov). Podľa pohlavia ochoreli 1 muž (33,3%) a 2 ženy (66,7%), pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 14,0/100 000 obyvateľov (1 ochorenie) bola vo vekovej skupine 10-14-ročných detí. Ochorenia boli hlásené v mesiaci apríl, máj a november. Jednotlivé prípady boli diagnostikované 2 krát ako herpetickovírusová vezikulárna dermatitída (B00.1) a 1 krát ako iná forma herpetickovírusovej infekcie (B00.8).

V priebehu roku lekári v okrese Nitra hlásili 253 ochorenia na varicellu, čo je chorobnosť 156,7/100 000 obyvateľov. Je to najnižšia chorobnosť za celé sledované 20-ročné obdobie. V porovnaní s minulým rokom 767 ochorenia, chorobnosť 475,1/100 000 obyvateľov, je to pokles o 67,0% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (689,8 prípadov, chorobnosť 428,4/100 000 obyvateľov) chorobnosť klesla o 114,0%. Podľa pohlavia ochorelo 128 mužov (50,6%) a 125 žien (49,4%) vo vekových skupinách do 44 rokov veku, pričom najviac 103 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 1268,0/100 000 obyvateľov) bolo v skupine 5-9-ročných detí a 100 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 1 488,1/100 000 obyvateľov) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Výskyt sme s výnimkou mesiaca máj evidovali po celý rok, najviac prípadov 83 (32,8%) bolo hlásených v januári. Ochorenia mali prevažne sporadický charakter alebo prebehli v menších epidémiách v detských kolektívach. Ochorenia boli hlásené 3 krát ako varicella s inými komplikáciami (B01.8) a 250 krát (98,8%) ako varicella bez komplikácie (B01.9).

V roku 2020 bolo v okrese hlásených 48 ochorenia na herpes zoster (chorobnosť 29,7/100 000 obyvateľov). Podľa pohlavia ochorelo 13 mužov (27,1%) a 35 žien (72,9%). Ochorenia sme zaznamenali vo vekových skupinách od 10 do 19 rokov veku a id 35 rokov vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 97,7/100 000 obyvateľov (27 ochorenia) bola ako obvyčajne v skupine 65-ročných a starších osôb. Výskyt bol s výnimkou mesiaca december hlásený po celý rok s maximom 10 prípadov (20,8%) v júni a 9 prípadov (18,7%) v januári. Ochorenia boli diagnostikované 5 krát ako zosterová encefalitída (B02.0), 2 krát ako zosterová meningitída (B02.1), 6 krát ako zosterová choroba oka (B02.3), 5 krát ako zoster s inými komplikáciami (B02.8) a 30 krát ako zoster bez

komplikácie (B02.9). Zosterové encefalitídy a meningitídy sú popísané v časti „Neuroinfekcie“.

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 15 ochorení na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 9,3/100 000 obyvateľov), čo je pokles o 72,7% oproti roku 2019, kedy sme evidovali 55 ochorení s chorobnosťou 34,1/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (54,5%) a 7 žien (45,5%) vo vekových skupinách od 1 do 19 rokov veku s typicky najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 83,5/100 000 obyvateľov (6 ochorení) v skupine 15-19-ročných osôb. Najviac po 3 ochorenia (po 20,0%) boli hlásené v mesiacoch január a jún. Na základe sérologických vyšetrení boli ochorenia diagnostikované 13 krát ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a 2 krát ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1).

V roku 2020 lekári prvého kontaktu v okrese Nitra hlásili 31 611 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 66 056,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2019, kedy sme zaznamenali 62 270 ochorení s chorobnosťou 101 911,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 49,2%. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení tvorila chrípka a chrípke podobné ochorenia 10,0%, čo predstavuje 3 162 ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia (chorobnosť 6 607,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov). Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter alebo charakter lokálnych epidémií. Výchovno–vzdelávací proces bol prerušený v 5 materských školách a 4 základných školách. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 168 685,9/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (6 349 prípadov), vo vekovej skupine 6-14-ročných školákov 143 405,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (7 368 prípadov) a v skupine 15-19-ročných stredoškolákov 130 150,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (3 499 prípadov), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2020 bol klinický priebeh komplikovaný u 791 prípadov (2,5%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili otitídy (1,1% z počtu ochorení a 45,3% z počtu komplikácií) a sínusitídy (1,1% z počtu ochorení a 43,5% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 11,2% z počtu komplikácií.

Aj v tomto roku sme naďalej pokračovali v monitorovaní etiológie chrípky a ARO tzv. sentinelovým spôsobom. Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 1 krát vírus chrípky typu A/(H1N1)California/7/2009pdm-like, 2 krát vírus chrípky typu A/H3 a 6 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie.

V roku 2020 sme v okrese vykázali 53 ochorení na sezónnu chrípku s chorobnosťou 32,8/100 000 obyvateľov. Ochorelo 14 mužov (26,4%) a 39 žien (73,6%). Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 152,0/100 000 obyvateľov (42 prípadov) bola vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb. Výskyt ochorení bol zaznamenaný v mesiacoch január, február a marec s najvyšším výskytom 49 prípadov (92,5 %) vo februári. Sporadicky sa vyskytlo 7 ochorení, Ostatných 46 ochorení malo epidemický charakter, z toho nozokomiálneho pôvodu bolo 42 ochorení a 4 ochorenia boli profesionálneho pôvodu. Epidémia je popísaná v časti „Nozokomiálne infekcie“. Očkovanie proti chrípke vakcínou Influvac malo v anamnéze 12 chorých. Hospitalizáciu si vyžiadalo 5 ochorení. Ochorenia skončili uzdravením. Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 2 krát vírus chrípky typu A/H3 a 6 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie. Ostatné ochorenia boli vykázané v epidemiologickej súvislosti.

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 1 ochorenie na pandemickú chrípku s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. Ochorel dospelý neočkovaný muž. Ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu. Z nosohltanového výteru bol izolovaný vírus chrípky typu A(H1N1)California/7/2009pdm09.

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali celkovo 12 556 potvrdených ochorení na ochorenie Covid-19 s chorobnosťou 7 777,5/100 000 obyvateľov.

Hospitalizovaných bolo 551 pacientov. V okrese Nitra bolo hlásených 237 úmrtí v rámci epidémie ochorení Covid-19, z toho 198 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 39 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu.

V roku 2020 bolo hlásených 8 749 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 5 419,3/100 000 obyvateľov. Ochorelo 4 098 mužov (46,8%) a 4 651 žien (53,2%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 6 990,9/100 000 obyvateľov (1 541 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb, 6 625,6/100 000 obyvateľov (1 582 prípadov) bola vo vekovej skupine 25-34-ročných osôb. Prvé ochorenie bolo evidované v marci. S príchodom 2. vlny začal postupne od septembra počet ochorení narastať a výskyt nadobudol epidemický charakter s maximom 4 740 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 975 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020. Importovaných bolo 97 ochorení. Reinfekcie boli zaznamenané v 3 prípadoch. Nozokomiálneho pôvodu bolo 337 ochorení. Hospitalizovaných bolo 532 pacientov. Klinická forma: neurčená – 3 404x, respiračná - 2 456x, bezpríznaková - 1 635x, febrilná – 924x, senzorická - 271x, pľúcna – 17x, neurologická – 16x, črevná -8x, faryngeálna - 6x, kĺbna – 6x, nezistená – 5x, očná -1x.

V roku 2020 bolo hlásených 3 807 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených antigénom s chorobnosťou 2 358,1/100 000 obyvateľov. Ochorelo 1 808 mužov (47,5%) a 1 999 žien (52,5%) vo všetkých vekových skupinách, s výnimkou 0-ročných detí, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 3 401,2/100 000 obyvateľov (279 prípadov) bola vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb, a 3 121,2/100 000 obyvateľov (688 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb. Prvé ochorenie bolo evidované v októbri, kedy sa začali prvý krát používať antigénové testy v rámci celoplošného testovania. Postupne počet ochorení narastal s maximom 3 441 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 19 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020. Neboli zaznamenané importované ochorenia ani reinfekcie. Nozokomiálneho pôvodu bolo 275 ochorení. Popísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“. Hospitalizovaných bolo 19 pacientov. Klinická forma: neurčená – 2 636x, respiračná - 492x, bezpríznaková - 329x, febrilná – 181x, senzorická - 66x, pľúcna – 2x, nezistená – 101x.

Skupina neuroinfekcií

U ochorení na meningokokovú infekciu pozorujeme v okrese Nitra dlhodobu priaznivú situáciu vo vývoji chorobnosti. Za posledných 5 rokov sa ochorenie vyskytlo iba 1 krát a to v roku 2018 (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V tomto roku ochorenie hlásené nebolo.

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali 3 ochorenia na vírusové infekcie CNS (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). Oproti minulému roku, kedy sme vykážali 14 ochorení s chorobnosťou 8,7/100 000 obyvateľov, je to takmer 5 násobne menej a v porovnaní s 5-ročným priemerom (15,6 prípadu, chorobnosť 9,7/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 80,7%. Ochorenia sme evidovali v mesiaci január, jún a august. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili sa uzdravením. Diagnóza bola stanovená na základe klinického obrazu a laboratórnych vyšetrení likvoru 2 krát ako nešpecifikovaná vírusová meningoencefalitída (A86) a 2 krát ako nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS (A89).

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 5 ochorení na zosterovú encefalitídu, čo predstavuje chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov. Ochoreli 2 muži a 3 ženy vo vekových skupinách dospelých osôb v mesiacoch máj, jún a júl. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a

boli vykázané na základe klinických príznakov a pozitívneho vyšetrenia likvoru: Varicella zoster vírus PCR. Všetky ochorenia sa skončili uzdravením.

V roku 2020 boli evidované 2 ochorenia na **zosterovú** meningitídu, čo predstavuje chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov.

Ochoreli 2 dospelé ženy v mesiacoch marec a júl. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a boli vykázané na základe klinických príznakov a pozitívneho vyšetrenia likvoru: Varicella zoster vírus PCR. Všetky ochorenia sa skončili uzdravením.

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Nitra v priebehu roku zaznamenali 6 ochorení s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov, čo je takmer na rovnakej úrovni v porovnaní s minulým rokom, kedy sme vykážali 7 ochorení s chorobnosťou 4,3/100 000 obyvateľov. Ale v porovnaní s 5-ročným priemerom (4,2 prípadu, chorobnosť 2,6/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpla a to o 42,9%. Ochorelo 4 muži (66,7%) a 2 ženy (33,3%), po 1 krát v mesiacoch január, jún, september a november a 2 krát v mesiaci máj. Zaznamenali sme ich vo vekových skupinách 0-ročných detí a od 55 rokov vyššie s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 173,0/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 0-ročných detí. Na základe klinického obrazu a laboratórnych vyšetrení boli ochorenia diagnostikované ako: hemofilová meningitída (G00.0) - 1 krát, pneumokoková meningitída (G00.1) - 1 krát, stafylokoková meningitída (G00.3) - 1 krát, iný bakteriálny zápal mozgových plien (G00.8) - 3 krát.

Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

V roku 2020 sme v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na antrax, brucelózu, Creutzfeldt-Jakobovu chorobu, leptospirózu, listeriózu, ornitózu, toxokarózu, teniózu, toxoplazmózu ani Q-horúčku.

V porovnaní z minulým rokom sme zaznamenali 2- násobný výskyt ochorenia na lymfskú boreliózu s počtom 30 sérologicky potvrdených ochorení (chorobnosť 18,6/100 000 obyvateľov). Hodnota 5-ročného priemeru bola 8,8 prípadu s chorobnosťou 5,5/100 000 obyvateľov (index 3,4). V epidemiologickej anamnéze udávali chorí v 11 prípadoch poštípacie kliešťom, 16 prípadoch poštípacie neznámym hmyzom a 3 krát bol mechanizmus prenosu neobjasnený. Klinicky sa ochorenia manifestovali 29 krát ako kožná forma s príznakmi erythema migrans a v 1 prípade ako neuroborelióza.

Oproti minulému roku (9 ochorenie, chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 vykážali 2 sérologicky potvrdené ochorenia na kliešťový zápal mozgu, čo je chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 5,8 prípadu či je chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov (index 0,3). Ochorenia sa klinicky manifestovali vo všetkých prípadoch ako meningeálna forma KENC. V epidemiologickej anamnéze chorí v oboch prípadoch udali poštípacie kliešťom. Iba v jednom prípade ochorenie malo typický dvojfázový priebeh. V oboch prípadoch sa jednalo o neočkované osoby s nutnosťou hospitalizácie.

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 6 prípadov na tularémiu s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli zaznamenané 4 prípady ochorenia s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 1,6 prípadu s chorobnosťou 1,0/100 000 obyvateľov (index 3,8). Všetky ochorenia boli sérologicky potvrdené a klinicky sa manifestovali ako 1-krát pľúcna forma a 5-krát uzlinová forma ochorenia. V epidemiologickej anamnéze udali 3 prípady ako mechanizmus prenosu prácu v záhrade s možným vdýchnutím prachu infikovaného výlučkami drobných hlodavcov, 2 prípady udali poštípacie kliešťom a v 1 prípade udávali kontakt s domácimi zvieratami a manipuláciu s krmivom a so stelivom. V dvoch prípadoch si ochorenie vyžiadalo hospitalizáciu.

V okrese sme v roku 2020 vykázali 1 ochorenie na aktinomykózu s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme zaznamenali 2 prípady s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. Ochorenie sa vyskytlo u ženy vo vekovej skupine 45 - 54 ročných osôb. Ochorenie sa manifestovalo ako brušná forma aktinomykózy s nutnosťou hospitalizácie.

V okrese bolo v roku 2020 hlásené 2 ochorenia vyvolané vírusom Hantaan s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. V porovnaní s minulým rokom bolo zaznamenaných 6 ochorení (chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov). Ochorenie bolo zaznamenané u 2 žien s nutnosťou hospitalizácie pričom oba prípady skončili uzdravením.

V priebehu roku 2020 bolo v okrese hlásených 9 poranení zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov). V minulom roku bolo evidovaných v okrese 5 poranení (3,1/100 000 obyvateľov). V piatich prípadoch sa jednalo o pohryznutie psom, v troch prípadoch išlo o poranenie neznámou mačkou a v jednom prípade spôsobil poranenie netopier. Vo všetkých prípadoch bola antirabická vakcinácia uskutočnená ambulantne.

Nákazy kože a slizníc

U ochorení na svrab sme v roku 2020 zaznamenali v okrese Nitra 60 prípadov ochorenia s chorobnosťou 37,2/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (113 ochorení, chorobnosť 70,0/100 000 obyvateľov) išlo o takmer 2 – násobný pokles. Oproti 5-ročnému priemeru (78,4 prípadu, chorobnosť 48,7/100 000 obyvateľov). Sporadický charakter malo 18 prípadov (30%), po 2 prípady bolo ochorenie zaznamenané v rodinách 6 krát (12 chorých, 20%) a ostatných 30 prípadov (50%) prebehlo v 6-tich epidémiách s počtom od 3 do 8 ochorení.

V roku 2020 sme rovnako ako v predchádzajúcom roku zaznamenali 1 prípad ochorenia na dermatofytózu s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov.

Iné infekcie nezaradené

V skupine streptokokových septikémií sme v roku 2020 vykázali 17 ochorení s chorobnosťou 10,5/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (19 ochorení, chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov) je to takmer o 10,5% menej. Podľa pohlavia ochorelo 7 mužov (41,2%) a 10 žien (59,8%) vo vekových skupinách od 15 rokov vyššie. Z celkového počtu vykázaných streptokokových septikémií malo 15 (88,2%) nozokomiálny pôvod. Išlo 14 krát o septikémiu vyvolanú streptokokom zo skupiny D (A40.2) a v jednom prípade o inú streptokokovú septikémiu. U zvyšných 2 ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, sa ako etiologické agens uplatnili po 1 krát *Enterococcus faecium* a *Streptococcus pneumoniae* (sérotyp 23A).

V roku 2020 bolo vykázaných 182 ochorení na iné septikémie čo je chorobnosť 112,7/100 000 obyvateľov. Je to nárast o 20,3% v porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 145 prípadov s chorobnosťou 89,8/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochorelo 103 mužov (56,6%) a 79 žien (43,4%) vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 5-9-ročných detí. Z celkového počtu ochorení malo 133 (73,1%) nozokomiálny pôvod.

Z celkového počtu 182 vykázaných ochorení skončilo 16 (8,8%) úmrtím na sepsu, z toho 13 u ochorení nozokomiálneho pôvodu (úmrtia sú popísané v časti „Nozokomiálne nákazy“ a 3 krát u ochorení nenozokomiálneho pôvodu. Úmrtia sú popísané v časti „Úmrtia na ochorenia nenozokomiálneho pôvodu“.

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 12 ochorení na syfilis, čo je chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme vykázali 13 ochorení (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov). Ochorelo 10 mužov (83,3%) a 2 ženy (16,7%) vo vekových skupinách od 25 rokov vyššie. Diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená sérologickým vyšetrením.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Nitra vykázali 13 ochorení na gonokokové infekcie (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 zaznamenali 10 ochorení, čo je chorobnosť 6,2/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochorelo 9 mužov (75,0%) a 1 žena (25,0%) vo vekových skupinách od 15 do 44 rokov veku. Vo všetkých prípadoch bola diagnóza potvrdená pozitívnou izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoku.

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení bolo dermatovenerológmi v okrese Nitra v roku 2020 hlásených 30 ochorení, ktoré sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách od 15 do 44 rokov veku. Išlo o: chlamýdiové infekcie močovopohlavnej sústavy, urogenitálna trichomonóza, anogenitálne bradavice.

V priebehu roku 2020 bolo v okrese Nitra hlásených 21 ochorení na enterobiózu s chorobnosťou 13,0/100 000 obyvateľov. Vlni sme zaznamenali 14 prípadov s chorobnosťou 8,7/100 000 obyvateľov. Diagnóza bola vo všetkých prípadoch potvrdená mikroskopickým vyšetrením perianálneho zlepu. Pôvodcom ochorení bol *Enterobius vermicularis*.

Oproti minulému roku (4 prípady, chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 zaznamenali v okrese Nitra 9 prípadov bezpríznakového nosičstva vírusu HIV (chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov). Išlo 7 krát o mužov a 2 krát o ženu vo vekových skupinách od 15 do 54 rokov veku, pričom najviac 3 prípady boli v skupine 20-24-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 36,6/100 000 obyvateľov). Sérologickým vyšetrením boli u všetkých dokázané protilátky proti vírusu HIV1.

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 43 izolácií multirezistentných kmeňov *Staphylococcus aureus* u ochorení nenozokomiálneho pôvodu. Izolácia bola hlásená najčastejšie u diagnóz respiračných a kožných ochorení, najviac 26 krát (60,5%) u diagnóz J00 až J34 (infekcie horných dýchacích ciest).

Od marca 2020 sme zaznamenali epidémiu ochorení vyvolaných vírusom Sars Cov-2, ktorá prebiehala ako súčasť celosvetovej pandémie ochorení Covid-19. Epidémia sa vyznačovala vysokou chorobnosťou a úmrtnosťou. Do 31.12.2020 sme zaznamenali v okrese Nitra celkom 237 úmrtí na toto ochorenie, z toho 198 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 39 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu. Úmrtnosť mala hodnotu 146,6/100 000 obyvateľov a smrtnosť 1,9%.

Nozokomiálne infekcie

Za rok 2020 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra Fakultná nemocnica v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Nitra - Zobor, Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie, FMC dialyzačné služby Nitra, Kardiocentrum Nitra s.r.o. a v zariadeniach sociálnych služieb spolu 1 219 nozokomiálnych nákaz, z ktorých 662 (t.j. 54,3 %) bolo vyhládaných. Z celkového počtu 1 219 evidovaných nozokomiálnych nákaz bolo vo FN Nitra 590, v ŠN Nitra 76, v PN Veľké Zálužie 119, vo FMC 6, Kardiocentre 6, v Zariadení pre seniorov (ZpS) Nitra 120, v ZSS Viničky 38, v ZSS Borinka 97, v ZSS Nitrava 65, v ZSS Promeritae Nitra 12, v DOS Zlatý vek 43, v Hospici U sv. Bernadetty v Nitre 5 a v ZSS Benefit Ľudovítová 42 nozokomiálnych ochorení.

Prevalencia nozokomiálnych ochorení je 3,5 (v roku 2019 bola prevalencia 2,0). Na náraste prevalencie o 1,5 sa podieľali koronavírusové infekcie.

V tomto roku evidujeme 6 epidémií nozokomiálneho charakteru: 2 koronavírusové epidémie, epidémie chrípky, akútnych respiračných ochorení, klostrídiových enterokolitíd a meningitíd.

Najčastejšie diagnostikovanými nozokomiálnymi ochoreniami boli koronavírusové infekcie 611x, 148x sepsy, 120 enterokolitíd spôsobených CD, 60 bronchopneumónií, 57 infekcií močových orgánov, 42 chrípok, 40 kanylových flebitíd, 27 infekcií v mieste

chirurgického výkonu a bronchopneumónií po umelej pľúcnej ventilácii, 16 inflamovaných dekubitov, 15 bronchitíd a infektov horných ciest dýchacích. Ostatné ochorenia mali sporadickejší charakter. Najčastejšie izolovanými vyvolávateľmi nozokomiálnych nákaz boli: 611-krát potvrdená infekcia 2019-nCoV, 120x Clostridium difficile, 79x Klebsiella pneumoniae, E. coli 64-krát, 63x iné špecifikované stafylokoky, 47-krát Staphylococcus aureus, 29x enterokoky a Pseudomonas aeruginosa. Ostatné etiologické agens sa vyskytli sporadicky.

Z 1 154-ich odobratých vzoriek na kultivačné vyšetrenie bolo 34 negatívnych (2,9%) a 65-krát pri výskyte nozokomiálnych nákaz nebol materiál na mikrobiologické vyšetrenie odobratý (5,3 %).

V tabuľke č. II.1. je uvedený výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy v okrese Nitra v roku 2020.

V tabuľke č. II.2. je uvedený výskyt prenosných ochorení za posledných 20 rokov v okrese Nitra.

Tabuľka II.1. - Výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese N i t r a - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Rok 2020	Rok 2019	Index 20/19	Priemer 15-19	Index 20/P	Chorobnosť v r.2020	Priemer chor.15-19
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	na 100 000	na 100 000
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A01	Brušný týfus a paratýfus	0	0	0	0	0	0	0
A02	Iné infekcie salmonelami	87	125	0,7	134,6	0,6	53,9	83,7
A03	Bacilová dyzentéria	2	0	0,0	2,2	0,9	1,2	1,4
A04	Iné bakter. črevné infekcie	333	350	1,0	282,0	1,2	206,3	175,3
A05	Iné bakter. otravy potrav.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	98	545	0,2	365	0,3	60,7	226,7
A09	Črev. inf. nepresne určené	0	136	0,0	122,0	0,0	0,0	75,9
B15	Akútna hepatitída A	0	1	0,0	1,8	0,0	0,0	1,1
B16	Akútna hepatitída B	0	3	0,0	1,6	0,0	0,0	1,0
B17.1	Akútna hepatitída C	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B17.2	Akútna hepatitída E	1	8	0,1	5,0	0,5	0,6	3,1
B18	Chronická hepatitída	3	4	0,8	6,6	0,5	1,9	4,1
A37	Divý kašeľ	2	7	0,3	8,2	0,2	1,2	5,1
A38	Šarlach	6	5	1,2	10,6	0,6	3,7	6,6
B01	Ovčie kiahne	253	767	0,3	989,8	0,4	156,7	428,4
B05	Osýpky	0	1	0,0	0,8	0,0	0,0	0,5
B06	Ružienka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B26	Mumps	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1
J11	Chrípka	31611	62 270	0,5	74080,8	0,4	66 056,6	102055,1
U07	Covid-19	12 556	0	0,0	0,0	0,0	7 777,5	0,0
U071	Covid-19 PCR	8 749	0	0,0	0,0	0,0	5 419,3	0,0
U0711	Covid-19 Ag	3 807	0	0,0	0,0	0,0	2 358,1	0,0
A39	Meningokokové infekcie	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1
A85-87 A89	Vírusová meningoencefal.	3	14	0,2	15,6	0,2	1,9	9,7
A84	Vír.encef.pren.kliešťami	2	9	0,2	5,8	0,3	1,2	3,6
G00	Bakter.zápal mozg.plien	6	7	0,9	4,2	1,4	3,7	2,6
A21	Tularémia	6	4	1,5	1,6	3,8	3,7	2,6
B58	Toxoplazmóza	0	3	0,0	0,8	0,0	0,0	0,5
A78	Q-horúčka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A27	Leptospiróza	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A32	Listerióza	0	1	0,0	0,6	0,0	0,0	0,4
A35	Tetanus	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1
A69	Lymfská borelióza	30	15	2,0	8,8	3,4	18,6	5,5
B86	Svrab	60	113	0,5	78,4	0,8	37,2	48,7

Tabuľka II.2.-Vývoj vybraných prenosných ochorení v okrese N i t r a za posledných 20 rokov

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Rok																			
			2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Skupina vybraných alimentárnych nákaz																						
A 01	Brušný týfus a paratýfus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A 02	Iné infekcie salmonelami	abs.	719	479	216	449	320	201	221	159	117	142	118	132	58	138	140	122	133	153	125	87
		rel.	440,0	293,1	132,0	274,4	195,5	122,7	134,9	96,9	71,2	86,4	71,5	82,8	36,3	86,2	87,4	76,1	82,7	95,0	77,4	53,9
A 03	Bacilová dyzentéria	abs.	11	4	18	13	18	-	1	4	22	4	4	1	-	10	1	1	8	1	-	2
		rel.	6,7	2,4	11,0	7,9	11,0	-	0,6	2,4	13,4	2,4	2,4	0,6	-	6,2	0,6	0,6	5,0	0,6	-	1,2
A 04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	12	20	35	14	44	17	62	9	35	62	65	102	284	282	284	253	221	302	350	333
		rel.	7,3	12,2	21,4	8,6	26,9	10,4	37,9	5,5	21,3	37,7	39,4	64,0	177,8	176,2	177,2	157,8	137,5	187,6	216,8	206,3
A 05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	28	33	-	97	26	-	18	13	7	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	17,1	20,2	-	59,3	15,9	-	11,0	7,9	4,3	-	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-
A 08	Vír.a inými org. vyv.črev.infekcie	abs.	23	-	233	9	75	191	523	262	466	184	206	158	193	203	191	324	445	320	545	98
		rel.	14,1	-	142,4	5,5	45,8	116,6	319,3	159,7	283,5	111,8	124,8	99,1	120,8	126,9	119,2	202,0	276,8	198,7	337,6	60,7
A 09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	105	156	109	57	136	93	239	343	397	315	357	503	254	128	151	294	8	22	136	-
		rel.	64,3	95,5	66,6	34,8	83,1	56,8	145,9	209,0	241,5	191,4	216,4	315,5	159,0	80,0	94,2	183,3	5,0	13,7	84,2	-
Skupina vírusových hepatítid																						
B 15	Akútna hepatitída A	abs.	3	2	22	6	-	1	-	-	3	30	3	-	2	8	5	3	-	-	1	-
		rel.	1,8	1,2	13,4	3,7	-	0,6	-	-	1,8	18,2	1,8	-	1,3	5,0	3,1	1,9	-	-	0,6	-
B 16	Akútna hepatitída B	abs.	8	4	5	6	3	2	14	16	24	9	5	9	3	6	3	-	-	2	3	-
		rel.	4,9	2,4	3,0	3,7	1,8	1,2	8,6	9,8	14,6	5,5	3,0	5,7	1,9	3,8	1,9	-	-	1,2	1,9	-
B 17.1	Akútna hepatitída C	abs.	3	1	1	-	5	2	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
		rel.	1,8	0,6	0,6	-	3,0	1,2	-	1,2	-	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
B 17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	3	8	3	3	8	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9	0,6	1,9	5,0	1,9	1,9	5,0	0,6
B 17.8	Iná špecifikovaná vír. hepatitída	abs.	-	-	-	1	1	-	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	0,6	0,6	-	2,4	-	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 18	Chronická hepatitída	abs.	1	2	5	5	4	19	20	9	21	19	8	5	15	8	13	6	3	7	4	3
		rel.	0,6	1,2	3,0	3,1	2,4	11,6	12,2	5,5	12,8	11,6	4,9	3,1	9,4	5,0	8,1	3,7	1,9	4,3	2,5	1,9
B 19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	1	1	1	4	3	6	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	0,6	0,6	0,6	2,4	1,8	3,7	0,6	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupina respiračných nákaz																						
A 37	Divý kašeľ	abs.	-	8	1	7	2	1	4	1	-	23	13	16	28	33	5	8	11	10	7	2
		rel.	-	4,9	0,6	4,3	1,2	0,6	2,4	0,6	-	14,0	7,9	10,0	17,5	20,6	3,1	5,0	6,8	6,2	4,3	1,2
A 38	Šarlach	abs.	38	45	21	22	9	18	16	12	8	7	18	9	8	11	10	9	16	13	5	6
		rel.	23,3	27,5	12,8	13,4	5,5	11,0	9,8	7,3	4,9	4,3	10,9	5,7	5,0	6,9	6,2	5,6	10,0	8,1	3,1	3,7
B 01	Ovčie kiahne	abs.	396	520	722	589	468	625	512	600	616	339	448	828	598	634	716	702	741	530	767	253
		rel.	242,3	318,2	441,4	525,1	286,0	381,7	312,6	365,7	374,8	206,0	271,5	519,4	374,3	396,2	446,8	437,7	460,9	329,1	475,1	156,7
B 05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9	0,6
B 06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,6	1,3	-	0,6	-	-	-

Tabuľka II.2. - Vývoj vybraných prenosných ochorení v okrese N i t r a za posledných 20 rokov – pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Rok																			
			2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Skupina neuroinfekcií																						
A 39	Meningokokové infekcie	abs.	2	-	1	2	2	1	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	1	-	-
		rel.	1,2	-	0,6	1,2	1,2	0,6	-	-	-	-	0,6	1,3	-	0,6	-	-	-	0,6	-	-
A 85-A 87 A89	Vírusová meningoencefalitída	abs.	10	12	9	15	23	17	14	19	17	10	10	18	18	32	16	7	7	34	14	3
		rel.	6,1	7,3	5,5	9,2	14,1	10,4	8,6	11,6	10,3	6,1	6,1	11,3	11,3	20,0	10,0	4,4	4,4	21,1	8,7	1,9
G 00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	2	3	1	2	6	3	-	3	5	3	5	4	7	10	3	6	3	2	7	6
		rel.	1,2	1,8	0,6	1,2	3,7	1,8	-	1,8	3,0	1,8	3,0	2,5	4,4	6,2	1,9	3,7	1,9	1,2	4,3	3,7
Skupina zoonóz a nákaz s prirodou ohniskovosťou																						
A 21	Tularémia	abs.	3	69	6	3	1	9	4	4	6	1	-	-	4	2	2	-	1	1	4	6
		rel.	1,8	42,2	3,7	1,8	0,6	5,5	2,4	2,4	3,7	0,6	-	-	2,5	1,3	1,3	-	0,6	0,6	2,5	3,7
A 27	Leptospiroza	abs.	6	6	3	3	1	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	3,7	3,7	1,8	1,8	0,6	0,6	0,6	-	0,6	0,6	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A 69	Lymfská borelióza	abs.	10	10	11	23	13	6	4	13	4	19	14	3	3	3	4	6	4	15	15	30
		rel.	6,1	6,1	6,7	14,1	7,9	3,7	2,4	7,9	2,4	11,5	8,5	1,9	1,9	1,9	2,5	3,7	2,5	9,3	9,3	18,6
A 84	Vír.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	11	5	7	9	2	17	2	9	3	6	5	4	5	9	6	5	1	8	9	2
		rel.	6,7	3,1	4,3	5,5	1,2	10,4	1,2	5,5	1,8	3,7	3,0	2,5	3,1	5,6	3,7	3,1	0,6	5,0	5,6	1,2
A 32	Listerióza	abs.	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	2	-	1	-
		rel.	0,6	-	-	-	-	-	-	0,6	0,6	-	-	-	0,6	-	-	-	1,2	-	0,6	-
A 78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 58	Toxoplazmóza	abs.	17	10	9	7	8	13	10	3	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	3	-
		rel.	10,4	6,1	5,5	4,3	4,9	7,9	6,1	1,8	-	1,2	-	0,6	-	-	0,6	-	-	-	1,9	-
B 68	Tenióza	abs.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z 20	Kont. alebo ohroz. s besnotou	abs.	53	60	42	23	26	11	13	24	16	8	23	21	32	23	28	20	26	8	5	9
		rel.	32,5	36,7	25,7	14,1	15,9	6,7	7,9	14,6	9,7	4,9	13,9	13,2	20,0	14,4	17,5	12,5	16,2	5,0	3,1	5,6
Skupina nákaz kože a slizníc																						
A 48.0	Plynová gangréna	abs.	-	-	1	1	-	2	1	-	2	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-
		rel.	-	-	0,6	0,6	-	1,2	0,6	-	1,2	-	-	-	-	-	0,6	0,6	0,6	0,6	-	-
B 86	Svrab	abs.	80	49	44	22	56	41	24	14	33	22	23	61	52	27	83	87	43	66	113	60
		rel.	49,0	30,0	26,9	13,4	34,2	25,0	14,6	8,5	20,1	13,4	13,9	38,3	32,6	16,9	51,8	54,3	26,7	41,0	70,0	37,2
A 35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,6	-

III. Rozbor epidemiologickej situácie v okrese Nitra za rok 2020

III.1. Skupina alimentárnych infekcií

Brušný týfus a paratýfus (A01)

Ochorenie na brušný týfus sme v okrese Nitra zaznamenali naposledy v roku 1996 (1 ochorenie, chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Od tohto roku je chorobnosť na brušný týfus a paratýfus v okrese nulová. Posledná bacilonosička brušného týfusu exitovala ešte v roku 2014.

K 31.12.2020 sme v okrese Nitra nevidovali žiadneho nosiča *Salmonella typhi* ani *Salmonella paratyphi*.

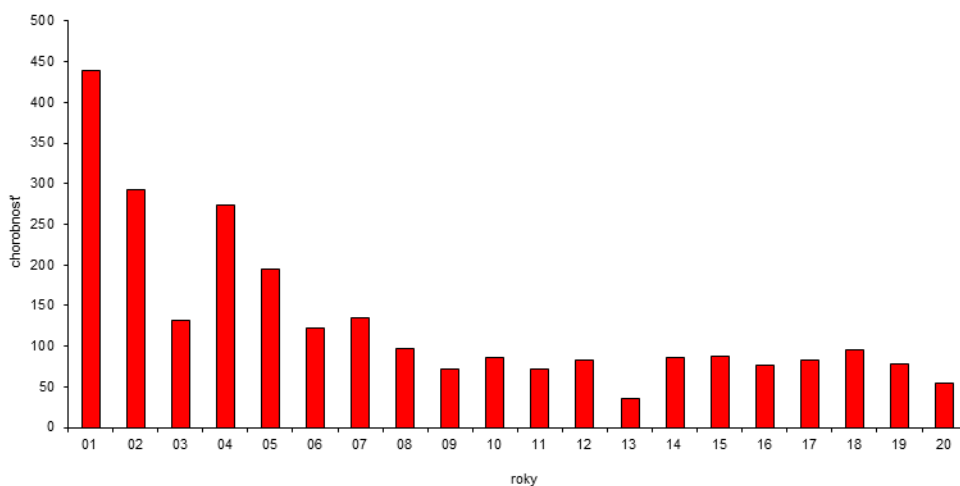
V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 1 izoláciu *Salm.typhi* bez bližšej typizácie zo žlče u 69-ročnej dôchodkyne z obce Cabaj-Čápor. Odber bol vykonaný po laparoskopickom chirurgickom zákroku pri dg. K80 (Cholecystitis phlegmonosa). Pacientka bola následne odoslaná do ambulancie Infekčnej kliniky. Vzhľadom k liečbe pacientky po operácii CEF III.generácie nebola ďalšia liečba zo strany infektológa indikovaná a ďalšie vyšetrenia boli u nej negatívne. Epidemiologická anamnéza bola u menovanej negatívna. V rodine boli vykonané u manžela a dospeljej dcéry 3 krát odbery moča a stolice na kultivačné vyšetrenie s negatívnym výsledkom.

Iné infekcie salmonelami (A02)

V roku 2020 sme v okrese Nitra vykázali spolu 87 prípadov salmonelóz, čo predstavuje chorobnosť 53,9/100 000 obyvateľov. Je to o 30,5% menej než vlani, kedy bolo hlásených 125 prípadov s chorobnosťou 77,4/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (134,6 prípadov, chorobnosť 83,7/100 000 obyvateľov) je to menej o 30,4%.

Iba v 2 prípadoch išlo o inaparentnú infekciu a v ostatných 85 prípadoch (97,7%) o salmonelovú enteritídu.

SALMONELÓZA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Podľa pohlavia sme evidovali 41 prípadov u mužov (47,1%) a 46 u žien (52,9%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky vo vekových skupinách od 0 do 9 rokov veku a to 346,0/100 000 obyvateľov (6 prípadov) v skupine 0-ročných detí, 342,3/100 000 obyvateľov (23 ochorení) u 1-4-ročných detí a 184,7/100 000 obyvateľov (15 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí.

Výskyt sme evidovali po celý rok, s typicky vyšším výskytom v teplých mesiacoch v roku. Najviac 19 prípadov (22,4%) sa vyskytlo v júli, a 15 prípadov (17,2%) v auguste.

Ochorenia sa vyskytli v 79-tich ohniskách, pričom najčastejšie 73 krát (83,9%) išlo o sporadické ochorenia.

Charakter výskytu:	Počet:	Počet prípadov:	%
sporadické prípady	73 krát	73 prípadov	83,9%
2 prípady v ohnisku	4 krát	8 prípadov	9,2%
3 prípady v ohnisku	2 krát	6 prípadov	6,9%
S p o l u :	79 ohnisk	87 prípadov	100,0%

Ako etiologické agens sa tak ako po minulé roky najčastejšie uplatnila Salm.enteritidis, vyvolala 80 manifestných ochorení na salmonelovú enteritídu a 1 inaparentnú infekciu, izolovaná bola 80 krát a 1 ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Po 2 krát bola ako etiologické agens u manifestných ochorení izolovaná Salm.bovis morbificans a Salm.typhimurium, 1 kultivačne potvrdené manifestné ochorenie vyvolala Salm.bližšie neurčená, u 1 inaparentnej infekcie bola izolovaná Salm.infantis

Do NRC pre salmonely boli v roku 2020 zasielané kmene bližšie neuršených typov salmonel na bližšiu špecifikáciu, ale nebol hlásený žiadny fagotyp.

Salmonelózy - frekvencia izolovaných typov od chorých a vylučovateľov v roku 2020 v okrese Nitra

P.č.	Izolovaný typ salmonely	Spolu		z toho			
				u chorých		u vylučovateľov	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Salm. bližšie neurčená	1	1,2	1	1,2	-	-
2	Salm.bovis morbificans	2	2,2	2	2,4	-	-
3	Salm.enteritidis	80	92,0	79	92,8	1	50,0
4	Salm.infantis	1	1,2	-	-	1	50,0
5	Salm.typhimurium	2	2,2	2	2,4	-	-
6	ZES kult.nevyšetrený	1	1,2	1	1,2	-	-
S p o l u :		87	100,0	85	100,0	2	100,0

Ako faktor prenosu nákazy udávali chorí najčastejšie 27 krát (31,0%) kuracie mäso. V ohniskách salmonelóz boli v roku 2020 na kultivačné vyšetrenie odobraté 1 krát domáce zákusky pripravené z domácich vajčiek a 1 krát umelá mliečna výživa Nutrilon s negatívnym výsledkom.

Faktor prenosu:	Počet:	%
kuracie mäso	27 krát	31,0%
vajíčka	24 krát	27,6%
mäsové výrobky	17 krát	19,5%
bravčové mäso	4 krát	4,6%
lahôdkárske výrobky	4 krát	4,6%
mliečne výrobky okrem syra (bryndza)	2 krát	2,3%
umelá mliečna výživa	1 krát	1,2%
kontakt (novorodenec pri pôrode)	1 krát	1,2%
neobjasnený faktor	7 krát	8,0%
S p o l u :	87 prípadov	100,0%

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali 6 manifestných ochorení na salmonelózu v skupine 0-ročných detí (chrobnosť 346,0/100 000 obyvateľov).

Prehľad faktorov prenosu nákazy u 0-ročných detí:

Vek v mesiacoch	Forma ochorenia		Faktor prenosu					Typ salm.
	ochorenie	vyluč.	kur. mäso	vajíčka	umelá ml.v.	kontakt	neobjasnené	S.enteritidis
0-mesačné	1	-	-	-	-	1	-	1
2-mesačné	1	-	-	-	-	-	1	1
3-mesačné	1	-	-	-	1	-	-	1
6-mesačné	1	-	-	1	-	-	-	1
10-mesačné	1	-	-	1	-	-	-	1
11-mesačné	1	-	1	-	-	-	-	1
S p o l u	6	-	1	2	1	1	1	6

Z celkového počtu 87 prípadov si 33 ochorení (37,9%) vyžiadalo hospitalizáciu. V priebehu roku 2020 sme zaznamenali v okrese Nitra 2 importované ochorenia na salmonelózu a to po 1 krát z Maďarska a Česka. Nozokomiálne ochorenia na salmonelózu sme v roku 2020 v okrese Nitra nezaznamenali.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v roku 2020 v okrese Nitra žiadnu epizootiu salmonelózy u zvierat.

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali 4 krát rodinný výskyt s 2 prípadmi a 2 rodinné epidémie s 3 ochoreniami.

Popis epidémii:

V dňoch 31.8.2020 až 1.9.2020 zo 4-člennej domácnosti v obci Štefanovičová ochoreli traja jej členovia po konzumácii volského oka z domácich vajec (1 dieťa z MŠ, 1 školák, 1 dospelá žena). U všetkých 3 bola zo stolice izolovaná Salm.enteritidis. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

V rodine v meste Vráble ochoreli na salmonelózu všetci 3 členovia domácnosti (2 dospelé osoby a stredoškólák). V anamnéze udávali konzumáciu fašírok z bravčového mäsa zakúpeného vo verejnej distribúcii. U dospelého muža bola z VR izolovaná Salm.enteritidis, u stredoškóláka a dospeléj ženy Salm.bovis morbificans. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

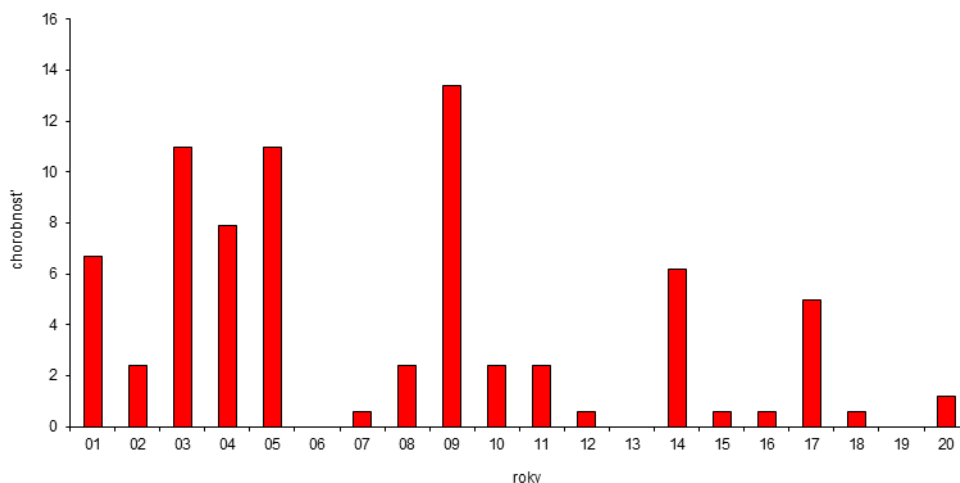
Prehľad salmonelóz – 2 prípady v ohnisku v roku 2020 v okrese Nitra

P.č.	Obec	Dátum výskytu	Počet ochorení		Typ salmonely	Faktor prenosu nákazy	Typ výskytu
			och.	vyl.			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nitra	6.1.2020	2	-	S.enteritidis	kuracie mäso VD	rodinný
2	Melek	29.7.-30.7.2020	2	-	S.enteritidis	lahôdkárske výrobky VD	rodinný
3	Veľký Cetín	20.9.2020	2	-	S.enteritidis	lahôdkárske výrobky VD	rodinný
4	Nitra	4.11.-10.11.2020	2	-	S.enteritidis	1x mäs-výrobky/1x kontakt	rodinný

Bacilová dyzentéria (A03)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na bacilovú dyzentériu, sme v roku 2020 vykázali 2 manifestné ochorenia s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,4/100 000 obyvateľov (2,2 prípadu).

BACILOVÁ DYZENTÉRIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

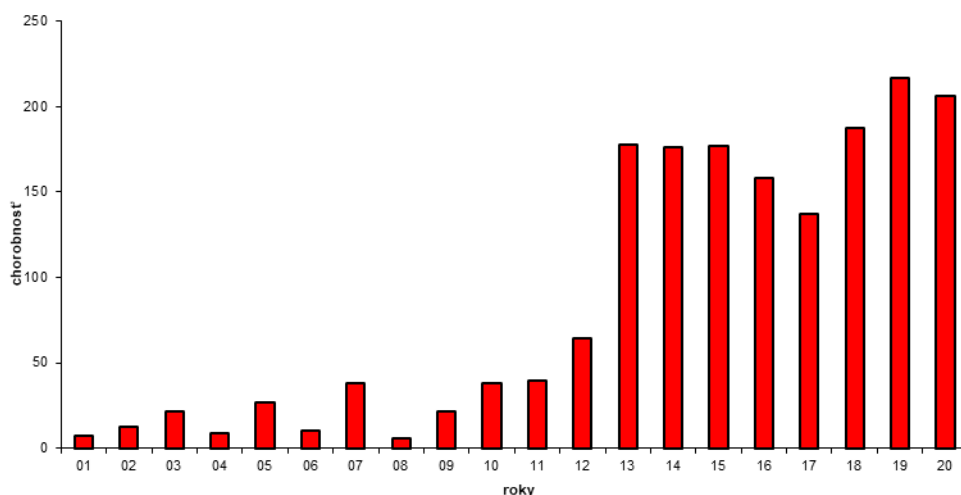

Ochorenia boli sporadické, kultivačne potvrdené a ako etiologické agens sa uplatnila *Sh.flexneri*. Podľa pohlavia sa ochorenia vyskytli u žien a to po 1 krát vo vekových skupinách 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 14,0/100 000 obyvateľov) a 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov). Po 1 prípade sa vyskytli v mesiacoch september a október. Obidve ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a zaznamenali sme ich u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom.

Iné bakteriálne črevné infekcie (A04)

V tejto skupine alimentárnych ochorení sme v roku 2020 zaznamenali v okrese Nitra v porovnaní s minulým rokom mierny pokles chorobnosti. Vykázali sme 333 prípadov, čo je chorobnosť 206,3/100 000 obyvateľov. Je to o 4,9% menej než vlani (350 ochorení, chorobnosť 216,8/100 000 obyvateľov). V porovnaní s 5-ročným priemerom (282,0 prípadov, chorobnosť 175,3/100 000 obyvateľov) je to však viac o 18,1%.

BAKTERIÁLNE ČREVNÉ INFEKČIE
chorobnosť na 100 000 za r.2001-2020

Podľa pohlavia ochorelo 172 mužov (51,7%) a 161 žien (48,3%) vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou u malých detí a to 980,4/100 000 obyvateľov (17 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 758,9/100 000 obyvateľov (51 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí.

Výskyt sme zaznamenali vo všetkých mesiacoch roka s vyšším výskytom v letných mesiacoch. Najviac prípadov 42 (12,7%) sme evidovali v júli a 37 (11,1%) v auguste.

Podľa etiológie boli jednotlivé ochorenia vykázané 1 krát (0,3%) ako infekcie enteropatogénnymi E.coli, 180 krát (54,1%) ako kampylobakteriáza, 3 krát (0,9%) ako yersiniáza a 149 krát (44,7%) ako enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile.

Infekcia enteropatogénnymi E.coli (A04.0)

Oproti minulému roku (3 prípady, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 v okrese Nitra u tejto diagnózy zaznamenali iba 1 sporadické ochorenie, čo je chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov.

Sporadické, neobjasnené, kultivačne potvrdené ochorenie bolo hlásené vo februári u 1-ročného chlapca mimo kolektívu a vyvolala ho enteropatogénna E.coli OB polyvalentná. Ochorenie si nevyžiadalo hospitalizáciu.

Kampylobakteriáza (A04.5)

V roku 2020 sme v okrese Nitra vykážali 180 ochorení na kampylobakterózu, čo je chorobnosť 111,5/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (232 ochorení, chorobnosť 143,7/100 000 obyvateľov) je to o 22,4% menej.

Ochorelo 93 mužov (51,7%) a 87 žien (48,3%) vo všetkých vekových skupinách, ale najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola u malých detí a to 980,4/100 000 obyvateľov (17 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 729,2/100 000 obyvateľov (49 ochorení) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí.

Výskyt ochorení sme zaznamenali po celý rok s maximom v letných mesiacoch, pričom najviac prípadov 30 (16,7%) sme zaznamenali v auguste a 28 prípadov (15,6%) v júni.

Ochorenia sa vyskytli prevažne 152 krát (84,4%) sporadicky a 13 krát v rámci rodinného výskytu (11 krát 2 prípady a 2 krát 3 prípady v rodine).

Ochorelo 58 malých detí mimo kolektívu (32,2%), 14 detí navštevujúcich MŠ (7,8%), 25 školákov (13,9%), 11 stredoškolákov (6,1%), 7 vysokoškolákov (3,9%) a 65 dospelých osôb (36,1%).

Pôvodca ochorenia *Campylobacter jejuni* bol laboratórne potvrdený u 135 chorých (75,0%), *Campylobacter coli* u 7-mich chorých (3,9%), *Campylobacter species* u 27 chorých (15,0%), 5 kultivačne negatívnych a 6 laboratórne nevyšetrených ochorení bolo vykázaných na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si vyžiadalo 41 ochorení (22,8%).

Ako faktor prenosu nákazy udávali chorí najčastejšie 84 krát (46,7%) konzumáciu kuracieho mäsa a 47 krát (26,1%) mäsové výrobky.

Faktor prenosu:	počet:	%
kuracie mäso	84 krát	46,7%
mäsové výrobky	47 krát	26,1%
kontakt s domácimi zvieratami	11 krát	6,1%
vajíčka	14 krát	7,8%
bravčové mäso	7 krát	3,9%
hovädzie mäso	2 krát	1,1%
morčacie mäso	2 krát	1,1%
umelá mliečna výživa	2 krát	1,1%
kontakt s infikovanou osobou	3 krát	1,7%
syry	1 krát	0,5%
cukrárenské výrobky	1 krát	0,5%
neobjasnený faktor prenosu	6 krát	3,4%
Spolu:	180 prípadov	100,0%

V priebehu roku sme v okrese Nitra nezaznamenali importované ochorenia na kamylobakteriôzu ani nozokomiálne ochorenia.

Popis epidémií:

V rodine v Nitre ochoreli na kamylobakteriôzu v dňoch 3.8. a 4.8.2020 všetci 3 členovia domácnosti (2 dospelí a malé dieťa mimo kolektívu). V čase pred ochorením konzumovali kuracie hamburgery z MC Donaldu. Laboratórne potvrdené bolo ochorenie u malého dieťaťa, 1 krát bolo vyšetrenie negatívne a 1 krát nebolo laboratórne vyšetrené. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

V rodine v obci Jarok ochoreli v dňoch 16.8. až 18.8.2020 na kamylobakteriôzu 3 zo 4 osôb domácnosti (1 dospelý muž a 2 malé deti mimo kolektívu). Ako faktor prenosu nákazy sa uplatnila pravdepodobne šunka z VD. Kultivačne potvrdené bolo iba 1 ochorenie (*Campylobacter jejuni*) a 2 ochorenia neboli laboratórne vyšetrené. Ochorenia si nevyžiadali hospitalizáciu.

Yersinióza (A04.6)

V roku 2020 sme vykážali v okrese Nitra 3 ochorenia na yersiniózu (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov), čo je o polovicu menej ako vlani (6 ochorení, chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov).

Ochorenia mali sporadický charakter, boli kultivačne potvrdené a ako etiologické agens sa vo všetkých prípadoch uplatnila *Y.enterocolitica* sérovar 03. Ochorelo 1 malé dieťa mimo kolektívu a 2 dospelé osoby. Ako faktor prenosu sa uplatnili vo všetkých prípadoch mäsové výrobky. Ochorenia si nevyžiadali hospitalizáciu.

Enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile (A04.7)

V tejto skupine ochorení bolo v roku 2020 hlásených v okrese Nitra 149 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 92,3/100 000 obyvateľov) Oproti minulému roku (109 ochorení, chorobnosť 67,5/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti o 36,7%. Z celkového počtu vykázaných ochorení malo až 120 (80,5%) nozokomiálny pôvod.

Iba 1 ochorenie bolo vo vekovej skupine 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 14,0/100 000 obyvateľov) a ostatné prípady sa vyskytli u dospelých od 20 rokov vyššie s typicky najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 358,2/100 000 obyvateľov (99 ochorení) v najstaršej vekovej skupine.

Ochorenia mali prevažne sporadický charakter, zaznamenali sme iba 2 menšie epidémie nozokomiálneho pôvodu (3 prípady v ŠN Sv. Svorada Nitra Zobor a 6 prípadov u pacientov Internej kliniky FN Nitra). Epidémie sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

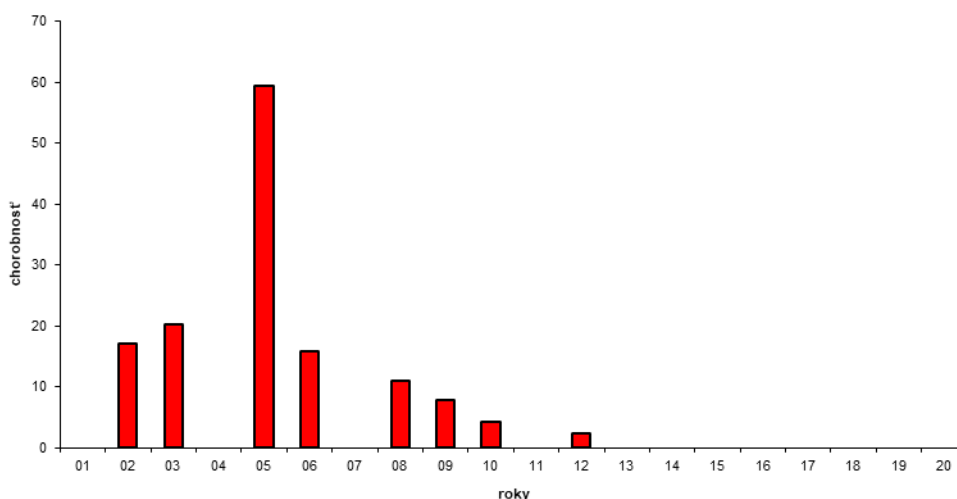
Diagnóza bola potvrdená dôkazom toxínu Clostridium difficile v stolici u 130 chorých (87,2%), pričom 71x išlo produkciu toxínu A, 5x B a 54x toxínu A aj B. Ostatných 19 ochorení bolo vykázaných ako možné prípady na základe typického klinického obrazu a pozitívneho vyšetrenia GDH. V 8-mich prípadoch bolo ochorenie vykázané ako recidíva a 1 krát ako reinfekcia.

Hospitalizáciu si vyžiadalo 136 ochorení (91,3%). Nezaznamenali sme žiadne úmrtie na klostridiovú enterokolitídu ani importované ochorenie.

Iné bakteriálne otravy potravinami (A05)

Už ôsmy rok po sebe sme v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na bakteriálne otravy potravinami. Naposledy boli hlásené 4 prípady v roku 2012 (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov).

INÉ BAKTERIÁLNE OTRAVY POTRAVINAMI
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Giardióza (A07.1)

V roku 2020 sme v okrese ochorenie u tejto diagnózy nezaznamenali. Vlni bolo vykázané 1 kultivačne potvrdené ochorenie na giardiázu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov).

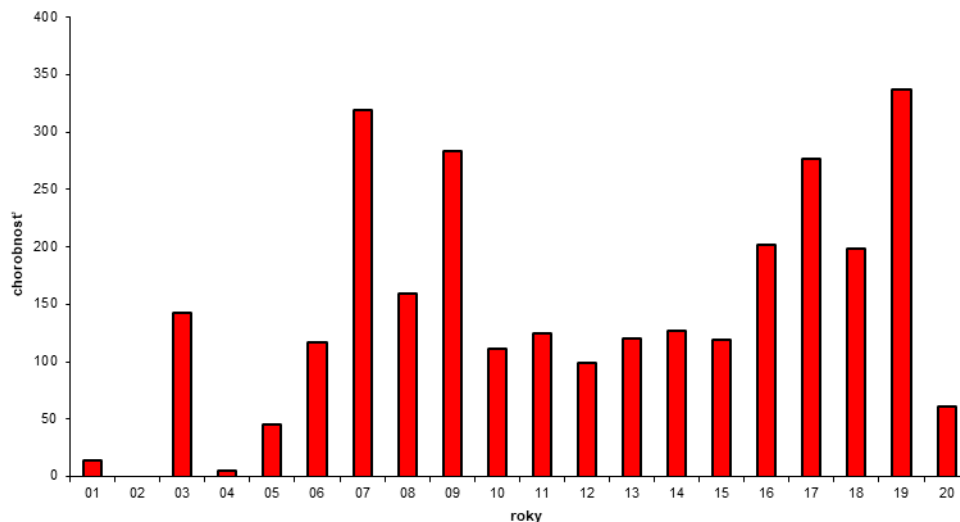
Vírusové a inými organizmami vyvolané črevné infekcie (A08)

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese hlásených 545 ochorení na vírusové črevné infekcie (chorobnosť 337,6/100 000 obyvateľov) došlo v roku 2020 v tejto skupine alimentárnych ochorení k viac ako päťnásobnému poklesu chorobnosti. Vykázaných bolo iba 98 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 60,7/100 000 obyvateľov. Oproti 5-ročnému priemeru (365 prípadov, chorobnosť 226,7/100 000 obyvateľov) chorobnosť poklesla o takmer štvornásobne.

Podľa pohlavia ochorelo 56 mužov (57,1%) a 42 žien (42,9%) vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 980,4/100 000 obyvateľov (17 prípadov) v skupine 0-ročných detí a 520,8/100 000 obyvateľov (35 prípadov) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Ochorenia boli hlásené po celý rok s maximom 28 prípadov (28,6%) v mesiaci januári.

Podľa etiológie ochorení bolo vykázaných 48 rotavírusových enteritíd (49,0%), 25 ochorení na gastroenteropatiu vyvolanú vírusom Norwalk (25,5%), 15 adenovírusových enteritíd (15,3%) a 10 enteritíd vyvolaných astrovírusmi (10,2%).

VÍRUSMI A INÝMI ORGANIZMAMI VYVOLANÉ ČREVNÉ INFEKcie
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Rotavírusová enteritída (A08.0)

Chorobnosť na rotavírusové enteritídy oproti minulému roku, kedy sme vykázali 198 ochorení s chorobnosťou 122,7/100 000 obyvateľov, významne poklesla a hlásených bolo iba 48 prípadov s chorobnosťou 29,7/100 000 obyvateľov.

Charakter výskytu bol najčastejšie 37 krát sporadický (77,1%), 2 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (8,3%), 1 krát 3 prípady v rodine (6,3%) a 1 krát 4 prípady v rodine (8,3%). Okrem rodinného výskytu sme epidémie nezaznamenali.

Podľa kolektívu ochorelo 20 malých detí mimo kolektívu (41,7%), 5 detí navštevujúcich MŠ (10,4%), 8 školákov (16,7%), 1 stredoškolák (2,1%) a 14 dospelých osôb (29,1%).

Laboratórne potvrdených bolo 43 ochorení (89,6%), 1 negatívne a 4 laboratórne nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

Z celkového počtu 48 ochorení si 33 (68,8%) vyžiadalo hospitalizáciu. Ochorenia sa vyskytli 4 krát u očkovaných detí (Rotarix 1x 1 dávka a 3x 2 dávky). Nozokomiálny pôvod malo iba 1 ochorenie. Importované ochorenia na rotavírusovú enteritídu sme nezaznamenali. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

Popis epidémií:

V rodine v Nitre ochoreli v čase od 10.8.2020 do 17.8.2020 3 členovia domácnosti na rotavírusové enteritídy (dospelá žena a 2 školáci). Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie, laboratórne potvrdené boli 2 prípady, 1 krát nebolo vyšetrenie stolice vykonané. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V rodine v obci Svätoplukovo ochoreli v dňoch 17.8. až 21.8.2020 na rotavírusové enteritídy 4 členovia domácnosti (2 malé deti mimo kolektívu, 1 školáčka a dospelá žena). Hospitalizované boli 2 malé deti mimo kolektívu, vyšetrenie stolice bolo 1 krát negatívne a 1 krát pozitívne na rotavírusy. Dospelá žena, ktorá ochorela ako prvá a bola prameňom nákazy pre ostatných chorých a školáčka neboli vyšetrené. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk (A08.1)

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese Nitra hlásených 305 ochorení na norovírusové infekcie (chorobnosť 188,9/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 vykážali iba 25 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 15,5/100 000 obyvateľov.

Sporadický charakter malo 17 ochorení (68,0%), 2 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine a 1 krát 4 prípady v rodine. Iné epidémie norovírusových ochorení sme nezaznamenali.

Ochorelo 11 malých detí mimo kolektívu (44,0%), 4 deti navštevujúce MŠ (16,0%), 1 stredoškólak (4,0%) a 9 dospelých osôb (36,0%).

Laboratórne potvrdených bolo 20 ochorení (80,0%), 2 negatívne a 3 laboratórne nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizovaných bolo 19 chorých (76,0%). Importované infekcie sme nezaznamenali a nozokomiálny pôvod mali iba 2 ochorenia (8,0%).

Popis epidémie:

V rodine v Nitre ochoreli v čase od 13.1. do 14.1.2020 na norovírusové gastroenteropatie 4 dospelé osoby zo 7-mich členov domácnosti. Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia, z toho 1 krát bolo imunochromatografické vyšetrenie stolice pozitívne na norovírusy a 1 krát bolo vyšetrenie negatívne. Ďalší 2 chorí lekárske ošetrenie nevyhľadali.

Adenovírusová enteritída (A08.2)

V roku 20120bolo v tejto skupine vírusových črevných infekcií hlásených iba 15 ochorení, čo je chorobnosť 9,3/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo vykázaných 36 prípadov (chorobnosť 22,3/100 000 obyvateľov). Sporadických bolo 13 ochorení (86,7%), a 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine.

Ochorelo 6 malých detí mimo kolektívu (40,0%), 2 deti navštevujúce MŠ (13,3%), 3 školáci (20,0%) a 4 dospelé osoby (26,7%).

Laboratórne potvrdené boli všetky ochorenia a hospitalizáciu si vyžiadalo 12 prípadov. Nozokomiálny pôvod malo iba 1 ochorenie. Epidémie sme u tejto diagnózy nezaznamenali.

Iné vírusové enteritídy (A08.3)

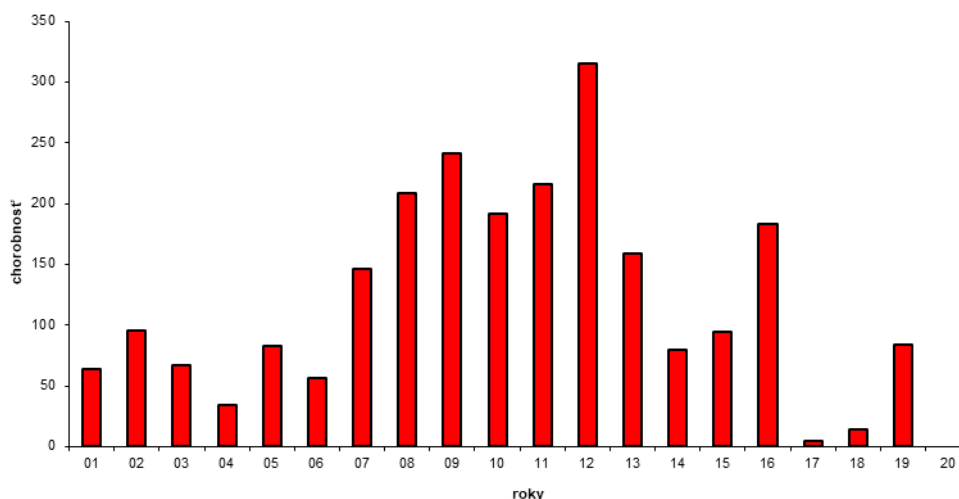
Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese hlásených 6 ochorení na enteritídy vyvolané astrovírusmi (chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 vykázali 10 prípadov, čo je chorobnosť 6,2/100 000 obyvateľov.

Osem ochorení malo sporadický charakter a 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené a zaznamenali sme ich výlučne u malých detí mimo kolektívu. Hospitalizované boli 4 ochorenia a nozokomiálny pôvod malo 1 ochorenie.

Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (A09)

V tejto skupine alimentárnych ochorení sme v roku 2020 v okrese Nitra po prvý krát za celé sledované 20-ročné obdobie zaznamenali nulovú chorobnosť. V minulom roku bolo hlásených 136 prípadov (chorobnosť 84,2/100 000 obyvateľov) a priemer za posledných 5 rokov bol 122 prípadov (chorobnosť 75,9/100 000 obyvateľov).

HNAČKA A GASTROENTERITÍDA PRAVDEPODOBNE INFEKČNÉHO PÔVODU
chorobnosť na 100 000 oby. za r.2001-2020

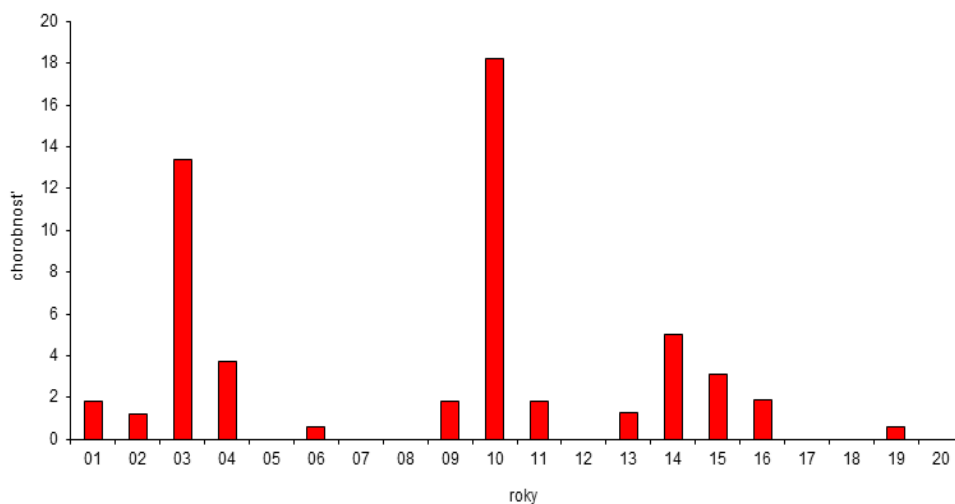
III.2. Skupina vírusových hepatítid

Situácia vo výskyte vírusových hepatítid je v okrese Nitra dlhodobo priaznivá. Aj v roku 2020 bola chorobnosť nízka a zaznamenali sme iba 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) a 3 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Akútna vírusová hepatitída A (B15)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese vykázali 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu A (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov), bola chorobnosť u tohto typu VH nulová. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,1/100 000 obyvateľov (1,8 prípadu).

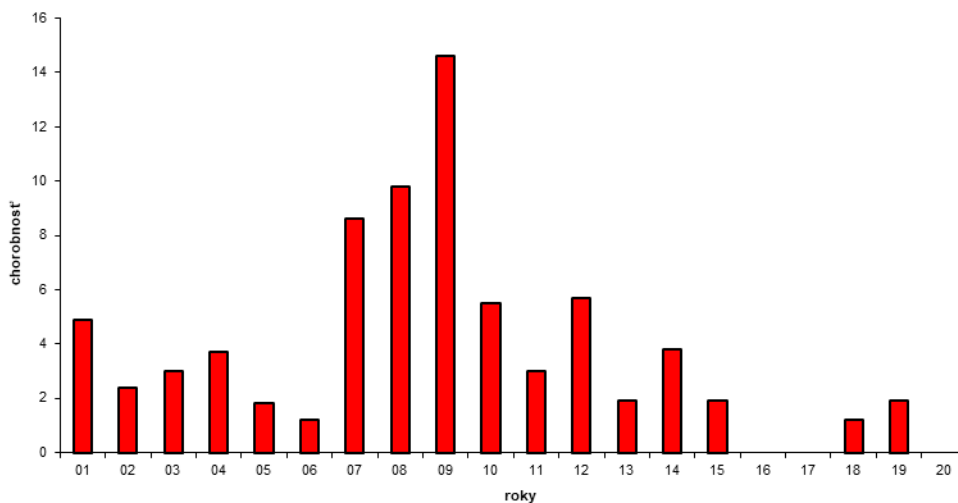
AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA A
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Akútna vírusová hepatitída B (B16.9)

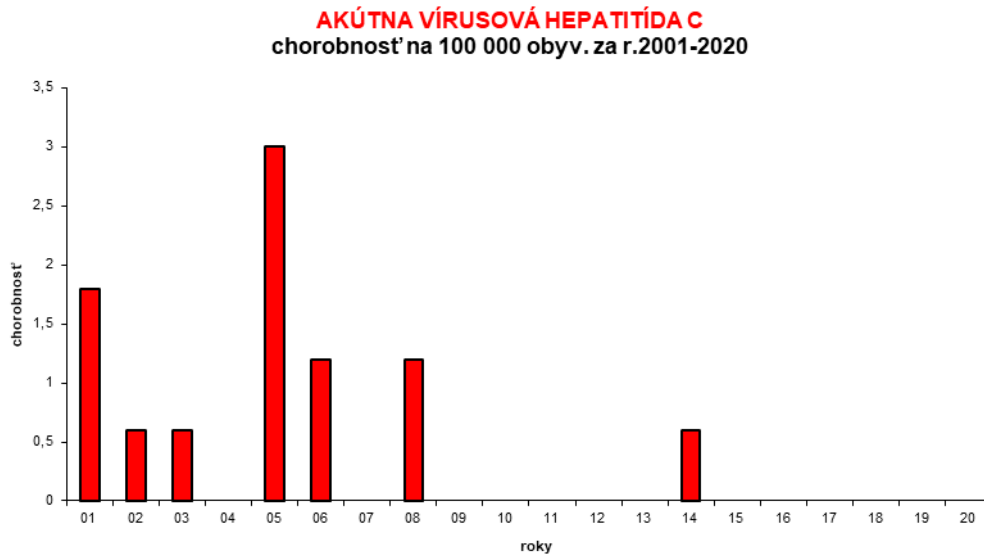
V porovnaní s minulým rokom, kedy boli v okrese Nitra hlásené 3 ochorenia na akútnu VHB (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 u tohto typu VH zaznamenali nulový výskyt. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,0/100 000 obyvateľov (1,6 prípadu).

AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA B
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Akútna vírusová hepatitída C (B17.1)

Už 6 rokov po sebe sme ochorenie na akútnu VHC v okrese nezaznamenali. Naposledy bolo ochorenie hlásené v roku 2014 a to 1 prípad s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov.

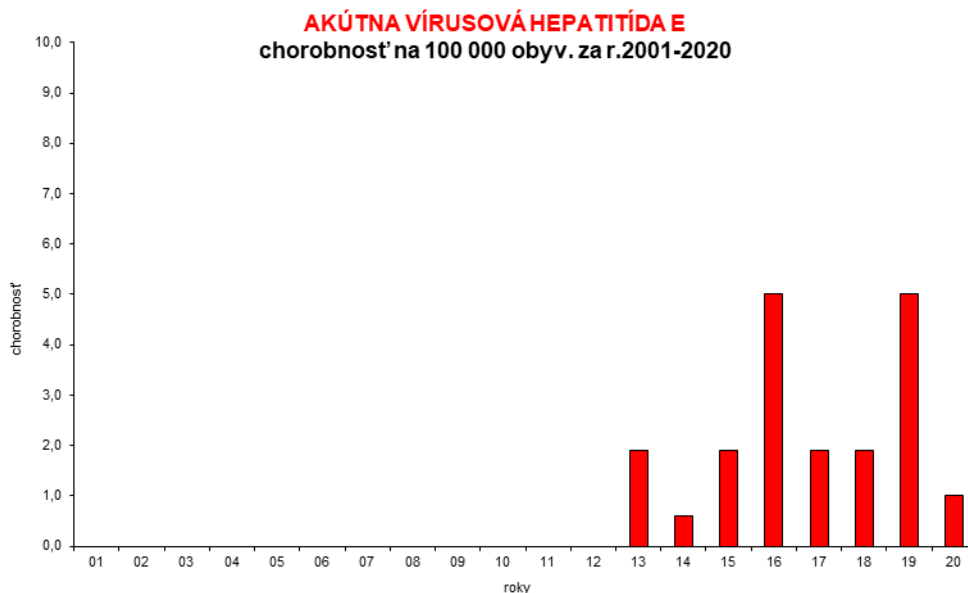

Akútna vírusová hepatitída E (B17.2)

Ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu typu E vykazujeme v okrese Nitra od roku 2013 (3 ochorenia, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Oproti minulému roku (8 ochorení, chorobnosť 5,0/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 vykázali iba 1 ochorenie s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 3,1/100 000 obyvateľov (5 prípadov).

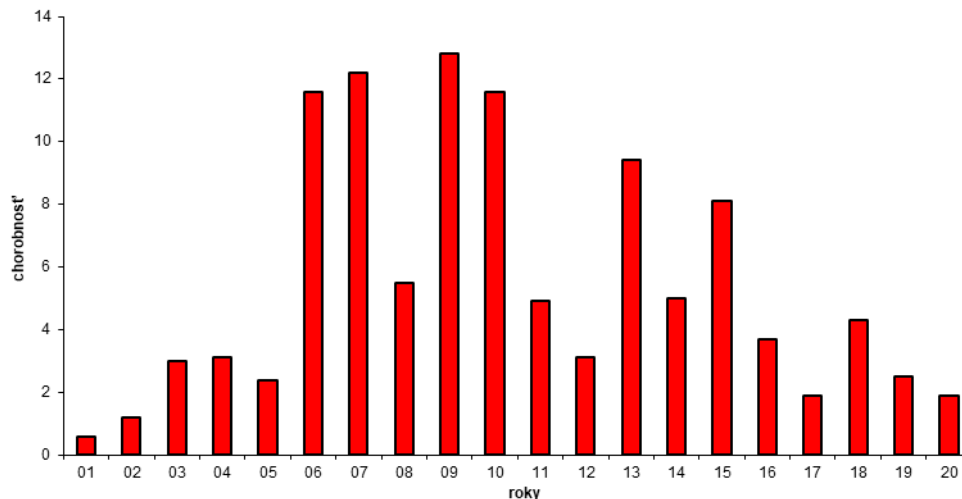
Sérologicky potvrdené, sporadické, neobjasnené ochorenie na akútnu VHE sme vykázali u 37-ročného muža, hospitalizovaný bol na IK FN Nitra, vyšetrenie anti-HEV IgM bolo pozitívne, anti-HEV IgG a anti-HAV IgM negatívne.

Chronické vírusové hepatitídy (B18.1, B18.2)

V roku 2020 sme v okrese Nitra vykázali 3 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcom roku boli hlásené 4 prípady s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov a priemer za posledných 5 rokov bol 6,6 prípadu (chorobnosť 4,1/100 000 obyvateľov). V 2 prípadoch išlo o chronické vírusové hepatitídy typu B a 1 krát o chronickú vírusovú hepatitídu typu C.

CHRONICKÁ VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Chronická vírusová hepatitída B (B18.1)

Oproti minulému roku, kedy sme ochorenie na chronickú VHB v okrese nezaznamenali, boli v roku 2020 hlásené 2 ochorenia, čo predstavuje chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov. Po 1 ochorení sa vyskytlo vo vekových skupinách 15-19-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,9/100 000 obyvateľov) a 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov).

Ochorenie na chronickú VHB sme vykázali u 66-ročnej neočkovanej onkologickej pacientky, zistené bolo v rámci pravidelných vyšetrení. Hospitalizovaná nebola. Vyšetrenie HBsAg a HBV DNA PCR bolo pozitívne. Išlo o dlhodobu evidovanú nosičku HBsAg. V rodine boli opatrenia zabezpečené u manžela (sérologické vyšetrenie, vakcinácia proti VHB).

Druhý prípad bol vykázany ako importovaný u 19-ročného neočkovaného cudzinca z Vietnamu, vyšetrenie bolo vykonané pre potreby cudzineckej polície. Hospitalizovaný nebol, vyšetrenie HBsAg, anti-HBc total a HBV DNA PCR bolo pozitívne. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, LD, vakcinácia proti VHB) boli zabezpečené u 2 kontaktov zo spoločnej domácnosti.

Chronická vírusová hepatitída C (B18.2)

V roku 2020 bolo v okrese Nitra hlásené iba 1 ochorenie na chronickú VHC, čo je chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) v predchádzajúcom roku sme evidovali 4 ochorenia s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov.

Ochorenie sa vyskytlo vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov).

Sérologicky potvrdené ochorenie sme zaznamenali u 36-ročnej ženy, zistené bolo v rámci predoperačných vyšetrení pred ortopedickou operáciou. V anamnéze pacientka udávala gastrofibroskopické vyšetrenie cca pred 9 rokmi. Sérologické vyšetrenie bolo zabezpečené u 2 kontaktov v rodine.

Nosič vírusovej hepatitídy B (Z22.5)

V priebehu roku 2020 sme vykázali v okrese Nitra 4 nových nosičov HBsAg, čo je chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov.

Išlo o 3 mužov (75,0%) a 1 ženu (25,0%), 1 krát vo vekovej skupine 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,2/100 000 obyvateľov a 3 krát v skupine 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov).

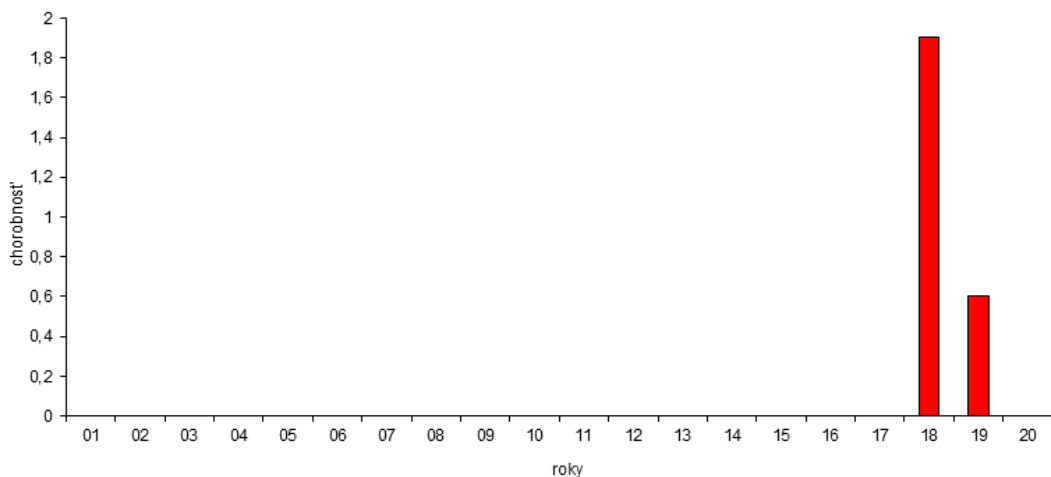
V 2 prípadoch išlo o cudzincov z Ukrajiny, ktorí sú v SR na pracovnom pobyte, vyšetrenia boli vykonané pre potreby cudzineckej polície, kontakty neudávali. Ďalšie 2 prípady boli zistené v rámci predoperačných vyšetrení, z toho 1 krát išlo o bývalú zdravotnú sestru, kompletne očkovanú proti VHB tromi dávkami vakcíny Engerix. Opatrenia boli zabezpečované u 4 kontaktov, pričom vakcinácia proti VHB bola indikovaná u 2 osôb. V 2 prípadoch boli kontakty už riadne očkované proti VHB v rámci pravidelného povinného očkovania.

III.3. Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Úroveň zaočkovanosti detskej populácie sa pohybovala v rozmedzí 95,5% – 98,0%. Pokles zaočkovanosti pod 90,0% bol zaznamenaný v 3 pediatrických obvodoch v okrese Nitra. V roku 2020 bola v okrese Nitra nulová chorobnosť u nasledovných ochorení.

- **diftéria (A36)**, ochorenie nebolo v okrese diagnostikované od roku 1964;
- **tetanus (A35)**, naposledy bolo evidované 1 ochorenie v roku 2018,
- **rubeola (B06)**, nulová chorobnosť evidujeme od roku 2000;
- **parotitída (B26)**, naposledy bolo evidované 1 ochorenie v roku 2016,
- **osýpky (B05)**, naposledy bolo evidované 1 ochorenie v roku 2019.

Morbilli
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Pertussis – divý kašeľ (A37.0)

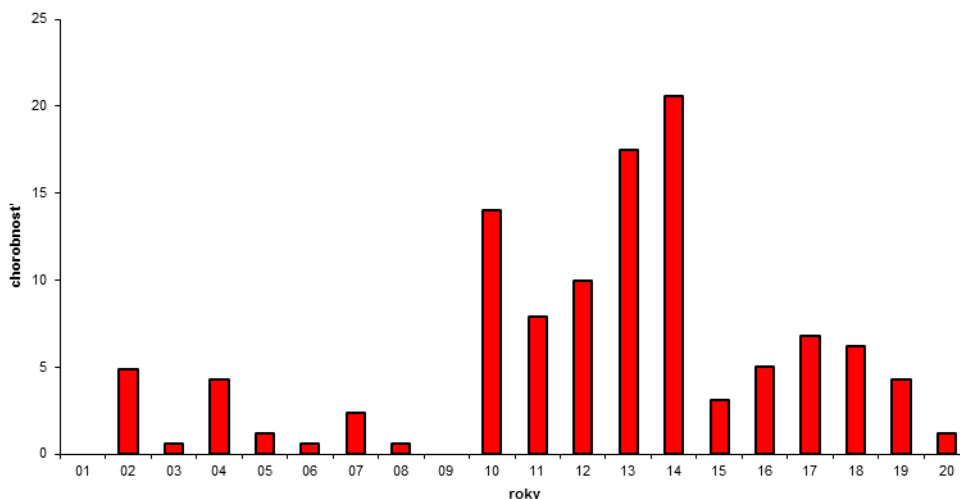
Oproti minulému roku, kedy sme vykázali v okrese 7 ochorení na pertussis s chorobnosťou 4,3/100 000 obyvateľov, došlo k poklesu chorobnosti o 71,4% a hlásené boli 2 prípady, čo predstavuje chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov. Oproti priemeru za posledných 5 rokov (8,2 prípadov, chorobnosť 5,1/100 000 obyvateľov) tak chorobnosť poklesla o 75,6%.

Podľa pohlavia ochoreli 1 muž (50,0%) a 1 žena (50,0%) vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb s vekovošpecifickou chorobnosťou 12,2/100 000 obyvateľov v skupine 35-44-ročných osôb s vekovošpecifickou chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov.

Výskyt oboch ochorení bol hlásený v mesiaci január.

Na základe laboratórnych vyšetrení boli ochorenia diagnostikované ako pertussis. sérologickým vyšetrením.

DIVÝ KAŠEĽ - PERTUSSIS
3chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Ochorenia boli sporadického charakteru. V zdravotnej dokumentácii záznam o riadnom očkovaní proti pertussis bol v 1 prípade, 1 krát záznam o očkovaní v zdravotnej dokumentácii chýbal. Hospitalizáciu si nevyžiadalo žiadne ochorenie.

Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie (A40.3)

Rovnako ako v posledných 3 rokoch bolo v okrese Nitra hlásené 1 ochorenie na septikémiu vyvolanú streptokokom pneumónie (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov).

V januári na septikémiu ochorel 28-ročný muž, onkologický pacient. Pacient bol dňa 2.1.2020 prijatý do Národného onkologického ústavu v Bratislave na liečbu. Z hemokultúry pri prijíme izolovaný *Streptococcus pneumoniae*, sérotyp 23A. Ochorenie skončilo uzdravením.

Bakteriálna meningitída vyvolaná *Haemophilus influenzae* (G00.0)

V roku 2020 sme v okrese Nitra vykázali 1 ochorenie na hemofilovú bakteriálnu meningitídu, čo je chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov.

Vo februári sme vykázali sérologicky (PCR) potvrdené ochorenie na hemofilovú meningitídu u 71-ročného neočkovaného muža. Kultivačne a mikroskopicky nebol likvor vyšetrený. Ochorenie skončilo uzdravením.

Pneumokokový zápal mozgových plien (G00.1)

Rovnako ako vlani bolo v roku 2020 hlásené 1 ochorenie na pneumokokovú meningitídu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov).

Ochorenie bolo hlásené u 55-ročného muža, hospitalizovaný bol 11.11.2020 na neurologickom oddelení FN v Trnave, následne od 18.11.2020 do 8.12.2020 na neurologickej klinike FN Nitra. Ochorenie bolo laboratórne potvrdené pozitívnym kultivačným vyšetrením likvoru - 11.11.2020: Streptococcus pneumoniae sérotyp 19A. Ochorenie skončilo uzdravením.

Zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae (J13)

V roku 2020 bolo hlásené 1 ochorenie na zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) a to u 63-ročnej neočkovanej ženy. Ochorenie malo nozokomiálny pôvod a je popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

III.4. Skupina respiračných ochorení

Tuberkulóza (A15 - A19)

V priebehu roku 2020 nebolo v okrese hlásené ochorenie na tuberkulózu. V minulom roku bolo hlásených 5 ochorení (chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov).

Počty hlásených ochorení na TBC v okrese Nitra za posledných 5 rokov:

<u>Rok</u>	<u>Počet prípadov</u>	<u>Chorobnosť</u>
2015	4	2,5/100 000 obyvateľov
2016	1	0,6/100 000 obyvateľov
2017	4	2,5/100 000 obyvateľov
2018	4	2,5/100 000 obyvateľov
2019	5	3,1/100 000 obyvateľov

Scarlatina – šarlach (A38)

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese hlásených 5 ochorení na šarlach (chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 zaznamenali 6 prípadov s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov, čo je menej o 61,5%.

Podľa pohlavia ochorelo 5 mužov (83,3%) a 1 žena (17,7%) vo vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 59,5/100 000 obyvateľov (4 prípady) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Najviac 5 ochorení (83,3%) sa vyskytlo v januári. Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia.

Erysipelas – ruža (A46)

V okrese bolo v priebehu roku hlásených 14 ochorení na erysipelas, čo je chorobnosť 8,7/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme vykázali 22 ochorení (chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 36,4%.

Ochorelo 11 mužov (78,6%) a 3 ženy (21,4%) vo vekových skupinách nad 35 rokov veku, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 32,6/100 000 obyvateľov (9 ochorení) bola ako zvyčajne u 65-ročných a starších osôb a 13,8/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 55-64-ročných osôb. Najvyšší výskyt po 4 ochorenia (po 28,6%) v mesiacoch jún a august.

Legionárska choroba (A48.1, A48.2)

V roku 2020 boli v okrese hlásené 4 ochorenia na legionársku chorobu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov.

Na IK FN Nitra bol prijatý 58-ročný muž 24.3.2020 s 3-týždňovou anamnézou suchého dráždivého kašľa (v anamnéze ATB th. Klacid) so sťažným dýchaním pri pracovnej diagnóze podozrenie na COVID-19 (U072), PCR negat. Vyšetrenie moča zo dňa 24.3.2020 pozitívne na legionelový antigén- *L.pneumophilla*, sérologické vyšetrenie negatívne. Th Klacid, Ciphin, Ceftriaxon). V rámci diferenciálnej diagnostiky zistené onkologické ochorenie pľúc, pacient preložený 26.3.2020 do ŠN Nitra Zobor. N Nitra Zobor 26.3.2020 do 6.4.2020, následne ako onkologický pacient opakovane hospitalizovaný za účelom chemoterapie. Epidemiologická anamnéza vzhľadom k legionelóze bola negatívna.

Hlásené bolo sérologicky potvrdené ochorenie na nepneumonickú legionelózu-Pontiacku horúčku u dospelého 42-ročného muža, Ide o importované ochorenie z Talianska (Naranja). Sérologické vyšetrenie: *L.pneumophila* 3 = 1:128, moč na dôkaz legionelového antigénu neodobratý. V klinickom obraze mierne bolesti hrdla, kašeľ. Vyšetrenie RTG - negat., Covid-19 negat.

Ochorenie na komunitnú pneumóniu l.dx s fluidothoraxom bilat. zmiešanej etiológie, vyvolanej legionelami a *Chlamydia pneumoniae* bolo hlásené u 91-ročnej pacientky s tumorom pľúc a pleury vpravo. Ochorenie sporadické, neobjasnené. Pacientka prijatá na hospitalizáciu pre dvojtýždňovú anamnézu ťažkostí - bolesti na hrudníku, ponámahová dýchavičnosť, nechutenstvo, chudnutie Anamnéza vzhľadom k legionárskej chorobe negatívna. Žila striedavo doma a u dcéry v Bratislave. Sérologické vyšetrenie nebolo vykonané, ochorenie bolo potvrdené na základe pozitívneho vyšetrenia antigénu z moča. Pacientka exitovala na základné ochorenie.

Ochorenie na legionelózu sme zaznamenali u 54-ročného muža. Prijatý bol na Infekčnú kliniku ako febrilný stav s celkovou slabosťou, insomniou a dehydratáciou. Pri prijíme mal vysoké hodnoty zápalových parametrov, známky hepatopatie, retencia N-katabolitov, na RTG pľúc bez známky infiltratívnych zmien v pľúcnom parenchýme, susp. staršie fibrotické zmeny v ľavom dolnom pľúcnom poli. HRCT vyšetrenie pľúc - nález len pozápalových zmien, bez akútneho zápalového procesu. Pre septický stav neznámeho origa doplnené vyšetrenia bez vysvetľujúceho nálezu. PCR SARS CoV-2 negatívne. Nasadená bola kombinovaná ATB terapia, po ktorej došlo k postupnému zlepšovaniu stavu. Pacient bol prepustený dňa 8.9.2020 do ambulantnej starostlivosti. Epidemiologická anamnéza vzhľadom k legionelóze bola u pacienta negatívna. Stav po komunitnej legionárskej chorobe - Stp. Pneumonia bilat. potvrdené sérologicky, vyvolanej legionelami druhu *L. pneumophilla* séroskupina 6 a *L. bozemanii*.

Herpes simplex (B00)

Lekári v okrese Nitra v priebehu roku hlásili 3 ochorenia na herpes simplex (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). V minulom roku bolo v okrese vykázaných 13 ochorenia (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia ochoreli 1 muž (33,3%) a 2 ženy (66,7%), pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 14,0/100 000 obyvateľov (1 ochorenie) bola vo vekovej skupine 10-14-ročných detí.

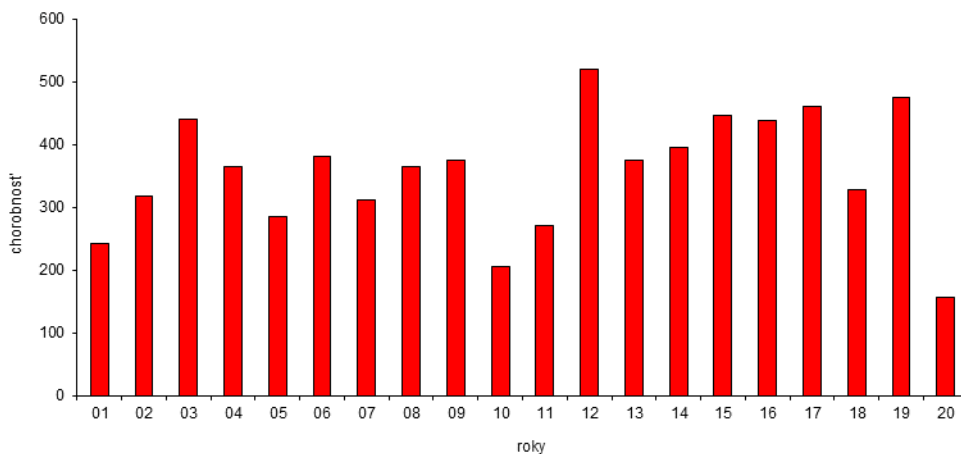
Ochorenia boli hlásené v mesiaci apríl, máj a november. Jednotlivé prípady boli diagnostikované 2 krát ako herpetickovírusová vezikulárna dermatitída (B00.1) a 1 krát ako iná forma herpetickovírusovej infekcie (B00.8).

Varicella – ovčie kiahne (B01)

V priebehu roku lekári v okrese Nitra hlásili 253 ochorení na varicellu, čo je chorobnosť 156,7/100 000 obyvateľov. Je to najnižšia chorobnosť za celé sledované 20-ročné obdobie. V porovnaní s minulým rokom 767 ochorení, chorobnosť 475,1/100 000 obyvateľov), je to pokles o 67,0% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (689,8 prípadov, chorobnosť 428,4/100 000 obyvateľov) chorobnosť klesla o 114,0%.

Podľa pohlavia ochorelo 128 mužov (50,6%) a 125 žien (49,4%) vo vekových skupinách do 44 rokov veku, pričom najviac 103 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 1268,0/100 000 obyvateľov) bolo v skupine 5-9-ročných detí a 100 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 1 488,1/100 000 obyvateľov) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí.

OVČIE KIAHNE - VARICELLA
4chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Výskyt sme s výnimkou mesiaca máj evidovali po celý rok, najviac prípadov 83 (32,8%) bolo hlásených v januári. Ochorenia mali prevažne sporadický charakter alebo prebehli v menších epidémiách v detských kolektívach.

Ochorenia boli hlásené 3 krát ako varicella s inými komplikáciami (B01.8) a 250 krát (98,8%) ako varicella bez komplikácie (B01.9).

Herpes zoster – plazivec pásový (B02)

V roku 2020 bolo v okrese hlásených 48 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 29,7/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia ochorelo 13 mužov (27,1%) a 35 žien (72,9%). Ochorenia sme zaznamenali vo vekových skupinách od 10 do 19 rokov veku a id 35 rokov vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 97,7/100 000 obyvateľov (27 ochorení) bola ako obvyčajne v skupine 65-ročných a starších osôb.

Výskyt bols výnimkou mesiaca december hlásený po celý rok s maximom 10 prípadov (20,8%) v júni a 9 prípadov (18,7%) v januári.

Ochorenia boli diagnostikované 5 krát ako zosterová encefalitída (B02.0), 2 krát ako zosterová meningitída (B02.1), 6 krát ako zosterová choroba oka (B02.3), 5 krát ako zoster s inými komplikáciami (B02.8) a 30 krát ako zoster bez komplikácie (B02.9). Zosterové encefalitídy a meningitídy sú popísané v časti „Neuroinfekcie“.

Infekčná mononukleóza (B27)

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 15 ochorení na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 9,3/100 000 obyvateľov), čo je pokles o 72,7% oproti roku 2019, kedy sme evidovali 55 ochorení s chorobnosťou 34,1/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (54,5%) a 7 žien (45,5%) vo vekových skupinách od 1 do 19 rokov veku s typicky najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 83,5/100 000 obyvateľov (6 ochorení) v skupine 15-19-ročných osôb. Najviac po 3 ochorenia (po 20,0%) boli hlásené v mesiacoch január a jún. Na základe sérologických vyšetrení boli ochorenia diagnostikované 13 krát ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a 2 krát ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1).

Chrípka a akútne respiračné ochorenia (J10, J11)

V roku 2020 lekári prvého kontaktu v okrese Nitra hlásili 31 611 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 66 056,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2019, kedy sme zaznamenali 62 270 ochorení s chorobnosťou 101 911,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 49,2%.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení tvorila chrípka a chrípke podobné ochorenia 10,0%, čo predstavuje 3 162 ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia (chorobnosť 6 607,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov).

Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení sme zaznamenali v mesiacoch február 8 535 (27,0%), január 6 256 (19,8%) a marec 4 951 (15,7%).

Výchovno-vzdelávací proces bol prerušený v 5 materských školách a 4 základných školách.

Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 168 685,9/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (6 349 prípadov), vo vekovej skupine 6-14-ročných školákov 143 405,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (7 368 prípadov) a v skupine 15-19-ročných stredoškolákov 130 150,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (3 499 prípadov), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2019 bol klinický priebeh komplikovaný u 791 prípadov (2,5%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili otitídy (1,1% z počtu ochorení a 45,3% z počtu komplikácií) a sínusitídy (1,1% z počtu ochorení a 43,5% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 11,2% z počtu komplikácií.

Aj v tomto roku sme naďalej pokračovali v monitorovaní etiológie chrípky a ARO tzv. sentinelovým spôsobom. Sentinelovými lekármi boli odobraté 4 nasofaryngeálne výtery, ďalšie výtery boli odobraté v rámci Fakultnej nemocnice v Nitre, Špecializovanej nemocnice sv. Svorada, n.o. Zobor-Nitra, ÚDZS a pracovníkmi oddelenia epidemiológie.

Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 1 krát vírus chrípky typu A/(H1N1)California/7/2009pdm-like, 2 krát vírus chrípky typu A/H3 a 6 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie.

Sezónna chrípka (J10)

V roku 2020 sme v okrese vykázali 53 ochorení na sezónnu chrípku s chorobnosťou 32,8/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 14 mužov (26,4%) a 39 žien (73,6%). Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 152,0/100 000 obyvateľov (42 prípadov) bola vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb.

Výskyt ochorení bol zaznamenaný v mesiacoch január, február a marec s najvyšším výskytom 49 prípadov (92,5 %) vo februári.

Sporadicky sa vyskytlo 7 ochorení, Ostatných 46 ochorení malo epidemický charakter, z toho nozokomiálneho pôvodu bolo 42 ochorení a 4 ochorenia boli profesionálneho pôvodu. Epidémia je popísaná v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Očkovanie proti chrípke vakcínou Influvac malo v anamnéze 12 chorých. Hospitalizáciu si vyžiadalo 5 ochorení. Ochorenia skončili uzdravením.

Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 2 krát vírus chrípky typu A/H3 a 6 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie. Ostatné ochorenia boli vykázané v epidemiologickej súvislosti.

SARI (J10.7)

V roku 2020 v okrese nebolo hlásené ochorenie na SARI.

Pandemická chrípka (J10.9)

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 1 ochorenie na pandemickú chrípku s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov.

Ochorel dospelý neočkovaný muž. Ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu. Z nosohltanového výteru bol izolovaný vírus chrípky typu A(H1N1)California/7/2009pdm09.

COVID-19

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali celkovo 12 556 potvrdených ochorení na ochorenie Covid-19 s chorobnosťou 7 777,5/100 000 obyvateľov.

Hospitalizovaných bolo 551 pacientov. V okrese Nitra bolo hlásených 237 úmrtí v rámci epidémie ochorení Covid-19, z toho 198 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 39 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu. Úmrtnosť mala hodnotu 146,6/100 000 obyvateľov a smrtnosť 1,9%.

COVID-19 potvrdený PCR (U07.1)

V roku 2020 bolo hlásených 8 749 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 5 419,3/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 4 098 mužov (46,8%) a 4 651 žien (53,2%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 6 990,9/100 000 obyvateľov (1 541 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb, 6 625,6/100 000 obyvateľov (1 582 prípadov) bola vo vekovej skupine 25-34-ročných osôb.

Prvé ochorenie bolo evidované v marci. S príchodom 2. vlny začal postupne od septembra počet ochorení narastať a výskyt nadobudol epidemický charakter s maximom 4 740 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 975 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020.

Importovaných bolo 97 ochorení, najviac 25 prípadov zo Srbska, 16 zo Spojeného kráľovstva, 15 z Ukrajiny, 8 z Česka, po 7 prípadov z Nemecka a Rakúska, 3 z Poľska, po 2 prípady z Belgicka, Maly, Ruska a Talianska a po 1 prípad z Maďarska, Moldavska, Španielska, Bieloruska, Írska, Macedónska, Slovinska a Spojených štátov.

Reinfekcie boli zaznamenané v 3 prípadoch. Nozokomiálneho pôvodu bolo 337 ochorení. Popísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“. Hospitalizovaných bolo 532 pacientov.

Klinická forma: neurčená – 3 404x, respiračná - 2 456x, bezpríznaková - 1 635x, febrilná – 924x, senzorická - 271x, pľúcna – 17x, neurologická – 16x, črevná -8x, faryngeálna - 6x, kĺbna – 6x, nezistená – 5x, očná -1x.

COVID-19 potvrdený antigénom (U07.11)

V roku 2020 bolo hlásených 3 807 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených antigénom s chorobnosťou 2 358,1/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 1 808 mužov (47,5%) a 1 999 žien (52,5%) vo všetkých vekových skupinách, s výnimkou 0-ročných detí, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 3 401,2/100 000 obyvateľov (279 prípadov) bola vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb, a 3 121,2/100 000 obyvateľov (688 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb.

Prvé ochorenie bolo evidované v októbri, kedy sa začali prvý krát používať antigénové testy v rámci celoplošného testovania. Postupne počet ochorení narastal s maximom 3 441 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 19 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020.

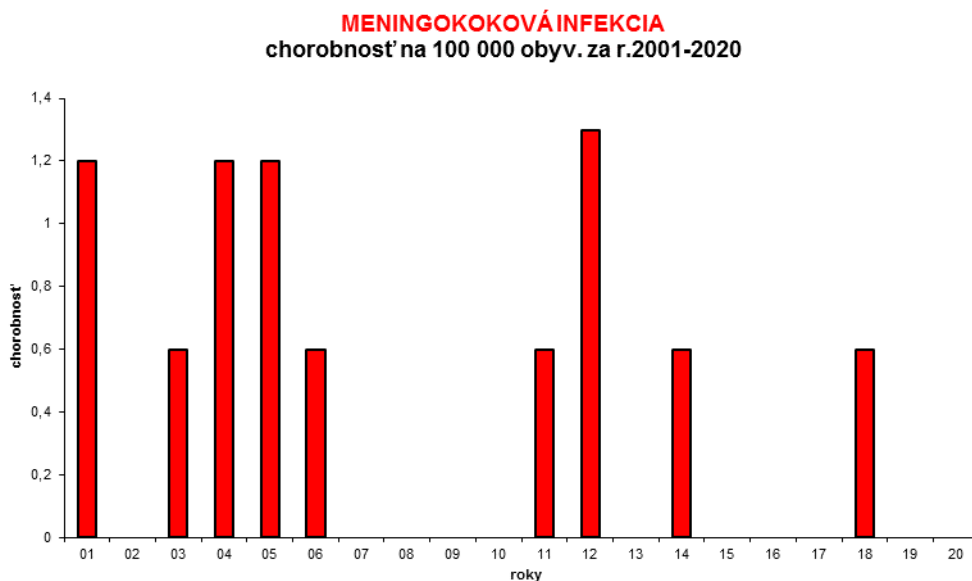
Neboli zaznamenané importované ochorenia ani reinfekcie. Nozokomiálneho pôvodu bolo 275 ochorení. Popísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“. Hospitalizovaných bolo 19 pacientov.

Klinická forma: neurčená – 2 636x, respiračná - 492x, bezpríznaková - 329x, febrilná – 181x, senzorická - 66x, pľúcna – 2x, nezistená – 101x.

III.5. Neuroinfekcie

Meningokoková infekcia (A39)

U ochorení na meningokokovú infekciu pozorujeme v okrese Nitra dlhodobo priaznivú situáciu vo vývoji chorobnosti. Za posledných 5 rokov sa ochorenie vyskytlo iba 1 krát a to v roku 2018 (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V tomto roku ochorenie hlásené nebolo.

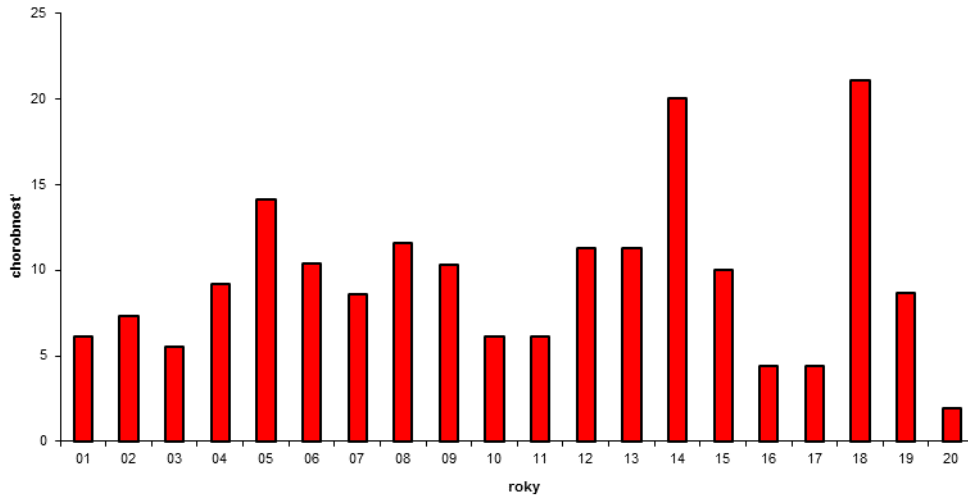

Vírusové infekcie CNS (A85.0, A86, A87.0, A89)

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali 3 ochorenia na vírusové infekcie CNS (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). Oproti minulému roku, kedy sme vykážali 14 ochorení s chorobnosťou 8,7/100 000 obyvateľov, je to takmer 5 násobne menej a v porovnaní s 5-

ročným priemerom (15,6 prípadu, chorobnosť 9,7/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 80,7%.

VÍRUSOVÉ INFEKČIE CNS
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Podľa pohlavia ochoreli 3 muži (100,0%). Po 1 ochorení bolo hlásené v skupinách 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,2/100 000 obyvateľov), 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov) a 65-ročného a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov). Ochorenia sme evidovali v mesiaci január, jún a august. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili sa uzdravením.

Diagnóza bola stanovená na základe klinického obrazu a laboratórnych vyšetrení likvoru ako:

- **nešpecifikovaná vírusová meningoencefalitída (A86)** - 2 krát
(2 krát u dospelých osôb),
- **nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS (A89)** - 1 krát
(1 krát u dospelého osoby).

Zosterová encefalitída (B02.0)

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 5 ochorení na zosterovú encefalitídu, čo predstavuje chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov.

Ochoreli 2 muži a 3 ženy vo vekových skupinách dospelých osôb v mesiacoch máj, jún a júl. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a boli vykázané na základe klinických príznakov a pozitívneho vyšetrenia likvoru: Varicella zoster vírus PCR. Všetky ochorenia sa skončili uzdravením.

Zosterová meningitída (B02.1)

V roku 2020 boli evidované 2 ochorenia na **zosterovú meningitídu**, čo predstavuje chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov.

Ochoreli 2 dospelé ženy v mesiacoch marec a júl. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a boli vykázané na základe klinických príznakov a pozitívneho vyšetrenia likvoru: Varicella zoster vírus PCR. Všetky ochorenia sa skončili uzdravením.

Bakteriálny zápal mozgových plien (G00)

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Nitra v priebehu roku zaznamenali 6 ochorení s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov, čo je takmer na rovnakej úrovni v porovnaní s minulým rokom, kedy sme vykážali 7 ochorení s chorobnosťou

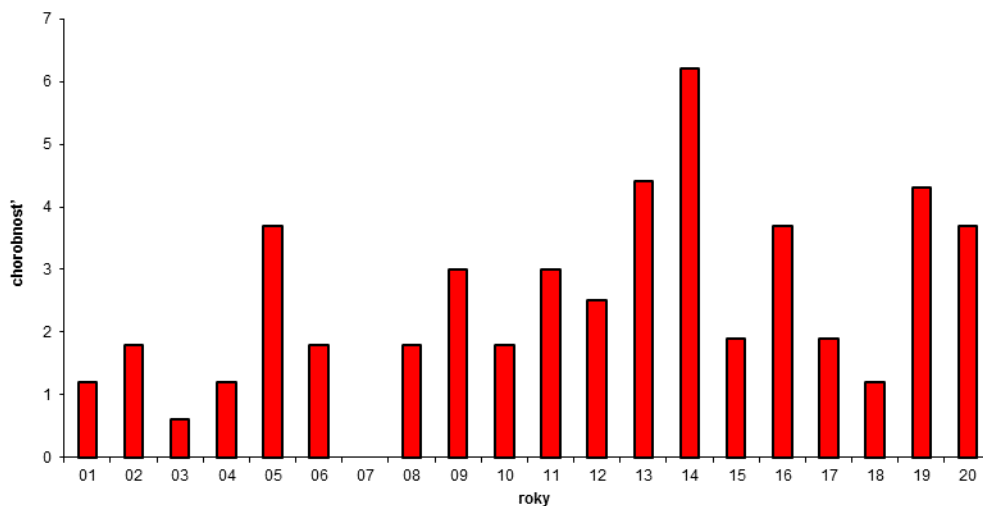
4,3/100 000 obyvateľov. Ale v porovnaní s 5-ročným priemerom (4,2 prípadu, chorobnosť 2,6/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpla a to o 42,9%.

Ochorelo 4 muži (66,7%) a 2 ženy (33,3%), po 1 krát v mesiacoch január, jún, september a november a 2 krát v mesiaci máj. Zaznamenali sme ich vo vekových skupinách 0-ročných detí a od 55 rokov vyššie s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 173,0/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 0-ročných detí.

Na základe klinického obrazu a laboratórnych vyšetrení boli ochorenia diagnostikované ako:

- **hemofilová meningitída (G00.0)** - 1 krát, z likvoru potvrdený PCR Haemophilus influenzae (popis prípadu je v časti „Skupina nákaz preventabilných očkovaním“);
- **pneumokoková meningitída (G00.1)** – 1 krát, z likvoru kultivačne potvrdený Streptococcus pneumoniae - popis prípadu je v časti „Skupina nákaz preventabilných očkovaním“;
- **stafylokoková meningitída (G00.3)** – 1 krát, kultivačné vyšetrenie likvoru Staphylococcus aureus - MRSA; popis prípadu je v časti „Nozokomiálne infekcie“;
- **iný bakteriálny zápal mozgových plien (G00.8)** – 3 krát, kultivačné vyšetrenie likvoru: 2 krát Escherichia coli, - popis prípadov je v časti „Nozokomiálne infekcie“, 1 krát Klebsiella pneumoniae – popis v časti „Úmrtia infekčného pôvodu“.

BAKTERIÁLNY ZÁPÁL MOZGOVÝCH BLÁN
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

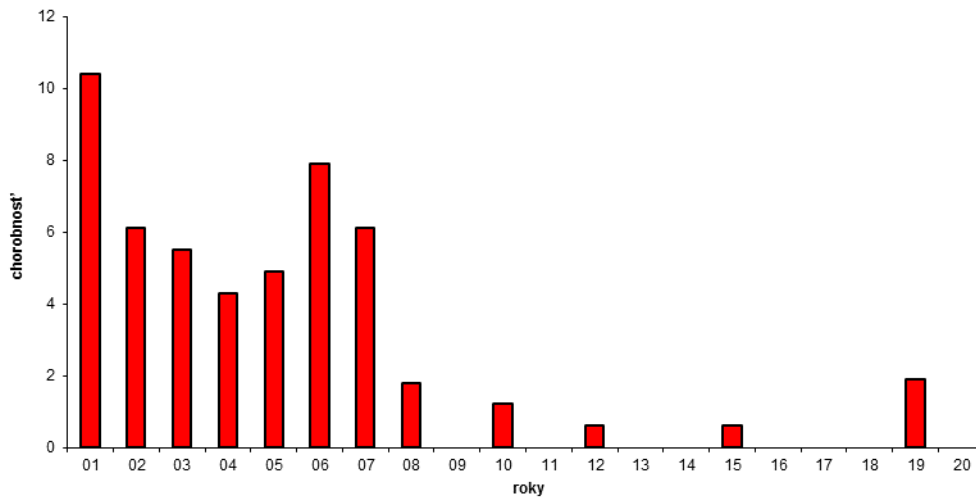

III.6. Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V skupine zoonóz sme v roku 2020 v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na antrax (A22), brucelózu (A23), leptospirózu (A27), listeriózy (A32), ornitózu (A70), Q-horúčku (A78), Creutzfeldt-Jakobovu chorobu (A81), toxoplazmóza (B58), teniózu (B68) a toxokarózu (B83).

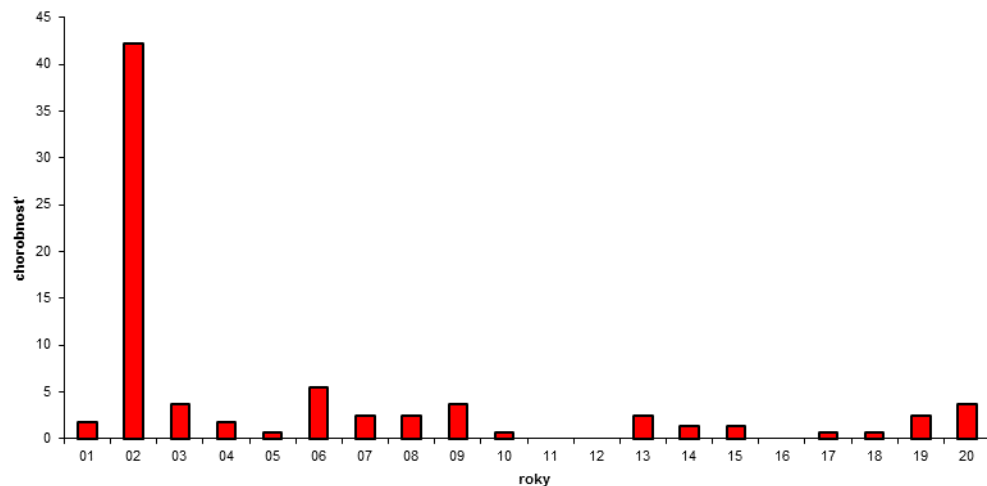
TOXOPLAZMÓZA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Tularémia (A21)

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 6 prípadov na tularémiu s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli zaznamenané 4 prípady ochorenia s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 1,6 prípadu (chorobnosť 1,0/100 000 obyvateľov).

TULARÉMIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Ochorenia boli v troch prípadoch zaznamenané v mesiaci august a po jednom prípade v mesiacoch máj, jún a november. Z hľadiska pohlavia sa ochorenie vyskytlo u 3 mužov a u 3 žien. Z evidovaných ochorení boli 3 ochorenia vo vekovej skupine 65+ ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 10,9/100 000 obyvateľov), 2 ochorenia vo vekovej skupine 35-44 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov) a 1 prípad ochorenia vo vekovej skupine 55-64 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov).

Všetky ochorenia boli sérologicky potvrdené a klinicky sa manifestovali ako 1-krát pľúcna forma a 5-krát uzlinová forma ochorenia. V epidemiologickej anamnéze udali 3

prípady ako mechanizmus prenosu prácu v záhrade s možným vdýchnutím prachu infikovaného výlučkami drobných hlodavcov, 2 prípady udali poštípanie kliešťom a v 1 prípade udávali kontakt s domácimi zvieratami a manipuláciu s krmivom a so stelivom. V dvoch prípadoch si ochorenie vyžiadalo hospitalizáciu.

Aktinomykóza (A42.1)

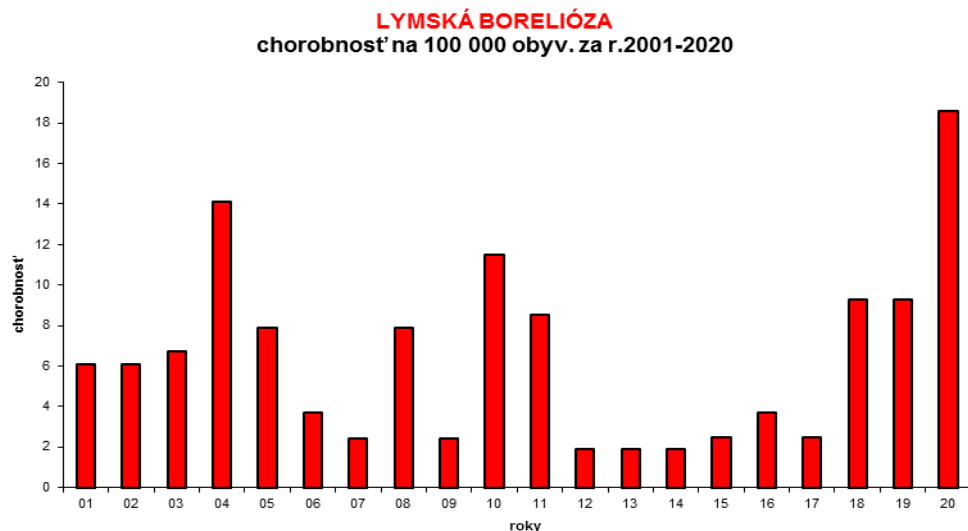
V okrese sme v roku 2020 vykázali 1 ochorenie na aktinomykózu s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme zaznamenali 2 prípady s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov.

Ochorenie sa vyskytlo u ženy vo vekovej skupine 45 - 54 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola potvrdená histologickým nálezom *Actinomyces israelii*.

Ochorenie sa manifestovalo ako brušná forma aktinomykózy s nutnosťou hospitalizácie.

Lymeská borelióza (A69.2, M01.2)

V porovnaní z minulým rokom sme zaznamenali 2- násobný výskyt ochorenia na lymeskú boreliózu s počtom 30 sérologicky potvrdených ochorení (chorobnosť 18,6/100 000 obyvateľov). Hodnota 5-ročného priemeru bola 8,8 prípadu s chorobnosťou 5,5/100 000 obyvateľov (index 3,4).

Ochorenia sa vyskytli 9 krát u mužov a 21 krát u žien a to najviac po 6 krát vo vekových skupinách 35-44 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 22,2/100 000 obyvateľov) a 65+ (vekovošpecifická chorobnosť 21,7/100 000 obyvateľov), 5 krát vo vekovej skupine 45-54 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 22,7/100 000 obyvateľov), 4 krát vo vekovej skupine 55-64 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 18,5/100 000 obyvateľov), po 3 prípady vo vekových skupinách 15-19 (vekovošpecifická chorobnosť 41,8/100 000 obyvateľov) a 25-34 (vekovošpecifická chorobnosť 12,6/100 000 obyvateľov) a po 1 krát vo vekových skupinách 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 12,3/100 000 obyvateľov), 10-14 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 14,0/100 000 obyvateľov) a 20-24-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 12,2/100 000 obyvateľov).

Klinicky sa ochorenia manifestovali 29 krát ako kožná forma s príznakmi erythema migrans a v 1 prípade ako neuroborelióza.

Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v mesiaci júl s počtom prípadov 10 krát, ostatné ochorenia boli evidované od februára do septembra.

V epidemiologickej anamnéze udávali chorí v 11 prípadoch poštípanie kliešťom, v 16 prípadoch poštípanie neznámym hmyzom a 3 krát bol mechanizmus prenosu neobjasnený.

Diagnóza bola vo všetkých prípadoch potvrdená pozitívnym sérologickým dôkazom protilátok proti LB. V dvoch prípadoch si ochorenia vyžiadali hospitalizáciu.

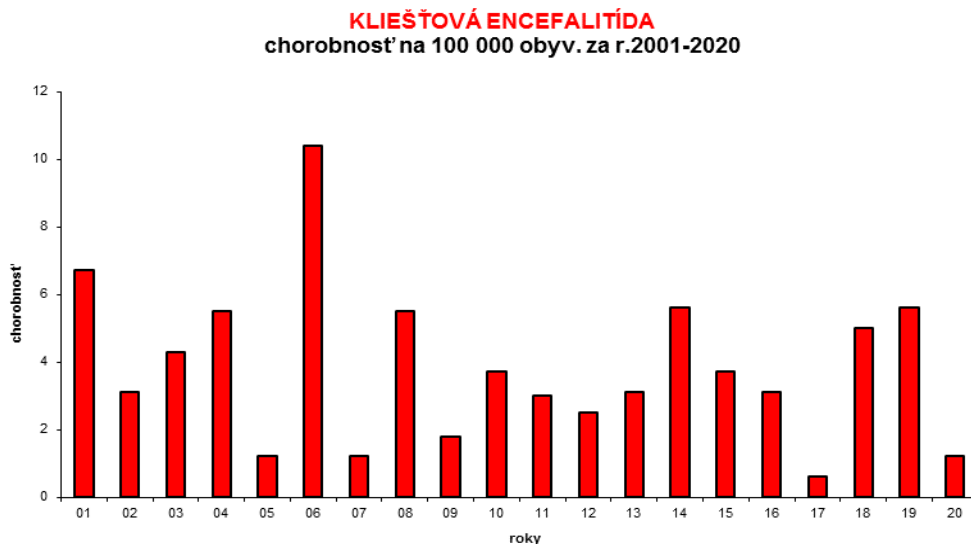
Stredoeurópska kliešťová encefalitída (A84.1)

Oproti minulému roku (9 ochorenie, chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 vykázali 2 sérologicky potvrdené ochorenia na kliešťový zápal mozgu, čo je chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 5,8 prípadu čo je chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov (index 0,3).

Ochorenia sa vyskytli u muža vo vekovej skupine 25-34 (vekovošpecifická chorobnosť 4,2/100 000 obyvateľov) a u ženy vo vekovej skupine 45-54 (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov).

Ochorenia sa klinicky manifestovali v oboch prípadoch ako meningeálna forma KENC v typických mesiacoch júl a október.

V epidemiologickej anamnéze chorí v oboch prípadoch udali poštípanie kliešťom. Iba v jednom prípade ochorenie malo typický dvojfázový priebeh. V oboch prípadoch sa jednalo o neočkované osoby s nutnosťou hospitalizácie.

Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom (A 98.5)

V okrese boli v roku 2020 hlásené 2 ochorenia vyvolané vírusom Hantaan s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. V porovnaní s minulým rokom bolo zaznamenaných 6 ochorení (chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov).

Ochorenia boli zaznamenané u 2 žien vo vekových skupinách 45-54 (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov) a 65+ (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov) v mesiacoch máj a júl.

Choroba vyvolaná vírusom Hantaan bola v oboch prípadoch vykazovaná ako hemoragická horúčka s renálnym syndrómom s nutnosťou hospitalizácie.

V jednom prípade chorá udala v rámci anamnézy manipuláciu s krmivom pre vtáky a ostatnom prípade zostalo ochorenie epidemiologicky neobjasnené. Ochorenia boli potvrdené sérologicky (Hantaan vírus IgM pozit.).

Kontakt alebo ohrozenie besnotou (Z20.3)

V priebehu roku 2020 bolo v okrese hlásených 9 poranení zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov). V minulom roku bolo evidovaných v okrese 5 poranení (3,1/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia boli poranení 5 muži (55,6%) a 4 ženy (44,4%). Z hľadiska veku sa ochorenie prejavilo v 3 prípadoch vo vekovej skupine 25-34 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 12,6/100 000 obyvateľov), po 2 prípady vo vekovej skupine 20-24 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 24,4/100 000 obyvateľov) a 55-64 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 9,2/100 000 obyvateľov) a po 1 prípade vo vekových skupinách 5-9 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 12,3/100 000 obyvateľov) a 35-44 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov).

Rozdelenie podľa druhu poranenia:

Druh poranenia	Počet	%
Pohryznutie	9x	100,0

Lokalizácia poranení podozrivými zvieratami:

Lokalizácia poranenia	Počet	%
Ruka	6x	66,7
Noha	3x	33,3

Počet poranených osôb podľa druhu zvierat'a:

Druh zvierat'a	Počet poranených osôb	%
Pes	5x	55,6
Mačka	3x	33,3
Netopier	1x	11,1

Aplikácia vakcín	Počet osôb	%
Len vakcína	9x	100,0

Použitá vakcína:

Druh vakcíny:	Názov a výrobca	Počet vakcinovaných	%
Vakcína z mozgového tkaniva	VERORAB Pasteur-Mérieux, Francúzsko	9 krát	100,0

Revakcinácia bola vykonaná :

Druh vakcíny	Počet revakcinovaných
Verorab	0

Hospitalizáciu si nevyžiadalo žiadne poranenie a antirabická vakcinácia bola uskutočnená ambulantne.

U vakcinovaných osôb sa nevyskytli nežiadúce reakcie po očkovaní. V okrese Nitra bolo okrem vykázaných prípadov hlásených ešte 3 poranenia známym vyšetreným zvierat'om bez nutnosti vakcinácie.

Regionálna veterinárna a potravinová správa v Nitre nehlásila v priebehu roku 2020 v okrese žiadne ohnisko besnoty.

III.7. Nákazy kože a slizníc

Dermatofytóza (B35)

V roku 2020 sme rovnako ako v predchádzajúcom roku zaznamenali 1 prípad ochorenia na dermatofytózu s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov.

Ochorenie sa vyskytlo v mesiaci november u 49 ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov) s objasnenou epidemiologickou anamnézou po kontakte s domácou mačkou, bez nutnosti hospitalizácie. Ochorenie bolo laboratórne potvrdené, pôvodcom ochorenia bol *Microsporum canis*.

Svrab (B86)

U ochorení na svrab sme v roku 2020 zaznamenali v okrese Nitra 60 prípadov ochorenia s chorobnosťou 37,2/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (113 ochorení, chorobnosť 70,0/100 000 obyvateľov) išlo o takmer 2 – násobný pokles. Oproti 5-ročnému priemeru (78,4 prípadu, chorobnosť 48,7/100 000 obyvateľov).

Sporadický charakter malo 18 prípadov (30%), po 2 prípady bolo ochorenie zaznamenané v rodinách 6 krát (12 chorých, 20%) a ostatných 30 prípadov (50%) prebehlo v 6-tich epidémiách s počtom od 3 do 8 ochorení.

Výskyt svrabu bol celoročný s maximom 15 prípadov (25%) v mesiaci november.

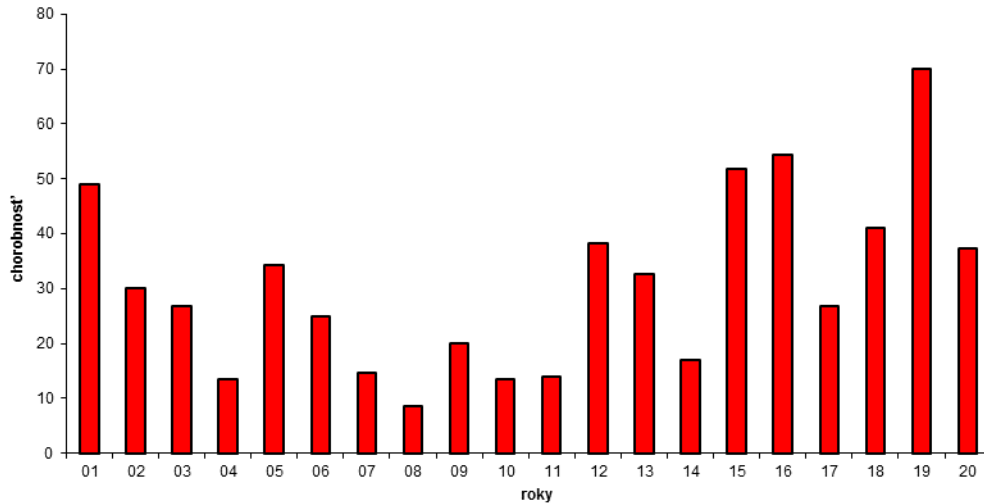
Podľa pohlavia ochorelo 17 mužov (28,3%) a 43 žien (71,7%) vo všetkých vekových skupinách okrem 0 ročných detí, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť s počtom prípadov 15 (209,4/100 000 obyvateľov) bola vo vekovej skupine 10-14 ročných školákov.

Podľa kolektívov ochorelo 19 detí navštevujúce ZŠ (31,7%), 2 stredoškólači (3,3%), 4 deti z ÚSS (6,7%), 3 dospelých osôb z ÚSS (5%) a 32 osôb mimo kolektív (5 detí a 22 dospelých) (53,3%).

Charakter výskytu	Počet ohnisk	Počet prípadov	%
sporadické ochorenia	18 krát	18 prípadov	30%
2 prípady	6 krát	12 prípadov	20%
3 prípady	2 krát	6 prípadov	10%
4 prípady	1 krát	4 prípadov	6,7%
5 prípadov	1 krát	5 prípadov	8,3%
7 prípadov	1 krát	7 prípadov	11,7%
8 prípadov	1 krát	8 prípadov	13,3%
Spolu :	30 ohnisk	60 prípadov	100,0%

Prameň pôvodcu nákazy sa podarilo objasniť v 33 prípadoch (55%). Ochorenia sme zaznamenali 29 krát (48,3%) u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom. V jednom prípade si liečba vyžiadala hospitalizáciu.

SVRAB
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Popis epidémií:

V mesiaci marec sme v rodine s nízkym hygienickým štandardom v Nitre zaznamenali ochorenia na svrab u 4 členov domácnosti (3 žiaci základnej školy a dospelá žena). Rodina žije v časti Orechov dvor, kde žijú v kontajnerových bytoch rodiny s veľmi nízkym hygienickým štandardom. V tejto časti mesta každý rok zaznamenávame proťahovaný výskyt ochorení. Ochorenia sa šíria pravdepodobne kontaktom medzi jednotlivými rodinami.

V mesiaci apríl sme v rodine v obci Lužianky vykázali ochorenia na svrab v dňoch 13.4. až 16.4.2020 u troch členov domácnosti z celkového počtu 4 osôb (dospelá žena, stredoškolačka a školáčka). Ochorenia zostali neobjasnené. Preventívne bol preliečený 1 kontakt.

V mesiaci jún v rodine v obci Rišňovce ochoreli na svrab v dňoch 22.5. až 30.5.2020 3 členovia domácnosti z celkového počtu 4 dospelých osôb. Prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ďalší členovia domácnosti sa pravdepodobne nainfikovali od prvého chorého. Prvý prípad bol nahlásený kožnou lekárkou, ďalšie 2 prípady boli vyhľadane pri epidemiologickom šetrení. Preventívne preliečený bol 1 kontakt.

V mesiaci september sme v čase od 1.7.2020 do 11.9.2020 vykázali ochorenia na svrab z Centra pre deti a rodiny v Nitre. Jednalo sa o epidémiu svrabu, v ktorej ochorelo 7 z celkového počtu 18 nákaze exponovaných osôb. Išlo o 4 deti a 3 osoby personálu zariadenia. Prvé ochorenie bolo potvrdené dermatoskopickým vyšetrením a zostalo epidemiologicky neobjasnené, ďalšie sa v kolektíve šírili kontaktom. V zariadení boli zápisnične nariadené všetky príslušné opatrenia.

V mesiaci november bola vykázaná epidémia v rodine s nízkym hygienickým štandardom v Nitre. V dňoch 1.11.2020 až 17.11.2020 ochorelo všetkých 8 členov domácnosti. Prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie boli pravdepodobne po kontakte v rodine.

V danom mesiaci bola rovnako vykázaná aj druhá epidémia svrabu v rodine s nízkym hygienickým štandardom. V dňoch 14.10.2020 až 30.10.2020 ochorelo na svrab 5 zo 7 členov domácnosti. Prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie sa v rodine šírili kontaktom.

III.8. Iné infekcie nezaradené

Streptokokové septikémie (A40.2, A40.3, A40.8)

V tejto skupine diagnóz sme v roku 2020 vykázali 17 ochorení s chorobnosťou 10,5/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (19 ochorení, chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov) je to takmer o 10,5% menej.

Podľa pohlavia ochorelo 7 mužov (41,2%) a 10 žien (59,8%) vo vekových skupinách od 15 rokov vyššie.

Podľa etiológie boli ochorenia diagnostikované ako:

Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	(A40.2)	15 krát
Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie	(A40.3)	1 krát
Iná streptokoková septikémia	(A40.8)	1 krát

Výskyt streptokokových septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov			Spolu	Vekovošpecifická chorobnosť
	A40.2	A40.3	A40.8		
15-19 roční	1	-	-	1	13,9/100 000
20-24 roční	1	-	-	1	12,2/100 000
25-34 roční	-	1	-	1	4,2/100 000
35-44 roční	-	-	1	1	3,7/100 000
45-54 roční	2	-	-	2	9,1/100 000
55-64 roční	3	-	-	3	13,8/100 000
65+ roční	8	-	-	8	29,0/100 000
S p o l u :	15	1	1	17	10,5/100 000

Z celkového počtu vykázaných streptokokových septikémií malo 15 (88,2%) nozokomiálny pôvod, jedno skončilo úmrtím a sú popísané v časti „Nozokomiálne ochorenia“. Išlo 14 krát o septikémiu vyvolanú streptokokom zo skupiny D (A40.2) a v jednom prípade o inú streptokokovú septikémiu.

U zvyšných 2 ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, sa ako etiologické agens uplatnili po 1 krát *Enterococcus faecium* a *Streptococcus pneumoniae* (sérotyp 23A). Obidva prípady sa skončili uzdravením. Ochorenie vyvolané pneumokokom je popísané v časti „Nákazy preventabilné očkovaním“.

Iné septikémie (A41.0, A41.1, A41.5, A41.9)

V roku 2020 bolo vykázaných 182 ochorení na iné septikémie čo je chorobnosť 112,7/100 000 obyvateľov. Je to nárast o 20,3% v porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 145 prípadov s chorobnosťou 89,8/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 103 mužov (56,6%) a 79 žien (43,4%) vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 5-9-ročných detí.

Z celkového počtu ochorení malo 133 (73,1%) nozokomiálny pôvod a sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Ostatné prípady s počtom 49, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, boli podľa etiológie diagnostikované ako:

Septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	(A41.0)	9 krát
Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	(A41.1)	18 krát
Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	(A41.5)	19 krát
Nešpecifikovaná septikémia, septický šok	(A41.9)	3 krát

Výskyt iných septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov				Spolu	Vekovo-špecifická chorobnosť
	A41.0	A41.1	A41.5	A41.9		
0-roční	3	1	3	-	7	403,7/100 000
1-4-roční	-	1	-	-	1	14,9/100 000
5-9-roční	-	-	-	-	-	-
10-14-roční	1	-	-	-	1	14,0/100 000
15-19-roční	1	-	-	-	1	13,9/100 000
20-24-roční	-	3	2	-	5	61,0/100 000
25-34-roční	-	2	1	-	3	12,6/100 000
35-44-roční	-	7	1	-	8	29,5/100 000
45-54-roční	1	9	7	-	17	77,1/100 000
55-64-roční	3	10	10	1	24	110,7/100 000
65-roční a starší	17	37	54	7	115	416,1/100 000
S p o l u :	26	70	78	8	182	112,7/100 000

V etiológii ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod sa uplatnili:

Etiologické agens	Počet
Staphylococcus aureus	9
Staphylococcus hominis	8
Staphylococcus haemolyticus	7
Staphylococcus epidermidis	3
Escherichia coli	16
Klebsiella pneumoniae	2
Morganela morganii	1
Neodobratá hemokultúra	2
Negatívna hemokultúra	1
S p o l u :	49

V dvoch prípadoch pri dg. A41.9, nebola odobratá hemokultúra na vyšetrenie, boli vykázané na základe typických klinických príznakov a vysokých hodnôt zápalových parametrov.

Z celkového počtu 182 vykázaných ochorení skončilo 16 (8,8%) úmrtím na sepsu, z toho 13 u ochorení nozokomiálneho pôvodu (úmrtia sú popísané v časti „Nozokomiálne nákazy“ a 3 krát u ochorení nenozokomiálneho pôvodu. Úmrtia sú popísané v časti „Úmrtia na ochorenia nenozokomiálneho pôvodu“.

Syfilis (A50 - A53)

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 12 ochorení na syfilis, čo je chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme vykážali 13 ochorení (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov).

Ochorelo 10 mužov (83,3%) a 2 ženy (16,7%) vo vekových skupinách od 25 rokov vyššie. Diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená sérologickým vyšetrením.

Výskyt ochorení na syfilis podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov	Vekovošpecifická chorobnosť
25-34-roční	3	12,6/100 000
35-44-roční	2	7,4/100 000
45-54-roční	3	13,6/100 000
55-64-roční	1	4,6/100 000
65-roční a starší	3	10,9/100 000
S p o l u	12	7,4/100 000

Ochorenia boli diagnostikované ako:

A51.2 - Primárny syfilis na iných miestach	1 krát
A51.3 – Sekundárny syfilis kože a sliznic	1 krát
A51.5 – Latentný včasný syfilis	2 krát
A53.0 – Latentný syfilis nešpecifikovaný ako včasný alebo neskorý	8 krát

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

Rok:	Počet prípadov:	Chorobnosť:
2015	1 prípad	0,6/100 000 obyvateľov
2016	11 prípadov	6,9/100 000 obyvateľov
2017	4 prípady	2,5/100 000 obyvateľov
2018	9 prípadov	5,6/100 000 obyvateľov
2019	13 prípadov	8,1/100 000 obyvateľov

Gonokoková infekcia (A54.0)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Nitra vykázali 13 ochorení na gonokokové infekcie (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 zaznamenali 10 ochorení, čo je chorobnosť 6,2/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 9 mužov (75,0%) a 1 žena (25,0%) vo vekových skupinách od 15 do 44 rokov veku. Vo všetkých prípadoch bola diagnóza potvrdená pozitívnou izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoky.

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

Rok:	Počet prípadov:	Chorobnosť:
2015	15 prípadov	9,4/100 000 obyvateľov
2016	2 prípady	1,3/100 000 obyvateľov
2017	12 prípadov	7,5/100 000 obyvateľov
2018	13 prípadov	8,1/100 000 obyvateľov
2019	13 prípadov	8,1/100 000 obyvateľov

Výskyt gonokokových infekcií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov	Vekovošpecifická chorobnosť
15-19-roční	1	13,9/100 000
20-24-roční	1	12,2/100 000
25-34-roční	6	25,1/100 000
35-44-roční	2	7,4/100 000
S p o l u	10	6,2/100 000

Ostatné pohlavne prenosné ochorenia (A56.0, A59.0, A60.0, A63.0, A63.8)

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení bolo dermatovenerológmi v okrese Nitra v roku 2020 hlásených 30 ochorení, ktoré sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách od 15 do 44 rokov veku. Išlo o:

Chlamýdiové infekcie močovopohlavnej sústavy (chorobnosť 16,7/100 000 obyvateľov)	A56.0	27 ochorení
Urogenitálna trichomonóza (chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov)	A59.0	2 ochorenia
Anogenitálne bradavice (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov)	A63.0	1 ochorenie

Enterobióza (B80)

V priebehu roku 2020 bolo v okrese Nitra hlásených 21 ochorení na enterobiózu s chorobnosťou 13,0/100 000 obyvateľov. Vlni sme zaznamenali 14 prípadov s chorobnosťou 8,7/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 11 mužov (53,4%) a 10 žien (47,6%), 3 krát vo vekovej skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 44,6/100 000 obyvateľov), 8 krát v skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 98,5/100 000 obyvateľov), 5 krát vo vekovej skupine 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 69,8/100 000 obyvateľov), 2 krát vo vekovej skupine 15-19-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 27,8/100 000 obyvateľov), 2 krát v skupine 35-44-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov) a 1 krát u 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov).

Diagnóza bola vo všetkých prípadoch potvrdená mikroskopickým vyšetrením perianálneho zlepu. Pôvodcom ochorení bol *Enterobius vermicularis*.

Bezpríznakový stav infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti (Z21)

Oproti minulému roku (4 prípady, chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 zaznamenali v okrese Nitra 9 prípadov bezpríznakového nosičstva vírusu HIV (chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov).

Išlo 7 krát o mužov a 2 krát o ženu vo vekových skupinách od 15 do 54 rokov veku, pričom najviac 3 prípady boli v skupine 20-24-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 36,6/100 000 obyvateľov). Sérologickým vyšetrením boli u všetkých dokázané protilátky proti vírusu HIV1.

Izolácia multirezistentného kmeňa *Staphylococcus aureus* (H10, H60, H65, H66, J00, J03, J04, J06, J20, J34, L02, L04, L08, L30)

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 43 izolácií multirezistentných kmeňov *Staphylococcus aureus* u ochorení nenozokomiálneho pôvodu. Izolácia bola hlásená najčastejšie u diagnóz respiračných a kožných ochorení, najviac 26 krát (60,5%) u diagnóz J00 až J34 (infekcie horných dýchacích ciest).

Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru

V roku 2020 sme v okrese Nitra zaznamenali u vykázaných ochorení **256 úmrtí**, z toho 217 prípadov bolo vykázaných ako úmrtie na infekčnú diagnózu (198 krát na ochorenia Covid-19) a 39 prípadov ako úmrtie pravdepodobne na infekčnú diagnózu (vo všetkých prípadoch na ochorenie Covid-19). Úmrtí na iné infekčné diagnózy ako Covid-19 sme

evidovali 19, z toho 15 prípadov bolo u ochorení na septické stavy nozokomiálneho pôvodu a sú popísané v časti „Nozokomiálne nákazy“.

Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus (A41.0)

Na septikémiu vyvolanú Staphylococcus aureus exitoval 66-ročný muž, prijatý bol na Internú kliniku FN Nitra na podanie kortikosteroidnej liečby. Od prijatia bol septický, teploty do 39,5⁰C, triaška, vysoké CRP. Na 3.deň hospitalizácie operovaný na ORL klinike. Následne prijatý späť na Internú kliniku s poruchou vedomia na úrovni soporu s výraznou progresiou septického stavu. Z hemokultúry bol izolovaný Staphylococcus aureus. Napriek intenzívnej terapii pacient dňa 30.8.2020 exitoval na septický šok. Nepitvaný.

Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi (A41.1)

Vykázali sme ochorenie na stafylokokovú septikémiu, ktorá skončila úmrtím u 80-ročnej ženy. Hospitalizovaná bola 13.5.2020 na Internej klinike FN Nitra s príznakmi sepsy trvajúcimi 3 dni. V klinickom obraze bola triaška, teplota 39,5°C, CRP 283, tachykardia. Napriek nasadenej ATB terapii pacientka 16.5.20 exitovala na sepsu. Z hemokultúry zo dňa 13.5.2020 bol izolovaný Staphylococcus epidermidis. Pitvaná nebola.

Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami (A41.5)

Na septikémiu exitoval 75-ročný polymorbídny pacient s TU obličky a hyperpláziou prostaty, niekoľko dní nemočil. Počas vyšetrenia na urologickej ambulanci 9.6.2020 upadol do bezvedomia, prijatý bol na KAİM FN Nitra s nehmatným pulzom, po resuscitácii obnova obehu. Od prijatia septický, z hemokultúry izolovaná Klebsiella pneumoniae. Napriek intenzívnej terapii pacient dňa 12.6.2020 exitoval na septický šok. Nepitvaný.

Iný bakteriálny zápal mozgových plien (G00.8)

Vykázali sme ochorenie na bakteriálny zápal mozgových plien u 64-ročnej pacientky, hypertoničky. Prijatá bola na neurologickú kliniku FN Nitra z neurologického oddelenia v Bojniciach s akútnou abscedujúcou bakteriálnou meningoencefalitídou. Lumbálnou punkciou zo skaleného likvoru izolovaná Klebsiella pneumoniae. Postupne došlo k poruche vedomia, pacientka napojená na UPV. Napriek intenzívnej terapii pacientka dňa 28.9.2020 exitovala na dg. G00.8. Nepitvaná.

Covid-19 (U07.1- Covid-19 potvrdený PCR, U07.11-Covid-19 potvrdený antigénovým testom)

Od marca 2020 sme zaznamenali epidémiu ochorení vyvolaných vírusom Sars Cov-2, ktorá prebiehala ako súčasť celosvetovej pandémie ochorení Covid-19. Epidémia sa vyznačovala vysokou chorobnosťou a úmrtnosťou. Do 31.12.2020 sme zaznamenali v okrese Nitra celkom 237 úmrtí na toto ochorenie, z toho 198 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 39 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu. Úmrtnosť mala hodnotu 146,6/100 000 obyvateľov a smrtnosť 1,9%.

III.9. Nozokomiálne infekcie

Za rok 2020 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra Fakultná nemocnica (FN) v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada (ŠN) Nitra - Zobor, Psychiatrická nemocnica (PN) Veľké Zálužie, FMC dialyzačné služby Nitra, Kardiocentrum Nitra s.r.o. a v zariadeniach sociálnych služieb (ZSS)) spolu 1 220 nozokomiálnych nákaz, z ktorých 662 (t.j. 54,3 %) bolo vyhládaných.

Z celkového počtu 1 220 evidovaných nozokomiálnych nákaz bolo vo FN Nitra 590, v ŠN Nitra 76, v PN Veľké Zálužie 119, vo FMC 6, Kardiocentre 6, v Zariadení pre seniorov (ZpS) Nitra 120, v ZSS Viničky 39, v ZSS Borinka 97, v ZSS Nitrava 65, v ZSS Promeritae Nitra 12, v DOS Zlatý vek 43, v Hospici U sv. Bernadety v Nitre 5 a v ZSS Benefit Ľudovítová 42 nozokomiálnych ochorení.

V prevažnej miere sa jedná o pasívny zber údajov (aktívne vyhladávané sú pozitívne hemokultúry, multirezistentné kmene a koronavírusové infekcie) je prevencia nozokomiálnych ochorení 3,5 (v roku 2019 bola prevencia 2,0). Na náraste prevencie o 1,5 sa podieľali koronavírusové infekcie.

V tomto roku evidujeme 6 epidémií nozokomiálneho charakteru:

Epidémia chrípky v ZpS Nitra

Dňa 14.2.2020 bol telefonicky nahlásený zvýšený výskyt akútnych respiračných ochorení v Zariadení pre seniorov v Nitre. V čase od 5. do 21.2.2020 z celkového počtu 241 exponovaných (159 klientov a 82 osôb ošetrojúceho personálu) ochorelo 42 klientov a 4 osoby personálu. Klinicky sa ochorenia prejavili kašľom, teplotou do 38,5°C, nádchou, malátnosťou a u dvoch klientov aj bolesťami hrdla. Terapia bola podávaná symptomatická a u 19-ich osôb aj antibiotická. V zariadení bol dňa 14.2.2020 vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek z prostredia a od 3 - akútne chorých aj nosohltanový výter do NRC na chrípku - v jednom prípade potvrdený vírus chrípky typu A (H3) a dvoch prípadoch bol výsledok negatívny. Zároveň bol u ďalších 9-ich klientov vykonaný nosohltanový výter na rýchlotest na chrípku s negatívnym výsledkom vyšetrenia. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia vrátane zákazu návštev.

Epidémia akútnych respiračných ochorení v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie

V Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie evidujeme od 3. do 8.3.2020 epidemický výskyt akútnych ochorení respiračného traktu. Z celkového počtu 137 exponovaných (92 pacientov a 45 osôb personálu) ochorelo 8 pacientov 4. oddelenia, z personálu neochorel nikto. V klinickom obraze dominovala únava, nádcha, suchý kašeľ, bolesť hlavy a teplota do 38°C. Chorým pacientom bola podávaná symptomatická terapia. Od 7-ich akútne chorých bol odobratý materiál - nosohltanový výter na chrípku s negatívnym výsledkom vyšetrenia. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Epidemický výskyt klostrídiových enterokolitíd na internej klinike FN v Nitre

Na internej klinike v Nitre evidujeme v čase od 17. do 29.7.2020 epidemický výskyt klostrídiových enterokolitíd. Z celkového počtu 154 exponovaných (z toho 138 pacientov a 16 osôb ošetrojúceho personálu) ochorelo 6 pacientov, ktorí boli primárne liečení kombinovanou antibiotickou terapiou na základné ochorenie. Dňa 31.7.2020 bol na internej klinike vykonaný štátny zdravotný dozor spojený z objektivizáciou prostredia (odbery sterov z prostredia oddelenia, rúk personálu a 2-och aktuálne používaných dezinfekčných prostriedkov na zistenie účinnosti). Na oddelení boli zápisnične nariadené protiepidemické opatrenia.

Meningitídy na nedonoseneckom oddelení

Na základe podnetu od fyzickej osoby na nedodržiavanie hygienicko-protiepidemického režimu na neonatologickom oddelení (NO) a klinike detí a dorastu FN v Nitre bol dňa 7.7.2020 vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s objektivizáciou prostredia

a zistenie účinnosti používaných dezinfekčných prostriedkov na oboch oddeleniach. Výsledky odberov boli bez záchytu patogénov. V tomto mesiaci evidujeme na NO 2 bakteriálne meningitídy nozokomiálneho pôvodu bez epidemiologickej súvislosti (1-krát bola etiologickým agens E.coli a 1-krát Staphylococcus aureus –MRSA kmeň). Na obidvoch oddeleniach bolo poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami a v súlade s vyhláškou MZ SR č.553/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

Epidemický výskyt koronavírusových infekcií ZSS Benefit Ľudovítová

Na základe výsledku pozitívne testovaného zamestnanca zariadenia Benefit Ľudovítová zo dňa 23.10.2020 vykonali pracovníčky RÚVZ v Nitre epidemiologické šetrenie, pri ktorom bolo zistené, že v zariadení je umiestnených 43 klientov, o ktorých sa stará 28 zamestnancov zariadenia. Vzhľadom na charakter zariadenia (klienti s psychiatrickými diagnózami) bolo nariadené plošné pretestovanie všetkých osôb. Odbery RT PCR Covid 19 boli zrealizované 26.10.2020 – zo 43 klientov bolo pozitívne testovaných 41 a z 28 osôb personálu 15 osôb. Priebeh ochorenia bol vo väčšine prípadov mierny (celková slabosť, zvýšená teplota, nádcha). V zariadení boli rozhodnutím nariadené protiepidemické opatrenia, ktorých súčasťou bolo aj uzatvorenie zariadenia s pozitívne testovaným personálom. Karanténne opatrenia skončili 6.11.2020.

Epidemický výskyt koronavírusových infekcií v DOS Zlatý vek Nitra

V Dome ošetrovateľskej starostlivosti Zlatý vek v Nitre bolo dňa 31.10.2020 vykonané celoplošné antigénové testovanie na Covid 19, pri ktorom bol u jednej klientky potvrdený pozitívny výsledok. Tento bol následne potvrdený aj RT PCR testom a klientka bola preložená na infekčnú kliniku. V zariadení bolo dňa 2.11.2020 vykonané RT PCR testovanie u všetkých klientov aj osôb ošetrojúceho personálu zariadenia. Z 30-tich klientov bolo 6 osôb a z 30 zamestnancov 5 osôb pozitívne testovaných. Priebeh ochorenia bol vo väčšine prípadov mierny, 6 pacientov bolo hospitalizovaných na infekčnej klinike. V zariadení boli následne rozhodnutím nariadené protiepidemické opatrenia s prísnou a dôslednou izoláciou pozitívne testovaných osôb, pozitívne testovaní zamestnanci ostali v domácej karanténe. Spolu bolo do konca mesiaca antigénom pozitívne testovaných všetkých 30 klientov zariadenia.

Rozdelenie nozokomiálnych nákaz:

V skupine **črevných infekcií** evidujeme 125 prípadov, t.j. 10,3 % z celkového počtu: 120-krát enterokolitída spôsobená Clostridium difficile, 2-krát norovírusová enteritída, sporadicky rotavírusová, adenovírusová a astrovírusová enteritída. Všetky ochorenia boli potvrdené pozitívnym mikrobiologickým vyšetrením.

Ochorenia **dolných dýchacích ciest** vykazujeme 113-krát, t.j. 9,3%. K najčastejšie hláseným diagnózam patrili bronchopneumónie 60-krát, bronchopneumónia po umelej pľúcnej ventilácii (UPV) 27-krát, 15-krát bronchitída a 11-krát koronavírusová infekcia. Kultivačne boli izolované: 40-krát Klebsiella pneumoniae, 12-krát Staphylococcus aureus, 11-krát 2019-nCoV, 10-krát Pseudomonas, 7-krát iný špecifikovaný stafylokok, 6-krát E.coli, 4-krát Acinetobacter baumannii a Proteus mirabilis, 3-krát Eterobacter, sporadicky Citrobacter, Klebsiella oxitoca, Serratia marcescens, Streptococcus pneumoniae a enterokok. Šesťkrát bol výsledok vyšetrenia nezistený a 5-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Ochorenia **horných dýchacích ciest** vykazujeme v 658-ich prípadoch, t.j. 53,9% 601-krát koronavírusová infekcia, 42-krát chrípka a 15-krát infekcia horných ciest dýchacích. Laboratórne bola 601-krát potvrdená infekcia spôsobená 2019-nCoV, 1-krát vírus chrípky A, 7-krát bol výsledok vyšetrenia nezistený a 49-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Ochorenia **urogenitálneho traktu** evidujeme 81-krát, t.j. 6,6 %, z toho 57 infekcií močových orgánov po zavedení permanentného močového katétra, 10 cystitíd, 9 kandidóz urogenitálnych miest, 3 pyelonefritídy, sporadicky epididymitída a prostatitída. Ako etiologické agens boli izolované: 34x E.coli, 13x enterokoky, 9x kandidy, 8x Klebsiella pneumoniae, 7x Pseudomonas aeruginosa, 5x Proteus mirabilis, sporadicky Streptococcus skupiny B, Enterobacter a Serratia marcescens, 1-krát bol výsledok vyšetrenia nezistený a 1-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Infekcie **kože a slizníc** – v tejto skupine evidujeme 19 ochorení, t.j. 1,6% a to: 16 inflamovaných dekubitov, 2 kožné abscesy a 1 otitídu. Kultivačne boli izolované: 7x Proteus mirabilis, 5x Klebsiella pneumoniae, po 3x Staphylococcus aureus a Pseudomonas aeruginosa a jedenkrát E.coli.

V skupine **infekcií v mieste chirurgického výkonu** je zaradených 31 ochorení, t.j. 2,5%, z toho 27 infekcií v mieste operačného výkonu, 2krát infekcia amputačného kýtľa, sporadicky infekcia spôsobená vnútornou fixačnou pomôckou a infekcia spôsobená vnútornou kĺbovou pomôckou. Izolovaným etiologickým agens boli: 8x Staphylococcus aureus, 5x Klebsiella pneumoniae, po 3x Pseudomonas aeruginosa, E.coli, Enterobacter a Proteus mirabilis, 2x Staphylococcus haemolyticus, sporadicky Morganella morganii, Acinetobacter, enterokok a 1-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Ochorení na **sepsu** vykazujeme 148 t.j. 12,1%. V spolupráci s oddelením klinickej mikrobiológie bolo 142 prípadov t.j. 95,9% vyhládaných. Podľa pohlavia ochorelo 86 mužov a 62 žien. Podľa výskytu bol najvyšší počet prípadov na KAIM - 50, 14 ochorení na internej klinike, 12 na oddelení rádioterapie a klinickej onkológie, 11 na urologickom oddelení, 10 na neurologickej klinike, 8 na kardiologickej klinike, 6 na neonatologickom oddelení, 5 na chirurgickej klinike, 3 na infekčnej klinike, po 2 ochorenia na oddelení cievnej chirurgie a neurochirurgickej klinike, sporadicky na klinike úrazovej chirurgie, gynekologicko-pôrodnickej klinike, psychiatrickej klinike, klinike FBLR, 6 prípadov vo FMC diaslyzačné služby v Nitre, 5 v ŠN Nitra, po 2 prípady v Kardiocentre a DOS Zlatý vek, 3 prípady v ZpS Jánskeho a po 1 prípade v ZSS Viničky, ZSS Borinka a v ZSS Nitra. Ako pôvodcovia sa uplatnili: 20-krát Klebsiella pneumoniae, 19-krát Staphylococcus hominis, 18-krát Staphylococcus epidermidis, 17-krát Staphylococcus aureus (z toho 7x MRSA), 16-krát E.coli, 14-krát enterokoky, 11-krát Staphylococcus haemolyticus, 7-krát Enterobacter cloacae, 4-krát Serratia marcescens, 3-krát Acinetobacter baumani, Pseudomonas aeruginosa, iné špecifikované stafylokoky, 2-krát Proteus mirabilis, 1-krát Citrobacter, Enterobacter aerogenes, Klebsiella oxitoca, Pseudomonas nešpecifikovaný, Staphylococcus warneri a iný špecifikovaný streptokok. Z celkového počtu 148 evidovaných prípadov sepsy skončilo 109 uzdravením a 39 pacientov exitovalo. Z počtu 39 exitovalo na sepsu 13 pacientov a 26 exitovalo na základné ochorenie.

V skupine „**iné**“ evidujeme spolu 45 ochorení (t.j. 3,7%) a to 40 flebitíd, 3 prípady bakteriálnych meningitíd a 2 peritonitídy. Ako pôvodcovia boli izolovaní: 7-krát Staphylococcus aureus, 5-krát iné špecifikované stafylokoky, 4-krát E.coli, 2-krát Pseudomonas aeruginosa, sporadicky Klebsiella pneumoniae, Enterobacter a Serratia marcescens, 20x bol výsledok kultivačného vyšetrenia nezistený a 4-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Úmrtie - v tomto roku vykazujeme v Nitre 14-úmrtí na nozokomiálnu nákazu.

Klinika akútnej a intenzívnej medicíny (KAIM)

-65-ročný muž prijatý s dg. ruptúra aneuryzmy brušnej aorty. Od prijatia zavedený centrálny venózný katéter (CVK), arteriálny katéter (AK), permanentný močový katéter (PMK), nasogastrická sonda (NGS), realizovaná orotracheálna intubácia (OTI) a napojený na umelú pľúcnu ventiláciu (UPV). Urgentne realizovaná infrarenálna resekcia aorty, implantácia aorto-bilického bypassu a masívna hemosubstitúcia (krvné straty cca 3,5 l) - trvanie operácie 6,5

hodiny. Na 5. deň zhoršenie stavu vedomia, vzostup zápalových parametrov. CT vyšetrením nález pneumoperitonea - urgentná operácia pre peritonitídu pri perforácii rektosigmy (na 10. deň). Pooperačne progresia septického stavu s MODS, na 12. deň pacient exituje na septický šok. Z odobratých hemokultúr izolovaný Staphylococcus hominis. Nepitvaný.

-74 ročný pacient po totálnej gasrtrektómii pre krvácajúci vred žalúdka preložený z chirurgickej kliniky pre respiračnú insuficienciu s potrebou UPV. Od prijatia zavedený CVK, PMK, PVK, NGS, AK a realizovaná OTI. Na 5. deň klinické aj laboratórne známky abdominálnej sepsy, z odobratých hemokultúr izolovaný Enterococcus faecalis. Na 10. deň z vitálnej indikácie vykonaná revízia dutiny brušnej. Pooperečne pacient v ťažkom septickom šoku v ten istý deň exituje. Nepitvaný.

-70-ročný pacient s kovidovou pneumóniou prijatý na infekčnú kliniku. Pre zhoršenie klinického stavu a nutnosť napojenia na UPV preložený na KAİM. Tu od prijatia zavedený AK, NGS, PMK a realizovaná OTI. Pacient vyžaduje UPV s agresívnymi parametrami ventilácie a podporu obehu katecholamínmi. Na 10. deň rozvoj febrilného stavu s triaškami a tachykardiou a v ten istý deň pacient exituje na septický šok. Nepitvaný. Z hemokultúr dodatočne izolovaný Pseudomonas aeruginosa.

-63-ročná pacientka prijatá pre poruchu vedomia s desaturáciami, susp. polyradikuloneuritída. Od prijatia kanylácia ČŽ a artérie, zavedený PMK, NGS, realizovaná OTI a napojená na UPV. Pre závislosť od UPV na 4. deň zrealizovaná tracheostómia. Na EMG známky ťažkej demyelinizačnej lézie. Aj napriek komplexnej liečbe sa klinický stav nelepší. Na 15. deň febrility do 41°C so známkami septického šoku. Z odobratých hemokultúr izolovaný Staphylococcus epidermidis. Zabezpečená výmena invazívnych vstupov a úprava antibiotickej terapie. Na 16. deň pacientka exituje na septický šok. Nepitvaná.

Urologické oddelenie

-74-ročná pacientka prijatá na kliniku úrazovej chirurgie na operačné riešenie fraktúry femuru. Na druhý deň operovaná. Pre chronickú obštrukčnú pyelonefritídu a afunkčnú obličku na 9. deň preložená na urologické oddelenie. Tu realizovaná nefrektómia. Pri operačnom výkone iatrogénna perforácia colonu – chirurgom vyšíť kolostómia. Na 5. pooperačný deň pacientka febrilná, soporózna, z vysoko elevovanými zápalovými parametrami a pre respiračnú insuficienciu s nutnosťou napojenia na UPV preložená na KAİM. Tu na 2. deň po preklade pacientka exituje na septický šok. Z odobratých hemokultúr izolovaný Staphylococcus hominis. Pacientka nepitvaná.

Kardiologická klinika

-69-ročný polymorbídny pacient diabetik na inzulíne v štádiu neskorých komplikácií, po opakovaných STEMI prijatý pre pokojové dyspnoea hypotenziu. Od prijatia zavedená PVK a PMK, v RTG obraze známky maloobehovej stázy s veľkým ascitom v dutine brušnej. Stav hodnotený ako akútne zhoršenie CKD a kardiálne zlyhávanie. Na 16. deň hospitalizácia komplikovaná rozvojom septického stavu s febrilitami do 39°C, triaškami, tachykardiou a v laboratórnom obraze elevácia zápalových parametrov. Odoberaté hemokultúry s nálezom Staphylococcus aureus – MRSA. Podávaná antibiotická terapia zamenená podľa citlivosti. Klinický stav pacienta sa zhoršuje, prehĺbuje sa porucha vedomia. Na 21. deň prichádza k zastaveniu dýchania a pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

Klinika úrazovej chirurgie

-69-ročná polymorbídna pacientka prijatá pre RTG vyšetrením potvrdené zlyhanie osteosyntézy s vylomením horného klinca a CT popisovaným abscesovým ložiskom. Na 7. deň extrahovaný osteosyntetický materiál a realizovaný debridement rany, zavedená preplachová drenáž a následne naložený V.A.C. – podtlakový systém. Na 73. deň hospitalizácie rozvoj septického stavu a pacientka preložená na internú kliniku. Tu od prekladu pacientka s multiorgánovým zlyhávaním a poruchou vedomia. Zahájená komplexná

terapia bola bez efektu a na druhý deň po preklade pacientka exituje na septický šok. Z odobratých hemokultúr izolovaná E.coli. Nepitvaná.

Oddelenie rádioterapie a klinickej onkológie

- 65-ročná pacientka s ca pulmonum po kryobiopsii (1/2020). Dľa CT a MR vyšetrení zistené TU ložisko mozgu – metastatického charakteru. Realizovaná radikálna extirpácia tumoru (2/2020). Následne pacientka prijatá za účelom paliatívnej rádioterapie na oblasť mozgu. Na 10. deň od prijatia hospitalizácia komplikovaná rozvojom septického stavu s febrilitami, triaškou, tachykardiou, poruchou vedomia a eleváciou zápalových parametrov. Empiricky podávaná kombinovaná antibiotická terapia, pacientka schvátená, v šoku s centralizáciou obehu. Po vyčerpaní orgánových rezerv na 11. deň od prijatia pacientka exituje na septický šok. Dodatočne z hemokultúr izolovaná E.coli. Nepitvaná.

Neurologická klinika

-75-ročný pacient, diabetik na inzulíne prijatý pre CT vyšetrením verifikovaný subakútny mozgový infarkt. Od prijatia zavedená PVK a PMK, podávaná duálna protidoštičková liečba + statín a symptomatická liečba. Na 6. deň rozvoj febrilit, tachykardia, porucha vedomia a v laboratórnom obraze septické hodnoty. Odobraté hemokultúry s nálezom Staphylococcus hominis. Empiricky podávaná kombinovaná antibiotická terapia. Aj napriek komplexnej terapii klinický stav pacienta progreduje a na 7. deň exituje na septický šok. Nepitvaný.

Oddelenie cievnej chirurgie

-79-ročná polymorbídna pacientka s ireverzibilnými ischemickými zmenami dolných končatín prijatá za účelom vysokej amputácie stehna PDK. Po neodkladnej príprave na 3. deň operovaná, výkon bez komplikácií. Na 7. deň od amputácie rozvoj septického stavu s multiorgánovým zlyhávaním - pacientka preložená na internú kliniku. Pri prijatí pacientka septická - febrility, tachykardia, porucha vedomia a v laboratórnom obraze vysoko elevované zápalové parametre. Z odobratých hemokultúr izolovaný Staphylococcus epidermidis. Podávaná kombinovaná antibiotická terapia a infúzna symptomatická terapia. Aj napriek komplexnej liečbe a starostlivosti pretrvávajú febrility a stav sa progresívne zhoršuje. Za príznakov SIRS s multiorgánovou dysfunkciou a po vyčerpaní orgánových rezerv organizmu pacientka exituje na septický šok. Nepitvaná.

Zariadenie sociálnych služieb Borinka Nitra

-76-ročná polymorbídna pacientka umiestnená v ZSS prijatá na KAIM v septickom stave s MODS. Od prijatia pacientka somnolentná, dehydratovaná, s febrilitami do 39,5°C, tachykardiou, ilio-femorálnou hlbokou venóznou trombózou pravej dolnej končatiny a vysoko elevovanými zápalovými parametrami. Prognóza klinického stavu nepriaznivá a 14 hodín od prijatia pacientka exituje na septický šok. Z odobratých hemokultúr izolovaná E.coli. Nepitvaná.

Zariadenie pre seniorov Jánskeho 7 Nitra

-85-ročná polymorbídna pacientka prijatá na infekčnú kliniku pre gastroenteritídu. Na druhý deň rozvoj septického stavu s renálnym a respiračným zlyhávaním a pacientka preložená na JIS internej kliniky. Od prijatia zavedená PVK, PMK na 2. deň aj CVK. Empiricky podávaná kombinovaná antibiotická terapia, infúzna, rehydratačná, mineralosubstitučná a symptomatická terapia. Pre problémy s dýchaním oxygenoterapia. Aj napriek komplexnej starostlivosti pretrváva významná deteriorácia klinického stavu, prognóza ochorenia nepriaznivá a na 3. deň po preklade pacientka po vyčerpaní funkčných rezerv organizmu exituje na septický šok. Nepitvaná.

-82-ročná polymorbídna pacientka s organickou poruchou s bludmi, umiestnená v ZpS v Nitre, privezená RZP na infekčnú kliniku hypotenzná, výrazne dehydratovaná s akútnou renálnou insuficienciou. Pri prijatí imobilná, nekomunikujúca, klinicky vykazujúca známky

septického stavu s multiorgánovým zlyhaním. Aj napriek zahájenej komplexnej terapii pacientka v ten istý deň exituje na septický šok. Nepitvaná.

Kardiocentrum s.r.o. Nitra

-77-ročný pacient prijatý pre zlyhávanie ľavej komory s ťažkosťami v pokoji. Od prijatia zavedený AK, PMK, SKG- vstup a fem.loc.dx a kontrapulzačný katéter, na 9. deň aj dialyzačný katéter. Na 17. deň hospitalizácia komplikovaná febrilným stavom, s triaškami, tachykardiou a eleváciou zápalových parametrov. Empiricky podávaná kombinovaná antibiotická terapia a symptomatická liečba sepsy bez významnejšieho efektu na klinický stav. V ten istý deň pacient exituje na septický šok. Z odobratých hemokultúr dodatočne izolovaná *Serratia marcescens*. Nepitvaný.

Komisie pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych ochorení

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz zasadala v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie dňa 14.2.2020. Na zasadaní bol analyzovaný výskyt hlásených a vyhľadaných nozokomiálnych ochorení za rok 2019. Bola zdôraznená nutnosť okamžitého hlásenia zvýšeného výskytu nozokomiálnych ochorení z dôvodu zabezpečenia protiepidemických opatrení. Členovia Komisie boli oboznámení o výskyte koronavírusu vo svete a doporučených preventívnych opatreniach.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz zasadala v Špecializovanej nemocnici v Nitre dňa 4.3.2020. Na zasadaní bol analyzovaný výskyt hlásených a vyhľadaných nozokomiálnych ochorení za rok 2019. Bola zdôraznená nutnosť aktívneho hlásenia nozokomiálnych ochorení a okamžitého hlásenia zvýšeného výskytu nozokomiálnych ochorení z dôvodu zabezpečenia protiepidemických opatrení. Členovia Komisie boli oboznámení o výskyte koronavírusu, doporučených preventívnych opatreniach a nutnosti vypracovania krízového plánu pri hospitalizácii podozrivých alebo chorých osôb na Covid 19.

Poranenia zdravotníckych pracovníkov kontaminovaným nástrojom od pacientov s neznámym stavom infekciozity boli v tomto roku hlásené 32-krát. Lekársky dohľad bol nariadený v 23-och prípadoch a 9 poranení bolo podľa miesta trvalého bydliska odstúpených na príslušné RÚVZ .

Rozdelenie NN podľa výskytu v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra:

FN Nitra:

Interná klinika	133	38-enterokolitída spôsobená <i>Clostridium difficile</i> , 14-sepsa, 38-koronavírusová infekcia, 15-infekcia močových orgánov, 10-bronchopneumónia, 8-flebitída, 3-inflamovaný dekubit, 3- kandidóza iných urogenitáln.miest, 1-pyelonefritída, 1-otitída, 1-peritonitída,1-bronchitída
KAIM	89	50-sepsa, 19-bronchopneumónia po umelej pľúcnej ventilácii, 7-infekcia močových orgánov, 1-inflamovaný dekubit, 1-kandidóza iných urogenitálnych miest, 1-peritonitída 5- enterokolitída spôs. <i>Clostridium difficile</i> , 2-flebitída, 3- infekcia v mieste operačného výkonu
Kardiologická klinika	73	46- koronavírusová infekcia, 8-sepsa, 3- flebitída, 10-enterokolitída spôsob. <i>Clostridium difficile</i> , 2-bronchopneumonia,2-infekcia močových orgánov, 2- kandidóza iných urogenitálnych miest
Chirurgická klinika	72	16-infekcia v mieste operačného výkonu, 15-flebitída,

		16- koronavírusová infekcia, 1-bronchitída,1-inf.dekubit, 5-sepsa, 6- infekcia močových orgánov, 1-bronchopneumónia, 11- enterokolitída spôs. Clostridium difficile
Neurologická klinika	68	20-bronchopneumónia, 10- koronavírusová infekcia, 9-infekcia močových orgánov, 5- flebitída, 10-sepsa, 3-bronchitída, 2- kandidóza iných urogenitál.miest, 2- cystitída, 2-inflamovaný dekubit, 1-pyelonefritída, 1-epididymitída, 1- infekcia v mieste operačného výkonu
Klinika ÚCH	34	2- enterokolitída spôsobená Clostridium difficile 16-koronavirusová infekcia, 3-inflamovaný dekubit, 2-infekcia v mieste operačného výkonu, 1-sepsa, 2- enterokolitída spôsobená Clostridium difficile, 2-bronchopneumónia, 4- infekcia močových orgánov, 1- infekcia spôs. vnútornou fixačnou pomôckou, 1-flebitída, 1- infekcia spôs. vnútornou kĺb. pomôckou, 1-bronchitída
Oddelenie RT a KO	26	12-sepsa, 5- koronavírusová infekcia, 3-bronchopneumónia, 3- infekcia močových orgánov, 1-flebitída, 1-infekcia v mieste operač. výkonu, 1- enterokolitída spôsob. Clostr.difficile
Infekčná klinika	24	13-enterokolitída spôsobená Clostridium difficile, 3-sepsa, 3- koronavírusová infekcia, 1-rotavírusová enteritída, 1- kandidóza iných urogenitál.miest, 1-flebitída, 1-inflamovaný dekubit, 1-bronchopneumonia
Urologické oddelenie	16	11-sepsa, 1-inf.v mieste operačného výkonu, 1-prostatitída, 1-bronchopneumónia, 1- infekcia močových orgánov, 1- enterokolitída spôsob. Clostridium difficile,
Odd.cievnej chirurgie	10	3- koronavírusová infekcia, 2- sepsa, 1-bronchopneumónia, 2- enterokolitída spôsob. CD, 2-infekcia amputačného kýt'ľa
Neonatologické odd.	10	6-sepsa, 3-meningitída, 1-flebitída
Klinika FBLR	10	3-cystitída, 3-infekcia močových orgánov, 1-sepsa, 1-flebitída, 1-infekt hor.ciest dýchacích, 1-bronchitída
Neurochirurgická kl.	7	2-sepsa, 1-infekcia v mieste operačného výkonu, 1-bronchopneumónia, 1- koronavírusová infekcia, 2 enterokolitída spôsob. Clostridium difficile
Psychiatrická klinika	7	5- koronavírusová infekcia, 1-flebitída, 1-sepsa
Gynek.pôrod. klinika	5	3- koronavírusová infekcia, 1-sepsa, 1- infekcia v mieste operačného výkonu
Klinika DaD	4	2-norovírusová, 1-adenovírusová, 1-astrovírusová enteritída
ORL klinika	1	1- infekcia v mieste operačného výkonu
Ortopedické	1	1- koronavírusová infekcia
Psychiatrická nemocnica /PN/ Veľké Zálužie		
	119	102- koronavírusová infekcia, 13-infekt hor.ciest dýchacích, 2-bronchopneumónia, 1-inflamovaný dekubit,1-cystitída
ŠN sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra		
	76	31-enterokolitída spôsobená Clostridium difficile, 5-sepsa, 10- koronavírusová infekcia, 5-bronchitída, 2-cystitída, 8-bronchopneumónia, 8-bronchopneumónia po UPV, 1-absces 3-infekcia močových orgánov, 3-inflamovaný dekubit
FMC s.r.o., dialyzačné služby Nitra		
	6	6-sepsa

KARDIOCENTRUM s.r.o. Nitra

6 2-sepsa, 2-koronavírusová infekcia, 1- flebitída,
1- enterokolitída spôsobená Clostridium difficile

Dom opatrovateľskej služby Zlatý vek Nitra

43 31-koronavírusová infekcia, 4-bronchopneumónia,
2-sepsa, 1-inflamovaný dekubit, 1-absces,1-pyelonefritída,
1- enterokolitída spôsobená CD, 1-inf.moč.orgánov,
1-infekt hor.ciest dýchacích

Hospic u sv.Bernadetty Nitra

5 5- koronavírusová infekcia

Zariadenie pre seniorov Nitra

120 71-koronavírusová infekcia, 42-chrípka, 3-sepsa,
2-infekcia močových orgánov,1-bronchitída,1-cystitída

ZSS Borinka Nitra

97 92- koronavírusová infekcia 1-bronchopneumónia, 1-cystitída,
2-bronchitída, 1-sepsa

ZSS Nitrava Nitra

65 64- koronavírusová infekcia, 1-sepsa

ZSS Viničky Nitra

39 34-koronavírusová infekcia, 3-bronchopneumónia,
1-sepsa, 1- infekcia močových orgánov

ZSS Benefit Ľudovítová

42 42- koronavírusová infekcia

ZSS Promeritae Nitra

12 12-koronavírusová infekcia

Rozdelenie NN podľa diagnózy:

Koronavírus. infek.	612	46-kardiolog.kl.,38-interná kl., 16-chir.kl.,16-kl.ÚCH,10-neurol.kl., 5-odd.RTaKO, 5-psych.kl.,3.inf.kl., 3-gyn.pôr.kl.,3-Odd.CCH, 1-ortoped.kl., 1-neurochir.kl., 102-PN Veľké Zálužie, 10-ŠN Nitra, 31-DOS Na, 5-Hospic Nitra, 2-Kardiocentrum Na, 34-ZSS Viničky Na, 92-ZSS Borinka Na,71-ZpS Na, 64- ZSS Nitrava Na, 12-ZSS Promeritae Na, 42-ZSS Benefit Ľudovítová
Sepsa	148	50-KAIM, 14-interná kl., 10-neurolog.kl., 12-odd. RTaKO, 11-urologické odd., 8-kardiologická kl., 6-neonatologické odd., 5-chirurgická kl., 3-infekčná kl., 2-odd.cievnej chirurgie, 2-neurochir.kl., 1-FBLR, 1-gyn.pôr.kl., 1-psych.kl., 1-kl.ÚCH, 5-ŠN Na, 6-FMC Nitra, 2-Kardiocentrum Na, 2-DOS Na, 3-ZpS Na, 1-ZSS Borinka Na, 1-ZSS Viničky Na, 1-ZSS Nitrava Na
Enterokolitída spôs. Clostr.difficile	120	38-interná kl., 11-chirurgická kl., 10-kardiologická kl., 13-infekčná kl., 5-KAIM, 2-kl.ÚCH, 2-neurol.kl.,2-odd.CCH, 2-neuroch. kl., 1-urolog.odd.,1-odd.RTaKO, 31-ŠN Na 1-Kardiocentrum Na, 1-DOS Na
Bronchopneumónia	60	20-neurologická kl., 10-interná kl., 1-chirurg. kl., 1-odd.CCH, 3- odd. RTaKO, 2-kl. ÚCH, 2-kardiolog.kl.,1-infekčná kl., 1-neuroch.kl., 1-urolog. odd., 8-ŠN Na, 2-PN Veľké Zálužie, 4-DOS Na, 3-ZSS Viničky Na, 1-ZSS Borinka Na
Infekcia močových	57	15-interná kl., 9-neurolog. kl., 7-KAIM, 6-chirurgická kl.,

orgánov		2-kardiologická kl., 4-kl.ÚCH, 3-RTaKO, 3-FBLR kl., 1-urologické odd., 3-ŠN Na, 2-ZpS Na, 1-DOS Na, 1-ZSS Viničky Na
Chríпка	42	42-ZpS Na
Kanylová flebitída	40	15-chirurgická kl., 8-interná kl., 5-neurologická kl., 3-kardiologická kl., 2-KAIM, 1-odd.RTaKO, 1-infekčná kl., 1-kl.ÚCH, 1-FBLR kl., 1-psych.kl., 1-neonolog.odd., 1-Kardiocentrum Na
Infekcia v mieste operačného výkonu	27	16-chirurgická kl., 3-KAIM, 1-urologické odd., 2-kl.ÚCH,, 1-neurochirurgická kl., 1-gyn.pôrodnicka kl., 1-odd.RTaKO, 1-ORL kl., 1-neurolog.kl.
Bronchopneumónia po UPV	27	19-KAIM, 8-ŠN Na
Inflamovaný dekubit	16	3-interná kl., 3- kl.ÚCH, 2-neurologická kl., 1-KAIM, 1-chirurg.kl., 1-infekčná kl., 3-ŠN Na, 1-PN Veľké Zálužie, 1- DOS Na
Infekt hor.ciest dýchacích	15	1-kl. FBLR, 13-PN Veľké Zálužie, 1-DOS Na
Bronchitída	15	3-neurologická kl., 1-interná kl., 1-chirurgická kl., 1-kl.ÚCH, 1-FBLR kl., 5-ŠN Na, 2-ZSS Borinka Na, 1-ZpS Na
Cystitída	10	3-kl.FBLR, 2-neurolog. kl., 2-ŠN Na, 1-PN Veľké Zálužie, 1-ZSS Borinka Na, 1-ZpS Na
Kandidóza iných urogenitál. miest	9	3-interná kl., 2-kardiolog.kl., 2-neurolog.kl., 1-KAIM, 1-infekčná kl.
Meningitída	3	3-neonatalogická kl.
Pyelonefritída	3	1-neurologická kl., 1-interná kl., 1-DOS Na
Peritonitída	2	1-inerná kl., 1-KAIM
Norovírusová enteritída	2	2-KDaD
Inf.amputač.kýpť'a	2	2-odd.CCH
Kožný absces	2	1-ŠN Na, 1-DOS Na
Rotavírus.enteritída	1	1-infekčná kl.
Otitída	1	1-interná kl.
Epididymitída	1	1-neurolog. kl.
Inf.zav.vnútorou fixačnou pomôckou	1	1-kl.ÚCH
Inf.zav.vnútorou klíbovou pomôckou	1	1-kl.ÚCH
Adenovírus. enteritída	1	1-KDaD
Astrovírus. enteritída	1	1-KDaD
Prostatitída	1	1-urologické odd.

Tabuľka III.9.1 Proporcia výskytu NN v lôžkových zariadeniach z počtu hospitalizovaných v okrese Nitra v roku 2020

Názov PZS	Počet nozokomiálnych nákaz	Počet hospit.	Proporcia
FN Nitra	590	24 180	2,4
PN Veľké Zálužie	119	2 163	5,5
ŠN Nitra	76	3 897	2,0
Kardiocentrum Na	6	3 729	0,2
ZSS Borinka Nitra	97	160	60,6
ZSS Viničky Nitra	39	180	21,7
ZSS Nitrava Nitra	65	220	29,5
ZpS Nitra	120	159	75,5
ZSS Promeritae	12	36	33,3
ZSS Ludovítová	42	43	97,7
Hospic Nitra	5	10	50,0
DOS Zlatý vek Na	43	120	35,8
Spolu lôžkové zariadenia	1 214	34 897	3,5
FMC dialyzačné služby Rázusova Na	5	73 * (12 065 dialýz)	6,8
FMC dialyzačné služby Kocel'ovaNa	1	52 (6 165dialýz)	1,9
Spolu dialyzačné pracoviská	6	125 18 230 (dialýz)	4,8
S p o l u	1 220	35 022	3,5

(*) počet dialýz

Tabuľka III.9.2 Proporcia výskytu NN podľa oddelení z počtu hospitalizovaných v okrese Nitra v roku 2020

Oddelenie,klinika	Počet nozokomiálnych nákaz	Počet hospit.	%
chirurgická	67	1 551	4,3
detí a dorastu	4	1 045	0,4
novorodenecké	10	1 411	0,7
gynekologická	5	2 292	0,2
pôrodnicka	0	1 501	-
infekčná	24	1 711	1,4
neurologická	68	1 626	4,2
KÚCH (**)	34	1 144	3,0
ortopedická	1	220	0,5
interná	129	2 159	6,0
kardiologická	72	1 402	5,1
ORL	1	400	0,3
očná	0	84	-
urologické	16	960	1,7
KAIM	89	415	21,4
psychiatrická	7	724	1,0
RT a KO	26	1 262	2,1
cievnej chirurgie	10	787	1,3
FBLR	10	386	2,6
neurochirurgické	7	665	1,1
JIS chirurgia	5	330	1,5
JIS KDaD	-	102	-
JIRS novor.	-	186	-
JIS neurologia	-	516	-
JIS interná	4	647	0,6
JIS kardio	1	654	0,2
FN Nitra spolu	590	24 180	2,4
ŠN Nitra	76	3 897	2,0
PN Veľké Zálužie	119	2 163	5,5
Kardiocentrum Nitra	6	3 729	0,2
ZpS Na	120	159	75,5
ZSS Borinka Nitra	97	160	60,6
ZSS Nitrava Nitra	65	220	29,5
ZSS Viničky Nitra	39	180	21,1
ZSS Promeritae Na	12	36	33,3
ZSS Ľudovítová	42	43	97,7
Hospic Na	5	10	50,0
DOS Zlatý vek Na	43	120	35,8
Iné lôžkové spolu	624	10 717	5,8
FMC Koceľova Nitra	1	52 (dialýz 6 165)	1,9
FMC Rázusova Nitra	5	73 (12 065 dialýz)	4,8
Spolu	1 220	35 022	3,5

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru a posudková činnosť:

V okrese Nitra v roku 2020 zabezpečovala zdravotnícku starostlivosť:

- Fakultná nemocnica (FN) Nitra
- Špecializovaná nemocnica (ŠN) sv. Svorada Zobor, n. o., Nitra
- Psychiatrická nemocnica (PN), Veľké Zálužie
- Kardiocentrum Nitra s.r.o.
- 5 polikliník (PK) v meste Nitra (PK Chrenová, Klokočina, Sv. Medarda, Rázusova, Čajkovského) a ambulancie v spádovom území mesta
- Poliklinika Vráble a ambulancie v spádovom území mesta
- MEDICAL MKP s.r.o., Nitra
- Medicentrum Dzurilla s.r.o., Nitra
- Medicínske centrum, spol. s.r.o.
- Prvá nitrianska jednodňová chirurgia (PNJCH), Nitra
- AVELANE Clinic s.r.o., Nitra
- FMC dialyzačné služby s.r.o., Nitra, Rázusova
- FMC dialyzačné služby s.r.o., Nitra, Koceľova
- Izotopcentrum s.r.o., Nitra
- JESSENIUS - diagnostické centrum a.s., Nitra
- Národná transfúzna služba s.r.o., Nitra
- Hospic - Dom pokoja a zmieru u Bernadetty, Nitra
- Zariadenia sociálnej starostlivosti (ZSS)
- Domovy opatrovateľskej služby (DOS)
- Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS)

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)

ŠZD v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra bol vykonaný 123-krát. Z toho komplexné preverky boli vykonané 108x, 7x bol výkon ŠZD pri výskyte nozokomiálnych ochorení, a 14x mikrobiálny monitoring – **Tab. IV.1.1**, v nasledujúcich zdravotníckych zariadeniach (ZZ):

Fakultná nemocnica Nitra (FN) je štátne ZZ pavilónového typu, ktoré má celkový počet lôžok 722 na: 15-tich klinikách (530 lôžok), 5-tich oddeleniach (137 lôžok), 7-mich JIS (55 lôžok). V dôsledku zhoršujúcej sa epidemiologickej situácie COVID-19 došlo vo FN Nitra k reprofilizácii lôžok. K reprofilizácii lôžok dochádzalo postupne. KAIM bola 3.10.2020 rozšírená na 9 lôžok kovidových a 4 lôžka nekovidové. Potom nasledovala neurochirurgická klinika 3.10.2020 s počtom lôžok 22, 7.10.2020 pribudlo 24 lôžok z oddelenia cievnej chirurgie. Lôžka kliniky úrazovej chirurgie a ortopedie sa reprofilizovali postupne, 11.11.2020 to bolo 25 lôžok z ortopedickej časti a 9.12.2020 z traumatologickej časti 30 lôžok. V GUP bolo 8.12.2020 vytvorených 13 lôžok KAIM. Nasledoval úsek žien z chirurgickej kliniky 17.12.2020 s počtom lôžok 27 a úsek mužov 27.12.2020 s 26 lôžkami. Oddelenie urológie sa reprofilizovalo 28.12.2020 s počtom lôžok 29. Za rok 2020 bolo spolu reprofilizovaných 196 lôžok a došlo k rozšíreniu KAIM.

FN má 88 špecializovaných ambulancií, 17 ÚPS, 12 SVaLZ, 1 ambulancia primárneho kontaktu, 1 neurologický stacionár, 1 nemocničnú a 1 verejnú lekárňu, 15 operačných sál (OS) - z toho 2 sály s funkčnou vzduchotechnikou a laminárnym prúdením vzduchu a 13 sál s funkčnou vzduchotechnikou s trojstupňovou filtráciou vzduchu a 4 pooperačné izby s 23 lôžkami.

ŠZD v rámci FN bol vykonaný na klinike detí a dorastu, neonatologickom oddelení a na internej klinike, kde sme zaznamenali epidemický výskyt klostrídiových enterokolítid.

V tomto roku prešlo kompletnou rekonštrukciou oddelenie centrálnej sterilizácie. Vo FN sa sterilizácia vykonáva na oddelení centrálnej sterilizácie v 3 autoklávoch (AUT), v 1 formaldehydovom sterilizátore (FS) a v 1 plazmovom sterilizátore Sterrad (PS). Na chirurgických operačných sálach používajú 2 AUT, na gynekologickej operačnej sále 1 AUT a na očnej operačnej sále používajú 4 AUT.

Všetku sterilizačnú techniku na operačných sálach kontrolujeme v mesačných intervaloch a 1x ročne kontrolujeme kvalitu ovzdušia na operačných sálach aeroskopickým meraním.

V lekárni FN Nitra je 1 AUT a vo verejnej lekárni FN Nitra 1 HS, tieto prístroje kontrolujeme 2x ročne.

Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra je neziskové ZZ, poskytujúce zdravotnú starostlivosť pre spádový región cca 1,5 mil obyvateľov (Nitriansky kraj a susediace okresy priľahlých krajov). Má k dispozícii 204 lôžok na 6 oddeleniach: I. oddelenie pneumológie a fizeológie má 52 lôžok, II. oddelenie pneumológie a fizeológie (PaF) má 50 lôžok, oddelenie akútnej a intenzívnej medicíny so 7 lôžkami, oddelenie klinickej onkológie s 35 lôžkami, geriatrické oddelenie s 30 lôžkami a oddelenie dlhodobo chorých s 30 lôžkami. V ŠN je 19 odborných ambulancií, 20 vyšetrovní SVALZ, nemocničná lekáreň a lekáreň pre verejnosť.

Činnosť je zameraná na diferenciálnu diagnostiku a liečbu pľúcnych chorôb a kompletnej ošetrovateľskej starostlivosti o pacientov s pľúcnymi ochoreniami. Spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky tvoria oddelenie rádiológie, endoskopické, fyziatrisko-rehabilitačné, funkčnej diagnostiky, klinickej biochémie, zákroková miestnosť II. PaF. V nemocnici sú zriadené dve pracoviská pre zriedkavé choroby- idiopatickú pľúcnu fibrózu a pre malígnu mezotelióm pleury a zriedkavé hrudné nádory. Ďalej sú tu nadregionálne centrá pre dlhodobú domácu oxygenoterapiu, osteocentrum, pre indikáciu vybraných inovatívnych liekov pre liečbu hrudných nádorov, spánkovej medicíny, pre diferenciálnu diagnostiku a liečbu hrudných výpotkov a pre liečbu a manažment respiračnej insuficiencie.

Od 20.10.2020 sa v nemocnici začalo s reprofiliáciou lôžok, išlo o 22 lôžok z celkového počtu. K 28.12.2020 bolo reprofiliovaných 38 lôžok.

Kontroly hygienicko-epidemiologického režimu (HER) neboli v tomto roku vykonané z dôvodu zlej epidemiologickej situácie COVID-19.

Psychiatrická nemocnica vo Veľkom Záluží je štátne ZZ, ktoré má na 4 oddeleniach 410 lôžok a 3 ambulancie (psychiatrickú, internú a fyziatrisko-rehabilitačnú). Ide o I. psychiatrické oddelenie (zmiešané), II. psychiatrické oddelenie (ženské), III. psychiatrické oddelenie (mužské), IV. psychiatrické oddelenie (zmiešané). Lôžkové oddelenia sú rozdelené na 3 stanice: sanatórna časť- stanica 1, otvorená časť - stanica 2, akútne oddelenie – stanica 3. Nelôžkovú časť nemocnice tvorí fyziatrisko rehabilitačná časť II. psych. oddelenie a psychologická starostlivosť nemocnice.

Nemocnica poskytuje špeciálnu ústavnú zdravotnícku starostlivosť v odboroch psychiatria, gerontopsychiatria a medicína drogových závislostí.

Prevažná časť problematiky na úseku dodržiavania HER na oddeleniach a ambulanciách bola pre zlú epidemiologickú situáciu riešená telefonickou alebo mailovou komunikáciou.

Kardiocentrum Nitra s.r.o., je neštátna špecializovaná nemocnica zameraná na diagnostiku a liečbu kardiovaskulárnych ochorení. Lôžkové oddelenie pozostáva z Oddelenia arytmií a koronárnej jednotky s 12 lôžkami, Kardiologického oddelenia I. s 5 lôžkami,

z Kardiologického oddelenia II. s 6 lôžkami, 1 JIS, 7 ambulancií a 2 OS s funkčnou 3- stupňovou vzduchotechnikou.

Prevažná časť problematiky na úseku dodržiavania HER na oddeleniach a ambulanciách bola pre zlú epidemiologickú situáciu riešená telefonickou alebo mailovou komunikáciou.

V poliklinikách mesta Nitra, Vrábľe a v spádovom území týchto miest, v zdravotných strediskách obcí, v súkromných ZZ a jednodňových chirurgiách evidujeme spolu 294 ambulancií. Z toho je 67 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých, 41 ambulancií lekárov pre deti a dorast, 100 stomatologických a 86 odborných ambulancií.

ŠZD bol vykonaný: 41x v ambulanciách lekárov pre deti a dorast počas kontroly očkovania.

ProCare Nitra - je neštátne ZZ, ktoré má 2 ambulancie všeobecného lekára pre dospelých, 14 odborných ambulancií, 3 rádiologické pracoviská USG, 1 mamografické a 1 pracovisko magnetickej rezonancie, 1 neurologický stacionár a 1 pracovisko FBLR. Kontrola HER bola vykonaná v troch ambulanciách (gynekologickej, ortopedickej a ORL), ktoré majú autoklávy.

MEDICAL MKP s.r.o. je neštátne ZZ s jednou OS a s 3 odbornými ambulanciami v Nitre a 3 odbornými ambulanciami vo Vrábľoch.

Kontroly hygienicko-epidemiologického režimu (HER) neboli v tomto roku vykonané z dôvodu zlej epidemiologickej situácie COVID-19.

Medicentrum Dzurilla s.r.o, Nitra je neštátne ZZ, ktoré má jednu OS jednodňovej očnej chirurgie a 5 odborných ambulancií. Kontrola HER bola vykonaná 1x na OS spojená s odberom ovzdušia a stermi z prostredia. V mesačných intervaloch bola kontrolovaná sterilizačná technika na OS.

Prvá nitrianska jednodňová chirurgia s.r.o. je neštátne ZZ, ktorého zameraním je poskytovanie zdravotníckych služieb formou jednodňovej chirurgie. Výkony jednodňovej zdravotnej starostlivosti sú vykonávané v odboroch: ortopédia, chirurgia, traumatológia, urológia, gynekológia a patologická anatómia. Zariadenie disponuje časťou zákrokovo - lôžkovou, ktorej súčasťou je OS aseptická - slúži na vykonávanie čistých zákrokov. Septická zákroková sála slúži na vykonávanie malých zákrokov. Súčasťou zariadenia sú 2 observačné izby s príslušenstvom a 1 ambulanciou. V mesačných intervaloch kontrolujeme sterilizačnú techniku na operačnej sále.

AVELANE Clinic s.r.o., je neštátne ZZ poskytujúce zdravotnícke služby formou jednodňovej chirurgie. Súčasťou zariadenia je 7 izieb s ôsmymi lôžkami. Zariadenie disponuje jednou OS.

V mesačných intervaloch bola kontrolovaná sterilizačná technika na OS.

FMC dialyzačné služby s.r.o. Nitra, Rázusova - je neštátne hemodialyzačné stredisko, ktoré poskytuje dialyzačné služby pre pacientov mesta a okolia. Stredisko pozostáva z veľkej dialyzačnej sály s 8 lôžkami, izolačnej miestnosti s 2 lôžkami a stanoviskom sestier. Súčasťou zariadenia je nefrologická ambulancia a úpravňa vody. Stredisko funguje v dvojzmennej prevádzke. Kontrola HER bola vykonaná 1x a bola spojená s odberom sterov z prostredia, sterov z rúk ošetrojúceho personálu a používaných dezinfekčných roztokov.

FMC dialyzačné služby s.r.o. Nitra, Koceľova - je neštátne hemodialyzačné stredisko s jednou nefrologickou ambulanciou vykonávajúce zdravotnú starostlivosť v špecializovanom odbore nefrológia - diagnostika a liečba obličkových a pridružených ochorení. Poskytuje edukáciu pacientom pri liečení obličkových ochorení, špecializovanú a konziliárnu činnosť a liečbu obličkového zlyhania. Pracovisko pracuje v dvojzmennej prevádzke. Zariadenie pozostáva z hlavnej dialyzačnej miestnosti s 8 lôžkami, izolačnej miestnosti s 2 lôžkami, stanoviska sestier a úpravne vody. Kontrola HER bola vykonaná 1x spojená s odberom sterov z prostredia, z rúk zdravotníckeho personálu a používaných dezinfekčných roztokov.

HOSPIC – Dom pokoja a zmieru u Bernadetky, Nitra je účelové lôžkové ZZ patriace cirkvi, ktorého zriaďovateľom je Diecézna charita Nitra. Poskytuje paliatívnu liečebnú a ošetrovateľskú starostlivosť, psychosociálnu, respitnú a terminálnu starostlivosť a starostlivosť o pozostalých. Disponuje 10-timi izbami s 15 lôžkami. Súčasťou Hospicu je i mobilný hospic poskytujúci službu pre členov rodiny starajúcich sa o chorého doma a ambulancia paliatívnej medicíny a liečby bolesti.

Izotopcentrum, s.r.o. – Oddelenie Nukleárnej Medicíny je neštátne zdravotnícke zariadenie, ktoré má 1 ambulanciu. Zabezpečuje vyšetrenia pre spádovú oblasť nitrianskeho kraja a priľahlé okresy. Paleta vyšetrení je široká, zahrňuje prakticky celú dostupnú škálu vyšetrení v odbore: onkodiagnostika, kardiológia, pneumológia, nefrológia a niektoré liečebné metódy.

JESSENIUS - diagnostické centrum, a.s. - je neštátne zdravotnícke zariadenie, ktoré poskytuje komplexnú zdravotnú starostlivosť a vyšetrenia v odbore rádiológia.

Vyhodnotenie hygienicko - epidemiologického režimu:

Na mikrobiologické vyšetrenie sme odobrali v roku 2020:

16 vzoriek zo sterilného materiálu, 99 vzoriek z prostredia, 5 vzoriek z ovzdušia a 15 vzoriek dezinfekčných prostriedkov na zistenie účinnosti.

Otestovali sme 134 sterilizačných prístrojov z 250 existujúcich (t.j. 53,6%), 23 prístrojov bolo kontrolovaných opakovane v mesačných intervaloch a 1 prístroj bol vyradený z evidencie. **Tab. IV.2 – IV.6.**

Tab. IV.1.2. uvádza výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia : zo sterilného materiálu bolo odobratých 16 vzoriek, všetky s negatívnym výsledkom. **Z prostredia** bolo odobratých 99 vzoriek, z ktorých malo 50 pozitívny výsledok (50,5 %).

Tab. IV.1.3. a Tab. IV.1.4. uvádza výsledky kontroly efektu sterilizácie podľa typu materiálu, obalu a spôsobu sterilizácie. Všetkých 16 vzoriek malo negatívny výsledok. Tieto vzorky boli sterilizované v jednorázových kombinovaných obaloch a v kazetách. Všetky vzorky boli sterilizované v autoklávoch.

Tab. IV.1.5. uvádza inventarizáciu sterilizačných prístrojov a kontrolu ich funkčnosti. V nemocniciach, poliklinikách a v ambulanciách v spádovom území okresu evidujeme 117 autoklávov (AUT), 131 horúcovzduchových sterilizátorov (HS), 1 formaldehydový (FS), 1 plazmový sterilizátor (PS). Pravidelná ročná kontrola bola vykonaná 77x AUT, 55x HS, 1x FS a 1x PS. Z tohto počtu bolo skontrolovaných 21 AUT, 2 HS, 1 FS a 1 PS v mesačných intervaloch. Z celkového počtu 250 evidovaných sterilizačných prístrojov bolo kontrolovaných 134, čo tvorí 53,6% Spolu bolo vykonaných 219 opakovaných kontrol. V roku 2020 bolo skontrolovaných 134 prístrojov sterilizačnej techniky. Celkom bolo vykonaných 353 kontrol sterilizačnej techniky.

Na všetkých operačných sálach v spádovom území a na oddelení centrálnej sterilizácie vo FN boli sterilizačné prístroje testované každý mesiac.

Nemocnica zabezpečuje vlastný monitoring sterilizačných procesov na OCS a OS chemickými, šaržovými indikátormi a Bowie dick testom.

Ostatné prístroje boli využívané v rámci polikliník, ambulancií v meste a obvodných stredísk a to hlavne stomatologickými a niektorými odbornými ambulanciami. Podľa vyhlášky MZ SR č. 553/2007 boli prístroje staršie ako 10 rokov kontrolované biologickými testami 2-krát za rok. Na všetkých ambulanciách je zavedená kontrola sterilizácie chemickými indikátormi pri každej sterilizácii v AUT a HS. O sterilizačných cykloch a kontrole chemickými indikátormi sa vedú sterilizačné denníky. Resterilizácia jednorazových pomôcok sa nevykonáva.

Tab. IV.1.6 uvádza mikrobiologickú kontrolu dezinfekcie a dezinfekčných roztokov.

Z celkového počtu 135 vzoriek z prostredia bolo odobratých 5 vzoriek aeroskopickým meraním, 15x boli odobraté dezinfekčné roztoky na zistenie účinnosti a 5x stery z rúk ošetrojúceho personálu. V 50-tich pozitívnych vzorkách (t.j.37,0%) bola izolovaná grampozitívna mikroflóra 50x (najčastejšie bol izolovaný Staphylococcus koaguláza negatívny).

Sterilizácia sa vykonávala podľa platnej vyhlášky MZ SR č. 553/2007. Vo FN sterilizáciu využívajú všetky oddelenia prostredníctvom OCS.

Pri dezinfekcii na operačných, zákrokových sálach, lôžkových oddeleniach a ambulanciách sa dodržiava zásada striedania dezinfekčných prostriedkov na zabránenie vzniku rezistencie mikroorganizmov. Problém býva v nedodržiavaní predpísaných koncentrácií dezinfekčných prostriedkov.

Upratovanie - na operačných a zákrokových sálach, oddeleniach a ambulanciách v nemocnici a v poliklinikách majú zabezpečenú diferenciáciu upratovacích pomôcok podľa pracovísk a využívajú systém dvoch vedier. Dezinfekčné prípravky sú v pravidelných intervaloch striedané.

Manipulácia s bielizňou vo FN sa bielizeň zberá do igelitových vriec a jej triedenie sa vykonáva vo zvlášť vyčlenených miestnostiach. Personál, ktorý manipuluje s použitou bielizňou používa pri triedení ochranný odev, masku, rukavice a dodržiava zásady osobnej hygieny. Zber sa robí centrálné. FN využíva pranie bielizne dodávateľsky oprávnenou firmou. V poliklinických a obvodných ambulanciách si personál bielizeň triedi priamo v ambulancii a jej pranie si zabezpečuje individuálne doma, oddelene od ostatnej bielizne alebo väčšinou zmluvne v práčovni. Čistá a použitá bielizeň sa skladuje vo zvlášť vyčlenených miestnostiach, resp. v ambulanciách v oddelených skrinkách na čistú a použitú bielizeň.

Manipulácia s odpadom: Vo FN sa využíva separovaný zber odpadu. Nebezpečný biologický odpad sa ukladá do plastových alebo hrubostenných papierových obalov na jedno použitie, centrálné sa skladuje v spaľovni. Odvoz tohto odpadu je zabezpečený firmou AGB eco servis s.r.o. Košice. Biologický materiál z ambulancií je denne zbieraný pracovníkmi upratovacích firiem, resp. upratovačkami na ambulanciách a v týždňových intervaloch zväznaný a likvidovaný firmou na to oprávnenou.

Konzultácie - boli poskytované zdravotníckym zariadeniam a zdravotníckym pracovníkom hlavne na úseku nozokomiálnych ochorení, očkovania proti VHB a VHA, pri poranení ostrým predmetom zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ, 19x boli poskytnuté konzultácie k prevádzkovým poriadkom nových ambulancií a 1x doplnok k prevádzkovému poriadku.

Rozhodnutia - v roku 2020 boli vydané 3 rozhodnutia (podľa §13) na schválenie priestorov a prevádzkových poriadkov nových ambulancií, 2 rozhodnutia na schválenie len prevádzkových poriadkov, 2 rozhodnutie na schválenie priestorov novej ambulancie, 7 rozhodnutí na začatie správneho konania (podľa §12) v súvislosti s výskytom

nozokomiálnych ochorení v zdravotníckych zariadeniach a sociálnych ústavoch a 23x bol zabezpečený lekársky dohľad formou rozhodnutia pri poranení zdravotníckych pracovníkov.
Poznámka: Vysvetlivky skratiek izolovaných baktérií vid' príloha.

Tab. IV.1.1. Prehľad o výkone ŠZD ZZ v okrese Nitra za rok 2020

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		Komplex previerky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	mikrobiálny monitoring	
lôžkové odd. - KAIM/JIS	7	-	-	-	-	-
lôžkové odd.- chirurgický smer	9	1	-	-	5	6
lôžkové odd. - nechirurgický smer	30	3	3	-	5	11
ambulancie pre deti a dorast	41	41	-	-	-	41
ambulancie pre dospelých	67	-	-	-	-	-
ambulancie odborné	83	20	-	-	-	20
ambulancie zubné	100	40	-	-	-	40
jednodňové chirurgie	4	1	-	-	1	2
dialýzy	2	2	-	-	2	4
Psychiatrická nemocnica	1	-	1	-	-	1
ZSS, DOS, DSS, Hospic	16	-	4	-	1	5
SPOLU	360	108	8	-	14	130

Tab. IV.1.2. Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v okrese Nitra za rok 2020

Oddelenie, klinika	sterilný materiál			prostredie		
	počet	z toho pozit.		počet	z toho pozit.	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
operačné sály FN NR	-	-	-	18	12	66,7
JIS	-	-	-	-	-	-
Jednodňové chirurgie – OS	16	0	0	11	3	27,3
Klinika detí a dorastu	-	-	-	8	5	62,5
Dialýzy	-	-	-	27	13	48,1
Interná klinika	-	-	-	13	8	61,5
Neonatologické odd.	-	-	-	7	5	71,4
Zariad. soc. starostlivosti	-	-	-	15	4	26,7
Psychiatrická nemocnica	-	-	-	-	-	-
Iné	-	-	-	-	-	-
SPOLU:	16	0	0	99	50	50,5

Tab. IV.1.3. Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu a obalu v okrese Nitra za rok 2020

názov zdravot. pomôcky	Vzorky sterilizované v												% pozit.
	jednoraz. obaloch		kontajne roch		kazetách, dózach		v inom obale		voľne		Spolu		
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	
Kov	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	6	-	0
Sklo	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	0
Guma	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	0
Textil	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	0
Plasty	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	0
Liečivá	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
endoskopy I. kateg.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šitie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Roztoky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iné	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SPOLU	8	-	-	-	8	-	-	-	-	-	16	-	0
% pozit	0	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	-	0

Tab. IV.1.4. Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu a druhu sterilizácie v okrese Nitra za rok 2020

názov zdravot. Pomôcky	Vzorky sterilizované v														SPOLU		% pozit.
	HVS		autokláv		chemicky		fyzikálne chemicky		plazma		inak		VSD				
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P			
Kov	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	0	0
Sklo	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	0
Guma	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	0
Textil	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	0
Plasty	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	0
Liečivá	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
endosk. I. kateg.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šitie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Roztoky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iné	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	0
SPOLU	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	0	0

Tab. IV.1.5. Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v okrese Nitra za rok 2020

Typ prístroja	Výsledky testovania							
	Celkový počet	Počet kontrolovaných	% kontrolovaných	Počet pozitívnych	% pozit. z počtu kontrolovaných a ných	Opakovane kontrolovaných	Počet opakovane pozit.	Počet vyradených
AUT	117	77	65,8	-	-	21	-	1
HVZ	131	55	42,0	-	-	2	-	-
FS	1	1	100,0	-	-	1	-	-
Plazma	1	1	100,0	-	-	1	-	-
EO	-	-	-	-	-	-	-	-
Iný	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu:	250	134	53,6	-	-	25	-	1

Tab. IV.1.6. Výsledky mikrobiologickej kontroly dezinfekcie a dezinfekčných roztokov v okrese Nitra za rok 2020

Miesto odberu vzoriek	Počet odobratých vzoriek			Druhy a počet izolovaných mikroorganizmov		
	Celkom	Pozit.		Grampozitívna mikroflóra	Gramnegatívna mikroflóra	Plesne a kvasinky
		abs.	%			
Ruky personálu	5	1	20	STA.I-1		
Pokožka a ruky pacientov						
Prístroje na udržiavanie vitálnych funkcií						
Inkubátory						
Prostredie endoskopických pracovísk s endoskopmi II. kategórie						
Nástroje a pomôcky so suchým prostredím	86	45	52,3	STA.I-35,ENT-3,MIK-4, STRI-3		
Nástroje a pomôcky s vlhkým prostredím	8	4	50,0	STA.I-4		
Dezinfekčné roztoky	15	0	0			
Lekárske roztoky a H ₂ O						
Masti a gély						
Pomôcky na stravovanie pacientov						
Lôžkoviny a bielizeň						
Pomôcky na upratovanie a toaletu pacientov						
Maloplošná dezinfekcia (odd., lekárne, ambulancie)						
Maloplošná dezinfekcia (operačný trakt)	16	0	0			
Veľkoplošná dezinfekcia (oddelenia a ambulancie)						
Veľkoplošná dezinfekcia (operačný trakt)						
Výšetrenie ovzdušia (aeroskop, sedimentácia)	5	0	0			
SPOLU	135	50	37,0			

Zoznam najčastejšie izolovaných mikrobiálnych druhov a ich skratky:

Názov mikróba:

Skratka: G+

G-

Acinetobacter	ACI	-
Aeromonas (A. hydrophila)	AER	-
Alcaligenes faecalis	AF	-
Budvicia Aqua	BUD	-
Bordetelly	BOR	-
Burkholderie	BUR	-
Campylobacter	CAM	-
Candida albicans	CAN.A	P
Citrobacter	CIT	-
Clostridium	CLO	+
Corynebacterium	COR	+
Escherichia (coli, hermani, vulneris)	EC	-
Enterobacter - aglomerans, cloacae, aerogenes, amnigenus, intermedium, Eikenella corodens	ENTB	-
Enterobacteriace-Pantoea ananas, stewarti, dispersia, Leclercia, Raoultella, Kluyvera ascorbata, Leminorella grimontii	ENTBC	-
Enterokoky (Enterococcus faecalis, solitarius, species)	ENT	+
Flavobacter (Chryseobacterium)	FLA	-
Haemophilus influenzae	HE.I	-
Hafnia	HAF	-
Klebsiella (K. pneumoniae)	KLE	-
Kvasinky - iné	KV.I	K
Legionella	LEG	-
Mikrokoky	MIK	+
Morganella morgani (predtým Proteus m.)	MM	-
Moraxelly (lacunata)	MOR	-
Mykoplazmy (M. hominis, pneumoniae)	MYKP	P
Mykózy -patogénne huby (Aspergillus fumigatus, flavus, niger)	MYK	P
Neisserie	NEI	-
Pasteurella species	PAS	-
Proteus mirabilis	PR.M	-
Proteus vulgaris	PR.V	-
Proteus - iný (P. morgani)	PR.I	-
Plesne (Cladosporium sp.)	PL	P
Providencia (Prettgeri)	PRO	-
Pseudomonas aeruginosa	PS.A	-
Pseudomonády iné (stutzeri, mendocina, putida, hominis, alcaligenes, cepacia, G- nefermentujúce paličky, Spingomonas paucimobilis, Shewanella)	PS.I	-
Salmonella	SAL	-
Sarcina	SAR	+
Serratia (S. marcescens)	SER	-
Shigella	SHI	-
Staphylococcus aureus	STA.A	+
Staphylococcus epidermidis	STA.E	+
Staphylococcus iný (SKN = St. koaguláza negat., hominis, xylosus, warneri, Kocuria kristinae)	STA.I	+
Streptococcus agalactiae (aj streptokok zo skup. B)	STR.A	+
Streptococcus pneumoniae	STR.P	+
Streptococcus pyogenes	STR.S	+
Streptococcus iný (S. viridans, gama streptokoky)	STR.I	+
Vzdušné sporujúce baktérie (Bacillus subtilis, cereus, megatérium)	VSB	+
Yersinia	YER	-

Tab. III.9.3 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v okrese Nitra za rok 2020

Diagnóza – MKCH	Diagnóza – slovom	Počet abs.	Proporcia %
A 047	Enterokolitída zapr.Clostridium difficile	120	9,8
A 080	Rotavírusová enteritída	1	0,1
A 081	Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk	2	0,2
A 082	Adenovírusová enteritída	1	0,1
A 083	Iné vírusové enteritídy	1	0,1
A 402	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	14	1,2
A 408	Iná streptokoková septikémia	1	0,1
A 410	Septikémia vyvolaná Stp. aureus	17	1,4
A 411	Septikémia vyvolaná inými špec. Stafyl.	52	4,3
A 415	Septikémia vyvolaná inými g-org.	59	4,8
A 419	Nešpecifikovaná septikémia, septický šok	5	0,4
B 374	Kandidóza iných urogenitálnych miest	9	0,7
G 003	Stafylokoková meningitída	1	0,1
G 008	Iný bakteriálny zápal mozgových plien	2	0,2
H 60	Zápal vonkajšieho ucha	1	0,1
J 06	Akútne infekcie HDC	15	1,2
J 10	Chrípka vyvolaná identif.vírusom chrípky	42	3,4
J 13	Zápal pľúc vyvolaný Strep. pneumoniae	1	0,1
J 150	Pneumónia vyvolaná Kleb.pneumoniae	27	2,2
J 151	Pneumónia vyvolaná Pseudomonas	2	0,2
J 152	Pneumónia vyvolaná Staphylococcus	13	1,1
J 155	Pneumónia vyvolaná Escherichia coli	5	0,4
J 156	Pneumónia vyvolaná aeróbnymi g- mikr.	5	0,4
J 159	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	7	0,6
J 208	Akútna bronchitída – špecif.organ.	11	1
J 209	Bližšie neurčená akútna bronchitída	4	0,3
K 65	Zápal pobrušnice - peritonitis	2	0,2
L 02	Kožný absces	1	0,1
L 022	Kožný absces, furunkul a karbunkul trupu	1	0,1
L 89	Dekubitálny vred - preležanina	16	1,3
N 10	Akútna tubulointersticiálna nefritída	3	0,3
N 300	Akútna cystitída	10	0,8
N 41	Zápalové choroby prostaty	1	0,1
N 45	Orchitída a epidimitída	1	0,1
T 802	Kanylová flebitída	40	3,3
T 813	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	27	2,2
T 835	Infekcia močových orgánov	57	4,7
T 845	Inf. a zápal. reakcia zav vnútornou kĺbovou protézou	1	0,1
T 846	Infekcia zav.vnútor.fixačnou pomôckou	1	0,1
T 857	Pneumónia po umelej pľúcnej ventilácii	27	2,2
T87.4	Infekcia amputačného kýtľa	2	0,2
U 071	COVID – 19 potvrdený PCR	337	27,6
U 0711	COVID – 19 potvrdený ag testom	275	22,5
SPOLU		1 220	100 ,0

Tab. III.9.4 a) Výskyt NN podľa oddelení v okrese Nitra za rok 2020

Oddelenie, klinika	FN Nitra		ŠN Zobor Nitra		PN -Veľké Zálužie		Kardiocentrum Nitra		ZSS (*) Nitra		DOS Zlatý vek Nitra		ZSS Ľudovítová		FMC Nitra		Spolu	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
chirurgické	72	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72	5,9
plastická chir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
detí a dorastu	4	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	0,3
novorodenecké	10	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	0,8
gyn.-pôrod.	5	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	0,4
infekčné	24	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	2,0
neurologické	68	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68	5,6
úrazovej chir.	34	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	2,8
ortopedické	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
interné	133	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	133	10,9
kardiologické	73	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73	6,0
ORL	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
očné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
urologické	16	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	1,3
KAIM	89	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89	7,3
psychiatrické	7	100,0	-	-	119	94,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126	10,3
RT a KO	26	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	2,1

Tab. III.9.4 b) Výskyt NN podľa oddelení v okrese Nitra za rok 2020

Oddelenie, klinika	FN Nitra		ŠN Zobor Nitra		PN -Veľké Zálužie		Kardiocentrum Nitra		ZSS (*) Nitra		DOS Zlatý vek Nitra		Hospic Nitra		FMC Nitra		Spolu	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
cievnej chir.	10	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	0,8
FBLR	10	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	0,8
neurochirurgické	7	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	0,6
TaPCH	-	-	76	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76	6,2
ZSS	-	-	-	-	-	-	-	-	375	89,7	43	10,3	-	-	-	-	418	34,3
Hospic	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	100,0	-	-	5	0,4
dialyzačné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	0,5	6	0,5
kardiochirurgické	-	-	-	-	-	-	6	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	6	0,5
Spolu	590	48,4	76	6,2	119	9,8	6	0,5	374	30,7	43	3,5	5	0,4	6	0,5	1 220	100,0

(*) – ZSS Viničky (39NN), ZSS Borinka (97 NN), ZSS Nitrava (65 NN), ZpS Nitra (120NN), ZSS Benefit Ľudovítová (42NN)

Tab.III.9.5 a) Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Nitra za rok 2020

Druh oddelenia, kliniky	Lokalizácia infekcie																					
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
chirurgická	11	15,3	2	2,8	-	-	16	22,2	15	20,8	16	22,2	1	1,4	-	-	5	6,9	6	8,3	72	5,9
KDaD	4	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	0,3
Novorodenecké	-	-	-	-	-	-	-	-	4	40,0	-	-	-	-	-	-	6	60,0	-	-	10	0,8
gyn.- pôrodnicka	-	-	-	-	-	-	3	60,0	-	-	1	20,0	-	-	-	-	1	20,0	-	-	5	0,4
infekčná	14	58,3	1	4,2	-	-	3	12,5	1	4,2	-	-	1	4,2	-	-	3	12,5	1	4,2	24	2,0
neurologická	2	2,9	23	33,8	-	-	10	14,7	5	7,4	1	1,5	2	2,9	-	-	10	14,7	15	22,1	68	5,6
úrazová chirurgia	2	5,9	3	8,8	-	-	16	47,1	1	2,9	4	11,8	3	8,8	-	-	1	2,9	4	11,8	34	2,8
ortopedická	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
interná	38	28,6	11	8,3	-	-	38	28,6	9	6,8	-	-	4	3,0	-	-	14	10,5	19	14,3	133	10,9
kardiologická	10	13,7	2	2,7	-	-	46	63,0	3	4,1	-	-	-	-	-	-	8	11,0	4	5,5	73	6,0
ORL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
očná	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
urologické	1	6,3	1	6,3	-	-	-	-	-	-	1	6,3	-	-	-	-	11	68,8	2	12,5	16	1,3
KAIM	5	5,6	19	21,3	-	-	-	-	3	3,4	3	3,4	1	1,1	-	-	50	56,2	8	9,0	89	7,3
psychiatrická	-	-	-	-	-	-	5	71,4	1	14,3	-	-	-	-	-	-	1	14,3	-	-	7	0,6

Tab.III.9.5b) Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Nitra za rok 2020

Druh Oddelenia, kliniky	Lokalizácia infekcie																					
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
RT aKO	1	3,8	3	11,5	-	-	5	19,2	1	3,8	1	3,8	-	-	-	-	12	46,2	3	11,5	26	2,1
cievnej chirurgie	2	20,0	1	10,0	-	-	3	30,0	-	-	2	20,0	-	-	-	-	2	20,0	-	-	10	0,8
KFBLR	-	-	1	10,0	-	-	1	10,0	1	10,0	-	-	-	-	-	-	1	10,0	6	60,0	10	0,8
neurochirurgická	2	28,6	1	14,3	-	-	1	14,3	-	-	1	14,3	-	-	-	-	2	28,6	-	-	7	0,6
ŠN Nitra	31	40,8	21	27,6	-	-	10	13,2	-	-	-	-	4	5,3	-	-	5	6,6	5	6,6	76	6,2
PN V.Záľužie	-	-	2	1,7	-	-	115	96,6	-	-	-	-	1	0,8	-	-	-	-	1	0,8	119	9,8
Kardiocentrum	1	16,7	-	-	-	-	2	33,3	1	16,7	-	-	-	-	-	-	2	33,3	-	-	6	0,5
ZSS	-	-	18	4,8	-	-	346	92,3	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1,6	5	1,3	375	30,7
DOS Nitra	1	2,3	4	9,3	-	-	32	74,4	-	-	-	-	2	4,7	-	-	2	4,7	2	4,7	43	3,5
Hospic Nitra	-	-	-	-	-	-	5	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	--	-	-	5	0,4
FMC Nitra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	100,0	-	-	6	0,5
SPOLU	125	10,3	113	9,3	-	-	658	53,9	45	3,7	31	2,5	19	1,6	-	-	148	12,1	81	6,6	1 220	100,0

Tab.III.9.6 a) Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Nitra za rok 2020

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																					
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		Iné(*)		infekcie v mieste chir.výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2019-nCoV	-		11	1,8	-	-	601	98,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	612	50,2
astrovírus	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
adenovírus	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Acinetobacter	-	-	4	50,0	-	-	-	-	-	-	1	12,5	-	-	-	-	3	37,5	-	-	8	0,7
Candida iná	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	0,1
Candida alb.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	100,0	8	0,7
Citrobacter	-	-	1	50,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50,0	-	-	2	0,2
Cl.difficile	120	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120	9,8
E.coli	-	-	6	9,4	-	-	-	-	4	6,3	3	4,7	1	1,6	-	-	16	25,0	34	53,1	64	5,3
Enterobacter	-	-	3	18,8	-	-	-	-	1	6,3	3	18,8	-	-	-	-	8	50,0	1	6,3	16	1,3
Kleb.oxytoca	-	-	1	50,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50,0	-	-	2	0,2
Kleb.pneum.	-	-	40	50,6	-	-	-	-	1	1,3	5	6,3	5	6,3	-	-	20	25,3	8	10,1	79	6,5
nezistené	-	-	6	17,6	-	-	7	20,6	20	58,8	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,9	34	2,8
norovírus	2	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,2
Proteus mirab.	-	-	4	19,0	-	-	-	-	-	-	3	14,3	7	33,3	-	-	2	9,5	5	23,8	21	1,7
Mor.morganii	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Pseudomonas	-	-	10	34,5	-	-	-	-	2	6,9	3	10,3	3	10,3	-	-	4	13,8	7	24,1	29	2,4
rotavírus	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Serr.marces.	-	-	1	14,3	-	-	-	-	1	14,3	-	-	-	-	-	-	4	57,1	1	14,3	7	0,6
Iný špec.staf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	100,0	-	-	3	0,3

Tab.III.9.6 b) Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Nitra za rok 2020

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																					
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekolo- gické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste chirurg.rany (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Stp.aureus	-	-	12	25,5	-	-	-	-	7	14,9	8	0,2	3	6,4	-	-	17	36,2	-	-	47	3,9
Stp.epidermid.	-	-	1	5,0	-	-	-	-	1	5,0	-	-	-	-	-	-	18	90,0	-	-	20	1,6
Stp.haemolyt.	-	-			-	-	-	-	1	7,1	2	14,3	-	-	-	-	11	78,6	-	-	14	1,1
Stp.hominis	-	-	6	21,4	-	-	-	-	3	10,7	-	-	-	-	-	-	19	67,9	-	-	28	2,3
Stp.warneri	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	0,1
Str.iný špec.	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	0,1
Str.pneumon.	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Str.sk.B	-	-			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	0,1
Str.sk.D ent.	-	-	1	3,4	-	-	-	-	-	-	1	3,4	-	-	-	-	14	48,3	13	44,8	29	2,4
Vírus chrípA	-	-			-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Bez odberu	-	-	5	7,7	-	-	49	75,4	4	6,2	1	1,5	-	-	-	-	5	7,7	1	1,5	65	5,3
Spolu	125	10,3	113	9,3	-	-	658	53,9	45	3,7	31	2,5	19	1,6	-	-	148	12,1	81	6,6	1 220	100,0

(*)- 40x flebitída, 3x meningitída a 2x peritonitída

b. IV.2. ŠZD v ohniskách nákaz

Činnosť oddelenia epidemiológie v roku 2019

Odbor epidemiológie RÚVZ so sídlom v Nitre			Počet
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	počet ohnisk	18 960
		zvýšený zdravotný dozor	16
		lekársky dohľad	104
		spolu:	19 080
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	10
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	0
		voda	14
		potraviny	1
		iné	0
		spolu:	15
3.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	54
		kontrola očkovania	19 343
		kontrola skladovania očkovacích látok	53
		prejednanie neúčasti na očkovaní	0
		priestupkové konanie	0
		spolu:	19 450
4.	Práca v EPIS-e	zadávanie prípadov	18 960
		kontrola a uzatváranie prípadov	18 960
		spracovanie dotazníkov k epidémii	63
		SRV	60
		spolu:	38 043
5.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	týždenná	53
		mesačná	12
		ročná	1
		na požiadanie	1
		spolu:	67
6.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	0
		prednášky pre ZP	0
		spolu:	0
7.	Publikačná činnosť	Spolu ²⁾ :	0
8.	Účasť na konferenciách ³⁾	aktívna	0
		pasívna	0
		spolu:	0
9.	Práca na osobitných štúdiách a programoch ⁴⁾	príprava zadania	0
		zber podkladov	0
		sumarizácia	0

		analýza	0
		iné (príprava)	0
		spolu:	0
10.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očk. preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		0
11.	Posudková činnosť	štúdie projektovej dokumentácie	0
		konzultácie	29
		kolaudácia	0
		vydanie posudkov (čiastkové stanoviská) záväzné stanoviská	0
		spolu:	3
12.	Podnety	počet	0
13.	Sankcie	v zmysle § 12 odsek 2 opatrenia počet	0
14.	Rozhodnutia	v zmysle § 12 ods. 2	115
		v zmysle § 13 ods. 4	10
15.	Odvolaania	počet	0

Prednášková činnosť 0

Účasť na konferenciách - 0

V. Ostatné činnosti

Práca na osobitných programoch

Národný imunizačný program

V rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení sme v roku 2020 zabezpečovali:

- sledovanie a dispenzarizáciu nosičov HBsAg a anti HCV pozitívnych osôb,
- epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na regionálnej úrovni,
- výmenu informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva prostredníctvom systému rýchleho varovania,
- surveillance nemocničných nákaz, vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

Monitoring nákaz preventabilných očkovaním

Priebežne počas roka 2020 sa monitoroval výskyt nákaz preventabilných očkovaním, t.j. detská obrna, záškrt, tetanus, divý kašeľ, žltáčka typu A a typu B, hemofilové invazívne nákazy, pneumokokové invazívne ochorenia, mumps, ružienka, osýpky a tuberkulóza. V hodnotenom období sa v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nevyskytlo ochorenie na VHB u detí do 15. roku života. Zaznamenali sme 1 prípad ochorenia na TBC u dospeljej osoby, 10 ochorení na pertussis, 3 prípady ochorenia na akútnu VHB, 1 ochorenie na akútnu VHE a 4 prípady chronických vírusových hepatítid.

Kontrola plnenia imunizačného programu

V roku 2020 boli hlásené odmietnutia povinného očkovania praktickým lekárom pre deti a dorast v počte 144. Individuálne pohovory uskutočňujeme v poradni pre očkovanie na základe žiadosti rodičov o konzultáciu vo veci povinného očkovania.

V priebehu roka boli priebežne poskytované telefonické konzultácie ako aj písomné vyjadrenia pre pediatrov týkajúcich sa očkovania.

PZS boli pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení ako aj o aktuálnej problematike na úseku verejného zdravia.

Pre širokú verejnosť sme priebežne poskytovali informácie a rady osobne alebo telefonicky o možnosti očkovania rôznych druhov očkování, ktoré nie je hrazené zo základného zdravotného poistenia a tiež o povinnom a odporúčanom očkovaní osôb pred cestou do zahraničia.

Surveillance infekčných chorôb

V rámci prevencie ostatných prenosných ochorení pracovníci odboru epidemiológie nariaďovali opatrenia na zabránenie vzniku ďalších ochorení v 18960 ohniskách nákaz. Súčasne v rodinách chorých ako aj v školských, predškolských a ostatných kolektívnych zariadeniach bolo vykonané poradenstvo a podávanie informácií o predchádzaní šírenia infekčných ochorení.

Spolupracujeme s oddelením lekárskej mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BA , NRC BB, LF UK v BA, SAV, CL Bratislava, Medirex Bratislava, ALPHA MEDICAL Bratislava, SYNLAB Slovakia s.r.o), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novoizistených nosičov HBsAg (7 prípadov) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach typu B boli vykonané protiepidemické opatrenia s odberom materiálu na sérologické vyšetrenia. V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia regionálneho hygienika o lekárskom dohľade zvýšenom zdravotnom dozore. Pri negatívnych výsledkoch bolo u kontaktov v ohniskách VHB zahájené očkovanie.

Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nákazám v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 32 poranení).

Kontinuálne sme sledovali a v týždenných intervaloch analyzovali výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra ako aj v Nitrianskom kraji. V sledovanom období sa vykonalo 17 sentinelových odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku, z toho 12-krát bol potvrdený vírus chrípky (9-krát typ A, 2 krát typ AH3, 1 krát typ AH1N1).

Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systém rýchleho varovania:

- vložených 18960 hlásení o prenosných ochoreniach
- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO
- týždenné spracovanie hlásení o MES na regionálnej a krajskej úrovni.

Nozokomiálne nákazy (NN)

Za rok 2020 evidujeme zo zdravotníckych zariadení okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa spolu 1 408 nozokomiálnych ochorení (590 FN Nitra, 75 ŠN Nitra, 119 PN Veľké

Zálužie, 6 FMC Nitra, 6 Kardiocentrum Nitra, 5 Hospic Nitra, 418 ZSS Nitra (120 Zariadenie pre seniorov Nitra, 65 ZSS Nitrava, 39 ZSS Viničky Nitra, 42 ZSS Ľudovítová, 97 ZSS Borinka Nitra, 12 ZSS Promeritae Nitra, 43 DOS Zlatý vek Nitra) 42 Nemocnica Zlaté Moravce, 42 ZSS Olichov, 13 ZSS Obyce, 58 ZSS Orlík Močenok a 34 ochorení DD Milosrdného samaritána Močenok.

V rámci vykonávania surveillance nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce pokračovali previerky hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach. Za rok 2020 sme vykonali 8 previerok (z toho 6-krát v súvislosti s epidemickým výskytom NN) spojených s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenia.

Taktiež boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach zasadala 2-krát: v Špecializovanej nemocnici Nitra – Zobor a v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie.

V rámci prevencie NN sme vykonávali kontrolu sterilizačnej techniky a odber vzoriek v zdravotníckych zariadeniach v Nitre, Zlatých Moravciach a v Šali. Skontrolovaných bolo 370 sterilizačných prístrojov, odobratých 158 sterov z prostredia a sterilného materiálu, 5-krát aeroskopickým meraním skontrolované ovzdušie operačných sál, 5-krát odobraté stery z rúk zdravotníckeho personálu a 16-krát dezinfekčný prostriedok na zistenie účinnosti. Spolu 370-krát bolo skontrolované dodržiavanie zákona č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov. Porušenie zákona nebolo zistené ani v jednom prípade.

Poranenie zdravotníckych pracovníkov kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym stavom infekciozity v tomto roku bolo hlásené 32-krát. Lekársky dohľad bol nariadený v 23 prípadoch a 9 poranení bolo podľa miesta trvalého bydliska odstúpených na príslušné RÚVZ.

Pri epidemickom výskyte NN v zdravotníckych zariadeniach a sociálnych ústavoch bolo krát začaté správne konanie a rozhodnutím nariadené protiepidemické opatrenia.

Surveillance chronických ochorení

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorého sa prenosné ochorenie vyskytlo.

V rámci projektu vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve bol v roku 2020 zdravotnícky personál PN Veľké Zálužie a ŠN Nitra edukovaný o hygiene rúk. Správne postupy hygieny rúk si zdravotnícky pracovníci vyskúšali aj na praktickom nácviku s použitím UV lampy a fluorescenčným roztokom.

Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení pri hromadnom výskyte prenosných ochorení.

V roku 2020 sme vykazovali 63 epidémií: A02 (8x), A08.0 (5x), A08.1 (3x), A08.2 (1x), A 08.3 (1x), A04.5 (13x), A04.7 (2x), A09 (1x), B86 (9x), J06 (2x), J10 (1x), U07.1 (17x) z toho 8 epidémií malo nozokomiálny pôvod (A 04.7 (2x), J06 (2x), J10 (1x), B86 (1x) a U 07.1 (2x)).

Od marca 2020 sme zaznamenali epidémiu ochorení vyvolaných vírusom Sars Cov-2, ktorá prebiehala ako súčasť celosvetovej pandémie ochorení Covid-19. Epidémia sa vyznačovala vysokou chorobnosťou a úmrtnosťou.

Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Po eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike sa aj naďalej pokračuje v plnení úloh vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance. Pozornosť sa venovala výskytu akútnych chabých paréz, serózných meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na laboratórnu diagnostiku. V rámci plnenia úloh environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali spolu 14 odberov odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí a to z ČOV v Nitre a v Zlatých Moravciach. Virologické vyšetrenie odobratých vzoriek odpadových vôd bolo na prítomnosť poliovírusov vo vonkajšom prostredí bolo negatívne.

Prevenca HIV/AIDS

Laboratórna diagnostika HIV

V spolupráci s Ústavom klinickej mikrobiológie FN v Nitre v rámci nariadenia zvýšeného zdravotného dozoru zameraného na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra, a Zlaté Moravce bolo vykonané vyšetrenie anti-HIV1, anti-HIV2 a vyšetrenie antigénu 23 krát pri zistení poranenia zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ v Nitre.

Špecializovaná poradňa HIV / AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Poradňa poskytla osobne odborné poradenstvo 7-mim klientom. Osobné poradenstvo sa vykonávalo do 4.3.2020 z dôvodu mimoriadnej epidemiologickej situácie s výskytom ochorenia Covid 19. Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 14 návštev a 14 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 7 sér. Poradňu navštívili 3 muži a 4 ženy . Všetky vyšetrenia boli anonymné. Nebol vydaný žiadny certifikát Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia. Poradňa poskytovala svoje odborné poradenstvo prostredníctvom telefonických konzultácií, podľa požiadaviek klientov priebehu celého roka.

Poradne očkovania

Na RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadená poradňa očkovania, ktorej základným cieľom je konzultačná činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním - poskytovanie informácií o povinnom a odporúčanom očkovaní, o indikáciách a kontraindikáciách očkovania, o zložení vakcín a nežiaducich účinkoch po očkovaní. Na web stránke je zverejnená jej obsahová náplň ako aj termín jej činnosti. Vzhľadom k tomu, že doteraz nebolo potrebné po zažiadaní konzultácie uskutočniť osobné stretnutie v uvedenom čase, konzultácie boli vybavované okamžite.

Podľa obsahovej stránky to boli konzultácie pred cestou do zahraničia, konzultácie k problematike povinného pravidelného očkovania, v problematike odporúčaného očkovania.

Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Aj v tomto roku sme sa zapojili do regionálnej kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk v rámci projektu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“. Do aktivít boli zapojené všetky lôžkové zariadenia v okresoch Nitra a Zlaté Moravce, dialyzačné pracoviská, študenti SZŠ UKF v Nitre, vybrané ambulancie a zariadenia sociálnych služieb.

VI. Všeobecné kritériá

V tabuľke č. VI.1. je uvedená špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie u prenosných chorôb vykázaných v roku 2020 v okrese Nitra.

V tabuľke č. VI.2. je uvedená vekovošpecifická chorobnosť na prenosné ochorenia v roku 2020 v okrese Nitra.

V tabuľke č. VI.3. je uvedená sezónnosť výskytu prenosných ochorení v roku 2020 v okrese Nitra.

V tabuľke VI.4. sú uvedené menšie epidémie alimentárnych ochorení s počtom 2 až 5 prípadov, riešené v roku 2020 v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Tab. VI.1. - Špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie v okrese N i t r a - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Chorobnosť v roku 2020		Z toho				
				muži		ženy		
		abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	
1	2	3	4	5	6	7	8	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	-	-	-	-	-	
		n	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	85	52,7	41	52,4	44	52,9
		n	2	1,2	-	-	2	2,4
A03	Bacilová dyzentéria	o	2	1,2	-	-	2	2,4
		n	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakter.črevné infekcie	333	206,3	172	219,6	161	193,7	
A05	Iné bakter. otravy potrav.	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	98	60,7	56	71,5	42	50,5	
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	-	-	-	-	-	-	
B15	Akútna hepatitída A	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	-	-	-	-	-	-	
B17.1	Akútna hepatitída C	-	-	-	-	-	-	
B17.2	Akútna hepatitída E	1	0,6	1	1,3	-	-	
B17.8	Iná špecifikovaná VH	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	3	1,9	1	1,3	2	2,4	
B19	VH bližšie nešpecifikované	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	2	1,2	1	1,3	1	1,2	
A38	Šarlach	6	3,7	5	6,4	1	1,2	
B01	Ovčie kiahne	253	156,7	128	163,4	125	150,4	
B05	Osýpky	-	-	-	-	-	-	
B06	Ružienka	-	-	-	-	-	-	
B26	Mumps	-	-	-	-	-	-	
A39	Meningokokové infekcie	-	-	-	-	-	-	
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	3	1,9	3	3,8	-	-	
A84	Vír.encefal.pren.kliešťami	2	1,2	1	1,3	1	1,2	
G00	Bakter.zápal mozg.plien	6	3,7	4	5,1	2	2,4	
A21	Tularémia	6	3,7	3	3,8	3	3,6	
B58	Toxoplazmóza	-	-	-	-	-	-	
A78	Q-horúčka	-	-	-	-	-	-	
A27	Leptospiroza	-	-	-	-	-	-	
A32	Listerióza	-	-	-	-	-	-	
A35	Tetanus	-	-	-	-	-	-	
A69	Lymská borelióza	30	18,6	9	11,5	21	25,3	
B86	Svrab	60	37,2	17	21,7	43	51,7	
B02	Herpes zoster	48	29,7	13	16,6	35	42,1	
U071	Covid-19 potvrdený PCR	8749	5 419,3	4098	5232,6	4 651	5 595,6	
U0711	Covid-19 potvrdený Ag	3 807	2 358,1	1 808	2 308,6	1 999	2 404,8	

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese N i t r a - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu		
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
A01	Brušný týfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	6	23	15	11	4	2	6	2	3	4	9	85	
			rel.	346,0	342,3	184,7	153,6	55,7	24,4	25,1	7,4	13,6	18,5	32,6	52,7	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	4,2	-	-	4,6	-	1,2
A03	Bacilová dyzentéria	o	abs.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	
			rel.	-	-	-	14,0	-	-	-	-	-	4,6	-	1,2	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	17	51	16	18	8	19	21	21	14	33	114	333		
		rel.	980,4	758,9	197,0	251,3	125,3	231,6	88,0	77,5	63,5	152,3	412,5	206,3		
A05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A08	Vírus.a inými organ. vyvol. črev. infekcie	abs.	17	35	13	5	3	2	8	2	3	2	8	98		
		rel.	980,4	520,8	160,0	69,8	41,8	24,4	33,5	7,4	13,6	9,2	29,0	60,7		
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B15	Akútna hepatitída A	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B16	Akútna hepatitída B	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	3,7	-	-	-	0,6		
B17.8	Iná špecifikovaná vírusová hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B18	Chronická hepatitída	abs.	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	3		
		rel.	-	-	-	-	13,9	-	-	3,7	-	-	3,6	1,9		
B19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A37	Divý kašeľ	abs.	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2		
		rel.	-	-	-	-	-	12,2	-	3,7	-	-	-	1,2		
A38	Šarlach	abs.	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	6		
		rel.	-	59,5	24,6	-	-	-	-	-	-	-	-	3,7		
B01	Ovčie kiahne	abs.	4	100	103	25	6	10	4	1	-	-	-	253		
		rel.	230,7	1488,1	1268,0	349,0	83,5	121,9	16,8	3,7	-	-	-	156,7		

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese N i t r a - rok 2020 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U071	Covid-19 PCR	abs.	6	115	311	327	349	526	1582	1783	1541	1260	949	8749
		rel.	346,0	1711,3	3828,6	4565,1	4857,3	6412,3	6625,6	6584,0	6990,9	5813,2	3433,8	5419,3
U0711	Covid-19 Ag	abs.	-	6	50	89	152	279	659	827	688	516	541	3 807
		rel.	-	89,3	615,5	1 242,5	2 115,5	3 401,2	2 760,0	3 053,8	3 121,2	2 380,6	1 957,5	2 358,1
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87 A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	3
		rel.	-	-	-	-	-	-	4,2	-	4,5	-	3,6	1,9
A84	Vír.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
		rel.	-	-	-	-	-	-	4,2	-	4,5	-	-	1,2
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	6
		rel.	173,0	-	-	-	-	-	-	-	-	9,2	3,6	3,7
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	3	6
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	7,4	-	4,6	10,9	3,7
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	-	1	1	3	1	3	6	5	4	6	30
		rel.	-	-	12,3	14,0	41,8	12,2	12,6	22,2	22,7	18,5	21,7	18,6
B86	Svrab	abs.	-	3	10	15	4	5	4	5	12	1	1	60
		rel.	-	44,6	123,1	209,4	55,7	61,0	16,8	18,5	54,4	4,6	3,6	37,2
B02	Herpes zoster	abs.	-	-	-	1	1	-	-	5	5	9	27	48
		rel.	-	-	-	14,0	13,9	-	-	18,5	22,7	41,5	97,7	29,7

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese N i t r a - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu	
			JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	5	2	1	2	5	6	19	14	12	8	8	3	85
		%	5,9	2,3	1,2	2,3	5,9	7,1	22,4	16,5	14,1	9,4	9,4	3,5	100,0	
		n	abs.	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
		%	-	-	50,0	-	-	-	-	50,0	-	-	-	-	-	100,0
A03	Bacilová dyzentéria	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50,0	50,0	-	-	100,0
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	26	31	17	18	32	36	42	37	34	23	19	18	333	
		%	7,8	9,3	5,1	5,4	9,6	10,8	12,7	11,1	10,2	6,9	5,7	5,4	100,0	
A05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus.a inými org. vyv. črev. infekcie	abs.	28	12	12	3	5	5	2	14	8	3	4	2	98	
		%	28,6	12,2	12,2	3,1	5,1	5,1	2,0	14,3	8,2	3,1	4,1	2,0	100,0	
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B15	Akútna hepatitída A	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
		%	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	
B17.8	Iná špecifikovaná vírusová hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	abs.	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	
		%	33,3	-	-	-	-	-	66,7	-	-	-	-	-	100,0	
B19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	abs.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
		%	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	
A38	Šarlach	abs.	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
		%	83,3	-	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	
B01	Ovčie kiahne	abs.	83	66	33	4	-	2	4	8	6	12	14	21	253	
		%	32,8	26,1	13,0	1,6	-	0,8	1,6	3,2	2,4	4,7	5,5	8,3	100,0	

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese N i t r a - rok 2020 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu
			JAN.	FEB.	MAR	APR.	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J10	Chrípka	abs.	6 256	8 535	4 951	806	441	606	999	659	3 225	2 290	1 456	1 387	31 611
		%	19,8	27,0	15,7	2,5	1,4	1,9	3,2	2,1	10,2	7,2	4,6	4,4	100,0
U071	Covid-19 PCR	abs.	-	-	12	16	10	-	26	70	308	1 775	1 792	4 740	8 749
		%	-	-	0,1	0,2	0,1	-	0,3	0,8	3,5	20,3	20,5	54,2	100,0
U0711	Covid-19 Ag	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151	215	3 441	3807(*3826)
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,0	5,7	90,3	100,0
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	3
		%	33,3	-	-	-	-	33,3	-	33,4	-	-	-	-	100,0
A84	Vír.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2
		%	-	-	-	-	-	-	50,0	-	-	50,0	-	-	100,0
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	1	-	-	-	2	1	-	-	1	-	1	-	6
		%	16,7	-	-	-	33,2	16,7	-	-	16,7	-	16,7	-	100,0
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	1	1	-	3	-	-	1	-	6
		%	-	-	-	-	16,7	16,7	-	49,9	-	-	16,7	-	100,0
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	2	1	3	7	4	10	2	1	-	-	-	30
		%	-	6,7	3,3	10,0	23,4	13,3	33,3	6,7	3,3	-	-	-	100,0
B86	Svrab	abs.	6	7	2	3	4	-	5	-	11	7	15	-	60
		%	10,0	11,7	3,3	5,0	6,7	-	8,3	-	18,3	11,7	25,0	-	100,0
B02	Herpes zoster	abs.	9	3	2	3	5	10	5	3	4	3	1	-	48
		%	18,7	6,3	4,1	6,3	10,4	20,8	10,4	6,3	8,3	6,3	2,1	-	100,0

Tabuľka VI.4. Menšie epidémie alimentárnych nákaz (2-5 prípadov) spolu za okresy Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce

Dg.	Agens	Počet epidémií	Počet prípadov	Počet hospitalizovaných	Počet úmrtí	
Salmonella	A02	S.enteritidis	6	15	5	-
		S.bovis morbificans	1	3*	-	-
		S.infantis	1	2	-	-
Kampylobakter	A04.5	Campylobacter jejuni	12	26	2	-
		Campylobacter coli	-	-	-	-
		Campylobacter nešpecifikovaný	1	2	2	-
Listéria	A32	Listéria monocytogenes	-	-	-	-
		Iné listérie	-	-	-	-
Yersinia	A04.6	Yersinia enterocolitica	-	-	-	-
Escherichia coli (patogénna)	A04.4	Verotoxín produkujúca E. coli (VTEC)	-	-	-	-
Bacillus	A05.4	B. cereus	-	-	-	-
		Iný bacillus	-	-	-	-
Stafylokokové enterotoxíny	A05.0		-	-	-	-
Clostridium	A05.1	Cl. Botulinum	-	-	-	-
	A05.2	Cl. perfringens	-	-	-	-
		Iné clostrídium - Cl.difficile	1	3	3 (nozokomiálne)	-
Iné bakteriálne agens	A23	Brucella	-	-	-	-
	A03	Shigella	-	-	-	-
	A04.8	Iné bakteriálne agens (A04.0) E.coli	-	-	-	-
Parazity	B75	Trichinella	-	-	-	-
	A07.1	Giardia	-	-	-	-
	A07.2	Cryptosporidium	-	-	-	-
		Anisakis	-	-	-	-
Vírusy	A08.0	Rotavírusy	5	13	7	-
	A08.1	Norovírusy	3	8	2	-
	A08.2	Adenovírusy	1	2	-	-
	A08.30	Iné vírusy / Astrovírusy	1	2	2	-
Iné agens	B17.2	Vírus hepatitídy E	-	-	-	-
Neznámy agens	A09	Negat.	1	2	2	-

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE

Oddelenie epidemiológie

**VÝROČNÁ SPRÁVA
CHARAKTERISTIKA A ROZBOR
EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE
V OKRESE ŠAĽA
ZA ROK 2020**

I. Demografické trendy

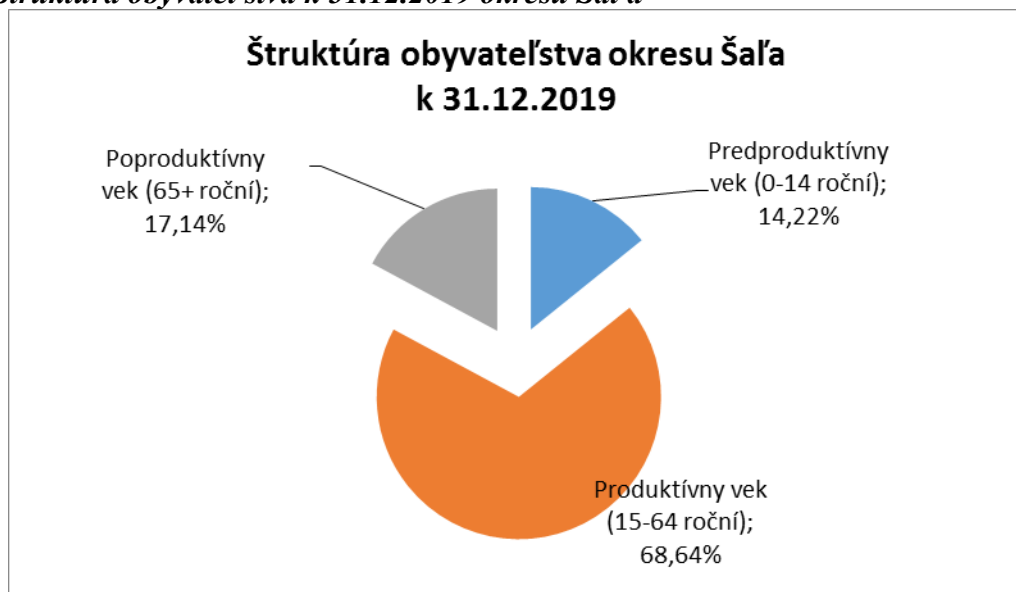
K 31.12.2019 – teda na začiatku roku 2020 mal okres Šaľa 51 568 obyvateľov. Oproti minulému roku je to zostup o 234 osôb, t.j. o 0,45 %. Z uvedeného počtu žijúcich osôb bolo 26 299 žien (50,99 %), čo predstavuje mierny zostup o 0,25 % a 25 269 mužov (49,00 %), čo predstavuje tiež mierny zostup o 0,20 % oproti roku 2018.

V roku 2019 bol zaznamenaný prirodzený prírastok obyvateľstva o -78 osôb (-1,511/1000 obyvateľov) a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o -156 osôb. Znamená to, že celkový prírastok obyvateľstva predstavoval -234 osôb (tzn. -4,532/1000 obyvateľov). Prirodzený aj celkový prírastok stúpol oproti roku 2018.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 1.1.2020 nasledovná:

- Predproduktívny vek (0-14 roční) - 7 331 obyvateľov, t.j. 14,22 %
- Produktívny vek (15-59 roční) - 35 398 obyvateľov, t.j. 68,64 %
- Poproduktívny vek (65 + roční) - 8 839 obyvateľov, t.j. 17,14 %

Graf: Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2019 okresu Šaľa

Podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti predchádzajúcemu roku stúpol o 0,2 %, počet obyvateľov v produktívnom veku klesol o 0,8 %. Naopak stúpol podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a to o 0,6 %. Index starnutia dosiahol v roku 2019 hodnotu 120,57, stúpol oproti predchádzajúcemu roku o 3,92. V predchádzajúcom roku mal hodnotu 116,65. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 153,03 a u mužov 91,40. Index starnutia v okrese Šaľa systematicky stúpa v priemere o hodnotu 4.

Priemerný vek obyvateľov okresu Šaľa dosiahol hodnotu 42,22 roka, u mužov 40,49 a u žien 43,88.

Počet živonarodených detí v roku 2019 bol 473, tzn., že v porovnaní s rokom 2018 stúpol o 27. Hrubá miera pôrodnosti predstavovala 9,160/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 8,581/1000 obyvateľov.

Miera mŕtvonarodenosti v roku 2019 mala hodnotu 4,22/1000 narodených detí (živo aj mŕtvo). Pre porovnanie v roku 2018 bolo 0 mŕtvonarodených/1000 narodených detí (živo aj mŕtvo). V roku 2019 miera dojčeneckej úmrtnosti dosiahla hodnotu 2,11. Miera novorodeneckej úmrtnosti mala v roku 2019 hodnotu 2,11/1000 narodených detí. V roku 2018 mala hodnotu 0.

V roku 2019 zomrelo v okrese Šaľa 551 osôb, o 22 menej ako v roku 2018, z toho bolo 270 žien (49,01 %) a 281 mužov (50,99 %). Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 10,671/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 11,025/1000 obyvateľov.

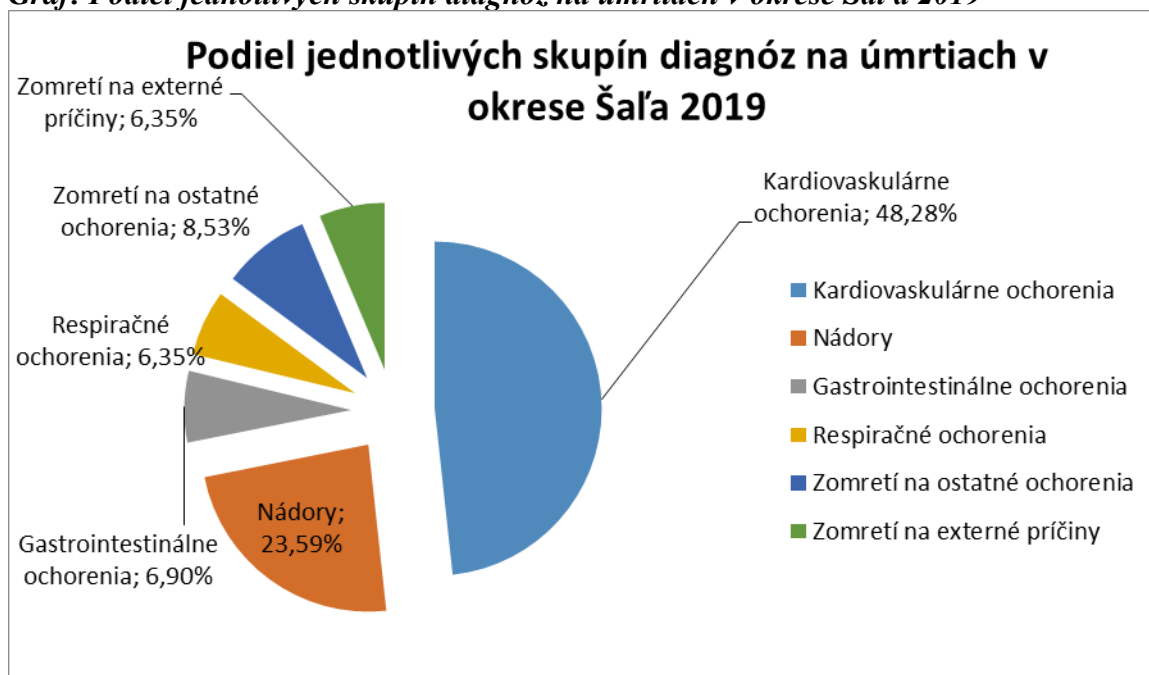
Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2019 takáto:

- Predproduktívny vek (0-14 roční) - 3 obyvatelia (3 muži, 0 žien), t.j. 0,54 %
- Produktívny vek (15 – 65 roční) - 145 obyvateľov (98 mužov, 47 žien), t.j. 26,31 %
- Poproduktívny vek (65 + roční) - 403 obyvateľov (180 mužov, 233 žien), t.j. 73,14 %

Úmrtnosť mierne klesá a presúva sa z produktívneho veku do poproduktívneho.

Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, ostatné ochorenia, respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 48,28 %, nádory 23,59 %, gastrointestinálne ochorenia tvorili 6,9 %. Zomretí na externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 6,35 % úmrtí. Respiračné ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 6,35 %. Zomretí na ostatné ochorenia predstavovali 8,53 %.

Graf: Podiel jednotlivých skupín diagnóz na úmrtiach v okrese Šaľa 2019

II. Stručná epidemiologická charakteristika okresu Šaľa za rok 2020

V roku 2020 sme v okrese Šaľa zaznamenali vo výskyte bežne sa vyskytujúcich prenosných ochorení priaznivú epidemiologickú situáciu. Epidemický výskyt sme však zaznamenali v skupine respiračných ochorení a to u infekcií vyvolaných vírusom Sars CoV-2, čo bolo súčasťou celosvetovej pandémie vyvolanej týmto vírusom s vysokou chorobnosťou a smrtnosťou.

V skupine alimentárnych ochorení poklesla chorobnosť u všetkých diagnóz a rovnako ako v posledných rokoch sme nezaznamenali ochorenie na bakteriálne otravy z potravín.

Rovnaká situácia bola aj u ochorení na vírusové hepatitídy, zaznamenali iba 2 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B a 4 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy.

V skupine ochorení preventabilných očkovaním bolo hlásené iba 1 ochorenie na pertussis a neboli hlásené ochorenia na osýpky, rubeolu ani parotitídu.

V skupine respiračných ochorení zostala sme zaznamenali pokles hlásených prípadov varicelly a nebolo hlásené žiadne ochorenie na šarlach. V porovnaní s minulým rokom bolo hlásených o polovicu menej ochorení na chrípku a akútne respiračné ochorenia. Od marca 2020 sme po celý rok evidovali epidémiu ochorení na Covid-19 s vysokým počtom prípadov a vysokou smrtnosťou. Epidémia prebiehala v rámci celosvetovej pandémie.

V skupine neuroinfekcií sme po prvý krát za celé sledované 20-ročné obdobie zaznamenali nulovú chorobnosť u všetkých diagnóz.

V skupine zoonóz sme zaznamenali mierny nárast chorobnosti na tularémiu a oproti nulovému výskytu v minulom roku sme vykázali 5 ochorení na lymfskú boreliózu. Hlásené bolo 1 ochorenie na toxoplazmózu a nezaznamenali sme ochorenia na leptospirózu a listeriózu. Vykázali sme 1 ochorenie na hemoragickú horúčku hantavírusovej etiologie..

V roku 2020 sme v okrese Šaľa zaznamenali pokles počtu hlásených ochorení na svrab.

V priebehu roku 2020 sme v okrese Šaľa zaznamenali 37 úmrtí na infekčné ochorenia, pričom vo všetkých prípadoch išlo o úmrtia v rámci epidémie ochorení Covid-19.

Skupina alimentárnych ochorení

Za celé sledované 20-ročné obdobie nebolo v okrese Šaľa hlásené ochorenie na brušný týfus a paratýfus a v roku 2020 sme v okrese nezaznamenali ani ochorenia na bacilovú dyzentériu a bakteriálne otravy z potravín.

V roku 2020 sme v okrese Šaľa vykázali iba 25 prípadov salmonelóz, čo je chorobnosť 48,3/100 000 obyvateľov. Oproti predchádzajúcemu roku (57 prípadov chorobnosť 110,0/100 000 obyvateľov) je to pokles viac ako o polovicu, čo je podobná situácia aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (54 prípadov, chorobnosť 103,3/100 000 obyvateľov). Vo všetkých prípadoch išlo o manifestné, kultivačne potvrdené ochorenia a ako etiologické agens sa uplatnila výlučne *Salm. enteritidis*. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 25-34-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky u 0-ročných detí 677,2/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) a vo vekovej skupine 1-4-ročných detí 257,5/100 000 obyvateľov (5 ochorení). Sezonalita bola typická, výskyt sme zaznamenali po celý rok s výnimkou mesiacov január, marec a december, s maximom 7 prípadov (28,0%) v auguste. Všetky ochorenia mali sporadický charakter a ako faktor prenosu sa najčastejšie 11 krát (44,0%) uplatnilo kuracie mäso.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 84 prípadov bakteriálnych črevných infekcií (chorobnosť 162,2/100 000 obyvateľov), došlo v tomto roku k poklesu chorobnosti o 33,3% a spolu bolo hlásených 56 ochorení, čo je chorobnosť 108,1/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (92,4 prípadu, chorobnosť 177,3/100 000

obyvateľov) je to menej a to o 39,4% (index 0,6). Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 929,9/100 000 obyvateľov (18 ochorení) bola v skupine 1-4-ročných detí a 677,2/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 0-ročných detí. Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 52 krát ako kampylobakteriôza (92,9%), 1 krát ako yersiniôza (1,8%) a 3 krát ako enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (5,3%).

V skupine vírusových črevných infekcií sa chorobnosť v porovnaní s minulým rokom, kedy bolo hlásených 54 ochorení s chorobnosťou 104,3/100 000 obyvateľov, významne znížila a bolo vykázaných iba 17 prípadov, čo je chorobnosť 32,8/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (46,6 prípadu, chorobnosť 89,4/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 63,5% (index 0,4). Ochorenia sa vyskytli iba vo vekových skupinách od 0 do 19 rokov veku, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 128,7/100 000 obyvateľov (5 ochorení) vo vekovej skupine 0-ročných detí. Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 14 krát (82,4%) ako rotavírusové enteritídy a 3 krát išlo o enteritídy vyvolané astrovírusmi (17,6%).

V roku 2020 sme v okrese Šaľa zaznamenali v skupine nešpecifikovaných gastroenteritíd 2 ochorenia, čo predstavuje chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku ochorenia v okrese neboli vykázané. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 5,0/100 000 obyvateľov (2,6 prípadu).

Skupina vírusových hepatítid

V roku 2020 sme v okrese Šaľa nezaznamenali už tretí rok po sebe ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A, ale vykázaní sme 3 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B a 4 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, z toho 1 krát išlo o chronickú VHB a 3 krát o chronickú VHC. Úmrtie na vírusovú hepatitídu sme v okrese v roku 2020 nezaznamenali.

Vykázali sme 2 sérologicky potvrdené ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. Minulý rok boli vykázané 3 prípady (chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov) a priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,9/100 000 obyvateľov (1 prípad). Obidve ochorenia boli u dospelých neočkovaných mužov. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, lekársky dohľad a vakcinácia proti VHB) boli zabezpečené u 2 kontaktov.

V roku 2020 sme v okrese Šaľa vykázaní 4 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, čo je chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme zaznamenali 2 ochorenia s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov a priemer za posledných 5 rokov bol 2,8 prípadu s chorobnosťou 5,3/100 000 obyvateľov. Na základe sérologických vyšetrení bola 1 krát diagnostikovaná chronická vírusová hepatitída B a 3 krát chronická vírusová hepatitída C. Vo všetkých prípadoch išlo o drogovu závislé osoby, z toho 2 krát o osoby vo výkone trestu odňatia slobody.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázaní 4 nosičov HBsAg (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 evidovali iba 1 nosiča, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). Išlo o cudzinku z Ukrajiny, nosičstvo bolo zistené pri výkone kyretáže na gynekologickom oddelení NsP Galanta. Býva a pracuje v SR spolu s manželom, komunikácia s nimi bola problematická a opatrenia ignorovali.

Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Úroveň zaočkovanosti detskej populácie v okrese Šaľa sa pohybovala v rozmedzí 96,9% - 99,2% . Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie sa aj v tomto roku prejavil v okrese nulovou chorobnosťou u tetanu, diftérie, osýpok rubeoly, parotitídy. V roku 2020 sme v okrese Šaľa evidovali 1 ochorenie na čierny kašeľ s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. V tomto roku nebolo hlásené žiadne ochorenie na invazívne pneumokokové a hemofilové ochorenia.

Skupina respiračných ochorení

V roku 2020 sme nezaznamenali v okrese Šaľa ochorenie na tuberkulózu (A15 – A19), šarlach (A38), erysipelas (A46) a herpes simplex (B00).

V skupine respiračných ochorení boli v okrese v roku 2020 hlásené 2 laboratórne potvrdené ochorenia na legionelózu, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenie na legionársku chorobu bolo hlásené hlásené u dospelého muža, potvrdené dôkazom antigénu v moči a sérologicky potvrdené ochorenie na nepneumonickú legionelózu - Pontiacku horúčku sme zaznamenali u dospelaj ženy. V etiológii ochorení sa uplatnila *Legionella pneumophila*.

Lekári v okrese Šaľa v roku 2020 hlásili 107 ochorení na varicellu, čo je chorobnosť 206,6/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme evidovali 155 prípadov s chorobnosťou 299,2/100 000 obyvateľov, je to menej o 31,0%, taktiež v porovnaní s 5-ročným priemerom (171 prípadov, chorobnosť 328,1/100 000 obyvateľov) je to pokles o 37,4%. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 0 do 19 rokov veku, pričom najviac ochorení bolo ako zvyčajne u detí s maximom 58 prípadov v skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 2 986,6/100 000 obyvateľov) a 38 prípadov vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 2 346,3/100 000 obyvateľov).

V roku 2020 bolo v okrese hlásených 32 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 61,8/100 000 obyvateľov). Je to o 33,3% menej ako vlani, kedy sme v okrese vykázali 48 ochorení (chorobnosť 92,7/100 000 obyvateľov). Podľa pohlavia ochorelo 18 mužov (56,3%) a 14 žien (43,7%). Ochorenia sme zaznamenali vo všetkých vekových skupinách od 15 rokov veku vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 170,9/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) bola ako nezvykle vo vekovej skupine 15-19-ročných osôb a 128,2/100 000 obyvateľov (11 ochorení) v skupine 65-ročných a starších osôb.

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy sme v okrese zaznamenali 4 ochorenia na infekčnú mononukleózu s chorobnosťou 7,7/100 000 obyvateľov, boli v roku 2020 hlásené 2 prípady, čo predstavuje chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochoreli 2 muži a to 1 krát v skupine 15-19-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 42,7/100 000 obyvateľov) a 1 krát vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov).

V roku 2020 bolo v okrese Šaľa hlásených 11 728 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 48 726/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s minulým rokom, kedy sme zaznamenali 20 286 ochorení s chorobnosťou 78 810,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 42,2%.

Z celkového počtu boli 971 krát hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné stavy (chorobnosť 4 034,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 8,3% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení. Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter, alebo charakter lokálnych epidémií. Výchovno-vzdelávací proces bol prerušený 6 krát v materských školách a 1 krát v základných školách. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 213 555,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (2 737 ochorení), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2020 bol klinický priebeh komplikovaný u 532 prípadov (4,5%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy 2,5% z počtu ochorení a 56,2% z počtu komplikácií a otitídy 1,7% z počtu ochorení a 37,2% z počtu komplikácií. Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 6,6% z počtu komplikácií. V okrese Šaľa bol v roku 2020 laboratórne imunochromatografickým testom potvrdený 4 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie. V roku 2020 sme v okrese vykázali 4 ochorenia na sezónnu chrípku s chorobnosťou 7,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásených 5 ochorení s chorobnosťou 9,7/100 000 obyvateľov. Očkovanie proti chrípke nemal v anamnéze nikto z chorých. Ochorenia si nevyžiadali hospitalizáciu.

V okrese Šaľa sme zaznamenali celkovo 1 822 potvrdených ochorení na ochorenie Covid-19 s chorobnosťou 3 517,2/100 000 obyvateľov. Hospitalizovaných bolo 41 chorých. V priebehu roku 2020 bolo hlásených 37 úmrtí. Prípady boli 28 krát vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 9 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu.

V roku 2020 bolo hlásených 993 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 1 916,9/100 000 obyvateľov. Ochorelo 457 mužov (46,0%) a 536 žien (54,0%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 2510,1/100 000 obyvateľov (192 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb, 2 486,2/100 000 obyvateľov (211 prípadov) bola vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb. Prvé ochorenie bolo evidované v marci. Do augusta sme zaznamenali spolu 17 prípadov. S príchodom 2. vlny začal postupne od septembra počet ochorení narastať a výskyt nadobudol epidemický charakter s maximom 468 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 128 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020. Importovaných bolo 18 ochorení. Reinfekcie neboli zaznamenané. Zaznamenali sme 1 lokálnu epidémiu. Nozokomiálneho pôvodu bolo 19 ochorení. Hospitalizovaných bolo 39 pacientov.

V roku 2020 bolo hlásených 829 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených antigénom s chorobnosťou 1 600,3/100 000 obyvateľov. Ochorelo 408 mužov (49,2%) a 421 žien (50,8%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 2237,0/100 000 obyvateľov (64 prípadov) bola vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb, a 2 073,8/100 000 obyvateľov (176 prípadov) bola vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb. Prvé ochorenie bolo evidované v októbri, kedy sa začali prvý krát používať antigénové testy v rámci celoplošného testovania. Postupne počet ochorení narastal s maximom 634 ochorení vykázaných v decembri, ďalšie 2 prípady boli hlásené v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020. Neboli zaznamenané importované ochorenia ani reinfekcie. Nozokomiálneho pôvodu bolo 73 ochorení. Hospitalizovaných bolo 19 pacientov.

Skupina neuroinfekcií

V skupine neuroinfekcií bola v roku 2020 v okrese Šaľa priaznivá situácia, už 11 rokov po sebe sme nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu, druhý rok ani ochorenie na bakteriálnu meningitídu a v skupine vírusových infekcií CNS bola taktiež v tomto roku chorobnosť nulová. Zaznamenali sme len 1 ochorenie na zosterovú encefalitídu. Diagnóza bola potvrdená sérologicky z likvoru: L_Varicella zoster vírus (PCR) pozitívny. Ochorenie skončilo uzdravením.

Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

V roku 2020 sme v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenie na antrax, brucelózu, Creutzfeldt-Jakobovu chorobu, kliešťovú encefalitídu, leptospirózu, listeriózu, ornitózu, toxokarózu, teniózu ani Q-horúčku.

Oproti minuloročnému nulovému výskytu sme v roku 2020 zaznamenali 5 ochorení na lymfskú boreliózu s chorobnosťou 9,7/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 1 prípad s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov (index 5,0). V epidemiologickej anamnéze udávali chorí v 2 prípadoch poštípacie kliešťom a v 3 prípadoch bol mechanizmus prenosu neobjasnený. Všetky ochorenia sa klinicky manifestovali ako kožná forma s príznakmi erythema migrans.

Za rok 2020 v okrese zaznamenávame 1 ochorenie na toxoplazmózu s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 2,4 prípadu s chorobnosťou 4,6/100 000 obyvateľov (index 0,4). Ochorenie sa prejavilo ako lymfodenopatia u 45-ročnej ženy, ktorá v epidemiologickej anamnéze udala kontakt s domácim zvieratkom (pes).

V skupine zoonóz sme v roku 2020 v okrese Šaľa vykázali 2 ochorenia na tularémiu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo evidované 1 sérologicky potvrdené ochorenie s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa prejavili u 2 mužov ako ulcero glandulárna a orálne glandulárna forma tularémie. V epidemiologickej anamnéze udávali osoby kontakt s domácimi a divoko žijúcimi zvieratami.

Rovnako ako v minulom roku sme v okrese Šaľa za rok 2020 vykázali 2 ochorenia na aktinomykózu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. Ochorenia boli evidované u 2 žien vo vekovej kategórii 45-54 ročných osôb (26,2/100 000 obyvateľov).

V okrese bolo v roku 2020 hlásené 1 ochorenie vyvolané vírusom Hantaan s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. Ochorenie bolo sérologicky potvrdené u 91 ročnej ženy, ktorá v epidemiologickej anamnéze udávala výskyt hlodavcov počas pobytu v okolí domu.

V priebehu roku 2020 boli v okrese hlásené 3 poranenia zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov). V minulom roku boli evidované v okrese 4 poranenia (7,7/100 000 obyvateľov). Poranenia boli zaznamenané vo všetkých prípadoch u mužov, ktorí v epidemiologickej anamnéze udali pohryznutie neznámymi zvieratami (pes, mačka a potkan). Hospitalizáciu si nevyžiadalo ani jedno poranenie a antirabická vakcinácia bola uskutočnená ambulantne.

Nákazy kože a slizníc

V porovnaní s minulým rokom (38 prípadov, chorobnosť 73,4/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 zaznamenali pokles prípadov s počtom 24 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 46,3/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 51,4/100 000 obyvateľov (26,8 prípadu), index bol 0,9. Sporadický charakter malo 8 ochorení a ostatné prípady prebiehali v epidémiách po 2 prípady v rodine.

Iné infekcie – nezaradené

Streptokokové septikémie sme v roku 2020 v okrese Šaľa ochorenia nezaznamenali. V minulom roku sme vykázali 1 ochorenie, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov.

V roku 2020 boli v okrese Šaľa vykázané 2 ochorenia na iné septikémie, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 3 prípady s chorobnosťou 5,8/100 000 obyvateľov. Ochoreli iba muži a to po 1 krát vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov) a 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,7/100 000 obyvateľov). V oboch prípadoch sa ako etiologické agens uplatnil *Staphylococcus hominis* a ochorenia sa skončili uzdravením.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 4 ochorenia na syfilis (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 evidovali 2 prípady s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. Ochorenia boli diagnostikované iba u mužov a boli hlásené ako latentný syfilis nešpecifikovaný ako včasný alebo neskorý (A53.0). Diagnóza bola potvrdená sérologickým vyšetrením.

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese Šaľa hlásených 8 ochorení na gonokokovú infekciu (chorobnosť 15,4/100 000 obyvateľov), sme v tomto roku zaznamenali nárast chorobnosti a hlásených bolo 11 ochorení, čo je chorobnosť 21,2/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov a 3 ženy vo všetkých vekových skupinách od 15 do 44-rokov veku. Vo všetkých prípadoch bola diagnóza laboratórne potvrdená, 9 krát pozitívnym kultivačným vyšetrením izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoku a 2 krát PCR metódou výteru z pošvy. Ochorenia boli vo všetkých prípadoch diagnostikované ako gonokoková infekcia dolných častí močovopohlavnej sústavy bez abscesu uretrálnych alebo predsieňových žliaz (A54.0).

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení boli v okrese Šaľa kožnými lekármi v roku 2020 hlásené: chlamýdiové infekcie močovopohlavnej sústavy (16 ochorení, chorobnosť 21,2/100 000 obyvateľov), urogenitálna trichomonóza (1 ochorenie, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov) a anogenitálne bradavice (2 ochorenia, chorobnosť 17,4/100 000 obyvateľov).

V priebehu roku bolo v okrese Šaľa hlásených 11 ochorení na enterobiózu, čo je chorobnosť 21,2/100 000 obyvateľov. Minulý rok sme evidovali 8 prípadov s chorobnosťou 15,4/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochorelo 7 mužov a 4 ženy v detských vekových skupinách a to 3 krát vo vekovej skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 154,5/100 000 obyvateľov) a po 4 krát vo vekových skupinách 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 161,8/100 000 obyvateľov) a 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 159,9/100 000 obyvateľov). Pôvodca ochorenia *Enterobius vermicularis* bol vo všetkých prípadoch dokázaný mikroskopicky z perianálneho zlepu.

Nozokomiálne infekcie

Za rok 2020 evidujeme zo zariadení sociálnych služieb okresu Šaľa 92 nozokomiálnych ochorení, ktoré boli hlásené podľa platných predpisov. Jednalo sa o epidemický výskyt koronavírusových infekcií v dvoch zariadeniach sociálnych služieb. **Úmrtie** na nozokomiálnu nákazu nevykazujeme.

V tabuľke č. II.1. je uvedený výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy v okrese Šaľa v roku 2020.

V tabuľke č. II.2. je uvedený výskyt prenosných ochorení za posledných 20 rokov v okrese Šaľa.

Tabuľka II.1. - Výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese Š a ľ a - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Rok	Rok	Index	Priemer	Index	Chorobnosť	Priemer
		2020	2019	20/19	15-19	20/P	v r.2020	chor.15-19
1	2	abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	na 100 000	na 100 000
3	4	5	6	7	8	9		
A01	Brušný týfus a paratýfus	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
A02	Iné infekcie salmonelami	25	57	0,4	54	0,5	48,3	103,3
A03	Bacilová dyzentéria	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,4
A04	Iné bakter. črevnéinfekcie	56	84	0,7	92,4	0,6	108,1	177,3
A05	Iné bakter. otravy potrav.	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	17	54	0,3	46,6	0,4	32,8	89,4
A09	Nešpec.gastroenteritídy	2	0	0,0	2,6	0,8	3,9	5,0
B15	Akútna hepatitída A	0	0	0,0	2,4	0,0	0,0	4,6
B16	Akútna hepatitída B	2	3	0,7	1	2,0	3,9	1,9
B17.1	Akútna hepatitída C	0	1	0,0	0,4	0,0	0,0	0,8
B17.2	Akútna hepatitída E	0	1	0,0	0,6	0,0	0,0	1,1
B18	Chronická hepatitída	4	2	2,0	2,8	1,4	7,7	5,3
A37	Divý kašeľ	1	0	0,0	2,8	0,4	1,9	5,4
A38	Šarlach	0	1	0,0	0,4	0,0	0,0	0,8
B01	Ovčie kiahne	107	155	0,7	171	0,6	206,6	328,1
B05	Osýpky	0	0	0,0	1	0,0	0,0	1,9
B06	Ružienka	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
B26	Mumps	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
J11	Chríпка	11 728	20 286	0,6	28 645,6	0,4	48 726,2	84 110,8
U071	Covid-19 potvrdený PCR	993					1 916,9	
U0711	Covid-19 potvrdený Ag	829					1 600,3	
A39	Meningokokové infekcie	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	0	2	0,0	2	0,0	0,0	3,8
A84	Vír.encef.pren.kliešťami	0	2	0,0	0,8	0,0	0,0	1,5
G00	Bakter.zápal mozg.plien	0	0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,1
A21	Tularémia	2	1	2,0	0,0	10,0	3,9	0,4
B58	Toxoplazmóza	1	0	0,0	2,4	0,4	1,9	4,6
A78	Q-horúčka	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
A27	Leptospiróza	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
A32	Listerióza	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,4
A35	Tetanus	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
A69	Lymfská borelióza	5	0	0,0	1	5,0	9,7	1,9
B86	Svrab	24	38	0,6	26,8	0,9	46,3	51,4

III. Rozbor epidemiologickej situácie v okrese Šaľa za rok 2020

III.1. Skupina alimentárnych infekcií

Brušný týfus a paratýfus (A01)

Za celé sledované 20-ročné obdobie nebolo v okrese Šaľa hlásené ochorenie na brušný týfus a paratýfus.

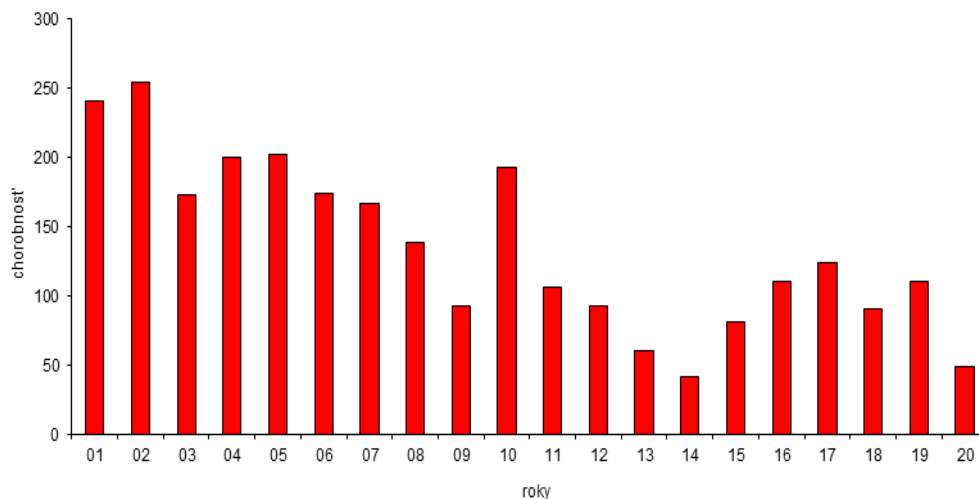
K 31.12.2020 neevidujeme v okrese žiadneho bacilonosiča *Salmonella typhi* ani *Salmonella paratyphi*.

Iné infekcie salmonelami (A02)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa vykázali iba 25 prípadov salmonelóz, čo je chorobnosť 48,3/100 000 obyvateľov. Oproti predchádzajúcemu roku (57 prípadov chorobnosť 110,0/100 000 obyvateľov) je to pokles viac ako o polovicu, čo je podobná situácia aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (54 prípadov, chorobnosť 103,3/100 000 obyvateľov).

Vo všetkých prípadoch išlo o manifestné ochorenia, nezaznamenali sme žiadnu inaparentnú infekciu ani salmonelovú sepsu.

SALMONELÓZY
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Podľa pohlavia ochorelo 12 mužov (48,0%) a 13 žien (52,0%) vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 25-34-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky u 0-ročných detí 677,2/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) a vo vekovej skupine 1-4-ročných detí 257,5/100 000 obyvateľov (5 ochorení).

Sezonalita bola typická, výskyt sme zaznamenali po celý rok s výnimkou mesiacov január, marec a december, s maximom 7 prípadov (28,0%) v auguste.

Všetky ochorenia boli sporadické, kultivačne potvrdené a vo všetkých prípadoch sa ako etiologické agens uplatnila *Salm.enteritidis*. Fagotypizácia salmonel nebola v priebehu roku z NRC pre salmonely hlásená.

Salmonelózy- frekvencia izolovaných typov od chorých
a vylučovateľov v roku 2020 v okrese Šaľa

P.č.	Izolovaný typ salmonely	Spolu		z toho			
				u chorých		u vylučovateľov	
		abs.	%	abs.	%	abs	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Salm.snteritidis	25	100,0	25	100,0	-	-
S p o l u :		25	100,0	25	100,0	-	-

Ako faktor prenosu udávali chorí najčastejšie 11 krát (44,0%) kuracie mäso, 7 krát mäsové výrobky (28,0%), 4 krát vajíčka (16,0%), 2 krát umelú mliečnu výživu (8,0%) a 1 ochorenie (4,0%) zostalo epidemiologicky neobjasnené.

V roku 2020 sme v okrese Šaľa zaznamenali 3 ochorenia na salmonelózu vo vekovej skupine 0-ročných detí.

Prehľad faktorov prenosu nákazy u 0-ročných detí:

Vek v mesiacoch	Forma ochorenia		Faktor prenosu		Typ salmonely	
	ochorenie	vylučovanie	umelá mliečna výživa	neobjasnené	S.enteritidis	
1-mesačné	1	-	1	-	1	
3-mesačné	1	-	1	-	1	
5-mesačné	1	-	-	1	1	
S p o l u		3	-	2	1	3

Z celkového počtu 25 prípadov salmonelóz vykázaných v okrese Šaľa v roku 2020 si 5 (20,0%) vyžiadalo hospitalizáciu.

V priebehu roku 2019 sme v okrese Šaľa nezaznamenali importované ochorenia na salmonelózu.

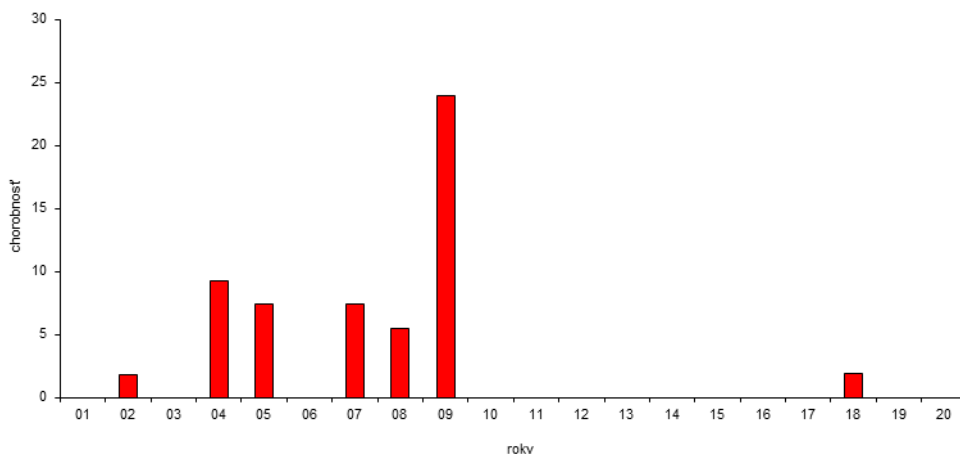
Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v okrese Šaľa v roku 2019 žiadnu epizoóciu salmonelózy u zvierat.

V priebehu roku sme v okrese nezaznamenali žiadnu epidémiu salmonelózy.

Bacilová dyzentéria (A03)

Za posledných 10 rokov sme v okrese Šaľa vykázali ochorenie na bacilovú dyzentériu iba raz a to v roku 2018 (1 prípad, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). V roku 2020 ochorenie nebolo hlásené.

BACILOVÁ DYZENTÉRIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

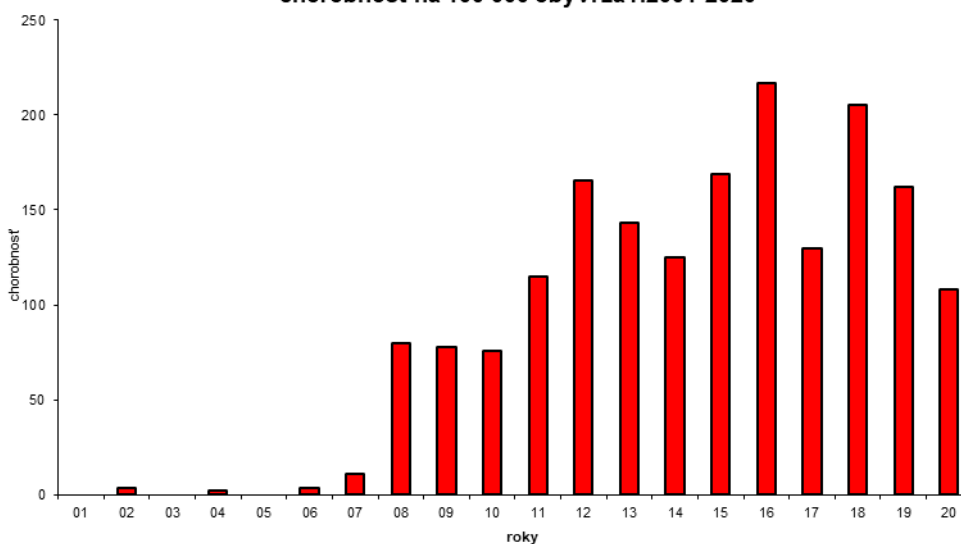

Iné bakteriálne črevné infekcie (A04)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 84 prípadov bakteriálnych črevných infekcií (chorobnosť 162,2/100 000 obyvateľov), došlo v tomto roku k poklesu chorobnosti o 33,3% a spolu bolo hlásených 56 ochorení, čo je chorobnosť 108,1/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (92,4 prípadu, chorobnosť 177,3/100 000 obyvateľov) je to menej a to o 39,4%.

Podľa pohlavia ochorelo rovnako 28 mužov (50,0%) a 28 žien (50,0%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 929,9/100 000 obyvateľov (18 ochorení) bola v skupine 1-4-ročných detí a 677,2/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 0-ročných detí.

BAKTERIÁLNE ČREVNÉ INFEKcie
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Výskyt bol hlásený po celý rok s výnimkou mesiaca apríl, pričom najviac 13 prípadov (23,2%) bolo hlásených v júni.

Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 52 krát ako kampylobakteriôza (92,9%), 1 krát ako yersinióza (1,8%) a 3 krát ako enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (5,3%).

Kampylobakteriôza (A04.5)

V priebehu roku bolo hlásených 52 ochorení na kampylobakteriôzu, čo je chorobnosť 100,4/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásených 76 prípadov s chorobnosťou 146,7/100 000 obyvateľov.

Charakter výskytu bol výlučne sporadický a všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené. Ako Etiologické agens sa uplatnil 44 krát (84,6%) *Campylobacter jejuni*, 5 krát (9,6%) *Campylobacter coli* a 3 krát (5,8%) *Campylobacter* nešpecifikovaný (išlo o dôkaz antigénu *Campylobacter species* v stolici).

Podľa kolektívu ochorelo 14 malých detí mimo kolektívu (26,9%), 1 dieťa z detských jasí (1,9%), 10 detí navštevujúcich MŠ (19,2%), 7 školákov (13,5%), 3 stredoškoláci (5,8%), 2 vysokoškoláci (3,8%) a 15 dospelých osôb (28,9%).

V epidemiologickej anamnéze udávali chorí najčastejšie 30 krát (57,7%) konzumáciu kuracieho mäsa.

<u>Faktor prenosu:</u>	<u>počet:</u>	<u>%</u>
kuracie mäso	30 krát	57,7%
mäsové výrobky	13 krát	25,1%
vajíčka	2 krát	3,8%
bravčové mäso	1 krát	1,9%
kontakt so zvieratami	4 krát	7,7%
<u>neobjasnený faktor prenosu</u>	<u>2 krát</u>	<u>3,8%</u>
Spolu:	52 prípadov	100,0%

Hospitalizáciu si vyžiadalo 8 ochorení (15,4%). V roku 2020 neboli v okrese hlásené importované ochorenia na kampylobakteriôzu, ani epidémie.

Yersinióza (A04.6)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa vykážali rovnako ako vlani 1 ochorenie na yersiniózu, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenie bolo hlásené u dospelaj ženy, ktorá mala v epidemiologickej anamnéze konzumáciu mäsových výrobkov z VD. Pôvodcom ochorenia bola *Y.enterocolitica* bez bližšej špecifikácie. Ochorenie si nevyžiadalo hospitalizáciu.

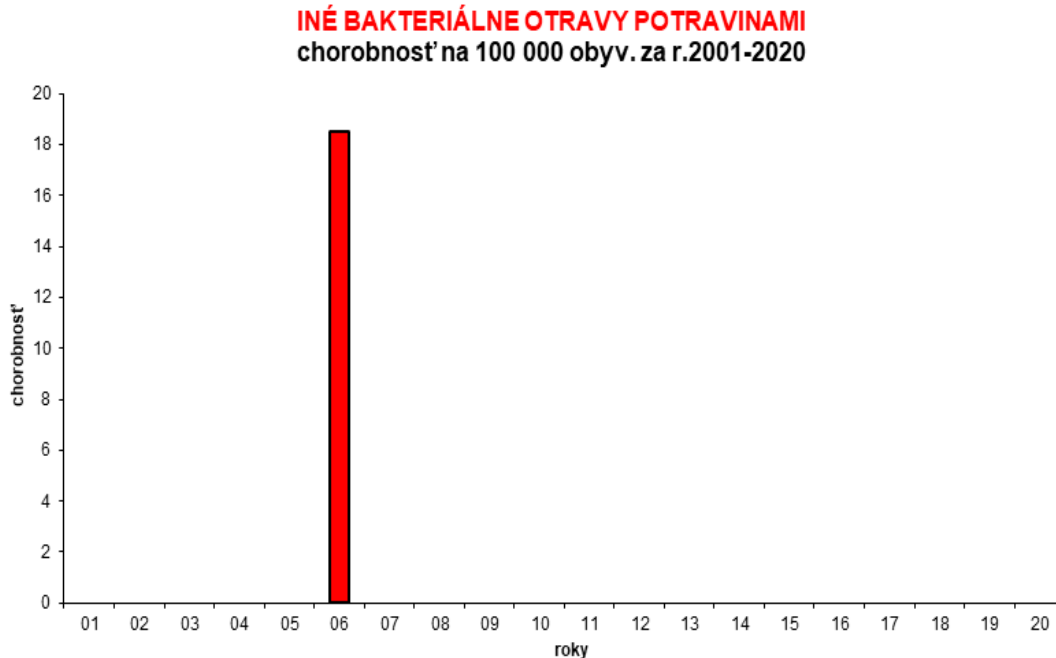
Enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (A04.7)

V priebehu roku boli v tejto skupine diagnóz v okrese Šaľa hlásené 3 ochorenia (chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov), čo je o 1 menej ako vlani (4 ochorenia, chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov).

Ochorenia sa vyskytli iba u dospelých osôb nad 25 rokov veku a diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená dôkazom toxínu A *Clostridium difficile* v stolici. Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie.

Iné bakteriálne otravy potravinami (A05)

Za celé sledované 20-ročné obdobie sme ochorenie v tejto skupine alimentárnych infekcií zaznamenali iba raz a to 10 ochorení v roku 2006 (chorobnosť 18,5/100 000 obyvateľov). Aj tento rok bola chorobnosť nulová.

Giardióza (A07.1)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa ochorenie na giardiózu nezaznamenali. Vlni sme vykázali 1 ochorenie 1,9/100 000 obyvateľov.

Vírusové a inými organizmami vyvolané črevné infekcie (A08)

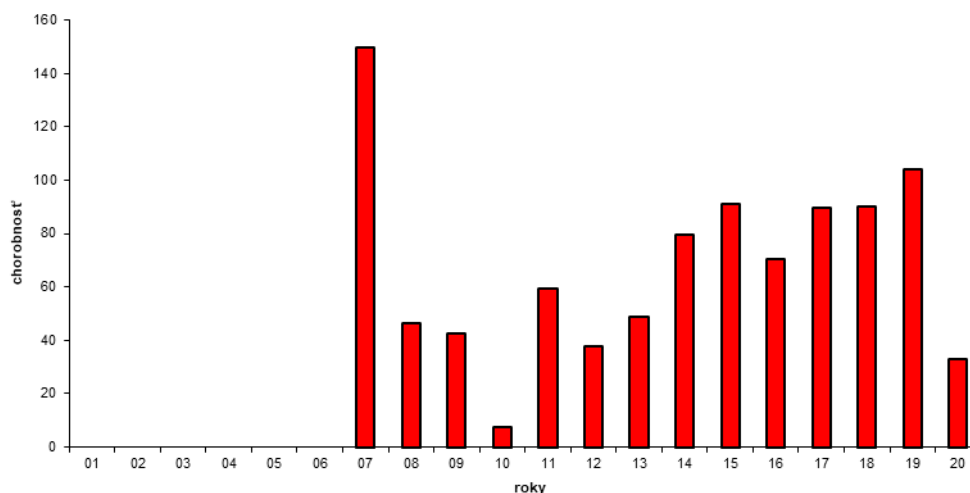
V skupine vírusových črevných infekcií sa chorobnosť v porovnaní s minulým rokom, kedy bolo hlásených 54 ochorení s chorobnosťou 104,3/100 000 obyvateľov, významne znížila a bolo vykázaných iba 17 prípadov, čo je chorobnosť 32,8/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (46,6 prípadu, chorobnosť 89,4/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 63,5%.

Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (47,1%) a 9 žien (52,9%). Ochorenia sa vyskytli iba vo vekových skupinách od 0 do 19 rokov veku, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 128,7/100 000 obyvateľov (5 ochorení) vo vekovej skupine 0-ročných detí.

S výnimkou mesiacov apríl, máj a december boli ochorenia hlásené po celý rok, najviac 4 krát v januári. (23,5%).

Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 14 krát (82,4%) ako rotavírusové enteritídy a 3 krát išlo o enteritídy vyvolané astrovírusmi (17,6%)

VÍRUSMIA INÝMI ORGANIZMAMI VYVOLANÉ ČREVNÉ INFEKČIE
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Rotavírusová enteritída (A08.0)

Oproti minulému roku (26 ochorení, chorobnosť 50,2/100 000 obyvateľov) došlo v okrese Šaľa v roku 2020 v tejto skupine ochorení k poklesu chorobnosti o 34,6% a vykázali sme 14 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 27,0/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa vyskytli 12 krát sporadicky (85,7%) a 1 krát ako 2 prípady v rodine (14,3%).

Ochorelo 9 malých detí mimo kolektívu (64,3%), 1 dieťa navštevujúce MŠ (7,1%), 3 školáci (21,5%) a 1 stredoškôla (7,1%).

Laboratórne potvrdených bolo 13 ochorení (92,9%) a 1 nevyšetrené ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

Hospitalizáciu si vyžiadalo 11 ochorení (78,6%). Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk (A08.1)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 14 ochorení na akútnu gastroenteropatiu zapríčinenú vírusom Norwalk (chorobnosť 27,0/100 000 obyvateľov), bola v roku 2020 chorobnosť u tejto diagnózy nulová.

Adenovírusová enteritída (A08.2)

V priebehu roku sme v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenia na adenovírusovú enteritídu. V minulom roku bolo hlásených 14 ochorení (chorobnosť 27,0/100 000 obyvateľov).

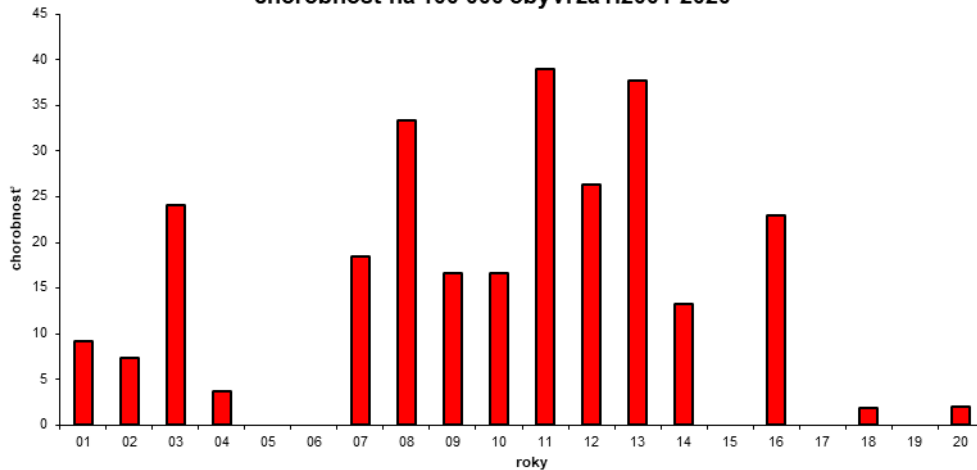
Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (A09)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa zaznamenali v skupine nešpecifikovaných gastroenteritíd 2 ochorenia, čo predstavuje chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku ochorenia v okrese neboli vykázané.

Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 5,0/100 000 obyvateľov (2,6 prípadu).

Ochoreli 2 ženy, po 1 krát vo vekových skupinách 1-4-ročných detí a 5-9-ročných detí a prebehli ako 2 prípady v rodine. Podľa kolektívu išlo o dieťa navštevujúce MŠ a školáka. Obidve ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a laboratórne vyšetrenia boli u nich negatívne.

HNAČKA A GASTROENTERITÍDA PRAVDEPODOBNE INFEKČNÉHO PÓVODU
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

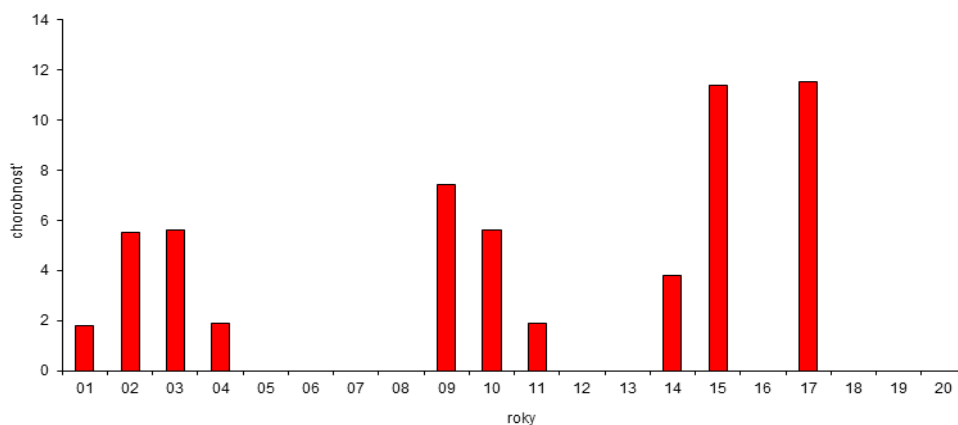
III.2. Skupina vírusových hepatítid

V roku 2020 sme v okrese Šaľa nezaznamenali už tretí rok po sebe ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A, ale vykázali sme 3 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B a 4 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, z toho 1 krát išlo o chronickú VHB a 3 krát o chronickú VHC. Úmrtie na vírusovú hepatitídu sme v okrese v roku 2020 nezaznamenali.

Akútna vírusová hepatitída A (B15)

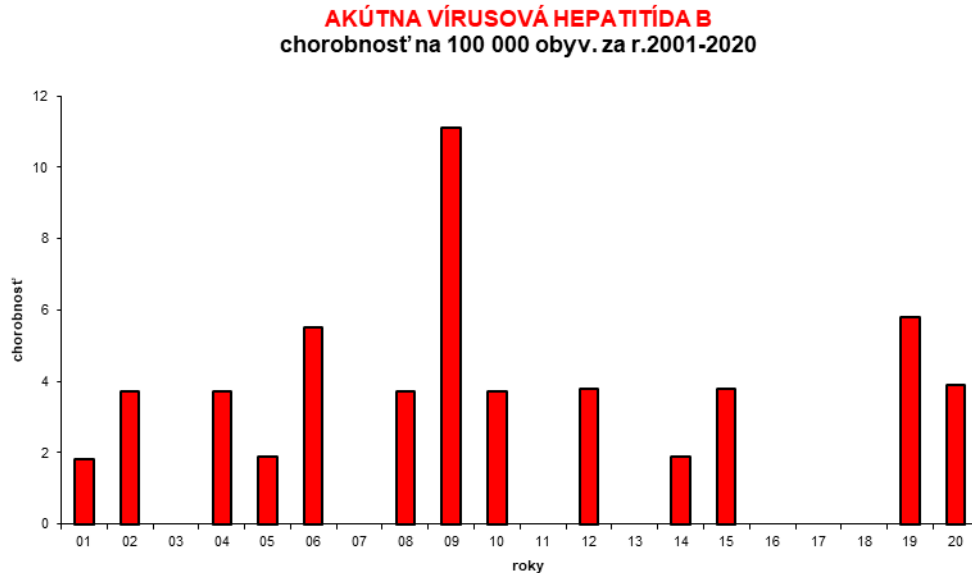
Už tretí rok po sebe sme v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 4,6/100 000 obyvateľov (2,4 prípadu).

AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA A
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Akútna vírusová hepatitída B (B16)

V roku 2020 boli v okrese Šaľa hlásené 2 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. Minulý rok boli vykázané 3 prípady (chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov) a priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,9/100 000 obyvateľov (1 prípad).

Ochorenia sme evidovali u 2 mužov a to po 1 krát v posledných 2 vekových skupinách.

V auguste sme vykázaní sérologicky potvrdené ochorenie u 59-ročného neočkovaného muža s negatívnou epidemiologickou anamnézou. Vyšetrenie HBsAg a anti-HBc IgM bolo pozitívne, anti-HAV IgM a anti-HCV negatívne. Hospitalizovaný bol v NsP Galanta. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, LD a vakcinácia proti VHB) boli zabezpečené u jeho manželky.

V decembri bolo hlásené sérologicky potvrdené ochorenie u 68-ročného neočkovaného muža s negatívnou epidemiologickou anamnézou. Hospitalizovaný bol na IK FN Nitra, vyšetrenie HBsAg a anti-HBc total bolo pozitívne, anti-HAV IgM a anti-HCV negatívne. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, LD a vakcinácia proti VHB) boli zabezpečené u manželky.

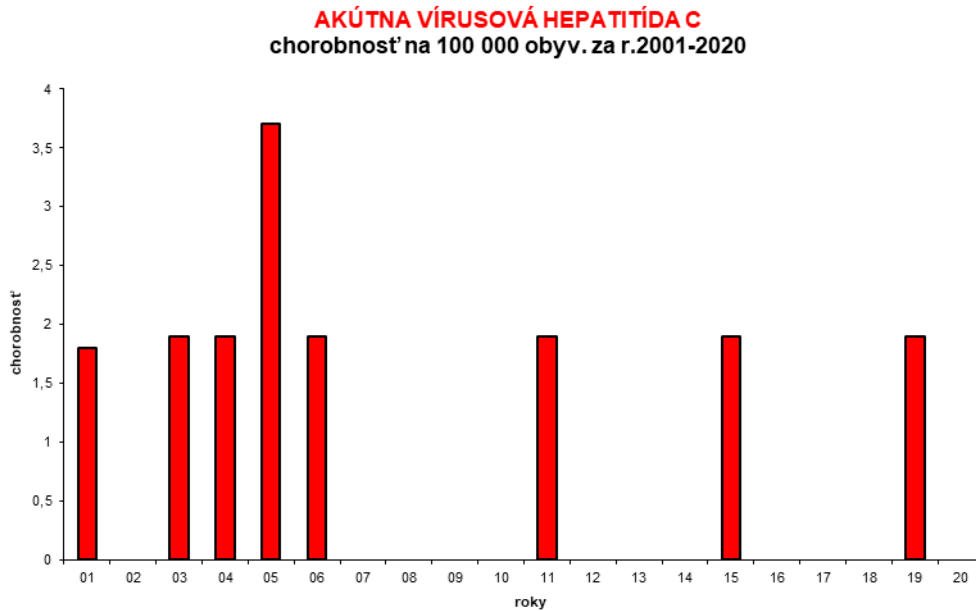
Analýza akútnych VHB vzhľadom na druh anamnézy

Veková skupina	VHB spolu	mechanizmus prenosu
		neznámy
55-64-roční	1	1
65-roční a starší	1	1
Spolu	2	2

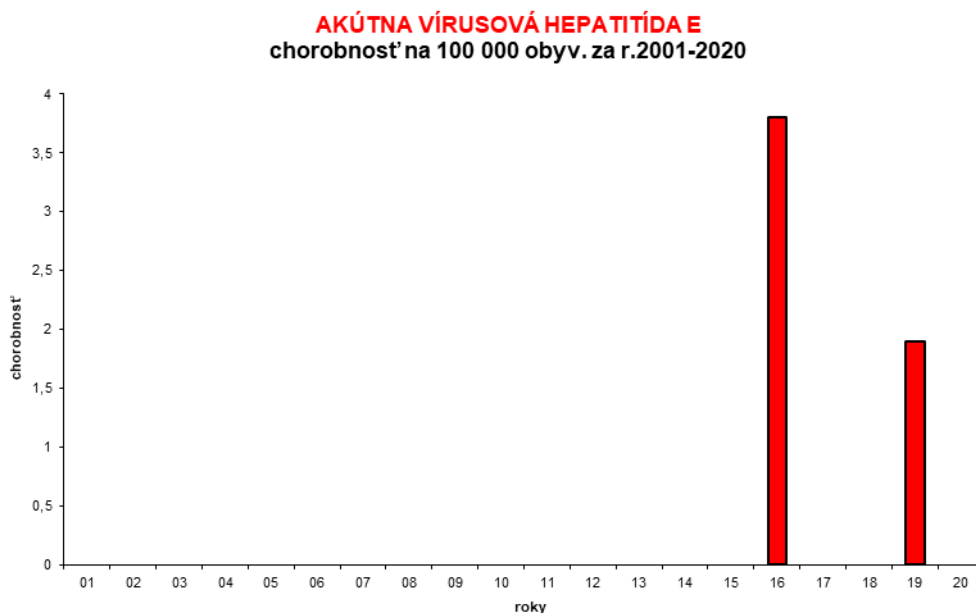
Akútna vírusová hepatitída C (B17.1)

U akútnej vírusovej hepatitídy C evidujeme dlhodobo v okrese Šaľa nízky výskyt. V minulom roku sme vykázali po 3 rokoch nulovej chorobnosti 1 ochorenie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov) a v roku 2020 ochorenie hlásené nebolo. Priemer za posledných 5 rokov bol 0,4 s chorobnosťou 0,8/100 000 obyvateľov.

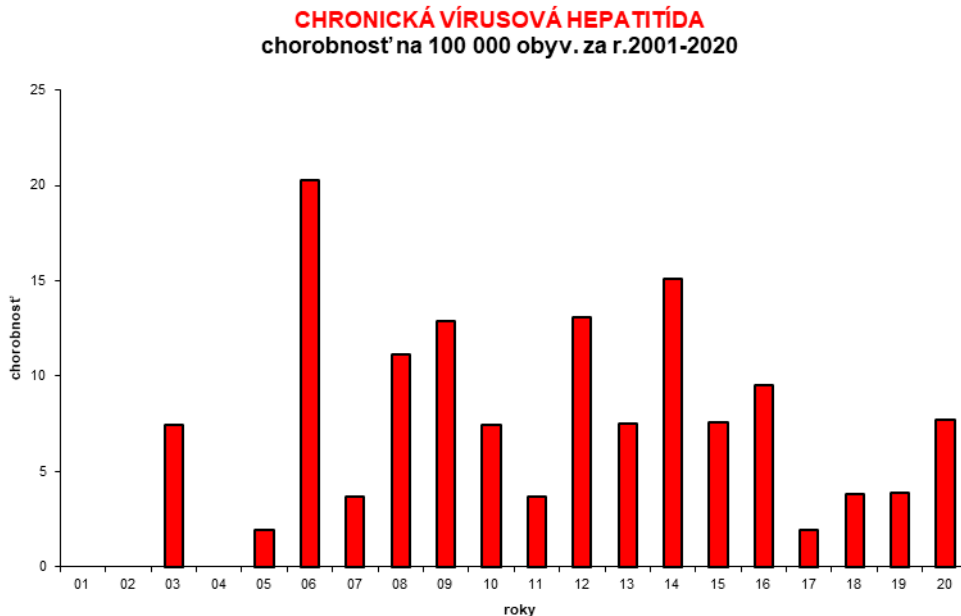
Akútna vírusová hepatitída E (B17.2)

Ochorenie v tejto skupine vírusových hepatitíd sme v okrese Šaľa vykázali v roku 2016 po prvý krát a to 2 prípady s chorobnosťou 3,8/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásené 1 ochorenie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov) a v roku 2020 bola chorobnosť v okrese u tohto typu VH nulová.

Chronické vírusové hepatitídy (B18.1)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa vykázali 4 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, čo je chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme zaznamenali 2 ochorenia s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov a priemer za posledných 5 rokov bol 2,8 prípadu s chorobnosťou 5,3/100 000 obyvateľov.

Na základe sérologických vyšetrení bola 1 krát diagnostikovaná chronická vírusová hepatitída B a 3 krát chronická vírusová hepatitída C.

Chronická vírusová hepatitída B (B18.1)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa vykázali 1 ochorenie na chronickú VHB, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme ochorenie v okrese nezaznamenali.

V júni sme vykázali ochorenie na chronickú VHB u 32-ročného neočkovaného muža bolo zistené v rámci preventívnej prehliadky pred nástupom do zamestnania. Vyšetrenia HBsAg, anti HBc total, HBcIgM, HBeAg a HBV DNA PCR boli pozitívne. Súčasne bola u pacienta potvrdená chronická VHC. Hospitalizovaný nebol. V anamnéze udával i.v. užívanie drog. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, vakcinácia proti VHB) boli zabezpečené u 1 kontaktu.

Chronická vírusová hepatitída C (B18.2)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese vykázali 2 ochorenia na chronickú VHC sme v tomto roku zaznamenali 3 prípady a chorobnosť mala hodnotu 5,8/100 000 obyvateľov.

Ochoreli výlučne muži a to 2 krát vo vekovej skupine 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 27,4/100 000 obyvateľov) a 1 krát v skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov).

V júni sme vykázali sérologicky potvrdené ochorenie u drogovovo závislého muža, ktorý je t.č. vo výkone trestu odňatia slobody. Vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR kvalitatívne bolo pozitívne, kvantitatívne 1 920 000 IU/ml.

V tom istom mesiaci bolo hlásené aj sérologicky potvrdené ochorenie u 32-ročného drogovu závislého muža, rovnako vo výkone testu odňatia slobody. Vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR kvalitatívne bolo pozitívne, kvantitatívne 14 100 IU/ml.

Rovnako v júni sme vykázali ochorenie na chronickú VHC u 32-ročného muža, zistené bolo v rámci preventívnej prehliadky pred nástupom do zamestnania. Súčasne bola potvrdená chronická VHB. Vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR kvalitatívne bolo pozitívne, kvantitatívne PCR HCV RNA 33 210 IU/ml a určený bol genotyp 3a. Išlo o drogovu závislého muža. Sérologické vyšetrenie 1 kontaktu bolo negatívne.

Nosič vírusovej hepatitídy B Z22.5

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 4 nosičov HBsAg (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 evidovali iba 1 nosiča, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Nosičstvo HBsAg sme zaznamenali u cudzinky z Ukrajiny, zistené bolo pri výkone kuretáže na gynekologickom oddelení NsP Galanta. Býva a pracuje v SR spolu s manželom, komunikácia s nimi bola problematická a opatrenia ignorovali.

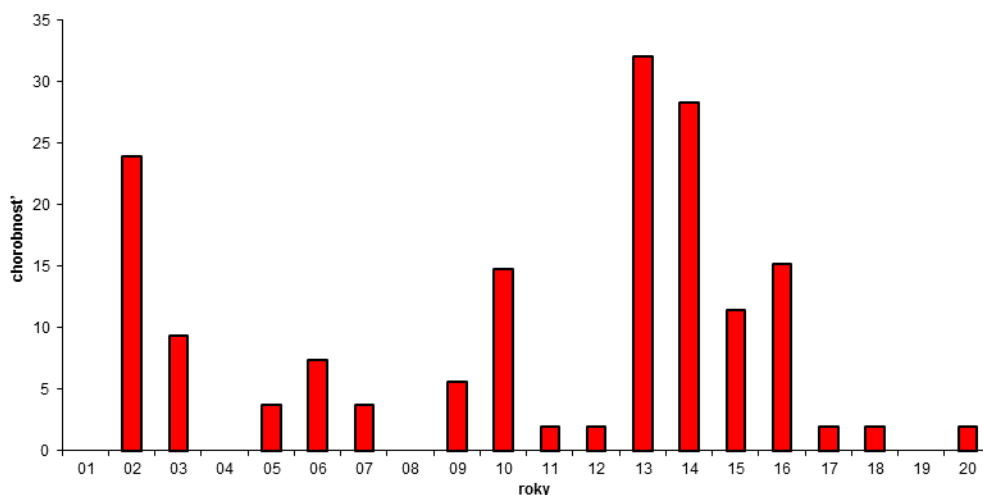
III.3. Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Úroveň zaočkovanosti detskej populácie v okrese Šaľa sa pohybovala v rozmedzí 96,9% - 99,2 % .

Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie sa aj v tomto roku prejavil v okrese nulovou chorobnosťou u:

- **tetanu (A35)**, ochorenie za celé sledované 20-ročné obdobie v okrese nevyskytlo;
- **diftérie (A36)**, ochorenie nebolo v okrese za posledných 20 rokov diagnostikované;
- **osýpok (B05)**, od roku 1984 do roku 2018, kedy sme zaznamenali 5 ochorení, bola chorobnosť nulová;
- **rubeoly (B06)**, nebola evidovaná od roku 1997;
- **parotitídy (B26)**, naposledy bolo evidované 1 ochorenie v roku 2003.

DIVÝ KAŠEL - PERTUSSIS
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Pertussis - divý kašeľ (A37)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa evidovali 1 ochorenie na čierny kašeľ s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. V roku 2019 ochorenie v okrese nebolo hlásené a priemer za posledných 5 rokov bol 2,8 prípadu s chorobnosťou 5,4/100 000 obyvateľov.

Ochorenie sa vyskytlo v júni u 23-ročného riadne očkovaného muža, Potvrdené bolo sérologicky a nevyžiadalo si hospitalizáciu.

Osýpky (B05)

V roku 2018 sme v okrese Šaľa po prvýkrát od roku 1984 zaznamenali 5 ochorení na osýpky s chorobnosťou 9,6/100 000 obyvateľov. V tomto ani minulom roku ochorenie v okrese nebolo hlásené.

III.4. Skupina respiračných ochorení

V roku 2020 sme nezaznamenali v okrese Šaľa ochorenie na tuberkulózu (A15 – A19), šarlach (A38), erysipelas (A46) a herpes simplex (B00).

Legionárska choroba (A48.1, A48.2)

V roku 2020 sme v okrese Šaľa vykázali 2 ochorenia na legionelózu, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov.

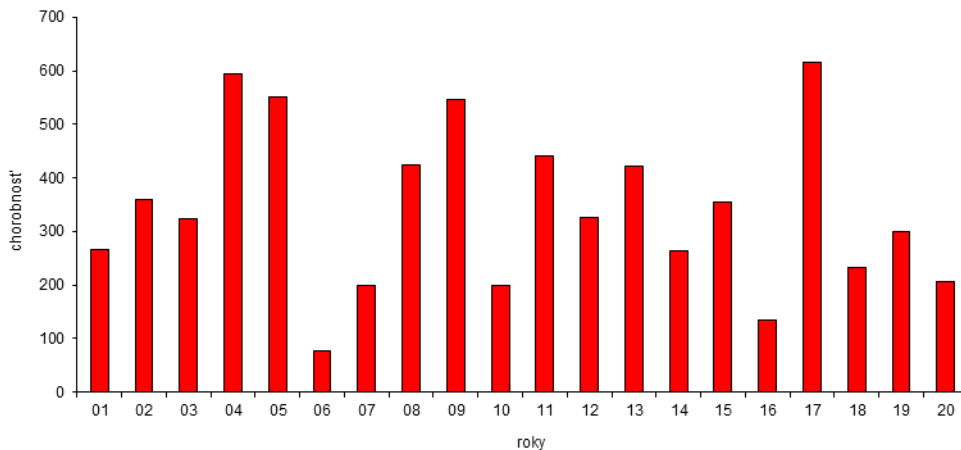
Ochorenie na legionársku chorobu bolo hlásené u 67-ročného muža, potvrdené dôkazom legionelového antigénu v moči. Sérologické vyšetrenie vykonané až po ukončení liečby, s negatívnym výsledkom. V KO: slabosť, teplota do 39,8 °C, suchý kašeľ, RTG vyšetrením pľúc zo dňa 21.1.2020 dokázaná pneumónia. Je možné, že ide o profesionálne ochorenie u lekára pracujúceho v onkologickej ambulancii s klimatizačným zariadením (vyšetrenie vody z klimatizačného zariadenia však bolo na legionely negatívne)

Ochorenie na nepneumonickú formu legionelózy sme zaznamenali u 30-ročnej ženy, potvrdené dôkazom legionelového antigénu v moči (sérológia nevyšetrená). KO: teplota do 40 °C, suchý kašeľ, únava, mierna bolesť na hrudníku. Prijatá bola na IK FN Nitra 25.3.2020 ako podozrenie na Covid-19 (manžel vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy, vyšetrenie Covid-19 PCR mala negatívne). prepustená 1.4.2020 ako horúčka neznámeho pôvodu. Znovu prijatá 3.5.20 do 14.5.20 - IK FN Nitra pre pretrvávajúce teploty a vysoké CRP. V čase ochorenia bola po spontánnom pôrode: pôrod 5.3.2020 na Gynekologicko-pôrodníckom oddelení NsP Galanta, ležala tam do 10.3.2020. Podľa informácie z oddelenia epidemiológie RÚVZ Galanta nezaznamenali v tom čase na oddelení žiadne horúčnaté ani respiračné ochorenia. Doma klimatizáciu nemajú, pacientka je t.č. na materskej dovolenke .

Varicella – ovčie kiahne (B01)

Lekári v okrese Šaľa v roku 2020 hlásili 107 ochorení na varicellu, čo je chorobnosť 206,6/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme evidovali 155 prípadov s chorobnosťou 299,2/100 000 obyvateľov, je to menej o 31,0%, taktiež v porovnaní s 5-ročným priemerom (171 prípadov, chorobnosť 328,1/100 000 obyvateľov) je to pokles o 37,4%. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 0 do 19 rokov veku, pričom najviac ochorení bolo ako zvyčajne u detí s maximom 58 prípadov v skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 2 986,6/100 000 obyvateľov) a 38 prípadov vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 2 346,3/100 000 obyvateľov).

OVČIE KIAHNE - VARICELLA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Ochorenia boli hlásené od januára do apríla a v novembri a decembri s maximom 43 prípadov (40,2%) vo februári. Ochorenia prebehli bez komplikácií 104 krát a 3 krát boli hlásené ako varicella s inými komplikáciami.

Herpes zoster – plazivec pásový (B02)

V roku 2020 bolo v okrese hlásených 32 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 61,8/100 000 obyvateľov). Je to o 33,3% menej ako vlni, kedy sme v okrese vykázali 48 ochorení (chorobnosť 92,7/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia ochorelo 18 mužov (56,3%) a 14 žien (43,7%). Ochorenia sme zaznamenali vo všetkých vekových skupinách od 15 rokov veku vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 170,9/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) bola ako nezvykle vo vekovej skupine 15-19-ročných osôb a 128,2/100 000 obyvateľov (11 ochorení) v skupine 65-ročných a starších osôb. Výskyt bol s výnimkou mesiacov júl a október hlásený po celý rok s maximom po 5 ochorení (po 15,6%) v mesiacoch jún, august a december.

V 1 prípade bolo ochorenie hlásené ako zosterová encefalitída (popísaná v časti „Neuroinfekcie“), v 1 prípade bolo ochorenie hlásené zosterová choroba oka (B02.3) a ostatných 30 ochorení bolo vykázanych ako zoster bez komplikácie (B02.9)

Infekčná mononukleóza (B27)

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy sme v okrese zaznamenali 4 ochorenia na infekčnú mononukleózu s chorobnosťou 7,7/100 000 obyvateľov, boli v roku 2020 hlásené 2 prípady, čo predstavuje chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochoreli 2 muži a to 1 krát v skupine 15-19-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 42,7/100 000 obyvateľov) a 1 krát vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov). Ochorenia boli hlásené 1 krát v apríli (50,0%) a po 1 krát v auguste. Na základe sérologických vyšetrení boli obe ochorenia diagnostikované ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0).

Chrípka a akútne respiračné ochorenia (J10, J11)

V roku 2020 bolo v okrese Šaľa hlásených 11 728 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 48 726/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s minulým rokom, kedy sme zaznamenali 20 286 ochorení s chorobnosťou 78 810,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 42,2%.

Z celkového počtu boli 971 krát hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné

stavy (chorobnosť 4 034,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 8,3% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení.

Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter, alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení 2 459 (21,0%) sme zaznamenali v mesiacoch február, 2 300 (19,6%) v mesiaci január a 1 872 (16,0%) v mesiaci marec.

Výchovno–vzdelávací proces bol prerušený 6 krát v materských školách a 1 krát v základných školách.

Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 213 555,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (2 737 ochorení), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2020 bol klinický priebeh komplikovaný u 532 prípadov (4,5%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy 2,5% z počtu ochorení a 56,2% z počtu komplikácií a otitídy 1,7% z počtu ochorení a 37,2% z počtu komplikácií. Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 6,6% z počtu komplikácií.

V okrese Šaľa bol v roku 2020 laboratórne imunochromatografickým testom potvrdený 4 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie.

Sezónna chrípka (J10)

V roku 2020 sme v okrese vykázali 4 ochorenia na sezónnu chrípku s chorobnosťou 7,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásených 5 ochorení s chorobnosťou 9,7/100 000 obyvateľov .

Ochoreli 2 muži (50,0%) a 2 ženy (50,0%) vo vekových skupinách dospelých osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 23,6/100 000 obyvateľov (2 prípady) bola vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb. Výskyt ochorení bol zaznamenaný v mesiaci február.

Všetky ochorenia sa vyskytli sporadicky a skončili sa uzdravením. Očkovanie proti chrípke nemal v anamnéze nikto z chorých. Ochorenia si nevyžiadali hospitalizáciu.

COVID-19

Epidémia ochorenia COVID-19 na Slovensku je súčasťou celosvetovej pandémie infekčného ochorenia COVID-19, ktoré spôsobuje vírus SARS-CoV-2. Prvý prípad bol na Slovensku potvrdený 6. marca 2020.

V okrese Šaľa sme zaznamenali celkovo 1 822 potvrdených ochorení na ochorenie Covid-19 s chorobnosťou 3 517,2/100 000 obyvateľov. Hospitalizovaných bolo 41 chorých. V priebehu roku 2020 bolo hlásených 37 úmrtí. Prípady boli 28 krát vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 9 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu.

COVID-19 potvrdený PCR (U07.1)

V roku 2020 bolo hlásených 993 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 1 916,9/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 457 mužov (46,0%) a 536 žien (54,0%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 2510,1/100 000 obyvateľov (192 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb, 2 486,2/100 000 obyvateľov (211 prípadov) bola vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb

Prvé ochorenie bolo evidované v marci. Do augusta sme zaznamenali spolu 17 prípadov. S príchodom 2. vlny začal postupne od septembra počet ochorení narastať a výskyt nadobudol epidemický charakter s maximom 468 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 128 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020.

Importovaných bolo 18 ochorení, najviac po 3 prípady z Ukrajiny a Spojeného kráľovstva, po 2 prípady z Grécka, Maďarska, Nemecka a Rakúska, po 1 prípade z Francúzska, Macedónska, Moldavska a Česka.

Reinfekcie neboli zaznamenané. Zaznamenali sme 1 lokálnu epidémiu. Nozokomiálneho pôvodu bolo 19 ochorení, opísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Hospitalizovaných bolo 39 pacientov.

Formy ochorenia:

Respiračná – 304x, neurčená – 279x, bezpríznaková – 239x, febrilná – 116x, senzorická – 41x, pľúcna - 6 x, črevná – 3x, neurologická – 3x, faryngeálna - 1x, nezistená – 1x.

Popis epidémie:

Zaznamenali sme epidemický výskyt ochorenia u cudzincov z Filipín, pracujúcich vo firme SHC Šaľa. Na základe pozitívneho výsledku jedného z nich bolo vykonané epidemiologické šetrenie a testovanie všetkých ubytovaných osôb žijú na Slovensku dlhšiu dobu, doma neboli. Sú ubytovaní v podnájme v rodinnom dome v obci Diakovce. Z celkového počtu 25 osôb žijúcich v dome (2 vlastníci domu a 23 pracovníkov SHC) bolo zistených 15 Covid-19 PCR pozitívnych osôb. Dve osoby mali klinické príznaky v zmysle bolesti hrdla. Protiepidemické opatrenia boli zabezpečené aj vo firme.

COVID-19 potvrdený antigénom (U07.11)

V roku 2020 bolo hlásených 829 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených antigénom s chorobnosťou 1 600,3/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 408 mužov (49,2%) a 421 žien (50,8%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 2237,0/100 000 obyvateľov (64 prípadov) bola vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb, a 2 073,8/100 000 obyvateľov (176 prípadov) bola vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb

Prvé ochorenie bolo evidované v októbri, kedy sa začali prvý krát používať antigénové testy v rámci celoplošného testovania. Postupne počet ochorení narastal s maximom 634 ochorení vykázaných v decembri, ďalšie 2 prípady boli hlásené v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020.

Neboli zaznamenané importované ochorenia ani reinfekcie. Nozokomiálneho pôvodu bolo 73 ochorení. Popísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“. Hospitalizovaných bolo 19 pacientov.

Formy ochorenia:

Respiračná – 125x, bezpríznaková – 133x, febrilná – 16x, senzorická – 6x, pľúcna - 2 x, , nezistená – 9x, neurčená – 538x.

III.5. Neuroinfekcie

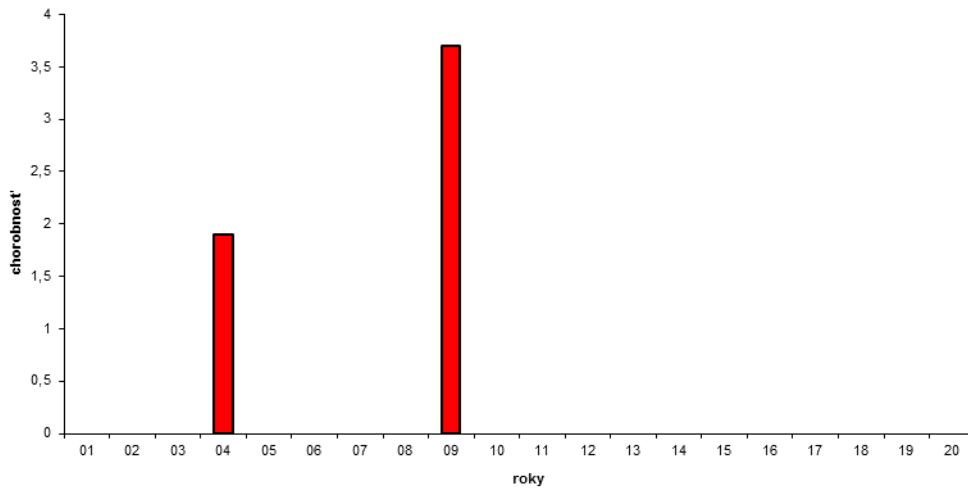
V skupine neuroinfekcií bola v roku 2020 v okrese Šaľa priaznivá situácia, už 11 rokov po sebe sme nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu, druhý rok ani ochorenie na bakteriálnu meningitídu a v skupine vírusových infekcií CNS bola taktiež v tomto roku chorobnosť nulová.

Zaznamenali sme len 1 ochorenie na zosterovú encefalitídu.

Meningokoková infekcia (A39)

Ochorenia na meningokokovú infekciu boli hlásené v okrese Šaľa naposledy v roku 2009 a to 2 prípady s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov.

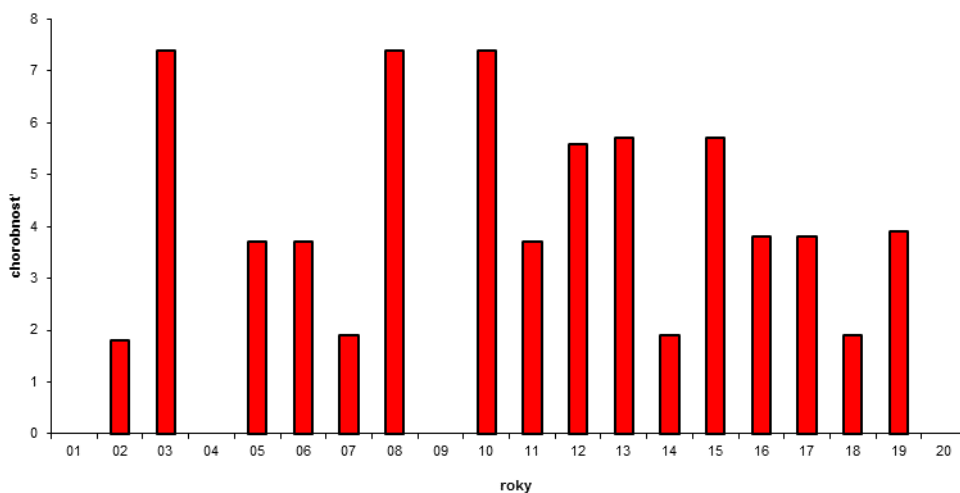
MENINGOKOKOVÁ INFEKČIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Vírusové infekcie CNS (A89)

V skupine vírusových infekcií CNS sme v roku 2020 v okrese Šaľa nezaznamenali žiadne ochorenie. V minulom roku boli hlásené 2 ochorenia (chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 2 prípady a chorobnosť mala hodnotu 3,8/100 000 obyvateľov.

VÍRUSOVÉ INFEKČIE CNS
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

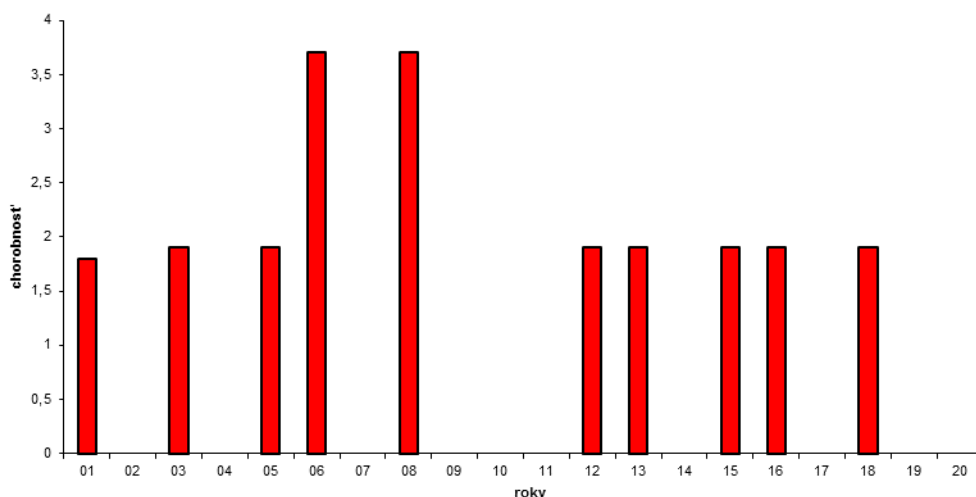

Bakteriálny zápal mozgových plien (G00)

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Šaľa v roku 2020 tak ako v minulom roku nezaznamenali ochorenie.

BAKTERIÁLNY ZÁPÁL MOZGOVÝCH PLIEN
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Zosterová encefalitída (B02.0)

V roku 2020 sme v okrese vykázali 1 ochorenie na zosterovú encefalitídu s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku nebolo ochorenie hlásené.

Ochorela 74-ročná žena v mesiaci január. Diagnóza bola potvrdená sérologicky z likvoru: L_Varicella zoster vírus (PCR) pozitívny. Ochorenie skončilo uzdravením.

III.6. Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

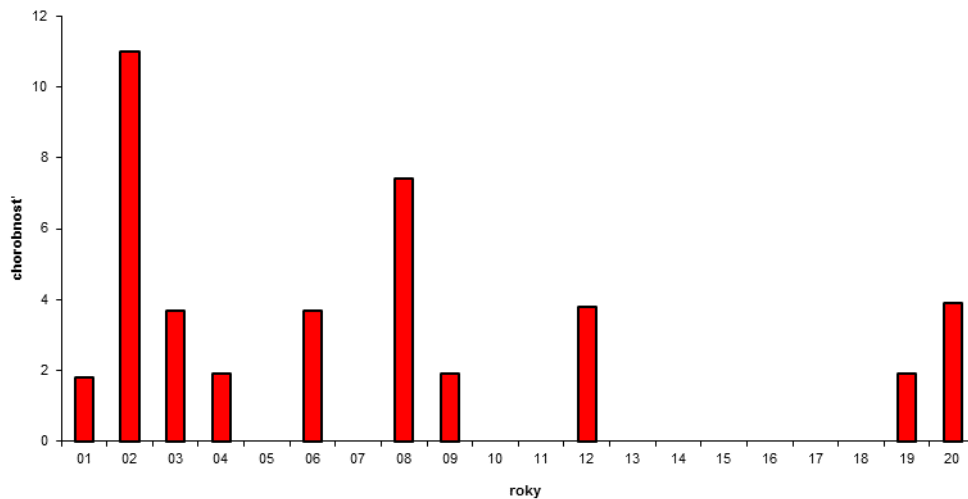
V skupine zoonóz sme v roku 2020 v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenie na antrax (A22), brucelózu (A23), leptospirózu (A27), listeriózu (A32), ornitózu (A70), Q-horúčku (A78), Creutzfeldt - Jakobovu chorobu (A81), kliešťovú encefalitídu (A84), toxokarózu (B83) a teniózu (B68).

Tularémia (A21)

V skupine zoonóz sme v roku 2020 v okrese Šaľa vykázali 2 ochorenia na tularémiu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo evidované 1 sérologicky potvrdené ochorenie s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa prejavili v mesiaci január a júl u 2 mužov ako ulcero glandulárna a orálno glandulárna forma tularémie. Prípady boli zaznamenané vo vekových kategóriách 55-64 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,8/100 000 obyvateľov) a 65+ ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,7/100 000 obyvateľov). V epidemiologickej anamnéze udávali osoby kontakt s domácimi a divoko žijúcimi zvieratami (poľný zajac). Oba prípady si vyžiadali hospitalizáciu na IK FN Nitra.

TULARÉMIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Aktinomykóza (A42.8)

Rovnako ako v minulom roku sme v okrese Šaľa za rok 2020 vykázali 2 ochorenia na aktinomykózu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenia boli evidované v mesiaci január a júl u 2 žien vo vekovej kategórii 45-54 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 26,2/100 000 obyvateľov).

Ochorenia sa v jednom prípade manifestovali ako kožná forma aktinomykózy a v druhom prípade ako nešpecifikovaná forma (hrčka v pravej axile) s nutnosťou hospitalizácie na IK FN Nitra. Ochorenia boli laboratórne potvrdené s nálezom *Actinomyces turicensis* a *Actinomyces europaeus*.

V oboch prípadoch zostala epidemiologická anamnéza neobjasnená.

Lymská borelióza (A69.2, M01.2)

Oproti minuloročnému nulovému výskytu sme v roku 2020 zaznamenali 5 ochorení na lymfskú boreliózu s chorobnosťou 9,7/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 1 prípad s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov (index 5,0).

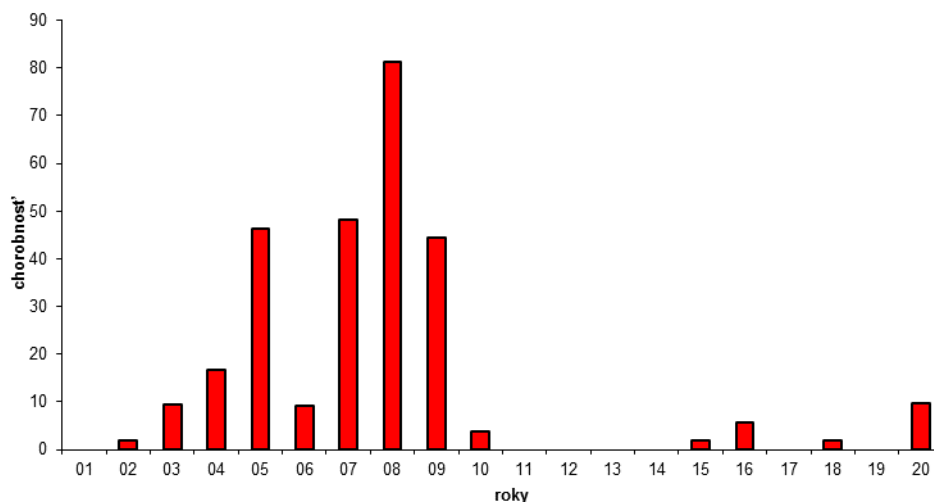
Ochorenia sa vyskytli 2 krát u mužov a 3 krát u žien a to po 2 krát vo vekovej skupine 45-54 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 26,2/100 000 obyvateľov) a po 1 krát vo vekových skupinách 5-9 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 40,5/100 000 obyvateľov), 10-14 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 40,0/100 000 obyvateľov) a 35-44 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov).

Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v mesiaci máj s počtom prípadov 3 krát, ostatné ochorenia boli evidované v mesiaci jún a september.

V epidemiologickej anamnéze udávali chorí v 2 prípadoch poštípanie kliešťom a v 3 prípadoch bol mechanizmus prenosu neobjasnený. Všetky ochorenia sa klinicky manifestovali ako kožná forma s príznakmi erythema migrans.

Diagnóza bola vo všetkých prípadoch potvrdená pozitívnym sérologickým dôkazom protilátok proti LB. V žiadnom prípade si ochorenie nevyžiadalo hospitalizáciu.

LYMSKÁ BORELIÓZA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom (A98.5)

V okrese bolo v roku 2020 hlásené 1 ochorenie vyvolané vírusom Hantaan s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov.

V mesiaci jún sme zaznamenali ochorenie na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom u 91-ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 11,7/100 000 obyvateľov).

Pacientka bola prijatá na JIS Internej kliniky FN Nitra pre príznaky MODS – hepatorenálne zlyhávanie, anurická, zvracanie, bolesti brucha. U pacientky progresívna retencia N-katabolitov, pacientka oligourická, elevácia zápalových parametrov. Po ATB a rehydratačnej liečbe stav zlepšený, prepustená do ambulantnej starostlivosti.

V epidemiologickej anamnéze udávala možný výskyt hlodavcov počas pobytu v okolí domu.

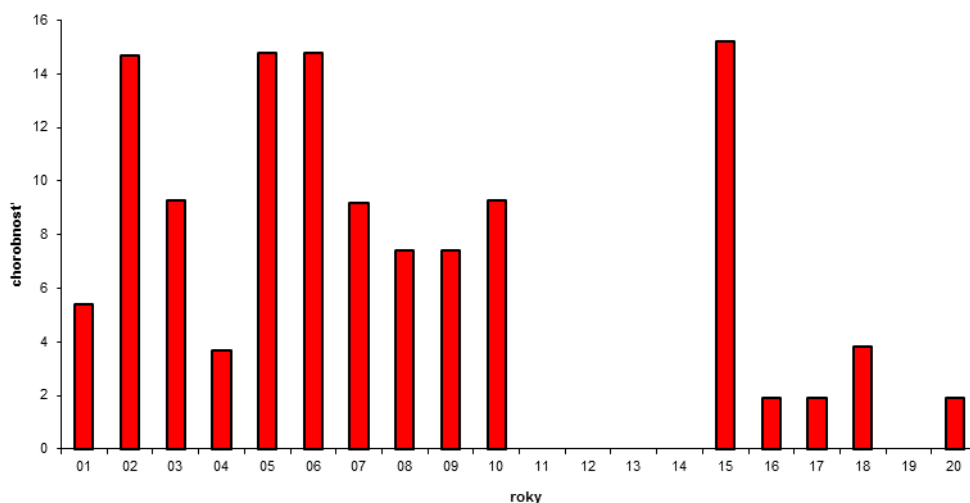
Diagnóza bola potvrdená sérologicky ako etiologický agens kmeň PUUMALA.

Toxoplazmóza (B58)

Za rok 2020 v okrese zaznamenávame 1 ochorenie na toxoplazmózu s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 2,4 prípadu s chorobnosťou 4,6/100 000 obyvateľov (index 0,4).

V mesiaci marec bolo zaznamenané ochorenie s príznakmi lymfadenopatie u dospelej 45 ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 13,1/100 000 obyvateľov). V epidemiologickej anamnéze udávala denný kontakt s domácim zvieratkom (pes). Ochorenie bolo sérologicky potvrdené na základe prítomnosti protilátok. Liečená prebehla ambulantne.

TOXOPLAZMÓZA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Kontakt alebo ohrozenie besnotou (Z20.3)

V priebehu roku 2020 boli v okrese hlásené 3 poranenia zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov). V minulom roku boli evidované v okrese 4 poranenia (7,7/100 000 obyvateľov).

Poranenia boli zaznamenané vo všetkých prípadoch u mužov v mesiacoch máj a august. Z hľadiska veku boli po 1 prípade evidované v kategóriách 5-9 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 40,5/100 000 obyvateľov), 10-14 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 40,0/100 000 obyvateľov) a 35-44 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov).

V epidemiologickej anamnéze udali pohryznutie neznámymi zvieratami (pes, mačka a potkan).

Rozdelenie podľa druhu poranenia:

Druh poranenia	Počet	%
Pohryznutie	3x	100,0

Lokalizácia poranení a kontaktu s podozrivými zvieratami:

Lokalizácia poranenia	Počet	%
ruka	2x	66,7
noha	1x	33,3

Počet vakcinovaných osôb pri kontakte so zvierat'om:

Druh zvierat'a	Počet vakcinovaných osôb	%
mačka	1x	33,4
pes	1x	33,3
potkan	1x	33,3

Použitá vakcína:

Aplikácia vakcín	Počet osôb	%

Druh vakcíny:	Názov a výrobca	Počet vakcinovaných	%
Vakcína z mozgového tkaniva	VERORAB Pasteur-Mérieux, Francúzsko	3x	100,0

Revakcinácia:

Druh vakcíny	Počet revakcinovaných
VERORAB	0

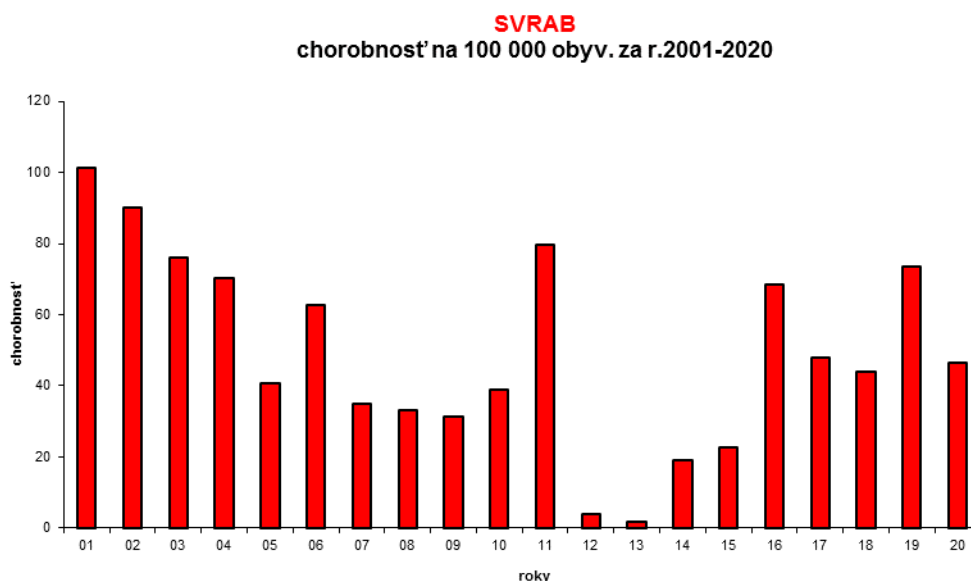
Vakcinácia u poranených osôb bola vykonaná vo všetkých prípadoch 5-timi dávkami. Hospitalizáciu si nevyžiadalo žiadne poranenie a antirabická vakcinácia bola uskutočnená ambulantne. U vakcinovaných osôb neboli pozorované nežiaduce reakcie po očkovaní.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v priebehu roku 2020 v okrese Šaľa žiadne ohnisko besnoty.

III.7. Nákazy kože a slizníc

Svrab (B86)

V porovnaní s minulým rokom (38 prípadov, chorobnosť 73,4/100 000 obyvateľov) sme v roku 2020 zaznamenali pokles prípadov s počtom 24 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 46,3/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 51,4/100 000 obyvateľov (26,8 prípadu), index bol 0,9.

Sporadický charakter malo 8 ochorení a ostatné prípady prebiehali v epidémiách po 2 prípady v rodine.

Podľa pohlavia ochorelo 18 žien (75%) a 6 mužov (25%) vo všetkých vekových skupinách okrem 0 ročných detí.. Najvyšší počet prípadov s celkovým počtom 6 bol vo

vekovej skupine 25-34 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 82,3/100 000 obyvateľov).

Ochorenia sa vyskytli celoročne okrem mesiacov apríl, máj, november a december s maximom 2 krát po 5 prípadov (20,8%) v mesiacoch január a august.

Podľa kolektívov ochorelo 1 dieťa z MŠ (4,2%), 3 žiaci ZŠ (12,5%) a 20 osôb (83,3%) mimo kolektív (2 detí a 18 dospelých osôb).

Charakter výskytu:	Počet ohnísk:	Počet prípadov:	%
sporadické ochorenia	8 krát	8 prípadov	33,3%
2 prípady v rodine	8 krát	16 prípadov	66,7%
Spolu:	16 ohnísk	24 prípadov	100%

Prameň pôvodcu nákazy sa podarilo objasniť v 5-tich prípadoch (20,8%). Ochorenia sme zaznamenali 7 krát u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom. V dvoch prípadoch išlo o importované ochorenia z Nemecka.

III.8. Iné infekcie nezaradené

Streptokokové septikémie (A40.2)

V tejto skupine diagnóz sme v roku 2020 v okrese Šaľa ochorenia nezaznamenali. V minulom roku sme vykázali 1 ochorenie, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov.

Iné septikémie (A41.0, A41.1, A41.5)

V roku 2020 boli v okrese Šaľa vykázané 2 ochorenia na iné septikémie, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 3 prípady s chorobnosťou 5,8/100 000 obyvateľov.

Ochoreli iba muži a to po 1 krát vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov) a 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,7/100 000 obyvateľov).

V oboch prípadoch sa ako etiologické agens uplatnil *Staphylococcus hominis* a ochorenia sa skončili uzdravením.

Výskyt iných septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov		Vekovo-špecifická chorobnosť
	A41.1	Spolu	
35-44-roční	1	1	11,8/100 000
65-roční a starší	1	1	11,7/100 000
S p o l u :	2	2	3,9/100 000

Syfilis (A50 - A53)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 4 ochorenia na syfilis (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 evidovali 2 prípady s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenia boli diagnostikované iba u mužov a boli hlásené ako latentný syfilis nešpecifikovaný ako včasný alebo neskorý (A53.0). Diagnóza bola potvrdená sérologickým vyšetrením.

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

Rok:	počet ochorení:	chorobnosť:
2015	2	3,8/100 000 obyvateľov
2016	6	11,4/100 000 obyvateľov
2017	2	3,8/100 000 obyvateľov
2018	3	5,8/100 000 obyvateľov
2019	4	7,7/100 000 obyvateľov

Výskyt ochorení na syfilis v roku 2020 podľa vekových skupín

Veková skupina	A53.0	Vekovošpecifická chorobnosť
35-44-roční	1	11,8/100 000
65-roční a starší	1	11,7/100 000
S p o l u	2	3,9/100 000

Gonokoková infekcia (A54.0)

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese Šaľa hlásených 8 ochorení na gonokokovú infekciu (chorobnosť 15,4/100 000 obyvateľov), sme v tomto roku zaznamenali nárast chorobnosti a hlásených bolo 11 ochorení, čo je chorobnosť 21,2/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov a 3 ženy vo všetkých vekových skupinách od 15 do 44-rokov veku.

Výskyt ochorení na gonokokovú infekciu v roku 2020 podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov	Vekovošpecifická chorobnosť
15-19-roční	1	42,7/100 000
20-24-roční	1	35,0/100 000
25-34-roční	6	82,3/100 000
35-44-roční	3	35,4/100 000
S p o l u	11	15,4/100 000

Vo všetkých prípadoch bola diagnóza laboratórne potvrdená, 9 krát pozitívnym kultivačným vyšetrením izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoku a 2 krát PCR metódou výteru z pošvy. Ochorenia boli vo všetkých prípadoch diagnostikované ako gonokoková infekcia dolných častí močovo-pohlavnej sústavy bez abscesu uretrálnych alebo predsieňových žliaz (A54.0).

Ostatné pohlavne prenosné ochorenia (A56.0, A59.0, A63.0)

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení boli v okrese Šaľa kožnými lekármi v roku 2020 hlásené:

Chlamydiové infekcie močovo-pohlavnej sústavy (chorobnosť 21,2/100 000 obyvateľov)	A56.0	16 ochorení
Urogenitálna trichomonóza (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov)	A59.0	1 ochorenie
Anogenitálne bradavice (chorobnosť 17,4/100 000 obyvateľov)	A63.0	2 ochorenia

Enterobióza (B80)

V priebehu roku bolo v okrese Šaľa hlásených 11 ochorení na enterobiózu, čo je chorobnosť 21,2/100 000 obyvateľov. Minulý rok sme evidovali 8 prípadov s chorobnosťou 15,4/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 7 mužov a 4 ženy v detských vekových skupinách a to 3 krát vo vekovej skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 154,5/100 000 obyvateľov) a po 4 krát vo vekových skupinách 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 161,8/100 000 obyvateľov) a 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 159,9/100 000 obyvateľov). Pôvodca ochorenia *Enterobius vermicularis* bol vo všetkých prípadoch dokázaný mikroskopicky z perianálneho zlepu.

Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru

V priebehu roku 2020 sme v okrese Šaľa zaznamenali 37 úmrtí na infekčné ochorenia a to výlučne na ochorenia Covid-19.

Covid-19 (U07.1- Covid-19 potvrdený PCR, U07.11-Covid-19 potvrdený antigénovým testom)

Od marca 2020 sme zaznamenali epidémiu ochorení vyvolaných vírusom Sars Cov-2, ktorá prebiehala ako súčasť celosvetovej pandémie ochorení Covid-19. Epidémia sa vyznačovala vysokou chorobnosťou a úmrtnosťou. Do 31.12.2020 sme zaznamenali v okrese Šaľa celkom 37 úmrtí na toto ochorenie, z toho 28 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 9 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu. Úmrtnosť mala hodnotu 71,7/100 000 obyvateľov a smrtnosť 2,1%.

III.9. Nozokomiálne infekcie

Za rok 2020 evidujeme zo zariadení sociálnych služieb okresu Šaľa 92 nozokomiálnych ochorení, ktoré boli hlásené podľa platných predpisov. Jednalo sa o epidemický výskyt koronavírusových infekcií v dvoch zariadeniach sociálnych služieb.

Epidémie

Zariadenie sociálnych služieb Orlík Močenok

58-koronavirusových infekcií (7-potvrdených PCR a 51 antigénovým testom)

V Zariadení sociálnych služieb Orlík v Močenku bolo dňa 6.11.2020 vykonané antigénové testovanie na Covid 19, pri ktorom bol u 6-tich klientov a 2 zamestnancov potvrdený pozitívny výsledok. V zariadení boli následne rozhodnutím nariadené protiepidemické opatrenia s prísnou a dôslednou izoláciou pozitívne testovaných osôb, pozitívne testovaní zamestnanci ostali v domácej karanténe. Do konca mesiaca bolo pozitívne testovaných spolu 58 klientov (51 potvrdených antigénom a 7 PCR testom).

Domov dôchodcov Milosrdného samaritána Močenok

34-koronavirusových infekcií (12-potvrdených PCR a 22 antigénovým testom)

Na základe výsledkov pozitívne testovaných klientov a zamestnancov Domova dôchodcov Milosrdného samaritána so sídlom v Močenku zo dňa 03.12.2020 vykonali pracovníci RÚVZ v Nitre epidemiologické vyšetrenie. V rámci šetrenia bolo zistené, že z celkového počtu 36 klientov zariadenia bolo dňa 3.12.2020 pozitívne testovaných

antigénovými testami 18 klientov a následne dňa 4.12. 2020 RT PCR metódou pozitívne testovaných 9 klientov zariadenia (spolu 27 klientov pozitívne testovaných). Z počtu 23 zamestnancov bolo 3.12. antigénovými testami pozitívnych 5 zamestnancov a dňa 4.12.2020 RT PCR metódou boli pozitívni 2 zamestnanci (spolu 7 osôb). Do konca mesiaca bolo pozitívne testovaných spolu 34 klientov (22 potvrdených antigénom a 12 PCR testom). Protiepidemické opatrenia ako aj situácia v zariadení sa priebežne monitorovala.

Úmrtie na nozokomiálnu nákazu nevykazujeme.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych ochorení nezasadala.

Poranenie zdravotníckeho pracovníka kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym stavom infekciozity nebolo hlásené.

Tab. III.9.1 Proporcía výskytu NN v lôžkových zariadeniach z počtu hospitalizovaných v okrese Šaľa v roku 2020

Názov PZS	Počet NN	Počet hospit.	%
ZSS Močenok	92	112	82,1
B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa	-	52 (6 977 dialýz)	-
S p o l u	92	164	56,1

Tab. III.9.2 Proporcía výskytu NN podľa oddelení z počtu hospitalizovaných v okrese Šaľa v roku 2020

Oddelenie	Počet NN	Počet hospit.	%
ZSS Močenok	92	112	82,1
Dialyzačné - B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa	-	52	-
S p o l u	92	164	56,1

Tab. III.9.3 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v okrese Šaľa za rok 2020

Diagnóza - MKCH	Diagnóza – slovom	Počet abs.	Proporcía %
U071	COVID-19 potvrdený PCR	19	20,7
U0711	COVID-19 potvrdený ag testom	73	79,3
S p o l u		92	100,0

Tab. III.9.4 Výskyt NN podľa oddelení okres Šaľa v roku 2020

Oddelenie	ZSS Orlík Močenok		DD MS Močenok		Spolu	
	abs.	abs.	%	%	abs.	%
ZSS	58	63,0	34	37,0	92	100,0
Spolu	58	63,0	34	37,0	92	100,0

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru a posudková činnosť

- V okrese Šaľa zabezpečovali v roku 2020 zdravotnícku starostlivosť:
- Poliklinika, Šaľa
- Ambulancie na území mesta Šaľa a v spádových obciach okresu (Tešedíkovo, Žihárec, Neded, Vlčany, Trnovec nad Váhom, Močenok a Selice)
- Centrum zdravotnej starostlivosti - Poliklinika DUSLO, a. s., Šaľa
- B. Braun AVITUM, s.r.o., dialyzačné stredisko, Šaľa
- Domovy opatrovateľskej služby (DOS) - v Šali, Močenku, Vlčanoch, Tešedíkove a v Trnovci nad Váhom
- Zariadenia sociálnej starostlivosti (ZSS)

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)

ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (ZZ) okresu Šaľa bol vykonaný 19x komplexnými previerkami: 13x v detských ambulanciách, 3x v odborných ambulanciách, 2x v zubných ambulanciách a 1x v DOS v Močenku. **Tab. IV.1.1.**

Poliklinika, Nemocničná 1, Šaľa - je ZZ, ktoré združuje 32 ambulancií (4 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 4 ambulancie detských lekárov, 8 zubných a 16 odborných ambulancií). Sterilizačnú techniku využívajú 4 odborné a 8 zubných ambulancií. Kontroly hygienicko-epidemiologického režimu (HER) neboli v tomto roku vykonané z dôvodu zlej epidemiologickej situácie COVID-19.

Centrum zdravotnej starostlivosti - Poliklinika DUSLO, a.s., Šaľa - je neštátne ZZ poskytujúce zdravotnícku starostlivosť v prevažnej miere zamestnancom DUSLO, a.s.. Združuje 9 ambulancií (3 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 2 zubné a 4 odborné ambulancie). Sterilizačnú techniku využíva 6 ambulancií a jedna lekárň. Kontroly HER boli vykonané 1x v zubnej ambulancii, 3x v odborných ambulanciách a 1x v lekárni.

Neštátne ambulancie - v meste Šaľa sa nachádza 21 ambulancií (3 ambulancie všeobecných lekárov, 2 detské, 8 zubných a 8 odborných ambulancií).

Kontroly hygienicko-epidemiologického režimu (HER) neboli v tomto roku vykonané z dôvodu zlej epidemiologickej situácie COVID-19.

V obciach okresu sa nachádza 25 ambulancií, z toho je 9 ambulancií všeobecných lekárov (po 2 v Močenku a v Nedede, po jednej v Tešedíkove, Trnovci n/Váhom, Žiharci, Seliciach a v Diakovciach), 7 detských ambulancií (2 v Močenku, 1 v Seliciach, v Trnovci n/Váhom, v Tešedíkove, v Nedede a vo Vlčanoch), 5 zubných (2 v Močenku, 2 v Nedede a 1 v Tešedíkove) a 4 odborné ambulancie (2x v Močenku 1x v Seliciach a v Nedede). Prevažná časť problematiky na úseku dodržiavania HER na oddeleniach a ambulanciách bola pre zlú epidemiologickú situáciu riešená telefonickou alebo mailovou komunikáciou.

B.Braun AVITUM s.r.o., - dialyzačné stredisko, Nemocničná 3, Šaľa - jedná sa o súkromné ZZ. V priestoroch dialyzačného strediska sa nachádza aj odborná nefrologická ambulancia pre dospelých. Stredisko sa nachádza v samostatných priestoroch. Pracovisko poskytuje hemodialýzy pre chronických a akútnych pacientov, ambulancie CAPD a starostlivosť o pacientov v nefrologickej ambulancii. Stredisko má dve monitorovacie sály, vo veľkej sa nachádza 9 dialyzačných kresiel a stanovisko pre sestry, v malej sále vyhradenej pre infekčných pacientov sa nachádzajú 3 postele. Upratovanie je zabezpečené svojpomocne vlastnými upratovačkami, ktoré využívajú farebné rozlíšenie upratovacích pomôcok. Pranie

bielizne zabezpečuje firma RIO IPO s.r.o. Sereď. Nebezpečný odpad sa zberá a triedi denne. Likvidáciu zabezpečuje firma PolyStar, s.r.o. Šurany. Stredisko má vypracovaný prevádzkový poriadok, ktorý zahŕňa aj sanitačný poriadok s dezinfekciou dialyzačných strojov a úpravne vody. Sterilizáciu nevyužívajú, nakoľko sa používa jednorazový sterilný materiál. Kontrola HER nebola v tomto roku vykonaná z dôvodu zlej epidemiologickej situácie COVID-19.

Domovy opatrovateľskej služby a zariadenia sociálnej starostlivosti - v okrese ich je 8 (4 v meste Šaľa a po jednom v Trnovci n/Váhom, Tešedíkove, Močenku a vo Vlčanoch). Kontrola HER bola vykonaná v ZSS Orlik Močenok pri výskyte COVID-19.

Vyhodnotenie hygienicko - epidemiologického režimu (HER)

ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (ZZ) okresu Šaľa bol vykonaný 18x komplexnými previerkami: 13x v detských ambulanciách, 3x v odborných ambulanciách a 2x v zubných ambulanciách. **Tab. IV.1.1.**

Tab. IV.1.5 uvádza kontrolu sterilizačnej techniky. V okrese Šaľa evidujeme 25 autoklávov (AUT) a 40 horúcovzduchových sterilizátorov (HS). V roku 2020 sme skontrolovali 2 AUT a 7 HS. Celkom sme v roku 2020 vykonali 9 (13,8 %) kontrol sterilizačnej techniky.

Sterilizácia na ambulanciách sa vykonávala podľa vyhlášky MZ SR č. 553/2007. O sterilizačných cykloch vedú sterilizačné denníky. V rámci vnútornej kontroly sterilizačnej techniky sa používajú kontrolné chemické indikátory.

Dezinfekcia na ambulanciách je zabezpečovaná podľa platnej legislatívy a doporučení výrobcov. Spôsob, intervaly, expozičný čas a druh použitého dezinfekčného prípravku sú uvedené v sanitačných poriadkoch, ktoré sú vypracované pre jednotlivé ambulancie v rámci prevádzkových poriadkov.

Umývanie a dezinfekcia rúk zdravotníckeho personálu bola zabezpečená na ambulanciách systémom nástenných dávkovačov tekutých mydiel a dezinfekčných prostriedkov. Na utieranie rúk používali jednorazové utierky.

Upratovanie v rámci ambulancií bolo zabezpečené svojpomocne vlastným PZP personálom alebo zmluvnými firmami podľa vypracovaného sanitačno-dezinfekčného programu. Pri upratovaní sa využíva dvojetapový dekontaminačný postup.

Pranie bielizne - v ambulantných zariadeniach je zabezpečené individuálne.

Likvidácia odpadov – v neštátnych ambulanciách polikliniky a v meste Šaľa má každá ambulancia zmluvu o odvoze biologického odpadu s firmami, ktoré majú na to oprávnenie.

Pri kontrolách HER sme zdravotníckych pracovníkov upozorňovali, aby:

- dodržiavali indikácie, spôsob používania a striedania dezinfekčných prostriedkov,
- presne dodržiavali koncentráciu dezinfekčných prostriedkov podľa návodu na použitie a správnosť ich skladovania,
- dodržiavali expozičný čas a kontrolovali dátum expirácie dezinfekčných prostriedkov ako aj ich striedanie v pravidelných intervaloch.

Konzultácie - boli poskytované zdravotníckym zariadeniam a zdravotníckym pracovníkom hlavne na úseku nozokomiálnych ochorení, dekontaminácie, očkovania proti VHB, pri poranení zdravotníckeho pracovníka.. Pre zlú epidemiologickú situáciu bola prevažná časť problematiky dodržiavania HER na oddeleniach a ambulanciách riešená telefonicky alebo mailovou komunikáciou.

Poznámka: Vysvetlivky skratiek izolovaných mikróbov viď príloha.

Tab. IV.1.1 Prehľad o výkone ŠZD ZZ v okrese Šaľa za rok 2020

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		Komplex previerky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	mikrobiálny monitoring	
lôžkové odd. - OKIM/JIS	-	-	-	-	-	-
lôžkové odd.- chirurgický smer	-	-	-	-	-	-
lôžkové odd. - nechirurgický smer	-	-	-	-	-	-
ambulancie detské	13	13	0	0	0	13
ambulancie všeobecní lekári	19	0	0	0	0	0
ambulancie odborní lekári	36	3	0	0	-	3
stomatológovia	19	2	0	0	0	2
dialýza	1	0	0	0	0	0
ZSS, DOS, DSS	8	0	1	0	0	1
SPOLU	96	18	1	0	0	19

Tab. IV.1.5 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v okrese Šaľa za rok 2020

Typ prístroja	Celkový počet	Výsledky testovania						
		počet kontrolovaných	% kontrolovaných	počet pozitívnych	% pozit. z počtu kontrolovaných	opakovane kontrolované	počet opakovane pozit.	počet vyradených
AUT	25	2	8,0	-	-	-	-	-
HVZ	40	7	17,5	-	-	--	-	-
FS	-	-	-	-	-	-	-	-
Plazma	-	-	-	-	-	-	-	-
EO	-	-	-	-	-	-	-	-
Iný	-	-	-	-	-	-	-	-
SPOLU:	65	9	13,8	0	0	0	0	0

Zoznam najčastejšie izolovaných mikrobiálnych druhov a ich skratky:

Názov mikroba:	Skratka: G+	G-
Acinetobacter	ACI	-
Aeromonas /A. hydrophila .../	AER	-
Alcaligenes faecalis	AF	-
Bordetella	BOR	-
Burkholderia	BUR	-
Campylobacter	CAM	-
Candida albicans	CAN.A	P
Citrobacter	CIT	-
Clostridium	CLO	+
Corynebacterium	COR	+
Escherichia coli, Escherichia hermani, Escherichia vulneris	EC,EH,EV	-
Enterobacter - agglomerans, cloacae, aerogenes, intermedium, Eikenella corrodens	ENTB	-
Enterobacteriaceae /Pantoea dispersa/	ENTBC	-
Enterokoky /Enterococcus faecalis, species/	ENT	+
Flavobacter species	FLA	-
Haemophilus influenzae	HE.I	-
Hafnia	HAF	-
Klebsiella /K. pneumoniae.../	KLE	-
Kvasinky - iné	KV.I	K
Legionella	LEG	-
Mikrokoky	MIK	+
Morganella morganii (predtým Proteus m.)	MM	-
Moraxella /M. lacunata/	MOR	-
Mykoplazmy /M. hominis, pneumoniae .../	MYKP	P
Mykózy -patogénne huby /Aspergillus fumigatus, flavus, niger/	MYK	P
Neisseria	NEI	-
Pasteurella species	PAS	-
Proteus mirabilis	PR.M	-
Proteus vulgaris	PR.V	-
Proteus - iný /P. morganii,/	PR.I	-
Plesne /Cladosporium sp., .../	PL	P
Providencia (Prettgeri)	PRO	-
Pseudomonas aeruginosa	PS.A	-
Pseudomonády iné /stutzeri, mendocina, putida, hominis, alcaligenes, cepacia, G- nefermentujúce paličky – Shewanella putrefaciens, Spingomonas paucimobilis/	PS.I	-
Salmonella	SAL	-
Sarcina	SAR	+
Serratia /S. marcescens/	SER	-
Shigella	SHI	-
Staphylococcus aureus	STA.A	+
Staphylococcus epidermidis	STA.E	+
Staphylococcus iný /SKN = St. koaguláza negat., hominis, xylosus, warneri/	STA.I	+
Streptococcus agalactiae /aj streptokok zo skup. B /	STR.A	+
Streptococcus pneumoniae	STR.P	+
Streptococcus pyogenes	STR.S	+
Streptococcus iný /S. viridans, gama streptokoky.../	STR.I	+
Vzdušné sporujúce baktérie /Bacillus subtilis, cereus, megaterium/	VSB	+
Yersinia	YER	-

Tab.III.9.5 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Šaľa za rok 2020

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																						
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
ZSS	-	-	-	-	-	-	92	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	100,0
SPOLU	-	-	-	-	-	-	92	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	100,0

Tab.III.9.6 Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Šaľa za rok 2020

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																						
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
2019-nCoV	-	-	-	-	-	-	92	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	100,0
SPOLU	-	-	-	-	-	-	92	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	100,0

b. IV.2. ŠZD v ohniskách nákaz je uvedený vo výročnej správe za okres Nitra, ako sumár za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

V. Ostatné činnosti

Časť „V. Ostatné činnosti“ je uvedená vo výročnej správe za okres Nitra.

VI. Všeobecné kritériá

V tabuľke č. VI.1. je uvedená špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie u prenosných chorôb vykázaných v roku 2020 v okrese Šaľa.

V tabuľke č. VI.2. je uvedená vekovošpecifická chorobnosť na prenosné ochorenia v roku 2020 v okrese Šaľa.

V tabuľke č. VI.3. je uvedená sezónnosť výskytu prenosných ochorení v roku 2020 v okrese Šaľa.

Tabuľka č. VI.4., v ktorej sú uvedené menšie epidémie alimentárnych ochorení s počtom 2 až 5 prípadov, riešené v roku 2020, je uvedená v sumári za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce vo výročnej správe za okres Nitra.

Tab. VI.1. - Špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie v okrese Š a ľ a - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Chorobnosť v roku 2020		Z toho				
				muži		ženy		
		abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	
1	2	3	4	5	6	7	8	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	-	-	-	-	-	
		n	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	25	48,3	12	47,3	13	49,2
		n	-	-	-	-	-	-
A03	Bacilová dyzentéria	o	-	-	-	-	-	-
		n	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakter.črevné infekcie	56	108,1	28	110,3	28	106,0	
A05	Iné bakter.otravy potrav.	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	17	32,8	8	31,5	9	34,1	
A09	Nešpec.gastroenteritídy	2	3,9	-	-	2	7,6	
B15	Akútna hepatitída A	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	2	3,9	2	7,9	-	-	
B17.1	Akútna hepatitída C	-	-	-	-	-	-	
B17.2	Akútna hepatitída E	-	-	-	-	-	-	
B17.8	Iná špecifikovaná VH	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	4	7,7	4	15,8	-	-	
B19	VH bližšie nešpecifikované	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	1	1,9	1	3,9	-	-	
A38	Šarlach	-	-	-	-	-	-	
B01	Ovčie kiahne	107	206,6	44	173,4	63	238,4	
B05	Osýpky	-	-	-	-	-	-	
B06	Ružienka	-	-	-	-	-	-	
B26	Mumps	-	-	-	-	-	-	
A39	Meningokokové infekcie	-	-	-	-	-	-	
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	-	-	-	-	-	-	
A84	Vír.encefal.pren.kliešťami	-	-	-	-	-	-	
G00	Bakter.zápal mozg.plien	-	-	-	-	-	-	
A21	Tularémia	2	3,9	2	7,9	-	-	
B58	Toxoplazmóza	1	1,9	-	-	1	3,8	
A78	Q-horúčka	-	-	-	-	-	-	
A27	Leptospiróza	-	-	-	-	-	-	
A32	Listerióza	-	-	-	-	-	-	
A35	Tetanus	-	-	-	-	-	-	
A69	Lymská borelióza	5	9,7	2	7,9	3	11,4	
B86	Svrab	24	46,3	6	23,7	18	68,1	
B02	Herpes zoster	32	61,8	18	70,9	14	53,0	
U071	Covid-19 PCR	993	1 916,9	457	1 801,0	536	2 028,2	
U0711	Covid-19 Ag	829	1 600,3	408	1 607,9	421	1 593,1	

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese Š a ľ a - rok 2020 – pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B01	Ovčie kiahne	abs.	4	58	38	5	2	-	-	-	-	-	-	107
		rel.	902,9	2986,6	1537,2	199,8	85,5	-	-	-	-	-	-	-
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U071	Covid-19 PCR	abs.	1	13	43	38	47	51	170	211	192	134	93	993
		rel.	225,7	669,4	1739,5	1518,8	2008,6	1782,6	2332,6	2486,2	2510,1	1852,4	1083,4	1916,9
U0711	Covid-19 Ag	abs.	2	1	8	22	31	64	140	176	152	115	118	829
		rel.	451,5	51,5	323,6	879,3	1324,8	2237,0	1921,0	2073,8	1987,2	1589,7	1374,7	1600,3
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87 A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,8	11,7	3,9
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	13,1	-	-	1,9
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymfská borelióza	abs.	-	-	1	1	-	-	-	1	2	-	-	5
		rel.	-	-	40,5	40,0	-	-	-	11,8	26,2	-	-	9,7
B86	Svrab	abs.	-	2	3	1	2	2	6	3	1	1	3	24
		rel.	-	103,0	121,4	40,0	85,5	69,9	82,3	35,4	13,1	13,8	35,0	46,3
B02	Herpes zoster	abs.	-	-	-	-	4	2	2	1	5	7	11	32
		rel.	-	-	-	-	170,9	69,9	27,4	11,8	65,4	96,8	128,2	61,8

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese Š a ľ a - rok 2020 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu
			IAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP	OKT	NOV	DEC	
B01	Ovčie kiahne	abs.	30	43	24	4	-	-	-	-	-	-	4	2	107
		rel.	28,0	40,2	22,5	3,7	-	-	-	-	-	-	-	3,7	1,9
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J10	Chríпка	abs.	2 300	2 549	1 872	601	220	309	491	325	1163	930	596	462	11 728
		rel.	19,6	21,0	16,0	5,1	1,9	2,6	4,2	2,8	9,9	7,9	5,1	3,9	100,0
U071	Covid-19 PCR	abs.	-	-	1	5	1	-	1	9	40	157	311	468	993(*1121)
		rel.	-	-	0,1	0,5	0,1	-	0,1	0,9	4,0	15,8	31,3	47,2	100,0
U0711	Covid-19 Ag	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	86	109	634	829(*831)
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,3	13,1	76,6	100,0
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
		rel.	50,0	-	-	-	-	-	50,0	-	-	-	-	-	100,0
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
		rel.	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	-	-	-	3	1	-	-	1	-	-	-	5
		rel.	-	-	-	-	60,0	20,0	-	-	20,0	-	-	-	100,0
B86	Svrab	abs.	5	3	1	-	-	1	3	5	4	2	-	-	24
		rel.	20,8	12,5	4,2	-	-	4,2	12,5	20,8	16,7	8,3	-	-	100,0
B02	Herpes zoster	abs.	1	1	4	3	4	5	-	5	1	-	3	5	32
		rel.	3,1	3,1	12,5	9,4	12,6	15,6	-	15,6	3,1	-	9,4	15,6	100,0

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE

Oddelenie epidemiológie

**VÝROČNÁ SPRÁVA
CHARAKTERISTIKA A ROZBOR
EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE
V OKRESE ZLATÉ MORAVCE
ZA ROK 2020**

I. Demografické trendy

Demografické trendy sa do výročnej správy spracovávajú v 5-ročných intervaloch. Naposledy boli spracované vo výročnej správe za rok 2015.

Demografická situácia v okrese Zlaté Moravce k 1.1.2020

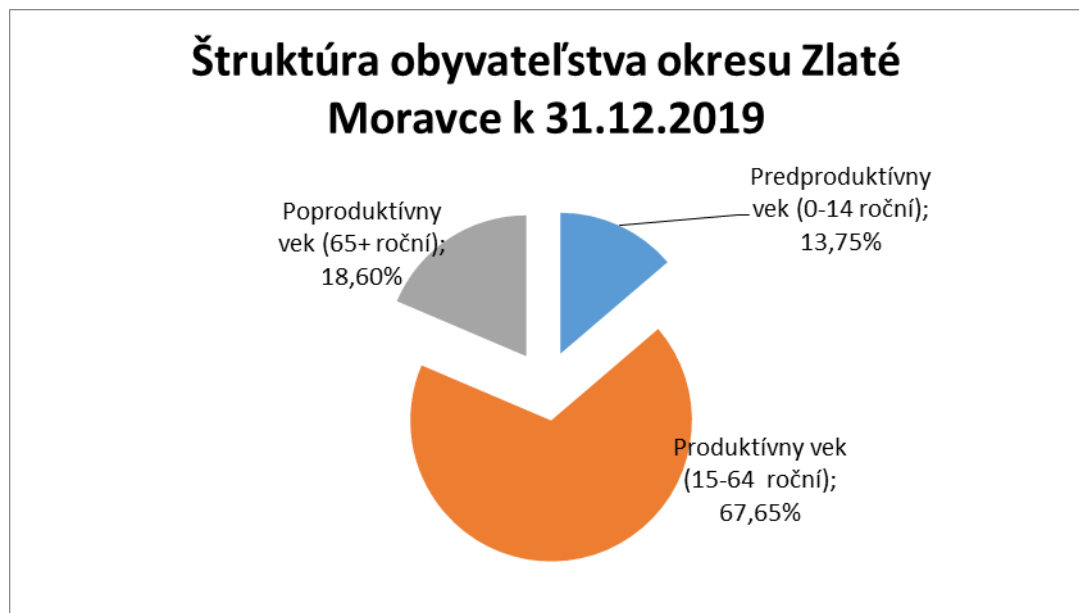
K 31.12.2019 – teda na začiatku roku 2020 mal okres Zlaté Moravce 40 512 obyvateľov. Oproti roku 2018 je to vzostup o 121 osôb, t.j. o 0,29 %. Z uvedeného počtu žijúcich osôb bolo 20633 žien (50,93 %) čo predstavuje mierny zostup o 0,18 % a 19879 mužov (49,06 %), čo predstavuje tiež mierny zostup o 0,11 % oproti roku 2018.

V roku 2019 bol zaznamenaný prirodzený prírastok obyvateľstva o -72 osôb (-1,770/1000 obyvateľov) a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o -49 osôb. Znamená to, že celkový prírastok obyvateľstva predstavoval -121 osôb (tzn. -2,980/1000 obyvateľov). Prirodzený aj celkový prírastok mal zostupnú tendenciu oproti roku 2018.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 1.1.2020 nasledovná:

- Predproduktívny vek (0-14 roční) - 5 570 obyvateľov, t.j. 13,75 %
- Produktívny vek (15-59 roční) - 27 404 obyvateľov, t.j. 67,65 %
- Poproduktívny vek (65 + roční) - 7 538 obyvateľov, t.j. 18,60 %

Graf: Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2019 okresu Zlaté Moravce

Podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti predchádzajúcemu roku stúpil o 0,24 %. Rovnako vzostupná tendencia bola zaznamenaná aj u obyvateľov v produktívnom veku o 4,27 % . Oproti roku 2018 stúpil podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a to o 0,48 %.

Index starnutia dosiahol v roku 2019 hodnotu 135,33, stúpil oproti predchádzajúcemu roku o 1,23, v predchádzajúcom roku mal hodnotu 134,10. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 170,01 a u mužov 102,52. Index starnutia v okrese Zlaté Moravce systematicky stúpa v priemere o hodnotu 2.

Priemerný vek obyvateľov okresu Zlaté Moravce dosiahol hodnotu 42,76 roka, u mužov 40,97 a u žien 44,49.

Počet živonarodených detí v roku 2019 bol 413, tzn., že v porovnaní s rokom 2018 stúpol o 5. Hrubá miera pôrodnosti predstavovala 10,180/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 10,040/1000 obyvateľov. V okrese Zlaté Moravce za obdobie roku 2019 nebol zaznamenaný ani jeden prípad mŕtvorodenosti, novorodeneckej a dojčeneckej úmrtnosti.

V roku 2019 zomrelo v okrese Zlaté Moravce 485 osôb, o 6 menej ako v roku 2018, z toho bolo 245 žien (50,50 %) a 240 mužov (49,50 %). Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 11,95/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 11,78/1000 obyvateľov.

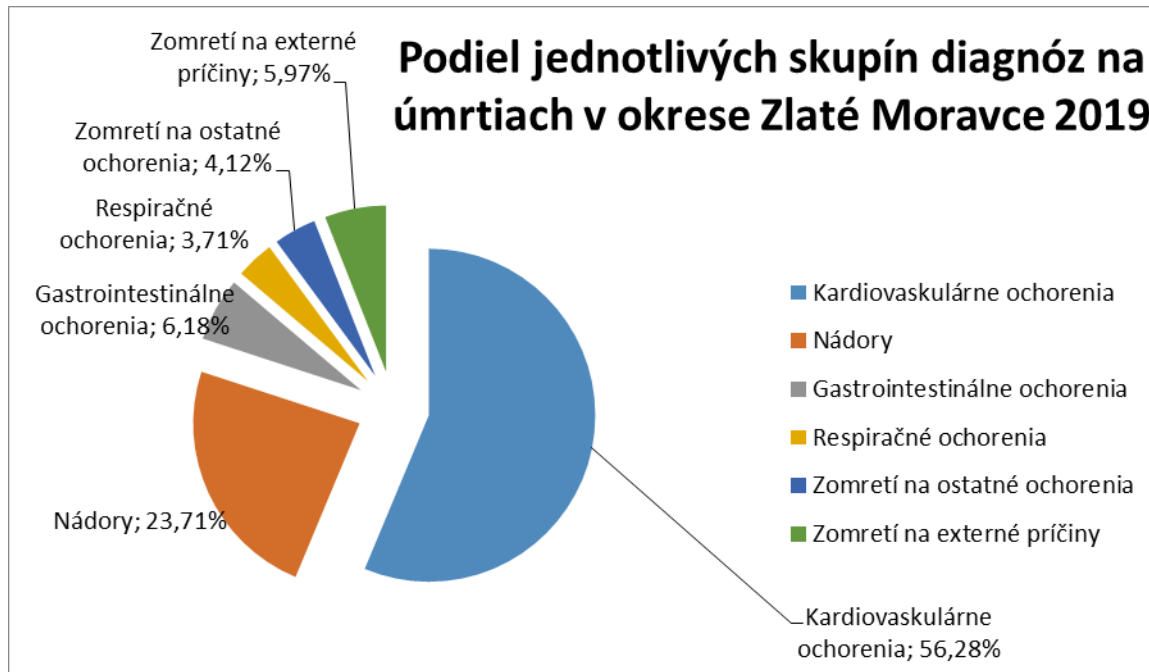
Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2019 takáto:

- Predproduktívny vek (0-14 roční) - 0 obyvateľov (0 mužov, 0 žien), t.j. 0,00 %
- Produktívny vek (15 – 64 roční) - 116 obyvateľov (85 mužov, 31 žien), t.j. 23,91 %
- Poproduktívny vek (65 + roční) - 369 obyvateľov (155 mužov, 214 žien), t.j. 76,08 %

Úmrtnosť mierne klesá a presúva sa z produktívneho veku do poproduktívneho.

Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, ostatné ochorenia, respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 56,28 %, nádory 23,71 %, gastrointestinálne 6,18 %. Zomretí na externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 3,71 % úmrtí. Respiračné ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 4,12 %. Zomretí na ostatné ochorenia predstavovali 5,97 %.

Graf: Podiel jednotlivých skupín diagnóz na úmrtiach v okrese Zlaté Moravce 2019

V texte boli použité: Údaje z podkladov Štatistického úradu SR, Krajského štatistického úradu Nitra a zo Zdravotníckej ročenky SR 2019

II. Stručná epidemiologická charakteristika okresu Zlaté Moravce za rok 2020

V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali vo výskyte bežne sa vyskytujúcich prenosných ochorení priaznivú epidemiologickú situáciu. Epidemický výskyt sme však zaznamenali v skupine respiračných ochorení, a to u infekcií vyvolaných vírusom Sars CoV-2, čo bolo súčasťou celosvetovej pandémie vyvolanej týmto vírusom s vysokou chorobnosťou a smrtnosťou.

V skupine alimentárnych ochorení nebolo hlásené ochorenie na brušný týfus, bakteriálne otravy z potravín, bacilovú dyzentériu a nešpecifikované gastroenteritídy. Oproti minulému roku sa podstatne nezmenila chorobnosť na salmonelózy, stúpla chorobnosť na bakteriálne črevné infekcie a podstatne poklesol počet hlásených ochorení na vírusové črevné infekcie.

V skupine vírusových hepatítid sme v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce zaznamenali iba 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu B. U ostatných typov vírusových hepatítid bola chorobnosť nulová.

Z ochorení preventabilných očkovaním sme vykázali 7 ochorení na pertussis, čo je viac ako trojnásobný nárast chorobnosti, ale nebolo hlásené ochorenie na osýpky, rubeolu ani parotitídu.

V skupine respiračných ochorení sme zaznamenali významný pokles hlásených prípadov varicelly a nebolo hlásené žiadne ochorenie na šarlach. V porovnaní s minulým rokom bolo hlásených o polovicu menej ochorení na chrípku a akútne respiračné ochorenia. Od marca 2020 sme po celý rok evidovali epidémiu ochorení na Covid-19 s vysokým počtom prípadov a vysokou smrtnosťou. Epidémia prebiehala v rámci celosvetovej pandémie.

U neuroinfekcií sme v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali ochorenie u žiadnej z diagnóz.

V skupine zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou bolo hlásené iba 1 ochorenie na tularémiu, 2 ochorenia na kliešťovú encefalitídu a mierne stúpol počet hlásených ochorení na lymfskú boreliózu. Nebolo hlásené ochorenie na listeriózu, leptospirózu ani toxoplazmózu a boli hlásené iba 2 poranenia zvieratami podozrivými z ochorenia na besnotu.

U nákaz kože a slizníc sme v roku 2020 zaznamenali v porovnaní s minulým rokom pokles chorobnosti na svrab.

V priebehu roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 26 úmrtí na infekčné ochorenia, pričom vo všetkých prípadoch išlo o úmrtia v rámci epidémie ochorení Covid-19.

Skupina alimentárnych ochorení

Za celé sledované 20-ročné obdobie nebolo v okrese Zlaté Moravce hlásené ochorenie na brušný týfus ani bakteriálne otravy z potravín a 4 roky po sebe sme nezaznamenali ochorenie na bacilovú dyzentériu.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Zlaté Moravce vykázali spolu 28 prípadov salmonelóz (chorobnosť 68,9/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 14,3% a celkom bolo hlásených 24 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 59,1/100 000 obyvateľov. Z celkového počtu išlo 23 krát o manifestné ochorenia (95,8%) a 1 krát o inaparentnú infekciu. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (38,2 prípadu, chorobnosť 73,5/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu, a to až o 37,2%. Výskyt sme zaznamenali vo vekových skupinách od 0 do 14 rokov veku a od 35 do 65-rokov a viac, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 481,9/100 000 obyvateľov (2 ochorenia) bola typicky v skupine 0-ročných detí a 465,7/100 000 obyvateľov (7 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí. Sporadických prípadov bolo 18 (75,0%) a po 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (8,3%) a 4 prípady v rodine (16,7%). Ako etiologické agens sa najčastejšie 20 krát uplatnila *Salm. enteritidis* (83,3%) a ako faktor

prenosu nákazy sa najčastejšie uplatnili 9 krát vajíčka (37,5%) a po 5 krát (po 20,8%) kuracie mäso a lahôdkárske výrobky.

V roku 2020 sme v okrese vykázali 84 ochorení na bakteriálne črevné infekcie, čo je chorobnosť 206,7/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (54 ochorení, chorobnosť 132,9/100 000 obyvateľov) je to viac o 55,6% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (70,6 prípadu, chorobnosť 173,3/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu o 19,0%. Výskyt bol vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 1 330,7/100 000 obyvateľov (20 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí. Ochorenia sme evidovali v priebehu celého roku s typicky vyšším výskytom v letných mesiacoch. Najviac prípadov 15 (17,8%) sme zaznamenali v júni a 13 (15,5%) v júli. Na základe etiológie boli ochorenia vykázané 1 krát (1,2%) ako infekcia enteropatogénnymi E.coli, 64 krát (76,2%) ako kampylobakteriôza, 2 krát (2,4%) ako yersinióza a 17 krát (20,2%) ako enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile.

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese Zlaté Moravce hlásených 104 vírusových črevných infekcií (chorobnosť 256,0/100 000 obyvateľov), došlo v roku 2020 k významnému poklesu chorobnosti a vykázali sme iba 13 ochorení, čo je chorobnosť 32,0/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 267,6/100 000 obyvateľov (109 prípadov). Ochorenia sme zaznamenali 7 krát v detských vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku a 6 krát v skupinách od 15 do 34 rokov veku. Ochorenia boli hlásené iba v 5-tich mesiacoch roka, najviac 5 krát v auguste (38,5%). Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 6 krát (46,2%) ako rotavírusová enteritída, 2 krát (15,4%) ako gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk, 4 krát (30,8%) ako adenovírusová enteritída a 1 krát (7,6%) ako enteritída zapríčinená astrovírusmi. Ochorenia na rotavírusové enteritídy boli všetky u neočkovaných osôb.

V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali žiadne ochorenie na nešpecifikované gastroenteritídy. V minulom roku bolo hlásených 10 prípadov s chorobnosťou 24,6/100 000 obyvateľov a priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 17,7/100 000 obyvateľov (7,2 prípadu).

Skupina vírusových hepatítid

V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali priaznivý vývoj chorobnosti v skupine vírusových hepatítid. Vykázali sme iba 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu B. U ostatných typov vírusových hepatítid bola chorobnosť nulová.

Po 4 rokoch nulovej chorobnosti sme v okrese Zlaté Moravce v roku 2020 vykázali 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu B (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov). Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 0,5/100 000 obyvateľov (0,2 prípadu). Sporadické, neobjasnené, sérologicky potvrdené ochorenie sme vykázali u dospelého neočkovaného muža. V ohnisku boli zabezpečené opatrenia u 2 kontaktov, z toho 1 krát bolo pozitívne vyšetrenie anti-HBs a 1 krát bol rozhodnutím nariadený LD a vakcinácia proti VHB.

Rovnako ako vlni sme zaznamenali v okrese Zlaté Moravce 1 nosiča HBsAg, čo je chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov. Nosičstvo bolo zistené v rámci predoperačných vyšetrení, opatrenia (sérologické vyšetrenie, vakcinácia proti VHB) boli zabezpečené u 4 kontaktov.

Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie (úroveň zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania 93,7 % - 99,4 %) sa aj v tomto roku prejavil v okrese Zlaté Moravce v skupine nákaz preventabilných očkovaním nulovou chorobnosťou u tetanu (A35),

diftérie (A36), osýpok (B05) , rubeoly (B06), parotitídy (B26). V tomto roku nebolo hlásené žiadne ochorenie na invazívne pneumokokové a hemofilové ochorenia.

Oproti minulému roku, kedy bola v okrese Zlaté Moravce chorobnosť na divý kašeľ chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov (2 ochorenia), v roku 2020 vykazujeme 7 ochorení (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 3 ochorenia a priemerná chorobnosť bola 7,4/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochoreli 4 muži a 3 ženy vo vekových skupinách dospelých osôb s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 67,9/100 000 obyvateľov(5 prípadov) u 65-ročných a starších osôb. Na základe laboratórnych vyšetrení boli všetky ochorenia diagnostikované ako pertussis a to sérologickým vyšetrením. Ochorenia sa vyskytli sporadicky s maximom výskytu 4 prípady (57,1%) v marci. V zdravotnej dokumentácii záznam o riadnom očkovaní proti pertussis bol v 1 prípade, 1 krát záznam o očkovaní v zdravotnej dokumentácii chýbal, 5 osôb nebolo očkovaných vzhľadom k veku. Hospitalizáciu si vyžiadali 4 ochorenia. Dve ochorenia boli nozokomiálneho pôvodu.

Skupina respiračných ochorení

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 1 ochorenie na tuberkulózu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme v okrese evidovali 2 ochorenia na tuberkulózu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. Ochorel 1 muž vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov). Ochorenie bolo diagnostikované ako tuberkulózná pleuritída (A15.6), diagnóza bola potvrdená pozitívnym PCR vyšetrením pleurálneho výpotku. Ochorenie bolo hlásené v apríli. Údaj o očkovaní proti TBC sa nepodarilo zistiť. Ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu a skončilo úmrtím na inú diagnózu (I50.4).

V roku 2020 v okrese zaznamenali 5 ochorení na erysipelas (chorobnosť 12,3/100 000 obyvateľov), čo je v porovnaní s minulým rokom (7 ochorení, chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov) pokles o 28,6%. Podľa pohlavia ochorel 1 muž (20,0 %) a 4 ženy (80,0%) vo vekových skupinách nad 45 rokov veku, s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 51,9/100 000 obyvateľov v skupine 45-54-ročných osôb (3 ochorenia).

V roku 2020 boli v okrese hlásené 2 ochorenia na legionársku chorobu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku ochorenie nebolo hlásené. Ochorenie na legionársku chorobu bolo hlásené u 63-ročného muža. U pacienta boli prvé príznaky respiračnej insuficiencie s horúčkou od 15.10. -febrility, triaška, kašeľ, dyspnoe, vysoká zápalová aktivita, RTG nález pneumónie. Dokázala sa neskôr na základe sérolog. vyšetrenia – dôkaz protilátok proti legionelám: Legionella pneumophila serolog.sk.1 v titri 1:512 (20.11.2020). Epidemiologická anamnéza vzhľadom k legionelám je negatívna. Ochorenie na nepneumonickú legionelózu- Pontiacku horúčku sme zaznamenali u 56-ročného muža, potvrdené dôkazom legionelového antigénu v moči a sérologickým vyšetrením L. pneumophila 1:16 sg.3, sg 8 1:16, sg 9 1:16, L. bozemani 1:16, L. micdadei 1:32. Pacient udáva problémy s kašľom, hlavne večer teploty 38°C, bolesti hlavy a vlhký kašeľ. Pracuje ako vodič kamiónovej dopravy v rámci Európy, využíva verejne dostupné sprchy na čerpacích staniciach.

V okrese Zlaté Moravce bolo v roku 2020 hlásených 60 ochorení na varicellu s chorobnosťou 44,3/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2019, kedy sme zaznamenali 140 prípadov (chorobnosť 344,6/100 000 obyvateľov), je to pokles o 57,1% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (167,4 prípadov, chorobnosť 410,9/100 000 obyvateľov) je to menej o 64,2%. Podľa pohlavia ochorelo 27 mužov (45,0%) a 33 žien (55,0%) vo vekových skupinách od 0 do 24 rokov veku. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky v detských vekových skupinách a to 1 663,3/100 000 obyvateľov (25 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí a 1 343,4/100 000 obyvateľov (25 prípadov) vo vekovej skupine 5-9-ročných

detí. Ochorenia boli hlásené 1 krát ako varicella s inými komplikáciami (B01.8) a 59 krát (98,3%) ako varicella bez komplikácie (B01.9).

Lekári v okrese Šaľa v priebehu roku hlásili 1 ochorenie na herpes simplex (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov). Ochorenie bolo hlásené u 12-ročnej školáčky a vyžiadalo si hospitalizáciu. Ochorenie bolo diagnostikované ako Iná forma herpetickovírusovej infekcie (B00.8).

V priebehu roku 2020 bolo v okrese Zlaté Moravce hlásených 18 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 44,3/100 000 obyvateľov), čo je oproti minulému roku (23 prípadov, chorobnosť 56,6/100 000 obyvateľov) pokles o 21,7%. Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (44,4%) a 10 žien (55,6%). Ochorenia sme zaznamenali vo vekovej skupine 5-9-ročných detí a vo vekových skupinách od 20 rokov vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 88,8/100 000 obyvateľov (5 ochorení) bola vo vekovej skupine 55- 64-ročných osôb. Ochorenia boli diagnostikované 1 krát ako zoster s postihnutím iných častí nervovej sústavy (B02.2), 1 krát ako zosterové choroby oka (B02.3) a 16 krát ako zoster bez komplikácie (B02.9).

V roku 2020 sme v okrese vykázali 3 ochorenia na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov). V porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 12 ochorení (chorobnosť 29,5/100 000 obyvateľov), došlo k poklesu chorobnosti o 75,0%.

Podľa pohlavia ochoreli 3 ženy. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 5 do 14 rokov veku a v skupine 25-34-ročných s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 58,5/100 000 (1 ochorenie) vo vekovej skupine 10-14-ročných osôb. Výskyt bol zaznamenaný v mesiacoch január a február. Na základe sérologických vyšetrení boli ochorenia diagnostikované ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0).

Lekári prvého kontaktu v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce hlásili 9 399 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 47 991,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2019, kedy sme zaznamenali 18 101 ochorení (chorobnosť 73 533,0/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), je to o 48,1% menej.

Z celkového počtu ochorení na ARO boli hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné stavy 916 krát (chorobnosť 4 677,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 9,7% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení. Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter, alebo charakter lokálnych epidémií. Výchovno-vzdelávací proces bol prerušený v 1 materskej škole a v 1 základnej škole. Najvyššiu vekovošpecifickú chorobnosť sme zaznamenali v skupine 0-5-ročných detí 173 607,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (1 912 ochorení), pričom chorobnosť so stúpajúcim vekom klesala. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2020 bol klinický priebeh komplikovaný u 237 prípadov (2,5%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy (2,0% z počtu ochorení a 81,0% z počtu komplikácií) a otitídy (0,2% z počtu ochorení a 8,0% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 11,0% z počtu komplikácií. V roku 2020 neboli v okrese potvrdené pozitívne vzorky nosohltanových výterov.

V okrese Zlaté Moravce sme zaznamenali celkovo 2 226 potvrdených ochorení na ochorenie Covid-19 s chorobnosťou 5 478,3/100 000 obyvateľov. Hospitalizáciu si vyžiadalo 55 ochorení.

Zaznamenali sme celkom 26 úmrtí na toto ochorenie, z toho 16 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 10 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu. Úmrtnosť mala hodnotu 64,1/100 000 obyvateľov a smrtnosť 1,2%.

V roku 2020 bolo hlásených 1 020 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 2 510,3/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 476 mužov (46,7%) a 544 žien (53,3%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 3671,9/100 000 obyvateľov (218 prípadov) bola vo vekovej skupine 25-34-ročných osôb, 3 393,4/100 000 obyvateľov (196 prípadov)

bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb. Prvé ochorenie bolo evidované v marci. Do augusta sme zaznamenávali väčšinou sporadický alebo rodinný výskyt. S príchodom 2. vlny začal postupne od septembra počet ochorení narastať a výskyt nadobudol epidemický charakter s maximom 519 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 179 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020. Importovaných bolo 16 ochorení. Reinfekcie neboli zaznamenané. Nozokomiálneho pôvodu boli 4 ochorenia. Hospitalizovaných bolo 50 chorých.

V roku 2020 bolo hlásených 1 206 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 2 968,0/100 000 obyvateľov. Ochorelo 579 mužov (48,0%) a 627 žien (52,0%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 4 432,1/100 000 obyvateľov (256 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb, a 4 236,2/100 000 obyvateľov (269 prípadov) bola vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb. Prvé ochorenie bolo evidované v októbri, kedy sa začali prvý krát používať antigénové testy v rámci celoplošného testovania. Postupne počet ochorení narastal s maximom 1069 ochorení vykázaných v decembri, ďalšie 4 prípady boli hlásené v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020. Neboli zaznamenané importované ochorenia ani reinfekcie. Nozokomiálneho pôvodu bolo 11 ochorení. Hospitalizáciu si vyžiadalo 5 prípadov.

Neuroinfekcie

V skupine neuroinfekcií sme tak ako vlani ani v roku 2020 nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu. Naposledy bol 1 prípad vykázaný v roku 2013 (chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov). Aj skupine bakteriálnych meningitíd a vírusových infekcií CNS sme v okrese v priebehu roku 2020 nezaznamenali žiadne ochorenie.

Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali ochorenie na antrax, brucelózu, Creutzfeldt-Jakobovu chorobu, leptospirózu, listeriózu, ornitózu, toxokarózu, toxoplazmózu, teniózu ani Q-horúčku.

V skupine zoonóz sme v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 9 prípadov ochorenia na lymfskú boreliózu s chorobnosťou 22,2/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli vykázané 7 ochorenia (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov) a 5-ročný priemer mal hodnotu 2,4 prípadu s chorobnosťou 5,9/100 000 obyvateľov (index 3,8). V epidemiologickej anamnéze 7 chorí udávali poštípanie kliešťom a v 2 prípadoch neznámym hmyzom. Klinicky sa ochorenia manifestovali vo všetkých prípadoch ako kožná forma s príznakmi erythema migrans.

V porovnaní s minulým rokom, kedy boli hlásené 2 prípady (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov) ochorenia na tularémiu evidujeme v roku 2020 1 prípad ochorenia s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov.

Po minuloročnom výskyte 1 prípadu (chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov) evidujeme v okrese Zlaté Moravce 2 prípady ochorenia na kliešťovú encefalitídu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 1 prípad s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov (index 2,0).

V skupine zoonóz sme v tomto roku zaznamenali 1 ochorenie na echinokokózu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Ochorenie bolo zaznamenané u 61 ročnej ženy, ktorá v epidemiologickej anamnéze uviedla konzumáciu teľacieho tatárskeho bifteku v Rakúsku. Jedná sa o importovaný prípad s nutnosťou hospitalizácie.

V okrese bolo v roku 2020 hlásené 1 ochorenie vyvolané vírusom Hantaan s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Ochorenie bolo sérologicky potvrdené u 67 ročného dôchodcu, ktorý v epidemiologickej anamnéze udával výskyt hlodavcov počas pobytu v okolí rodinného hospodárstva.

V porovnaní s minuloročným nulovým výskytom poranení sme v priebehu roku 2020 v okrese zaznamenali 2 poranenia zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov). Poranenia boli zaznamenané u oboch pohlaví, ktorí v epidemiologickej anamnéze udali pohryznutie neznámymi zvieratami (pes a mačka). Hospitalizáciu si nevyžiadalo ani jedno poranenie a antirabická vakcinácia bola uskutočnená ambulantne.

Nákazy kože a slizníc

V porovnaní s minulým rokom s počtom prípadov 24 (chorobnosťou 59,1/100 000 obyvateľov) sme v okrese Zlaté Moravce za rok 2020 zaznamenali 14 prípadov na svrab s chorobnosťou 34,5/100 000 obyvateľov. V porovnaní s priemerom za posledných 5 rokov (29 prípadu, chorobnosť 71,2/100 000 obyvateľov) je to pokles o 41,7% (index 0,5). Z celkového počtu bolo 6 sporadických prípadov. Ostatné prebehli v troch epidémiách s počtom 8 chorých.

Iné infekcie – nezaradené

V roku 2020 bolo vykázaných 11 ochorení na iné septikémie čo je chorobnosť 27,1/100 000 obyvateľov. Je to pokles o 64,5% než vlani, kedy sme evidovali 31 prípadov s chorobnosťou 76,3/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (72,7%) a 3 ženy (27,3%) a to v piatich vekových skupinách od 25 ročných dospelých osôb. Z celkového počtu ochorení mali 3 (27,3%) nozokomiálny pôvod. V jednom prípade pri dg. A41.9, bola odobratá hemokultúra s negatívnym výsledkom a prípad bol vykázaný na základe typických klinických príznakov a vysokých hodnôt zápalových parametrov. Z celkového počtu 11 vykázaných ochorení skončilo 1 (9,1%) úmrtím na septikémiu nenozokomiálneho pôvodu.

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy sme v okrese Zlaté Moravce vykážali iba 1 ochorenie na syfilis (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 zaznamenali až 11 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 27,1/100 000 obyvateľov. Ochorelo 7 mužov a 4 ženy vo vekových skupinách od 25 do 44 rokov veku a to 8 krát v skupine 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 134,7/100 000 obyvateľov) a 3 krát v skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 47,3/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená sérologickým vyšetrením.

V priebehu roku 2020 boli v okrese Zlaté Moravce hlásené rovnako ako vlani 3 ochorenia na gonokokové infekcie, čo je chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov. Ochorenia sa vyskytli 2 krát u mužov a 1 krát u žien vo vekových skupinách od 10 do 24 rokov veku. Diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená pozitívnou izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoky.

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení boli v okrese Zlaté Moravce v roku 2020 hlásené chlamýdiové infekcie dolných častí močovopohlavnej sústavy a urogenitálna trichomonóza.

V skupine parazitárnych ochorení bolo v roku 2020 hlásených 8 prípadov enterobiózy (chorobnosť 19,7/100 000 obyvateľov). Všetky prípady sa vyskytli u detí od 1 do 14 rokov veku, najviac 5 krát vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 268,7/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola potvrdená mikroskopickým vyšetrením perianálneho zlepu a pôvodcom ochorení bol *Enterobius vermicularis*.

Nozokomiálne infekcie

Za rok 2020 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Zlaté Moravce celkom 97 nozokomiálnych nákaz. Z nich bolo 75 (77,3 %) hlásených a 22 (22,7 %) vyhládaných. Mikrobiologická diagnostika bola využitá v 58-ich prípadoch, t.j. 59,8 %.

Z celkového počtu 97 nozokomiálnych nákaz bolo 42 ochorení v Nemocnici Zlaté Moravce, a.s., 42 ochorení v Zariadení sociálnych služieb (ZSS) „Svetlo“ Olichov a 13 ochorení v ZSS Domov v prírode Obyce.

Aj keď sa jedná hlavne o pasívny zber údajov, je prevalencia nozokomiálnych ochorení 4,5, čo je o 0,6 viac ako v roku 2018.

Epidémia nozokomiálneho charakteru v okrese Zlaté Moravce bola zaznamenaná 2-krát – v ZSS Olichov epidémia akútnych respiračných ochorení a v ZSS Obyce epidemický výskyt koronavírusových ochorení.

Najčastejšie diagnostikovanými nozokomiálnymi ochoreniami boli: 40x infekcie horných ciest dýchacích, 15x koronavírusová infekcia, 15x bronchopneumónia, 8x enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile a infekcia močových orgánov a 7x bronchopneumónia po umelej pľúcnej ventilácii. Ostatné ochorenia boli izolované sporadicky.

Izolované etiologický agens: 15x 2019-nCoV, 9x Klebsiella, 8x E.coli a Clostridium difficile, 5x Pseudomonas aeruginosa, ostatní pôvodcovia boli izolovaní sporadicky. V 3-och prípadoch bol výsledok kultivačného vyšetrenia negatívny a 39-krát nebol materiál na mikrobiologické vyšetrenie odobratý.

Úmrtie na nozokomiálnu nákazu v okrese Zlaté Moravce nevykazujeme ani v jednom prípade.

V tabuľke č. II.1. je uvedený výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese Zlaté Moravce v roku 2020

V tabuľke č. II.2. je uvedený výskyt prenosných ochorení za posledných 20 rokov
v okrese Zlaté Moravce.

Tabuľka II.1. - Výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese Zlaté Moravce - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Rok 2020	Rok 2019	Index 20/19	Priemer 15-19	Index 20/P	Chorobnosť v r.2020	Priemer chor.15-19
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	na 100 000	na 100 000
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A01	Brušný týfus a paratýfus	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A02	Iné infekcie salmonelami	24	28	0,9	38,2	0,6	59,1	73,5
A03	Bacilová dyzentéria	0	0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,5
A04	Bakteriálne črev. infekcie	84	54	1,6	70,6	1,2	206,7	173,3
A05	Iné bakter. otravy potrav.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	13	104	0,1	109	0,1	32,0	267,6
A09	Nešpec.gastroenteritídy	0	10	0,0	7,2	0,0	0,0	17,7
B15	Akútna hepatitída A	0	0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,5
B16	Akútna hepatitída B	1	0	0,0	0,2	5,0	2,5	0,5
B17.1	Akútna hepatitída C	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B17.2	Akútna hepatitída E	0	2	0,0	0,8	0,0	0,0	2,0
B18	Chronická hepatitída	0	0	0,0	1,2	0,0	0,0	2,9
A37	Divý kašeľ	7	2	3,5	3	2,3	17,2	7,4
A38	Šarlach	0	3	0,0	3	0,0	0,0	7,4
B01	Ovčie kiahne	60	140	0,4	167,4	0,4	147,7	410,9
B05	Osýpky	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B06	Ružienka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B26	Mumps	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,5
J11	Chrípka	9399	18101	0,5	23 127	0,4	47 991,6	78 373,6
U07	Covid-19 PCR	1020					2510,3	
U0711	Covid-19 Ag	1206					2968,0	
A39	Meningokokové infekcie	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	0	2	0,0	2,2	0,0	0,0	5,4
A84	Vír.encef.pren.kliešťami	2	1	2,0	1	2,0	4,9	2,5
G00	Bakter.zápal mozg.plien	0	0	0,0	1,2	0,0	0,0	2,9
A21	Tularémia	1	2	0,5	0,8	1,3	2,5	2,0
B58	Toxoplazmóza	0	1	0,0	0,4	0,0	0,0	1,0
A78	Q-horúčka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A27	Leptospiróza	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A32	Listerióza	0	0	0,0	0,4	0,0	0,0	1,0
A35	Tetanus	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A69	Lymfská borelióza	9	7	1,3	2,4	3,8	22,2	5,9
B86	Svrab	14	24	0,6	29	0,5	34,5	71,2

Tabuľka II.2.-Vývoj vybraných prenosných ochorení v okrese Z l a t é M o r a v c e za posledných 20 rokov

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Rok																			
			2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Skupina vybraných alimentárnych nákaz																						
A 01	Brušný týfus a paratýfus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A 02	Iné infekcie salmonelami	abs.	93	80	69	110	115	50	38	50	22	38	29	28	40	34	46	33	32	52	28	24
		rel.	214,7	184,6	158,4	254,5	266,4	116,2	88,5	116,6	51,4	89,0	68,0	67,7	96,8	82,4	111,9	80,5	78,4	127,9	68,9	59,1
A 03	Bacilová dyzentéria	abs.	-	-	10	-	-	-	4	-	-	2	3	1	3	2	1	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	23,0	-	-	-	9,3	-	-	4,7	7,1	2,4	7,3	4,8	4,9	2,4	-	-	-	-
A 04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	2	1	44	6	6	9	8	12	10	34	60	65	62	74	69	96	54	80	54	84
		rel.	4,6	2,3	101,0	13,9	13,9	20,9	18,6	28,0	23,4	79,7	140,8	157,2	150,0	179,4	167,8	234,3	132,4	196,7	132,9	206,7
A 05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A 08	Vír.a inými org. vyv.črev.infekcie	abs.	78	41	-	38	-	23	30	40	17	19	40	47	39	26	89	77	204	71	104	13
		rel.	180,0	94,6	-	87,9	-	53,4	69,8	93,2	39,7	44,5	93,9	113,6	94,3	63,0	216,4	187,9	500,1	174,6	256,0	32,0
A 09	Nešpecifikované gastroenteritídy	abs.	2	1	-	6	2	1	16	74	48	32	93	75	34	19	6	-	-	20	10	-
		rel.	4,6	2,3	-	13,9	4,6	2,3	37,2	172,5	112,2	75,0	218,3	181,3	82,3	46,1	14,6	-	-	49,2	24,6	-
Skupina vírusových hepatítid																						
B 15	Akútna hepatitída A	abs.	-	8	12	-	-	-	1	-	-	6	2	3	-	37	-	2	1	-	-	-
		rel.	-	18,5	27,6	-	-	-	2,3	-	-	14,1	4,7	7,3	-	89,7	-	4,9	2,5	-	-	-
B 16	Akútna hepatitída B	abs.	-	1	-	-	1	1	1	2	1	-	1	-	-	2	1	-	-	-	-	1
		rel.	-	2,3	-	-	2,3	2,3	2,3	4,7	2,3	-	2,4	-	-	4,9	2,4	-	-	-	-	-
B 17.1	Akútna hepatitída C	abs.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	2,3	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,8	-	-	-	-	-	-	-
B 17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	2	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,4	4,9	-	-	-	4,9	-
B 18	Chronická hepatitída	abs.	-	2	2	1	-	2	2	2	5	2	-	-	7	-	2	-	2	2	-	-
		rel.	-	4,6	4,6	2,3	-	4,6	4,7	4,7	11,7	4,7	-	-	16,9	-	4,9	-	4,9	4,9	-	-
B 19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	2	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	4,6	-	4,6	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupina respiračných nákaz																						
A 37	Divý kašeľ	abs.	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2	6	6	5	3	4	6	-	2	7	-
		rel.	2,3	-	-	-	2,3	-	-	-	4,7	4,7	14,51	14,5	12,1	7,3	9,8	14,7	-	4,9	17,2	-
A 38	Šarlach	abs.	-	5	5	7	1	2	2	2	4	2	-	-	1	2	1	2	-	9	3	-
		rel.	-	11,5	11,5	16,2	2,3	4,6	4,7	4,7	9,3	4,7	-	-	2,4	4,9	2,4	4,9	-	22,1	7,4	-
B 01	Ovčie kiahne	abs.	178	168	116	105	84	222	233	114	167	65	200	370	31	40	114	223	243	119	140	60
		rel.	410,8	387,8	266,4	242,9	194,6	515,0	542,4	265,8	390,4	152,3	469,5	894,6	75,0	97,0	277,2	366,4	595,7	292,6	344,6	147,7
B 05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 26	Mumps	abs.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
		rel.	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	-	-

III. Rozbor epidemiologickej situácie v okrese Zlaté Moravce za rok 2020

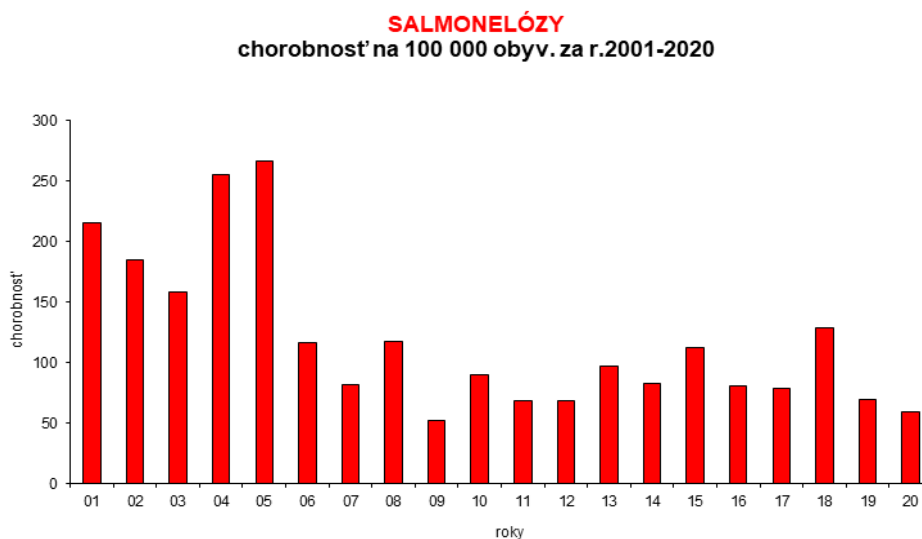
III.1. Skupina alimentárnych infekcií

Brušný týfus a paratýfus (A01)

Ochorenie na brušný týfus a paratýfus neevidujeme v okrese Zlaté Moravce od roku 1972. K 31.12.2020 sme v okrese neevidovali nosiča *Salmonella typhi* ani *Salmonella paratyphi*.

Iné infekcie salmonelami (A02)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Zlaté Moravce vykázali spolu 28 prípadov salmonelóz (chorobnosť 68,9/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 14,3% a celkom bolo hlásených 24 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 59,1/100 000 obyvateľov. Z celkového počtu išlo 23 krát o manifestné ochorenia (95,8%) a 1 krát o inaparentnú infekciu. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (38,2 prípadu, chorobnosť 73,5/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu a to až o 37,2%.

Podľa pohlavia ochorelo 11 mužov (45,8%) a 13 žien (54,2%) vo vekových skupinách od 0 do 14 rokov veku a od 35 do 65-rokov a viac, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 481,9/100 000 obyvateľov (2 ochorenia) bola typicky v skupine 0-ročných detí a 465,7/100 000 obyvateľov (7 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí.

Najviac prípadov 6 (25,%) bolo hlásených v apríli a 5 (20,8%) v septembri a nulový výskyt bol iba v mesiaci decembri.

Ochorenia sa vyskytli v 20-tich ohniskách, z toho sporadických prípadov bolo 18 (75,0%) a po 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (8,3%) a 4 prípady v rodine (16,7%).

Ako etiologické agens sa najčastejšie 20 krát uplatnila *Salm. enteritidis* (83,3%), izolovaná bola 19 krát a 1 ochorenie bolo kultivačne negatívne, vykázané bolo na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

Ako faktor prenosu nákazy sa uplatnili 9 krát vajička (37,5%), po 5 krát (po 20,8%) kuracie mäso a lahôdkárske výrobky, 2 krát (8,3%) mäsové výrobky, 1 krát (4,2%) umelá mliečna výživa (Francúzske mlieko, kultivačne negatívne) a 2 ochorenia zostali epidemiologicky neobjasnené.

Salmonelózy- frekvencia izolovaných typov od chorých
a vylučovateľov v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce

P.č.	Izolovaný typ salmonely	Spolu		z toho			
		abs.	%	u chorých		u vylučovateľov	
				abs.	%	abs.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
2	Salm.bareilly	1	4,2	1	4,3	-	-
3	Salm.bližšie neurčená	1	4,2	1	4,3	-	-
4	Salm.enteritidis	19	79,1	19	82,8	-	-
5	Salm.infantis	2	8,3	1	4,3	1	100,0
6	ZES kult.negatívny	1	4,2	1	4,3	-	-
S p o l u :		24	100,0	23	100,0	1	100,0

V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 2 ochorenia u 0-ročných detí.

Prehľad faktorov prenosu nákazy u 0-ročných detí:

Vek v mesiacoch	Forma ochorenia		Faktor prenosu nákazy		Typ salmonely
	ochore- nie	vylučo- vanie	kuracie mäso	UMV Francúzske mlieko	Salm.enteritidis
3-mesačné	1	-	-	1	1
8-mesačné	1	-	1	-	1
S p o l u	2	-	1	1	2

Z celkového počtu 24 vykázaných prípadov si 11 ochorení vyžiadalo hospitalizáciu (45,8%).

Do NRC pre salmonely boli v roku 2019 zasielané kmene bližšie neuršených typov salmonel na bližšiu špecifikáciu, ale nebol hlásený žiadny fagotyp.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v okrese Zlaté Moravce v roku 2019 žiadnu epizóciu salmonelózy u zvierat.

V priebehu roku sme nezaznamenali u salmonelózy importované ani nozokomiálne ochorenie.

Popis rodinnej epidémie:

V rodine v obci Topoľčianky ochoreli na salmonelózu po konzumácii majonézového zemiakového šalátu z VD všetci 4 členovia domácnosti (3 dospelé osoby a malé dieťa mimo kolektívu). Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia, pôvodca ochorení Salm.enteritidisbola izolovaná od 3 chorých, v 1 prípade u hospitalizovaného dieťaťa bolo vyšetrenie kultivačne negatívne, ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Inkriminovaný šalát už nebol k dispozícii na kultivačné vyšetrenie.

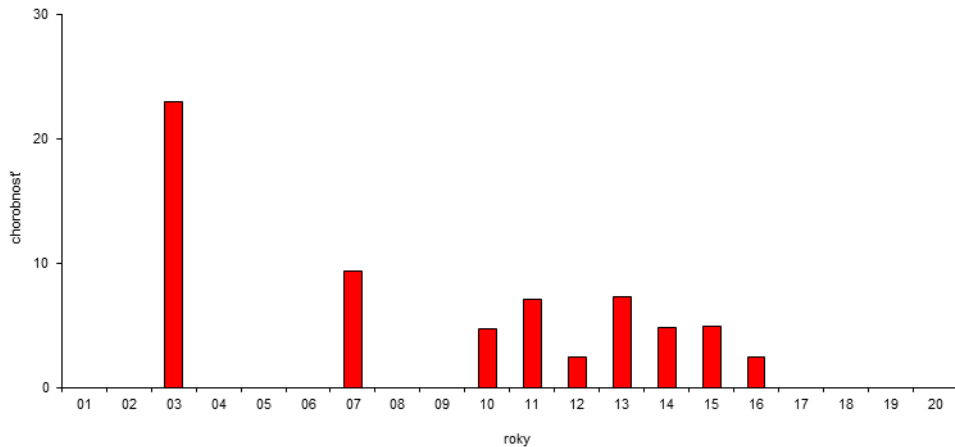
Prehľad salmonelóz v epidemiologickej súvislosti v roku 2020 (2 prípady v ohnisku)
v okrese Zlaté Moravce

P.č.	Obec	Dátum výskytu	Počet ochorení		Typ salmonely	Faktor prenosu nákazy	Typ výskytu
			och.	vyl.			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Tesárske Mlyňany	26.2.-4.3.2021	1	1	S.infantis	kuracie mäso	rodinný

Bacilová dyzentéria (A03)

Už štvrtý rok po sebe sme v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali ochorenie na bacilovú dyzentériu. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,5/100 000 obyvateľov (0,6 prípadu).

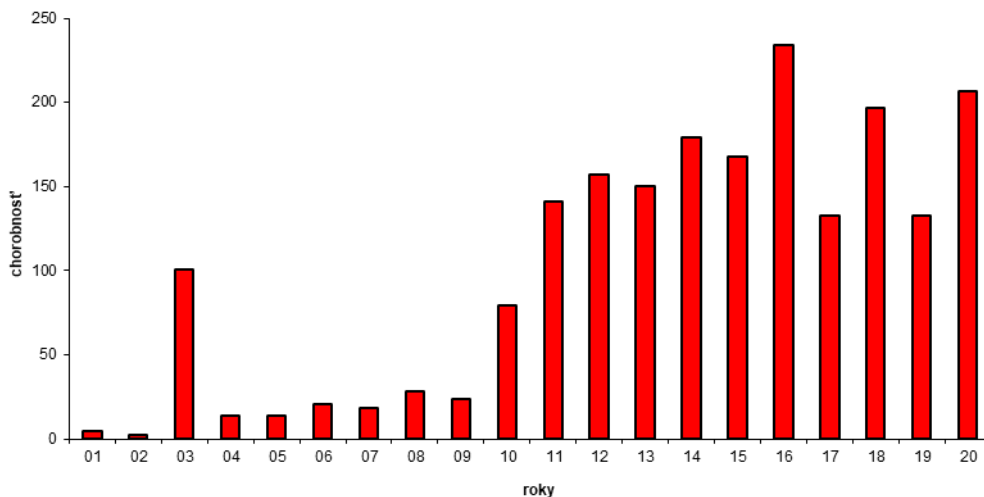
BACILOVÁ DYZENTÉRIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Iné bakteriálne črevné infekcie (A04)

V roku 2020 sme v okrese vykázali 84 ochorení na bakteriálne črevné infekcie, čo je chorobnosť 206,7/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (54 ochorení, chorobnosť 132,9/100 000 obyvateľov) je to viac o 55,6% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (70,6 prípadu, chorobnosť 173,3/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu o 19,0%.

BAKTERIÁLNE ČREVNÉ INFEKcie
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Podľa pohlavia ochorelo 46 mužov (54,8%) a 38 žien (45,2%) vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 1 330,7/100 000 obyvateľov (20 ochorení) bola v skupine 1-4-ročných detí.

Ochorenia sme evidovali v priebehu celého roku s typicky vyšším výskytom v letných mesiacoch. Najviac prípadov 15 (17,8%) sme zaznamenali v júni a 13 (15,5%) v júli.

Na základe etiológie boli ochorenia diagnostikované 1 krát (1,2%) ako infekcia enteropatogénnymi E.coli, 64 krát (76,2%) ako kampylobakterióza, 2 krát (2,4%) ako yersinióza a 17 krát (20,2%) ako enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile.

Infekcie enteropatogénnymi E.coli (A04.0)

V priebehu roku sme pod touto diagnózou vykázali iba 1 ochorenie s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 4 ochorenia s chorobnosťou 9,8/100 000 obyvateľov.

Ochorenie sme vykázali v júni u 1-ročného dieťaťa mimo kolektívu. Ako etiologické agens sa uplatnila enteropatogénna E.coli O118. Ochorenie si nevyžiadalo hospitalizáciu.

Kampylobakterióza (A04.5)

Oproti minulému roku (42 prípadov, chorobnosť 103,4/100 000 obyvateľov), chorobnosť na kampylobakteriózu v okrese stúpla o 52,4%. Spolu bolo hlásených 64 ochorení s chorobnosťou 157,5/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 36 mužov (56,3%) a 28 žien (43,7%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 264,1/100 000 obyvateľov (19 ochorení) bola v skupine 1-4-ročných detí a 963,9/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) v skupine 0-ročných detí.

Ochorenia mali výlučne sporadický charakter. Podľa kolektívov ochorelo 21 malých detí mimo kolektívu (32,8%), 5 detí navštevujúcich MŠ (7,8%), 13 školákov (20,3%), 2 stredoškoláci (3,1%), 1 vysokoškolák (1,5%) a 22 dospelých osôb (34,5%).

V epidemiologickej anamnéze udávali chorí ako faktor prenosu nákazy, rovnako ako vlni, najčastejšie kuracie mäso.

<u>Faktor prenosu:</u>	<u>počet:</u>	<u>%</u>
kuracie mäso	36 krát	56,3%
mäsové výrobky	17 krát	26,6%
vajíčka	3 krát	4,7%
kontakt so zvieratami	2 krát	3,1%
hovädzie mäso	1 krát	1,5%
umelá mliečna výživa	1 krát	1,5%
<u>neobjasnený faktor prenosu</u>	<u>4 krát</u>	<u>6,3%</u>
Spolu:	64 prípadov	100,0%

Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené, pričom ako etiologické agens bol kultivačne izolovaný 61 krát (95,3%) Campylobacter jejuni, 1 krát Campylobacter coli (1,5%) a 2 krát bol dokázaný iba antigén Campylobacter species v stolici. Hospitalizáciu si vyžiadalo 14 ochorení (21,9%).

Yersinióza (A04.6)

Oproti minulému roku, kedy sme ochorenie u tejto alimentárnej infekcie nezaznamenali, sme v roku 2020 vykázali 2 ochorenia, čo je chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov.

Obidve ochorenia boli u mužov, po 1 krát vo vekových skupinách 20-24-ročných a 25-34-ročných osôb. V epidemiologickej anamnéze obidvaja chorí udávali konzumáciu mäsových výrobkov. Ako pôvodca ochorenia sa v oboch prípadoch uplatnila *Y. enterocolitica* sérovar 03. Jedno ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu.

Enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (A04.7)

Pod touto diagnózou sme v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce vykázali 17 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 41,8/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásených iba 8 ochorení s chorobnosťou 19,7/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 8 mužov (47,1%) a 9 žien (52,9%). Iba 1 ochorenie bolo vo vekovej skupine 15-19-ročných osôb a ostatné sa vyskytli v posledných dvoch vekových skupinách a to 4 krát v skupine 55-64-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 71,1/100 000 obyvateľov) a 12 krát u 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 163,0/100 000 obyvateľov).

Z celkového počtu prípadov sa 8 krát (47,1%) jednalo o nozokomiálne ochorenia. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a diagnóza bola u všetkých chorých stanovená na základe dôkazu toxínu *Clostridium difficile* v stolici (4 krát toxín A a 13 krát toxín A aj B).

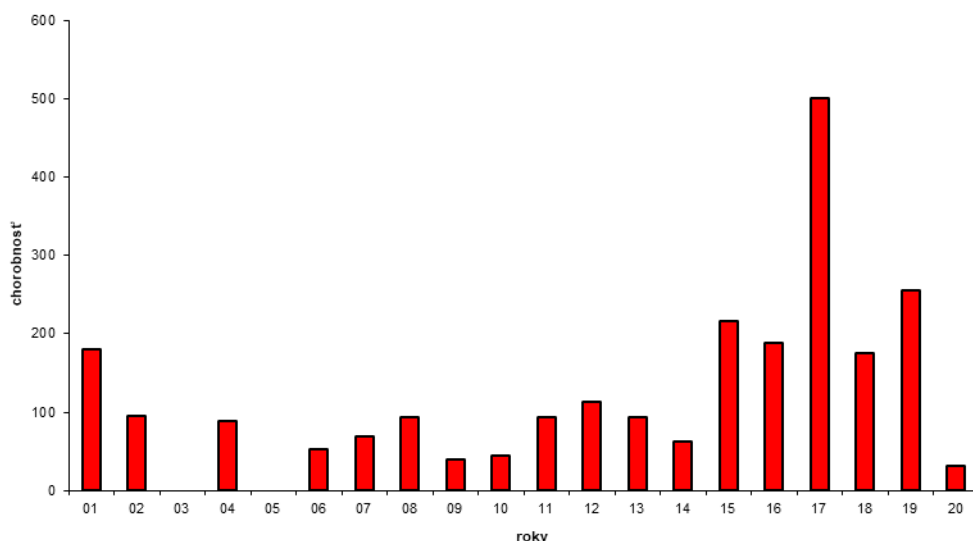
Giardióza (A07.1)

Pod touto diagnózou sme v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce ochorenie nezaznamenali. Vlni bolo hlásené 1 ochorenie s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov.

Vírusové a inými organizmami prenášané črevné infekcie (A08)

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese Zlaté Moravce hlásených 104 vírusových črevných infekcií (chorobnosť 256,0/100 000 obyvateľov), došlo v roku 2020 k významnému poklesu chorobnosti a vykázali sme iba 13 ochorení, čo je chorobnosť 32,0/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 267,6/100 000 obyvateľov (109 prípadov).

VÍRUSMI A INÝMI ORGANIZMAMI VYVOLANÉ ČREVNÉ INFEKcie
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Podľa pohlavia ochorelo 7 mužov (53,8%) a 6 žien (46,2%) 7 krát v detských vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku 6 krát v skupinách od 15 do 34 rokov veku. Ochorenia boli hlásené iba v 5-tich mesiacoch roka, najviac 5 krát v auguste (38,5%).

Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 6 krát (46,2%) ako rotavírusová enteritída, 2 krát (15,4%) ako gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk, 4 krát (30,8%) ako adenovírusová enteritída a 1 krát (7,6%) ako enteritída zapríčinená astrovírusmi.

Importované ochorenia sme v skupine vírusových črevných infekcií v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali.

Rotavírusová enteritída (A08.0)

Chorobnosť na rotavírusové infekcie v okrese Zlaté Moravce oproti minulému roku (43 ochorení, 105,8/100 000 obyvateľov) významne klesla a v roku 2020 sme zaznamenali iba 6 ochorení s chorobnosťou 14,8/100 000 obyvateľov.

Výskyt sme zaznamenali 4 krát v detských vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku a po 1 prípade u dospelých od 20 do 34 rokov veku.

Podľa kolektívov ochoreli 2 školáci a po 1 krát malé dieťa mimo kolektívu, dieťa navštevujúce MŠ, vysokoškolák a dospelý.

Všetky ochorenia boli sporadické, laboratórne potvrdené a 7 z nich si vyžiadalo hospitalizáciu. Iba 1 ochorenie malo nozokomiálny pôvod. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk (A08.1)

V porovnaní s minulým rokom, kedy sme v okrese Zlaté Moravce evidovali 57 ochorení na norovírusové infekcie (chorobnosť 140,3/100 000 obyvateľov), došlo v roku 2020 k významnému poklesu chorobnosti a vykázať sme iba 2 ochorenia, čo predstavuje chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov.

Ochorela školáčka a dospelá žena, ochorenia boli sporadické, laboratórne potvrdené a vyžiadali si hospitalizáciu. Nejednalo sa o nozokomiálne ochorenia.

Adenovírusová enteritída (A08.2)

V tejto skupine vírusových črevných infekcií sme v roku 2020 vykázať 4 ochorenia s chorobnosťou 9,4/100 000 obyvateľov, čo je rovnaký počet ako vlani.

Ochorenia mali výlučne sporadický charakter, boli laboratórne potvrdené a 2 z nich si vyžiadali hospitalizáciu.. Ochorelo 1 dieťa navštevujúce MŠ, školák a 2 dospelé osoby.

Iné vírusové enteritídy (A08.3)

V roku 2020 sme v tejto skupine alimentárnych infekcií vykázať 1 ochorenie na enteritídu vyvolanú astrovírusmi (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov).

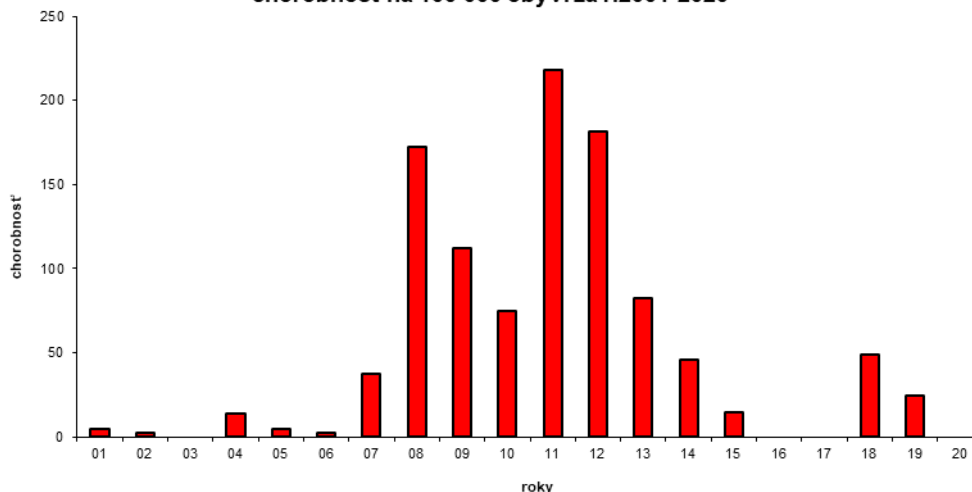
Ochorel dospelý muž, hospitalizovaný bol v NÚDCH v Bratislave a ochorenie bolo laboratórne potvrdené.

Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (A09)

V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali u tejto diagnózy žiadne ochorenie. V minulom roku bolo hlásených 10 prípadov s chorobnosťou 24,6/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 17,7/100 000 obyvateľov (7,2 prípadu).

HNAČKA A GASTROENTERITÍDA PRAVDEPODOBNE INFEKČNÉHO PŮVODU

chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

III.2. Skupina vírusových hepatítid

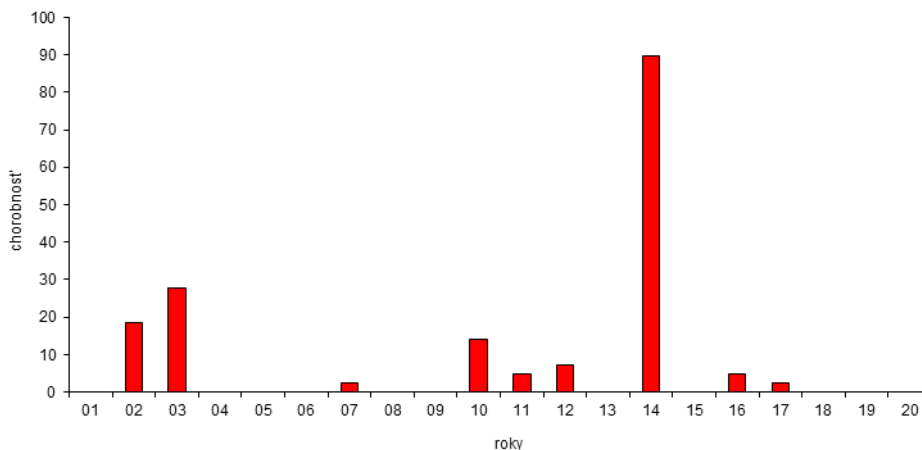
V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali priaznivý vývoj chorobnosti v skupine vírusových hepatítid. Vykázali sme iba 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatítidu B. U ostatných typov vírusových hepatítid bola chorobnosť nulová.

Akútna vírusová hepatítida A (B15)

Už tretí rok po sebe nebolo v okrese Zlaté Moravce hlásené ochorenie na akútnu VHA. Naposledy sme 1 ochorenie vykázali v roku 2017 (chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov) a priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,5/100 000 obyvateľov (0,6 prípadu).

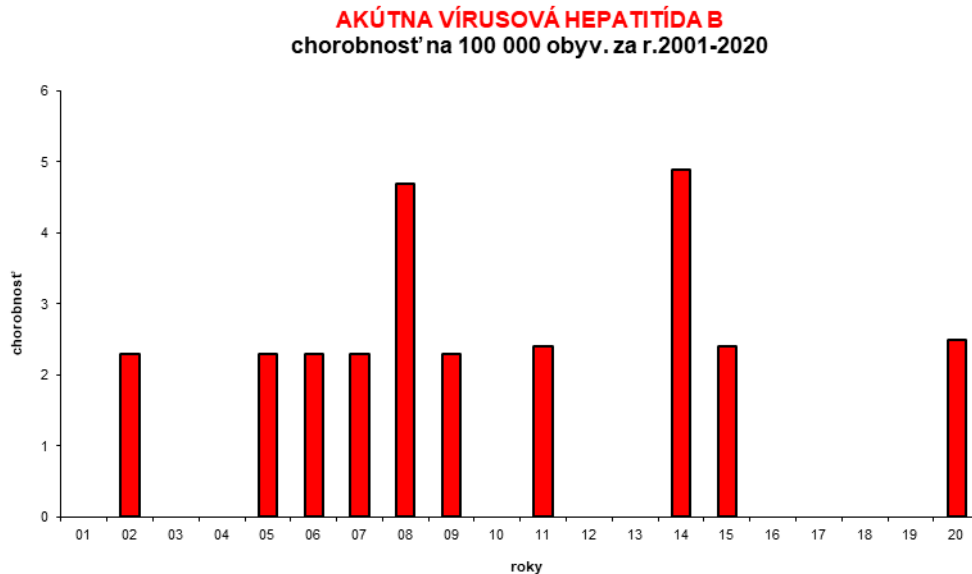
AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA A

chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Akútna vírusová hepatitída B (B16.9)

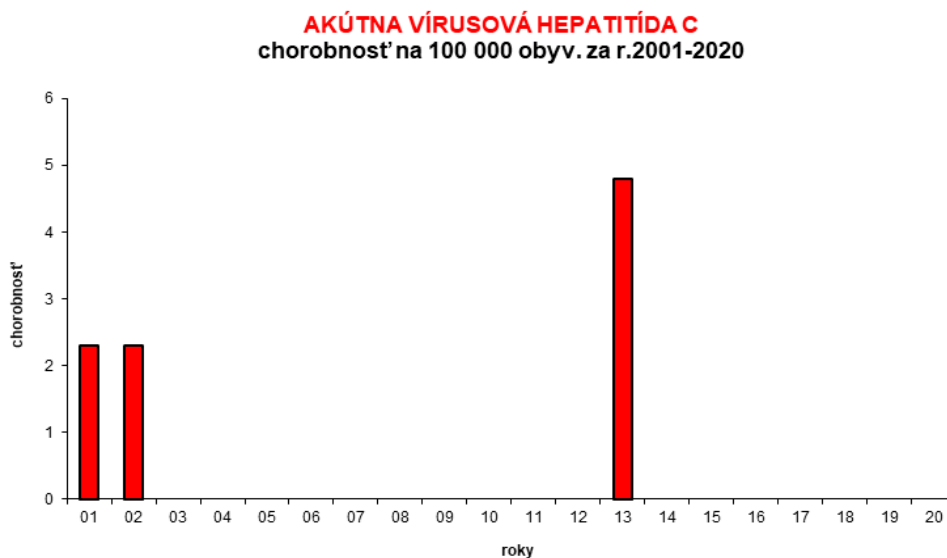
Po 4 rokoch nulovej chorobnosti sme v okrese Zlaté Moravce v roku 2020 vykázali 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu B (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov). Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 0,5/100 000 obyvateľov (0,2 prípadu).

Sporadické, neobjasnené, sérologicky potvrdené ochorenie sme vykázali v januári u 33-ročného neočkovaného muža. V ohnisku boli zabezpečené opatrenia u 2 kontaktov, z toho 1 krát bolo pozitívne vyšetrenie anti-HBs a 1 krát bol rozhodnutím nariadený lekársky dohľad a vakcinácia proti VHB.

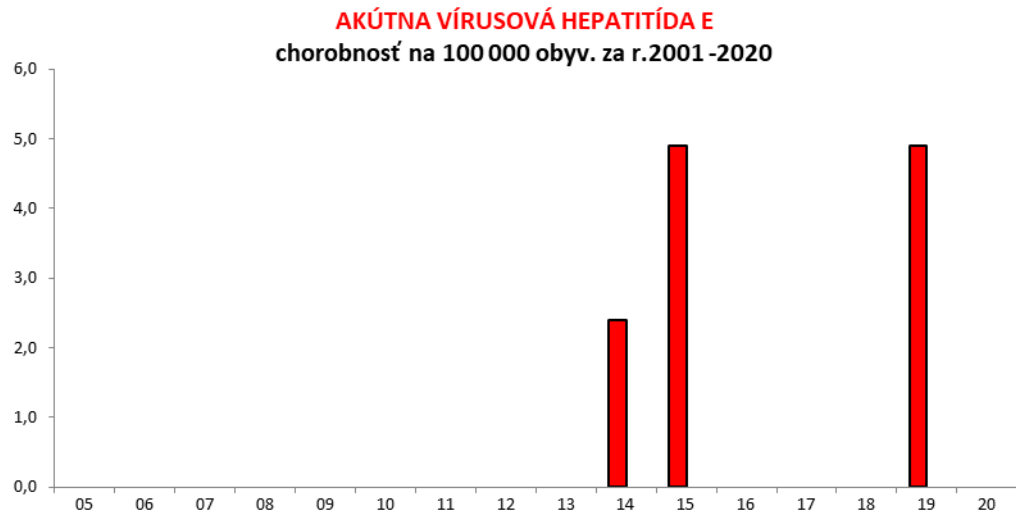
Akútna vírusová hepatitída C (B17.1)

Ochorenie na akútnu VHC sme v okrese nezaznamenali už siedmy rok po sebe. Naposledy sme vykázali 2 ochorenia v roku 2013 (chorobnosť 4,8/100 000 obyvateľov).

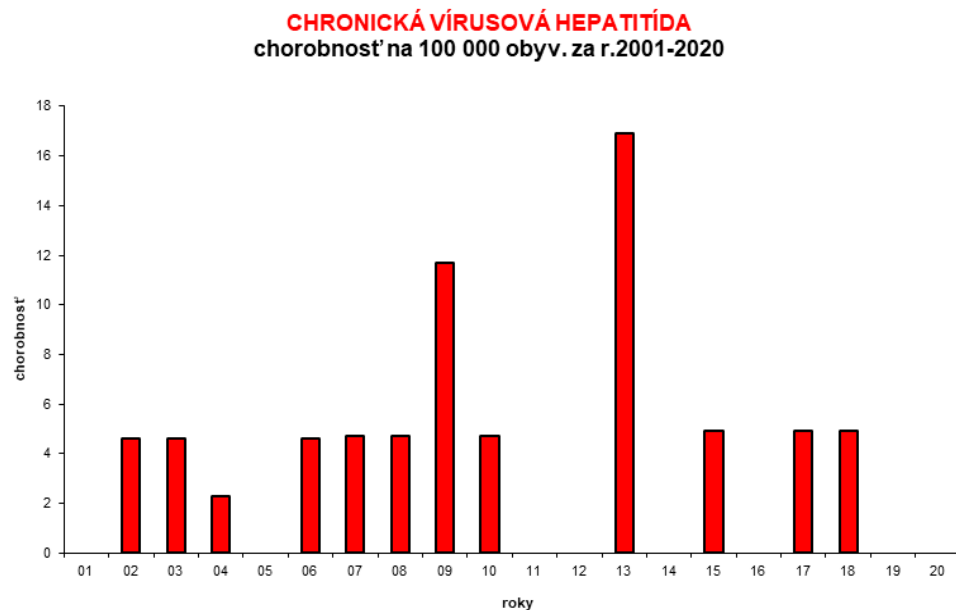
Akútna vírusová hepatitída E (B17.2)

Ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E sme prvýkrát v okrese Zlaté Moravce zaznamenali v roku 2014 (1 prípad, chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov). V rokoch 2015 a 2019 sme evidovali po 2 sérologicky potvrdené ochorenia (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov). V tomto roku sme ochorenie u tohto typu VH v okrese nezaznamenali.

Chronické vírusové hepatitídy (B18.1, B18.2)

Už druhý rok po sebe neboli v okrese hlásené ochorenia na chronické vírusové hepatitídy. Priemerná hodnota chorobnosti za posledných 5 rokov bola 2,9/100 000 obyvateľov (1,2 prípadu).

Nosič vírusovej hepatitídy B (Z22.5)

Rovnako ako vlani sme zaznamenali v okrese Zlaté Moravce 1 nosiča HBsAg, čo je chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov.

Nosičstvo u 81-ročnej ženy bolo zistené v rámci predoperačných vyšetrení, epidemiologickú anamnézu mala negatívnu. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, vakcinácia proti VHB) boli zabezpečené u 4 kontaktov.

III.3. Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie (úroveň zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania 93,7 % - 99,4 %) sa aj v tomto roku prejavil v okrese Zlaté Moravce v skupine nákaz preventabilných očkovaním nulovou chorobnosťou u:

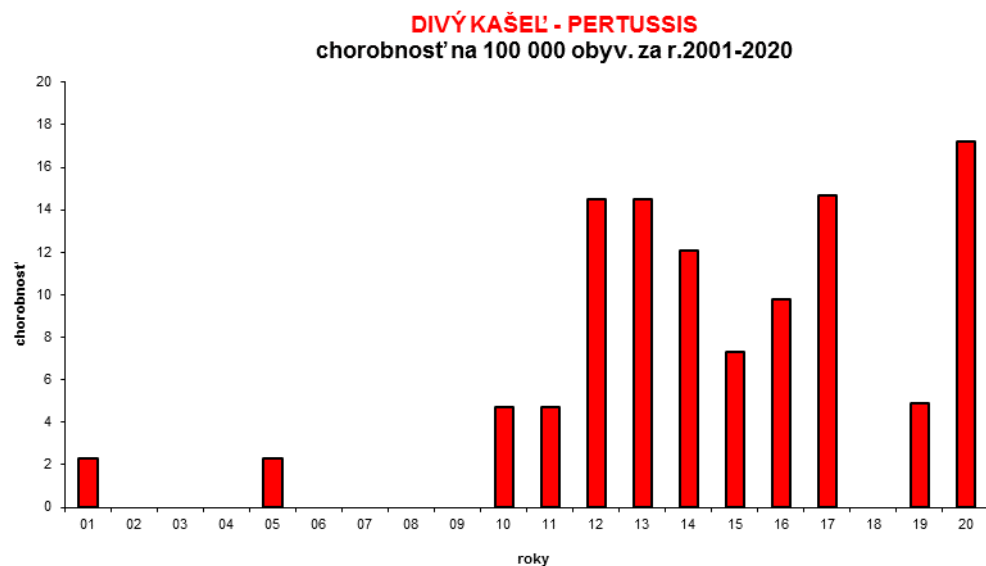
- tetanu (A35), za celé 20-ročné obdobie bol hlásený 1 prípad v roku 2011;
- diftérie (A36), ochorenie nebolo v okrese diagnostikované od roku 1965;
- osýpok (B05), neboli hlásené od roku 1984;
- rubeoly (B06), nebola evidovaná od roku 1999;
- parotitídy (B26), naposledy bol hlásený 1 prípad v roku 2017.

V tomto roku nebolo hlásené žiadne ochorenie na invazívne pneumokokové a hemofilové ochorenia.

Pertussis – divý kašeľ (A37)

Oproti minulému roku, kedy bola v okrese Zlaté Moravce chorobnosť na divý kašeľ chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov (2 ochorenia), v roku 2020 vykazujeme 7 ochorení (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 3 ochorenia a priemerná chorobnosť bola 7,4/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochoreli 4 muži a 3 ženy vo vekových skupinách dospelých osôb s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 67,9/100 000 obyvateľov(5 prípadov) u 65-ročných a starších osôb.

Na základe laboratórnych vyšetrení boli všetky ochorenia diagnostikované ako pertussis a to sérologickým vyšetrením.

Ochorenia sa vyskytli sporadicky s maximom výskytu 4 prípady (57,1%) v marci. V zdravotnej dokumentácii záznam o riadnom očkovaní proti pertussis bol v 1 prípade, 1 krát záznam o očkovaní v zdravotnej dokumentácii chýbal, 5 osôb nebolo očkovaných vzhľadom k veku. Hospitalizáciu si vyžiadali 4 ochorenia. Dve ochorenia boli nozokomiálneho pôvodu.

Parotitída – mumps (B26)

Za celé 20-ročné obdobie sme zaznamenali po 1 sporadickom ochorení na parotitídu iba 2 krát a to v roku 2004 a 2017 (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov). V tomto roku sme ochorenie v okrese nezaznamenali.

III.4. Skupina respiračných ochorení

Tuberkulóza (A15 - A19)

V roku 2020 sme v okrese zaznamenali 1 ochorenie na tuberkulózu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme v okrese evidovali 2 ochorenia na tuberkulózu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov.

Ochorel 1 muž vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov).

Počty hlásených ochorení na tuberkulózu v okrese Zlaté Moravce za posledných 5 rokov:

Rok	Počet prípadov	Chorobnosť
2015	2	4,9/100 000 obyvateľov
2016	5	12,2/100 000 obyvateľov
2017	4	9,8/100 000 obyvateľov
2018	0	0,0/100 000 obyvateľov
2019	2	4,9/100 000 obyvateľov

Ochorenie bolo diagnostikované ako tuberkulózna pleuritída (A15.6), diagnóza bola potvrdená pozitívnym PCR vyšetrením pleurálneho výpotku. Ochorenie bolo hlásené v apríli. Údaj o očkovaní proti TBC sa nepodarilo zistiť. Ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu a skončilo úmrtím na inú diagnózu (I50.4).

Erysipelas – ruža (A46)

U tejto diagnózy sme v roku 2020 v okrese zaznamenali 5 ochorení (chorobnosť 12,3/100 000 obyvateľov), čo je v porovnaní s minulým rokom (7 ochorení, chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov) pokles o 28,6%.

Podľa pohlavia ochorel 1 muž (20,0 %) a 4 ženy (80,0%) vo vekových skupinách nad 45 rokov veku, s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 51,9/100 000 obyvateľov v skupine 45-54-ročných osôb (3 ochorenia).

Ochorenia boli hlásené po 1 prípade (po 20,0%) v mesiacoch január, apríl, jún, júl a september .

Legionárska choroba (A48.1, A48.2)

V roku 2020 boli v okrese hlásené 2 ochorenia na legionársku chorobu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku ochorenie nebolo hlásené. Obe ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili uzdravením.

Ochorenie na legionársku chorobu bolo hlásené u 63-ročného muža. U pacienta boli prvé príznaky respiračnej insuficiencie s horúčkou od 15.10. -febrility, triaška, kašeľ, dyspnoe, vysoká zápalová aktivita, RTG nález pneumónie. Hospitalizovaný od 20.10. na Infekčnej klinike, PCR COVID- 22.10.2020 negat., následne 22.10.2020 preložený do ŠN Zobor. Dňa 28.10.2020 a 4.11.2020 už PCR COVID pozit., následne nárast CRP, febrility.

Dňa 9.11.2020 na HRCT obraz atypickej pneumónie. Pacient bol 19.11.2020 rehospitalizovaný na Infekčnej klinike FN Nitra. Pacient prekonal komunitnú legionársku chorobu pod obrazom atypickej pneumónie, necharakteristickej pre COVID pneumóniu. Dokázala sa neskôr na základe sérolog. vyšetrenia – dôkaz protilátok proti legionelám: Legionella pneumophila serolog.sk.1 v titri 1:512 (20.11.2020). Pacient sa neskôr infikoval vírusom infekcie COVID-19 (28.10.2020 a 4.11.2020 PCR COVID pozit). Epidemiologická anamnéza vzhľadom k legionelám je negatívna.

Ochorenie na nepneumonickú legionelózu- Pontiacku horúčku sme zaznamenali u 56-ročného muža, potvrdené dôkazom legionelového antigénu v moči 1.10.2020 - LEGEL: BINAX Lp.1 ELISA 10,97 pozit. Sérologické vyšetrenie na infektologickej ambulancii v Nitre (november 2020): L. pneumophilae 1:16 sg.3, sg 8 1:16, sg 9 1:16, L. bozemani 1:16, L. micdadei 1:32. Pacient udáva problémy s kašľom druhý rok po prekonanom zápale pľúc v roku 2019, výrazné zhoršenie stavu v marci 2020, kedy mal hlavne večer teploty 38°C, bolesti hlavy a vlhký kašeľ. Pacient bol liečený len symptomaticky. Odvtedy suchý dráždivý kašeľ. Hospitalizovaný ŠN Zobor pre diferenciálnu diagnostiku kašľa so záverom astma bronchiale, porucha bunkovej imunity. RTG vyšetrenie pľúc negatívne. V novembri infektológom nasadená ATB liečba Doxycyklínom. Plavárne a termálne bazény navštívil v tomto roku asi 2 krát. Pracuje ako vodič kamiónovej dopravy v rámci Európy, využíva verejne dostupné sprchy na čerpacích staniciach.

Herpes simplex (B00)

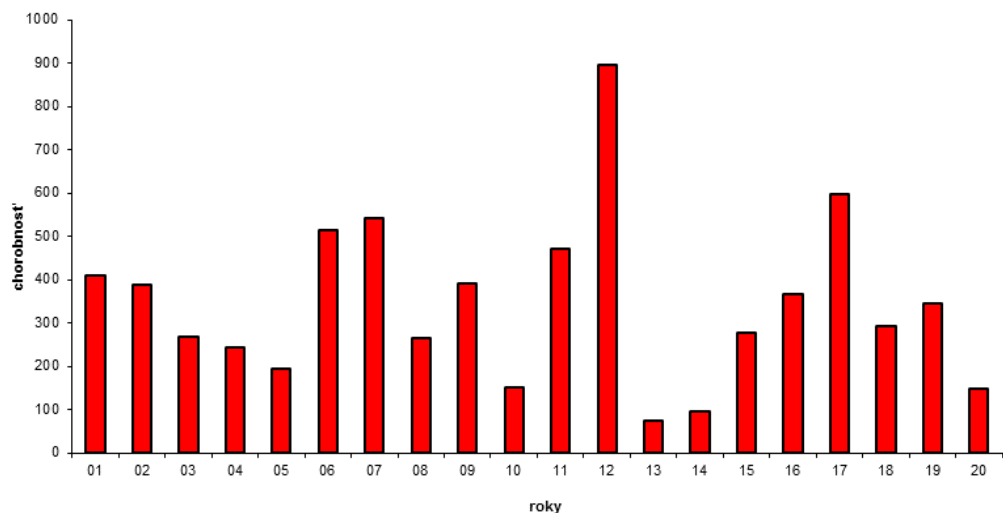
Lekári v okrese Šaľa v priebehu roku hlásili 1 ochorenie na herpes simplex (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov).

Ochorenie bolo hlásené u 12-ročnej školáčky a vyžiadalo si hospitalizáciu. Ochorenie bolo diagnostikované ako Iná forma herpetickovírusovej infekcie (B00.8).

Varicella – ovčie kiahne (B01)

V okrese Zlaté Moravce bolo v roku 2020 hlásených 60 ochorení na varicellu s chorobnosťou 44,3/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2019, kedy sme zaznamenali 140 prípadov (chorobnosť 344,6/100 000 obyvateľov), je to pokles o 57,1% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (167,4 prípadov, chorobnosť 410,9/100 000 obyvateľov) je to menej o 64,2%.

OVČIE KIAHNE - VARICELLA
chorobnosť na 100 000 oby. za r.2001-2020

Podľa pohlavia ochorelo 27 mužov (45,0%) a 33 žien (55,0%) vo vekových skupinách od 0 do 24 rokov veku. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky v detských vekových skupinách a to 1 663,3/100 000 obyvateľov (25 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí a 1 343,4/100 000 obyvateľov (25 prípadov) vo vekovej skupine 5-9-ročných detí. Výskyt sme evidovali s výnimkou mája, júla a augusta vo všetkých mesiacoch v roku, najviac 17 krát (28,3%) v januári.

Ochorenia boli hlásené 1 krát ako varicella s inými komplikáciami (B01.8) a 59 krát (98,3%) ako varicella bez komplikácie (B01.9).

Herpes zoster – plazivec pásový (B02)

V priebehu roku 2020 bolo v okrese Zlaté Moravce hlásených 18 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 44,3/100 000 obyvateľov), čo je oproti minulému roku (23 prípadov, chorobnosť 56,6/100 000 obyvateľov) pokles o 21,7%.

Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (44,4%) a 10 žien (55,6%). Ochorenia sme zaznamenali vo vekovej skupine 5-9-ročných detí a vo vekových skupinách od 20 rokov vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 88,8/100 000 obyvateľov (5 ochorení) bola vo vekovej skupine 55- 64-ročných osôb.

Ochorenia boli hlásené po celý rok okrem apríla a októbra s maximom 4 ochorenia v mesiaci január (22,1%). Ochorenia boli diagnostikované 1 krát ako zoster s postihnutím iných častí nervovej sústavy (B02.2), 1 krát ako zosterové choroby oka (B02.3) a 16 krát ako zoster bez komplikácie (B02.9).

Infekčná mononukleóza (B27.0)

V roku 2020 sme v okrese vykázali 3 ochorenia na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov). V porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 12 ochorení (chorobnosť 29,5/100 000 obyvateľov), došlo k poklesu chorobnosti o 75,0%.

Podľa pohlavia ochoreli 3 ženy. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 5 do 14 rokov veku a v skupine 25-34-ročných s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 58,5/100 000 (1 ochorenie) vo vekovej skupine 10-14-ročných osôb.

Výskyt bol zaznamenaný v mesiacoch január a február.

Na základe sérologických vyšetrení boli ochorenia diagnostikované ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0).

Chrípka a akútne respiračné ochorenia (J10, J11)

Lekári prvého kontaktu v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce hlásili 9 399 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 47 991,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2019, kedy sme zaznamenali 18 101 ochorení (chorobnosť 73 533,0/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), je to o 48,1% menej.

Z celkového počtu ochorení na ARO boli hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné stavy 916 krát (chorobnosť 4 677,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 9,7% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení.

Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter, alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení sme zaznamenali v mesiacoch február – 2192 ochorení (23,3%), január – 1 940 ochorení (20,6%), a marec – 1 371 ochorení (14,6%).

Výchovno-vzdelávací proces bol prerušený v 1 materskej škole a v 1 základnej škole.

Najvyššiu vekovošpecifickú chorobnosť sme zaznamenali v skupine 0-5-ročných detí 173 607,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (1 912 ochorení), pričom chorobnosť so stúpajúcim vekom klesala.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2020 bol klinický priebeh komplikovaný u 237 prípadov (2,5%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy (2,0% z počtu ochorení a 81,0% z počtu komplikácií) a otitídy (0,2% z počtu

ochorení a 8,0% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 11,0% z počtu komplikácií.

V roku 2020 neboli v okrese potvrdené pozitívne vzorky nosohltanových výterov.

COVID-19 (U07)

Epidémia ochorenia COVID-19 na Slovensku je súčasťou celosvetovej pandémie infekčného ochorenia COVID-19, ktoré spôsobuje vírus SARS-CoV-2. Prvý prípad bol na Slovensku potvrdený 6. marca 2020.

V okrese Zlaté Moravce sme zaznamenali celkovo 2 226 potvrdených ochorení na ochorenie Covid-19 s chorobnosťou 5 478,3/100 000 obyvateľov. Hospitalizáciu si vyžiadalo 55 ochorení.

Zaznamenali sme celkom 26 úmrtí na toto ochorenie, z toho 16 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 10 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu. Úmrtnosť mala hodnotu 64,1/100 000 obyvateľov a smrtnosť 1,2%.

COVID-19 potvrdený PCR (U07.1)

V roku 2020 bolo hlásených 1 020 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 2 510,3/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 476 mužov (46,7%) a 544 žien (53,3%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 3671,9/100 000 obyvateľov (218 prípadov) bola vo vekovej skupine 25-34-ročných osôb, 3 393,4/100 000 obyvateľov (196 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb

Prvé ochorenie bolo evidované v marci. Do augusta sme zaznamenávali väčšinou sporadický alebo rodinný výskyt. S príchodom 2. vlny začal postupne od septembra počet ochorení narastať a výskyt nadobudol epidemický charakter s maximom 519 ochorení vykázaných v decembri, ďalších 179 prípadov bolo hlásených v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020.

Importovaných bolo 16 ochorení, najviac 6 prípadov zo Spojeného kráľovstva, 5 z Rakúska, a po 1 prípade z Česka, Srbska, Švédska, Nového Zélandu a Švajčiarska.

Reinfekcie neboli zaznamenané. Nozokomiálneho pôvodu boli 4 ochorenia. Popísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Hospitalizovaných bolo 50 chorých.
Klinická forma: neurčená – 389x, respiračná - 274x, bezpríznaková - 221x, febrilná – 101x, senzorická - 28x, pľúcna – 3x, črevná -3x, faryngeálna- 1x, nezistená – 101x.

COVID-19 potvrdený antigénom (U07.11)

V roku 2020 bolo hlásených 1 206 ochorení na ochorenie Covid-19 potvrdených PCR s chorobnosťou 2 968,0/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 579 mužov (48,0%) a 627 žien (52,0%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 4 432,1/100 000 obyvateľov (256 prípadov) bola vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb, a 4 236,2/100 000 obyvateľov (269 prípadov) bola vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb.

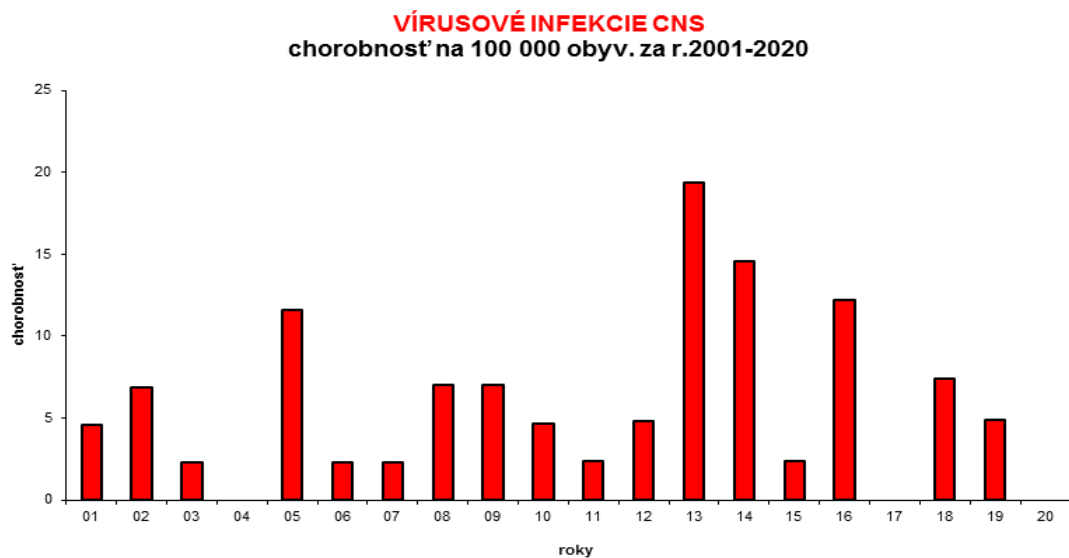
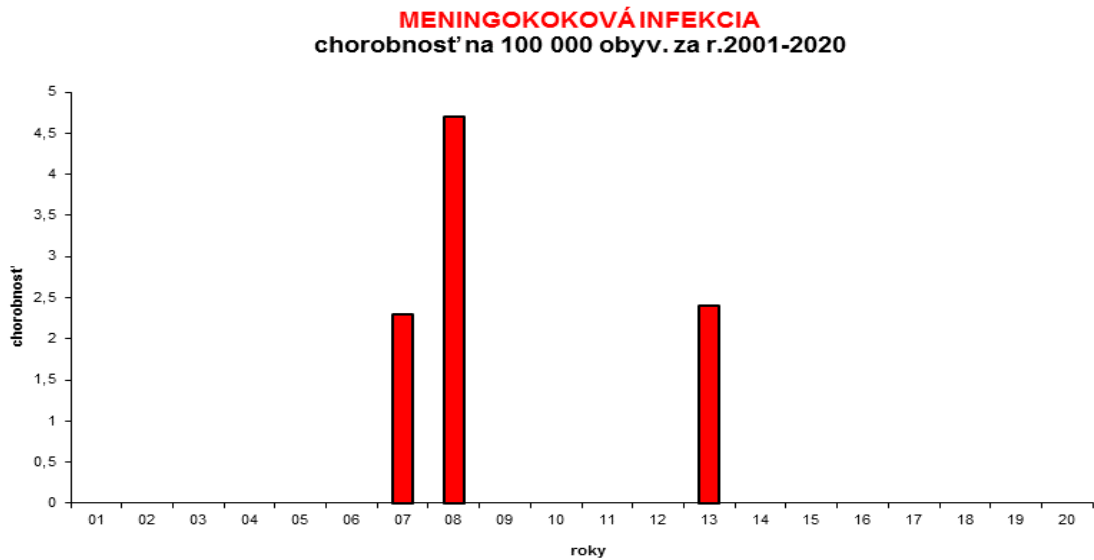
Prvé ochorenie bolo evidované v októbri, kedy sa začali prvý krát používať antigénové testy v rámci celoplošného testovania. Postupne počet ochorení narastal s maximom 1069 ochorení vykázaných v decembri, ďalšie 4 prípady boli hlásené v januári 2021 s udávajúcimi prvými príznakmi v decembri 2020.

Neboli zaznamenané importované ochorenia ani reinfekcie. Nozokomiálneho pôvodu bolo 11 ochorení. Popísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Hospitalizáciu si vyžiadalo 5 prípadov.
Klinická forma: neurčená – 944x, respiračná - 68x, bezpríznaková - 138x, febrilná – 30x, senzorická - 18x, nezistená – 8x.

III.5. Neuroinfekcie

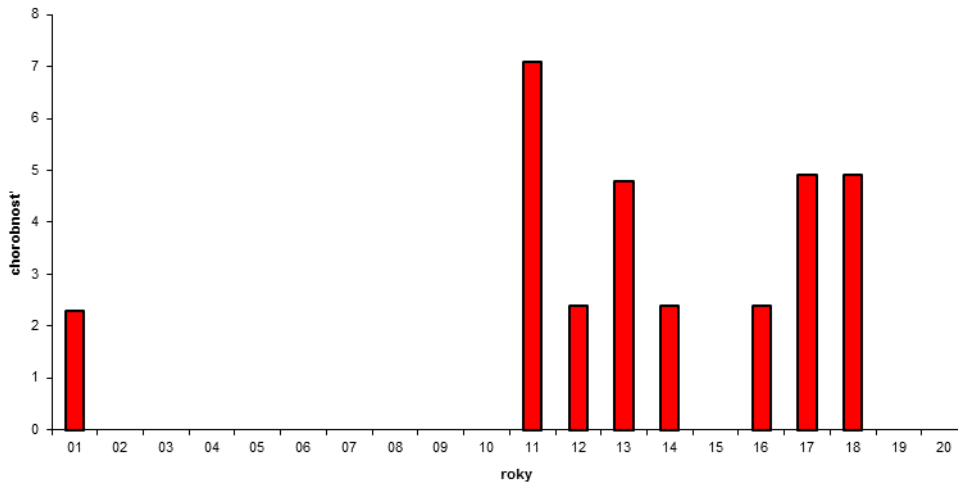
V skupine neuroinfekcií sme tak ako vlani ani v roku 2020 nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu. Naposledy bol 1 prípad vykázaný v roku 2013 (chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov). Aj skupine bakteriálnych meningitíd a vírusových infekcií CNS sme v okrese v priebehu roku 2020 nezaznamenali žiadne ochorenie.

Bakteriálny zápal mozgových plien (G00)

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Zlaté Moravce v priebehu roku 2018 zaznamenali 3 prípady s chorobnosťou 7,4/100 000 obyvateľov. Posledné 2 roky ochorenie hlásené nebolo.

BAKTERIÁLNY ZÁPÁL MOZGOVÝCH PLIEN
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

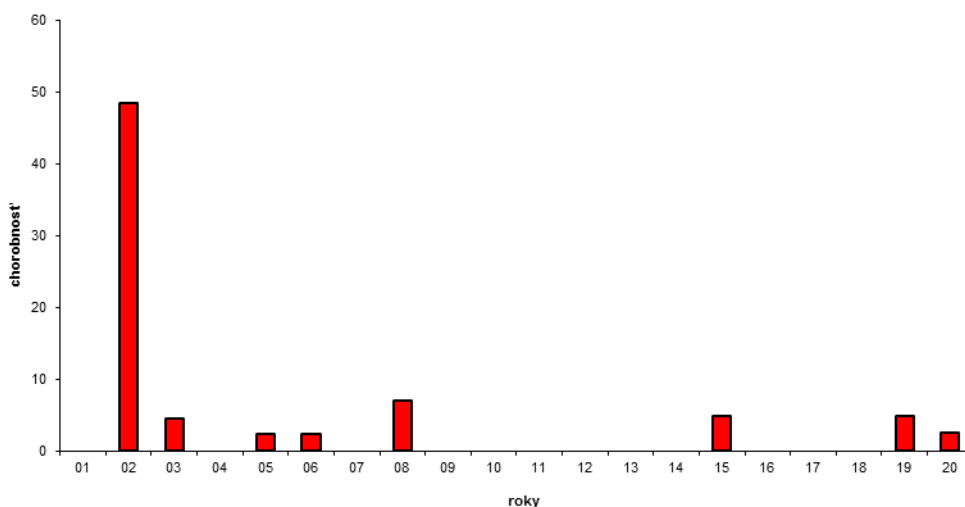
III.6. Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V skupine zoonóz sme v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali ochorenie na antrax (A22), brucelózu (A23), leptospirózu (A27), listériu (A32.1), ornitózu (A70), Q-horúčku (A78), Creutzfeldt - Jakobovu chorobu (A81), teniózu (B68), toxokarózu (B83) a toxoplazmózu (B58).

Tularémia (A21)

V porovnaní s minulým rokom, kedy boli hlásené 2 prípady (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov) ochorenia na tularémiu sme evidovali v roku 2020 1 prípad ochorenia s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov.

TULARÉMIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Ochorenie sme zaznamenali v mesiaci september na glandulárnu formu tularémie u 42 ročného muža (vekovošpecifická chorobnosť 15,8/100 000 obyvateľov). V epidemiologickej anamnéze bol údaj o manipulácii s krmivom a stelivom pre domáce zvieratá.

Prípad bol sérologicky potvrdený bez nutnosti hospitalizácie. Liečba prebehla ambulantne.

Lymská borelióza (A69.2)

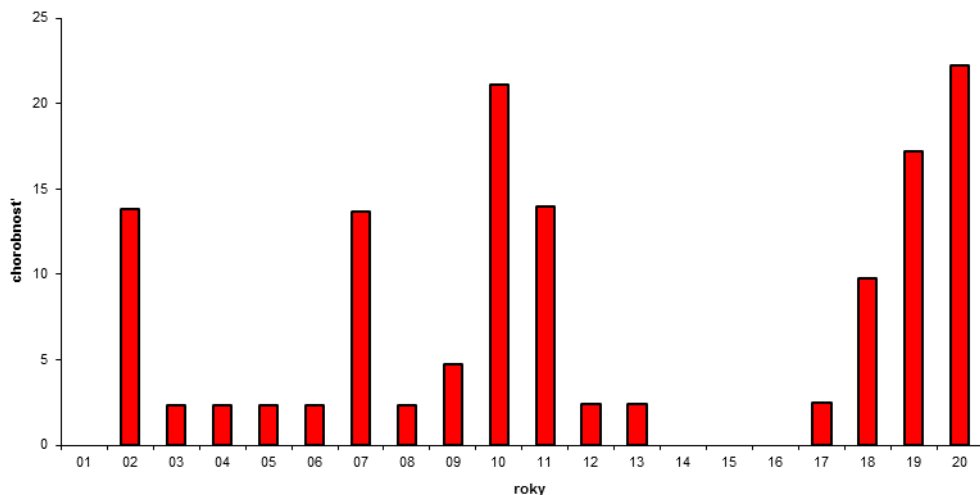
V roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 9 prípadov ochorenia na lymskú boreliózu s chorobnosťou 22,2/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo vykázaných 7 ochorení (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov) a 5-ročný priemer mal hodnotu 2,4 prípadu s chorobnosťou 5,9/100 000 obyvateľov (index 3,8).

V epidemiologickej anamnéze 7 chorí udávali poštípание kliešťom a v 2 prípadoch neznámym hmyzom. Klinicky sa ochorenia manifestovali vo všetkých prípadoch ako kožná forma s príznakmi erythema migrans.

Ochorenia sa vyskytli od mája do augusta s najvyšším počtom 6 prípadov v mesiaci júl (66,7%). Z hľadiska pohlavia ochoreli 4 muži a 5 žien. Najviac ochorení s celkovým počtom po 3 prípady boli zaznamenané vo vekových skupinách 35-44 ročných (vekovošpecifická chorobnosť 47,2/100 000 obyvateľov) a 55-64 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 53,3/100 000 obyvateľov) a po jednom prípade vo vekových skupinách 5-9 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 53,7/100 000 obyvateľov), 25-34 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 16,8/100 000 obyvateľov) a 45-54 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 17,3/100 000 obyvateľov).

Diagnóza bola potvrdená u všetkých pozitívnym sérologickým dôkazom protilátok proti LB zo séra. Hospitalizáciu si nevyžiadalo žiadny z prípadov.

LYMSKÁ BORELIÓZA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

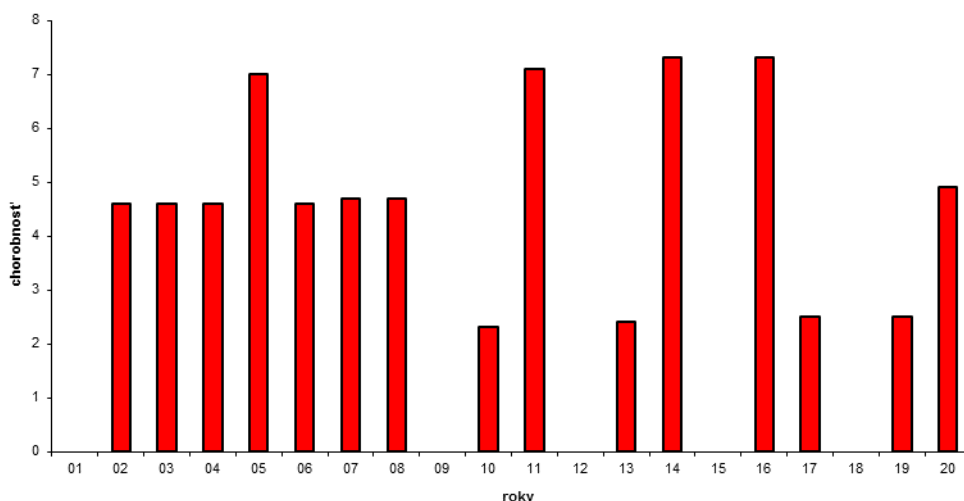
Stredo európska kliešťová encefalitída (A84.1)

Po minuloročnom výskyte 1 prípadu (chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov) evidujeme v okrese Zlaté Moravce 2 prípady ochorenia na kliešťovú encefalitídu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 1 prípad s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov (index 2,0).

Ochorenia sa klinicky manifestovali v mesiaci august ako meningeálna forma s typickým dvojfázovým priebehom ochorenia. Jednalo sa o 2 mužov vo vekových kategóriách 10-14 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 58,5/100 000 obyvateľov) a 35-44 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 15,8/100 000 obyvateľov).

Oba prípady ochorenia boli sérologicky potvrdené s nutnosťou hospitalizácie, pričom epidemiologická anamnéza ani u jedného z nich nebola objasnená.

KLIEŠŤOVÁ ENCEFALITÍDA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2001-2020

Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom (A98.5)

V okrese bolo v roku 2020 hlásené 1 ochorenie vyvolané vírusom Hantaan s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov.

V mesiaci júl sme zaznamenali ochorenie na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom u 67 ročného dôchodcu (vekovošpecifická chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov). Pacient bol prijatý na JIS Internej kliniky FN Nitra pre purulentnú meningitídu s príznakmi poruchy vedomia, febrilitami, nutnosťou oxygenoterapie s rozvojom septického stavu. Pre podozrenie z neuroinfekcie preložený na Infekčnú kliniku FN Nitra.

V epidemiologickej anamnéze udával výskyt hlodavcov pri práci v záhrade rodinného hospodárstva.

Diagnóza bola potvrdená sérologicky.

Echinokokóza (B67.5)

V skupine zoonóz sme v tomto roku zaznamenali 1 ochorenie na echinokokózu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Ochorenie bolo zaznamenané v mesiaci január u 61 ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 17,8/100 000 obyvateľov), ktorá v epidemiologickej anamnéze uviedla konzumáciu teľacieho tatárskeho bifteku v Rakúsku. Jedná sa o importovaný prípad s nutnosťou hospitalizácie.

Ochorenie bolo laboratórne potvrdené metódou PCR s nálezom *Echinococcus multilocularis*.

Kontakt alebo ohrozenie besnotou (Z20.3)

V porovnaní s minuloročným nulovým výskytom poranení sme v priebehu roku 2020 v okrese zaznamenali 2 poranenia zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov).

Poranenia boli zaznamenané u oboch pohlaví v mesiacoch máj a september, ktorí v epidemiologickej anamnéze udali pohryznutie neznámymi zvieratami (pes a mačka). Z hľadiska veku sa ochorenia vyskytli vo vekových skupinách 10-14 ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 58,5/100 000 obyvateľov) a 25-34 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 16,8/100 000 obyvateľov).

Rozdelenie podľa druhu poranenia:

Druh poranenia	Počet	%
Pohryznutie	2x	100,0

Lokalizácia poranení podozrivými zvieratami:

Lokalizácia poranenia	Počet	%
Ruka	1x	50,0
Noha	1x	50,0

Počet poranených osôb podľa druhu zvierat'a:

Druh zvierat'a	Počet poranených osôb	%
Pes	1x	50,0
Mačka	1x	50,0

Aplikácia vakcín	Počet osôb	%
Len vakcína	2x	100,0

Použitá vakcína:

Druh vakcíny:	Názov a výrobca	Počet vakcinovaných	%
Vakcína z mozgového tkaniva	VERORAB Pasteur-Mérieux, Francúzsko	2 krát	100,0

Revakcinácia bola vykonaná :

Druh vakcíny	Počet revakcinovaných
Verorab	0

Hospitalizáciu si nevyžiadalo žiadne poranenie a antirabická vakcinácia bola uskutočnená ambulantne.

U vakcinovaných osôb sa nevyskytli nežiadúce reakcie po očkovaní. V okrese Zlaté Moravce bolo okrem vykázaných prípadov hlásené ešte 1 poranenie známym vyšetreným zvierat'om bez nutnosti vakcinácie.

Regionálna veterinárna a potravinová správa v okrese Zlaté Moravce nehlásila v priebehu roku 2020 v okrese žiadne ohnisko besnoty.

III.7. Nákazy kože a slizníc

Svrab (B86)

V porovnaní s minulým rokom s počtom prípadov 24 (chorobnosťou 59,1/100 000 obyvateľov) sme v okrese Zlaté Moravce za rok 2020 zaznamenali 14 prípadov na svrab s

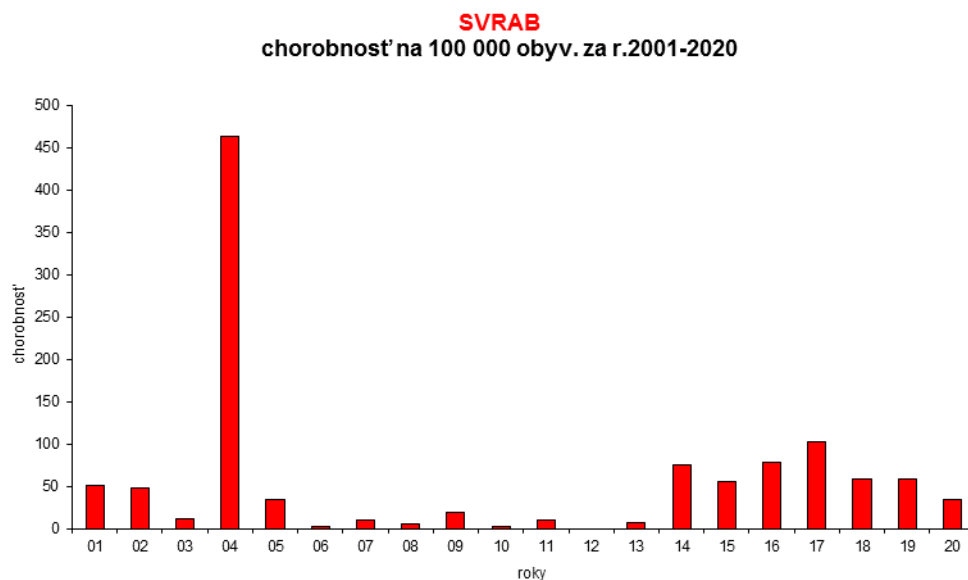
chorobnosťou 34,5/100 000 obyvateľov. V porovnaní s priemerom za posledných 5 rokov (29 prípadu, chorobnosť 71,2/100 000 obyvateľov) je to pokles o 41,7% (index 0,5). Z celkového počtu bolo 6 sporadických prípadov. Ostatné prebehli v troch epidémiách s počtom 8 chorých

Podľa pohlavia ochorelo 5 mužov (35,7%) a 9 žien (64,3%) vo všetkých vekových skupinách okrem 20-24 ročných osôb, 45-54 ročných osôb a 55-64 ročných osôb. Najviac po 3 prípady bolo zaznamenaných vo vekových skupinách 35-44 ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 47,2/100 000 obyvateľov) a 65+ ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 40,8/100 000 obyvateľov).

Výskyt bol zaznamenaný celoročne s maximom po 4 prípady (28,6%) v mesiacoch september a október.

Podľa kolektívov ochoreli 3 deti navštevujúce ZŠ (21,4%), 1 stredoškolač (7,2%) a 10 osôb mimo kolektív (3 deti a 7 dospelých) (71,4%).

Charakter výskytu	Počet ohnisk	Počet prípadov	%
sporadické ochorenia	6 krát	6 prípady	42,9%
2 prípady	1 krát	2 prípady	14,2%
3 prípady	2 krát	6 prípady	42,9%
Spolu :	9 ohnisk	14 prípadov	100,0%

Prameň pôvodcu nákazy sa podarilo objasniť v 4 prípadoch (28,6%), ostatné zostali epidemiologicky neobjasnené. V troch prípadoch (21,4%) boli ochorenia zaznamenané u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom. V jednom prípade išlo o epidémiu nozokomiálneho pôvodu s počtom chorých 6 osôb. Liečba ochorení prebehla bez nutnosti hospitalizácie.

Popis epidémií:

V mesiaci október sme zaznamenali ochorenie na svrab v rodine s nízkym hygienickým štandardom v meste Zlaté Moravce. Súčasne choreli na svrab 3 malé deti mimo kolektívu. Prameň pôvodcu ochorenia sa nepodarilo objasniť.

V mesiaci november sme vykázali 3 ochorenia na svrab, ktoré prebehli v menšej rodinnej epidémii od 23.10.2020 do 29.10.2020, ochorela dospelá žena a 2 školáci. Prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie boli po kontakte v rodine. Išlo o rodinu so štandardným hygienickým statusom.

III.8. Iné infekcie nezaradené

Iné septikémie (A41.0, A41.1, A41.5, A41.9)

V roku 2020 bolo v okrese Zlaté Moravce vykázaných 11 ochorení na iné septikémie čo je chorobnosť 27,1/100 000 obyvateľov. Je to o 64,5% menej než vlani, kedy sme evidovali 31 prípadov s chorobnosťou 76,3/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (72,7%) a 3 ženy (27,3%) vo vekových skupinách od 25 rokov vyššie.

Výskyt iných septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov				Spolu	Vekovo-špecifická chorobnosť
	A41.0	A41.1	A41.5	A41.9		
25-34 roční	-	-	-	1	1	16,8/100 000
35-44 roční	-	1	-	-	1	15,8/100 000
45-54 roční	-	1	-	-	1	17,3/100 000
55-64 roční	1	-	-	-	1	17,8/100 000
65-roční a st.	1	4	2	-	7	95,1/100 000
S p o l u :	2	6	2	1	11	27,1/100 000

Z celkového počtu ochorení mali 3 (27,3%) nozokomiálny pôvod a sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Ostatné prípady s počtom 8, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, boli podľa etiológie diagnostikované ako:

septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	(A41.0)	2 krát
septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	(A41.1)	6 krát
septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	(A41.5)	2 krát
nešpecifikovaná septikémia, septický šok	(A41.9)	1 krát

V etiológii ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod sa uplatnili:

Etiologické agens	Počet
<i>Staphylococcus aureus</i>	2
<i>Staphylococcus hominis</i>	3
<i>Staphylococcus koaguláza negatívny</i>	1
<i>Escherichia coli</i>	1
Hemokultúra kultivačne negatívna	1
S p o l u :	8

V jednom prípade pri dg. A41.9, bola odobratá hemokultúra s negatívnym výsledkom a prípad bol vykázaný na základe typických klinických príznakov a vysokých hodnôt zápalových parametrov.

Z celkového počtu 11 vykázaných ochorení skončilo 1 (9,1%) úmrtím na septikémiu nenozokomiálneho pôvodu (úmrtie je popísané v časti „Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru).

Syfilis (A53.0)

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy sme v okrese Zlaté Moravce vykáali iba 1 ochorenie na syfilis (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov), sme v roku 2020 zaznamenali až 11 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 27,1/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 7 mužov a 4 ženy vo vekových skupinách od 25 do 44 rokov veku a to 8 krát v skupine 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 134,7/100 000 obyvateľov) a 3 krát v skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 47,3/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená sérologickým vyšetrením.

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

<u>Rok:</u>	<u>počet ochorení:</u>	<u>chorobnosť:</u>
2015	3	7,3/100 000 obyvateľov
2016	-	-
2017	-	-
2018	1	2,5/100 000 obyvateľov
2019	1	2,5/100 000 obyvateľov

Gonokoková infekcia (A54.0)

V priebehu roku 2020 boli v okrese Zlaté Moravce hlásené rovnako ako vlani 3 ochorenia na gonokokové infekcie, čo je chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa vyskytli 2 krát u mužov a 1 krát u žien vo vekových skupinách od 10 do 24 rokov veku. Diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená pozitívnou izoláciou Neisseria gonorrhoeae z hnisavého výtoku.

Výskyt gonokokových infekcií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov	Chorobnosť
10-14-roční	1	58,5/100 000 obyvateľov
15-19-roční	1	55,2/100 000 obyvateľov
20-24-roční	1	43,8/100 000 obyvateľov
Spolu	3	7,4/100 000 obyvateľov

Ostatné pohlavne prenosné ochorenia (A56.0, A63,0)

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení boli v okrese Zlaté Moravce v roku 2020 hlásené:

A56.0 – Chlamýdiové infekcie dolných častí močovopohlavnej sústavy	2 krát
A59.0 – Urogenitálna trichomonóza	1 krát

Enterobióza (B80)

V tejto skupine parazitárnych ochorení bolo v roku 2020 hlásených 8 prípadov (chorobnosť 19,7/100 000 obyvateľov).

Všetky prípady sa vyskytli u detí od 1 do 14 rokov veku, najviac 5 krát vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 268,7/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola potvrdená mikroskopickým vyšetrením perianálneho zlepu a pôvodcom ochorenia bol *Enterobius vermicularis*.

Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru

V priebehu roku 2020 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 26 úmrtí na infekčné ochorenia a to výlučne na ochorenia Covid-19.

Covid-19 (U07.1- Covid-19 potvrdený PCR, U07.11-Covid-19 potvrdený antigénovým testom)

Od marca 2020 sme zaznamenali epidémiu ochorení vyvolaných vírusom Sars Cov-2, ktorá prebiehala ako súčasť celosvetovej pandémie ochorení Covid-19. Epidémia sa vyznačovala vysokou chorobnosťou a úmrtnosťou. Do 31.12.2020 sme zaznamenali v okrese Zlaté Moravce celkom 26 úmrtí na toto ochorenie, z toho 16 krát boli prípady vykázané ako úmrtia na infekčnú diagnózu a 10 krát ako úmrtia pravdepodobne na infekčnú diagnózu. Úmrtnosť mala hodnotu 64,1/100 000 obyvateľov a smrtnosť 1,2%.

I.9. Nozokomiálne infekcie

Za rok 2020 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Zlaté Moravce celkom 97 nozokomiálnych nákaz. Z nich bolo 75 (77,3 %) hlásených a 22 (22,7 %) vyhľadaných. Mikrobiologická diagnostika bola využitá v 58-ich prípadoch, t.j. 59,8 %.

Z celkového počtu 97 nozokomiálnych nákaz bolo 42 ochorení v Nemocnici Zlaté Moravce, a.s., 42 ochorení v Zariadení sociálnych služieb (ZSS) „Svetlo“ Olichov a 13 ochorení v ZSS Domov v prírode Obyce.

Aj keď sa jedná hlavne o pasívny zber údajov, je prevalencia nozokomiálnych ochorení 4,8 čo je o 0,3 viac ako v roku 2019.

Epidémie nozokomiálneho charakteru v okrese Zlaté Moravce bola zaznamenaná 2-krát:

ZSS Svetlo Olichov- J 06

V ZSS Svetlo Olichov bol hlásený epidemický výskyt akútnych respiračných infekcií horných dýchacích ciest u klientov aj personálu zariadenia. Z celkového počtu 271 exponovaných osôb (201 klientov a 70 osôb personálu) ochorelo 39 klientov a 16 osôb ošetrojúceho personálu. V klinickom obraze dominovala nádcha, bolesti svalov, kašeľ a teplota od 37,2 do 39,8°C. Klienti boli ošetrení zmluvným lekárom zariadenia, chorý personál bol vylúčený z práce. Od 4-och akútne chorých klientov bol odobratý nosohltanový výter na chrípku s negatívnym výsledkom. V zariadení boli rozhodnutím nariadené protiepidemické opatrenia.

ZSS Domov v prírode Obyce – U 0711

Na základe pozitívnych výsledkov antigénového testovania na COVID-19 u klientov ZSS Domov v prírode n.o. Obyce zo dňa 20.12.2020 vykonali pracovníci RÚVZ v Nitre epidemiologické vyšetrovanie. V rámci šetrenia bolo zistené, že z celkového počtu 57 klientov zariadenia bolo 7 pozitívne testovaných antigénovými testami a následne dňa 30.12. boli pozitívne antigénom testovaní ešte 3 klienti. U ďalších dvoch negatívne testovaných klientov, ktorí boli následne hospitalizovaní vo FN v Nitre (s inými diagnózami) bola pri prijatí zistená RT PCR SARS COV pozitivita. Z celkového počtu 37 zamestnancov bolo v priebehu decembra pozitívne testovaných antigénovými testami 23 zamestnancov. V zariadení boli zápisnične nariadené protiepidemické opatrenia.

Rozdelenie nozokomiálnych nákaz:

Skupinu **črevných infekcií** s počtom prípadov 8 (8,2%) tvoria enterokolitídy zapríčinené toxínmi *Clostridium difficile*. Ako etiologické agens bola u všetkých pacientov zo stolice potvrdená infekcia toxínom *Clostridium difficile*.

Skupinu ochorení **dolných dýchacích ciest** tvorí 17 prípadov (17,5%) a to 10-krát bronchopneumónia a 7-krát bronchopneumónia po umelej ventilácii pľúc. Izolovanými etiologickými agens boli: 7x *Klebsiella pneumoniae*, po 3x *Pseudomonas aeruginosa* a *E.coli*, sporadicky *Staphylococcus aureus*, iný špecifikovaný stafylokok a *Enterobacter cloacae*. Jedenkrát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

V skupine **ochorení horných dýchacích ciest** evidujeme 58 ochorení (59,8%) - 40x infekcia horných dýchacích ciest, 15x koronavírusová infekcia, 2x čierny kašeľ a 1x zápal hrtana. Všetky kovidové infekcie boli potvrdené RT PCR alebo antigénovým testom, 2x bola izolovaná *Bordetella pertussis*, sporadicky *Pseudomonas aeruginosa* a *Staphylococcus aureus*. Jedenkrát nebol výsledok vyšetrenia zistený a 38x nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

V skupine **urologických infekcií** evidujeme 8 (8,2%) infekcií močových orgánov po zavedení permanentného močového katétra. Kultivačne boli izolované: 4x *E.coli*, 2x *Klebsiella pneumoniae*, sporadicky *Proteus mirabilis* a *Pseudomonas aeruginosa*.

V skupine infekcií **kože a slizníc** boli hlásené 2 (2,1%) inflamované dekubity – bez odberu materiálu na mikrobiologické vyšetrenie.

Ochorenia na **sepsu** evidujeme 3-krát (3,1%), všetky skončili uzdravením. Dve ochorenia na OAIM a 1 na internom oddelení. Mikrobiologická diagnostika bola využitá vo všetkých prípadoch. Z hemokultúr boli izolované 2x iné špecifikované stafylokoky a 1x *E.coli*.

Skupinu **iné** tvorí 1 nozokomiálne ochorenie –(1%) - flebitídu s kultivačným nálezom *Staphylococcus aureus*.

Úmrtie na nozokomiálnu nákazu v okrese Zlaté Moravce nevykazujeme ani v jednom prípade.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz nezasadala.

Poranenie zdravotníckeho pracovníka kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym

stavom infekciozity bolo hlásené v troch prípadoch.

Rozdelenie NN podľa diagnózy:

Infekcia hor. dýchacích ciest	40	1-interné odd., 39- ZSS Olichov
Koronavírusová infekcia	15	2-interné odd., 13-ZSS Obyce
Bronchopneumónia	10	4-interné odd., 4-ODCH, 1-OAIM, 1-ZSS Olichov
Infekcia močových orgánov	8	5-ODCH, 2-OAIM, 1- interné odd.
Enterokolitída zapr. CD	8	5-ODCH, 2-interné odd., 1-OAIM
Bronchopneumónia po UPV	7	7-OAIM
Sepsa	3	2-OAIM, 1x-interné odd.
Inflamovaný dekubit	2	1-interné odd., 1- OAIM
Čierny kašeľ	2	2- ZSS Olichov
Flebitída	1	1-interné odd.
Zápal hrtana	1	1-OAIM

Rozdelenie NN podľa výskytu:

OAIM	15	7-bronchopneumónia po UVP, 2-sepsa, 2-infekcia moč. orgánov, 1-inflamovaný dekubit, 1- enterokolitída zapríč. Clostridium difficile, 1-bronchopneumónia, 1-tracheitída
Odd.dlhodobu chorých	14	5- enterokolitída zapríč. Clostridium difficile, 5-infekcia močových orgánov,4-bronchopneumónia
Interné odd.	13	1-infekcia horných dýchacích ciest, 1-sepsa, 1-infekcia močových orgánov, 4-bronchopneumónia, 2-enterokolitída zapríč. Clostridium difficile, 2-koronavírusové infekcie, 1-inflamovaný dekubit, 1-flebitída
ZSS „Svetlo“ Olichov	42	39-infekcia horných dýchacích ciest 2-čierny kašeľ,1-bronchopneumónia
ZSS Obyce	13	13-koronavírusová infekcia

Tab. III.9.1 Proporcia výskytu NN v lôžkových zariadeniach z počtu hospitalizovaných v okrese Zlaté Moravce v roku 2020

Názov PZS	Počet NN	Počet hospit.	%
Nemocnica Zlaté Moravce, a.s.	42	1 740	2,4
ZSS „Svetlo“ Olichov	42	201	20,9
ZSS Obyce	13	57	22,8
Spolu lôžkové zariadenia	97	1 998	4,9
Spolu dialyzačné pracoviská	-	32 (4 102) dialýz	-
S p o l u	97	2 030	4,8

Tab. III.9.2 Proporcia výskytu NN podľa oddelení z počtu hospitalizovaných v okrese Zlaté Moravce v roku 2020

Oddelenie	Počet NN	Počet hospit.	%
Interné + interné JIS	13	927	1,4
Chirurgické	-	605	-
OAIM	15	42	35,7
ODCH	14	166	8,4
Nemocnica Zl. Moravce spolu	42	1 740	2,4
ZSS „Svetlo“ Olichov	42	201	20,9
ZSS Obyce	13	57	22,8
Spolu ZSS	55	258	21,3
Dialyzačné služby	-	32 (4 102) dialýz	-
S p o l u	97	2 030	4,8

Tab. III.9.3 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v okrese Zlaté Moravce za rok 2020

Diagnóza - MKCH	Diagnóza – slovom	Počet abs.	Proporcia %
A047	Enterokolitída zapríč. Clostridium difficile	8	8,2
A370	Divý kašeľ vyvolaný Bordetella pertussis	2	2,1
A411	Septikémia vyvolaná iným špecif.stafylokokmi	2	2,1
A415	Septikémia (iné g- mikroorganizmy)	1	1,0
J04	Akútny zápal hrtana a priedušnice	1	1,0
J06	Akútna infekcia horných dýchacích ciest	40	41,2
J150	Pneumónia (Klebsiella pneumoniae)	5	5,2
J151	Pneumónia (Pseudomonas)	1	1,0
J155	Pneumónia (E.coli)	2	2,1
J156	Pneumónia (iné g- baktérie)	1	1,0
J159	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	1	1,0
L89	Dekubitálny vred-preležanina	2	2,1
T802	Infekcia po infúzii,transfúzii, liečeb.injekcii –flebitída	1	1,0
T835	Infekcia močových orgánov	8	8,2
7T857	Pneumónia po umelej ventilácii pľúc	7	7,2
U071	COVID-19 potvrdený PCR	4	4,1
U0711	COVID-19 potvrdený antigénovým testom	11	11,3
S p o l u		97	100,0

Tab. III.9.4 Výskyt NN podľa oddelení v okrese Zlaté Moravce v roku 2020

Oddelenie	Nemocnica Zlaté Moravce, a.s.		ZSS „Svetlo“ Olichov		ZSS Obyce		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Interné	13	100,0	-	-	-	-	13	13,4
chirurgické	-		-	-	-	-	-	-
OAIM	15	100,0	-	-	-	-	15	15,5
ODCH	14	100,0	-	-	-	-	14	14,4
ZSS	-	-	42	76,4	13	23,6	55	56,7
Spolu	42	100,0	42	100,0	13	100,0	97	100,0

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru a posudková činnosť

V okrese Zlaté Moravce zabezpečovali v roku 2020 zdravotnícku starostlivosť:

- Nemocnica Zlaté Moravce a.s.
- Neštátne ambulantné zdravotnícke zariadenia v poliklinike
- Ambulancie na území mesta Zlaté Moravce a v spádových obciach okresu (Topolčianky, Obyce, Tesárske Mlyňany, Beladice, Sľažany a Hronský Beňadik)
- Vox Lauri, s.r.o., Jednodňová zdravotnícka starostlivosť v odbore gynekológia a pôrodníctvo
- B. Braun Avitum s.r.o., dialyzačné stredisko, Zlaté Moravce
- Zariadenie sociálnej starostlivosti „Svetlo“ Volkovce – Olichov, Domov v prírode Obyce
- Domovy sociálnej starostlivosti (2x Zlaté Moravce a Machulince)

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)

ŠZD v okrese Zlaté Moravce bol vykonaný komplexnými previerkami 21x, dvakrát v súvislosti s výskytom nozokomiálnych ochorení a 2x mikrobiálnym monitoringom **Tab. IV.1.1**, v nasledujúcich zdravotníckych zariadeniach (ZZ):

Nemocnica AGEL Zlaté Moravce a.s. – je súkromným ZZ pavilónového typu, ktorej majoritným akcionárom je spoločnosť AGEL SK a.s.

Lôžková kapacita nemocnice je aktuálne 70 lôžok z toho 18 v rámci chirurgického oddelenia, 6 na oddelení multidisciplinárnej intenzívnej starostlivosti (OMIS), ktoré vzniklo zlúčením OAIM s JIS interným, oddelenie vnútorného lekárstva disponuje 21 lôžkami a oddelenie dlhodobo chorých 25 (ODCH).

Nelôžkové oddelenia sú štyri: fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia, rádiológia vrátane SONO, oddelenie laboratórnej medicíny pozostávajúce z pracovísk hematológie a transfúziológie a klinickej biochémie.

Nemocnica má 9 ambulancií: amb. vnútorného lekárstva, ortopedickú, amb. úrazovej chirurgie, amb. anestéziológie a intenzívnej medicíny, kardiologickú, hematologickú a transfúziologickú amb., chirurgickú amb. I, chirurgickú amb. II., amb. fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie a amb. diabetológie a porúch látkovej premeny a výživy.

Dve chirurgické operačné sály (OS) s trojstupňovou filtráciou vzduchu. Na OS je zabezpečený denný monitoring sterilizačných procesov chemickými, šaržovými indikátormi a Bowie dick testom. RUVZ v Nitre vykonáva monitoring sterilizačnej techniky na operačných sálach biologickými testami jedenkrát mesačne a 1x ročne na oddelení laboratórnej medicíny. Samostatné oddelenie centrálnej sterilizácie sa v areáli nemocnice nenachádza. Sterilizáciu pre OS ako aj pre jednotlivé oddelenia nemocnice vykonávajú pracovníci operačných sál, kde na sterilizáciu využívajú 2 autoklávy.

Prevažná časť problematiky dodržiavania HER na oddeleniach a ambulanciách bola pre zlú epidemiologickú situáciu riešená telefonickou alebo mailovou komunikáciou.

Poliklinika, Bernolákova 24, Zlaté Moravce – je zdravotnícke zariadenie, ktoré združuje 49 neštátnych ambulancií (3 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 4 ambulancie detských lekárov, 6 zubných, 34 odborných ambulancií a 2 ambulancie dentálnej hygieny). Sterilizačnú techniku využíva 9 odborných, 6 zubných ambulancií a 2 ambulancie dentálnej hygieny.

Kontroly HER boli vykonané v štyroch ambulanciách detských lekárov, v 2 ambulanciách zubných lekárov, v 2 ambulanciách dentálnej hygieny a v 5-tich ambulanciách odborných lekárov.

Zdravotné stredisko ŽITAVA, Hviezdoslavova 62, Zlaté Moravce - združuje 5 ambulancií (1 ambulancia praktického lekára pre dospelých, 1 detská ambulancia, 1 odborná a 2 zubné ambulancie). Kontrola HER bola vykonaná v detskej, odbornej a v dvoch zubných ambulanciách.

Ostatné neštátne ambulancie: v meste Zlaté Moravce sa nachádza ďalších 18 ambulancií súkromných lekárov (3 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 5 zubných a 10 odborných ambulancií). Sterilizačnú techniku využíva 5 zubných a 2 odborné ambulancie. Kontrola HER bola vykonaná v jednej zubnej ambulancii.

V obciach okresu sa nachádza 14 ambulancií, z toho je 7 ambulancií všeobecných lekárov (2x Topoľčianky, 1x Sľažany, Tesárske Mlyňany, Beladice, Obyce a Hronský Beňadik), 4 detské ambulancie (Obyce, Sľažany, Topoľčianky a Beladice), 2 zubné ambulancie (Topoľčianky a Tesárske Mlyňany) a 1 odborná ambulancia v Topoľčiankach. Sterilizačnú techniku využívajú 3 ambulancie. Kontrola HER bola vykonaná v štyroch detských a v jednej zubnej ambulancii.

B.Braun AVITUM, s.r.o., dialyzačné stredisko je neštátne ZZ, ktoré poskytuje dialyzačné služby pre pacientov mesta a okolia. Nachádza sa v priestoroch mestskej nemocnice. Stredisko má celkom 8 lôžkok v 4 boxoch, z toho 2 lôžka slúžia na izoláciu infekčných pacientov. Súčasťou zariadenia je nefrologická ambulancia, šatne a filtre pre pacientov, čakárne, pomocné miestnosti a úpravňa vody. Stredisko funguje v dvojzmennej prevádzke. Kontroly hygienicko-epidemiologického režimu (HER) neboli v tomto roku vykonané z dôvodu zlej epidemiologickej situácie COVID-19.

Vyhodnotenie hygienicko - epidemiologického režimu:

V okrese Zlaté Moravce bolo v roku 2020 odobratých 8 vzoriek z prostredia (z toho 1 vzorka dezinfekčného roztoku). Otestovali sme 27 sterilizačných prístrojov a 2 prístroje boli kontrolované opakovane. **Tab. IV.2 – IV.6.**

Tab. IV.1.2 uvádza výsledky biologického testovania sterov z prostredia: z 8-ich odobratých vzoriek z prostredia na ODCH bolo 7 vzoriek testovaných pozitívne (87,5%).

Tab. IV.1.5. uvádza kontrolu sterilizačnej techniky. Na operačných sálach a ambulanciách okresu evidujeme 41 AUT a 60 HS. V roku 2020 sme otestovali 27 (26,7%) prístrojov a opakovane boli skontrolované 2 AUT. Celkovo sme vykonali 40 kontrol sterilizačnej techniky.

Tab. IV.1.6 uvádza mikrobiologickú kontrolu dezinfekcie a dezinfekčných roztokov.

Z celkového počtu 8-ich odobratých vzoriek bolo 7 pozitívnych (87,5 %). Grampozitívna mikroflóra bola izolovaná vo všetkých 7 vzorkách. Z izolovaných bakteriálnych kmeňov prevládali stafylokoky (6x) a mikrokok (1x).

Sterilizácia na jednotlivých oddeleniach a ambulanciách sa vykonávala podľa platnej vyhlášky MZ SR č.553/2007. O sterilizačných cykloch sa vedú sterilizačné denníky. V rámci vlastného monitoringu účinnosti sterilizačnej techniky sa používajú chemické indikátory.

Upratovanie v rámci nemocnice je zabezpečené svojpomocne vlastným personálom podľa vlastného sanitačno-dezinfekčného programu. Na oddeleniach majú zabezpečenú diferenciáciu upratovacích pomôcok podľa pracovísk a využívajú systém dvoch vedier. Dezinfekčné prípravky sú v pravidelných intervaloch striedané. Upratovanie v neštátnych ambulanciách je zabezpečené individuálne a v poliklinike upratuje spoločné priestory súkromná firma.

Manipulácia s bielizňou - na lôžkových oddeleniach sa použitá bielizeň odstraňuje a počíta vo vyhradených miestnostiach. Pranie bielizne od 1.11.2020 zabezpečujú Práčovne a čistiarne

s.r.o. Nitra. Transport použitej bielizne je zabezpečený kontajnermi. Čistá bielizeň sa skladuje v skrinách na jednotlivých oddeleniach. Na jednotlivých ambulanciách polikliniky je pranie osobných ochranných pracovných prostriedkov a bielizne zabezpečené individuálne.

Manipulácia s odpadom - v nemocnici sa využíva separovaný zber odpadu. Odpadkové nádoby sú vybavené jednorazovými igelitovými vrecami. Nebezpečný biologický odpad sa ukladá do plastových obalov na jedno použitie. Likvidácia odpadov zabezpečuje firma PolyStar. Komunálny odpad likviduje mesto Zlaté Moravce. Nešťátne ambulance majú zmluvne zabezpečený odvoz a likvidáciu biologického odpadu súkromnými firmami, ktoré majú na to oprávnenie.

Vzduchotechnické zariadenie – na 2 operačných sálach nemocnice je trojstupňová filtrácia vzduchu a je zabezpečený pravidelný servis filtračných zariadení.

Dezinfekcia - na lôžkových oddeleniach, operačných sálach a ambulanciách sa dodržiava zásada striedania dezinfekčných prostriedkov. Spôsob, interval, expozičný čas a druh použitého dezinfekčného prípravku je uvedený v prevádzkovom poriadku jednotlivých oddelení a ambulancií.

Umývanie a dezinfekcia rúk zdravotníckeho personálu je zabezpečená systémom dávkovačov tekutých mydiel a dezinfekčných prostriedkov. Na utieranie rúk sa používajú jednorazové papierové utierky.

- Pri kontrolách HER sme zdravotníckych pracovníkov upozorňovali:
- - na nutnosť striedania dezinfekčných prípravkov v pravidelných intervaloch
- - na presné dodržiavanie koncentrácie a expozičného času dezinfekčných prostriedkov podľa návodu na použitie a spôsob ich skladovania - kontrolovanie dátumu expirácie.

Konzultácie - boli poskytované zdravotníckym zariadeniam a zdravotníckym pracovníkom hlavne na úseku nozokomiálnych ochorení, dekontaminácie, očkovania proti VHB a 3x pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov.

Poznámka: Vysvetlivky skratiek izolovaných mikróbov viď príloha.

**Tab. IV.1.1. Prehľad o výkone ŠZD ZZ v okrese Zlaté Moravce
za rok 2020**

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		Komplex previerky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	mikrobiálny monitoring	
lôžkové odd. - OAIM/JIS	1	-	-	-	-	-
lôžkové odd.- chirurgický smer	1	-	-	-	-	-
lôžkové odd. -ODCH	1	-	1	-	1	2
ambulancia pre deti a dorast	9	9	-	-	-	9
ambulancia pre dospelých	15	-	-	-	-	-
ambulancie odborní lekári	46	6	-	-	-	6
stomatológovia	17	6	-	-	-	6
dialýza	1	-	-	-	-	-
ÚSS	1	-	-	-	-	-
SPOLU	92	21	1	-	1	23

Tab. IV.1.2 Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v okrese Zlaté Moravce za rok 2020

Oddelenie	sterilný materiál			prostredie		
	počet	z toho pozit.		počet	z toho pozit.	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Lôžkové odd. - CH	-	-	-	8	7	87,5
SPOLU	-	-	-	8	7	87,5

Tab. IV.1.5 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v okrese Zlaté Moravce za rok 2020

Typ prístroja	Celkový počet	Výsledky testovania						
		počet kontrolovaných	% Kontrolovaných	počet pozitívnych	% pozit. z počtu kontrolovaných	opakovane kontrolované	počet opakovane pozit.	počet vyradených
AUT	41	12	29,3	-	-	13	-	-
HVS	60	15	25	-	-	-	-	-
FS	-	-	-	-	-	-	-	-
Plazma	-	-	-	-	-	-	-	-
EO	-	-	-	-	-	-	-	-
Iný	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu:	101	27	26,7	-	-	13	-	-

Tab. IV.1.6 Výsledky mikrobiologickej kontroly dezinfekcie a dezinfekčných roztokov v okrese Zlaté Moravce za rok 2020

Miesto odberu vzoriek	Počet odobratých vzoriek			Druhy a počet izolovaných mikroorganizmov		
	Celkom	Pozit.		Grampozitívna mikroflóra	Gramnegatívna mikroflóra	Plesne a kvasinky
		abs.	%			
Ruky personálu	-	-	-	-	-	-
Pokožka a ruky pacientov	-	-	-	-	-	-
Prístroje na udržiavanie vitálnych funkcií	-	-	-	-	-	-
Inkubátory	-	-	-	-	-	-
Prostredie endoskop. prac. s endoskopmi II. kat.	-	-	-	-	-	-
Nástroje a pomôcky so suchým prostredím	4	4	100,0	STA.I – 3 MIK - 1	-	-
Nástroje a pomôcky s vlhkým prostredím	3	3	100,0	STA.I – 3	-	-
Dezinfekčné roztoky	1	0	0	-	-	-
Lekárske roztoky a H ₂ O	-	-	-	-	-	-
Masti a gély	-	-	-	-	-	-
Pomôcky na stravovanie pacientov	-	-	-	-	-	-
Lôžkoviny a bielizeň	-	-	-	-	-	-
Pomôcky na upratovanie a toaletu pacientov	-	-	-	-	-	-
Maloplošná dezinfekcia (odd., lekárne, ambulancie)	-	-	-	-	-	-
Maloplošná dezinfekcia (operačný trakt)	-	-	-	-	-	-
Veľkoplošná dezinfekcia (oddelenia a ambulancie)	-	-	-	-	-	-
Veľkoplošná dezinfekcia (operačný trakt)	-	-	-	-	-	-
Výšetrenie ovzdušia (aeroskop, sedimentácia)	-	-	-	-	-	-
SPOLU	8	7	87,5	7	-	0

Zoznam najčastejšie izolovaných mikrobiálnych druhov a ich skratky:

Názov mikróba:

Skratka: G+ G-

Acinetobacter	ACI	-
Aeromonas /A. hydrophila .../	AER	-
Alcaligenes faecalis	AF	-
Bordetelly	BOR	-
Burkholderie	BUR	-
Campylobacter	CAM	-
Candida albicans	CAN.A	P
Citrobacter	CIT	-
Clostridium	CLO	+
Corynebacterium	COR	+
Escherichia coli, Escherichia hermani, Escherichia vulneris	EC,EH,EV	-
Enterobacter - aglomerans, cloacae, aerogenes, intermedium, Eikenella corodens	ENTB	-
Enterobacteriace /Pantola dispersia/	ENTBC	-
Enterokoky /Enterococcus faecalis, species/	ENT	+
Flavobacter species	FLA	-
Haemophilus influenzae	HE.I	-
Hafnia	HAF	-
Klebsiella /K. pneumoniae.../	KLE	-
Kvasinky - iné	KV.I	K
Legionella	LEG	-
Mikrokoky	MIK	+
Morganella morgani (predtým Proteus m.)	MM	-
Moraxelly /M. lacunata/	MOR	-
Mykoplazmy /M. hominis, pneumoniae .../	MYKP	P
Mykózy -patogénne huby /Aspergillus fumigatus, flavus, niger/	MYK	P
Neisserie	NEI	-
Pasteurella species	PAS	-
Proteus mirabilis	PR.M	-
Proteus vulgaris	PR.V	-
Proteus - iný /P. morgani,/	PR.I	-
Plesne /Cladosporium sp., .../	PL	P
Providencia (Prettgeri)	PRO	-
Pseudomonas aeruginosa	PS.A	-
Pseudomonády iné /stutzeri, mendocina, putida, hominis, alcaligenes, cepacia, G- nefermentujúce paličky, Spingomona paucimobilis/	PS.I	-
Salmonella	SAL	-
Sarcina	SAR	+
Serratia /S. marcescens/	SER	-
Shigella	SHI	-
Staphylococcus aureus	STA.A	+
Staphylococcus epidermidis	STA.E	+
Staphylococcus iný /SKN = St. koaguláza negat., hominis, xylosus, warneri/	STA.I	+
Streptococcus agalactiae /aj streptokok zo skup. B /	STR.A	+
Streptococcus pneumoniae	STR.P	+
Streptococcus pyogenes	STR.S	+
Streptococcus iný /S. viridans, gama streptokoky.../	STR.I	+
Vzdušné sporujúce baktérie /Bacillus subtilis, cereus, megatérium/	VSB	+
Yersinia	YER	-

Tab.III.9.5 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Zlaté Moravce za rok 2020

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																					
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Interné	2	15,4	4	30,8	-	-	3	23,1	1	7,7	-	-	1	7,7	-	-	1	7,7	1	7,7	13	13,4
OAIM	1	6,7	8	53,3	-	-	1	6,7	-	-	-	-	1	6,7	-	-	2	13,3	2	13,3	15	15,5
ODCH	5	35,7	4	28,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	35,7	14	14,4
Zariadenie soc. služieb	-	-	1	1,8	-	-	54	98,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	55	56,7
SPOLU	8	8,2	17	17,5	-	-	58	59,8	1	1,0	-	-	2	2,1	-	-	3	3,1	8	8,2	97	100,0

(Iné: 1x flebitída)

Tab.III.9.6.a Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Zlaté Moravce za rok 2020

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																							
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekolo- gické		horé dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
2019-nCoV	-	-	-	-	-	-	15	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15,5
Bordetella pertussis	-	-	-	-	-	-	2	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2,1
Clostridium difficile	8	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8,2
E.coli	-	-	3	37,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	12,5	4	50,0	-	-	8	8,2
Enterobacter cloacae	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,0
Klebsiella pneumoniae	-	-	7	77,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22,2	-	-	9	9,3
Nezistené	-	-	-	-	-	-	1	33,3	-	-	-	-	2	66,7	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3,1
Proteus mirabilis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	1,0
Pseudomonas aerug.	-	-	3	60,0	-	-	1	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20,0	-	-	5	5,2
Staphyloc.iný špecif.	-	-	1	33,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	66,7	-	-	-	-	3	3,1
Staphylococcus aureus	-	-	1	33,3	-	-	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3,1
Bez odberu	-	-	1	2,6	-	-	38	97,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	40,2
Spolu	8	8,2	17	17,5	-	-	58	59,8	1	1,0	-	-	2	2,1	-	-	3	3,1	8	8,2	97	100,0		

b. IV.2. ŠZD v ohniskách nákaz je uvedený vo výročnej správe za okres Nitra ako sumár za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

V. Ostatné činnosti

Časť „V. Ostatné činnosti“ je uvedená vo výročnej správe za okres Nitra.

VI. Všeobecné kritériá

V tabuľke č. VI.1. je uvedená špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie u prenosných chorôb vykázaných v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce

V tabuľke č. VI.2. je uvedená vekovošpecifická chorobnosť na prenosné ochorenia v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce.

V tabuľke č. VI.3. je uvedená sezónnosť výskytu prenosných ochorení v roku 2020 v okrese Zlaté Moravce.

Tabuľka č. VI.4., v ktorej sú uvedené menšie epidémie alimentárnych ochorení s počtom 2 až 5 prípadov, riešené v roku 2020, je uvedená v sumári za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce vo výročnej správe za okres Nitra.

Tab. VI.1. - Špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie v okrese Zlaté Moravce - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Chorobnosť v roku 2020		Z toho				
				muži		ženy		
		abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	
1	2	3	4	5	6	7	8	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	-	-	-	-	-	
		n	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	23	56,6	11	55,2	12	58,0
		n	1	2,5	-	-	1	4,8
A03	Bacilová dyzentéria	o	-	-	-	-	-	-
		n	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakter.črevné infekcie	84	206,7	46	230,9	38	183,51	
A05	Iné bakter.otravy potrav.	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus. a inými organizmami vyvolané črevné infekcie	13	32,0	7	35,1	6	29,0	
A09	Nešpec. gastroenteritídy	-	-	-	-	-	-	
B15	Akútna hepatitída A	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	1	2,5	1	5,0	-	-	
B17.1	Akútna hepatitída C	-	-	-	-	-	-	
B17.2	Akútna hepatitída E	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	-	-	-	-	-	-	
B19	VH bližšie nešpecifikované	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	7	17,2	4	20,1	3	14,5	
A38	Šarlach	-	-	-	-	-	-	
B01	Ovčie kiahne	60	147,7	27	135,5	33	159,4	
B05	Osýpky	-	-	-	-	-	-	
B06	Ružienka	-	-	-	-	-	-	
B26	Mumps	-	-	-	-	-	-	
A39	Meningokokové infekcie	-	-	-	-	-	-	
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	-	-	-	-	-	-	
A84	Vír.encefal.pren.kliešťami	2	4,9	2	10,0	-	-	
G00	Bakter.zápal mozg.plien	-	-	-	-	-	-	
A21	Tularémia	1	2,5	1	5,0	-	-	
B58	Toxoplazmóza	-	-	-	-	-	-	
A78	Q-horúčka	-	-	-	-	-	-	
A27	Leptospiróza	-	-	-	-	-	-	
A32	Listerióza	-	-	-	-	-	-	
A35	Tetanus	-	-	-	-	-	-	
A69	Lymská borelióza	9	22,2	4	20,1	5	24,2	
B86	Svrab	14	34,5	5	25,1	9	43,5	
B02	Herpes zoster	18	44,3	8	40,2	10	48,3	
U071	Covid-19 PCR	1020	2510,3	476	2388,8	544	2627,1	
U0711	Covid-19 Ag	1206	2968,0	579	2905,8	627	3028,0	

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese Zlaté Moravce - rok 2020 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U071	Covid-19 PCR	abs.	1	16	36	27	32	73	218	182	196	124	115	1020
		rel.	241,0	1064,5	1934,4	1579,0	1767,0	3200,4	3671,9	2866,1	3393,4	2203,3	1562,3	2510,3
U0711	Covid-19 Ag	abs.	-	3	10	29	53	86	221	269	256	185	94	1206
		rel.	-	199,6	537,4	1695,6	2926,6	3770,3	3722,4	4236,2	4432,1	3287,1	1277,0	27968,0
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87 A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A84	Vír.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2
		rel.	-	-	-	58,5	-	-	-	15,8	-	-	-	4,9
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	15,8	-	-	-	2,5
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymfská borelióza	abs.	-	-	1	-	-	-	1	3	1	3	-	9
		rel.	-	-	53,7	-	-	-	16,8	47,2	17,3	53,3	-	22,2
B86	Svrab	abs.	1	2	1	1	2	-	1	3	-	-	3	14
		rel.	241,0	133,1	53,7	58,5	110,4	-	16,8	47,2	-	-	40,8	34,5
B02	Herpes zoster	abs.	-	-	1	-	-	1	2	1	2	5	6	18
		rel.	-	-	53,7	-	-	43,8	33,7	15,8	34,6	88,8	81,5	44,3

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese Zlaté Moravce - rok 2020

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu	
			JAN.	FEB.	MAR	APR.	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	1	1	-	6	1	1	1	3	5	3	1	-	23
		%	4,4	4,4	-	26,0	4,4	4,4	4,4	13,0	21,6	13,0	4,4	-	-	100,0
		n	abs.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
		%	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0
A03	Bacilová dyzentéria	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	10	9	2	3	7	15	13	5	7	4	4	5	84	
		%	11,9	10,7	2,4	3,6	8,3	17,8	15,5	6,0	8,3	4,8	4,8	5,9	100,0	
A05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus.a inými org. yvv. črev. infekcie	abs.	3	2	-	-	-	-	1	5	2	-	-	-	13	
		%	23,0	15,4	-	-	-	-	7,7	38,5	15,4	-	-	-	100,0	
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B15	Akútna hepatitída A	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	abs.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
		%	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	
B17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B17.8	Iná špecifikovaná vírusová hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	abs.	1	1	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	7	
		%	14,3	14,3	57,1	-	-	-	-	14,3	-	-	-	-	100,0	
A38	Šarlach	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B01	Ovčie kiahne	abs.	17	8	4	2	-	1	-	-	4	13	8	3	60	
		%	28,3	13,3	6,7	3,3	-	1,7	-	-	6,7	21,7	13,3	5,0	100,0	

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese Zlaté Moravce - rok 2020 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu
			JAN.	FEB.	MAR	APR.	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J10	Chríпка	abs.	1940	2192	1371	415	235	274	405	291	1023	613	296	344	9399
		%	20,6	23,3	14,6	4,4	2,5	2,9	4,3	3,1	10,9	6,6	3,1	3,7	100,0
U071	Covid-19 PCR	abs.	-	-	8	5	3	-	2	3	37	266	177	519	1020(*1199)
		%	-	-	0,8	0,4	0,3	-	0,2	0,3	3,6	26,1	17,4	50,9	100,0
U0711	Covid 19 Ag	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	76	1069	1206(*1210)
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,0	6,3	88,7	100,0
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A84	Vír.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	100,0
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	100,0
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiroza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	-	-	-	2	-	6	1	-	-	-	-	9
		%	-	-	-	-	22,2	-	66,7	11,1	-	-	-	-	100,0
B86	Svrab	abs.	-	3	2	-	-	-	-	1	4	4	-	-	14
		%	-	21,4	14,3	-	-	-	-	7,1	28,6	28,6	-	-	100,0
B02	Herpes zoster	abs.	4	1	1	-	1	3	1	2	2	-	2	1	18
		%	22,1	5,6	5,6	-	5,6	16,6	5,6	11,1	11,1	-	11,1	5,6	100,0

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre

VÝROČNÁ SPRÁVA
Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva
za rok 2020

Ing. Eleonora Halzlová, MPH – vedúca Oddelenia PPL

1. Analýza stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok v okrese

Popis súčasnej situácie v dozorovaných prevádzkach:

Hospodárska situácia na území Nitrianskeho regiónu (okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce) vo všetkých oblastiach (priemyselná výroba, poľnohospodárstvo, zdravotníctvo, služby) tak ako na celom území SR bola v roku 2020 výrazne poznamenaná celosvetovou pandémiou ochorenia COVID-19. Vláda Slovenskej republiky 11.marca 2020 vyhlásila na území SR mimoriadnu situáciu pre ochorenie na nový koronavírus. V priebehu roka bol opakovane vyhlásený núdzový stav. Mimoriadna situácia do 31.12.2020 nebola zrušená.

Podľa článku III zákona č. 69/2020 Z.z., ktorým sa upravujú niektoré opatrenia a postupy v oblastiach, ktoré sú vo vecnej pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v súvislosti s ohrozením verejného zdravia z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky prijatým dňa 03.04.2020, sa menil a doplnil zákon 355/2004 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia o ustanovenia, podľa ktorých v čase krízovej situácie zamestnávateľ nie je povinný zabezpečovať povinnosti pri ochrane zdravia pri práci uvedené v § 30 ods.1 písm. b) až n) a odsekov 2, 5 a 8. – t.zn. zamestnávatelia nemali povinnosť zabezpečiť posúdenie zdravotných rizík pri práci, kategorizovať práce a vypracovať posudok o riziku v spolupráci s PZS, zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu, vypracovať prevádzkový poriadok, viesť a uchovávať evidenciu zamestnancov ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 2., 3. alebo 4. kategórie, predkladať návrhy na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie a pod. Niektorí zamestnávatelia si však povinnosti podľa možnosti a aktuálnej situácie plnili naďalej.

Ekonomické dopady pandémie spôsobili dočasnú stagnáciu a obmedzenie výroby aj v podnikoch s celoslovenským významom pôsobiacich na území Nitrianskeho regiónu (ako napr. Jaguár Land Rover Slovakia a Duslo Šaľa). Niektoré podniky sa preorientovali na inú činnosť, mnohé znižovali počet zamestnancov, niektoré malé firmy a mnohí živnostníci ukončili svoju činnosť.

V priebehu roku 2020 však boli aj prípady uvedenia nových firiem do prevádzky, ktorých činnosť priamo nadväzuje na spoločnosť JLR Slovakia – napr. G - TEK Slovakia s.r.o., Nitra, GESCRAP Slovakia s.r.o., Nitra, TOSIT s.r.o. Nitra, resp. rozširovanie existujúcich firiem predovšetkým orientovaných na zahraničný trh – napr. spoločnosť Muehlbauer Technologies, s.r.o. ukončila III. etapu rozširovania prevádzky a dokončila novú výrobo-administratívnu halu, spoločnosti TEGAL, s.r.o., Vrāble a Bia Plast s.r.o. Čab uviedli do prevádzky nové pracoviská vstrekolisov, spoločnosť PPC Čab, s.r.o., Nové Sady uviedla do prevádzky halu 1 a halu 2., a iné.

Úsilie zamestnávateľov v oblasti pracovného prostredia a ochrany zdravia zamestnancov smerovalo predovšetkým k zabezpečeniu opatrení na zamedzenie šírenia prenosného ochorenia na pracoviskách vo svojich prevádzkach spôsobených novým koronavírusom nariadených Úradom verejného zdravotníctva SR.

Zamestnanci oddelenia PPL sa pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách v priebehu roku 2020 zameriavali okrem opatrení na zníženie zdravotných rizík v súvislosti s prácou a pracovným prostredím predovšetkým na kontrolu zabezpečenia a dodržiavania protiepidemiologických opatrení v jednotlivých podnikoch, riešili podnety zamestnancov na ich nedodržiavanie, poskytovali konzultácie a odborné poradenstvo pri vypracovávaní pandemických plánov pre podniky. V druhej polovici roku 2020 sa pracovníci oddelenia vzhľadom na závažnú a zhoršujúcu sa epidemiologickú situáciu okrem problematiky PPL podieľali na trasovaní osôb pozitívnych na COVID-19 – t.zn. vykonávali epidemiologické šetrenie osôb pozitívnych na COVID-19, ich úzkych a širších kontaktov, nariaďovanie karantény, objednávanie na laboratórne vyšetrenie na COVID-19 PCR testami. Posudzovali sa

priestory na zriadenie mobilných odberových miest (MOM) na PCR testovanie a na antigénové testovanie na ochorenie COVID 19 v zdravotníckych zariadeniach. Významnú časť pracovnej činnosti venovali poskytovaniu konzultácií pre občanov, zamestnancov a zamestnávateľov, ktoré sa týkali praktického uplatňovania aktuálnych opatrení a obmedzení súvisiacich s pandemiou koronavírusu v podmienkach jednotlivých prevádzok a pracovísk.

Organizačnou súčasťou Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva na RÚV Nitra je **Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením**. Okrem jej hlavného zamerania, ktorým je výkon štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany v celom Nitrianskom kraji podľa zákona č.87/2018 Z. z. v znení zákona č. 69/2020 Z. z. a súvisiacich predpisov, vykonáva pracovná skupina v spádovej oblasti okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa aj štátny zdravotný dozor podľa zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov na úseku vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, IPL, MR). Vzhľadom na závažnú a zhoršujúcu sa epidemiologickú situáciu sa pracovná skupina podieľala na trasovaní osôb pozitívnych na COVID-19.

RÚVZ Nitra evidoval ku koncu roka 2020 spolu 66 subjektov, ktoré vo svojej činnosti používali 138 laserových zariadení. Celkovo sú v spádovej oblasti evidované 4 subjekty, ktoré pri svojej činnosti používajú IPL zariadenia. RÚVZ Nitra eviduje spolu 4 pracoviská magnetickej rezonancie u dvoch prevádzkovateľov v Nitre.

K závažným a mimoriadnym situáciám a haváriám v pracovnom prostredí v hodnotených okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v priebehu roka 2020 nedošlo.

Hlavné problémy v oblasti ochrany zdravia pri práci všeobecne:

1. Práca živnostníkov v odvetviach s rizikovými prácami (najmä v odvetví stavebníctva, kovoobrábacie práce, zámočnicke práce,...) a nedostatočne riešená ochrana zdravia týchto osôb zo strany objednávateľov ich služieb.
2. mnohé práce, najmä ak sú zabezpečované dodávateľsky cez pracovné agentúry, často nie sú zamestnávateľmi z pohľadu zdravotných rizík vôbec hodnotené.
3. nedostatočný výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci v prípadoch, kde naďalej tieto prehliadky vykonávajú všeobecní lekári pre dospelých bez dohľadu PZS a bez súvislosti s pracovnými expozíciami zamestnancov.
4. pribúdajú pracoviská s pracovnými činnosťami vykonávanými dlhodobo v nepriaznivých pracovných polohách, práce vykonávané v stoju, s vynúteným pracovným tempom, pri vysokých pracovných normách, často v 12 hod. pracovných zmenách. Práce vykonávajú najmä ženy zamestnané v automobilovom a elektrotechnickom priemysle.
5. nedostatočné a často formálne hodnotenie zdravotných rizík pri práci

2. Rizikové práce.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov.

Z celkového počtu 6620 evidovaných organizácií v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je 170 organizácií s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 5173, z toho 1232 žien.

V priebehu roka 2020 bolo vykonaných celkom 39 kontrol rizikových pracovísk. V hodnotenom roku bolo vydaných 25 rozhodnutí na zaradenie prác do kategórií rizikových prác.

V dozorovanom území v roku 2020 klesol počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce celkom o 138 zamestnancov (z toho 130 žien).

Z uvedeného celkového počtu 5173 zamestnancov na rizikových pracoviskách je v 3. kategórii rizika oproti minulému roku menší počet osôb o 220, ale v 4. kategórii je počet osôb vyšší o 82 osôb.

U subjektov s väčším počtom zamestnancov prevláda trend znižovania počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, ktorý je výsledkom opatrení vykonaných zamestnávateľom za účelom znižovania miery rizík na pracoviskách. Tento trend súvisí so snahou zamestnávateľov odbúravať plnenie povinností im vyplývajúcich z platnej legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci na rizikových pracoviskách a so snahou zamestnávateľov znižovať náklady spojené so zabezpečením zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

V počítačovom programe ASTR 2011, ktorý slúži na vedenie databázy rizikových prác, sa v priebehu roku aktualizovali pôvodné a doplňali nové údaje súvisiace s vyhlásenými resp. zrušenými rizikovými prácami.

Podľa druhu rizikových faktorov bolo v roku 2020 najviac osôb v riziku hluku – 4144 osôb, v riziku chemických látok a zmesí – 958 expozícií, v riziku chemických karcinogénov, mutagénov a reprodukčne toxických látok – 339 expozícií, v riziku biologických faktorov – 219 osôb, v riziku vibrácií – 217 osôb, fyzickej záťaže – 181 osôb .

Z chemických faktorov evidujeme najviac expozícií pevnému aerosólu, dermatotropným látkam, chemickým karcinogénom/mutagénom/reprodukčne toxickým látkam, alergénom, toxickým látkam a dráždivým látkam. Práce z titulu pôsobenia rizikových faktorov dermatotropné látky a alergény sú vyhlásené ako rizikové iba v podniku Duslo, a.s. Šaľa.

Podľa druhu prevažujúcej činnosti priemyselná výroba vysoko prevyšuje ostatné odvetvia v počte osôb v riziku práce (4121 osôb z toho 853 žien), nasleduje zdravotníctvo (351 osôb z toho 273 žien), dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd (191 osôb/6 žien), oprava motorových vozidiel (118 osôb/0 žien), poľnohospodárstvo, lesníctvo (94 osôb z toho 47 žien) dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (89 osôb z toho 0 žien), stavebníctvo (77 osôb z toho 0 žien).

Tento trend je porovnateľný s predchádzajúcim rokom a takéto rozdelenie je pravdepodobne možné očakávať aj v budúcich rokoch.

Na území dozorovanom RÚVZ Nitra neboli v roku 2020 vyhlásené rizikové práce u súkromne hospodáriacich roľníkov a ani u samostatne zárobkovo činných osôb.

Z titulu rizikového faktora psychická pracovná záťaž evidujeme 1 subjekt s vyhlásenou rizikovou prácou v 3. kategórii rizika a to pre profesie : dispečer VN a koordinátor riadiaceho centra VN v spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., Čulenova 6, Bratislava, prevádzka Nitra, Štefánikova 45, pracovisko Úseku dispečerského riadenia. Celkový počet zamestnancov v riziku psychickej pracovnej záťaže je 10 mužov.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidované 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie, a to na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre, ďalej na pracovisku v Nitre, na ktorom sa vykonávajú intervenčné kardiologické zákroky a na defektoskopickom pracovisku v Šali. Rizikovú prácu kategórie 3 s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie vykonáva 43 osôb, z toho 17 žien.

V uvedených okresoch je 22 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou kategórie 3 v riziku laserového žiarenia, pričom v riziku laserov 3B. triedy je 18 pracovníkov, všetko ženy a v riziku laserov 4. triedy 34 pracovníkov, z toho 26 žien. V riziku IPL kategórie 3 sú 3 pracovníci, všetko ženy.

Zamestnávateľia majú povinnosť podľa § 30 ods. 1 písm. l) zák. č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov v spolupráci s PZS vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na rizikových pracoviskách a predložiť ju príslušnému orgánu verejného zdravotníctva do 15.1. nasledujúceho roku. Povinnosť však neplatí počas krízovej situácie.

V danej súvislosti boli prijaté a spracované hlásenia od 86 evidovaných subjektov (50,6 %) s vyhlásenou rizikovou prácou. Na základe informácií získaných z predložených písomných hlásení je možné konštatovať, že zamestnávateľia kladú väčší dôraz na opatrenia, ktoré vedú k zníženiu zdravotných rizík - zavádzaním nových technologických zariadení, používaním vhodných a účinných osobných ochranných pracovných pomôcok, ako aj inými organizačnými opatreniami, ktorými sú striedanie pracovníkov počas pracovnej zmeny na rizikových pracoviskách, obmedzenie počtu osôb vyskytujúcich sa na rizikových pracoviskách, a iné. Informácie získané z hlásení o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku slúžia na aktualizáciu údajov v databáze rizikových prác vedenej v počítačovom programe ASTR 2011.

Prehľad údajov o rizikových prácach je uvedený v tabuľkách č. 1a – 1e.

3. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby.

V roku 2020 bola zamestnancami oddelenia PPL vykonaná kontrola zameraná na plnenie povinnosti prevádzkovateľov týkajúce sa spolupráce s PZS celkom v 57 subjektoch.

Z uvedeného počtu kontrolovaných subjektov 26 subjektov zabezpečovalo vypracovanie dokumentov týkajúcich sa posúdenia rizík v pracovnom prostredí a kategorizácie prác vzhľadom na zdravotné riziká pri práci dodávateľským spôsobom, 1 subjekt vypracovanie dokumentov zabezpečoval vlastnými zamestnancami (Duslo Šaľa a.s.) a v 30 prípadoch bolo zistené, že kontrolované subjekty nemali zabezpečené vypracovanie dokumentov v spolupráci s PZS.

Nezabezpečenie vypracovania posudkov o riziku v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou bolo až na 1 prípad u prevádzkovateľov, ktorí nemajú vyhlásené rizikové práce. Išlo najmä o fyzické osoby - podnikateľov, ktoré nezamestnávajú ďalšie fyzické osoby, fyzické osoby - podnikateľov, ktoré sú poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a subjekty, ktoré sú povinné zabezpečiť hodnotenie zdravotného rizika do dvoch mesiacov od začatia prevádzky.

V sledovanom roku neboli uložené pokuty za neplnenie povinností zamestnávateľov týkajúce sa spolupráce s PZS.

V roku 2020 kontroly zamerané na plnenie povinností poskytovateľa PZS vykonávajúcej činnosť dodávateľským spôsobom na pracoviskách pracovníci oddelenia PPL RÚVZ Nitra vzhľadom na mimoriadnu situáciu v súvislosti s pandémiou nového koronavírusu nevykonávali.

Zdravotný dohľad v spádovej oblasti RÚVZ Nitra vykonávajú najmä nasledovné tímy PZS, ktoré sú držiteľmi oprávnenia ÚVZ SR na výkon predmetnej činnosti:

ProCare, a.s. Bratislava, Duslo a.s., Šaľa, Sanos Vráble, s.r.o., Vráble, TeamPrevent s.r.o., Bratislava, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, OHS, s.r.o., Opatovce nad Nitrou, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, MEDFIN, pracovná zdravotná služba, a.s., Bratislava, PZS Sante Slovakia, s.r.o., Bratislava, Medison, s.r.o., Košice, MED POINT, s.r.o., Senec, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza.

Vlastnými zamestnancami – tímom PZS majú zdravotný dohľad zabezpečený 2 organizácie: Duslo, a.s. Šaľa a Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra.

Vlastnými zamestnancami – verejným zdravotníkom zabezpečujú zdravotný dohľad 2 organizácie : RÚVZ so sídlom v Nitre a FN Nitra (len pre zamestnancov vykonávajúcich práce v 1. a 2. kategórii).

Úroveň dokumentácie vypracovávanej PZS a verejnými zdravotníkmi je aj napriek výraznému posunu ku kvalite rôzna, v mnohých prípadoch býva dopredu prekonzultovaná na RÚVZ. Spoločnosti s veľkým počtom zamestnancov a určenými rizikovými prácami často s kombináciou viacerých rizikových faktorov sú väčšinou dobre informované o svojich povinnostiach v oblasti ochrany zdravia zamestnancov a aj preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci zabezpečujú v súlade so zák. č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

LPP sa vo vzťahu k práci v niektorých prevádzkach so zamestnancami zaradenými na rizikové práce nevykonávali a zdravotná spôsobilosť u týchto zamestnancov bola preukázaná čestným vyhlásením o zdravotnej spôsobilosti na prácu v čase krízovej situácie podľa prílohy č.3ca k zák. 355/2007 Z.z.

Údaje o počte vykonaných kontrol pracovníkmi oddelenia PPL, zameraných na zabezpečenie vypracovania dokumentov týkajúcich sa posúdenia rizík v pracovnom prostredí a kategorizácie prác vzhľadom na zdravotné riziká pri práci a údaje o uložených sankciách pre zamestnávateľov týkajúcich sa spolupráce s PZS a pre poskytovateľov PZS vykonávajúcich činnosť dodávateľským spôsobom sú uvedené v tabuľkách č. 2a – 2f.

4. Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

V priebehu roka 2020 bolo prešetrovaných celkom 8 prípadov na podozrenie na chorobu z povolania, z toho 1 prípad v položke 22 – Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby (Dermatitis contacta ext. superiorum) a 7 prípadov v položke 29 - choroby z DNZJ.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom je počet hlásených a prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania nižší o 9 prípadov.

Pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania je často nemožné dodržať zákonom danú 30-dňovú lehotu na vydanie posudku zo šetrenia pracovných podmienok. Najmä pri podozreniach na profesionálne ochorenie zamestnanca z DNZJ sa stáva, že nie je možné dodržať ani lehotu predĺženú o ďalších 60 dní.

Prešetrovaný zamestnanec v prípade podozrenia na ochorenie z DNZJ často vykonáva v rámci svojej profesie počas pracovnej zmeny viac pracovných operácií, na viacerých pracovných miestach a s rôznymi pracovnými nástrojmi. Zamestnávateľa väčšinou nedisponujú podrobným hodnotením pracovných činností z hľadiska fyzickej záťaže pri práci. K posúdeniu možnej príčinnej súvislosti medzi ochorením a podmienkami práce je potrebné požadovať od zamestnávateľov predloženie cieleného posúdenia fyzickej záťaže pri vykonávanej práci na danej pracovnej pozícii, čo je časovo náročne zabezpečiť. Z týchto dôvodov je potrebné predĺžiť lehotu na vydanie posudku zo šetrenia pracovných podmienok a v mnohých prípadoch nie je možné dodržať ani predĺženú 90 dňovú lehotu.

V čase krízovej situácie príslušné orgány verejného zdravotníctva neprešetrujú pracovné podmienky ako i spôsob výkonu práce posudzovanej osoby pri podozrení na chorobu z povolania v zmysle Č. III bod 7. písm. b.) zákona č. 69/2020 Z. z. o mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v oblasti zdravotníctva, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Prehľad o prešetrovaných chorobách z povolania v roku 2020 je uvedený v tab. č. 3a.

5. Choroby z povolania

V priebehu roka 2020 bolo prešetrovaných celkom 8 prípadov podozrenia na chorobu z povolania, z toho 1 prípad v položke 22 – Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby (Dermatitis contacta ext. superiorum) a 7 prípadov v položke 29 - choroby z DNZJ.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom je počet hlásených a prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania nižší o 9 prípadov.

Z celkového počtu 8 hlásených prípadov v 1 prípade neboli splnené podmienky pre vznik profesionálneho ochorenia - išlo o šetrenie prípadu hláseného v predchádzajúcom roku - agentúrnou zamestnankyňou v profesii operátor pri linke na montáž kusových výrobkov v spoločnosti Bourbon Automotive Plastics Nitra. Vzhľadom na charakter vykonávanej práce ako i záver hodnotenia fyzickej záťaže pri vykonávaní prác hodnotenej profesie neboli splnené kritériá DNZJ vzhľadom na diagnostikované ochorenie (ochorenie krčnej chrbtice) menovanej.

V 5-tich prípadoch bol záver šetrenia pracovných podmienok, ktorý potvrdzoval súvis vznikú choroby s vykonávanou prácou.

V 2 prípadoch šetrenie v roku 2020 nebolo ukončené.

Prípad v položke 22 – Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby (Dermatitis contacta ext. superiorum) bol prešetrovaný u zamestnanca spoločnosti JLR Slovakia v profesii operátor výroby na linke opráv OTA (malý retuš) – vzhľadom na to, že menovaný bol exponovaný roztoku AMBERSOLV SB-1 pri kontakte nechránenou časťou hornej končatiny o povrch karosérie, ktorý bol pred tým ošetrený prípravkom, bol potvrdený profesionálny pôvod ochorenia.

Z roka na rok stúpa počet hlásených podozrení na chorobu z povolania v položke 29 – DNZJ najmä v profesiách operátor výroby – na pracoviskách s pracovnými činnosťami vykonávanými dlhodobo v nepriaznivých pracovných polohách, s vynúteným pracovným tempom, pri vysokých pracovných normách.

Profesionálny pôvod ochorenia a súvis vznikú choroby z povolania z DNZJ s vykonávanou prácou bol v roku 2020 šetrením potvrdený v 4 zo 6-tich prípadov :

- výrobná robotníčka PVC v spoločnosti Fenestra SK, Zlaté Moravce zameranej na výrobu plastových okien
- operátor výroby v spoločnosti Danfoss, s.r.o., Zlaté Moravce zameranej na výrobu kompresorov
- 2 prípady zamestnankyň v profesii operátorka – šička v spoločnosti Kongsberg Automotive s.r.o., Vrábľa zameranej na výrobu a montáž komponentov pre automobilový priemysel.
- zo spoločnosti Kongsberg Automotive s.r.o., Vrábľa je hlásené aj ďalšie podozrenie na chorobu z povolania z dôvodu DNZJ v profesii operátorka výroby, šetrenie ktorého však v roku 2020 nebolo ukončené.

V spoločnosti Kongsberg Automotive s.r.o., Vráble každoročne pribúdajú potvrdené prípady chorôb z povolania z dôvodu DNJZ. Od roku 2019 sú v spoločnosti vyhlásené rizikové práce v 3. kategórii rizika s rizikovým faktorom nadmerná fyzická záťaž pri práci.

- 6-ty prípad podozrenia na ochorenie z DNJZ bol hlásený u pracovníčky v profesii operátorka výroby v podniku SMRC Automotive Solutions Slovakia, s.r.o., Nitra, šetrenie v roku 2020 nebolo ukončené.

6. Toxické a veľmi toxické chemické látky a zmesi

Dozorná činnosť bola zameraná na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

Na území ktoré dozoruje RÚVZ so sídlom v Nitre sa používajú veľmi toxické látky a zmesi a toxické látky a zmesi v priemyselnej výrobe (najviac v Duslo, a.s. Šaľa, Sika Automotive Slovakia s.r.o., Zlaté Moravce), v chemických laboratóriách pri výučbe (SPÚ Nitra, UKF Nitra), v diagnosticko-analytických biochemických zdravotníckych zariadeniach (Medirex a.s., Pezinok, biochemické laboratóriá v Nitre) a veterinárnych pracoviskách (Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv Nitra, Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava, pracovisko Nitra - Lužianky) a v laboratórnych zariadeniach výskumných pracovísk (Ústav ekológie lesa SR, Zvolen, pobočka biológie drevín Nitra, AgroBiotech-Výskumné pracovisko SPÚ Nitra).

V roku 2020 nebol vydaný súhlas so skladovaním a manipuláciou s veľmi toxickými látkami a zmesami ani v jednom prípade.

V sledovanom období bolo vykonaných celkom 39 kontrol na pracoviskách s výskytom chemických faktorov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Prevádzkovatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a posudky o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi. Celkovo bolo schválených 48 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktorých súčasťou boli posudky o riziku so zaradením pracovných činností do príslušnej kategórie rizika. V 33 prípadoch boli predkladané spolu so žiadosťou na uvedenie priestorov do prevádzky, v ostatných prípadoch išlo o schválenie prevádzkových poriadkov samostatnou žiadosťou.

Väčšinu prevádzkových poriadkov a najmä posudzovanie zdravotných rizík spracovávali pre zamestnávateľov PZS na dobrej odbornej úrovni. Po konzultáciách s pracovníkmi oddelenia PPL boli nedostatky resp. chýbajúce údaje doplnené.

Najvýznamnejším podnikom zameraným na chemickú výrobu na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je významný z hľadiska počtu zamestnancov aj z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod.

V podniku Duslo a.s., pracovisko Šaľa v roku 2020 z celkového počtu zamestnancov 1657/310 žien evidujeme v 3. kategórii rizika 824 zamestnancov (z toho 21 žien), z toho exponovaných chemickým faktorom (spôsobujúcim vznik kožných ochorení – 218/8, pevným aerosólom – 89/3, chemický faktor 200/4). Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie.

V roku 2020 bolo komisiou na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami vydaných 30 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami (z toho v 8 prípadoch na základe skúšky pred komisiou, v 22 prípadoch na základe predložených dokladov a dĺžke odbornej praxe), údaje sú uvedené v tabuľke č. 4.

Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. V roku 2020 bolo evidovaných 159 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a práce zabezpečovali osoby s odbornou spôsobilosťou na výkon uvedených činností.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami riadia odborne spôsobilé osoby.

Pri kontrolách zameraných na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo obmedzené neboli zistené u zamestnávateľov nedostatky.

7. Karcinogénne a mutagénne faktory

Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 356/2006 Z. z. v znení neskorších úprav v praxi. V roku 2020 bolo vykonaných 13 kontrol zameraných na používanie chemických karcinogénov a to v podnikoch : Treban AT s.r.o., Machulince, BIA Plastic and Plating Technology Slovakia s.r.o., Čab, Tesgal s.r.o. Vráble, Duslo a.s. Šaľa, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble, FN Nitra, Miba Steeltec, s.r.o. Vráble, Secop s.r.o., Zlaté Moravce, Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre, Jaguar Land Rover s.r.o. Nitra, Matador a.s. Vráble). Kontrolná činnosť bola zameraná hlavne na dodržiavanie opatrení na minimalizáciu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom, vedenie evidencie o zamestnancoch a podmienky skladovania chemických karcinogénov.

V roku 2020 nebolo vydané rozhodnutie na činnosti spojené so spracovaním, manipuláciou a so skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov ani v jednom prípade.

V spoločnosti BIA Plastic and Plating Technology Slovakia s.r.o., Čab sa pri povrchovej úprave plastových komponentov pre automobilový priemysel používa karcinogén kategórie 1A – oxid chrómový (s obsahom 6-mocného chrómu) na základe autorizácie udelenej ECHA zo dňa 13.3.2017 na dobu nasledujúcich 12 rokov (číslo dokumentu o autorizácii: ECHA/RAC/SEAC: AFA-O-000006558-63-02/F). Ročná spotreba tejto látky je cca 0,35 t, celkový počet zamestnancov exponovaných oxidu chrómovému je 22 osôb, z toho 0 žien.

Na území dozorovanom RÚVZ Nitra evidujeme 3 subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami z dôvodu expozície zamestnancov karcinogénnym látkam.

V dvoch prípadoch ide o expozíciu cytostatikám v zdravotníckych zariadeniach (Fakultná nemocnica Nitra - Oddelenie rádioterapie a klinickej onkológie, lôžková a ambulantná časť a Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada Zobor n.o., Nitra). V roku 2020 boli priebežne upresňované druhy a množstvá cytostatík aplikovaných pacientom parenterálne a intravenózne. Oproti predchádzajúcemu roku došlo k miernemu zníženiu v počte exponovaných zamestnancov cytostatikám v 3. kategórii spolu na 86 osôb (z toho 76 žien) .

Tretím subjektom s vyhlásenou rizikovou prácou z dôvodu expozície zamestnancov karcinogénom – tvrdé drevo (dub) je spoločnosť TREBAN AT, s.r.o., Machulince, výroba kvetináčov s počtom exponovaných zamestnancov 2, z toho obaja muži.

Prehľad subjektov ktoré používajú pri svojej činnosti chemické látky s karcinogénnymi a mutagénnymi účinkami v Nitrianskom regióne ako aj počet exponovaných osôb je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia/kateg. podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet exponovaných celkom / ženy	Výsl. merania/ množstvo spotrebovaných látok/rok
Plastcom spol. s r.o., Nitra	FR-MB 9010	Carc.2, Carc.1	13/0	8602,20 kg
	MC 25 - melamín	Carc. 2		8638,50 kg
ÚŠKVBL Nitra	Anilín	Carc. 2; Muta. 2	2/2	2 ml/ 1 analýza
	Benzén	Carc. 1A, Muta 1B		75 ml / 1 analýza
	Dichlórmetán	Carc. 2		1 – 100 ml/1 analýza
	1,4-dioxán	Carc. 2		5 – 50 ml / 1 analýza
	Fenol	Muta. 3		2,5 g/500 ml vody
	Chloroform	Carc. 2		1 – 100 ml / 1 analýza
SECOP s.r.o. Zlaté Moravce	Gardobond G 4404 A	Carc. 1B	6/0	1150 kg
	Gardobond G 4004 E	Carc. 1B		775 kg
	Fenolftaleín	Carc. 1B Muta. 2 Repr. 2		45 g
	Hydranal – Coulomat Oil (chloroform 20- 30% , imidazol 1- 5%)	Carc. 2 Repr. 1B	2/2	1,94 lit.
	Chloroform	Carc. 2 Repr. 2		8,4 lit.
	Dimetylová žltá	Carc. 2		0,3 g
Auria Solutions Slovakia s.r.o. Vráble	SPECFLEX NE 138, 528	Carc.2	1/0	268 t

Treban s.r.o.	tvrdé drevo	Carc.1A	2/0	50 m ³
Kongsberg Automotive, s.r.o., Vráble	Technomelt PUR 4663 (diizokyanát)	Carc.2	15/15	124 kg
MIBA Steeltec,s.r.o.	Síran nikelnatý hexahydrát	Carc.1A, Muta2	2/2	0,75 kg
DUSLO, a.s. Šaľa	Anilín	Carc. 2, Muta 2	28/2	11 073,7 t
	Hydrazín hydrát 24%	Carc. 1B	18/0	0,398 t
	Formaldehyd 37 %	Carc. 1B, Muta 2	14/6	27,5 t
DUSLO, a.s. Šaľa Odd. centrálních laboratórií	Anilín	Carc. 2, Muta 2	2/2	2 ml
	Dichroman draselný	Carc. 1B, Muta 1B	18/18	0,96 kg
	Fenol	Muta 2	4/2	3,75 kg
	Formaldehyd 37 %	Carc. 1B, Muta 2	6/6	111 lit.
	Chinolín	Carc.1B, Muta 2	4/4	2 ml
	Chlorid kobaltnatý	Carc. 1B		10 g
	Chroman draselný	Carc. 1B, Muta 1B		135 g
	Síran Hydrazínu	Carc. 1B		2,5 g
Fenolftalein indikátor CS	Carc. 1B	18 g		
KTL ZM a.s., Zlaté Moravce Chemické laboratórium	Kyvetový test na CHSKcr	Carc1A, Muta1B	3/3	64 ks
	KBrO3	Carc.1B		0 g
	1-naftylamín	Carc.1A		2 g
	Tetrahydrofurán	Carc. 2		14 lit.
	Bonderite M-Zn 2742 R1	Carc.2		11/3
Bonderite M-Zn 2748 MU	Carc.2	0 kg		

	Bonderite M-Zn 1993 R6	Carc.2		10648 kg
ÚDZS	dichroman draselný	Carc. 1B, Muta 1B	4/4	3,5g
Súdnolekárske a patologicko- anatomické pracovisko	Formaldehyd 40%	Carc. 1B, Muta2	21/10	60 000 lit.
	Kyselina chromsírová	Carc. 1A	2/2	40 lit.
	Fenol p.a.	Muta 2	4/4	3 kg
FN Nitra	cytostatiká	proces s r .ch. k.	71/63	19989 amp.
	Formaldehyd 10 %	Carc. 1B, Muta 2	19/17	1860 kg
	Formaldehyd 37 %	Carc. 1B, Muta 2		59 kg
	Formaldehyd 35 %	Carc. 1B, Muta 2		8 kg
ŠNsv.Svorada Zobor	cytostatiká	proces s r. ch. k.	15/13	7097 amp/454 hod.
Medicentrum Dzurilla	cytostatiká	proces s r. ch. k.	2/1	1,28 mg
	Formaldehyd 10%	Carc.1B, Muta 2	2/1	3 lit.
SIKA Automotive Slovakia, s.r.o.	prípravky na báze izokyanátov používané pri výrobe živíc, plastov	Carc.2	17/2	160 t
Matador Automotive Vráble,a.s.	Bonderite M-AD 337	Carc.1A	5/1	1012 kg
	Bonderite M – PT 54 NC	Carc. 1A	5/1	138 kg
	Bonderite M – AD Ni	Carc. 1A	3/0	28 kg
TESGAL, s.r.o., Staničná 52 Vráble Linka povrchovej úpravy kovov	Finidip 124	Carc.1B, Muta.2	3/0	375 kg
	UltraPas ZnNi 117A	Carc.1B, Muta.2		425 kg
	UltraPas ZnNi 117B	Carc.1B, Muta.2		425 kg
	UltraPas Cs1	Carc.1B, Muta.2		875 kg
	UltraPas Cs2	Carc.1B, Muta.2		1300 kg
	Lanthane TR175 part C	Carc.1B, Muta.2		225 kg
	Inhibitor Fe	Carc.2		25 kg
	Pragofos 1932	Carc.2		120 kg
	Pragofos 2203	Carc.2		2100 kg
	Pragofos 2401	Carc.2		360 kg
	Slotoloy Zn 85	Carc.1A Muta 2		59000 kg
	Slotopas ZnT 81	Carc.1B Muta 2		2490 kg
	Slotopas ZnT 71	Carc.1B Muta 2		4950 kg
	Performa 285 Ni- CPL 175	Carc.1A Muta 2		8250 kg
	Lanthane TR175 part A	Carc.1B Muta 2		100 kg

	Primion 240 Purifier 1	Carc.2		100 kg
TESGAL, s. r.o. Staničná 52 Vráble chemické laboratórium	Dichroman sodný dihydrát	Carc.1B, Muta.1B	2/2	15 g
	Fenolftalein indikátor CS	Carc1B, Muta.2		2 g
	Kyvetový test na CHSKcr	Carc1A, Muta.1B		55 ks amp (55 g)

TESGAL, s. r.o. Hlavná 60 Vráble chemické laboratórium	Dichroman sodný dihydrát	Carc.1B, Muta.1B	1/1	0 g
	Fenolftalein indikátor CS	Carc1B, Muta.2		2 g
	Kyvetový test na CHSKcr	Carc1A, Muta.1B		30 ks / 30 g
BIA Plastic and Plating Technology Slovakia, s.r.o.	Ni Antipit KP	Carc.1B , Muta. 2	22/0	1,125 t
	ADHEMAX PA NI 1	Carc.1A , Muta. 2		6,675 t
	Adhemax Neutralizer CR	Carc.2		6,175 t
	Chlorid nikelnatý	Carc.1A , Muta. 2		5,13 t
	Oxid chromový	Carc.1A , Muta. 1B		0,35 t
	Síran nikelnatý	Carc.1A , Muta. 2		46,345 t
	HSO EN Ecoplast part A	Carc.1A , Muta. 2		7 t
	HSO Nickel 130 Brightness Carrier	Carc.1B , Muta. 2		0
	HSO Nickel 130 Leveller	Carc.1B , Muta. 2		0,125 t
	HSO Nickel 110 Carrier	Carc.1B		0,225 t
	HSO EN Ecoplast MU A	Carc.1A , Muta. 2		0
	VOPCROM Lösung (oxid chrómový roztok)	Carc.1A , Muta. 1B		28,8 t
HSO EN ECOPLAST 601 part A	Carc.1A , Muta. 2	7,625 t		

Zmeny v používaní karcinogénnych faktorov, zníženie resp. zvýšené množstvo použitých karcinogénnych faktorov apod. :

- BIA Plastic and Plating Technology, s. r. o. - v r. 2020 sa vylúčilo používanie karc. faktoru Nanocolor
- ÚDZS Súdno lekárske a patologicko anatomické pracovisko - vzhľadom k situácii, súvisiacej s pandemiou bolo počas r. 2020 v porovnaní s minulým rokom použité niekoľkonásobne väčšie množstvo karcinogénnych faktorov na pracovisku

- TESSAL, s. r. o. - v r. 2020 - znížil sa počet používaných karc. faktorov z 27 druhov na 16 druhov
- Medicentrum Dzurilla - ukončila sa ku dňu 29.2.2020 činnosť onkologickej ambulancie v Medicentre Dzurilla, pacienti sú liečení cytostatikami od 1.3.2020 v priestoroch FN Nitra
- Auria Solutions Slovakia s.r.o. Vráble – používajú sa karcinogénne faktory v uzatvorenom systéme, t. j. je vylúčená priama expozícia zamestnancov karcin. faktoru
- SIKA Automotive Slovakia, s.r.o. - vzhľadom k situácii (všeobecný pokles objednávok v dôsledku pandémie) sa cca 6 mesiacov nevyrábalo, preto je uvedené zníženie použitého množstva karc. faktorov cca o polovicu oproti roku 2019 a tým i zníženie počtu exponovaných zamestnancov

V tabuľke č. 5a (v prílohe) sú uvedené 4 najčastejšie sa vyskytujúce karcinogénne a mutagénne faktory, ktorým je v Nitrianskom regióne exponovaných najviac osôb:

1. Stavebný materiál s obsahom azbestu	Carc. 1A
2. Cytostatiká	Proces s rizikom chem.karcinogenity
3. Prípravky používané pri povrchovej úprave kovových a plastových výrobkov (obsahujú izokyanáty, nikel,...)	Carc. 1A, Carc.1B, Carc.2, Mut. 1B, Mut.2, Repr.toxické
4. Formaldehyd (roztoky s obsahom formaldehydu od 3 – 37 %)	Carc. 1B, Mut.2

V rámci dozornej činnosti zameranej na uplatňovanie nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci sa v spolupráci s NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre vykonalo 1 kontrolu zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu a vydalo 4 odborné stanoviská k problematike vláknitých prachov. Pri posudzovaní projektových dokumentácií boli stavebníci upozorňovaní na plnenie povinností pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.

Bolo vydaných 163 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb, z toho odstraňovanie v exteriéroch bolo odsúhlasené v 144-tich prípadoch, v interiéri - predovšetkým bytové jadrá sa posudzovali v 19-tich prípadoch .

Vo všetkých prípadoch boli žiadatelia držiteľmi oprávnenia na výkon uvedených činností vydaného ÚVZ SR.

Spolu so žiadosťou o vydanie súhlasu na uvedené činnosti boli prevádzkovateľmi predkladané prevádzkové poriadky, ktoré obsahovali posudky o riziku, opis činností a pracovných postupov pri práci s materiálmi obsahujúcim azbest, plánované aj vykonané opatrenia na zníženie expozície zamestnancov prachu z azbestu pri búracích prácach a plán práce.

Oznámenie o výkone odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest (oznámenie o začatí a ukončení prác s azbestom) v roku 2020 zaslalo celkom 131 subjektov, výkon ŠZD po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu bol vykonaný v 1 prípade, viď tabuľka č. 5b.

Prehľad subjektov, ktoré v roku 2020 v Nitrianskom regióne realizovali na základe súhlasu RÚVZ so sídlom v Nitre búracie a rekonštrukčné práce spojené s odstraňovaním

stavebných materiálov s obsahom azbestu a počet exponovaných zamestnancov pri týchto činnostiach je uvedený v nasledujúcej tabuľke :

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chemický mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * Podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet exponovaných osôb celkom	Výsl. Merania / množstvo spotrebovaných látok / rok **
ASTANA, s.r.o., Poprad	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	37 t 2183 m ²
AZBESTGROUP s. r. o., Bratislava	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	7	18,4 t 1788 m ²
BBC Consulting, s.r.o., Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	114,5 t 5178 m ²
Concret, s.r.o., Boleráz	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	19,2 t 1850 m ²
DILMUN SYSTEM, s. r. o., Bratislava	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	130 t 435 m ²
EISEN s.r.o., Šaľa	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	7 t 254 m ²
ELLIO, spol. s r.o., Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	0,4 t
GAMA MONT s.r.o., Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	12,5 t
Milan Marčan COBRA, Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	98,5 t 811 m ²
NIKIN s.r.o., Bajč	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	10	130 t
Zuzana Ostrožanská, Sládkovičovo	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	1 t
ReTrash s.r.o., Kremnica	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	3,6 t 180 m ²
SH Klampiarstvo s.r.o., Tajná	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	18,4 t 1299 m ²
STREŠNÉ CENTRUM TOMÁŠ MOLNÁR s.r.o., Sereď	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	6	55,6 t 3265 m ²
TM-Montinštala, s.r.o., Jelšovce	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	8	2 t 180 m ²
TORRE s.r.o., Tešedíkovo	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	1,2 t
EKOLIKVID, s.r.o.	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	11 t 346 m ²
KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o.	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	3,5 t 50 m ²

PROFI-DEMONT s.r.o.	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	0,8 t 40 m ²
MONTES COMPANY s.r.o.	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	2	2,5 t 50 m ²
HIMBUILDING, s.r.o.	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	6	7t
KOMSTAV STRECHY s.r.o. Komárno 945 01	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	2,4 t 150 m ²
MQM stavebná spol. s.r.o.	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	20 t 100 m ²
ORAVEC s.r.o., 10 Krtovce 956 03	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	6,15 t
Okresné stavebné bytové družstvo , Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	10	2,1 t
Miloš Medvegy REKOSAN , Ondrejovce 88	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	10	5,5 t

8. Výkony v štátnom zdravotnom dozore

Komentár k tab. č.7 :

V roku 2020 pracovníci oddelenia PPL vydali celkom 535 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z.z.

V uvádzanom počte 292 vydaných rozhodnutí o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky, návrhoch na zmenu v ich prevádzkovaní a návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky sú zahrnuté aj rozhodnutia týkajúce sa zriaďovania mobilných odberových miest (MOM) na PCR testovanie a na antigénové testovanie na ochorenie COVID 19 v zdravotníckych zariadeniach : FN Nitra, Medirex Nitra, Nemocnica AGEL Zlaté Moravce, Mediform Šaľa a Zlaté Moravce, SANAS Nitra, SWOT Vrábľa.

Samostatným rozhodnutím boli posúdené a schválené prevádzkové poriadky pre jednotlivé rizikové faktory v pracovnom prostredí (najčastejšie pre hluk a chemické faktory) v 20 prípadoch. Prevádzkové poriadky z hľadiska ochrany a podpory zdravia zamestnancov sa podľa novely zák. 355/2007 Z.z. orgánmi verejného zdravotníctva neschvaľujú:

- od 21.07.2020 - pri expozícii zamestnancov hluku, vibráciám, umelému optickému žiareniu, azbestu, pri záťaži teplom a chladom, pri zvýšenej fyzickej záťaži,

- od 01.10.2020 - pri expozícii zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, karcinogénnym a mutagénnym faktorom,
- od 24.11.2020 - pri expozícii zamestnancov biologickým faktorom, elektromagnetickému poľu.

V sledovanom roku bolo vydaných 163 rozhodnutí na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb.

V hodnotenom roku 2020 bolo vydaných celkom 25 rozhodnutí na zaradenie resp. vyradenie prác do kategórií rizikových prác.

V roku 2020 bolo vydaných spolu 35 ostatných rozhodnutí, z toho 21 rozhodnutí o prerušení konania z dôvodu vyžiadania doplnenia podaní o potrebné doklady, 9 rozhodnutí o zastavení konania v prípadoch, keď žiadateľ svoje podanie o požadované dokumenty v určenom termíne nedoplnil a 5 rozhodnutí o pokute.

Opatrenie nariadené rozhodnutím bolo vydané v 1 prípade. Opatrenia na odstránenie nedostatkov podľa § 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z. (zákaz používania materiálov, pracovných a technologických postupov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov) boli uložené subjektu, ktorý pri svojej činnosti vykonával otryskávanie predmetov pieskom pod tlakom.

V sledovanom roku bolo vydaných 14 záväzných stanovísk podľa § 13 ods.2 zák. č. 355/2007 Z.z. v súvislosti so zák. č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zák. č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia.

Podľa § 13 ods.3 zák. č. 355/2007 Z.z. bolo vydaných celkom 86 záväzných stanovísk, z toho k územnému konaniu – umiestneniu stavby v 31 prípadoch, ku kolaudácii stavieb alebo k zmene v užívaní stavieb v 55 prípadoch.

Komentár k tab. č.8 :

Oddelenie PPL RÚVZ Nitra v roku 2020 uskutočnilo výkon štátneho zdravotného dozoru ukončený záznamom v 637 prípadoch. Predmetom štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách bola kontrola opatrení na zníženie zdravotných rizík v súvislosti s prácou a pracovným prostredím, ale najviac kontrol bolo zameraných predovšetkým na kontrolu zabezpečenia a dodržiavania aktuálne platných protiepidemiologických opatrení súvisiacich s pandémiou koronavírusu nariadených Úradom verejného zdravotníctva. Tieto kontroly boli uskutočnené vo výrobných podnikoch (35 kontrol), v prevádzkach lekární (67 kontrol), v prevádzkach optík a zdravotníckych pomôcok (27 kontrol), v prevádzkach autoservisov, predajní záhradkárskych potrieb a záhradnej techniky, v kľúčových službách, v predajniach a opravovniach bicyklov, v práčovniach a čistiarniach, predajniach krmiva, staníc TK, EK a KO, predajniach stavebného a súvisiaceho materiálu.

V roku 2020 oddelenie PPL riešilo 34 podnetov na výkon ŠZD.

Podnety sa týkali napr. vykonávania činností bez kladného posudku orgánu verejného zdravotníctva, nevyhovujúcich pracovných podmienok na pracoviskách, nedodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pri práci zo strany zamestnávateľa, prekračovanie váhových limitov pri práci, teplo na pracoviskách v letných mesiacoch, nezabezpečenie pitného režimu na pracoviskách počas mimoriadne teplých dní, nedostatočné udržiavanie hygieny a poriadku v sprchách, a iné. Mnohé podnety sa týkali upozornenia na nezabezpečenie protiepidemiologických opatrení na pracoviskách zo strany zamestnávateľov alebo ich

neplnenie zo strany zamestnancov (nenosenie rúška na pracoviskách, chýbajúca dezinfekcia, nedodržiavanie odstupov, nedostatočný vstupný filter pred vstupom do prevádzky).

V 6 – tich prípadoch sa šetrením v rámci výkonu ŠZD preukázala opodstatnenosť podnetov, prevádzkovateľom boli nariadené opatrenia, boli dohodnuté termíny na odstránenie zistených nedostatkov a v 2 prípadoch bolo s týmito prevádzkovateľmi začaté správne konanie .

V 3 – och prípadoch boli podnety čiastočne opodstatnené, v 3 - och prípadoch boli odstúpené na riešenie kompetentným organizáciám a až v 22 prípadoch boli podnety neopodstatnené.

V priebehu roku 2020 pracovníci oddelenia PPL vypracovali 158 písomných stanovísk, z toho v 137 prípadoch to boli stanoviská k žiadostiam občanov, zamestnancov a zamestnávateľov, ktoré sa týkali usmernenia a praktického uplatňovania aktuálnych opatrení a obmedzení súvisiacich s pandémiou koronavírusu v podmienkach jednotlivých prevádzok a pracovísk.

V druhej polovici roku 2020 sa pracovníci oddelenia vzhľadom na závažnú a zhoršujúcu sa epidemiologickú situáciu okrem problematiky PPL podieľali aj na trasovaní osôb pozitívnych na COVID-19 – t.zn. vykonávali epidemiologické šetrenie osôb pozitívnych na COVID-19, ich úzkych a širších kontaktov, nariaďovanie karantény, objednávanie na laboratórne vyšetrenie na COVID-19 PCR testami. Epidemiologické šetrenie bolo zamestnancami oddelenia PPL vykonané u 1361 osôb pozitívnych na COVID-19.

Komentár k tab. č.10:

V rámci sankčných opatrení bolo na Oddelení PPL RÚVZ Nitra v roku 2020 v správnom konaní právnym subjektom uložených 5 pokút za iné správne delikty (§ 57 ods. 41 zákona č. 355/2007 Z. z.).

Pokuty za iné správne delikty (v celkovej sume 8 500 Eur) sa vo všetkých prípadoch týkali porušenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z ustanovení § 52 ods. 1 zákona 355/2007 Z.z. a to povinnosti: predložiť na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a do času kladného posúdenia zdržať sa vykonávania posudzovaných opatrení alebo činností.

Išlo o nasledovné subjekty :

- BEKWOODCOTE s.r.o. - stavebniny – 1000.-
- Kóňa Rudolf – čalunická dielňa – 500.-
- TOSIT s.r.o. - výroba obalov – 1000.-
- ENDLESS s.r.o. - výroba obalov – 1000.-
- CARAMETAL s.r.o. - povrchovú úpravu materiálov - 5000.-

Komentár k tab. č.11:

Overovanie dodržiavania legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa poskytovania informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci bolo realizované aj prostredníctvom dotazníkov informovanosti zamestnancov (bolo použitých 96 dotazníkov). Anonymné kontrolné listy - tzv. dotazníky informovanosti zamestnancov boli zamerané na rizikové faktory: chemické faktory (28), hluk (51), karcinogény /19) a vibrácie (6).

Komentár k tab. č. 12a: chránené pracoviská:

V sledovanom období roku 2020 bolo na základe žiadostí jednotlivých subjektov posúdených celkom 12 pracovísk na ktorých zabezpečovali práce osoby so zdravotným postihnutím, z toho v 9 prípadoch bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do

prevádzky a v 3 prípadoch bolo vydané stanovisko k zmenám na existujúcich pracoviskách s prideleným štatútom chránenej dielne/pracoviska.

V roku 2020 sa z dôvodu mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou koronavírusu previerky na už existujúcich chránených pracoviskách a chránených dielňach nevykonávali.

9. Podpora zdravia pri práci

V roku 2020 bolo v rámci Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci pracovníkmi oddelenia PPL (vrátane pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením) poskytnutých v rámci individuálneho poradenstva a telefonické konzultácie 17 745 konzultácií pre občanov, zamestnancov ako aj pre zamestnávateľov týkajúcich sa usmernenia a praktického uplatňovania aktuálnych opatrení a obmedzení súvisiacich s pandémiou koronavírusu v podmienkach jednotlivých prevádzok a pracovísk.

Skupinové poradenstvo sa v roku 2020 neposkytovalo.

Overovanie dodržiavania legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa poskytovania informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci bolo realizované aj prostredníctvom dotazníkov informovanosti (96 anonymných dotazníkov informovanosti). Anonymné kontrolné listy - tzv. dotazníky informovanosti zamestnancov boli zamerané na rizikové faktory: hluk, chemické faktory, karcinogény, vibrácie.

Odborné poradenstvo bolo vo viacerých prípadoch poskytnuté pracovným zdravotným službám (napr. Falck Healthcare, a.s. Bratislava, ProCare, a.s. Bratislava, Duslo a.s., Šaľa, Sanos Vrable, s.r.o., TeamPrevent s.r.o., Bratislava, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, OHS, s.r.o., Opatovce nad Nitrou, MIOMED, s.r.o., Bratislava, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, MEDFIN, pracovná zdravotná služba, a.s., Bratislava, PZS Sante Slovakia, s.r.o., Bratislava, Medison, s.r.o., Košice, MED POINT, s.r.o., Senec, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza a ďalšie).

Pracovníci Oddelenia PPL poskytujú poradenstvo a konzultácie aj v oblasti problematiky týkajúcej sa práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami resp. problematiky týkajúcej sa práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie .

10. Špecializované úlohy a iná odborná činnosť

Komentár k tabuľke č. 13a :

Jeden pracovník – vedúca Oddelenia PPL je lektorom akreditovaných odborných kurzov určených pre problematiku týkajúcu sa práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami resp. pre problematiku týkajúcu sa práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie organizovaných Agroištitútom Nitra.

Prednášková činnosť v roku 2020:

1. Agroištitút, Nitra – odborné vzdelávanie pre prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, Ing. E.Halzlová, MPH – 2x – dištančnou formou

2. Agroinštitút, Nitra – odborné vzdelávanie pre práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie, Ing. E.Halzlová, MPH – 1x dištančnou formou

Členstvo v poradných zboroch HO HH SR:

- Mgr. Trebichalský – Poradný zbor HH SR pre odbor Ochrana zdravia pred žiarením
- Ing. Eleonóra Halzlová, MPH – Poradný zbor HO HH SR pre PPLaT

Členstvo v komisiách:

Ing. Eleonóra Halzlová, MPH – vedúca oddelenia PPL je členkou nasledujúcich komisií:

1. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami a s toxickými látkami a prípravkami zriadenej RÚVZ Nitra
2. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne využitie zriadenej RÚVZ Nitra

11. Vyhodnotenie Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci zo dňa 15.3.2011 (zaslaná listom č. OPPL/2362/2011-Oj zo dňa 15.3.2011)

Článok 7 Spolupráca regionálnych hygienikov a inšpektorov práce

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vyplývajú z Dohody o spolupráci a koordinácii činností uzatvorenej medzi ÚVZ SR Bratislava a NIP Košice dňa 15.3.2011.

Komentár k tabuľke č. 14a :

V roku 2020 bola spoločná kontrola s IP Nitra uskutočnená v spoločnosti Treban AT s.r.o., Machulince zameranej na výrobu kvetináčov, podláh, stolárskych výrobkov na objednávku. V spoločnosti sú vyhlásené rizikové práce : rizikový faktor – hluk, pevný aerosól z dreva, prach z tvrdého dreva – dub, buk (karcinogén kategórie 1A) všetko v 3. kategórii rizika. Previerky boli zo strany orgánov verejného zdravotníctva zamerané na kontrolu plnenia povinností pri ochrane zdravia zamestnancov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a NV SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Pri kontrole bolo zistených 5 nedostatkov, boli nariadené opatrenia s termínmi na ich odstránenie. Vzhľadom na nepriaznivú epidemiologickú situáciu súvisiacu s pandémiou koronavírusu spoločnosť požiadala o predĺženie termínu na odstránenie nedostatkov z organizačných dôvodov a zaviazala sa nedostatky odstrániť ihneď po skončení mimoriadnej situácie.

Koordinácia spoločných dozorných aktivít, vzájomné poskytovanie informácií a výmena skúseností pri riešení problémov je predmetom pracovných stretnutí zástupcov orgánov verejného zdravotníctva a inšpektorov práce uskutočňovaných v rámci Nitrianskeho kraja v štvrtročných intervaloch. V roku 2020 sa vzhľadom na nepriaznivú epidemiologickú situáciu súvisiacu s pandémiou koronavírusu uskutočnilo 1 pracovné stretnutie za účasti pracovníkov oddelenia PPL RÚVZ v NR kraji a Inšpektorov práce Nitra, na ktorom boli dohodnuté spoločné postupy pri výkone kontrolnej činnosti, riešené aktuálne problémy a konštatovaná dobrá spolupráca oboch inštitúcií.

V roku 2020 sa oddelenie PPL RÚVZ Nitra nevyjadrovalo k udeleniu certifikátu „Bezpečný podnik“.

Komentár k tabuľke č. 14b :

RÚVZ Nitra vykonal v roku 2020 v súčinnosti so SIŽP 1 spoločnú previerku - koordinovanú kontrolu podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o zabezpečení prevencie voči závažným priemyselným haváriám v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. Kontrola bola zameraná v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. na plnenie povinností ochrany zdravia pri pracovných činnostiach spojených s vystavením zamestnancov chemickým faktorom pri práci a na dodržiavanie povinností v oblasti nakladania s priemyselnými odpadovými vodami a nebezpečnými odpadmi.

Kontrola bola vykonaná v Dusle a.s., Šaľa, prevádzka ÚV-O, prevádzka disperzií a lepidiel (DaL), že kontrolovaný subjekt má vypracovanú a schválenú bezpečnostnú správu a každoročne posúdené aj zmeny a doplnky bezpečnostnej správy, schválené prevádzkové poriadky pre jednotlivé činnosti, havarijné plány, je určená zodpovedná osoba pre zabezpečenie prevencie voči závažným priemyselným haváriám. Spoločnosť zabezpečuje dohľad nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov vlastnou zdravotnou službou. Pri kontrole boli zo strany RÚVZ zistené 2 nedostatky : spoločnosť nemala orgánom verejného zdravotníctva posúdené priestory Haly malého balenia a profesia hlavného majstra nebola zaradená do príslušnej kategórie rizikových prác. Boli dohodnuté termíny na odstránenie zistených nedostatkov. Spoločnosť zistené nedostatky v stanovenom termíne odstránila.

12. Výkony štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva v súvislosti s chemickou legislatívou

V roku 2020 bolo vydaných 33 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky pre pracoviská, na ktorých sa pracuje s chemických faktormi.

Rozhodnutia o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami a ani rozhodnutie na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku sme v sledovanom roku nevydávali pre žiadny subjekt.

Okrem uvedeného RÚVZ Nitra vydal 163 kladných rozhodnutí na odstraňovania azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V roku 2020 bolo vydané 1 opatrenie podľa § 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z. (zákaz používania materiálov, pracovných a technologických postupov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov) subjektu, ktorý pri svojej činnosti vykonával otryskávanie predmetov pieskom pod tlakom.

RÚVZ Nitra bolo doručených 159 oznámení o začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnej činnosti.

Uvedené údaje sú prezentované v tabuľkách č. 15a až 15d.

13. Personalistika

V roku 2020 nedošlo v personálnom obsadení oddelenia oproti predchádzajúcemu roku k zmenám v počte zamestnancov.

Výkon štátneho zdravotného dozoru v rámci zákona č. 355/2077 Z.z. pre problematiku PPL v Nitrianskom regióne na oddelení PPL v súčasnosti zabezpečuje 6 pracovníkov – štátnych zamestnancov (vedúca oddelenia - iný zdravotnícky pracovník s vysokoškolským vzdelaním, 4 zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo a 1 VŠ -iní odborní pracovník v zdravotníctve).

Z celkového počtu 9 zamestnancov oddelenia PPL tvoria 3 pracovníci Pracovnú skupinu ochrany zdravia pred žiarením, organizačne začlenenú pod oddelenie PPL (3 VŠ s iným ako zdravotníckym vzdelaním). Pracovnou náplňou tejto pracovnej skupiny je okrem hlavného zamerania – výkon štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany v celom Nitrianskom kraji podľa zákona č.87/2018 Z. z. a súvisiacich predpisov aj výkon štátneho zdravotného dozoru podľa zák. 355/2007 Z.z. na úseku neionizujúceho žiarenia pre región Nitra (okresy Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce).

13. Príloha - tabuľky 1 - 16:

Tabuľka č. 1a

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň prevažujúcej činnosti)

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných zamestnancov					
		3. kategória		4. kategória		Spolu	
		celkom	Žien	celkom	žien	celkom	Žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	78	44	16	3	94	47
B	Ťažba a dobývanie	16	0	2	0	18	0
C	Priemyselná výroba	3969	819	152	34	4121	853
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	70	0	19	0	89	0
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	135	6	56	0	191	6
F	Stavebníctvo	75	0	2	0	77	0
G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	115	0	3	0	118	0
H	Doprava a skladovanie	16	0	0	0	16	0
J	Informácie a komunikácia	18	3	0	0	18	3
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	8	0	0	0	8	0
O	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	30	27	0	0	30	27
P	Vzdelávanie	31	20	0	0	31	20
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	351	273	0	0	351	273
R	Umenie, zábava a rekreácia	7	0	0	0	7	0
S	Ostatné činnosti	4	3	0	0	4	3
	SPOLU	4923	1195	250	37	5173	1232

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň prevažujúcej činnosti)

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných zamestnancov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	78	44	6	3	84	47
02	Lesníctvo a ťažba dreva	0	0	10	0	10	0
08	Iná ťažba a dobývanie	16	0	2	0	18	0
10	Výroba potravín	60	12	0	0	60	12
11	Výroba nápojov	3	0	0	0	3	0
13	Výroba textilu	76	30	0	0	76	30
14	Výroba odevov	8	6	0	0	8	6
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	90	0	0	0	90	0
18	Tlač a reprodukcia záznamových médií	12	4	0	0	12	4
20	Výroba chemikálií a chemických produktov	598	27	0	0	598	27
22	Výroba výrobkov z gumy a plastu	183	88	2	0	185	88
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	178	0	0	0	178	0
24	Výroba a spracovanie kovov	39	3	19	0	58	3
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	992	246	7	0	999	246
27	Výroba elektrických zariadení	64	0	0	0	64	0
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	257	41	27	2	284	43
29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1374	362	97	32	1471	394
31	Výroba nábytku	15	0	0	0	15	0
33	Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	20	0	0	0	20	0
35	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	70	0	19	0	89	0
36	Zber, úprava a dodávka vody	102	0	55	0	157	0
37	Čistenie a odvod odpadových vôd	5	0	0	0	5	0
38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	28	6	1	0	29	6
41	Výstavba budov	41	0	2	0	43	0
42	Inžinierske stavby	34	0	0	0	34	0
45	Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	25	0	3	0	28	0
46	Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	90	0	0	0	90	0
52	Skladové a pomocné činnosti v doprave	16	0	0	0	16	0
58	Nakladateľské činnosti	18	3	0	0	18	3

72	Vedecký výskum a vývoj	8	0	0	0	8	0
84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	30	27	0	0	30	27
85	Vzdelávanie	31	20	0	0	31	20
86	Zdravotníctvo	351	273	0	0	351	273
87	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	0	0	0	0	0
90	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	7	0	0	0	7	0
96	Ostatné osobné služby	4	3	0	0	4	3
	SPOLU	4923	1195	250	37	5173	1232

Tabuľka č. 1c

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň triedenia podľa rizikového faktora)

Rizikový faktor (1. stupeň)	Počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	219	179	0	0	219	179
Fyzická záťaž	181	123	0	0	181	123
Hluk	3970	701	174	5	4144	706
Chemické karcinogény, mutagény, reprodukčne toxické látky	339	115	0	0	339	115
Chemické látky a zmesi	851	131	107	35	958	166
Ionizujúce žiarenie	43	17	0	0	43	17
Optické žiarenie	55	47	0	0	55	47
Psychická pracovná záťaž	10	0	0	0	10	0
Vibrácie	168	0	49	0	217	0
Záťaž teplom a chladom	14	0	0	0	14	0

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (1. a 2. stupeň)

Rizikový faktor		Počet exponovaných zamestnancov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
1. stupeň	2. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	Inde nezaradené	11	9	0	0	11	9
Biologický faktor	Infekcie prenosné zo zvierat na ľudí	41	36	0	0	41	36
Biologický faktor	Tuberkulóza	219	172	0	0	219	172
Fyzická záťaž	Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	124	123	0	0	124	123
Fyzická záťaž	Práca s bremenami	6	0	0	0	6	0
Fyzická záťaž	Pracovná poloha	51	0	0	0	51	0
Hluk	Impulzový	5	0	0	0	5	0
Hluk	Premenný	3963	701	174	5	4137	706
Hluk	Ustálený	3	0	0	0	3	0
Ionizujúce žiarenie	V priemysle	4	0	0	0	4	0
Ionizujúce žiarenie	V zdravotníctve	39	17	0	0	39	17
Optické žiarenie	Laser	55	47	0	0	55	47
Psychická pracovná záťaž	Psychická pracovná záťaž	10	0	0	0	10	0
Vibrácie	Prenášané na celé telo	52	0	0	0	52	0
Vibrácie	Prenášané na ruky	116	0	49	0	165	0
Záťaž teplom a chladom	Záťaž teplom	14	0	0	0	14	0

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň triedenia)

Chemická látka (2. stupeň)	Počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
alergény	434	52	0	0	434	52
dermatotropné	414	47	0	0	414	47
dráždivé	335	111	0	0	335	111
chemické karcinogény	466	123	0	0	466	123
jedovaté - toxické	365	39	0	0	365	39
mutagény	258	96	0	0	258	96
pevné aerosoly	617	84	40	8	657	92
reprodukčne toxické látky	241	87	0	0	241	87
veľmi jedovaté - veľmi toxické	14	0	41	27	55	27
žieravé	100	32	41	27	141	59

*Poznámka: Do tabuliek č. 1a až 1e sa prekopírujú dáta z tabuľky v adresári

C:\ASTR_2011\SUBORY_EXPORT\prnFaktoryRizika_I.xls atd'.

Tabuľka č. 2a

PZS vlastnými zamestnancami - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	Počet subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	1	1657	571	-	-	-	-

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 2b

PZS dodávateľským spôsobom - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	14	4535	377	6	162	6	15

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 2c

Zamestnávateľ nezabezpečil vypracovanie dokumentov* v spolupráci s PZS					
RÚVZ	v subjektoch, kde nie sú vyhlásené rizikové práce		v subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami		
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4
Nitra	29	98	1	1	1

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 2d

Sankcie pre zamestnávateľov za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci týkajúce sa spolupráce s PZS				
Kraj	Uložil RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného subjektu (zoznam)	Správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviesť odsek a písmeno)	V sume €
Bratislavský		1.		
		2.		
		...		
Trnavský				
Nitriansky	Nitra	-	-	-
Žilinský				
Banskobystrický				
Trenčiansky				
Prešovský				
Košický				

Tabuľka č. 2e

Kraj	Kontroloval RÚVZ	Počet kontrolovaných poskytovateľov PZS vykonávajúcich činnosť dodávateľským spôsobom			Spolu
		Lekárov	Verejných zdravotníkov	Tímov PZS	
Nitriansky	Nitra	-	-	-	-

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania							
	Počet prešetr.	Číslo položky zoznam CHzP	Dg.	Organizácia (posledný zamestnávateľ)	Profesia	Záver prešetrovania S / N / ? / K / X	Lehota (v dňoch)
	1	29	CSS sy	Bourbon Automotive Plastics Nitra, a.s., Čab	operátorka	N	90
	2	22-6	Dermatitis contacta ext.superiorum	Jaguár Land Rover Slovakia, s.r.o.	Operátor výroby	S	72
	3	29	CB Sy n. Suprascapularis	Fenestra SK, s.r.o., Zlaté Moravce	Výrobná robotníčka PVC	S	181
	4	29	Sy manžety rotatorov, burzitída	Dafoss, s.r.o., Zlaté Moravce	Operátor výroby	S	108
	5	29	Sy canalis carpi bilat. rad.a uln., Epicondylitis humeru bilat.	Kongsberg Automotive, s.r.o. Vráble	Operátor - šička	S	122
	6	29	Rizarthrosis l.sin	Kongsberg Automotive, s.r.o. Vráble	Operátor - šička	S	155
	7	29	Rizarthrosis bilat, Sy canalis carpi	Kongsberg Automotive, s.r.o. Vráble	Operátor výroby	X	Vyžiadanie posúdenia rizík a výsledkov objektivizácie fyz.zát'aže
	8	29	DNJZ - HKK	SMRC Automotive Solutions Slovakia, s.r.o., Nitraoperátor	Operátor výroby	X	Vyžiadanie posúdenia rizík a výsledkov objektivizácie fyz.zát'aže
SPOLU	8						

Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania a pri každom je uvedená položka/položky zoznamu chorôb z povolania (u jednej fyzickej osoby mohlo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania zahŕňať viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

Záver prešetrovania:

S = súvisí – pracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

N = nesúvisí – nepracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

? = nejednoznačné/sporné

K = podozrenie na chorobu z povolania bolo posúdené na regionálnej alebo celoslovenskej komisii na posudzovanie chorôb z povolania

X = nedoriešené = nedoriešené v danom roku, alebo záver nebol stanovený (pracovisko v zahraničí, zánik spoločnosti, spoločnosť v likvidácii, žiadosť odstúpená orgánu VZ iného rezortu, inému RÚVZ v SR, pracovník zomrel, adresát neznámy, prešetrenie nebolo indikované z dôvodu dodatočne zisteného úrazového deja ochorenia) – uviesť dôvod

Lehota = lehota vypracovania odborného stanoviska pri podozrení na chorobu z povolania od prijatia žiadosti zo špecializovaného pracoviska po odoslanie odborného stanoviska (§ 31a ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.). Pri nedoriešených prípadoch a v prípade nedodržania maximálnej lehoty 90 dní uviesť aj dôvod v príslušnom stĺpci, napr.: X spoločnosť v likvidácii; 138 dní (objektívizácia hluku zamestnávateľom).

Tabuľka č. 4

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami			Počet odobraných osvedčení
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe preukázania odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu	Spolu
Nitra	8	22	30	-

Tabuľka č. 5a

Počet zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom v SR - najčastejší výskyt podľa počtu exponovaných v rozdelení podľa krajov					
Chemický karcinogén, chemický mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity (vrátane azbestu)		Klasifikácia*	Počet exponovaných (vrátane azbestu) (vrátane RP) celkom / ženy		Počet podnikov / organizácií
1.	Stavebný materiál s obsahom azbestu	Carc. 1A	126	0	26
2.	Cytostatiká	Proces s rizikom chem.karcinogenity	88	78	4
3.	Prípravky používané pri povrchovej úprave kovových a plastových výrobkov (obsahujú izokyanáty, nikel, ...)	Carc. 1A, Carc.1B, Carc.2, Mut. 1B, Mut.2, Repr.toxické	69	24	8
4.	Formaldehyd (roztoky s obsahom formaldehydu od 3 – 37 %)	Carc. 1B, Mut.2	60	39	3

* K 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí, K 1B - pravdepodobný karcinogén, M 1A - mutagén ľudských zárodočných buniek, M 1B - mutagén cicavčích zárodočných buniek, proces - proces s rizikom chemickej karcinogenity

** Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórie 2, 3 alebo 4.

Tabuľka č. 5b

Oznámenia o výkone odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa § 41 ods. 16 zákona č. 355/2007 Z. z. a NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	131
Výkon štátneho zdravotného dozoru po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	1

Tabuľka č. 6

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR						
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR		61	8			69
FO – slobodné povolanie						
FO – poľnohospodárska výroba						
Fyzické osoby spolu		61	8			69
Verejná obchodná spoločnosť						
Spoločnosť s ručením obmedzeným		255	213	63	8	539
Komanditná spoločnosť						
Nadácia						
Nezisková organizácia						
Akciová spoločnosť				9	1	10
Družstvo				2		2
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.						
Štátny podnik				2		2
Národná banka Slovenska						
Banka – štátny peňažný ústav						
Rozpočtová organizácia					1	1
Príspevková organizácia						
Obecný podnik						
Fondy						
Verejnoprávna inštitúcia						
Zahraničná osoba						
Sociálna a zdravotné poisťovne						
Odštepny závod						
Združenie (zväz, spolok)						
Politická strana, hnutie						
Cirkevná organizácia						
Organizačná jednotka združenia						
Komora (s výnimkou profesijných komôr)						
Záujmové združenie právnických osôb						

Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)			5	1		6
Krajský a obvodný úrad						
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)						
Právnické osoby spolu		255	218	77	10	560
Spolu:						629

Tabuľka č. 7

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
- Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	292		
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu*	20		
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia	-		
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	-		
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	-		
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	163		
- o návrhoch na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie, návrhoch na ich zmenu alebo vyradenie	25		
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov	-		
- Ostatné (Prer. konanie, zastav. konanie, chránené p, pokuty.)	35		
S p o l u:	535		
- Rozhodnutia - pokyny - opatrenia	1		
C. Vydané / odobraté oprávnenia na výkon pracovnej zdravotnej služby	-		
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	-		
E. Záväzné stanoviská: § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. s prihliadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení	14		

neskorších predpisov			
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.			
➤ k územným plánom a k návrhom na územné konanie	31		
➤ k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	55		
➤ k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou	-		

Tabuľka č. 8

Štátny zdravotný dozor a súvisiace činnosti	P o č e t
Výkon ŠZD (ukončený záznamom)	629
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	-
Šetrenie petícií	-
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	36
Odborné stanoviská (expertízy)	158
Konzultácie	17 745
Poradenstvo - individuálne (počet)	-
- skupinové (počet/počet ľudí)	-
Iné činnosti*	1361

* Epidemiologické šetrenie osôb pozitívnych na COVID-19

Tabuľka č. 9

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹⁾ - pracovné	48	48	48
Biologický materiál			
Genetická toxikológia			
Hluk	174	529	529
Vibrácie			
Optické žiarenie ²⁾			
Elektromagnetické pole			
Mikroklimatické podmienky			
Ionizujúce žiarenie	960	1152	1908
Spolu:	1182	1729	2487

Vysvetlivky:

¹⁾ chemické faktory, prach

²⁾ lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

Počet vzoriek sú komodity, každá označená ako „kód vzorky“ v centrálnom prijíme a na ktoré sa vydáva protokol o skúškach.

Počet ukazovateľov sa nenásobí počtom paralelných stanovení.

Počet analýz je počet paralelných stanovení ukazovateľov.

Pri fyzikálnych faktoroch sa v kolónke:

počet vzoriek uvedie **počet meraných miest**, napr. vysieláč, miestnosť, stroj, označené ako kód vzorky v centrálnom príjme

počet ukazovateľov uvedie **počet fyzikálnych veličín** (napr. teplota, relatívna vlhkosť, prúdenie vzduchu = 3 ukazovatele), odmeraných na meracích miestach

počet analýz uvedie sa **počet uskutočnených odčítaní**.

Poznámka: Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná laboratórnymi pracoviskami (vrátane pracovísk na objektívizáciu fyzikálnych faktorov), alebo inými pracoviskami, v rámci ktorých sa objektívizácia vykonáva.
Posúdenie fyzickej záťaže a psychickej pracovnej záťaže (počet hodnotených profesií), metódy merania a hodnotenia **uved'te v komentári**.

Tabuľka č. 10

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie		-
Pokuty za priestupky – pokuty do 1659 € okrem blokových konaní (§ 56 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.)		-
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 41 zákona č. 355/2007 Z. z.)	5	8.500 €
Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)		-
Trestné oznámenie		-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)		-
Zvýšenie poistného (podľa zákona č. 461/2003 Z. z.)		-
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)		-

Tabuľka č. 11

Použitie kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) pri výkone ŠZD										
RÚVZ	Počet kontrolných listov									
	A	B	C	H	K	N	P	R	V	Z
Nitra			28	51	19				6	

A – azbest

B – biologické faktory

C – chemické faktory

H – hluk

K – karcinogénne a mutagénne faktory

N – neionizujúce žiarenie

P – psychická pracovná záťaž

R – bremená

V – vibrácie

Z – zobrazovacie jednotky

RÚVZ	Úroveň ochrany zdravia pri práci na chránených pracoviskách							
	Počet							
	rozhodnutí	stanovísk	kontrolovaných CHP	kontrol na CHP *	zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP	kontrolných listov	zistených nedostatkov	uložených opatrení
Nitra	9	3	12		39/28			

Vysvetlivky:

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotne postihnutie

* Ak bolo na jednom kontrolovanom CHP v danom roku viac kontrol, uvádza sa celkový počet kontrol spolu.

Napr. ak bolo kontrolované iba jedno CHP, ale kontrola bola v priebehu roka 2 krát, do počtu kontrolovaných CHP za daný rok sa doplní 1, ale do počtu kontrol v danom roku sa uvedie 2.

RÚVZ	Špecializované úlohy a iná odborná činnosť					
	Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraničné pracovné a študijné cesty (počet)	Špeciali- zované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)
	na odborných podujatiach (počet prednášok)	Pregraduálna a postgraduálna výchova (počet hodín)				
	3	-	-	-	-	-

Poznámka: Podrobnejšie sú údaje spracované vo všeobecnej časti VS

Komentár:

Zahraničné pracovné a študijné cesty

➤ názov podujatia, miesto, dátum

Špecializované úlohy – aktívna práca na špecializovaných odborných činnostiach schválených ÚVZ SR pre dané RÚVZ a ÚVZ SR

Iné činnosti, napr.

➤ členstvo v medzirezortných a medzinárodných pracovných skupinách a komisiách

➤ besedy a relácie v rozhlase, v televízii, besedy so žiakmi ZŠ a so študentmi SŠ a SOU

➤ články v denníkoch, časopisoch a v regionálnej tlači, články (aktivity) na internetových stránkach, atď.

Tabuľka č. 14a

Spoločné previerky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách		
Kraj	Vykonal RÚVZ	Kontrolované subjekty (zoznam)
Bratislavský		1.
		2.
		....
Trnavský		
Nitriansky	Nitra	Treban s.r.o., Machulince
Žilinský		
Banskobystrický		
Trenčiansky		
Prešovský		
Košický		

Tabuľka č. 14b

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách zamerané na prevenciu závažných priemyselných havárií (podľa zákona č. 128/2015 Z. z.)				
Kraj	Vykonal RÚVZ	Kontrolované subjekty (zoznam)	Katégoria subjektu (A, B)	Počet uložených opatrení
Bratislavský		1.		
		2.		
		...		

Trnavský				
Nitriansky	Nitra	Duslo a.s. Šaľa, prevádzka disperzií a lepidiel (DaL)	B	-
Žilinský				
Banskobystrický				
Trenčiansky				
Prešovský				
Košický				

Tabuľka č. 15a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických	P o č e t rozhodnutí	
	súhlas.	nesúhlas.
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky* vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky. (§13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	33	
Rozhodnutia o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín (§ 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Rozhodnutia o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku. (§ 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Rozhodnutia o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. (§13 ods. 4 písm. j) zák. č. 355/2007 Z. z.)	163	

* Týka sa prevádzok, u ktorých:

- orgán verejného zdravotníctva schválil prevádzkový poriadok s nebezpečnými chemickými faktormi, ktorého súčasťou je posudok o riziku (do 30.09.2020),
- zamestnávateľ vypracoval prevádzkový poriadok s nebezpečnými chemickými faktormi, ktorého súčasťou je posudok o riziku (od 01.10.2020).

V komentári osobitne uveďte, či sa jednalo o schvaľovanie prevádzky s expozíciou zamestnancov karcinogénom, mutagénom, látkam reprodukčne toxickým.

Tabuľka č. 15b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie uvádzania do obehu a použitia nebezpečných chemických látok a chemických prípravkov a iných výrobkov ohrozujúcich verejné zdravie. (§ 12 ods. 3 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania chemických látok a prípravkov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov. (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	1

Oznámenie začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi a právnickými osobami písomne najneskôr do 48 hodín pred jej začiatkom. (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	159
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia. (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	
Opatrenie nariadené v prípade, ak hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo vplyvom expozície karcinogénnym látkam, mutagénnym látkam a látkam reprodukčne toxickým vrátane nariadenia zneškodnenia nebezpečnej látky, nebezpečnej zmesi alebo nebezpečného výrobku. (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky v zmesi alebo látky vo výrobku, ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§ 26 ods. 2 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	
Opatrenia prijaté v prípade, ak látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia*. (§ 26 ods. 3 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	

* Údaje od RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.
V komentári uveďte dôvody prijatia rozhodnutia.

Tabuľka č. 15c

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z. z.	Podľa	Počet	V sume €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z.:	(uviest' odsek a písmeno)	-	
Pokuty uložené za správne delikty podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 33 písm. ods. 1 písm. c), d), e) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	
Poriadkové pokuty uložené podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 36 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	

Tabuľka č. 15d

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky Ministerstva hospodárstva SR (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)*	-
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 23 ods. 7 písm. a) zákona č. 128/2015 Z. z.)	-

* Údaje od RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) preventívneho pracovného lekárstva k 31.12.							
Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		S p o l u
	zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
0	4	5	0	0	0	0	9

Výročná správa za rok 2020

Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva – Pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením

ČASŤ: OCHRANA ZDRAVIA PRED IONIZUJÚCIM ŽIARENÍM

TEXTOVÁ ČASŤ:

1. Personálne obsadenie odboru

- počet pracovníkov,
- rozdelenie pracovníkov podľa vzdelania,
- vzdelávanie pracovníkov (počet pracovníkov zaradených do vzdelávania alebo špecializačnej prípravy – štátni zamestnanci, zdravotnícky pracovníci a verejná služba)

Personálne obsadenie pracoviska bolo v roku 2020 zabezpečené tromi inými zdravotníckymi pracovníkmi s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa – dvomi fyzikmi (s praxou v odbore cca 22 rokov, resp. 2 roky) a jadrovou chemičkou (prax v odbore cca 4 roky). V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa počet pracovníkov nezmenil. Všetci sú v štátnozamestnaneckom pomere.

Jedna pracovníčka sa dňa 09.03.2020 zúčastnila vzdelávacej aktivity – školenia osoby poverenej zamestnávateľom externých pracovníkov plnením úloh súvisiacich s radiačnou ochranou zamestnancov, ktoré organizoval Ústav radiačnej ochrany, s.r.o., Trenčín. Vzdelávanie pracovníkov ako aj celá činnosť pracovnej skupiny bola v roku 2020 výrazne ovplyvnená mimoriadnou celospoločenskou situáciou z dôvodu pandémie ochorenia Covid-19.

2. Organizačné členenie odboru

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením je od roku 2007 súčasťou oddelenia preventívneho pracovného lekárstva.

V problematike radiačnej ochrany je pracovisko odborne usmerňované odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej len ÚVZ SR), pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencie ustanovuje zákon č. 87/2018 Z. z. v znení zákona č. 69/2020 Z. z. (ďalej len zákon č. 87/2018 Z. z.) a súvisiace právne predpisy.

Okrem toho pracovná skupina zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, intenzívne pulzné svetlo, magnetická rezonancia a pod.) v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa podľa zákona č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z. z.) a súvisiacich predpisov.

3. Hlavná náplň činnosti odboru, ťažiskové úlohy v predchádzajúcom roku v jednotlivých oblastiach radiačnej ochrany, celkové zhodnotenie činnosti odboru v predchádzajúcom kalendárnom roku

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je podľa § 4 ods.2 písm. c/ zákona č. 87/2018 Z. z. príslušným orgánom štátnej správy v oblasti radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (okresy Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa, Topoľčany, Levice, Nové Zámky a Komárno).

V tejto oblasti sa zaoberá sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožiarení ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie.

Výkon dozornej činnosti v oblasti radiačnej ochrany je zameraný na:

- vykonávanie kontroly pracovných podmienok, spôsobu zaobchádzania so zdrojmi ionizujúceho žiarenia z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie pracovníkov a obyvateľstva a odbornej spôsobilosti pracovníkov pri zabezpečení radiačnej ochrany v zmysle legislatívnych požiadaviek,
- vykonávanie dozimetrických meraní príkonu priestorového dávkového ekvivalentu žiarenia rtg zariadení, uzavretých a otvorených žiaričov, špecializovaných meraní kvality rtg prístrojov v zdravotníckych a veterinárnych prevádzkach a merania úrovne povrchovej alfa, beta a gama kontaminácie na pracoviskách s otvorenými žiaričmi a pri radiačných mimoriadnych udalostiach,
- vedenie evidencie používaných aj nepoužívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia, pracovísk a poskytovanie informácií do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia,
- vydávanie potvrdení o zaevidovaní oznamovaných činností (§ 23 zákona č.87/2018 Z. z.),
- vydávanie rozhodnutí o registrácii a povolení, resp. zmien registrácií a zmien povolení činností vedúcich k ožiareniu (najmä používanie zdravotníckych, veterinárnych a technických rtg prístrojov, lineárnych urýchľovačov, odber, skladovanie a používanie otvorených a uzavretých žiaričov) a činností dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany (napr. rozhodnutí na hodnotenie radónu a hodnotenie rádiologických ukazovateľov vo vode),
- vydávanie záväzných stanovísk a rozhodnutí v rámci posudkovej činnosti (§ 32 zákona č.87/2018 Z. z.),
- vydávanie odborných stanovísk a vyjadrení v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením,
- problematika zaraďovania pracovníkov a vykonávaných prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do príslušných kategórií podľa veľkosti zdravotného rizika (rizikové práce, kategórie A a B pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia), kontrola plnenia súvisiacich povinností a vedenie evidencie rizikových prác,
- usmerňovanie fyzických a právnických osôb pri nakladaní so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, konzultačná a osvetová činnosť v problematike ionizujúceho žiarenia,
- plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR,
- participáciu pri tvorbe legislatívy v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením, pripomienkovanie legislatívnych návrhov,

- prešetrovanie podnetov a podozrení na chorobu z povolania v súvislosti s prácou so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- prešetrovanie zvýšených dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia, prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien, mimoriadnych udalostí (strát kontroly nad zdrojmi žiarenia, záchytov rádioaktívneho materiálu, radiačných nehôd a havárií a pod.),
- problematiku hodnotenia rádiologických ukazovateľov vo vode a hodnotenia veľkosti expozície radónom na pracoviskách a v pobytových priestoroch,
- plnenie úloh ako stála zložka radiačnej monitorovacej siete,
- vyhľadávanie opustených rádioaktívnych žiaričov, rádioaktívnych materiálov a rádioaktívne kontaminovaných predmetov, dozimetrické previerky v zberniach kovového šrotu,
- účasť na cvičeniach simulujúcich ohrozenie verejného zdravia ionizujúcim žiarením (radiačné havárie v jadrovoenergetických zariadeniach, straty kontroly nad zdrojmi žiarenia, zneužitie zdrojov žiarenia a pod.),
- členstvo v poradnom zbore hlavného hygienika SR pre odbor ochrany zdravia pred žiarením.

Náplň a hodnotenie činnosti pracovnej skupiny v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia je súčasťou výročnej správy oddelenia preventívneho pracovného lekárstva.

Prístrojové vybavenie pracoviska je nasledovné:

- od 21.04.1997 prenosný dozimetrický prístroj na meranie priestorového dávkového ekvivalentu RAM ION, model 4-0040, výrobcu ROTEM Industries, Izrael,
- od 08.12.2004 prenosný monitor povrchovej rádioaktívnej kontaminácie α , β a γ žiarenia Contamat FHT 111M s butánovou a xenónovou sondou, výrobcu ESM Eberline, Nemecko,
- od 28.05.2010 prenosný prístroj pre meranie parametrov kvality primárneho zväzku rtg prístrojov (dopadová dávka, dávkový príkon, vrcholové napätie, expozičný čas, prvá polohrúbka, počet pulzov) Unfors ThinX RAD výrobcu Unfors Instruments AB, Švédsko,
- od 16.10.2014 prenosný dozimetrický prístroj na meranie priestorového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia RadEye PRD fi. Thermo Fisher Scientific Messtechnik GmbH, Nemecko,
- od 16.10.2014 prístroj na meranie priestorového dávkového ekvivalentu a α , β a γ žiarenia povrchovej rádioaktívnej kontaminácie RadiaGem 2000 fi. CANBERRA, Francúzsko,
- od 29.01.2020 prístroj na meranie priestorového dávkového ekvivalentu FH 40 G-L 10 výrobcu Thermo Electron Corporation GmbH, Nemecko,
- od 29.01.2020 tri elektronické dozimetre typu DMC 3000 výrobcu MIRION Technologies (Canberra) S.A.S., Francúzsko,
- od 29.07.2020 prenosný spektrometer SPIR-Ace s neutrónovou sondou výrobcu MIRION Technologies (Canberra) S.A.S., Francúzsko.

Zámerom je pracovisko vybaviť pracovisko prístrojom na hodnotenie kvality primárneho zväzku rtg prístrojov umožňujúcim merať aj kvalitu CT prístrojov, mamografov a zubných panoramatických a CBCT prístrojov.

Celkové zhodnotenie činnosti:

Celkovú situáciu v oblasti ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia je možné v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja hodnotiť ako uspokojivú. V priebehu roka sa pracovníci podieľali na riešení jedného nálezů rádioaktívneho materiálu v zberní kovového šrotu v Nových Zámkoch - vid' nižšie v kapitole 8 "Mimoriadne radiačne situácie, nehody a havárie, havarijná pripravenosť". Inak nebola zaznamenaná žiadna radiačná mimoriadna udalosť ani žiadny podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania. V kraji nepribudli oproti predchádzajúcemu roku žiadne také zdroje žiarenia, ktoré by sa mohli výraznejšou mierou podieľať na ožiarení obyvateľstva. V roku 2020 začali na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre používať nový otvorený žiarič - rádofarmakum značené lutéciom-177 na terapiu pacientov, predpokladaný rozsah jeho používania je cca 100 aplikácií ročne. V Atómovej elektrárni Mochovce pokračuje dostavba 3. a 4. bloku, štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v jadrovoenergetickom zariadení vykonáva ÚVZ SR.

V roku 2020 bolo ukončené vydávanie rozhodnutí o registrácii používania zubných a veterinárnych rtg prístrojov bez žiadosti, ktorých používanie bolo povolené podľa zákona č. 355/2007 Z. z. v znení účinnom do 31.03.2018 (§ 163 ods. 2 zákona č. 87/2018 Z. z.).

V radónovej problematike bolo v rámci pilotného radónového prieskumu zastrešeneho Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni (projekt RER9153) v troch okresoch rozmiestnených do 24 rodinných domov spolu 48 detektorov na meranie objemovej aktivity radónu v pobytových priestoroch a 15 termoluminiscenčných dozimetrov – vid' nižšie v kapitole 16 „Mimoriadne úlohy, činnosti presahujúce rámec štátneho dozoru v radiačnej ochrane a ďalšie činnosti odboru“.

Okrem skutočnosti, že každoročne dochádza k zvyšovaniu počtu subjektov používajúcich röntgenové zariadenia, k zvyšovaniu počtu zdravotníckych rádiologických vyšetrení a miernemu znižovaniu počtu používaných uzavretých žiaričov považujeme za významnú najmä tú skutočnosť, že predovšetkým v rezorte zdravotníctva dochádza k postupnému vyradovaniu starších röntgenových prístrojov a ich nahrádzaniu novými, priamo digitalizovanými prístrojmi, ktoré umožňujú získavať diagnostické informácie pri menšej radiačnej záťaži pacientov.

Závažným pretrvávajúcim problémom sú nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča Cs-137, ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N umiestneného v priestoroch, ktoré má od Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja v prenájme spoločnosť Nemocnica AGEL Komárno s.r.o., Komárno. Dlhodobé skladovanie nepoužívaných rádiorov vo Fakultnej nemocnici Nitra bolo doriešené ich odovzdaním oprávnenej spoločnosti JAVYS, a.s., Bratislava na ekologické uloženie dňa 15.04.2020 (pozri kapitolu 5, časť „výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie“). Nedoriešený je tiež problém skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu určeného na likvidáciu v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra, nakoľko na Slovensku nie je žiadny subjekt, ktorý by bol držiteľom povolenia ÚVZ SR na likvidáciu biologického rádioaktívneho odpadu.

Činnosť pracovnej skupiny bola v roku 2020 výrazne ovplyvnená mimoriadnou pandemickou situáciou a potrebnou prioritne riešiť trasovanie osôb pozitívnych na Covid-19 a ich úzkych kontaktov, poskytovať verejnosti telefonické a e-mailové konzultácie v danej problematike a vykonávať kontroly dodržiavania opatrení ÚVZ SR v prevádzkach.

4. Legislatívna činnosť

-Príprava podkladov návrhov zákonov, vyhlášok a odborných usmernení MZ SR

V priebehu roka boli na ÚVZ SR zaslané požadované pripomienky k návrhu Národného akčného radónového plánu Slovenskej republiky. Pripomienky k predloženým materiálom boli zasielané aj k pripravovaným informačným systémom vo verejnom zdravotníctve (pre ÚVZ SR za oblasť štátneho dozoru v radiačnej ochrane, za oblasť laboratórných činností a monitorovania a k návrhu informačno-vzdelávacieho portálu v radiačnej ochrane a pre RÚVZ Banská Bystrica k návrhu elektronických žiadostí a oznámení v štátnom dozore v oblasti radiačnej ochrany a doplnená tabuľka kategorizácie údajov OOZPŽ).

5. Výkon štátneho dozoru v radiačnej ochrane

- výkon dozoru v radiačnej ochrane v jadrových zariadeniach,**
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie,**
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na priemyselných pracoviskách so zdrojmi žiarenia,**
- výkon dozoru v radiačnej ochrane v pôdohospodárstve a na veterinárnych pracoviskách so zdrojmi žiarenia,**
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách so zdrojmi žiarenia v školstve a na vedeckovýskumných pracoviskách so zdrojmi žiarenia,**
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia,**
- posudková činnosť, vydávanie rozhodnutí o registrácii a vydávanie povolení na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu a na poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany,**

Výkon dozoru v radiačnej ochrane v jadrových zariadeniach

RÚVZ Nitra nemá podľa zákona č. 87/2018 Z. z. kompetencie vykonávať štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach. Na území Nitrianskeho kraja sa nachádza Atómová elektrárň Mochovce, štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v elektrárni ako jadovoenergetickom zariadení vykonáva ÚVZ SR.

Pre Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava, Atómovú elektrárň Mochovce však RÚVZ Nitra vydal ešte v roku 2019 povolenie na používanie povrchovo rádioaktívne kontaminovaného manipulátora ZMM5 na dočasnom pracovisku zriadenom na reaktorovej sále 3. bloku MO34 na dobu dlhšiu ako 30 dní za účelom výkonu kontroly zvarových spojov tlakovej nádoby reaktora pred aktívnou prevádzkou. Na 3. bloku nebolo v čase výkonu kontroly manipulátorom ešte vymedzené kontrolované pásmo jadovoenergetického zariadenia, a preto vydanie predmetného povolenia spadalo do kompetencie RÚVZ Nitra. V roku 2020 bolo v tejto súvislosti vydané jedno odborné stanovisko k zrušeniu kontrolovaného pásma v nádrži s vodou z kontroly manipulátorom a sledovaného pásma v miestnosti s predmetnou nádržou na 3. bloku kvôli zriadeniu trvalého kontrolovaného pásma na 3. bloku elektrárne.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie

V rezorte zdravotníctva bolo v Nitrianskom kraji k 31.12.2020 používaných 319 röntgenových prístrojov (vrátane CT zariadení v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne), 3 lineárne urýchľovače, 10 uzavretých žiaričov (z toho 1 na rádioterapiu a 9 kalibračných žiaričov na pracovisku nukleárnej medicíny) a evidovaný jeden subjekt nakladajúci aj s otvorenými žiaričmi. Podrobnejší prehľad o počtoch používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve je uvedený v tabuľkovej časti výročnej správy.

Podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z. z. boli vydané 3 povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu, podľa § 31 tohto zákona 11 zmien povolení, podľa § 25 zákona 14 rozhodnutí o registrácii používania zubných rtg prístrojov, podľa § 27 zákona 5 zmien rozhodnutí o registrácii a podľa § 163 ods. 2 spolu 30 rozhodnutí pre prevádzkovateľov zubných rtg prístrojov bez žiadosti. V posudkovej činnosti boli vydané 2 rozhodnutia podľa § 32 ods. 5 zákona, z toho jedno na uvedenie pracoviska do skúšobnej prevádzky. Prerušené konanie bolo v 4 prípadoch, zastavené konanie v 2 prípadoch.

Z významnejších zmien v oblasti používania zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve v Nitrianskom kraji je potrebné uviesť nasledovné:

Vo Svete zdravia Nemocnici Topoľčany, a.s. Topoľčany bol do nových priestorov rádiologického oddelenia premiestnený mamograf s nepriamou digitalizáciou obrazu a celotelový kostný denzitometer, neskôr bol mamograf vymenený za priamo digitalizovaný a bolo vymenené aj CT zariadenie. Pôvodné rádiologické oddelenie bolo v priebehu roka 2020 zrušené. Spoločnosť začala používať aj nový pojazdný skiagraf na snímkovanie imobilných pacientov na lôžkach a pôvodný bol presunutý do červenej zóny na covidové oddelenie. Boli vydané odborné stanoviská k posudku o riziku pre práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vo Svete zdravia Nemocnici Topoľčany, a.s. Topoľčany pre pracovnú zdravotnú službu ako aj RÚVZ Topoľčany, ktorý následne vydal aj nové rozhodnutie o zaradení pracovníkov do rizika ionizujúceho žiarenia.

Pre Fakultnú nemocnicu s poliklinikou Nové Zámky bolo vydané samostatné povolenie na používanie pojazdného rtg prístroja v červenej zóne pre pacientov s Covid-19 alebo podozrením na toto ochorenie, ktoré bolo po výmene prístrojov zmenené. FNsP Nové Zámky nadobudla dva nové pojazdné skiagrafické rtg prístroje pre používanie na neonatologickej klinike a na lôžkových oddeleniach Monobloku a aj štyri nové pojazdné skiaskopicko-skiagrafické rtg prístroje (C-ramená) pre používanie na operačných sálach. Z používania bolo vyradené jedno C-rameno a na rádiologickom oddelení bola vyradená sklopná vyšetrovacia stena a vymenené rtg zariadenie so snímkovacím kompletom. V priebehu roka nastala aj zmena osoby vykonávajúcej vo FNsP Nové Zámky funkciu odborného zástupcu pre radiačnú ochranu. V súvislosti s prehodnocovaním zaradenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia do kategórií rizika boli vykonané dozimetrické merania pri používaní rtg prístrojov na operačnej sále oddelenia spoločných operačných sál, problematika kategorizácie pracovníkov bola vo FNsP opakovane prekonzultovaná so zástupcami nemocnice a pracovnej zdravotnej služby, boli vydané odborné stanoviská k posudku o riziku pre práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pre pracovnú zdravotnú službu ako aj RÚVZ Nové Zámky, ktorý vydal rozhodnutie o zaradení pracovníkov do rizika ionizujúceho žiarenia.

Bolo tiež vydané odborné stanovisko k posudku o riziku pre práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (rádiodiagnostika, rádioterapia) v Nemocnici AGEL Komárno s.r.o., Komárno pre ich zmluvnú pracovnú zdravotnú službu.

K prehodnocovaniu rizikovosti prác podľa súčasných legislatívnych kritérií sa pristúpilo aj v spoločnosti JESSENIUS – diagnostické centrum, a.s., Nitra a vo Fakultnej nemocnici Nitra, avšak z dôvodu pandémie Covid-19 bolo toto prehodnocovanie pozastavené. Vo FN Nitra boli v tejto súvislosti vykonané dozimetrické merania pri používaní rtg zariadenia pre DSA na angiologickom pracovisku pri ERCP vyšetreniach a na neurochirurgickej operačnej sále. Bola zhodnotená radiačná záťaž pracovníkov a obyvateľstva v súvislosti s aplikáciou rádioaktívneho technécia za účelom lokalizácie sentinelovej uzliny pacienta na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre, transportom pacienta do FN Nitra, jeho hospitalizáciou, vyoperovaním rádioaktívneho materiálu na operačnej sále v Gynekologicko – urologickom pavilóne a ďalšou manipuláciou s vyoperovaným ložiskom ako rádioaktívnym materiálom pri jeho skladovaní a manipulácii na oddelení patológie. Pri preverke boli konštatované viaceré nedostatky menej závažného charakteru (nedostatočná informovanosť pacienta a sanitára zabezpečujúceho transport pacienta s aplikovanou rádioaktívnou látkou o zásadách radiačnej ochrany, nedostatočné odtieňovanie vyoperovaného materiálu pri jeho skladovaní a transporte a označenie nádoby s materiálom, na sprievodnej žiadanke na patológiu chýbajúca informácia, že v materiáli je aplikované Tc-99m).

Pre Fakultnú nemocnicu Nitra bolo vydané rozhodnutie vo veci posúdenia návrhu na výstavbu a zriadenie nového pracoviska lineárneho urýchľovača v rámci plánovanej prístavby k budove Onkologického pavilónu. Bolo tiež vydané rozhodnutie na uvedenie pracoviska brachyterapie na oddelení radiačnej a klinickej onkológie v budove Onkologického pavilónu FN Nitra do skúšobnej prevádzky. Vo veci žiadosti FN Nitra o vydanie zmeny povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu z dôvodu zriadenia nového pracoviska brachyterapie bolo správne konanie zastavené kvôli nedoloženiu dokumentácie v požadovanom rozsahu.

FN Nitra odovzdala dňa 15.04.2020 na ekologické uloženie oprávnenej spoločnosti JAVYS, a.s., Bratislava dlhodobu nepoužívané rádiofoxy (286 ks rádiových ihiel a túb, resp. 980 mg ²²⁶Ra o aktivite 36,26 GBq) a 4 ks nepoužívaných kontrolných žiaričov na rádioterapiu (3 ks Sr-90 a 1 ks Co-60).

Na pracovisku nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra sa začal používať otvorený žiarič Lu-177 na terapiu pacientov. Pri jeho aplikácii prvému pacientovi vykonali pracovníci RÚVZ Nitra preverku spojenú s dozimetrickým meraním, pri ktorej bolo konštatované splnenie legislatívnych požiadaviek v oblasti radiačnej ochrany, až na potrebu zabezpečiť, aby súčasťou dokumentácie k dodanému rádiofarmaku bol vždy aj sprievodný list otvoreného žiariča vystavený v štátnom jazyku. Predmetná spoločnosť v roku 2020 odovzdala na likvidáciu 4 ks kontrolných žiaričov Ge-68 pre PET/CT kamery a nadobudla 3 ks žiaričov Ge-68. V súvislosti s používaním rádioaktívneho lutécia spoločnosť zakúpila dva kalibračné zdroje Se-75 pre SPECT kameru a tiež kontrolný žiarič Cs-137 na vykonávanie testu stability zabudovaný do rozplňovacej stanice.

Nové miesta používania rtg prístrojov boli posúdené po presťahovaní rádiodiagnostických pracovísk SoXRa, s.r.o., Komárno (skiagraf, mamograf, zubný panoramatický rtg prístroj), DIAGNOSTIK M+J spol. s r.o., Topoľčany (mamograf), ako aj v prípade štyroch ďalších subjektov používajúcich zubné rtg prístroje v Nitre, Šali, Nových Zámkoch a Šuranoch.

V priebehu roka 2020 začalo používať zubné rtg prístroje 12 nových subjektov (6 subjektov v Nitre, 3 v Leviciach a po 1 v Zlatých Moravciach, Šuranoch a Topoľčanoch). Nové zubné rtg prístroje nadobudli aj 3 subjekty v Nitre a po 1 subjekte v Leviciach, Komárne a Šali. Jeden subjekt v Komárne celkom ukončil používanie zubných rtg prístrojov a jeden subjekt, tiež v Komárne, sa pretransformoval z fyzickej osoby na právnickú. Viacerí

prevádzkovatelia ukončili používanie jedného zubného rtg prístroja z viacerých používaných rtg prístrojov, resp. oznámili odovzdanie nepoužívaných rtg prístrojov na likvidáciu.

V roku 2020 bolo vydaných 30 rozhodnutí o registrácii používania zubných rtg prístrojov bez žiadosti, pre ktorých bolo povolenie vydané podľa zákona č. 355/2007 Z. z. v znení účinnom do 31.03.2018, a to v okrese Nitra 10 rozhodnutí, v okrese Nové Zámky 9 rozhodnutí, v okrese Levice 6 rozhodnutí, v okrese Komárno 3 rozhodnutia a v okresoch Šaľa a Topoľčany po 1 rozhodnutí.

Spoločnosť JESSENIUS – diagnostické centrum, a.s., Nitra ukončila používanie intraorálnych zubných rtg prístrojov polikliniky Nitra-Chrenová, polikliniky Nitra-Klokočina a polikliniky Nitra-Párovce. Na pracovisku jednodňovej chirurgie v Kolárove bol vymenený pojazdný skiaskopicko-skiagrafický rtg prístroj, v spoločnosti v Topoľčanoch bol vymenený mamograf za prístroj s priamou digitalizáciou obrazu, v spoločnosti v Komárne vyradené z používania rtg zariadenie so snímkovacím kompletom. Nemocnica AGEL Levice s.r.o., Levice a Nemocnica AGEL Komárno s.r.o., Komárno zmenili v priebehu roka svoje obchodné mená a boli im vydané nové rozhodnutia o zmenách povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia.

V hodnotenom roku pracovníci RÚVZ Nitra prešetrovali jeden prípad zvýšenej dávky ožiarenia u lekára gastroenterologickej ambulancie vykonávajúceho ERCP vyšetrenia vo Fakultnej nemocnici Nitra. Zaznamenaných však bolo viacero prípadov zvýšenej dávky ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetoch vo FNsP Nové Zámky (operatéri na neurochirurgii, urológii a úrazovej chirurgii) a na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre (farmaceut), ktoré boli prešetrované odbornými zástupcami pre radiačnú ochranu uvedených pracovísk. Limitné hodnoty efektívnej dávky ani ekvivalentných dávok neboli prekročené.

V prípade intervenčných kardiologických spoločností KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra sú každý mesiac zaznamenané oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ na osobných telových dozimetoch nosených zvonka ochranných záster. Nakoľko v prípade tejto profesie dávky vyhodnocované nad ochrannou zásterou prekračujú hodnotu 15 mSv za rok, používajú pracovníci v súlade s legislatívnymi požiadavkami súčasne dva osobné telové dozimetre, jeden umiestnený pod ochrannou zásterou a jeden nad ochrannou zásterou. Celková efektívna dávka sa stanovuje z údajov oboch dozimetrov. Najviac exponovaný kardiologický pracovník spoločnosti obdržal v roku 2020 ročnú efektívnu dávku 6,77 mSv.

Vo Fakultnej nemocnici Nitra boli v roku 2020 najviac exponovaní pracovníci gastroenterologickej ambulancie vykonávajúci vyšetrenia ERCP a tiež vybavení dvomi osobnými dozimetrami (najväčšiu ročnú efektívnu dávku obdržal lekár v hodnote 5,86 mSv).

V problematike rizikových prác boli v troch dozorovaných okresoch - Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce - k 31.12.2020 evidované v rezorte zdravotníctva iba dva subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou, a to KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra a IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra.

V roku 2020 bolo vykonaných 54 previerok na 70 zdravotníckych pracoviskách, na ktorých sú používané zdroje ionizujúceho žiarenia. V rámci týchto previerok boli v prípade potreby ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, pričom išlo napr. o nespĺnenie povinnosti, aby odborný zástupca pre radiačnú ochranu absolvoval v 5 ročných intervaloch aktualizáciu odbornú prípravu z problematiky radiačnej ochrany, nezabezpečovanie vykonávania pravidelných skúšok dlhodobej stability zdrojov žiarenia, nefunkčnosť akustického dorozumievacieho zariadenia umožňujúceho komunikáciu medzi

obsluhovňou a rtg vyšetrovňou, nezabezpečenie dostatočnej vizuálnej kontroly snímkovaneho pacienta. V prípade používania zubných rtg prístrojov bolo zistené prežarovanie do okolia stomatologickej ambulancie s rtg prístrojom, nedostatočná fixácia ramena intraorálneho zubného rtg prístroja pri niektorých pozíciách snímkovania či poškodená izolácia expozičného kábla. Pri previerkach boli konštatované aj chýbajúce osobné ochranné pracovné prostriedky s požadovaným ekvivalentom olova a ich správne nepoužívanie, nevyznačenie druhu a hrúbky použitých prídavných tieniacich vrstiev na pracovisku, neoznačenie vstupu na pracovisko so zdrojom žiarenia značkou radiačného nebezpečenstva, nevyznačenie rozsahu kontrolovaného pásma, neoznamovanie nadobudnutia, resp. odovzdania zdroja žiarenia do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia, nepreškoloňovanie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia odborným zástupcom pre radiačnú ochranu, neoznamovanie zmien údajov uvedených v rozhodnutí o povolení, resp. registrácii činnosti vedúcej k ožiareniu. Z chýbajúcej prevádzkovej dokumentácie bolo najčastejšie konštatované nezosúladenie prevádzkovej dokumentácie pracoviska s požiadavkami zmenenej legislatívy v radiačnej ochrane, chýbajúce alebo neaktuálne posudky o riziku hodnotiace veľkosť zdravotného rizika zamestnancov z titulu používania zdrojov ionizujúceho žiarenia, chýbajúce protokoly o vykonaných skúškach dlhodobej stability rtg zariadení alebo záznamy z monitorovania pracoviska, chýbajúce doklady o absolvovaní aktualizáčnej odbornej prípravy z radiačnej ochrany, chýbajúce návody na obsluhu rtg zariadení v slovenskom alebo českom jazyku či nevedenie knihy údržby a opráv vykonaných na rtg zariadení. Zistené nedostatky boli jednotlivými prevádzkovateľmi v stanovených termínoch odstraňované. Dvomi organizáciami bolo doporučené v prípade najviac exponovaných operatárov zabezpečiť dozimetrické meranie obdržaných ekvivalentných dávok na očnú šošovku. V roku 2020 RÚVZ Nitra neprešetroval žiadny prípad lekárskeho ožiarenia tehotnej ženy.

V rámci plnenia programov a projektov úradov verejného zdravotníctva boli v hodnotenom roku získané a čiastočne spracované údaje o CT vyšetreniach zo všetkých pracovísk počítačovej tomografie v Nitrianskom kraji - vid' nižšie v kapitole 11 "Vyhodnotenie programov a projektov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany".

V súvislosti s používaním rtg prístrojov v zdravotníctve boli prešetrované nasledovné štyri podnety:

- podozrenie na prežarovanie zo zubného rtg pracoviska s dvomi rtg prístrojmi cez stenu do susednej ambulancie v Topoľčanoch. Na základe dozimetrických meraní a kontroly prevádzkovej dokumentácie bolo vydané odborné stanovisko o neopodstatnenosti podnetu.
- podnet na neodôvodnenú radiačnú záťaž pacientky z dôvodu veľkého počtu rtg vyšetrení absolvovaných v krátkom čase v dvoch zdravotníckych zariadeniach v Nových Zámkoch a súvisiaci výskyt zdravotných problémov. Bolo vykonané zhodnotenie veľkosti obdržaných dávok z rtg vyšetrení a kontrola podmienok snímkovania a vydané stanovisko, v ktorom je okrem iného konštatované, že opisované zdravotné problémy pacientky nemohli byť zapríčinené uvedenými rtg vyšetreniami.
- dva podnety týkajúce sa zubného rtg pracoviska na poliklinike v Nitre na nedodržiavanie hygienických opatrení v čase pandémie Covid-19, z toho jeden bol opodstatnený (nezabezpečenie dostatočnej dezinfekcie rúk pacientov, ktorí si sami pridržiavajú film pri intraorálnom snímkaní).

Pretrvávajúcim závažným problémom je zabezpečenie ekologickej likvidácie rádioaktívneho odpadu – žiariča Cs-137, ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného v priestoroch, ktoré má od Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja v súčasnosti v prenájme spoločnosť Nemocnica AGEL Komárno s.r.o., Komárno. Nakoľko ide podľa RÚVZ Nitra o žiarič neznámeho vlastníka, bola na Národný jadrový fond opakovane uplatnená žiadosť o zabezpečenie finančného krytia jeho prevzatia a ekologického uloženia. V tejto súvislosti bolo v roku 2020 vydané jedno odborné stanovisko pre Nemocnicu AGEL Komárno s.r.o., Komárno, na vyžiadanie ÚVZ SR zaslaná kompletná dokumentácia, vykonaná previerka podmienok skladovania žiariča a zaistenia jeho bezpečnosti a následné vyžiadanie informácie od Nemocnice AGEL Komárno s.r.o., Komárno. Celý prípad je stále v štádiu riešenia.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na priemyselných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Röntgenové prístroje v oblasti priemyslu v Nitrianskom kraji používa 17 subjektov a uzavreté žiariče používa v priemysle 10 subjektov a v oblasti stavebníctva 1 subjekt v Nitre. Prehľad o počtoch používaných zdrojov je uvedený v tabuľkách č. 2 a č. 4.

Spoločnosti Duslo, a.s. Šaľa bola vydaná zmena povolenia na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia kvôli viacerým zmeneným skutočnostiam:

- zníženiu počtu používaných uzavretých žiaričov; na likvidáciu oprávnenej spoločnosti HUMA-LAB APEKO, s.r.o., Košice boli odovzdané 2 ks Co-60 a 1 ks Cs-137 z výrobných častí spoločnosti, a to z dôvodu zmeny spôsobu merania hustoty, resp. výšky hladiny na technológii,
- nadobudnutiu nového technického rtg prístroja na vykonávanie nedeštruktívnej defektoskopie,
- zrušeniu funkcie odborného zástupcu pre radiačnú ochranu na prevádzke, na ktorej bolo ukončené používanie zdrojov žiarenia.

Novým prevádzkovateľom rtg zariadenia v Nitrianskom kraji je spoločnosť ŠKODA JS a.s. organizačná zložka, Kalná nad Hronom, ktorá oznámila začatie používania prenosného röntgenfluorescenčného analyzátoru a bolo jej vydané potvrdenie o zaevidovaní oznamovanej činnosti.

Spoločnosti COLAS Slovakia, a.s. Košice bola vydaná zmena povolenia na používanie rádioizotopových sond Troxler na prevádzke v Nitre z dôvodu zmeny obchodného mena spoločnosti.

Vo veci uplatnenej žiadosti SES ENERGY, a.s. Tlmače vykonávajúcej defektoskopické práce bolo zastavené konanie z dôvodu späťvzatia podania.

V priebehu hodnoteného roka nebola u prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia na priemyselných pracoviskách zaznamenaná žiadna radiačná mimoriadna udalosť.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane v pôdohospodárstve a na veterinárnych pracoviskách so zdrojmi žiarenia

RÚVZ Nitra eviduje v Nitrianskom kraji 21 veterinárnych lekárov, ktorí používajú 22 röntgenových prístrojov. Jeden prevádzkovateľ používa okrem klasického veterinárneho rtg prístroja aj zubný veterinárny rtg prístroj. Medziročne ide o nárast o dva subjekty.

V roku 2020 začali používať veterinárne rtg prístroje dva nové subjekty v okrese Levice. Jeden subjekt v Nitre, prevádzkujúci veterinárny rtg prístroj, sa pretransformoval z fyzickej osoby na právnickú osobu a v prípade jedného prevádzkovateľa v Nitre došlo k výmene rtg prístroja za nový. Všetkým bolo vydané rozhodnutie o registrácii používania rtg prístrojov. Okrem toho bolo vydaných 7 rozhodnutí o registrácii používania rtg prístrojov bez žiadosti podľa § 163 ods. 2 zákona č. 897/2018 Z. z. (2 v okrese Nitra, 3 v okrese Levice a 2 v okrese Nové Zámky).

Previerky používania rtg prístrojov vo veterinárnej praxi boli vykonané u 6 prevádzkovateľov. Pri kontrolách boli uložené opatrenia týkajúce sa zabezpečenia vykonávania skúšok dlhodobej stability rtg prístrojov v požadovaných časových intervaloch, v jednom prípade bol konštatovaný nedostatok spočívajúci v neoznamovaní vykonávania snímkovania na dočasných pracoviskách príslušnému úradu verejného zdravotníctva, ako ja nevyznačenie druhu a hrúbky prídavných tieniacich vrstiev na rtg pracovisku. Boli tiež zistené nedostatky ohľadom vedenia dokumentácie na pracovisku – neaktualizovaná prevádzková dokumentácia na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu podľa požiadaviek zákona č. 87/2018 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov, chýbajúci návod na používanie rtg prístroja v slovenskom alebo českom jazyku a chýbajúci posudok o riziku hodnotiaci vystavenie zamestnancov rizikovému faktoru ionizujúce žiarenie.

V rezorte pôdohospodárstva používa v Nitrianskom kraji otvorené žiariče Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín – Veterinárny a potravinový ústav Bratislava na pracovisku Referenčné laboratórium environmentálnej rádioaktivity Nitra v priestoroch Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Na predmetnom pracovisku bolo v roku 2018 uložené opatrenie ohľadom zabezpečenia likvidácie dlhodobo skladovaného inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu a nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov cestou oprávnenej organizácie, resp. uvoľnenie do životného prostredia v prípade odpadu a žiaričov, ktoré podľa legislatívnych kritérií už nepodliehajú administratívnej kontrole. Doposiaľ bola väčšina rádioaktívnej záťaže prevzatá na likvidáciu oprávnenu spoločnosťou JAVYS, a.s., Bratislava, zabezpečenie likvidácie ostatného odpadu je v štádiu riešenia.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách so zdrojmi žiarenia v školstve a na vedeckovýskumných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

RÚVZ Nitra aktuálne eviduje v Nitrianskom kraji iba dva subjekty v uvedených oblastiach, ktoré sú držiteľmi zdrojov ionizujúceho žiarenia. Ide o Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá na Gemologickom ústave používa prenosný röntgenfluorescenčný analyzátor na určovanie druhu a obsahu kovov v zliatinách, mineráloch a neznámych materiáloch a Slovenskú poľnohospodársku univerzitu v Nitre, ktorá na Fakulte biotechnológie a potravinárstva skladuje v súčasnosti už nepoužívané otvorené žiariče a inštitucionálny rádioaktívny odpad. V roku 2018 bolo SPU uložené opatrenie týkajúce sa nutnosti odovzdania nepoužívaných rádioaktívnych látok na likvidáciu cestou oprávnenej organizácie. Doposiaľ bola časť rádioaktívnej záťaže na dva krát prevzatá na likvidáciu spoločnosťou JAVYS, a.s., Bratislava, zabezpečenie likvidácie ostatného odpadu je v štádiu riešenia. Problémom je najmä biologický rádioaktívny odpad, nakoľko na Slovensku nie je žiadny subjekt, ktorý by bol držiteľom povolenia ÚVZ SR na likvidáciu takéhoto druhu odpadu.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Spoločnosti zaoberajúcej sa najmä spracovaním a recykláciou farebných kovov, ktorá na prevádzke vo Vrábľoch používa od decembra 2018 prenosný röntgenfluorescenčný analyzátor na prvkovú analýzu kovových materiálov bolo v roku 2020 vydané potvrdenie o zaevidovaní oznamovanej činnosti z dôvodu výmeny röntgenfluorescenčného analyzátoru za novší typ prístroja.

Posudková činnosť, vydávanie rozhodnutí o registrácii činností vedúcich k ožiareniu a povolení na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu a služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany

Podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z. z. boli vydané 3 povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu, podľa § 31 tohto zákona 13 zmien povolení, podľa § 25 zákona 54 rozhodnutí o registrácii činnosti vedúcej k ožiareniu, pričom 37 z nich bez žiadosti (§ 163 ods.2) a podľa § 27 zákona 5 zmien registrácií. Z dôvodu neúplného podania, ktoré nemalo všetky náležitosti podľa zákona č. 87/2018 Z. z., bolo v 5 prípadoch prerušené konanie a v 3 prípadoch konanie zastavené.

V posudkovej činnosti boli vydané 2 rozhodnutia podľa § 32 ods. 5 zákona, pričom obidve sa týkali Fakultnej nemocnice Nitra (zámerom zriadenia pracoviska lineárneho urýchľovača a pracoviska brachyterapie s vysokým dávkovým príkonom). Nakoľko zákon č.87/2018 Z. z. neukladá pre orgány radiačnej ochrany kompetencie sa v rámci posudkovej činnosti vyjadrovať k projektom zámerov zriadenia zdravotníckych rádiodiagnostických pracovísk formou rozhodnutia, bola žiadosť FNsP Nové Zámky týkajúca sa zámeru zriadenia rádiodiagnostického pracoviska s rtg zariadením so snímkovacím kompletom riešená formou vydania odborného stanoviska. Podklady pre potrebu vydania záväzných stanovísk pre územné konanie podľa zákona č. 355/2007 Z. z. boli vypracované v súvislosti so zámermi vytvorenia rádiodiagnostických pracovísk v rámci plánovanej výstavby zdravotníckych zariadení v Orbis Nitra a Polikliniky sv. Medarda II v Nitre.

V prípade služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany nevydal RÚVZ Nitra v roku 2020 žiadne rozhodnutie o registrácii (§ 25 a 27 zákona č. 87/2018 Z. z.).

Boli vydané 2 potvrdenia o zaevidovaní oznamovanej činnosti podľa § 23 zákona č. 87/2018 Z. z.

6. Vedenie evidencie o prevádzkovateľoch zdrojov žiarenia, vedenie evidencie oznámených, registrovaných a povolených zdrojov žiarenia a o poskytovateľoch služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením vedie evidenciu o jednotlivých prevádzkovateľoch zdrojov ionizujúceho žiarenia a o všetkých používaných a nepoužívaných zdrojoch ionizujúceho žiarenia podliehajúcich oznamovacej povinnosti, registrácii alebo povoleniu. Evidencia je vedená elektronicky podľa jednotlivých okresov Nitrianskeho kraja.

RÚVZ Nitra evidoval k 31.12.2020 v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja spolu 218 fyzických a právnických osôb, ktoré sú držiteľmi celkom 400 používaných rtg prístrojov, 3 používaných lineárnych urýchľovačov, 85 používaných uzavretých žiaričov, resp. nakladajú

s otvorenými žiaričmi. Niektoré subjekty prevádzkujú viacej druhov zdrojov ionizujúceho žiarenia, resp. na viacerých prevádzkach v rámci Nitrianskeho kraja. Nepoužívaným uzavretým žiaričom bez platného osvedčenia je vyššie uvedený žiarič Cs-137, ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením skladovaného v zdravotníckom zariadení v Komárne. Podrobnejší prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia v Nitrianskom kraji je uvedený v tabuľkovej časti výročnej správy.

RÚVZ Nitra má od 01.04.2018 tiež kompetencie na vydávanie rozhodnutí na vykonávanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany, doposiaľ však nebolo vydané žiadne takéto rozhodnutie.

V rámci štátneho dozoru a konzultácií sú prevádzkovatelia zdrojov žiarenia upozorňovaní na povinnosť oznamovať evidované údaje do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia vedeného na ÚVZ SR.

7. Zhodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

- Centrálny register dávok a vyhodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi žiarenia v jednotlivých oblastiach vykonávania činností vedúcich k ožiareniu

Najvyššie dávky vyhodnocované na osobných telových dozimetoch pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Nitrianskom kraji boli zaznamenané v prípade intervenčných kardiochirurgov spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra, ďalej lekárov a zdravotných sestier gastroenterologickej ambulancie Internej kliniky Fakultnej nemocnice Nitra a v prípade farmaceutiek pracoviska nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra.

Ako je uvedené aj vyššie, v súlade s legislatívnymi požiadavkami sú niektorí pracovníci KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra a Fakultnej nemocnice Nitra monitorovaní súčasne dvomi osobnými telovými dozimetrami s mesačným vyhodnocovaním. Najviac exponovaný kardiochirurg KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., obdržal v roku 2020 ročnú efektívnu dávku 6,77 mSv a najviac exponovaný lekár gastroenterologickej ambulancie vykonávajúci vyšetrenia ERCP vo Fakultnej nemocnici Nitra ročnú efektívnu dávku 5,86 mSv. Rádiofarmaceutky spoločnosti IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra mali za rok 2020 na osobných telových dozimetoch nosených zvonka tieniacich záster vyhodnotené efektívne dávky max.16,18 mSv a ekvivalentné dávky na ruky max. 123,16 mSv. Radiačná záťaž ostatných pracovníkov so zdrojmi žiarenia v rezorte zdravotníctva ako aj v iných rezortoch v Nitrianskom kraji je nižšia.

V hodnotenom roku pracovníci RÚVZ Nitra prešetrovali jeden prípad zvýšenej dávky ožiarovania u lekára gastroenterologickej ambulancie vykonávajúceho ERCP vyšetrenia vo Fakultnej nemocnici Nitra. Zaznamenaných však bolo viacero prípadov zvýšenej dávky ožiarovania vyhodnotených na osobných telových dozimetoch vo FNŠP Nové Zámky (operatéri na neurochirurgii, urológii a úrazovej chirurgii) a na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre (farmaceutka), ktoré boli prešetrované odbornými zástupcami pre radiačnú ochranu uvedených pracovísk. Limitné hodnoty efektívnej dávky ani ekvivalentných dávok neboli prekročené.

Pracovníci sú prevádzkovateľmi zdrojov žiarenia zaradení do kategórie A alebo B a od toho sa odvíjajú aj povinnosti zamestnávateľov spojené so zabezpečením osobnej dozimetrie. Uvedené je kontrolované pri každej previerke vykonanej v rámci štátneho dozoru.

V roku 2020 boli príslušnými RÚVZ vyhlásené rizikové práce z titulu vykonávania prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri operačných zákrokoch vo Svete zdravia Nemocnici

Topoľčany, a.s., Topoľčany a vo FNsP Nové Zámky, prehodnocovanie rizikovosti prác aj u iných subjektov bolo dočasne pozastavené z dôvodu pandémie Covid-19.

Celoslovenská evidencia dávok dozimetricky sledovaných pracovníkov je vedená v Centrálnom registri dávok na ÚVZ SR.

8. Mimoriadne radiačne situácie, nehody a havárie, havarijná pripravenosť

- **mimoriadne radiačné situácie, nehody a havárie na pracoviskách so zdrojmi žiarenia, zhodnotenie expozície zamestnancov, príčiny vzniku a návrhy nápravných opatrení**

V priebehu roka RÚVZ Nitra prešetroval jednu mimoriadnu udalosť, ktorou bol nález rádioaktívneho materiálu v zberni kovového šrotu a v jednom prípade na podnet občana vykonal dozimetrické merania z dôvodu podozrenia na prežarovanie z rtg pracoviska, ktoré sa však nepotvrdilo (viď kapitolu 5, časť „výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie“).

Dňa 07.10.2020 vykonal RÚVZ Nitra prešetrenie záchytu rádioaktívneho materiálu v zberni kovového šrotu v Nových Zámkoch. Podozrivý nález oznámila konateľka spoločnosti, ktorá pri rutinnej dozimetrickej kontrole zistila zvýšenú radiačnú úroveň na kovovom odpade. Pracovníci RÚVZ Nitra potvrdili rádioaktivitu materiálu (dávkový príkon max. 14,5 $\mu\text{Sv/h}$) a pomocou prenosného spektrometra identifikovali prítomnosť rádionuklidu Co-60. Išlo o súčiastky z vyradeného poľnohospodárskeho stroja kombinátora typu PB6 vyrobeného v Čechách, ktoré boli do zberne odovzdané z poľnohospodárskeho družstva v okrese Komárno. V zberni sa s rádioaktívnym materiálom manipulovalo iba minimálne, ožiarenie pracovníkov bolo pritom zanedbateľné. O náleze bol neodkladne informovaný ÚVZ SR a oddelenie environmentálnej kriminality Prezídia policajného zboru SR v Bratislave. Bola uplatnená výzva oprávnenej organizácii na zber a uloženie rádioaktívneho materiálu JAVYS, a.s. Bratislava, ktorá v ten istý deň materiál po jeho premeraní a zvážení (1290 kg) prevzala na spracovanie a bezpečné uloženie na úložisko ZRAM a IRAO pri Mochoviach.

Cielené vyhľadávanie súčiastok kombinátorov kontaminovaných rádioaktívnym kobaltom bolo v poľnohospodárskych podnikoch na Slovensku vykonávané koncom 90-tych rokov v rámci plnenia mimoriadnej úlohy MZ SR - hlavného hygienika SR, napriek tomu sa však sporadicky vyskytujú ojedinelé prípady ich nálezov.

Na Slovensku však stále absentuje usmernenie o jednotnom postupe zúčastnených zložiek pri riešení situácií súvisiacich s podozrením na nelegálne nakladanie s rádioaktívnym materiálom alebo s ich nálezom v životnom prostredí.

9. Sankčné opatrenia a uložené sankcie

- **začaté správne konania za porušenie ustanovení zákona č. 87/2018 Z.z. a jeho vykonávacích predpisov, počet uložených pokút a ich výška**

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením v roku 2020 neuložila žiadne sankčné opatrenie.

Celkovo bolo v rámci štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany vykonaných 60 previerok na 76 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. V rámci týchto previerok boli

v prípade potreby ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Nedostatky sú prevádzkovateľmi v stanovených termínoch odstraňované, čo je zo strany RÚVZ Nitra priebežne kontrolované.

10. Laboratórna a analytická činnosť odboru

- ťažiskové úlohy, druh a cieľ činnosti, prehľad laboratórnej a analytickej činnosti,**
- medzilaboratórne porovnávacie merania, vyhodnotenie úspešnosti,**
- novozavedené laboratórne metodiky,**
- činnosť v rámci radiačnej monitorovacej siete,**
- analýza rádioaktivity jednotlivých zložiek životného prostredia,**
- zhodnotenie veľkosti ožiarenia a individuálnych dávok obyvateľov Slovenskej republiky z prírodných zdrojov žiarenia**

Na RÚVZ Nitra nie je zriadené laboratórium na hodnotenie rádiologických ukazovateľov. Podľa zákona č. 87/2018 Z. z. je RÚVZ Nitra od 01.04.2018 stálou zložkou radiačnej monitorovacej siete. V hodnotenom období neboli pracovníci vyzvaní Ústredím radiačnej monitorovacej siete na vykonávanie monitorovania v životnom prostredí ani na odber vzoriek a nezúčastnili sa žiadneho cvičenia radiačnej monitorovacej siete, nakoľko takéto cvičenie nebolo organizované.

Od roku 2016 má RÚVZ Nitra v Nitrianskom kraji kompetencie ohľadom hodnotenia rádiologických ukazovateľov kvality vody. V minulosti boli vo viacerých prípadoch zaznamenané prekročenia indikačnej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa v pitnej vode, pričom jednotliví prevádzkovatelia boli oboznamovaní s ďalším postupom pri vykonávaní nápravných opatrení. Vo všetkých evidovaných prípadoch bolo toto prekročenie spôsobené prítomnosťou izotopov prírodného pôvodu Ra-226, U-238 a U-234. V ani jednom prípade nebolo zaznamenané prekročenie medznej hodnoty konkrétneho rádionuklidu a ani 20 % jeho medznej hodnoty.

Za rok 2020 pribudlo len jedno nové odberné miesto, kde bolo zaznamenané prekročenie indikačnej hodnoty rádiologického ukazovateľa kvality pitnej vody, a to v spoločnosti v Hornej Malante, kde bola stanovená priemerná hodnota celková objemovej aktivity beta z dvoch meraní na hodnotu 0,785 Bq/l (indikačná hodnota 0,5 Bq/l) a priemerná hodnota celková objemovej aktivity alfa na hodnotu 0,125 Bq/l (indikačná hodnota 0,1 Bq/l). Spoločnosť bola upozornená na legislatívne povinnosti, vykonanie nápravných opatrení je v štádiu riešenia.

Radiačnú záťaž obyvateľstva Nitrianskeho kraja z konzumácie vody možno hodnotiť ako vyhovujúcu, v minulosti nemuseli byť prijaté opatrenia na technologickú úpravu vody, obmedzenie alebo zákaz využívania vodného zdroja.

V oblasti radónovej problematiky bolo pre oddelenie hygieny životného prostredia RÚVZ Nitra poskytnuté odborné vyjadrenie k stavebnému konaniu vo veci výstavby bytového domu vo Vrábľoch, kde bolo radónovým prieskumom pred začatím výstavby zistené prekročenie smernej hodnoty pre vykonanie opatrení proti prenikaniu radónu z podlažia a boli vykonané stavebné opatrenia na obmedzenie ožiarenia z radónu v predmetnej novostavbe.

RÚVZ Nitra sa podieľal na pilotnom projekte hodnotenia radiačnej záťaže obyvateľov z radónu v pobytočných priestoroch v rámci projektu RER 9153 Medzinárodnej agentúry pre

atómovú energiu so sídlom vo Viedni, keď do 24 rodinných domov vybraných podľa vopred špecifikovaných požiadaviek v okresoch Topoľčany, Levice a Komárno (nájdenných v spolupráci s príslušnými RÚVZ, obecnými úradmi a mestskými úradmi) boli umiestnené stopové detektory na meranie objemovej aktivity radónu v ovzduší. Detektory budú po 6 mesiacoch vymenené za nové, tiež na obdobie 6 mesiacov tak, aby meraním bolo pokryté vykurovacie aj nevykurovacie obdobie. Do niektorých vybraných domov boli umiestnené aj termoluminiscenčné dozimetre na meranie veľkosti gama žiarenia. S obyvateľmi domov boli vyplňované sprievodné dotazníky, čo umožní exaktnejšie spracovanie údajov získaných meraním.

Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu zastrešuje tiež medzinárodný projekt STEAM – prieskum verejnej mienky s cieľom zistiť informovanosť obyvateľov o problematike radónu a následne optimalizovať spôsoby oboznamovania obyvateľov o rizikách súvisiacich s radónom. Do projektu je zapojená aj Slovenská republika prostredníctvom úradov verejného zdravotníctva. RÚVZ Nitra informuje o predmetnom online dotazníku aj prostredníctvom svojej intranetovej a internetovej stránky.

Na vyžiadanie ÚVZ SR boli zaslané pripomienky k návrhu Národného akčného radónového plánu Slovenskej republiky. Plošný radónový prieskum v Slovenskej republike by mal byť realizovaný v súlade s Národným akčným radónovým plánom SR, prvá etapa reprezentatívneho prieskumu radónu vo vnútornom ovzduší budov je plánovaná na rok 2023.

11. Vyhodnotenie programov a projektov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany

V rámci odboru ochrany zdravia pred žiarením bola Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením Oddelenia PPL RÚVZ Nitra v roku 2020 riešiteľským pracoviskom pre nasledovnú úlohu:

Úloha č. 5.1 „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.“

Hlavným cieľom úlohy je zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok pacientov pri vybraných typoch rádiologických vyšetrení, vyhodnotiť kolektívne dávky obyvateľov z vybraných typov rádiologických vyšetrení vykonávaných v Slovenskej republike a posúdiť súlad dávok s národnými diagnostickými referenčnými úrovňami, ktoré sú definované v opatrení MZ SR č. S02933-2018-OL z 19.03.2018.

V roku 2020 bol dokončený zber údajov o vyšetreniach zo všetkých pracovísk počítačovej tomografie v Nitrianskom kraji. Ide o 8 prevádzkovateľov, ktorí používajú spolu 10 CT prístrojov. V prípade dvoch subjektov, ktoré nemajú zavedený elektronický systém zaznamenávania údajov, sa zber dát uskutočňoval za obdobie troch mesiacov - od 20.09.2019 do 20.12.2019, v prípade jedného subjektu, u ktorého došlo v priebehu roka k výmene CT prístroja, údaje od 20.08.2019 do 31.12.2019 a v prípade ostatných subjektov za celý rok 2019.

V roku 2020 bola podľa vypracovanej metodiky spočítaná pre každé CT vyšetrenie celková efektívna dávka, ktorou bol pacient exponovaný a súbory boli zaslané gestorovi úlohy na ÚVZ SR, ktorý zabezpečí finálne spracovanie údajov za Slovensko. Pre dve CT pracoviská boli dáta na RÚVZ Nitra podrobnejšie spracované (rozdelené do oblastí skenovania, spočítané efektívne dávky pre rôzne typy CT vyšetrení). Ďalšie štatistické

spracovávanie údajov, ako aj plánované hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach metódami nukleárnej medicíny a na mamografických pracoviskách bolo presunutú na rok 2021 z dôvodu pandémie Covid-19 a súvisiacej zmeny priorit vo verejnom zdravotníctve.

V rámci odboru preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie bola Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením Oddelenia PPL RÚVZ Nitra v roku 2020 riešiteľským pracoviskom pre nasledovnú úlohu:

Úloha č. 2.1 „Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce“.

2.1.1 „Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)“

Hlavným cieľom predmetnej úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V roku 2020 bolo vykonaných spolu 68 previerok používania zdrojov ionizujúceho žiarenia, laserového žiarenia a zdrojov IPL (intenzívne pulzné svetlo) zameraných aj na problematiku posudzovania rizík pracovného prostredia a zabezpečovania zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami zamestnancov podľa príslušných ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z.

Zamestnávateľom, pracovným zdravotným službám a subjektom, ktoré vykonávajú samostatne niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby boli poskytované konzultácie a vydané stanoviská k problematike posudkov o riziku, ku kategorizácii prác so zdrojmi ionizujúceho, laserového a IPL žiarenia a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika a z toho vyplývajúcich povinností zamestnávateľov a pracovníkov.

Boli vydané odborné stanoviská pre RÚVZ Topoľčany k žiadosti Sveta zdravia Nemocnice Topoľčany, a.s., Topoľčany a pre RÚVZ Nové Zámky k žiadosti Fakultnej nemocnice s poliklinikou Nové Zámky o vyhlásenie rizikovej práce z titulu rizikového faktora ionizujúceho žiarenia, predmetné rozhodnutia vydali príslušné RÚVZ. Za účelom hodnotenia rizikovosti prác pri používaní rtg prístrojov vykonali pracovníci RÚVZ Nitra dozimetrické merania vo Svete zdravia Nemocnici Topoľčany, a.s., Topoľčany, FNŠP Nové Zámky, Fakultnej nemocnici Nitra a v spoločnosti JESSENIUS – DC, a.s. Nitra, pričom išlo najmä o merania na operačných sálach. Prehodnocovanie rizík podľa aktuálnej legislatívy však bolo dočasne pozastavené z dôvodu pandémie Covid-19, a to aj v Nemocnici AGEL Komárno, s.r.o., kde RÚVZ Nitra tiež vydal odborné stanovisko k vypracovanému posudku o riziku.

V hodnotenom roku pracovníci RÚVZ Nitra prešetrovali jeden prípad zvýšenej dávky ožiarenia u lekára gastroenterologickej ambulancie vykonávajúceho ERCP vyšetrenia vo FN Nitra. Zaznamenaných však bolo viacero prípadov zvýšenej dávky ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch operátorov vo FNŠP Nové Zámky (neurochirurgia, urológia, úrazová chirurgia) a na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre, ktoré boli prešetrované odbornými zástupcami pre radiačnú ochranu uvedených pracovísk.

V roku 2020 vykonali RÚVZ Nitra 831 meraní príkonu priestorového dávkového ekvivalentu rtg a gama žiarenia a povrchovej rádioaktívnej kontaminácie v pracovnom prostredí a 995 meraní kvality primárneho zväzku röntgenových prístrojov.

V problematike vyhlasovania, resp. rušenia rizikových prác boli vyhlásené rizikové práce kategórie 3 z titulu rizikového faktora umelé optické žiarenie - intenzívne pulzné svetlo v novozriadenej prevádzke kozmetického salónu v Nitre. Pre existujúce zdravotnícke zariadenie v Nitre bolo vydané nové rozhodnutie o vyhlásení rizikovej práce pre práce s lasermi 4. triedy zohľadňujúce zmeny v profesiách, ktoré sa podieľajú na laserových výkonoch.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidované 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie, a to na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre, ďalej na pracovisku v Nitre, na ktorom sa vykonávajú intervenčné kardiologické zákroky a na defektoskopickom pracovisku v Šali. Rizikovú prácu kategórie 3 s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie vykonávalo 43 pracovníkov, z toho 17 žien.

V uvedených okresoch je 22 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou kategórie 3 v riziku laserového žiarenia, pričom v riziku laserov 3B. triedy je 18 pracovníkov, všetko ženy a v riziku laserov 4. triedy 34 pracovníkov, z toho 26 žien. V riziku IPL kategórie 3 sú 3 pracovníci, všetko ženy. Stav počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu so zdrojmi ionizujúceho a laserového žiarenia sa v porovnaní so stavom ku koncu roka 2019 znížil o cca 20 %. Počet pracovníkov v riziku IPL sa zvýšil o 1 osobu, celkovo sú v tomto riziku 3 pracovníčky v 3 kozmetických salónoch v Nitre, Vrábľoch a Zlatých Moravciach.

V rámci štátneho zdravotného dozoru ako aj štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany sa kontroluje u jednotlivých prevádzkovateľov splnenie povinnosti zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby a posudzovania rizík pracovného prostredia podľa príslušných ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z.

12. Členstvo a zastupovanie v odborných pracovných skupinách MZ SR, v medzirezortných pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, v technických a skúšobných komisiách

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením neboli v hodnotenom období členmi odborných pracovných skupín MZ SR, medzirezortných pracovných skupín alebo výborov, odborných spoločností ani technických a skúšobných komisií.

Jeden pracovník pracovnej skupiny je členom Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor ochrany zdravia pred žiarením.

13. Prednášková činnosť, publikačná činnosť, odborná konzultačná a poradenská činnosť, vydávanie odborných stanovísk a vyjadrení a poskytovanie informácií verejnosti

V rámci konzultačnej a poradenskej činnosti a poskytovania informácií bolo zamestnávateľom, zamestnancom pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pracovným zdravotným službám, subjektom, ktoré vykonávajú samostatne niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby alebo bežným občanom v roku 2020 poskytnutých 127 významnejších konzultácií a bolo vydaných 63 odborných vyjadrení a usmernení. Týkali sa najmä problematiky získania povolení a registrácií činností vedúcich k ožiareniu, zmien platných povolení a registrácií, zámerov zriadenia pracovísk so zdrojmi žiarenia a spracovávaných dokumentácií k takýmto rozhodnutiam, ďalej k dokumentácii potrebnej na zaevidovanie oznamovaných činností vedúcich k ožiareniu, k zaraďovaniu pracovníkov so zdrojmi

ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, kategorizácie prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, posudkov o riziku, potreby absolvovania odbornej prípravy a aktualizácie odbornej prípravy v radiačnej ochrane, k školeniam pracovníkov odborným zástupcom pre radiačnú ochranu, k veľkosti dávok pri lekárskejších ožiareniach a súvisiaceho zdravotného rizika, k používaniu ochranných pomôcok na vykrývanie nesnímkovaných častí tela, zabezpečeniu osobnej dozimetrie, výkonu prác externých pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v atómovej elektrárni, legislatívnych požiadaviek v súvislosti so zaistením bezpečnosti žiaričov a pod. Napríklad vo Fakultnej nemocnici Nitra bol prekonzultovaný a posúdený návrh na zriadenie nového pracoviska lineárneho urýchľovača ako aj pracoviska brachyterapie na oddelení radiačnej a klinickej onkológie a opakovane prekonzultovaný projekt optimalizácie radiačnej ochrany pracoviska brachyterapie s jeho spracovateľom. S FNsP Nové Zámky bolo konzultované vyradenie sklopnej vyšetrovacej steny z používania z dôvodu jej nevybavenia DAP metrom podľa aktuálnych legislatívnych požiadaviek, vyradenie a aj nadobudnutie nového rtg zariadenia so snímkovacím kompletom a stavebné úpravy na rtg pracovisku, ako aj zriadenie prípravovne pacientov na pracovisku počítačovej tomografie. Vo viacerých prípadoch boli prekonzultované zámery presťahovania zdravotníckych röntgenových pracovísk do nových priestorov alebo výstavby nových rádioadiagnostických pracovísk.

Bol prešetrovaný nález rádioaktívneho materiálu v zberni kovového šrotu, štyri podnety občanov na vykonanie štátneho dozoru a riešené prípady zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných dozimetroch pracovníkov so zdrojmi žiarenia (viď vyššie).

Boli poskytnuté konzultácie a vydané stanoviská týkajúce sa postupu prevádzkovateľov vodných zdrojov pri zistení prekročenia indikačnej hodnoty rádiologického ukazovateľa v pitnej vode a k výsledku vykonaných nápravných opatrení, ako aj konzultácie k problematike expozície radónom v bytových priestoroch (viď vyššie kapitola 10, časť "zhodnotenie veľkosti ožiarenia a individuálnych dávok obyvateľov Slovenskej republiky z prírodných zdrojov žiarenia").

Boli vydané odborné stanoviská k posudkom o riziku pre práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vo Svete zdravia Nemocnica Topoľčany, a.s., FNsP Nové Zámky, Nemocnici AGEL Komárno s.r.o. a v súvislosti s prehodnocovaním rizikových prác vo viacerých organizáciách vykonané dozimetrické merania a hodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov najmä pri používaní rtg prístrojov na operačných sálach.

K pripravovaným informačným systémom boli viac krát zaslané pripomienky k predloženým materiálom (pre ÚVZ SR za oblasť štátneho dozoru v radiačnej ochrane, za oblasť laboratórných činností a monitorovania a k návrhu informačno-vzdelávacieho portálu v radiačnej ochrane a pre RÚVZ Banská Bystrica k návrhu elektronických žiadostí a oznámení v štátnom dozore v oblasti radiačnej ochrany a ku kategorizácii údajov OZOZPŽ).

V troch prípadoch boli na ÚVZ SR zaslané požadované údaje za Nitriansky kraj do dotazníkov Európskej komisie a v jednom prípade údaje týkajúce sa používaných a nepoužívaných žiaričov a rádioaktívnych záťaží v kraji.

Boli tiež konzultované podmienky používania rtg prístrojov na snímkovanie pacientov s ochorením Covid-19 alebo podozrením na tohto ochorenie v červených zónach nemocníc. Množstvo konzultácií, ako aj emailových vyjadrení v roku 2020 sa netýkalo pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ale prioritnej potreby podieľať sa na zvládaní pandemickej situácie. V prvej vlne pandémie (marec - jún) boli vykonávané aj previerky dodržiavania protiepidemických opatrení ÚVZ SR v prevádzkach, v druhej vlne (od októbra) bolo vykonávané aj trasovanie osôb pozitívnych na Covid-19 a ich úzkych kontaktov.

14. Členstvo a zastupovanie Slovenskej republiky v medzinárodných inštitúciách a organizáciách v oblasti radiačnej ochrany

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením nezastupujú Slovenskú republiku v uvedených inštitúciách a organizáciách. Kontaktným bodom pre medzinárodné organizácie je ÚVZ SR.

15. Účasť na zahraničných pracovných cestách, stáž na zahraničných pracoviskách, účasť na odborných podujatiach a konferenciách v Slovenskej republike a v zahraničí a účasť na odborných vzdelávacích aktivitách (názov akcie a počet zúčastnených pracovníkov, počet účastníkov na stáži v SR a v zahraničí a pod.)

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením sa nezúčastnili žiadnych zahraničných pracovných ciest ani stáží.

Ako je uvedené aj v kapitole 1, časti "vzdelávanie pracovníkov", jedna pracovníčka sa dňa 09.03.2020 zúčastnila vzdelávacej aktivity – školenia osoby poverenej zamestnávateľom externých pracovníkov plnením úloh súvisiacich s radiačnou ochranou zamestnancov, ktoré organizoval Ústav radiačnej ochrany, s.r.o., Trenčín. Vzdelávanie pracovníkov ako aj celá činnosť pracovnej skupiny bola v roku 2020 výrazne ovplyvnená mimoriadnou celospoločenskou situáciou z dôvodu pandémie ochorenia Covid-19.

16. Mimoriadne úlohy, činnosti presahujúce rámec štátneho dozoru v radiačnej ochrane a ďalšie činnosti odboru

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením oddelenia preventívneho pracovného lekárstva zabezpečuje aj výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, IPL, magnetická rezonancia, a pod.) v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich predpisov. Hodnotenie činnosti v tejto oblasti je súčasťou výročnej správy oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ Nitra.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza programu ASTR_2011, v ktorej sa evidujú najmä údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a generujú sa požadované výstupy.

Ako je uvedené aj vyššie, RÚVZ Nitra sa podieľal na pilotnom projekte hodnotenia radiačnej záťaže obyvateľov z radónu v pobytočných priestoroch v rámci projektu RER 9153 Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni, keď do 24 rodinných domov vybraných podľa vopred špecifikovaných kritérií v okresoch Topoľčany, Levice a Komárno (nájdenných v spolupráci s príslušnými RÚVZ, obecnými úradmi a mestskými úradmi) boli umiestnené stopové detektory na meranie objemovej aktivity radónu. Do niektorých vybraných domov boli umiestnené aj termoluminiscenčné dozimetre na hodnotenie veľkosti gama žiarenia. S obyvateľmi domov boli vyplňované sprievodné dotazníky, vďaka čomu bude možné exaktnejšie spracovanie údajov získaných meraním.

Jedna pracovníčka pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením bola v roku 2020 vymenovaná za etického poradcu úradu.

Činnosť pracovnej skupiny bola v roku 2020 výrazne ovplyvnená mimoriadnou pandemickou situáciou. Množstvo konzultácií, ako aj emailových vyjadrení v roku 2020 sa

netýkalo pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ale prioritnej potreby podieľať sa na zvládaní pandemickej situácie. V prvej vlne pandémie (marec - jún) boli vykonávané aj preverky dodržiavania protiepidemických opatrení ÚVZ SR v prevádzkach, v druhej vlne (od októbra) bolo vykonávané aj trasovanie osôb pozitívnych na Covid-19 a ich úzkych kontaktov.

Prílohy

Prehľady počtu výkonov pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra v problematike ionizujúceho žiarenia, počtu používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia a počtu prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia podľa jednotlivých okresov, rezortov, resp. oblastí používania zdrojov a prehľad aktivity otvorených žiaričov odobratých a spracovaných u jednotlivých prevádzkovateľov v roku 2020 sú uvedené v tabuľkách č.1 až 15 Prílohy.

Tabuľka č. 1: Prehľad výkonov štátneho dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

PREHĽAD VÝKONOV OOPZ	Jadrové zariadenia	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Iné pracoviská	SPOLU
Počet previerok v rámci ŠD v radiačnej ochrane		54		6			60
Počet preverených pracovísk		70		6			76
Počet záznamov z previerok		69	1	10			80
Počet návrhov na správne konanie ¹⁾							
Počet uložených sankcií (pokuty) ²⁾							
Počet meraní röntgenového žiarenia v rámci ŠD		1505		181			1686
Počet meraní gama žiarenia v rámci ŠD		140				80	220
Počet meraní povrchovej kontaminácie v rámci ŠD							
Prešetrenie chorôb z povolania							
Prešetrenie nadexpozícií		1					1
Prešetrenie mimoriadnych udalostí, nehôd a havárií							
Záchyt rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu						1	
Počet riešených podnetov a sťažností ³⁾		4					4
Počet konzultácií a odborných jednaní		90		6		31	127
Počet spracovaných odborných vyjadrení a usmernení	2	41	3	1		16	63
Počet vypracovaných správ, hlásení a analýz		11				2	13
Prednášková činnosť (hodín)							
Počet školených pracovníkov							
Počet publikácií							
Skúšky odbornej spôsobilosti							
Spracované podklady pre vydanie rozhodnutí podľa zákona č. 87/2018 Z.z. ⁴⁾							
- Počet vydaných rozhodnutí o registrácii podľa § 25 ⁵⁾		49		10			59
- Počet vydaných rozhodnutí na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu podľa § 28 ⁶⁾		14	2				16
- Počet vydaných rozhodnutí na poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 29 ⁷⁾							
- Počet rozhodnutí podľa § 33							
- Počet rozhodnutí o zastavení alebo prerušení konania ⁸⁾		6	1	1			8
Počet vydaných potvrdení o zaevidovaní oznamovanej činnosti podľa § 23 ⁹⁾			1			1	2
Počet vydaných záväzných stanovísk podľa § 32 ¹⁰⁾		2					2
Počet uložených pokynov na odstránenie zistených nedostatkov a nariadených opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany podľa § 6 a § 7 ¹¹⁾							

Poznámky:

¹⁾ Začaté správne konania na uloženie pokuty podľa § 159 a § 160 zákona č. 87/2018 Z.z.

²⁾ Počet uložených pokút podľa § 159 a § 160 zákona č. 87/2018 Z.z.

- 3) Celkový počet riešených podnetov od obyvateľov a z pracovísk so zdrojmi žiarenia a sťažností
- 4) Celkový počet spracovaných podkladov pre vydanie rozhodnutí orgánom radiačnej ochrany podľa zákona č. 87/2018 Z.z.
- 5) Celkový počet vydaných rozhodnutí o registrácii činností vedúcich k ožiareniu a poskytovania služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 25 zákona č. 87/2018 Z.z. a celkový počet rozhodnutí o zmene v registrácii vydaných podľa § 27 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 6) Celkový počet vydaných povolení (rozhodnutí) podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z.z. a celkový počet rozhodnutí o zmene povolení vydaných podľa § 31 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 7) Celkový počet vydaných povolení (rozhodnutí) na poskytovanie služieb podľa § 29 zákona č. 87/2018 Z.z. a celkový počet rozhodnutí o zmene povolení vydaných podľa § 31 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 8) Celkový počet rozhodnutí o prerušení konania alebo zastavení konania podľa § 29 alebo § 30 zákona o správnom konaní
- 9) Celkový počet vydaných potvrdení o zaevidovaní oznamovanej činnosti podľa § 23 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 10) Celkový počet vydaných záväzných stanovísk podľa § 32 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 11) Celkový počet uložených pokynov na odstránenie zistených nedostatkov a nariadených opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany podľa § 6 a § 7 zákona č. 87/2018 Z.z.

Prehľad o počte používaných zdrojov žiarenia

Tabuľka č. 2: Prehľad počtu röntgenových prístrojov

OKRES	Zdravotnícke RTG prístroje												Veterinárne RTG	Technické RTG prístroje						SPOLU
	Zubné RTG prístroje			Skiagrafia	Skiaskopia	Mamografia	Pojazdné RTG	CT *	Angiografia, DSA a intervenčné výkony	Röntgenové kostné denzitometre	Terapeutické RTG	Iný nešpecifikovaný RTG prístroj		Technický RTG prístroj stationárny **	Technický RTG prístroj prenosný **	Mikroštruktúrny RTG prístroj	RTG prístroj pre kontrolu batožín	Röntgenfluorescenčný analyzátor	Iný nešpecifikovaný RTG prístroj	
	Intraorálne	Panoramatické	CB CT																	
Nitra	45	11	2	8	2	2	14	4	3	3			8			11		5		118
Šaľa	6	3		2		1				2			1		1	1		2		19
Zlaté Moravce	4	2	1	2			2			1										12
Topoľčany	17	3	2	3		2	5	1		2			4							39
Nové Zámky	29	10	2	5	1	3	10	2		3			3					2		70
Levice	26	12	3	7		2	3	3		2			5	7	19		1	6		96
Komárno	19	6	1	4		2	3	2		1			1		1			1	5	46
SPOLU	146	47	11	31	3	12	37	12	3	14			22	7	21	12	1	16	5	400

Poznámky:

*) CT prístroje používané v diagnostike na plánovanie v radiačnej onkológii (neuvádzať CT, ktoré sú súčasťou SPECT/CT alebo PET/CT v nukleárnej medicíne),

***) RTG prístroje pre defektoskopiu

Tabuľka č. 3: Prehľad počtu rádiologických zariadení používaných v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne

OKRES	Radičná onkológia						Nukleárna medicína					SPOLU
	Terapeutické urýchľovače	Kobaltové ožarovače	Césiové ožarovače	Zariadenia pre brachyterapiu - afterloading	CT simulátory pre plánovanie terapie	Röntgenové simulátory pre plánovanie terapie	Planárne gama kamery	SPECT zariadenia	PET zariadenie	SPECT/CT zariadenia	PET/CT zariadenia	
Nitra	2		1		1			1		1	2	8
Šaľa												
Zlaté Moravce												
Topoľčany												
Nové Zámky												
Levice												
Komárno	1				1							2
SPOLU	3		1		2			1		1	2	10

Tabuľka č. 4: Prehľad počtu uzavretých rádioaktívnych žiaričov a zariadení, ktoré obsahujú uzavreté rádioaktívne žiariče, podľa účelu používania

OKRES	Zdravotníctvo			Priemysel, školstvo, veda, výskum, veterina a iné							SPOLU
	Externá gama terapia	Brachyterapia	Iné používanie *	Defektoskopia	Priemyselné a technické ožarovacie zariadenia	Priemyselné indikačné zariadenia **	Meradlá vlhkosti a hustoty ***	Karotážne práce ****	Kalibračné žiariče, etalóny a pod.	Iné zariadenia	
Nitra	1		9			1	4				15
Šaľa				2		33					35
Zlaté Moravce											
Topoľčany											
Nové Zámky						4					4
Levice				24		5					29
Komárno										2	2
SPOLU	1		9	26		43	4			2	85

Poznámky:

- * Napr. kalibračné žiariče, kontrolné žiariče a pod.
- ** Počet uzavretých rádioaktívnych žiaričov používaných ako súčasť priemyselných indikačných zariadení – hladinomery, hustomery, hrúbkomery
- * ** Počet uzavretých rádioaktívnych žiaričov používaných ako súčasť zariadení na meranie hustoty a vlhkosti (napr. betónových zmení, zeminy a pod.) – radiačné hutnomery (napr. typu TROXLER a pod.)
- **** Počet uzavretých rádioaktívnych žiaričov používaných ako súčasť zariadení a súprav pri karotážnych prácach vo vrtoch

V tabuľkovom prehľade nie je uvedený nepoužívaný rádioterapeutický žiarič Cs-137 neznámeho vlastníka v okrese Komárno.

Tabuľka č. 5: Prehľad aktivity otvorených rádioaktívnych žiaričov odobratých a spracovaných u jednotlivých prevádzkovateľov v roku 2020

Názov prevádzkovateľa	Celkové množstvo aktivity odobraté a spracované za kalendárny rok (MBq)																
	Rádionuklid *																
	³ H	¹¹ C	¹⁴ C	¹⁵ O	¹⁸ F	⁶⁸ Ga	^{81m} Kr	⁸⁹ Sr	⁹⁰ Y	^{99m} Tc	¹¹¹ In	¹²³ I	¹²⁵ I	¹³¹ I	²⁰¹ Tl	²²³ Ra	¹⁷⁷ Lu
IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra					811000	216514	1221			1053052		34921					310800
SPOLU					811000	216514	1221			1053052		34921					310800

Poznámky:

* V prípade potreby doplňte tabuľku o ďalšie odoberané a spracovávané rádionuklidy

V tabuľke sú uvedené aktivity aplikované pacientom podľa údajov poskytnutých prevádzkovateľom pracoviska nukleárnej medicíny.

Prehľad o počte prevádzkovateľov zdrojov žiarenia

Tabuľka č. 6: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	45	7	7	1	1	2	63
Šaľa	6	1	1				8
Zlaté Moravce	7						7
Topoľčany	17		4				21
Nové Zámky	33		3			2	38
Levice	33	7	5			1	46
Komárno	24	2	1			1	28
SPOLU	165	17	21	1	1	6	211

Tabuľka č. 7: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú uzavreté rádioaktívne žiariče, alebo zariadenia s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	2	1				1	4
Šaľa		1					1
Zlaté Moravce							
Topoľčany							
Nové Zámky		2					2
Levice		5					5
Komárno		1					1
SPOLU	2	10				1	13

Tabuľka č. 8: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	1		1	1			3
Šaľa							
Zlaté Moravce							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Levice							
Komárno							
SPOLU	1		1	1			3

Tabuľka č. 9: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú urýchľovače častíc a iné generátory ionizujúceho žiarenia (okrem RTG zariadení)

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	1						1
Šaľa							
Zlaté Moravce							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Levice							
Komárno	1						1
SPOLU	2						2

POZNÁMKA:

Ak napr. jeden prevádzkovateľ používa urýchľovače častíc, röntgenové prístroje aj uzavreté rádioaktívne žiariče, je potrebné ho uviesť vo všetkých troch príslušných tabuľkách.

Prehľad o celkovom počte prevádzkovateľov zdrojov žiarenia

Tabuľka č. 10: Celkový počet fyzických a právnických osôb, ktoré používajú zdroje ionizujúceho žiarenia

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	45	8	8	2	1	3	67
Šaľa	6	1	1				8
Zlaté Moravce	7						7
Topoľčany	17		4				21
Nové Zámky	33	2	3			2	40
Levice	33	8	5			1	47
Komárno	24	2	1			1	28
SPOLU	165	21	22	2	1	7	218

POZNÁMKA:

Ak jedna firma má viacero prevádzok v rôznych okresoch, je potrebné ju započítať do počtu pracovísk do každého okresu (napr. jeden prevádzkovateľ prevádzkuje 4 nemocnice a 5 polikliník celkovo v 6 okresoch, je potrebné započítať ho do každého okresu)

Prehľad o celkovom počte používaných zdrojov žiarenia

Tabuľka č. 11: Celkový počet používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia

OKRES	Zdravotníctvo				Priemysel				Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína				Školstvo, veda a výskum				Finančné riaditeľstvo a Colná správa				Iné				SPOLU			
	RTG *	URŽ **	ORŽ ***	GEN ****	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN
Nitra	94	10	1	2	13	1			8		1		1		1					1	4			118	15	3	2	
Šaľa	14				4	35			1															19	35			
Zl. Moravce	12																							12				
Topoľčany	35								4															39				
N. Zámky	65					4			3											2				70	4			
Levice	58				32	29			5											1				96	29			
Komárno	38			1	6				1											1	2			46	2		1	
SPOLU	316	10	1	3	55	69			22		1		1		1				5	6			400	85	3	3		

POZNÁMKA:

- * Röntgenové prístroje
- ** Uzavreté žiariče
- *** Počet pracovísk, ktoré používajú otvorené žiariče
- **** Urýchľovače a generátory ionizujúceho žiarenia (okrem RTG prístrojov)

Kalibrácie (pozadie, etalóny)												
Gamaspektrometria. in situ												
Medzilaboratórne porovnávacie skúšky												
Spolu												

Tabuľka č. 14: Prehľad meraní externého fotónového žiarenia v životnom prostredí

Druh merania	Počet meracích bodov *)	Počet meraní **)
Dlhodobé meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia pomocou termoluminiscenčných dozimetrov (TLD)		
Kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia ***)		--- ****)
Meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojov *****)		

Poznámky:

- *) Počet meracích bodov, v ktorých sa vykonáva opakované alebo kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu alebo ekvivalentnej dávky fotónového žiarenia v životnom prostredí
- **) Celkový počet vykonaných meraní v kalendárnom roku (napr. 20 meracích bodov TLD, vyhodnotenie 4x ročne, celkový počet meraní 80)
- ***) Kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia uskutočňované meracím zariadením s nepretržitou prevádzkou 24 hodín 365 dní v roku s automatickým zaznamenávaním nameraných údajov
- ****) Vzhľadom na nepretržité, kontinuálne meranie sa počet meraní neuvádza
- *****) Meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojov vykonávané pravidelne na vopred definovaných meracích bodoch

Tabuľka č. 15: Účasť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach na zabezpečenie kvality v laboratóriách

Organizátor medzilaboratórnych porovnávacích meraní	Počet porovnávaných ukazovateľov spolu	Úspešnosť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach	
		Vyhovel	Nevyhovel

VÝROČNÁ SPRÁVA 2020

ODBOR LABORATÓRNYCH ČINNOSTÍ

Oddelenia chemických analýz

NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov

Mikrobiológia životného prostredia

Biológia životného prostredia

Fyzikálne faktory v životnom a pracovnom prostredí

Odbor laboratórných činností na RÚVZ so sídlom v Nitre je akreditované pracovisko, ktoré má svedčenie o akreditácii podľa ISO/IEC 17025:2017, udelené Slovenskou národnou akreditačnou službou. Odbor laboratórných činností zabezpečuje laboratórnú činnosť pre RÚVZ v regióne Nitrianskeho kraja. Predmetom akreditácie Odboru laboratórných činností je chemické, fyzikálnochemické, mikrobiologické a biologické skúšanie vôd, potravín, predmetov bežného používania, mikrobiologické skúšanie kontroly funkcie sterilizátorov, merania fyzikálnych veličín v zložkách životného a pracovného prostredia, odber vzoriek pre chemické a fyzikálne skúšky pracovného a životného prostredia.

Odbor laboratórných činností sa organizačne člení na:

- Oddelenie chemických a fyzikálnych analýz
- Mikrobiológia a biológia životného prostredia
- Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov

Laboratóriá v priebehu roka 2020 analyzovali vzorky životného a pracovného prostredia na základe požiadaviek terénnych oddelení RÚVZ v regióne Nitrianskeho kraja, právnických a fyzických osôb. Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov zabezpečovalo odbery a analýzy anorganických vlákňitých prachov v ovzduší a v pevných materiáloch elektrónovým mikroskopom pre celé územie Slovenskej republiky.

CHEMICKÉ ANALÝZY

Laboratóriá chemických analýz vykonávajú chemické, fyzikálnochemické, zmyslové a fyzikálne skúšky v oblasti skúšania vôd, potravín, ovzdušia, odber vzoriek pre chemické a fyzikálne skúšky pracovného a životného prostredia.

1) Personálne obsadenie pracovísk a stav akreditácie v roku 2020 k 31.12.2020 pracovníci NRC sú zahrnutí v celkovom počte pracovníkov jednotlivých RÚVZ

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia				platnosť do	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu	počet skúšok / ukazovateľov		počet odberov / ukazovateľov			
					A	N	A	N		
RÚVZ NR	4,1	10,6	1	15,7	S	35	50	2	2	1.10.2024
					U	67	61	49	39	

- vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
 - strední zdravotnícki pracovníci (SZP)
 - pomocný personál (NZP)

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
 N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
 S – skúška
 U – ukazovateľ

2) Analytická činnosť pracovísk OCHA v roku 2020

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ	vzorky	885	458	5	353	0	0	0	101	0	353	2155
Nitra	ukazovatele	12938	956	27	763	0	0	0	101	0	541	15326
	analýzy	21600	1042	78	2150	0	0	0	214	0	852	25936

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky									Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné		
RÚVZ	ukazovatele	1445	121	0	0	0	5	0	0	0	1571
Nitra	analýzy	2214	219	0	0	0	14	0	0	0	2447

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ Nitra	152	304

3) Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk v roku 2020

Názov úradu		Typ vzorky								
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	Spolu
RÚVZ	testov	0	5	-	-	-	2	-	-	7
Nitra	ukazovateľov	0	22	-	-	-	6	-	-	28

4) Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov v roku 2020

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
-	-	-	-	-

5) Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách v roku 2020

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RÚVZ Nitra	Voda	Železo	GTA - AAS	STN EN ISO 15586

6) Odborná činnosť pracovísk v roku 2020

a) Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 3.2	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	41	41

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING VYBRANÝCH PRÍRODNÝCH VODNÝCH PLÔCH A BOKÚPALÍSK	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	5	38

Číslo úlohy: 7.15	NÁZOV ÚLOHY: ANALÝZA CELKOVÉHO ARZÉNU V POTRAVINÁCH	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	15	15

b) Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ Nitra	-	-	-	-	-

c) Iná odborná činnosť

Okrem výkonu laboratórnych skúšok a meraní pracovníci OCHFA vykonávali nasledovné odborné činnosti:

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ Nitra	OCHFA	<ul style="list-style-type: none"> - vypracovávanie odborných podkladov pre rozhodovacia činnosť orgánov na ochranu zdravia, - Ing. Vladimír Pavlík PhD - krajský odborník HH SR pre odbor chemických analýz a člen poradného zboru HO HH SR pre oblasť chemických analýz, - Ing. Vladimír Pavlík PhD, vymenovaný za člena skúšobnej Komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a člena skúšobnej Komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie, - Ing. Vladimír Pavlík PhD – člen pracovnej skupiny poradného zboru HH SR pre spektrálne metódy a chemometriu, - Ing. Iveta Čepelová - členka pracovnej skupiny poradného zboru HH SR pre chromatografiu, - Ing. Iveta Kadlecová - členka pracovnej skupiny poradného zboru HH SR pre chémiu ovzdušia, - pracovníci sa zúčastňovali na odborných mítingoch, konferenciách a seminároch v SR - spracovanie výročnej správy a výkazníctva za chemické analýzy OOFŽP ÚVZ - vykonávanie konzultačnej, poradenskej činnosti pre verejnosť, - vypracovanie podkladov pre zúčtovanie platených služieb,

Aktivity v rámci koronakrízy:

Na RÚVZ Nitra bolo zriadené antigénové odberové miesto pre verejnosť. Prvé testovanie 30.10.2020.

Činnosti: administratívne práce pri odbere, nahadzovanie pozitívnych do IS COVID systému v rámci celého okresu Nitra, trasovanie pozitívnych osôb a kontaktov. Objednávanie kontaktov na RT-PCR testovanie, objednávanie na RT-PCR z eHranice, zaškoľovanie príslušníkov ASR. Účasť na celoplošnom testovaní, hlavne pri administratívnych prácach a nahadzovania pozitívnych osôb do IS COVID systému.

Trasovanie pozitívnych osôb po RT-PCR teste, administratíva, vydávanie potvrdení o absolvovaní pozitívneho testu na RT-PCR

NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRUM PRE ZDRAVOTNÚ PROBLEMATIKU VLÁKNITÝCH PRACHOV

1. Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre bolo zriadené Ministrom zdravotníctva Slovenskej republiky rozhodnutím č. 163/97- A zo dňa 15.1.1997 s účinnosťou od 1. februára 1997.

2. Personálne obsadenie

Ing. Kadlecová Iveta – vedúca NRC

Marta Oborová - laborantka

Mgr. Lucia Katerinková - od 1.10.2020 nástupná prax

3. Platnosť akreditácie 01.10. 2019 - 01.10.2024

- predpis STN EN ISO/IEC 17025:2017

-VDI 3492

- pracovné ovzdušie, vnútorné prostredie budov, pevné materiály

- ukazovatele - anorganické vláknité častice

4. Odborné analýzy

Národné referenčné centrum s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky zabezpečovalo v zmysle schváleného štatútu v referenčnom období v roku 2019 nasledovné ciele :

- odber a vyhodnotenie vzoriek odobratých v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru,
- odber a vyhodnotenie vzoriek na základe požiadaviek fyzických a právnických osôb,
- odber a vyhodnotenie vzoriek na základe podnetov a sťažností osôb,
- odber a vyhodnotenie vzoriek pre orgány činné v trestnom konaní

5. Metodická a konzultačná činnosť

NRC zabezpečuje:

a/ odber a analýzu vzoriek ovzdušia na prítomnosť anorganických vláknitých častíc

(azbestové vlákna, umelé minerálne vlákna) vo vnútornom prostredí budov a pracovnom prostredí, rastovacím elektrónovým mikroskopom (REM) a energiovodisperzným spektrometrom (EDXA)

b/ odber a analýzu vzoriek pevného materiálu na prítomnosť anorganických vláknitých častíc

c/konzultačnú činnosť (telefonicky, elektronicky alebo v písomnej forme) pre fyzické a právnické osoby o problematike ochrany zdravia pred pôsobením anorganických vláknitých častíc na zdravie ľudí

d/usmerňuje odborných pracovníkov RÚVZ v Slovenskej republike o problematike správneho odberu vzoriek ovzdušia a materiálu

e/ v prípade vzoriek štátneho zdravotného dozoru neodkladne informuje príslušné RÚVZ o výsledkoch merania

f/ vydáva rozhodnutia o poskytovaní služieb - odber, analýzu a spracovanie vzoriek s obsahom azbestového materiálu pre spoločnosti

Bolo vydaných 7 rozhodnutí o poskytovaní služby.

g/ zúčastňuje sa spolu s terénnym oddelením preventívneho pracovného lekárstva na riešení podnetov a sťažností od občanov, odoberá vzorky materiálu

f) spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní pri odbere pevných vzoriek

6. Činnosť NRC za rok 2020

V roku 2020 bolo metódou elektrónovej mikroskopie vyšetrených celkovo 320 vzoriek. Z tohto počtu bolo 148 vzoriek vo vnútornom prostredí budov, 172 vzoriek pevného materiálu. Celkový počet analýz bol 334. Za rok 2020 bolo vyhodnotených 288 vzoriek platených služieb. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo analyzovaných 31 vzoriek.

Bolo odobraných a vyhodnotených 105 vzoriek pevného materiálu pre orgány činné v trestnom konaní v okresoch Bratislava, Komárno, Nitra, Prievidza.

NRC pre anorganické vláknité častice v roku 2020 odobralo a vyhodnotilo celkovo 46 vzoriek ovzdušia vo vnútornom prostredí budov.

Analyzovalo sa 102 vzoriek odobratých RÚVZ Bratislava, Košice, Žilina, Banská Bystrica.

Tab.č.1: Činnosť NRC za rok 2020

Počet vzoriek	Počet analýz	Platené služby	ŠZD	Pevný materiál	Odber vzoriek ovzdušia RÚVZ NR	Odber vzoriek ovzdušia iné RÚVZ
320	334	288	31	172	46	102

Z počtu vyšetrených vzoriek za rok 2020 vidieť záujem o odstraňovanie a sanáciu azbestových materiálov v zmysle platnej legislatívy, čomu napomáha aj činnosť NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov.

MIKROBIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. Personálne obsadenie pracovísk MŽP v SR a stav akreditácie v roku 2020

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
RÚVZ Nitra	1,5	5	1	7,5	S	21	10	0	0	1.10.2024
					U	24	10	0	0	

vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
strední zdravotníckí pracovníci (SZP)
pomocný personál (NZP)
MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

2. Analytická činnosť pracovísk MŽP v roku 2020

Podľa typu komodít

Úrad		Druh analyzovaného materiálu							spolu
		voda	ovzdušie	potraviny	PBP	dekontaminácia prostredia, skúšky sterility	vzorky zabezpečenia kvality meraní	iné	
RÚVZ Nitra	vzorky	1 567	119	1 750	5	1700	208	36	5 385
	ukazovatele	7 835	357	8 760	15	1 870	229	36	19 102
	analýzy	12 619	417	17 500	50	6 456	478	432	37 952

PBP – predmety bežného používania

Prehľad o druhoch a počte vôd vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2020

Názov úradu		Druh analyzovanej vody										
		vodovody	studne	pramene	vrty	technologické vody	nádrže	štrkoviská	bazény		iné	spolu
									termálne	netermálne		
RÚVZ Nitra	vzorky	842	158	14	3	0	13	18	291	228	0	1 567
	ukazovatele	4 210	790	70	15	0	65	90	1 455	1 140	0	7 835
	analýzy	5 894	1 106	98	21	0	130	180	2 910	2 280	0	12 619

Prehľad o vyšetreniach účinnosti sterilizácie, dezinfekcie pomôcok a prostredia vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2020

Názov úradu		Sanitárne	Kontrola	Zisťovanie	Kontrola	Ovzdušie	Iný materiál	Spolu
		mikrobiologické	sterilizačných	účinnosti	sterility			
		testy	prístrojov	dezinfekčných roztokov	predmetov			
RÚVZ Nitra	vzorky	370	1 124	2	204	119	0	1 819
	ukazovatele	407	1 237	2	224	357	0	2 227
	Analýzy	1 405	4 270	8	773	417	0	6 873

Prehľad o počte a druhu vzoriek vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
voda	1 567	7835	12 619
ovzdušie	119	357	417
potraviny	1 750	8 760	17 500
kozmetika a predmety bežného používania	5	15	50
dekontaminácia prostredia skúšky sterility	1700	1870	6 456
vzorky zabezpečenia kvality meraní	208	229	478
iné	36	36	432
<i>SPOLU</i>	5 385	19 102	37 952

Prehľad o druhoch a počte vyšetrených vzoriek potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania v pracoviskách MŽP v SR v roku 2020

č.	Druh potraviny	Počet		
		vzoriek	ukazovateľov	analýz
1	Syry a bryndza	0	0	0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	18	90	180
4	Mäso a výrobky z mäsa	0	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0
6	Tuky a oleje	0	0	0
7	Polievky, bujóny, omáčky	57	285	570
8	Cereálie a pekárenské výrobky	89	445	890
9	Ovocie a zelenina	0	0	0
10	Byliny a koreniny	9	45	90
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0
12	Víno a alkoholické nápoje	1	5	10
13	Zmrzlina a mrazené dezerty	449	2 215	4 490
14	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem bylinných)	1	5	10
15	Ovocné a bylinné čaje	5	25	50
16	Pokrm pre spoločné stravovanie	709	3 545	9 090
17	Polotovary	0	0	0
18	Detská a dojčenská výživa	80	400	800
19	Výživové doplnky	22	110	220
20	Prídavné látky (aditíva)	0	0	0
21	Lahôdkarske výrobky	47	235	470
22	Cukrárske výrobky	102	510	1 020
23	Cukrovinky	2	10	20
24	Minerálne, pramenité a balené vody	22	110	220
25	Materské mlieko	0	0	0
	SPOLU	1 613	8 065	16 130
26	PBP	5	15	50
27	Kozmetika	0	0	0
28	Ostatné	137	685	1 370
	SPOLU	1 755	8 765	17 550

Prehľad izolácií *Cronobacter spp.* v sušenej mliečnej detskej výžive v pracoviskách MŽP v SR v roku 2020

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej		počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
	<i>Cronobacter spp.</i>	26	0	16

3. Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk MŽP v SR v roku 2020

Názov úradu	Počet		Typ vzorky						
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Bakteriálny kmeň	iné	Spolu
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	0	0	0	0	0	1	1
		ukončené	0	0	0	0	0	1	1
	ukazovateľov	prihlásené	0	0	0	0	0	1	1
		ukončené	0	0	0	0	0	1	1

4. Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích a bilaterálnych testov pracoviskami MŽP v SR v roku 2020

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
RÚVZ Komárno	Skúška na sterilitu MPS -STE2020	PT	1	13

Typ testu: PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie
EP – experimenty presnosti, validácia metód

BP – bilaterálne porovnanie

5. Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách MŽP v SR v roku 2020

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)

6. Iná odborná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2020

Aktivity v rámci koronakrízy:

- organizovanie a vykonávanie antigénového testovania v rámci MOM na RÚVZ pre verejnosť,
- spoluúčasť pri trasovaní pozitívnych na SARS-CoV-2 (telefonovanie, vypisovanie Epid listov, vyhľadávanie v systéme IS COVID)
- príprava laboratórií a zabezpečovanie zariadení a spotrebného materiálu na vyšetovanie SARS-CoV-2, RT PCR

7. Medzinárodná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2020

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ Nitra	MŽP	Členstvo v pracovných skupinách: PhDr. Eva Barátová , MPH krajská odborníčka HH SR pre odbor MŽP, člen poradného zboru HH pre odbor MŽP. Výuka - pre študentov UKF a SPU Nitra

BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1 Personálne obsadenie pracovísk BŽP v SR a stav akreditácie v roku 2020

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok/počet ukazovateľov		počet odberov/počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
RÚVZ Nitra	0,5	0,5	0	1	S	2	5	0	0	1.10.2024
					U	7	5	0	0	

VŠ – vysokoškolsky vzdelaní pracovníci

SZP – strední zdravotnícki pracovníci

NZP – pomocný personál

MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

S – skúšky

U – ukazovatele

2. Analytická činnosť pracovísk BŽP v roku 2020

a) podľa typu komodít

Názov úradu		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne, pramenité, bal. pitné	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk	Vodné kvety	Makrofýty	Stery	Piesok	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biol. materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
RÚVZ Nitra	vzorky	1 020	3	519	31	0	0	0	36	0	147	0	0	0	1 756
	ukazovatele	7 140	21	1 380	155	0	0	0	36	0	441	0	52	0	9 225
	analýzy	9 180	27	2 076	310	0	0	0	432	0	2 296	0	107	0	14 428

b) prehľad výkonov analytických skúšok BŽP

Názov úradu		Abiosestón a biosestón pitných vôd	Biosestón prírodných kúpalísk	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosestón umelých kúpalísk	Améby	Chlorofyl a	Makrofýty	Testy ekotoxicity	Vajíčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné
RÚVZ Nitra	vzorky	1020	31	0	519	0	31	0	0	36	0	147	0	0	0
	ukazovatele	7 140	155	0	1 380	0	155	0	0	36	0	441	0	0	0
	analýzy	9 180	310	0	2 076	0	310	0	0	432	0	2 296	0	0	0

3. Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk BŽP v SR v roku 2020

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	0	0	0	0	0	0
		ukončené	0	0	0	0	0	0
	ukazovateľov	prihlásené	0	0	0	0	0	0
		ukončené	0	0	0	0	0	0

4. Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov pracoviskami BŽP v SR v roku 2020

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
RÚVZ Nitra	-	-	-	-

Typ testu: PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie BP – bilaterálne porovnanie
EP – experimenty presnosti, validácia metód

5. Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách BŽP v SR v roku 2020

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-

6. Iná odborná činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2020

Aktivity v rámci koronakrízy:

- organizovanie a vykonávanie antigénového testovania v rámci MOM na RÚVZ pre verejnosť,
- spoluúčasť pri trasovaní pozitívnych na SARS-CoV-2 (telefonovanie, vypisovanie Epid listov, vyhľadávanie v systéme IS COVID)
- príprava laboratórií a zabezpečovanie zariadení a spotrebného materiálu na vyšetrenie SARS-CoV-2, RT PCR

7. Medzinárodná činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2020

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ Nitra		<p>Metodická, konzultačná a výuková činnosť - školiace pracovisko pre študentov UKF a SPU v Nire</p> <p>Členstvo v pracovných skupinách: - PhDr. Gabriela Švecová, MPH krajská odborníčka HH SR pre odbor BŽP</p>

FYZIKÁLNE FAKTORY V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Personálne obsadenie pracovísk FF v SR a stav akreditácie v roku 2020

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet		počet		platnosť do
						skúšok / počet ukazovateľov		odberov / počet ukazovateľov		
						A	N	A	N	
RÚVZ Nitra	1	2		3	S	2	6		1.10.2024	
					U	6	17			

vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
strední zdravotníckí pracovníci (SZP)
pomocný personál (NZP)
MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

Prehľad meraní veličín fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí v SR v roku 2020

Názov úradu	HLUK			VIBRÁCIE			OPTICKÉ ŽIARENIE (osvetlenie, lasery, UV, IR)			TEPELNO-VLHKOSTNÁ MIKROKLÍMA			ELEKTROMAGN. POLE		
	POČET			POČET			POČET			POČET			POČET		
	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz
RÚVZ Nitra	288	902	902	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Poznámky k tabuľke:

počet vzoriek = počet meraných miest, napr. vysieláč, miestnosť, pracovné miesto, stroj, stanovište apod. (označených kódovým číslom centrálného príjmu)

počet ukazovateľov = počet fyz. veličín (faktorov) zmeraných na meraných miestach

počet analýz = počet meraní

PODPORA ZDRAVIA A VÝCHOVA K ZDRAVIU

A. Organizácia a podmienky činnosti oddelenia podpory zdravia a výchovy k zdraviu vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia

a. Organizačná štruktúra

Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je zriadené samostatné oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu, ktoré podlieha pod priame vedenie regionálnej hygieničky MUDr. Mgr. Kataríny Tinákovéj, MPH, MHA – vedúcej služobného úradu. Podľa organizačnej štruktúry je zaradené do úseku pre výkon verejnej správy.

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu realizuje preventívnu a edukačnú činnosť so zameraním na neinfekčné ochorenia s hromadným výskytom. Poradenskú činnosť zabezpečuje v rámci základnej poradne zdravia pre okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Na RÚVZ so sídlom v Nitre sú zriadené nadstavbové poradne zdravia - poradňa HIV/AIDS, poradňa zdravej výživy, poradňa na odvykanie od fajčenia, poradňa pre deti a mládež, environmentálna poradňa a poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci. Činnosť nadstavbových poradní personálne zabezpečujú zamestnanci jednotlivých oddelení RÚVZ so sídlom v Nitre, ktorí v nich pracujú.

b. Personálne obsadenie odboru

Na oddelení podpory zdravia a výchovy k zdraviu RÚVZ so sídlom v Nitre pracujú dve pracovníčky:

- 1 verejný zdravotník s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo s plným pracovným úväzkom (1,0) Mgr. Ingrid Báreková
- 1 zdravotná sestra so stredoškolským vzdelaním s pracovným úväzkom (0,6) p. Júlia Dúbravická

B. Vzdelávanie pracovníkov

P.č.	Vzdelávanie a odborné aktivity - zameranie	dátum a miesto	Počet účastníkov
1.	Videokonferencia k projektu M-POHL	9.6.2020 RÚVZ so sídlom v Nitre	1

C. Rozbor činnosti

Mimoriadna epidemiologická situácia COVID-19

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu RÚVZ so sídlom v Nitre sa aktívne podieľalo spolu s oddelením epidemiológie od 11.marca 2020 (vyhlásením pandémie ochorenia COVID – 19 generálnym riaditeľom WHO a následne vyhlásením mimoriadnej situácie na území SR vládou SR dňom od 12.marca 2020) na riešení aktuálnej

epidemiologickej situácie pri výskyte ochorenia COVID-19 v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce. Pracovníci plnili opatrenia vydávané ÚVZ SR pri ohrození verejného zdravia, zabezpečovali ich kontrolu v jednotlivých oblastiach, poskytovali telefonické poradenstvo ohľadom ochorenia COVID-19, aktívne vyhľadávali kontakty s osobami s podozrením resp. potvrdeným prípadom COVID-19 a podieľali sa na epidemiologickom vyšetrení potvrdených a suspektných prípadov koronavírusovej infekcie. Núdzový stav sa skončil 13. júna 2020, no vyhlásená mimoriadna situácia trvá naďalej. V septembri roku 2020, prišlo k postupnému zhoršovaniu epidemiologickej situácie na Slovensku a druhá vlna pandémie po letných mesiacoch prispela k sprísneniu opatrení a k zatvoreniu niektorých škôl. Od 12.10.2020 výuka žiakov druhého stupňa ZŠ a stredných škôl prebiehala dištančnou formou vzdelávania - online. Plnenie úloh, programov a projektov ÚVZ SR bolo ovplyvnené uvedenou situáciou – COVID-19, na základe ktorej došlo k množstvu obmedzení, ktoré výrazne ovplyvnili ich plnenie.

1. Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

- zvýšenie pohybovej aktivity

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity vo vzťahu k obyvateľstvu sme využívali najmä edukáciu a poradenstvo. K uvedenej problematike bolo venovaných **5 aktivít**, z toho boli 5 pre cieľovú skupinu deti a mládež. Celkovo bolo edukovaných 102 osôb. Prednášky mali za cieľ informovať jednotlivé cieľové skupiny obyvateľstva o zdravotných benefitoch a význame pohybu v prevencii civilizačných ochorení.

- ozdravenie výživy

V problematike zdravej výživy sme pôsobili najmä edukačne a poradensky vo vzťahu k jednotlivým cieľovým skupinám. V roku 2020 sme uskutočnili celkovo 4 vzdelávacie aktivity, ktoré boli venované cieľovej skupine detí a mládeže. Celkovo bolo edukovaných 85 osôb. Prednášky boli zamerané na propagáciu a uplatňovanie hlavných zásad zdravej výživy, predovšetkým na pestrosť a vyváženosť stravy a na pozitívne ovplyvňovanie stravovacích návykov (na zníženie konzumácie živočíšnych tukov a cukrov, a tým k zníženiu energetickej hodnoty stravy, na zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny, strukovín, celozrnných obilovín, morských produktov, nízkotučných mliečnych produktov a podobne) u detí a dospelých. Do materských a základných škôl sme zabezpečili distribúciu zdravotne – výchovných materiálov so zameraním na problematiku prevencie nadváhy a obezity, cukrovky a zdravej výživy.

2. Verejné kampane a zdravotne - výchovné aktivity pri príležitosti významných dní

V roku 2020 sa oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu RÚVZ so sídlom v Nitre aktívne zapojilo do edukačných a preventívnych aktivít pri príležitosti významných svetových dní vyhlásených Svetovou zdravotníckou organizáciou.

3. Výskumná a prieskumná činnosť

V zmysle metodického pokynu ÚVZ SR sa oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu zapojilo do medzinárodného dotazníkového prieskumu M-POHL „Európsky prieskum zdravotného uvedomenia 2019 – 2021 HLS19“. Prieskum bol zameraný na zisťovanie zdravotnej gramotnosti obyvateľstva Slovenskej republiky a realizoval sa v rámci medzinárodnej porovnávacej štúdie (M-POHLO: Monitoring of personal and Organizational Health Literacy), ktorý sa uskutočňoval v niekoľkých krajinách Európskeho regiónu WHO. Výber respondentov sa realizoval podľa vopred stanovených kritérií (veková štruktúra, pohlavie, bydlisko – mesto, vidiek). Celkový počet respondentov bol 68 osôb. Na získanie údajov bol použitý anonymný dotazník. Údaje z vyplnených dotazníkov boli zadané do programu Excel. Kompletná databáza bola odoslaná na ÚVZ SR k štatistickému vyhodnoteniu.

4. Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

Vzhľadom k mimoriadnej epidemiologickej situácii sa „Dni zdravia“ v roku 2020 neuskutočnili. Aktuálne informácie z oblasti prevencie srdcovo-cievnych ochorení sme verejnosti poskytovali prostredníctvom sociálnych sietí.

5. Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu úzko spolupracovalo s jednotlivými oddeleniami RÚVZ Nitra. Spolupráca s oddelením epidemiológie bola zameraná na zabezpečovanie protiepidemických opatrení v súvislosti s ochorením COVID-19. Aktivity spočívali hlavne vo vybavovaní prípadov v súvislosti s mimoriadnou situáciou, v telefonickom poskytovaní informácií ohľadom Covid-19 a aktuálnych opatrení, spracovanie pozitívnych prípadov a dohľadávanie kontaktov, v práci so systémom „Mojezdravie“ – objednávanie klientov na odbery PCR testov (kontakty s pozitívnymi, e-hranica). Veľmi dobrú spoluprácu vykazujeme s oddelením zdravotníckej informatiky a štatistiky, ktoré zabezpečovali pravidelné uverejňovanie aktuálnych informácií na webovu stránku RÚVZ so sídlom v Nitre.

6. Iné činnosti odboru (legislatíva, členstvo v pracovných skupinách, organizovanie konferencií, seminárov....)

- Vedenie dokumentácie oddelenia podpory zdravia.
- Pripomienkovanie dokumentu Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2020 a na ďalšie roky.
- Vypracovanie výročnej správy za rok 2019 za oddelenie výchovy k zdraviu RÚVZ Nitra.
- Vypracovanie výročnej správy 2019 za Nitriansky kraj.
- Vyhodnotenia činnosti a úloh súvisiacich s plnením dokumentu „Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2019 a na ďalšie roky“.
- Odpočty realizácie aktivít súvisiacich s významnými dňami vyhlásených Svetovou zdravotníckou organizáciou za rok 2019.
- Poskytnutie údajov pre ÚVZ SR ohľadne aktualizácie údajov nastavbových poradní zdravia.
- Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia.

Členstvo v pracovných skupinách:

- členstvo v pracovnej skupine „Prevencia fajčenia“ pri Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (Celoslovenská pôsobnosť)

7. Činnosť poradenského centra ochrany a podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

Cieľovou skupinou návštevníkov poradne zdravia boli osoby, ktoré s ohľadom na svoje zdravie mali záujem o zmenu životného štýlu. Poradenstvo bolo určené pre osoby staršie ako 18 rokov. Základom poradenstva bolo nastavenie zmeny stravovacích a pohybových zvyklostí u klienta. V rámci poradenstva sme sa snažili apelovať na klienta v zmene návykov a motivovať ho k zvýšeniu pohybovej aktivity s ohľadom na jeho zdravotné obmedzenia alebo nízkou fyzickou kondíciou. V roku 2020 navštívilo poradňu zdravia celkovo 28 osôb, z toho boli 4 muži a 24 žien. Z dôvodu mimoriadnej epidemiologickej situácie s výskytom ochorenia Covid 19 poradenstvo sa vykonávalo od 2.1.2021 do 4.3.2020. Pracovníci oddelenia podpory zdravia a výchovy k zdraviu v priebehu roku 2020 poskytovali predovšetkým poradenstvo a telefonické konzultácie v súvislosti s mimoriadnou situáciou z dôvodu pandémie koronavírusu, s týmto zameraním bolo poskytnutých cca 9800 konzultácií.

7.2. Nadstavbové poradne

Poradňa zdravia pre deti a mládež

1. Zamestnankyne RÚVZ Nitra sa venujú pravidelne aktivitám v oblasti plnenia NAP prevencie obezity, najmä pri realizácii priorít:

v bode b) – **Podpora zdravšieho prostredia na školách:**

- zabezpečujú kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov s cieľom zistiť, aké je zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity,
- zabezpečujú edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, Školského programu, ktorý zahŕňa mliečny program pre deti, program školské ovocie; sledujeme a podporujeme konzumáciu ovocia a zeleniny v surovom stave, konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov, priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.
- zabezpečujú účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania určených pre deti a mladistvých,
- kontrolujú hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania,
- kontrolujú dodržiavanie pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzujú používanie pitnej vody a nesladených nápojov pre deti v rámci pitného režimu, vrátane jeho podávania hygienicky vyhovujúcim spôsobom,
- zisťujú počet stravníkov v zariadeniach školského stravovania,
- posudzujú energetickú a biologickú hodnotu stravy, kontrolujú jej pestrosť, dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a s ohľadom na odporúčané výživové dávky, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených

jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže,

- zrealizované bolo cieľené hodnotenie jedálnych lístkov s cieľom zmapovať situáciu v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania pri MŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín a pokrmov. Plnohodnotný a nutrične vyvážený jedálny lístok je dôležitým nástrojom pre napĺňanie výživových požiadaviek pre jednotlivé vekové skupiny stravníkov. Hodnotené jedálne lístky v materských školách boli v meste Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa. V závere boli vypracované pre ŠJ odporúčania na zmeny a zlepšenia v zostavovaní jedálnych lístkov.

v bode c) - **Poskytovanie nutričného vzdelávania odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení:**

- zúčastňujú sa a pripravujú pracovné porady pre riaditeľov materských škôl, špeciálnych škôl, špeciálnych výchovných zariadení, pre vedúcich pracovníkov zariadení školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odbormi školstva a spoločnými školskými úradmi. Cieľom porád je poskytnutie poznatkov a skúseností z výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín, informovanie o aktuálnej legislatíve, o nových metodických usmerneniach ÚVZ SR, o výsledkoch mimoriadnych cieľných kontrol v zariadeniach školského stravovania, ale aj o najnovších poznatkoch v oblasti zdravej výživy a prevencii neprenosných ochorení,

- v spolupráci s uvedenými inštitúciami zabezpečujú odborné vzdelávanie pracovníkov zariadení školského stravovania,

v bode d) - **Podpora pohybových aktivít:**

- realizujú monitoring telovýchovných priestorov a podmienok žiakov základných a stredných škôl, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno-vlhkostná mikroklima a pod.),

- v rámci výkonu ŠZD sledujú využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení,

- sledujú využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko),

- sledujú využívanie malých foriem telesnej výchovy v školách (telovýchovných chvíľok, ranných rozcvičiek, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.),

- podporujeme realizáciu všetkých foriem pohybu na čerstvom vzduchu, škôl v prírode, športových krúžkov, aktívnejšieho využívania hodín telesnej výchovy,

- monitorujú hodiny telesnej výchovy v rámci dodržiavania zásad hygieny pedagogického procesu (počet hodín TV do týždňa, jej zaraďovanie do rozvrhu, percento cvičiacich na hodinách TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov),

- zisťujú možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV,

- ďalšie aktivity boli cieľené na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí: protidrogová, prosociálna a environmentálna výchova, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravší spôsob života.

Odborné zamestnankyne odd. HDM uskutočnili 931 výkonov v rámci vzdelávacích a zdravotno-výchovných aktivít, najmä poradenstvo v súvislosti s pandémiou COVID-19 pri

vykonávaní epidemiologického vyšetovania v ohnisku nákazy u pozitívne testovaných osôb, celkovo pre 933 osôb.

V rámci porady pre pracovníkov zariadení spoločného stravovania dňa 17.02.2020 sa uskutočnilo poskytovanie individuálneho poradenstva a meranie vybraných ukazovateľov (krvný tlak, telesná výška, váha, BMI, viscerálny tuk) pre 33 klientov.

Poradňa ochrany a zdravia pri práci

V roku 2020 bolo v rámci Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci pracovníkmi oddelenia PPL (vrátane pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením) poskytované individuálne poradenstvo pre zamestnancov ako aj pre zamestnávateľov pre 141 osôb (z toho v 41 prípadoch sa poradenstvo týkalo problematiky ionizujúceho žiarenia a laserov). Pracovníci oddelenia PPL (vrátane pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením) v priebehu roku poskytovali predovšetkým poradenstvo a telefonické konzultácie v súvislosti s mimoriadnou situáciou z dôvodu pandémie koronavírusu, s týmto zameraním bolo poskytnutých cca 17 745 konzultácií pre občanov, zamestnancov ako aj pre zamestnávateľov týkajúcich sa usmernenia a praktického uplatňovania aktuálnych opatrení a obmedzení súvisiacich s pandemiou koronavírusu v podmienkach jednotlivých prevádzok a pracovísk. Skupinové poradenstvo sa v roku 2020 neposkytovalo. Overovanie dodržiavania legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa poskytovania informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci bolo realizované aj prostredníctvom dotazníkov informovanosti (96 anonymných dotazníkov informovanosti). Anonymné kontrolné listy - tzv. dotazníky informovanosti zamestnancov boli zamerané na rizikové faktory: hluk, chemické faktory, karcinogény, vibrácie.

Odborné poradenstvo bolo vo viacerých prípadoch poskytnuté pracovným zdravotným službám (napr. Falck Healthcare, a.s. Bratislava, ProCare, a.s. Bratislava, Duslo a.s., Šaľa, Sanos Vráble, s.r.o., TeamPrevent s.r.o., Bratislava, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, OHS, s.r.o., Opatovce nad Nitrou, MIOMED, s.r.o., Bratislava, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, MEDFIN, pracovná zdravotná služba, a.s., Bratislava, PZS Sante Slovakia, s.r.o., Bratislava, Medison, s.r.o., Košice, MED POINT, s.r.o., Senec, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza a ďalšie).

Pracovníci Oddelenia PPL poskytujú poradenstvo a konzultácie aj v oblasti problematiky týkajúcej sa práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami resp. problematiky týkajúcej sa práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie .

Poradňa zdravej výživy

Činnosti poradne zdravej výživy bola v roku 2020 vzhľadom na epidemiologickú situáciu obmedzená. Zamerala sa na individuálnu propagáciu vyváženého životného štýlu, pohybu a správnych stravovacích návykov tak, aby bola v nemalej miere podporená aj funkciu imunitného systému.

Špecializovaná poradňa pre HIV/AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Poradňa poskytla osobne odborné poradenstvo 7-mim klientom. Osobné poradenstvo sa vykonávalo do 4.3.2020 z dôvodu mimoriadnej epidemiologickej situácie s výskytom ochorenia Covid 19.

Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 14 návštev a 14 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 7 sér. Poradňu navštívili 3 muži a 4 ženy. Všetky vyšetrenia boli anonymné. Nebol vydaný žiadny certifikát. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia. Poradňa poskytovala svoje odborné poradenstvo prostredníctvom telefonických konzultácií, podľa požiadaviek klientov priebehu celého roka.

Tabuľka č. 1

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) podpory zdravia a výchovy k zdraviu a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2020

Tabuľka č. 2

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu v roku 2020

Tabuľka č. 3

Návštevnosť základnej poradne od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 4

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrilo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 5

Spektrum klientov vo veku od 0 do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa vzdelania za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 6

Ročný výkaz Poradenského centra ochrany a podpory zdravia za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 7

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2020

Tabuľka č. 8a, b

Výsledky biochemických vyšetrení prvýkrát vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 9a, b

Výsledky biochemických vyšetrení opakovane vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 10a, b

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 11a, b

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 12a

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Tabuľka č. 12b

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia pre skupiny klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

**Personálne obsadenie odboru (oddelenia) podpory zdravia a výchovy k zdraviu
a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2020**

RÚVZ

tab. č. 1

Pracovníci	Odbornosť - kvalifikácia (špecializačná skúška)	prac. miesta úväzok	Počet osôb
Ved. odboru/oddelenia			
Lekár - metodológ			
Verejný zdravotník I. stupňa			
Verejný zdravotník II. stupňa	1	1,0	1
DAHE			
AHE			
Zdravotná sestra	1	0,6	1
Iný zdravotnícky pracovník			
Iný nezdravotnícky pracovník			
S P O L U		1,6	2

	- iné								
	Iné témy (napr. chripka, salmonelóza,...a pod.)								
	SPOLU	9	187	2	2			11	189

pokračovanie tab. č.2

			Počet aktivít	
2.	Realizácia jednorazových aktivít pri príležitosti významných dní podľa kalendára WHO (počet všetkých aktivít realizovaných pri príležitosti Svetových dní podľa WHO)		3	
3.	Iné intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity (napr. konzultácie, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu, premietanie videokaziet a pod.)		9800	
4.	Medializácia výchovy k zdraviu (komunikácia s médiami)	TV vysielanie	1	
		Rozhlas	0	
		Printové médiá	0	
		Webová stránka RÚVZ	2	
		Iné formy	0	
5.	Vytvorenie vlastných propagačných materiálov (<i>neuvádza sa počet výtlačkov, ale len konkrétna zdravotnícka téma</i>)	Plagáty, letáky, skladačky...	0	
		Brožúry, manuály...	0	
		Informačné panely	8	
		Iné	0	
6.	Odborné publikácie (časopisy, zborníky, monografie, ktoré majú ISBN, ISSN)		Počet Publikácií 0	
7.	Zapožičanie DVD a CD nosičov, USB, videokaziet		Počet zapožičaní 15	
			Počet absolvovaných školení	
			Aktívna účasť	Pasívna účasť
8.	Školenia, odborné semináre, porady, konferencie, pracovné stretnutia, kurzy ... <i>(pri aktívnej účasti uvádzať počet príspevkov – nie autorov, pri pasívnej účasti uvádzať počet pracovníkov)</i>	regionálne	0	0
		celoštátne	0	1
		medzinárodné	0	0
		v rámci RÚVZ	0	0
		SPOLU	0	1

9.	Školenie lektorov a laikov (počet organizovaných školení pre lektorov a laikov)		Počet školení
			0
10.	Realizované projekty, prieskumné a výskumné úlohy		Počet
		Medzinárodné projekty, štúdie ...	1
		Iné národné programy, projekty, štúdie...	1
		Regionálne a lokálne (mestské, miestne) projekty	0
		Iné (viazané na jeden subjekt , alebo cieľovú skupinu - napr. znevýhodnené skupiny)	0
11.	Členstvo v pracovných skupinách Poradného zboru hlavného hygienika SR a iných pracovných skupín, komisií (uviesť len číslo v kolkých pracovných skupinách ste)		Počet členstiev
			1
12.	Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom		Počet subjektov
			3
13.	Odborné materiály predkladané vláde SR, MZ SR, ÚVZ SR a iným subjektom		Počet materiálov
		Vlastné vytvorené	0
		Pripomienkované v rámci gremiálnej porady ministra zdravotníctva, vnútrorezortného, medzirezortného a predbežného pripomienkového konania	0
		Stanoviská k materiálom z MZ SR a ÚVZ SR	0
		Iné (napr. stanoviská, pripomienky a k materiálom WHO, EU, OECD a pod.)	0
14.	Iné písomnosti (Správy, vyjadrenia, rozbor)		Počet písomnosti
		Analytické správy (napr. rozbor, výročné správy)	9
		Informatívne správy (napr. odpočet plnenia úloh)	5
		Iné (napr. stanovisko, vyjadrenia)	8
15.	Poskytovanie odbornej praxe pre študentov VŠ a postgraduálneho vzdelávania (počet študentov = počet fyzických osôb; počet dní je počet dní na odbornej praxi každého študenta – napr. 3 študenti za sledované obdobie po 5 dní je 3x5= 15 dní)	Počet študentov	Počet dní
		2	3

Návštevnosť základnej poradne od 1.1.2020 do 31.12.2020

Základné - prvé vyšetrenie

Tab.č.3

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
35-44	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
45-54	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
55-64	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
65 a viac	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
SPOLU:	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
35-44	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
45-54	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
55-64	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
65 a viac	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
SPOLU:	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetřilo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020

Základné - prvé vyšetřenie

Tab. č. 4

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
35-44	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
45-54	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
55-64	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
65 a viac	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
SPOLU:	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0

Kontrolné vyšetřenie

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
35-44	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
45-54	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
55-64	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
65 a viac	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
SPOLU:	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0

**Spektrum klientov vo veku od 0 do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa vzdelania
za obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020**

Tab. č. 5

Vzdelanie	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
Základné	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Učňovské	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Stredoškolské s maturitou	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Vysokoškolské	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Neregistrované	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
SPOLU:	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2020

tab.č.7

	Výkon	Počet výkonov	
		TZS	Mimo TZS
<p>1. Merania a iné výkony v poradni zdravia</p> <p>Počet klientov TZS (počet prvovýšetrených a opakovane vyšetrených klientov, ktorí sú v TZS): 0</p> <p>Počet klientov mimo TZS (počet klientov vyšetrených v rámci realizovaných aktivít výjazdovou PZ, ktorí nie sú v TZS): 28</p>	Antropometrické meranie		28
	- výška		
	- váha		28
	- BMI		28
	- obvod pása		28
	- obvod bokov		28
	- WHR		28
	- WHtR		28
	- % celkového tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)		28
	- Iné (kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus...) * balík vyšetrenia získaný jedným meraním sa vykazuje ako jeden výkon		12
	Biochemické vyšetrenia		25
	- Celkový cholesterol		
	- HDL cholesterol		9
	- LDL cholesterol		9
	- Triacylglyceroly		9
	- Glukóza		11
	- Iné biochemické vyšetrenie (AST, ALT, kyselina močová, laktát a pod.)		0
	Somatické vyšetrenia		28
	- Krvný tlak + pulz *(u jedného klienta rátame vyšetrenie TK + pulz spolu ako jeden výkon)		
	Vyšetrenie smokerlyzénom		2
	Vyšetrenie spirometrom		0
	Založenie karty klienta pre Test zdravé srdce		0
	Osobná a rodinná anamnéza		0
Vyplnenie dotazníka celkovej životnej pohody		0	
Stanovenie rizikového skóre KVCH podľa TZS		0	
Odborné poradenstvo a konzultácie		28	
Iné (telefonické, istom, e-mailom a pod.)		259	
Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení		1	
Iné		0	

		Počet výkonov
2. Poradňa zdravej výživy Počet klientov: 12	Odborné poradenstvo	12
	Založenie karty klienta	12
	Vyplnenie dotazníka o stravovacích zvyklostiach	0
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0
	Iné (Zadanie údajov do príslušného software pre HVBPKV)	0
3. Poradňa odvykania od fajčenia Počet klientov:2	Odborné poradenstvo	9
	Založenie karty klienta	2
	Meranie spirometrom	0
	Meranie smokerlyzérom	2
	Meranie krvného tlaku, pulzu	2
	Vyplnenie dotazníka (Fagerstromov a iné)	2
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Telefonické poradenstvo	5
	Iné	0
4. Poradňa optimalizovania pohybovej aktivity Počet klientov: 0	Odborné poradenstvo	0
	Založenie karty klienta	0
	Meranie spirometrom	0
	Vyšetrenie funkčnej zdatnosti	0
	Vyšetrenie aeróbnej výkonnosti	0
	Vyšetrenie EKG	0
	Meranie flexibility	0
	Držanie tela	0
	Pohybová inštruktáž	0
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Iné	0
5. Poradňa podpory psychického zdravia Počet klientov: 0	Odborné poradenstvo	0
	Psychologické vyšetrenie	0
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení.	0
	Založenie karty klienta	0
	Iné	0
6. Poradňa pre deti a mládež Počet klientov: 933	Odborné poradenstvo	933
	Odporúčanie do siete zdravot. zariadení	0
	Založenie karty klienta	0
	Iné	231

		Počet výkonov
7. Poradňa pre HIV/AIDS a drogové závislosti Počet klientov: 7	Odborné poradenstvo	14
	Odber krvi na HIV/AIDS	7
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Založenie karty klienta	0
	Iné	0
8. Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci Počet klientov: 141	Odborné poradenstvo	141
	Vyšetrenie pracovného rizika	123
	Založenie karty klienta	17
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Iné	1
SPOLU počet výkonov		2130

-

Konkrétnu publikačnú činnosť je potrebné uvádzať podľa Vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti č. 456/2012 Z. z.

1. STN ISO 690, Bibliografické odkazy

Napr.:

Kód publikačnej činnosti

Bibliografický odkaz na dielo (úplný)

GODE, Alexander: Interlingua: Jazyk pre zjednotenú Európu. Prel. Július Tomin. 1. vyd. Krupina: NIKARA, 1994. 124 s. Apollo. Prekl. z angl. orig.: INTERLINGUA - The Modern Latin. ISBN 80-8046-020-5

http://www.pulib.sk/web/data/pulib/suborv/stranka/epc/min_kateg.pdf

Prehľad publikačnej činnosti za rok 2020

Kód	Názov kategórie
AFD	BOROŠOVÁ, D., SIROTOVÁ, E., BRIEDOŇOVÁ, R., NAGYOVÁ, I., PAVLÍK, V., OSTROLUCKÁ, A., DOLINSKÁ, J., MARKUŠOVÁ, J.: Analýza celkového arzénu v potravinách. In: Recenzovaný zborník vedeckých prác Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodársku, lesnícku, potravinársku a veterinársku vedu pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave, Košice, 2020, s.106, ISBN 978-80-89703-83-8

|

|